

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT.

TREDIE RÆKKE.

UDGIVET AF

SAMFUNDET FOR DANSK-NORSK GENEALOGI
OG PERSONALHISTORIE.

VED

G. L. GROVE.

5. BIND.

I KOMMISSION HOS

OTTO B. WROBLEWSKI, og
KJØBENHAVN.

MARIUS LUND,
CHRISTIANIA.

1896.

Indhold.

	Side
Johannes Lassenius. 1636—92, ved <i>Louis Bobé</i>	1
Fortegnelse over de i Slaget ved Helsingborg faldne, saarede og fangne danske Officerer, af Oberstløjtnant <i>J. C. W. Hirsch</i>	17
Borgerlige Rigsdagsmænd fra 1660 (Jørgen Lavritsen Lundt, Oluf Hansen Svane og Hans Pedersen Klein) ved <i>Frederik Barfod</i> (Fortsættelse og Slutning)	32, 135
Lidt om Bagge Vandals Ophold i Norge, af Arkivfuldmægtig <i>E. A. Thomle</i>	45
Spredte Optegnelser af Komponisten Poul Rasmussen, meddelte i Uddrag ved Prof. <i>Nicolai Bøgh</i> (Slutning)	52
Udsigt over en Del af Brevstoffet i Jens Bircherods Dagbøger, ved cand. mag. <i>Carl S. Christiansen</i> . (Slutning)	72
Bidrag til Oplysning om Oprindelsen til Familien Richelieu i Norge og Danmark, af Direktør <i>Ch. Delgobe</i>	92
Hannibal Poulsen, Rigsgreve von und zu Löwenschild, en Regimentshverver fra Slutningen af det 17de Aarhundrede, af Kaptajn <i>H. W. Harbou</i>	97
Nogle Oplysninger om den adelige Familie Benkestok, af Arkivfuldmægtig <i>E. A. Thomle</i>	151
Familieoptegnelser til den danske Adels Personalhistorie i det 16. og 17. Aarhundrede, ved cand. mag. <i>Gustav Bang</i>	159, 221
Et Brev fra Kong Christian VIII til Lægen Ole Bang, meddelt af Forlagsboghandler <i>Otto B. Wroblewski</i>	171
Nogle Breve fra Professor Frederik Sneedorff til Broderen, Søofficeren Hans Christian Sneedorff, meddelte af Kammerherre <i>C. J. Anker</i> .	173
Forskjellige Slægtbogs-optegnelser, meddelte af Arkivfuldmægtig <i>E. A. Thomle</i> .	
VII. Optegnelser om Familien Krefting	205
En Bemærkning i Anledning af E. A. Thomles „Oplysninger om den adelige Familie Benkestok“, af Professor <i>Ludvig Daae</i>	219
Om nogle af Sætatens kongelige Tjenere under Frederik den Tredie og deres økonomiske Vilkaar, ved Sognepræst <i>H. D. Lind</i>	232
Endnu et Par Oplysninger om Familien Rohweder, ved Kaptajn <i>H. W. Harbou</i>	245

	Side
Om Kobberstikkeren, Kaptajn i Søetaten Poul Isaak Grønvold eller rettere Grønvalds Herkomst, af <i>Frederik Christian Grønvald</i>	247
Om Sannne, af Arkivfuldmægtig <i>E. A. Thomle</i>	299
En besynderlig Præst (L. Stibolt), ved Sognepræst <i>D. Thrup</i>	249
Nogle Bidrag til Slægten Tuxens Historie i det 16de og 17de Aarhundrede, af Kaptajn <i>A. Tuxen</i>	260
Bidrag til Hr. Hans Johansen Lindenøvs Historie, ved Arkivar, Dr. phil. <i>O. Nielsen</i>	271
Meddelelser om Oberst Fabian v. Eppingen og hans Efterslægt, ved Jægermester <i>C. E. A. Schøller</i>	281
Danske og norske immatriculerede ved Kölns Universitet fra 1389—1466, ved cand. theol. <i>Julius Høyer</i>	292
En versificeret Autobiografi af Provst Jochum Friedrich Zarth, meddelt ved Kaptajn <i>H. F. Grandjean</i>	296
Spørgsmaal:	
1. Om et indbyrdes Slægtskab mellem Familierne Garmann, Mechlenburg, Stochfleth og Toller, af Arkivfuldmægtig <i>E. A. Thomle</i>	93
2. Om Anna Axen. f. Pentz, og Sven H. Walche, af <i>Hjalmar Pettersen</i> , Amanuensis ved Universitetsbibl. i Christiania . .	172
3. Om forskellige Embedsmænd i Grønland, af Kolonibestyrer <i>J. C. Joensen</i>	300
Svar:	
I. Om en norsk Familie Mejer, af Arkivfuldmægtig <i>E. A. Thomle</i>	93
II. Om Etatsraad M. Dreyer (v. Dreijern) og Hustru, af Arkivsekretær <i>G. L. Grove</i>	172
III. Om Familien Rosbach, af Jægermester <i>C. E. A. Schøller</i> . .	301
Meddelelser om Samfundets Anliggender	95
Gaver til Samfundets Bibliothek.	96, 248, 304
Rettelser og Tilføjelser (vedr. Familien Brochmann m. fl.)	302
Register. ved Kaptajn <i>H. F. Grandjean</i>	305

Tillæg.

Dødsfald i Danmark, 1895, samlede af Kapt. <i>H. F. Grandjean</i>	1
Dødsfald i Norge, 1895, samlede af Kand. <i>A. W. Rusch</i>	22

Johannes Lassenius.

1636—92.

Ved Louis Bobé.

Frederik III's og Christian V's Tidsalder frembyder for Personalhistorikeren en ejendommelig Tilløkkelse ved den store Skare af brogede og æventyrlige Existenser, der, sammenføgne fra alle Herrers Lande og Riger, i hine Dage fandt et nyt Fædreland herhjemme. Det yder en egen Tilfredsstillelse, af spredte, ofte tilfældig fundne Optegnelser fra fremmede og hjemlige, trykte og utrykte Kilder at konstruere en saadan sammenslynget, paa omskiftende Tilskikkelser rig Livsbanes Historie.

De fleste af disse fremmede Gjæster vare blevne hjemløse ved Religionsforfølgelserne og Trediveaarskrigens Rædsler, mange af dem havde sét fjendtlige Brande lyse ind i deres fredelige Barnestue, Hjemmet var bleven lagt øde for dem, Familien forarmet, og Vejen gik nu ud i den vide Verden, hvor man havde Brug for deres Kræfter. Megen Nød maatte mange af dem ogsaa senere friste, inden de i Danmark fandt det Land, der optog den trætte Lykkeridder.

Der har været sagt meget imod disse fremmede Indvandrere, der besatte utallige Embeder, medens Landets egne Sønner maatte staa tilbage. Mange tarvelige Personer bleve fremhjulpne, der gjorde Danmark liden Ære og aldrig kom til at føle for Landets Ve og Vel. Men glemmes bør det heller ikke, at mangan god og duelig Kraft tilflød Landet og bragte nye Syner og Frem-

skridt med sig udefra. Særlig er dette Tilfældet paa Industriens og Kunsthaandværkets Omraade. Hvad personligt Mod og Offervillighed angaar, behøver man blot at minde om de tyske Borgerkapitajner, der med Hæder kæmpede paa Københavns Volde under Svenskerbelejringen. I Feltmarskal Eberstein havde vi i Farens Stund en dygtig og tapper Hærfører, i Ehrenschild og Plessen en fremragende Diplomat og en ypperlig administrativ Embedsmand. Som theologisk Forfatter og Prædikant vandt Johannes Lassenius et, uden Overdrivelse sagt, evropæisk berømt Navn.

Det er denne sidste, som i det følgende skal beskæftige os. Der har i Tidens Løb dannet sig en hel Sagnkreds om denne mærkelige Mands Personlighed, hans æventyrlige Livsbane og sære Væsen, hvorfor det er vanskeligt at holde Sandhed og Digting ude fra hinanden. Vi skulle her samle de spredte Træk til hans Biografi, medens en egentlig Vurdering af hans hele kirkelige Retning og Forfattervirksomhed, — der her, ogsaa af Hensyn til det Sprog han benyttede, kun kan antydes, — maa overlades til en Sagkyndigs sikre Haand.

Den lille By eller rettere Landsby Waldow i Kredsen Neufahrwasser i Pomern, som man i Reglen selv paa et Specialkort forgæves vil søge, har sendt to berømte Theologer op til os, Lassenius og Josua Schwartz, begge fødte i Waldows Præstegaard.

Lassenius' Fader, Jeschius (Johannes), var 1635 bleven Præst i det samme Aar oprettede Kirkesogn Waldow, og her fødtes Sønnen 26. April 1636¹⁾. Familien var en Gren af den polske Adelsslægt Laszczyński, der efterhaanden var bleven forarmet og havde maattet søge Brøderhverv. Bestefaderen, der havde været Præst i Friedland, var gift med en Datter af Kurfyrsten af Sachsens bekendte Hofpræst Gallus Sommer. Johannes' Moder var Anna

¹⁾ I Almindelighed henvises til følgende Kilder: Møller, *Cimbria literata* II, 449 ff. Chr. Brämer, *Leichenpred. üb. Dr. Joh. Lassenium* (1693). „Lebenslauff“ i Lassenius' *Biblischer Weyrauch* (Udg. 1709). Pontoppidan, *Annales eccl. dan.* II, 666 (Mskr.). Universitetets Ligprogram. Johannes Fabricius, *Hist. bibl. fabricianæ* II, 196. *Beweis des Glaubens*, hg. von O. Andreae u. C. Brochmann, *Monatsschrift, Gütersloh* 1856, XII, 449 ff. *Allgemeine Deutsche Biographie* XVII, S. 788 ff.

Sieverts, Datter af en Sekretær i Bütau. Han undervistes privat i Hjemmet, besøgte derefter til sit fjortende Aar Gymnasiet i Stolp og derefter i Danzig og blev 1654 dimitteret til Universitetet i Rostock. Faderen¹⁾ døde omtrent paa samme Tid, og kun ved en rig Velynders Hjælp blev det muligt for ham at fortsætte sine Studeringer. I tre Aar studerede han med Iver og Flid Theologi i Rostock og „blomstrede der“, som det hedder, „wie eine schöne Ros' am Stock“. 1657 kaldtes han til Danzig for som Hovmester at ledsage en ung Mand af fornem Familie paa Rejser. Vejen gik over Holland, Braband, Flandern og Frankrig. Under et længere Ophold i Paris, hvor han benyttede det kongelige Bibliothek, satte han sig i Gunst hos Mazarin, der gav ham Adgang til sin store Bogsamling. Ved Hoffet gjorde han sig bekjendt ved et sindrigt Anagram paa Ludvig XIVs Navn, som behagede Kongen meget²⁾. I det cromwellske Protektorats sidste Dage indskibede begge sig til England. Her lærte Lassenius Digteren af det tabte Paradis at kjende og studerede en Tid lang i Oxford, berejste derpaa Irland og Skotland og vendte saa med sin Discipel tilbage til Danzig. Da der ikke vilde aabne sig nogen lovende Stilling for ham i Fædrelandet, begav han sig atter som Hovmester for to unge Prinser paa Rejser og ledsagede dem til Holland, Frankrig, England, Spanien og Portugal. Efter hans Hjemkomst blev der gjort ham flere fordelagtige Tilbud om at træde i verdslig Tjeneste, men han afslog dem og besluttede at fortsætte sine theologiske Studier. Han begav sig nu til Berlin, hvor han en kort Tid var Kustos ved det kurfyrstelige Bibliothek. Ved Hjælp af et større Stipendium, som Geheimeraad Meinders skaffede ham, blev han sat i Stand til at tiltræde en Studierejse til de anseteste Universiteter i Tyskland og Schweiz. Efter at have erhvervet

¹⁾ Waldows Kirkearkiv brændte 1810. I Kirkebogen (fra 1767) hedder det i Series pastorum: Jeschius Lassenius pater illius celeberrimi Pastoris in aula regum Daniae (Medd. af Hr. Pastor Diederichs i Waldow).

²⁾ Anagrammet er ikke bevaret, men Lassenius' Valgsprog: Jesu leni, sana nos, der indeholder en Omstilling af Bogstaverne i hans For- og Efternavn, giver en Prøve paa hans Evne i denne Retning.

Magistergraden i Strassburg rejste han til Nürnberg, hvor han prædikede for en stadig voxende Kreds. Her rettede han gjentagne heftige Angreb mod den katholske Kirke og særlig mod nogle fornemme bajerske Prælater af Jesu Selskab, hvorved han paadrog sig deres Forbitrelse. Da Løfter og Trudsler fra deres Side ikke kunde bevæge ham til at gjenkalde de Beskyldninger, han i sine opsigtsvækkende Stridsskrifter¹⁾ havde udslynget mod dem, besluttede hans Modstandere at bringe ham til Tavshed ved at rydde ham af Vejen. Paa deres Foranledning blev Lassenius, som han selv fortæller²⁾, paa sin Rejse fra Nürnberg i Nærheden af Donauwörth paagreben af en bajersk Soldat, ført fangen til Wien og tilsidst stillet for Kejseren i Pressburg. Da han ogsaa her erklærede ikke at ville svigte sin Overbevisning, førte man ham til Mailand. Under stræng Bevogtning blev han slæbt fra et Kloster til et andet og kom tilsidst til den tyrkiske Grænse, hvor man vilde bringe ham i Tyrkernes Hænder. Her lykkedes det ham „ved et næsten utroligt Tilfælde“ at undslippe, og efter lang Omflakken kom han mod Slutningen af Aaret 1665 tilbage til Tyskland; ofte maatte han, som han selv bekjender, i sin Nød tigge sit Brød ved Dørene.

Paa denne Vandring skal han en Tid lang have levet som Skuespiller ved en omvandrende Trup. Denne Fortælling, der gaar igjen i alle tyske Theaterhistorier³⁾ fra ældre Tid og især hos Plümecke⁴⁾, der paastaar at have hentet sin Kundskab fra en af Lassenius' Descendenter, opfriskedes paany 1831⁵⁾ og gav Anledning til en lille Pennefejde i Schleswig-Holsteinische Pro-

¹⁾ Theologische Sammlungen 1720, 1072—3.

²⁾ XXXII Ursachen, warumb kein Evangelischer bey Verlust der Seligkeit ein Papist werden könne, Nördl. — Abscheuliches Gott u. Christ-lästerliches Pabsthum. Wider die Saltzburgische Jesuiten (Se Moller, 451).

³⁾ Først hos J. F. Löwen, Schriften, 4. Del (som jeg ikke har kunnet benytte fra første Haand), hvori det hedder, at han var en af de ypperste Skuespillere ved den Treuske Trup, der først optræder i Begyndelsen af det 17. Aarhundrede, men synes at have existeret under dette Navn gjennem flere Generationer.

⁴⁾ Theatergeschichte von Berlin, S. 40.

⁵⁾ Blätter für litterarische Unterhaltung 1831, Nr. 47.

vinzialberichte 1833—34¹⁾). Den første Indsender, Pastor, Dr. Kuss, mener at give „et uomstødeligt Bevis“ for, at Lassenius aldrig kan have været Skuespiller, ved at henvise til hans ulastelige Person og store Kundskaber, der næppe vilde have bragt ham i saa stor Nød og tilladt ham at gjøre Tjeneste ved et omrejsende Selskab, som Forf. karakteriserer som en raa og sædelig forvildet Bande. Mod denne Anskuelse hævder H. Schröder i en ny Artikel, at der den Gang ogsaa gaves højst agtværdige Skuespillerselskaber, og at Lassenius virkelig var kommen i saa stor Nød, at han, der, som det senere skal ses, „havde en stærk Tilbøjelighed til at agere“, har maattet tage til Takke med et saadant Levebrød. En tredje Indsender, Pastor Knickbein, en foregiven Descendent af Lassenius, synes at stille sig paa den førstes Standpunkt, og han meddeler en Række Oplysninger om Lassenius' berømmelige Livsvandel, der skulle afkræfte Paastanden. At tage Parti for eller imod denne, vilde være ørkesløst, da afgjørende Beviser næppe kunne fremsføres, men Beretningen finder Støtte i de Udslag af et højst excentrisk Væsen, vi kjende fra hans senere Alder.

Over Magdeburg, Helmstadt og Krempe kom Lassenius altsaa 1665 til Itzehoe. Borgmesteren i denne By traf ham paa en Spadseretur sidde grædende foran en Bryggers Hus med et Brød og et Krus Øl foran sig og spurgte ham om Aarsagen til hans Graad. Lassenius fortalte nu, at Pigen hos den Bager, hvor han havde kjøbt Brødet, havde udskjældt ham for en Bedrager, fordi den Mønt, hvormed han havde betalt, ikke var i Kurs. Dette Møde blev ikke uden Følger for den prøvede Mand, thi efter at han nærmere havde gjort Rede for sin Person, blev han kort efter sin Ankomst 1666 indsat i det netop ledige Embede som Rektor og Mandagspræst i Itzehoe. Det lykkedes ham snart at indynde sig hos det grevelige Herskab paa Breitenburg. Grev Ditlev Rantzau, der 1664 efter Faderens Død havde tiltraadt Grevskabet, levede som en lille Fyrste paa sine Godser,

¹⁾ Schleswig-Holstein-Lauenburgische Provinzialberichte 1833, 554—58. Neue Prov. Ber. 1834, 168—72, 396—403. Se ogsaa Werlauff, Historiske Antegnelser til Holbergs Lystspil, 283 f.

førte Hof og yndede at se fremragende Lærde og Digtere hos sig som Gjæster. Hans Gemalinde Catharine Hedevig, født Brockdorff, hvem den tyske Satiriker Christian Wernicke har fejret i sine Amaryllis-Inschriften, var ikke alene ifølge Samtidens Vidnesbyrd „une des plus belles dames du monde“, men ogsaa vidt bekjendt for sin Lærdom. Hun støttede rundhaandet Videnskaben og førte lærde Brevvexlinger. Fra Aarene 1666 og 68 er der bevaret Festdigte paa tysk og fransk fra Lassenius' Haand i Anledning af glædelige Begivenheder i den grevelige Familie¹⁾.

Den 12. Dec. 1666 blev Lassenius i Greifswald kreeret til Licentiat i Theologien²⁾. Kort efter fejrede han sit Bryllup med en Kjøbmandsdatter fra Rostock, Elisabeth Diesteler, men hun døde allerede i første Barselseng og jordedes 22. Septbr. 1667 i Kirken i Itzehoe³⁾. Aaret efter ægtede han Geske Wilde, Datter af Kjøbmand Ties Wilde i Wilster, Enke efter Magister Peter Gade, Sognepræst i Beyenfleth⁴⁾. 1669 udnævnte Grev Rantzau ham til sin Hofpræst og Provst for samtlige Kirker i Grevskabet. Under et Besøg hos Greven hørte Christian V. ham prædike og følte sig i høj Grad opbygget derved. Dette var uden Tvivl Aarsag til, at den af Kongen saa begunstigede tyske St. Petri Menighed i Aaret 1675 valgte Lassenius til sin Sjelesørger. Den rantzauske Familie vilde nødigt give Slip paa ham og lod sig forlyde med, „at de hellere vilde miste et af deres Godser end ham.“

Efter nogen Tids Uvished besluttede Lassenius sig til at

¹⁾ Se Julius Elias, Christian Wernicke, Inaugural Diss., München, 1888, 176 ff. J. Lassenius: Hoch-Gräfflich Rantzowscher Erster Frewden Blick (I Anledning af Datteren Sofie Amalies Fødsel 29. Aug. 1666) i Hamborgs Stadtbibliothek (kaldes paa Titelbladet kun S. S. Theol. Cand.), udk. i Rostock; Samme, Reiouissance sur le festin du baptesme de Friedrich Rantzau, premier fils (f. 8. Juli 1668), trykt i Glückstadt.

²⁾ Friedländer, Matrikel der Univ. Greifswald, 1894, II, 111. Han kaldes her „illustrissimi comitis Rantzovii a concionibus et Gymnasii Itzehoensis rector, s. s. theologiae candidatus“. Senere er tilføjet theologus Hafniensis.

³⁾ Itzehoe Kirkebog ved Hr. Pastor Schrøder.

⁴⁾ J. A. Bolten, Hist. Kirchen Nachrichten v. Altona, S. 36, 71. Fehse, Norderditmarsch. Prediger Hist. S. 246.

modtage Kaldet. Bestillingen var dateret d. 5. Jan. 1676 og 12. Marts holdt han sin Tiltrædelsesprædiken for Menigheden¹⁾. Han sattes i lige Rang med sin Kollega, Sognepræst Christian Bræmer og hans Løn bestemtes til 400 Slettedalere²⁾.

Det er en bekjendt Sag, at de tyske Præster i Kjøbenhavn fra gammel Tid af førte et frit Sprog i deres Prædikener. Lige ned til vore Dage har Embedet paa Grund af dets Uafhængighed af danske kirkelige Autoriteter været eftertragtet af Tysklands navnkundigste Theologer af frisindet Retning. Hos Lassenius kom hertil ogsaa Tilbøjeligheden til at drage Dagens brændende politiske Spørgsmaal ind i sine Prædikener og at revse de store Folks private Synder offentlig og paa en højst nærgaaende Maade.

Allerede faa Maaneder efter sin Embedstiltrædelse havde han den ikke lette Opgave at skulle holde Gravtalen over Danmarks dygtige, men hensynsløse politiske Modstander, Lederen af den gottorpske Politik gennem mange Aar, Regeringspræsident Johan Adolf Kielman v. Kielmansegg, der den 8. Juli 1676 var død som Statsfange i Citadellet³⁾. Det lader sig ikke nægte, at man ved at bortføre den aldrende, værkbrudne Mand fra dennes Hus i Hertugens Residens til Kjøbenhavn, hvor man hensatte ham bag Citadellets Gitter uden at unde ham Lys og Luft nok eller at give Præst eller Læge Adgang til ham samt endelig, inden han endte sine Dage, afpressede ham den uhyre Sum af 100,000 Rdlr., gjorde sig skyldig i en brutal Gjerning. Vel nægtede man ikke den Afdøde de sidste Æresbevisninger i Form af „Klokkeklang og Kjærtesskin“, men hadefuldt og bittert løde Ordene til den af Dr. Lassenius aandfuldt, men ikke synderlig kristenkjærligt valgte Text (efter Jesaja 22, 16—19): Hvad haver du her, og hvem haver du her, at du her søger dig en Grav? Se Herren skal slynge dig som en Bold til et vidt og bredt Land, der skal du dø, og der skulle dine herlige Vogne komme hen, du som er en Skændsel for din Herres Hus⁴⁾.

¹⁾ Patente 1676, fol. 173, do. 1678—80, fol. 292.

²⁾ Haupt und Gedenkbuch der St. Petri Kirche I, i Kirkens Arkiv.

³⁾ A. D. Jørgensen, Griffenfeld, II, 532.

⁴⁾ Af Geheimeraad Ditlev Ahlefeldts Memoirer, Dagbøger og Breve, 1895, S. 207.

Uden Tvivl har Lassenius, ved at vælge denne Text i høj Grad henledet Opmærksomheden paa sig og indyndet sig paa højeste Steder. Anvendelsen af Texten er desværre ikke bleven overleveret os.

I Maj 1678 lagde han fra Prædikestolen sin Tilhørerkreds indstændig paa Sinde ved andægtig Bøn at afvende den Fare, der otte Dage senere vilde true Kongen og Souverainiteten. Da han i Kongens Navn blev opfordret til at forklare sig tydeligt angaaende disse Ytringer, svarede han, at det var bleven ham aabenbaret i Skriftestolen¹⁾.

Hans Tilbøjelighed til at blande sig i Politiken maa oftere have givet sig Luft, men stærkest vistnok i Aaret 1685, da han i haarde Ord ytrede sig mod Danmarks Forbund med Frankrig, hvilket vistnok har indbragt ham en alvorlig Tilrettevisning. De enkelte Grundtræk i denne Begivenhed ere ikke overleverede, men vist er det, at driftige Avisskrivere i Tyskland, under hvis Haand Sneboltens voxede til en Lavine, benyttede den til Stof for sensationelle Flyveskrifter og Viser, der spredtes over hele Tyskland. Sagen, der vakte stor Opsigt og drog en retslig Forfølgelse efter sig, indeholder et ikke uinteressant Bidrag til Kundskaben om Flyvebladets Vandring og Skæbne paa hin Tid.

Først udkom uden Angivelse af Trykkested et Flyveblad under Titlen: *Extract-Schreiben aus Copenhagen, Eigntlicher Bericht von dem Hoff-Prediger, der hat sollen enthauptet werden, welcher auff der Bibel gestorben. Gedruckt im Jahr 1685.* Kort efter fremkom et Optryk af samme Blad, dog med forandret Titel: *Extract-Schreiben auss Copenhagen, vom letzten Januarii Oder Eigntlicher Bericht, Von dem Königlichen Hoff Prediger Doctor Lassenius, welcher wegen seiner scharffen Straff-Predigt an den König Seine Majestät Christian den V. sollen enthauptet werden, Aber wunderbar und über Vermuthen in seiner Studier Stube über der Bibel vom Königlichen Laqueien todt gefunden worden. Erstlich gedruckt zu Dresden, 1685*²⁾.

¹⁾ Brevsamlingen Chr. v. Lente i Rigsarkivet III, 230. Brev dat. Glückstadt 5. Juni 1678.

²⁾ Exemplarer findes i Hjemstjerneske Samling 4to 597, samt i Oldenborgske Sager, Regjeringsrelationer 1685, og en Afskrift i Rigsarkivet.

Indholdet af dette usle Styverfængerprodukt er i Korthed dette. Lassenius skulde efter en frygtelig Straffeprædiken, hvori han havde ivret mod Danmarks Forbund med Frankrig og endog beskyldt Kongens Raad for at være bestukket af franske Penge, være bleven indbudt til Taffels hos Kongen. Efter at dette var til Ende, havde Kongen rakt ham en Bibel paa en Sølv tallerken med Befaling, i Løbet af en halv Time at bevise alt, hvad han havde sagt, med Citater af den hellige Skrift; hvis han ikke var i Stand dertil, skulde han bøde med Livet. Lassenius var da skyndsomt gaaet hjem for at opsøge de paagjældende Steder, men da den kongelige Lakai indfandt sig hos ham for at hente Besked, havde han fundet den ulykkelige Præst død af Skræk med Bibelen i Haanden. I Byen var der opstaaet stor Tumult og opløftet Graad og Klage over den almindelig afholdte Gejstliges bratte Død, Kongen og Hoffet var i største Bestyrtelse derover, Pøbelen havde sat sig op mod Øvrigheden og vilde de franske Gesandter til Livs, der dog til al Held havde forladt Byen.

De første Exemplarer af dette Makværk solgtes i Oldenburg, og saasart man her hjemme havde faaet Nys om Paskvillens Indhold, udgik 12. Juni (1685) en kongelig Ordre til det oldenborgske Kancelli om at standse Salget og udfinde Forfatteren af Flyvebladet¹⁾. Der udsendtes derpaa en Advokat Franz Wilhelm Hoberg til Byerne Osnabrück, Hervörde og Lemgo, hvor Exemplarer af Skriftet vare solgte, for at anstille Undersøgelser. Resultatet af disse blev i Korthed følgende.

I Herfort anholdtes en Bogbinder og Bogsælger Rudolf Giessenbier, der erklærede at have kjøbt en Bog (25) falsede Exemplarer paa Brunsviger Messen af en „Bogfører“ med sorte Haar, der boede i Hjørnehuset paa Torvet, og som personlig var ham ubekjendt. Selv havde han kun solgt to Exemplarer, men hans Kone havde forhandlet flere, Resten havde han solgt til sin Kollega Heinrich Dibrock i samme By. Denne Mand be- kjendte atter at have solgt en Del Exemplarer, Eftertryk efter Giessenbiers Exemplar, tagne af en Bogtrykkersvend. Han havde

¹⁾ Inländ. Reg. 1685, fol. 128.

solgt 24 Exemplarer og byttet dem med katholske Evangeliebøger, hvilket fandtes at være yderligt graverende. I Osnabrück forhørtes to andre Bogbindere, der havde solgt adskillige Exemplarer, men Synderen selv opdagedes først i Lemgo i Bogtrykkeren Albert Meyers Person, der efter en i Brunsvig udkommen Original havde trykt 250 Exemplarer med Signaturen „gedruckt zu Dresden“, en Bemærkning, som dog skyldtes hans „kloge“ Svend. Et stort Parti havde han realiseret til Gadesangere.

Efter at have modtaget Kancelliets Relation herom bestemte Kongen, at man skulde standse Efterforskningerne angaaende Forfatteren til „de skændige Paskviller“, da det ikke maatte anses for Umagen værd at fortsætte dem; de Exemplarer, der vare konfiskerede, skulde brændes af Skarpretteren.

En ny Udgave af Flyvebladet havde imidlertid under en forandret Titel set Lyset i Dresden, og Udgiveren havde endog heri angivet en bestemt Dag for den grufulde Begivenhed, nemlig den 25. April. To Billeder viste „Generalsuperintendent (!) Lassenius“ paa Prædikestolen og senere paa Knæ foran Kongen og Dronningen. Efter „Beretningen“ fulgte „Visen“, „at synge til Melodien, „Auff, auff, ihr frommen Christen“. Det er tilstrækkeligt heraf at anføre et Vers som Prøve:

„In der Stadt Koppenhagen, im Dähn'schen Königreich
Hat sich in wenig Tagen, Ihr Christen, merckets euch,
Ein Grausamkeit begeben, mit Herrn Lassenius.“

Det værste var, at Udgiveren havde haft den Frækhed paa Titelbladet at angive en Række af Dresdens Gejstlige ved Navn, paa hvilke „fortræffelige Theologers“ Foranledning Bladet skulde være bleven trykt. Disse Herrer indkom i Oktober 1685 med en Besværing til Kurfyrsten over dette Misbrug af deres Navne og de forlangte tillige en „Exkulpation“, der skulde overbringes Kongen af Danmark, Magistraten i Breslau, Hertugen af Oels og andre Autoriteter, da Visen, hvis Forfatter efter deres Formening burde udfindes og straffes haardt, var bleven afsungen paa Markederne i Schlesien af „Landstrygere“ og solgt tilligemed det „præfigerede“ Træsnit. Sagens videre Forløb kjendes ikke¹⁾.

¹⁾ Vierteljahrsschrift f. Litteraturgeschichte III, 394—8.

I Forbindelse med denne Historie, hvis sande Kjærne, om en saadan har existeret, vi som sagt ikke kjende, staar en iøvrigt meget kjendt Fortælling om Lassenius' Bodsprædiken. Overleveringen beretter, at han i sine Prædikener tillod sig tydelige Allusioner til Kongens Privatliv og ved Christian V's Nærværelse i St. Petri Kirke under Fortolkningen af det sjette Bud skal have sigtet til Kongens Forhold til Grevinde Sofie Amalie Moth. Da Kongen krævede ham til Ansvar for hans Ytringer, skal han have fremvist sin Ligskjorte, som han havde medbragt, og erklæret sig beredt til, hvad Stund det skulde være, at følge Johannes den Døbers Exempel.

I sit Effekjtjægeri greb han stundum til vel plumpe Midler. Han var, som Søren Lintrup i sin ganske vist uforsigtige Tale havde ytret, „inklineret til mores comicos.“¹⁾ Ret bekjendt er i saa Henseende følgende Træk. Da en Del af hans Tilhørere en varm Sommerdag var slumret ind under den lange Prædiken, holdt han pludselig inde i sin Tale, knyttede sit Lommetørklæde sammen til en Bolt, og begyndte at lege dermed. Den ene stødte til den anden, og snart vare alle lysvaagne, hvorpaa han strængt tog til Orde: „Tænkte jeg det ikke nok? Var jeg en Gjøgler, der diverterede Eder med Narrestreger, vilde nok alle være opmærksomme, men nu, da jeg for Alvor lægger Eder de vigtigste Sandheder paa Hjærte, kunne I sove ind derved. Ak, dorske Hjærter skaber dorske Øjne og Øren.“

Det fortælles ogsaa, at han i sine sidste Leveaar, da han var meget svagelig, ofte midt under Prædikenen tog Medicinflaske og Ske frem og iskjænkede sig Draaber, som han indtog med største Ro.

Mangen mere eller mindre troværdig Anekdot er endnu bevaret om hans sære Væsen, men de førnævnte ere betegnende for hele Arten²⁾.

Det vilde være urigtigt, at opholde sig længere ved de mindre tiltalende Egenskaber hos denne i mange Henseender saa fremragende og mærkelige Mand. Hans mægtige og betagende Vel-

¹⁾ Kirkehist. Saml. III. R. 6. Bd., 788.

²⁾ Kirkehist. Saml. IV. R. 2. Bd., 736.

talenhed, der af Samtiden berømmes i de stærkeste Udtryk, hans næsten exempelløse, alsidige Kundskabsfylde og fremfor alt den uberegneligt vidtstrakte Indflydelse, han udøvede som frugtbar Forfatter af opbyggelige Skrifter, der lige op til Nutiden ere blevne forlagte paany og oversatte paa forskjellige Sprog, have bragt hans Navn til vore Dage. Det kan kun beklages, at Anekdoten, der altid finder frodig Bund i Overleveringen, i for høj Grad har bemægtiget sig de mindre heldige Sider af hans Personlighed, der hellere burde være gaaede i Forglemmelse.

Med Rette har man paa Lassenius' Mindesmærke i St. Petri Kirke sat Ordene: „Han skænkede denne Helligdom Liv med sin Røst.“ Hans Prædikener samlede en saa stor Tilhørerkreds, at Kirken, der i hans Tid var den mest besøgte i Hovedstaden, maatte udvides betydelig¹⁾, og Aar for Aar smykkedes den med kostbare Prydelser. I kort Tid forstod han at skaffe de fornødne Penge til Dækning af Byggeomkostningerne. Paa en eneste Dag fandtes, hvad der stadfæstes af Kirkeregnskaberne, henved 1000 Daler i store og smaa Penge. „Naar en Dame ikke havde Penge hos sig, kastede hun en Fingerring eller et andet kostbart Smykke i Kirkebøssen. Andre skreve i Hast Obligationer paa bestemte Summer og lagde dem deri.“ Om hans store Godhed og Gavnildhed mod Fattige fortælles mangt et Træk, ved hans Bord spiste daglig et anseligt Antal Studerende, og han gav alt bort lige til det Tøj, han bar paa Kroppen.

Som Bevis paa Kongens Naade erholdt Lassenius d. 4. Juni 1678 anvist Indtægterne af et til St. Thomas og St. Elisabeths Alter ved Kirken i Lyneborg hørende Vikarie, som den 1677 afdøde Regeringsraad Frederik Lente havde oppebaaret. Den 10.

¹⁾ Om Kirkens Udbygning 26 Alen i Længden mod Nord minder endnu følgende Indskrift paa den nordvestlige Mur af Kirken. Anno 1691 den 27. April Hat zu dieses Gottes Hauses erweiterung den ersten Stein geleet hiesiger Teutschen Gemeine Hoher Patron Herr Conradt Graff zu Rewentlau, wornechst das gantze werk unter direction, vorsorge und auff-sicht derer Herren eltesten Lorenz Kreyers und Abraham Lehns, d. Herren Curatores Andreas Kellinghusen, Peter Weinbergs, Johan Ihsings, Jacob Eschenborgs, derer Herren Vorsteher Gerdt Pohlmann, Heinrich Bechmann glücklich vollenführet worden. Soli deo gloria. Hebr. X. 24. 25. Lasset uns nicht verlassen unsere Versammlung

Aug. s. A. beskikkedes han til Professor i Theologi ved Universitetet, og 1686 blev han ved Dr. Bircherods Afgang Professor primarius under dette Fakultet.

Lassenius har ialt udgivet 36 større og mindre Skrifter og efterlod 23 i Manuskript, som aldrig saa Lyset. Nogle af de bekendteste med Angivelse af Udgavernes og Oplagenes Antal bør nævnes her¹⁾. Af de polemiske kan fremhæves *Arcana politico-atheistica* oder *Politische Geheimnis vieler versteckten Atheisten*, u. St. 1666 og 1693²⁾ samt *Besiegte Atheisterey*, Hamb. 1673, u. St. 1693. I den sidstnævnte Bog „løses“ følgende mærkelige Spørgsmaal: Om Kvinderne ogsaa skulle opstaa; om Aristoteles kan blive salig; hvorledes de vilde Dyr efter Syndfloden ere komne til Amerika; om Mandragoraen eller Alrunerne; hvis Hustru Cain var; om Overgangen over det røde Hav var et Under; om Djævelen kan gjøre Undere; hvor Gud var, før Verden blev til o. s. v. Et Forsvar for den lutherske Tro udgav han i Skriftet *Ad collegium theologicum pro vindicanda orthodoxia Lutherana omnibus haereticis opponendum invitatio*, Hafn. 1686. I Jena udgav han 1661 *Historische und schriftmässige Erörterung der neuen Secte der Quäker*. Af Lærebøger har han skrevet *Heilsame Lehr-Fackel oder Evangelisches Licht zum Unterricht in Fragen und Antworten*, Lpzg. 1696, samt *Biblischer Kern in Fragen*, Kph. 1699. Hans Bønnebog: *Morgen og Aften Bønner* udkom paa Dansk ved P. Møller 1680, paa Islandsk af Thorstein Gunnarson 1681, paa Tysk 1703. Særlig Berømmelse have Lassenius' *Obyggelsesbøger* vundet. Disse Bøger, der tryktes i store og talrige Oplag, findes nævnte i hvert Bogkatalog fra hine Dage. De bekendteste ere: *Heiliger Perlen-Schatz*, Kph. 1687—89, Lpzg. 1727 (5. Opl.), Culmbach 1739 (2. Opl.), 1743 ib. (3. Opl.); *Biblischer Weyrauch*, Kph. 1689, 1692, 1699, Kph. u. Lpzg. 1701, 1702, 1706, Darmstadt 1696, 1699, Eisenberg 1697, 1709 ib. (8. Edit.), Lpzg. 1697, 1700, 1712, 1720,

¹⁾ Se Bruun, *Bibliotheca danica* 222, 252, 263, 271, 311, 421, 456, 506 f.

²⁾ Modskrift af J. C. Kilian, *Eines Schülers Lection einem Schulmeister aufgegeben wegen der in Jo. Lass. A. atheistica enthaltenen Injurien*, Hemi-polit. 1666.

samt Hermannsburg (1878), Lpzg. 1735 (3. Opl.), Königsberg 1736, 1742, Kgsbg. u. Lpzg. 1764, oversat paa Dansk af Peter Møller (Bibelske Wirach) 1706 (3. Udg.), 1721 (4. Udg.), 1748 (5. Udg.); Verliebte Sulamithin, Kph. 1728 (3. Udg.), Lpzg. 1742 (4. Udg.); Das für seinen Untergang gewarnete Capernaum, Kph. 1700, Lpzg. 1739; Himmlischer Morgenthau, Kph. 1704, ib. 1730, ib. 1747; Sionitische Erquick Stunden, Hamb. 1687, ib. 1694, ib. 1698; Der betrübte u. von Gott reichlich getröstete Ephraim, Kph. 1692, Dresden 1739, samt Ewig wärender Freuden Saal der Kinder Gottes, Lpz. 1741. De fleste af de nævnte Udgaver findes paa det kgl. Bibliothek, men et stort Antal ud over disse har yderligere existeret. Det kan anføres, at Der betrübte Ephraim endnu 1861 er bleven optrykt i St. Louis. Meget læst og maaske ved Siden af Biblischer Weyrauch det værdifuldeste af Lassenius' geistlige Skrifter er Passions-Andachten, Kph. 1696, 2. Udg. ib. (1696?), Breslau og Lpzg. (1734), paa Dansk ved Peter Møller, Kbh. 1697, paa Islandsk af Steinur Jonsen (1723). En ny Udgave er besørget (Lpz. 1857) med Forord af afd. Prof. C. F. A. Kahnis. 1867 udkom endnu i Kbh. (Priors Forlag) Nogle gudelige Betragtninger af J. Lassenius. Hans Communionssandagter udgaves 1702 paa Dansk af P. Witt i Kbhvn. Af hans Prædikener er særskilt trykt Nach Predigt, gehalten 2. Feb. 1692, Kph. 1699, Aandelig Betenckning over enhver Time paa Dagen (overs. Odense 1731), Heilige Moralien über die Evangelien u. Episteln, Rostock 1698, Kph. 1702—3. Ligprædikener holdt han over Mikael Wibe (1690), dennes Hustru (1683), Charlotte Sofia Weiberg (Weigbers), Overkammertjener W.s Datter (1685) samt over Godske Buchwalds Hustru Mette v. Ahlefeldt (1668).

Ogsaa som Salmedigter har Lassenius vundet et anset Navn. Forskjellige af disse synges endnu trindt om i Kirkerne i Tyskland. Ikke faa udmærke sig ved en varm, ukunstlet Følelse og lette Rim. Paul Gerhardts Indflydelse er her gennemgaaende fremtrædende.

Sit filosofiske System har han fremsat i *Idea philosophiae moralis* (Glückstadt 1668). I Löblicher, christlicher u. wohl-

regierender Fürst (Helmstädt 1664), der i et friskt og kraftigt Sprog behandler Fyrsters Dyder og Lyder med ægte luthersk Djærvhed, træder hans Person (under Navnet Philaethes) stærkt frem. Den er skrevet i hans Trængselstid, og han fortæller heri, at han har nedskrevet mangt et Ark Papir ved tørt Brød og Vand og været glad ved at have det, og at det Sted, hvor han sad, i et Aar havde været hans eneste Seng og Leje.

Af hans verdslige Skrifter bør nævnes Bürgerliche Reis- und Tischreden. I 12 Samtaler, der ikke lade Forfatterens gejstlige Stand skimte igjennem, drøftes i et sjældent klart og smukt, om end til Tider vel ugenert Sprog, allehaande nyttige Materier: om Banco Ordningen i Hamborg og Nürnberg, om Bogholderi, om Markeds-livet (et yderst livligt skrevet Afsnit af megen kulturhistorisk Værd), om Kys og deres Tilladelighed, om Vin- og Øl-Ruse o. s. v. Ogsaa Amorheus, Der Gewissen Lohse, in einem Gespräch angestellet (Augsburg 1662) kan endnu læses med virkelig Udbytte; heri omhandles Blomsterkulturen, Tobakkens Skadelighed, led-saget af flere lystige Viser (Konen til sin tobakrygende Mand) og andre den Gang brændende Spørgsmaal.

Lassenius havde ogsaa megen Interesse for Historien. Han havde paatænkt Udgivelsen af et Værk om Christian Vs Regering samt et kirkehistorisk Arbejde, Historisches Lutherthum in seinem Anfang u. Fortgang in Dänemark. Titlen blev trykt, men ved Forfatterens Død standsedes Udgivelsen¹⁾.

Lassenius havde i Aarenes Løb langt ud over Danmarks og selv Tysklands Grænser erhvervet sig et berømt Navn. Folk kom langvejs fra for at høre den store Bodsprædikant, i hvis Person Haardhed og Mildhed vare blandede i en forunderlig Grad, og som forstod at rive Hjærterne med sig. Skjønt Lassenius oftere havde modtaget ærefulde og fordelagtige Tilbud om højere Embeder i Udlandet, vilde han dog ikke forlade sin Menighed, hvem han kalder „sin Ære, Glæde og Forhaabning“²⁾.

¹⁾ Kirkehist. Saml. IV. R. 1. Bd., 36.

²⁾ Paa det kgl. Bibl. fandtes før (Breve til Danmarks litt. Hist., Alev. fra Geheimearch. 1826) men nu i Rigsarkivet en original Supplik fra Forstanderen for St. Michaelskirke i Hamborg til Kongen af Danmark, dat. 24.

I sine sidste Leveaar var han en slagen Mand, hjemsøgt af hæftig Podagra og anden Svaghed. Faa Dage før sin Død betraadte han Prædikestolen for i Følelsen af sit tilstundende Endeligt at tage Afsked med sine Tilhørere. Lassenius hensov d. 29. (19.) August 1692¹⁾. Der herskede i Kjøbenhavn almindelig Sorg over hans Død. Der prægedes en Guldmedaille og fire Sølvmedailler til hans Ære²⁾. I St. Petri Kirke rejstes ham et Monument af Marmor, som endnu ses der³⁾. Hans Lig jordedes i Kapellet, hvor det hviler i en Gravkjælder, uden dog at nogen Indskrift eller Mindesten beretter om, at han her har fundet sit Hvilested. Hans Enke jordedes 13. Marts 1709 ved hans Side. Af hans fire Børn døde en Søn og en Datter tidligt; af de overlevende to Døtre ægtede den ældste Kjøbmand Jakob Eschenburg og efter dennes Død Kjøbmand Hans Munch. Den yngste, Margrethe Sofie blev gift med Pastor Piper i Wilster, der havde begyndt sine Læreaar som Farverdrenge. I Nationalmusæet paa Frederiksborg Slot findes et Oliemaleri, fremstillende Dr. Lassenius, omgivet af sin Familie. Hans Portræt er mindst tolv Gange stukket i Kobber⁴⁾. Han var efter Billedet at dømme, navnlig i yngre Aar (Portræt fra 1661), en særlig smuk Mand. Hans skjægløse Ansigt viser meget harmoniske Træk. Han bærer naturligt, langt Haar, der falder ned over Skuldrene, i senere Aar Kalot. Et uden Tvivl vellignende og ypperligt Billede af ham findes paa den store, fortrinligt prægede Guldmedaille fra 1692.

Lassenius efterlod et Bibliothek, særlig rigt paa Disputatser, omfattende 5885 Bind, der solgtes ved offentlig Auktion.

Literaturhistorikeren Frantz Horn regner Lassenius til det 17. Aarhundredes største Stilister og Rhetorikere. Om Theo-

Sept. 1678, om at give Dr. Lassenius, hvem Menigheden enstemmig har valgt til Sognepræst „naadig Dimission og forunde dem, at han skyndsomt maa følge denne Kaldelse, og derved stille mange Tusind Menneskers Længsel og Trang til Sjæleopbyggelse.“

¹⁾ Angivelsen i Kirkehist. Saml. III. R. 4. Bd., 124 er ikke rigtig, Dødsdatum i Allg. d. Biogr. ejheller.

²⁾ Danske Mønter og Medailler II, Tavle 60, Nr. 451 ff.

³⁾ Hofbilledhugger J. G. Grund fik 1783 for Monumentets Restauration tildelt et arveligt Gravsted paa Urtegaarden.

⁴⁾ Strunck, Portrait-Catalog I, 343 ff.

logen og Mennesket Lassenius siger Kahnis, at enhver Læser af hans Skrifter vil finde ham „beundringsværdig hjemme i Skriften, fast og tro i sin Lære, varm og dyb af Hjærte, rig paa Tanker og fyndig i sin Fremstilling.“

Fortegnelse over de i Slaget ved Helsingborg faldne, saarede og fangne danske Officerer.

Af Oberstlieutenant J. C. W. Hirach.

Den 10. Marts 1710 fik de Danskes sidste Forsøg paa at generhverve de tabte Provinser hinsides Sundet en brat Afslutning ved det ulykkelige Slag ved Helsingborg, og den danske Hær maatte i opløst Tilstand vende tilbage til Sjælland. Magnus Stenbocks overlegne Feltherredygtighed havde fravristet den iltre Jørgen Rantzau Sejren, men flere af de engagerede danske Afdelinger havde kæmpet med en saa glimrende Tapperhed og ydet en saa sejg Modstand, at dette Slag er blevet et af de blodigste af de mange blodige Kampe, der ere udfægtede imellem de to Broderationer. Felttoget, der var begyndt under de heldigste Auspicer, var hermed endt. Den offentlige Mening i Danmark, der følte sig skuffet i Haabet om Genforening med de fraskildte Landsdele, søgte en Syndebuk, der kunde bære Skylden for den nationale Ulykke, da man ikke kunde forstaa, at den veludrustede Hær, der 4 Maaneder tidligere havde passeret Sundet, saa fuldstændig kunde være knust af det, som man troede, udmattede Sverige. Istedetfor at søge Skylden, hvor den virkelig var — i den midlertidig kommanderendes uheldige Dispositioner og Manøvrer — raabte man paa Forræderi af Generalerne og bebrejdede Armeen, at den ikke havde gjort sin Pligt fuldtud. Senere Tidens Historie-skrivere have da, for at tilfredsstille den krænkedes Nationalstolthed, søgt at rense de udskrevne Regimenter paa de hvervedes Bekostning og skaffe den Mening Indgang, at der hvor de hvervede Regimenter af begge Hære stødte sammen, var der saa

godt som intet Mandefald, medens de døde laa Geled for Geled der, hvor vore nationale Regimenter stødte sammen med Stenbocks Bonderegimenter. Men Hovedmassen af vore nationale Tropper blødte dengang paa andre Valpladse i engelsk-hollandsk Tjeneste, og kun 4 Batailloner Fodfolk, 5 Regimenter Kyrasserer og 1 Dragonregiment¹⁾ af den nationale Hær deltog i Slaget, og ingen af disse Afdelinger fik Lejlighed til særlig at udmærke sig. Derimod knytter Interessen sig hovedsagelig til nogle af de hvervede Regimenter, der, omringede paa alle Kanter, med Bevidstheden om at Slaget uigenkaldeligt var tabt, kæmpede en fortvivlet Kamp for at standse den fremtrængende Sejrherre og dække den oprevne Hærs Tilbagetog til Helsingborg.

Det Tab af faldne, saarede og fangne Officerer, som Regimenterne kunde opvise, vilde bedst være i Stand til at illustrere, hvor Kampen virkelig har raset i dette i Partielkampe opløste Slag, hvor Rytteriet saa at sige eskadronsvis førtes frem til Indhug, og Fodregimenterne enkeltvis indvikledes i Kamp paa et nedadskraanende Glacis under deres Bevægelse frem fra den oprindelig indtagne gunstige Stilling. Men uheldigvis ere alle Opførelser af Afdelingernes Tab nu forsvundne. At der straks efter Slaget maa have været affattet en Liste — idetmindste over de fangne Officerer — kan ses af et Brev fra Hertug Carl Rudolf af Würtemberg-Neustadt, der kommanderede det danske Hjælpekorps i Braband; thi denne takker den 5te April fra Haag Overkrigssekretæren²⁾ for „den tilsendte Liste over de fangne danske Officerer“ og beder om en Specifikation over „vore“ døde og saarede Officerer, naar en saadan kan blive affattet. Regjeringen havde ogsaa udstedt Befaling³⁾ til at alle de Afdelinger, der havde deltaget i Slaget, skulde indsende detaillerede For-

¹⁾ 2 Batailloner af vest sjæll. nationale Inf. Regmt.

1 — - øst - - - -

1 af de lollandske Batailloner af Viborgske natl. Inf. Rgmt.

1ste og 3die sjæll. natl. Rytt. Rgmt.

1ste og 2det fynske - - - - samt 1ste jyske.

sjæll. Land Dragoner (Sprengels Drag.).

²⁾ Indkomne Breve til Overkrigssekretæren 1710 Ltr. W.

³⁾ Registratur No. 729/1710 af 5te April.

tegnelser over Tabet af saavel Personel som Materiel, men alle disse Indberetninger ere desværre nu sporløst forsvundne, og den eneste Opgørelse over Tabene, der er efterladt os, er en i Hamburg trykt ukorrekt Liste¹⁾, hvoraf der findes et Eksemplar i det store kongl. Bibliothek.

Da en Henvendelse til Arkiverne i Stuttgart om at erholde en Afskrift af den, Hertugen af Würtemberg tilstillede Liste har vist sig resultatløs, bliver der altsaa ingen anden Udvej tilbage end at rekonstruere Tabslisterne ved Hjælp af de Oplysninger, der kunne uddrages af de endnu til Raadighed staaende Kilder. Dette er imidlertid ikke nogen let Opgave, idet disse Oplysninger maa plukkes sammen fra mange forskellige Steder og sprede sig ud over et Tidsrum af flere Aar. Hertil kommer endnu, at den Dødelighed, der herskede i Armeen umiddelbart før og efter Slaget ved Helsingborg, let kan forlede til, at man medregner som faldne, Officerer, der ere døde af Blodgang, ondartet Influenza eller Hospitalsfeber, og kun naar Oplysningerne indeholde bestemte Meddelelser, eller der udtrykkelig findes bemærket, at vedkommende er „geblieben“, tør man med Sikkerhed anføre en af de omkring den 10de Marts døde Officerer blandt de faldne. Da imidlertid hverken de kongl. Resolutioner eller Indstillingerne fra Regimentscheferne i saa Henseende ere tilstrækkelig stringente eller konsekvente, kunne nedenstaaende Lister vel ikke være helt udtømmende, men de Oplysninger, man hidtil har havt, ere dog formentlig blevne korrigerede og fuldstændiggjorte saaledes, at man kan faa et bedre Overblik over Tabene end tidligere, da man kun havde den unøjagtige hamburgske Liste som eneste Ledetraad.

Denne Liste er da her benyttet som Underlag, saaledes at dens Angivelser af døde, saarede og faldne Officerer opføres regimentsvis med Vedføjelser af, hvor der findes Bekræftelse paa Listens Udsigende, eller hvad man i modsat Fald veed om den

¹⁾ Liste derjenigen, so in der Bataille bey Helsingborg den 10ten Martii 1710 todt geschossen, blessiret und gefangen worden. — Hamburg zu bekommen bey Henrich Hensz, nebst der Banco.

paagjældende Person. Hvor ingen Tilføjelse af Kilder findes, har man altsaa kun den oprindelige Listes Autoritet at holde sig til.

De med * betegnede Officerer findes ikke optagne paa Hamburgerlisten, men det er tilstrækkesigt godtgjort i den ved hver enkelt Person citerede Kilde, at vedkommende henhører under den Kategori, under hvilken han er opført.

Ved Affattelsen af Fangelisten møder man en ny Vanskelighed i den Omstændighed, at mange af de fangne Officerer fik Tilladelse til — mod givet Æresord — at tage Ophold i Danmark, indtil Udveksling kunde finde Sted. — Man har altsaa ikke, som f. Eks. i den skaanske Fejde, Afregningerne med Kvarterværterne og den svenske Regjering som Korrektiv til at bestemme, hvem der have været fangne; thi et Par opbevarede Regimentslister angive kun, hvilke Officerer der til et vist Tidspunkt endnu ikke vare udløste, men give ingen Oplysning om, hvor stort Regimentets hele Tab har været. Heldigvis findes der imidlertid i en af Provst Jørgen Michelsen Huulbech samtidig med Krigsbegivenhederne forfattet Relation¹⁾, en meget minutøs Angivelse af, hvad hver enkelt Vaabenart mistede af Fanger, saa at man ledes paa den Tanke, at Relationen i dette Tilfælde har havt en nu ukjendt Liste at støtte sig til, da den ellers næppe kunde have givet saa detaillerede Oplysninger.

Tabet af Fanger opgives her til 2608, fordelt saaledes:

Af Infanteriet: 1 Oberst, 2 Oberst-Lt., 4 Maj., 23 Kapt., 3 Kapt.-Lt., 38 Lt., 3 Fændr., 1 Auditør, 6 Kadetter, 129 Unoff., 46 Tambourer, 6 Knægte, 2146 Gemene: er 2408.

Af Kavalleriet: 1 Ritm., 3 Unoff., 1 Pauker, 89 Gemene: er 94.

Af Artilleriet: 1 Kapt., 3 Lt., 3 Fyrværkere, 6 Underfyrværkere, 57 Konstabler, 33 Stykknægte, 3 Tambourer: er 106.

Den fangne Oberst kaldes andetsteds i den Huulbechske Relation for Breger; men der fandtes dengang ingen Oberst af dette eller et lignende Navn, i den danske Hær. Der maa der-

¹⁾ En historisk Extract udaf adskillige Relationer, Spørgementer og Beretninger, som udi disse vidtudseende Krigstider imellem Danmark og Sverrig kand indløbe o. s. v. (Museum 1895, 2. Bd. 30). Huulbech fungerede i 1710 som Feltpræst.

for vist her foreligge en Fejltagelse, navnlig da man bestemt kan paavise, at ingen Oberst af Infanteriet (Regimentschef) er bleven taget tilfange i Slaget ved Helsingborg, eftersom man er istand til at følge Cheferne for de engagerede Afdeliuger i de nærmeste Dage efter den 10de Marts. Iøvrigt stemme Listerne godt overens med de Oplysninger, man kan samle andetsteds fra; thi naar undtages Auditøren, 2 Kaptajner og 1 Kapt.-Lt., ser man sig istand til — som nedenstaaende Fortegnelse vil udvise — at udfylde Tallene med Navnene paa de Officerer og ligestillede, der bleve tagne tilfange den 10de Marts. De 2 manglende Kaptajner vare vist af Marineregimentet og fynske hvervede Inf. Rgmt.

Saaret: Genlt. Jørgen Rantzau (v. der Pfordtens Brev af $11/3$ 1710, indk. Brev til Overk. Sektr. 1710 Ltr. P). Chef for Korpset.

(Regimenterne ere opførte i den Orden, i hvilken de findes nævnte i den omtalte Liste, uden at der er taget Hensyn til deres indbyrdes Rang i Armeen.)

Livregiment Dragoner (Rodsteen).

Døde: (Obrist Holst), skal være Christian Adolph Holsten, Chef for Regimentet fra $7/12$ 1709 (ref. Sag. $1/9$ 1710 § 9).

— *Frederik Christoph Rohr, Lt. $29/7$ 1702 (ref. Sag. $29/4$ 1710 § 1).

Saarede: Jørgen Christoph Koplau (Koppelau)¹⁾, Premier Oblt. $21/10$ 1709.

— Lehnert August v. Ehlern, Kapt. $26/11$ 1701.

— Adolf Frederik Staffeldt, Kapt. $16/7$ 1702 (ref. Sag. $29/8$ 1710 § 9).

Bülows Dragoner (desaakaldte ungarske, Gotschalch Ernst Bülow).

Døde: Ulrik Frederik Mösting, Sec. Major $26/4$ 1708 (ref. Sag. $8/4$ 1710 § 3).

— Hans Adam Luschau (ell. Lüschau), Kapt. $16/4$ 1709 (ref. Sag. $3/5$ 1710 § 18, hvor han dog kun angives som „gestorben“ (ikke geblieben). Han nævnes dog ikke i Etaterne efter $10/8$ 1710. ²⁾

Sjællandske Landdragoner (Sprengel).

Døde: Frants Henrik Claus Sprengel, Chef for Regimentet $22/4$ 1704 (ref. Sag. $7/6$ 1710 § 19).

— *Christian Jansen Gandorff, Lt. $10/5$ 1702 (ref. Sag. $8/6$ 1710 § 3).

Saarede: Wilhelm Soltou, Kapt. $26/4$ 1704.

— Mikkell Moritz, Fændr. $29/7$ 1707. — I 1708 Afsked uden

¹⁾ Han blev afskediget med Obersts Karakt. og 100 Rdl. Pension $28/9$ 1711.

²⁾ Endvidere er Kapt. Gottfried Budæus død før $81/6$ 1710, uden at Dødsarsagen kan konstateres (ref. Sag. $81/6$ 1710 § 18).

Rest og Pas for „røde Behandling“ af Dragonerne og for at have taget Penge og Foræringer af dem“. Deltog som Volontær i Slaget (vist i Genrmaj. Dewitz Stab) og erholdt 7 Saar. (ref. Sag. $23/6$ 1710 § 30). ¹⁾

Livgarden tilhøst (Mörner).

Døde: Otto Christopher v. Gram, Major $2/3$ 1709²⁾. Han nævnes ikke i Etaterne efter $10/3$ 1710.

Saarede: Bernhard Jochim Mörner, Oberst $2/2$ 1708, Oberstløjtnant (Kommandør) for Livgarden tilhøst $2/3$ 1709. (v. der Pfordtens Breve af $11/3$ 1710, indk. Breve til Overk. Sektr. 1710 Ltr P).

- Claus Langhaar, Ritm. $16/6$ 1706 og fungerende Kapt. Lt. i Garden $7/12$ 1709.
- Baltzer Frederik v. Øertzen, Ritmt. $16/8$ 1708.
- Mogens Kaas, Kapt. Lt. i Løjtnants No. $28/3$ 1708.
- *Otto Frederik Below, Lt. $29/3$ 1708, haardt saaret (Mörners Brev af $2/4$ 1710, Memorialier 1710 Ltr. M).
- Samuel Ludvig Kalckreuth (Kalckreuter), Lt. $3/5$ 1707, Kornet i Garden $23/5$ 1708.
- Jørgen Ludvig Øertz (Øertzen), Kornet $9/8$ 1709.

1ste sjæll. nationale Rytterregiment (Lövenhjelm).

Saarede: Jacob Møller, Kapt. Lt. $22/1$ 1707. (ref. Sag. $27/10$ 1713 § 17) — Lövenhjelm erklærer dog, at han kun har faaet „eine einzige kleine Blessüre hinters Ohr.“ (ref. Sag. $6/11$ 1713).

3die sjæll. nationale Rytterregiment (Leegel og Donop).

Døde: (Ritm. Reutz), skal være Caspar Henrik Pentz, Major $19/10$ 1706 (ref. Sag. $29/3$ 1710 § 10).

- Pros Mund, Ritm. $26/3$ 1702 (ref. Sag. $29/3$ 1710 § 10).
- Axel Frijs (af Slægten med rødt Egern), Kapt. Lt. $6/2$ 1706. Han faldt dog ikke, men blev fanget og først udvekslet i 1713 mod Kapt. Lt. Lewenhaupt, uagtet det saavel i ref. Sag. $29/3$ 1710 § 3 som i Regist. No. $785/1710$ udsiges, at han var „geblieben“ ved Overfaldet paa Pæstrop (Peerstrup).³⁾
- *Johan Henrik Grim (ikke Grün, som han undertiden kaldes), Lt. $29/1$ 1708. (ref. Sag. $29/3$ 1710 § 10 og Regist. No. $785/1710$).

Saarede: Hans Frederik Leegel, Oberst og Chef for Regimentet $26/8$ 1707, som han afstod til S. H. v. Donop 2 Dage før Slaget. Han var den $27/2$ bleven saaret i en Forpostfægtning ved et Sabelhug over Ansigtet og har rimeligvis ikke deltaget i Slaget.

- Simon Henrik v. Donop, Chef for Regimentet fra $8/3$ 1710, haardt saaret, den ene Arm skudt istykker.

¹⁾ Endvidere døde Løjtnanterne Jørgen Biehl(e)feldt og Jobst Ludolf Kumme samt Regimentskvartermester Henrik Galenbeck før den 3. Juni uden at Dødsaaarsagerne angives (ref. Sag. $9/6$ 1710 § 3).

²⁾ Benzons Stamtavler angiver ligeledes, at han faldt ved Helsingborg.

³⁾ Afskediget i 1713 med 4 Rdl. maanedlig Pension af Krigshospitalskassen. (ref. Sag. $12/6$ 1713 § 33.)

Saarede: *Christian Bernt v. Blücher, Ritm. $17/6$ 1702. „Nu sidst i Skaane saaret med en Kaarde gennem Ryggen“ (ref. Sag. $15/4$ 1710). Han fik Afsked med Pension (200 Rdl.) og Majors Karakter $3/5$ 1710. ¹⁾

1ste jyske nationale Rytterregiment (Eyffler).

Døde: Heine Christian Rabe, Pr. Oblt. $14/1$ 1710. (ref. Sag. $10/6$ 1710 § 23 og $12/12$ 1711).

— Peter Jochum Dambeck, Kapt. Lt. $1/8$ 1710. (Regist. No. $786/1710$).

Saarede: Carsten Bruhn (eller Braun), Ritm. $3/7$ 1701. ²⁾

1ste fynske nationale Rytterregiment (Holck).

Saarede: Frederik Christian (eller Christian Frederik) Holck, Chef for Regimentet $24/10$ 1705, saaret i Øjet og † nogle Dage efter Slaget.

— *Frederik Nabock, Oblt. $7/11$ 1705, † af sine Saar før $8/4$. (ref. Sag. $8/4$ 1710 § 13)

— *Hans Esche, Lt. $27/10$ 1705, haardt saaret. (ref. Sag. $8/11$ 1713 § 13).

Fangne: Jost Henrik Royahn, Ritm. $8/5$ 1703, udvekslet imod svensk Ritmester Falkengreen. (Bornemans Brev af $29/8$ 1710, Memorialier 1710 Ltr. B).

2det fynske nationale Rytterregiment (Danneskjold-Laurvig).

Døde: Engelbrecht-Sohn, Ritm. $8/12$ 1705. (ref. Sag. $5/4$ 1710 § 9 og $13/5$ 1710 § 14).

Saarede: *Adam Levin Linstow, Lt. $11/2$ 1710. (Kap. Lt. Heinsohns Brev, indk. Breve 1710 Ltr. H). ³⁾

Livgarden tilfods (Danckwardt).

Døde: Christian Albrecht Danckwardt, Oblt. og Kommandør for Garden $27/9$ 1709. (ref. Sag. $26/3$ 1710 § 1).

[Major Frijs — hermed kan der kun sigtes til Premier Majoren i Garden, Jesper Frijs, men han faldt først $8/3$ 1716 for Stralsund, som sidste Mand af sin Slægt (de sorte Frijser). Han blev fanget ved Helsingborg, se nedenfor.]

— Christen Jensen Steerup (Stürup), Kapt. $20/3$ 1703. (ref. Sag. $24/5$ 1710 § 24).

— Hans Bille, Kapt. $20/9$ 1704. (Eickstedts Brev af $30/3$ 1710, Memorialier 1710 Ltr. E, og ref. Sag. $29/8$ 1710 § 26).

¹⁾ Endvidere meldes Lt. Hans Jørgen Firck død før $7/6$, uden at Dødsarsagen angives.

²⁾ I personalhist. Tidskr. III. 2. 186 angives Sc. Maj. Christopher Moritz v. Donop som saaret ved Helsingborg, men det er snarere Saar fra en tidligere Periode — fra Flandern — der voldte ham saa megen Besvær under Udøvelsen af Major Tjenesten ved Regimentet, at han i 1711 fandt sig foranlediget til at ansøge om Oberstløjtnants Karakter (ref. Sag. $16/10$ 1711 § 1).

³⁾ Ritmester Christoph Otto v. Grambow meldt død for 6. Juni uden Angivelse af Dødsarsag (Regist. No. $1850/1710$).

- Døde:** Gebhardt Didrik Fischer, Kapt. $27/2$ 1708. (Eickstedts Brev af $30/3$ 1710, Memorialier 1710 Ltr. E, og Regist. No. $668/1710$).
 [Frants Henrik Glasau, Kapt. $30/8$ 1709, ikke falden, men fanget og saaret, se nedenfor, han blev Sc. Maj. i Garden $15/9$ 1710 og faldt ved Gadebusch $20/12$ 1712.]
- Erik Banner, Kapt. $10/12$ 1709. (Eickstedts Brev af $30/3$ 1710, Memorialier 1710 Ltr. E og Regist. No. $668/1710$).
 - *Johan Daniel Heideman (Heitman), Kapt. $28/9$ 1709. (Eickstedts Brev af $30/3$ 1710, Memorialier 1710 Ltr. E og Regist. No. $668/1710$).
 - [Andreas Augustin v. der Lühe, Kapt., faldt ikke, men blev saaret og fanget; se nedenfor, han døde som Genrmaj. i Rendsborg $2/1$ 1730.]
 - *Philip Teutscher v. Lisfeldt, Prmlt. $26/11$ 1707. (Regist. No. $864/1710$).
 - *Casper Parsler (ell. Paszler), Sclt. $2/8$ 1709. (Regist. No. $864/1710$).
 - *Frederik Liebeherr, Sclt. $13/2$ 1708. (Regist. No. $864/1710$).
 - *Christian Ulrik Siedenburg, Prmlt. i Norge $8/12$ 1705; Sclt. i Livgarden $2/8$ 1709. (Regist. No. $864/1710$). ¹⁾
- Fangne:** Jesper Frijs, Prm. Maj. $10/12$ 1709 (jfr. foran). Han blev udvekslet imod General Burenköld. Løsesummen var ansat til 250 hollandske Floriner. (ref. Sag. $29/8$ 1710 § 8 og Bornemans Brev af $29/8$ 1710, Memorialier 1710 Ltr. B).
- Daniel Berstenbörstel, Kapt. $20/9$ 1704, har ligget 2 Timer paa Valpladsen og blødt. (ref. Sag. $31/3$ 1710 § 8).
 - Frants Henrik Glasau, Kapt. $30/8$ 1709 (jfr. foran). (ref. Sag. $8/10$ 1710 § 7).
 - Andreas Augustin v. der Lühe, Kapt. $21/10$ 1707 (jfr. foran), beklager, at han ikke kan gjøre sin Devoir, da han er fangen. (ref. Sag. $8/4$ 1710 § 15). Udveksles imod Gen. Burenköld; Løsesummen ansat til 150 holl. Floriner. (Bornemans Brev af $29/8$ 1710, Mem. 1710 Ltr. B).
 - *Christian Ulrik Bjelke, Kapt. $21/10$ 1707. (Carl Rudolf af Würtembergs Brev af $5/4$ 1710, indk. Breve 1710 Ltr. W). Udvekslet imod Gen. Burenköld; Løsesummen ansat til 150 holl. Flor. (Bornemans Brev af $29/8$ 1710, Memorialier 1710 Ltr. B). Saaret.
 - *Christian Frederik Wangelin, Prmlt. $3/5$ 1704. (Regist. No. $864/1710$).
 - *Thomas Christian Weinygel, Prmlt. $2/8$ 1709. (Regist. No. $864/1710$).
 - *Christian Bülow, Sclt. $7/11$ 1707. (ref. Sag. $3/10$ 1710).
 - *Christian Wilhelm Stolling, Sclt. $7/11$ 1707, „bey Helsingburg gefangen aber wieder rancioniert.“ (Etat 1713).
 - *Christian West, Sclt. $28/9$ 1706 (Regist. Nr. $864/1710$). Ud-

¹⁾ Adjutant Jacob Frigast meldt død før 20. Juni uden Angivelse af Dødsarsag (ref. Sag. $26/8$ 1710 § 3), han levede dog endnu den 19. April (Regist. No. $864/1710$).

vekslet mod svensk Kornet Hans Hultzen. (Bornemans Brev af $29/8$ 1710, Memorialier 1710 Ltr. B.)¹⁾

- *Paul Otto Gamm, Fændr. $5/11$ 1709. (ref. Sag. $26/8$ 1711 § 8). Var endnu ikke udvekslet i August 1711.
- Johan Mathias Øetken, Kadet. (Memorialier 1712 Ltr. Ø.)

Grenaderkorpset (Eickstedt).

Døde: [Hans Jørgen Schack, Kapt. $19/12$ 1707, faldt ikke; han blev Major $22/8$ 1712 og sendt som Oblt. til 2. Batl. Pr. Georg i Braband $17/10$ 1712.]

- [Kapt. Legel, skal være Georg Frederik Lepel, Kapt. $19/12$ 1707, haardt saaret. (ref. Sag. $5/4$ 1710 § 4, hvor han angives som død. Han udveksles dog i 1713 mod svenske Major Silfversparre. (Krigsforhold under Fred. IV 1713 B.)]
- Carl Gustav v. Plessen, Kapt. $12/10$ 1709. (ref. Sag. $24/6$ 1710 § 15.)
- *Andreas Larssøn, Prmlt. $21/10$ 1704. (ref. Sag. $23/6$ 1710 § 27).

Saarede: Gothard Wilhelm v. Eldern, Kapt. $4/11$ 1709.

- Sievert v. Øertz (Øertzen), Prmlt. $28/10$ 1709, bliver $8/5$ 1710 Kapt. i Liv Regiment. Drag., men der omtales ikke her, at han har været saaret (Regist. No. 1053 og $1055/1710$).
- *Gustav Wilhelm Nicolaus Geistler (ell. Geisler), Prmlt. $23/9$ 1707. (ref. Sag. $24/5$ 1710 § 16).
- Ehrenreich Sperling, Sclt. $5/11$ 1708, angives som haardt saaret i Hamburgerlisten, bliver $4/7$ 1710 karakt. Prmlt. og erholder $19/6$ 1711 Afsked med Majors Karakter. (Regist. No. $949/1711$). ²⁾

Fangne: Carl Ulrik v. Kleist, Kapt. $22/3$ 1707, opgivet som saaret.(?) Udvekslet imod Gen. Burensköld; Løsesummen ansat til 150 holl. Flor. (Bornemans Brev af $29/8$ 1710, Memorialier 1710 Ltr. B).

- Volrath Augustin v. Vieregg, Kadet ved Grenad. Korps. Holdt fangen i 3 Aar. (ref. Sag. $11/13$ 1735 § 6).

Dronningens Livregiment (Due).

Døde: Manderup Due, Oberst og Chef for Regimentet $2/7$ 1708. (ref. Sag. $10/6$ 1710 § 22).

- Johan Detlef Walther, Kapt. $26/7$ 1701, nævnes ikke i Etaterne efter $10/3$ 1710.
- Jacob Conrad Apitz, opført som Prmlt. i Etat 1708. (ref. Sag. $8/4$ 1710 § 30).
- Ludolf Didrik Petersen, Prmlt. $13/5$ 1704. (ref. Sag. $7/6$ 1710 § 20).
- Schlösser, Sclt. $13/5$ 1704, nævnes ikke i Etaterne efter $10/3$ 1710.

¹⁾ Søn af 1ste Borgmester i Odense Jens Christensen Schouboe og Margrethe West — † i Wittenberg i Meklenburg af sine Saar fra Slaget ved Gadebusch. (ref. Sag. $11/2$ 1713 § 8.)

²⁾ Endvidere er Auditor Christian Jochim Scharffenberg død før 9. April, Adjutant Martin Jacob Mohr før 6. Maj og Sclt. Johan Andreas Weiszenborg før 31. Juni, uden at Dødsaarsagerne ere angivne.

Døde: [Balthazar Jünger mann, ScLt. $\frac{5}{8}$ 1707, ikke død, men fanget. (jfr. nedenfor).]

- (Fændrik Falert) findes ikke opført i Etaterne. — Der findes i det hele kun 2 af dette Navn i Armeen i 1710: Reinhardt Gottlieb Vallert, der endnu i 1719 stod som Kapt. Lt. i Marineregimentet og Johan Adolf Vahlert, der fra $\frac{30}{11}$ 1709 — $\frac{18}{3}$ 1710 stod som ScLt. i Arts Herreds Komp. af vest sjæll. natl. Inf. Rgmt. Denne sidste kan muligvis i Februar 1710 være bleven forsat til Drongs. Liv Rgmt. og Forsætelsen ikke anført i Etaterne, fordi han allerede er falden den 10de Marts.

Saarede: (Lt. Devaldt), der menes Johan Devaldt Diener, ScLt. $\frac{6}{1}$ 1705.

- Hans Frederik v. Born, Fændr. $\frac{5}{8}$ 1707, „mit Pferden überrahten“. Han blev dog Prmlt. i samme Regmt. $\frac{20}{6}$ 1710.

Fangne: Hans Jacob Arnoldt, Oblt. $\frac{30}{7}$ 1708. (indk. Breve 1710 Ltr. A). Udvekslet mod Gen. Burensköld; Løsesummen ansat til 250 holl. Flor. (Bornemans Brev af $\frac{29}{8}$ 1710, Memorialier 1710 Ltr. B.)¹⁾

- Johan Ludolf (ell. Rudolf) Reusch, Major $\frac{17}{2}$ 1708. (i en Opgjørelse i Memorialier 1710 Ltr. B).
- Henrik Werner v. Diethardt, Kapt. $\frac{12}{8}$ 1697. (ref. Sag. $\frac{26}{4}$ 1710 § 32).
- Gerhardt v. Scholten, Kapt. $\frac{25}{1}$ 1698, † i Malmø af sine Saar før $\frac{8}{6}$. (Arnolds Brev af $\frac{8}{5}$ 1710, indk. Breve 1710 Ltr. A).
- Gothard Kierkering, Kapt. $\frac{11}{8}$ 1702 (i en Opgjørelse i Memorialier 1710 Ltr. B).
- Henrik Sebald Gebhardt, Kapt. $\frac{31}{3}$ 1703, saaret. (ref. Sag. $\frac{8}{6}$ 1710 § 20).
- (Kapt. Schlutz) skal vel være Jochim Schütz (ell. Schulz), Kapt. $\frac{7}{11}$ 1705. (i en Opgjørelse i Memorialier 1710 Ltr. B).
- Henrik Jordan Dexter, Kapt. Lt. $\frac{26}{11}$ 1709. (i en Opgjørelse i Memorialier 1710 Ltr. B).
- Christian Ziegler, Prmlt. $\frac{23}{5}$ 1702. (i en Opgjørelse i Memorialier 1710 Ltr. B).
- Christoph Ernst Thiele, Prmlt. $\frac{12}{6}$ 1702. (ref. Sag. $\frac{26}{4}$ 1710 § 33).
- Johan Ludvig Løvenklau, Prmlt. $\frac{6}{1}$ 1705. (ref. Sag. $\frac{3}{7}$ 1711 § 18), ikke løsladt endnu i Juli 1711, men fik da Tilladelse til mod Parol at opholde sig i Danmark, fik Kapt.s Karakter $\frac{6}{6}$ 1711).
- Frederik Anthon Sager, Prmlt. $\frac{29}{8}$ 1705. (i en Opgjørelse i Memorialier 1710 Ltr. B).
- Didrik Benedict Meyer, Prmlt. $\frac{20}{12}$ 1704, ansattes igen som Prmlt. $\frac{12}{9}$ 1713 i sit gamle Regiment med Vedtegning at være rançoneret fra Skaane. (Et. 1713 og ref. Sag. $\frac{3}{5}$ 1710 § 26). I Hamburgerlisten angives han som saaret og fanget.
- (Fisher), skal være Johan Daniel Frisch, Prmlt. $\frac{13}{5}$ 1704 (i en Opgjørelse i Memorialier 1710 Ltr. B).

¹⁾ I Vaupels den dansk-norske Krigsmagts Historie meddeles, at han var saaret, men dette har man ikke kunnet finde.

Fangne: (Oehlsen), skal være Martin Olsen, Sclt. $20/12$ 1704. (i en Opgjørelse i Memorialier 1710 Ltr. B).

- Christoph Burchard v. Witzleben, Sclt. $1/3$ 1707. (i en Opgjørelse i Memorialier 1710 Ltr. B). I Provst Huulbechs Relation angives han som falden, men det er vist den Christoph Burchard W., der i 1721 var dansk Jægermester.
- Benedict Grätz, Sclt. $28/8$ 1705. (i en Opgjørelse i Memorialier 1710 Ltr. B).
- *Oluf Bagger, Sclt. $26/11$ 1709. (ref. Sag. $9/1$ 1713 § 18).
- Baltzer Jünger mann, Sclt. $5/8$ 1707. (jfr. ovenfor.) Regist. No. $1662/1713$.

Prins Christians Regiment (Lattorff).

Døde: Johan Didrik Lattorff¹⁾, Chef for Regimentet $9/1$ 1708. (ref. Sag. $29/8$ 1710).

- Levin Ernst v. Ditten, Kapt. $19/2$ 1709. (ref. Sag. $29/8$ 1710 § 40 og Regist. No. $822/1710$).
- *Georg Simon Schorr, Kapt. $4/11$ 1709. (ref. Sag. $29/8$ 1710 § 30 og Regist. No. $790/1710$).
- *Johan Mathias Gleidner, Adjutant $2/3$ 1708. (ref. Sag. $15/4$ 1710 § 10).

Saarede: *Jacob Seyer, Sclt. $11/1$ 1709, haardt saaret i Hovedet. (ref. Sag. $5/4$ 1710 § 6).

Fangne: *Johan Heidenreich Münster, Oblt. $27/9$ 1709 (ref. Sag. $3/5$ 1710 § 2), udvekslet imod Gen. Burensköld, Løsesummen ansat til 250 holl. Floriner. (Bornemanns Brev af $29/8$ 1710, Memorialier 1710 Ltr. B).

- Erik Frederik Barnekow, Sc. Maj. $4/11$ 1709. (ref. Sag. $3/5$ 1710 § 2), udvekslet imod svensk Gen. Adjutant Bildstein og Løsesummen ansat til 150 holl. Flor. (Bornemanns Brev af $29/8$ 1710, Memorialier 1710 Ltr. B).
- Christoph August Vieregg, Kapt. $6/5$ 1704. (ref. Sag. $3/5$ 1710 § 2 og $16/11$ 1711 § 4).
- [Kapt. Bjelk. — Der findes ingen Bjelke ved Prins Christians Regiment. Der foreligger vist en Forveksling med Major Christian Ulrik B. af Livgarden tilfods.] se ovenfor.
- *Johan David Botzheim, Kapt. $19/8$ 1709, † af sine Saar i Fangenskabet. (ref. Sag. $26/4$ 1710 § 21).
- *Hans Detlev Kaas, Kapt. $27/9$ 1709. (ref. Sag. $3/5$ 1710 § 2).
- *Frants Christian Rawe (Rabe), Kapt. $21/12$ 1709. (ref. Sag. $3/5$ 1710 § 2).
- *Wentzel Rothkirck (Röttger) Kaas, Kapt. Lt. og k. Kapt. $2/8$ 1708. (ref. Sag. $3/5$ 1710 § 29).
- *Urban Jacobsen Gesman, Prmlt. $4/7$ 1709, † i Fangenskabet før $15/4$ 1710. (Regist. No. $822/1710$).

¹⁾ Lattorff havde indgivet Ansøgning om Dimission, da hans Helbred var saa svækket, at han skulde bruge varme Bade. Denne Ansøgning refereredes for Kongen i Kjøbenhavn Dagen efter at Lattorff var falden ved Helsingborg og erholdt da ved et mærkeligt Spil af Skæbnen den Paategning „wird ausgesetzt“ (ref. Sag. $11/3$ 1710).

- Fangne:** *Jacob Moritz Rupe (Ruppe), Prmlt. $\frac{4}{7}$ 1709. (ref. Sag. $\frac{3}{5}$ 1710 § 2).
 — *Johan Frederik Hoffmann, Prmlt. $\frac{13}{6}$ 1705, † i Fangenskabets før $\frac{15}{4}$ 1710 (Regist. No. $\frac{822}{1710}$).
 — *Levin Henrik v. Bassewitz, Sclt. $\frac{1}{11}$ 1709. (ref. Sag. $\frac{3}{5}$ 1710 § 2).
 — *Johan Rudolf Huser, Sclt. $\frac{25}{11}$ 1709. (ref. Sag. $\frac{3}{5}$ 1710 § 2).
 — *Jørgen Wilhelm Hansen, Fændr. $\frac{1}{11}$ 1709, † i Fangenskabets før $\frac{12}{4}$ 1710. (ref. Sag. $\frac{12}{4}$ 1710 § 2).
 — *Nicolai Baltzersen, Fændr. $\frac{31}{12}$ 1709. (ref. Sag. $\frac{3}{5}$ 1710 § 2).

Jyske hvervede Inf.-Regiment (Ingenhaven).

- Døde:** *Charles Maçon du Bois, Prmlt. $\frac{13}{6}$ 1702. Ifølge ref. Sag. $\frac{3}{5}$ 1710 § 3 er han vel „gestorben“, men hans Kompagnichef, Kapt. Mitzlaff skriver under 8de August, at Mitzlaff var eneste Officer ved Kompagniet i Slaget ved Helsingborg, eftersom Premierløjtnanten (du Bois) var fraværende paa Grund af Sygdom, og Secondløjtnanten (Rudolf Frederik Oldenburg) da allerede var død (ref. Sag. $\frac{3}{5}$ 1710 § 5).
Saarede: [I Vaupels Den dansk norske Hærs Historie angives Oblt. Christoffer Henrik Moltke som saaret, men dette har det ikke været muligt at finde.] ¹⁾
Fangne: Andreas Otto Eberhardt, Sclt. $\frac{11}{7}$ 1707, † i Fangenskabets før $\frac{3}{5}$ 1710. (ref. Sag. $\frac{3}{5}$ 1710 § 3).

Fynske hvervede Inf.-Regiment (Eyndten).

- Døde:** Philip Christian Hagedorn, Major $\frac{27}{1}$ 1708. (ref. Sag. $\frac{25}{3}$ 1710 § 6 og $\frac{29}{3}$ 1710 § 27).
Saarede: *Paul Bertram Eggers, Prmlt. $\frac{24}{8}$ 1708. Erholdt i Slaget ved Helsingborg et inkurabelt Brud, saa at han maatte tage sin Afsked. (ref. Sag. $\frac{12}{4}$ 1710 § 5). Senere Løjtnant ved Frikompagniet paa Fladstrand.
 — *Johan Ludvig Grim, Prmlt. $\frac{24}{11}$ 1705. Erholdt et inkurabelt Brud, saa at han blev utjenstdygtig. (ref. Sag. $\frac{3}{5}$ 1710 § 4).
 — *Johan Kirchner, Sclt. $\frac{22}{5}$ 1706. Erholdt et inkurabelt Brud, saa at han blev utjenstdygtig. (ref. Sag. $\frac{3}{5}$ 1710 § 4).

Prins Carl af Hessens hvervede Inf. Regiment (senere Zepelins og sjæll. hverv.)

- Døde:** [Kaptajnerne Schindel, Vieregg og Grambou opgivne som „todt oder gefangen“, de vare fangne, se nedenfor.]
 — *David Walther, Prmlt. $\frac{26}{4}$ 1701. (ref. Sag. $\frac{16}{6}$ 1710 § 20 og $\frac{3}{7}$ 1711 § 4).
Saarede: Prins Carl af Hessen, Chef for Regimentet $\frac{20}{9}$ 1704, Brigader $\frac{16}{10}$ 1709.
Fangne: Gottlieb (Gotlob) Bernhard Schindel, Kapt. $\frac{3}{4}$ 1709, ud-

¹⁾ Sclt. Conrad Windsheim, død før 29. Marts, uden at Dødsarsagen er angivet (Regist. No. $\frac{888}{1710}$).

vekslet mod svensk Gen. Adjutant Bildstein, Løsesummen ansat til 100 holl. Floriner. (Bornemans Brev af $29/8$ 1710, Memorialier 1710 Ltr. B).

- Fangne:** Frederik Wilhelm v. Vieregg, Kapt. $20/4$ 1706, udvekslet imod svensk Gen. Adjutant Bildstein, Løsesummen ansat til 150 holl. Flor. (Bornemans Brev af $29/8$ 1710, Memorialier 1710 Ltr. B).
- Johan Henrik Grambou, Kapt. $5/11$ 1709. (ref. Sag. $30/6$ 1710 § 2).
 - *Johan Grabofsky, Prmlt. $14/11$ 1707, † i Fangenskabet før $20/3$ 1711 (ref. Sag. $20/3$ 1711 § 6); var da Kapitajn.
 - *Nicolaus Wilhelm Bodendich, Prmlt. $16/4$ 1708, † af sine Saar i Malmø før $8/5$ 1710. (Arnoldts Brev af $8/5$ 1710, indk. Breve Ltr. A).
 - *Albrecht Henrik (Wilhelm ell. August) Schröter, Prmlt. $16/1$ 1708. (Oberst Zepelins Liste af $20/9$ 1710, Memorialier 1710 Ltr. W).
 - *Frederik Arnold Bartram, Prmlt. $16/9$ 1709. (Oberst Zepelins Liste af $20/8$ 1710, Memorialier 1710 Ltr. W).
 - *Johan Schelcke, Prmlt. $12/5$ 1708. (ref. Sag. $3/10$ 1710 § 16).
 - *Johan Albrecht Teutscher v. Lisfeldt, Prmlt. $21/10$ 1709 (Oberst Zepelins Liste af $20/9$ 1710, Memorialier 1710 Ltr. W).
 - *Jacob Lorentz Schmidt, Prmlt. og Adjutant $25/11$ 1709. (Oberst Zepelins Liste af $20/9$ 1710, Memorialier 1710 Ltr. W).
 - *Augge Caspar Schachtafel, Sclt. $4/11$ 1709, meldes † af sine Saar i Malmø før $8/5$ 1710. (Arnoldts Brev af $8/5$ 1710, indk. Breve 1710 Ltr. A), men udveksles i 1713 mod svensk Lt. Litzner. (Krigsforhold under Fred. IV 1713 B.)
 - *Woller v. Meden, Sclt. $21/10$ 1709, † af sine Saar i Fangenskabet. (ref. Sag. $8/5$ 1711).
 - *Hans Westerwaldt, Sclt. $16/9$ 1709. (Oberst Zepelins Liste af $20/9$ 1710, Memorialier 1710 Ltr. W).
 - *Jørgen Reinholdt Bartram, Sclt. $8/2$ 1710. (Oberst Zepelins Liste af $20/9$ 1710, Memorialier 1710 Ltr. W).
 - *Johan Mathias Toppel, Sclt. $1/3$ 1707, saaret. (ref. Sag. $8/10$ 1710 § 16).
 - *Casimir Henrik Weinygel, Sclt. $23/1$ 1708. (Oberst Zepelins Liste af $20/9$ 1710, Memorialier 1710 Ltr. W).
 - *Henning Otto v. Lützwow, Sclt. $25/1$ 1707, tilbageholdes af en Proces i Stockholm. (Hans Elias v. der Weydes Selvbiografi, Personalhist. Tidsskr. III. 1—207). Han ansattes først igen som Sclt. i sjæll. hverv. $16/8$ 1720.
 - Bomgart (Baumgarten?) Fændrik. Sad fangen i Vesteraas. Blev i Slaget ved Helsingborg trampet ned af Heste og saaret paa venstre Ben. (ref. Sag. $10/10$ 1710 § 4).

Marineregimentet (Gaffron).

Døde: Peter Bugge, Lt. i December 1702, kondemneret fra sin Charge, men igen ansat som Lt. $23/10$ 1703. (ref. Sag. $12/4$ 1710 § 3 og Regist. No. $878/1710$).

Saarede: Adam Abraham Gaffron, Chef for Regimentet $\frac{9}{1}$ 1708. ¹⁾
Fangne: *Iver Krabbe Linderoth, Sclt. $\frac{5}{2}$ 1707. (ref. Sag. $\frac{21}{7}$ 1713 § 29).

Vestsjæll. nationale Inf. Regiment (Bippen).

Døde: *Johan Dichman, Kapt. $\frac{30}{10}$ 1703. (Regist. No. $\frac{662}{1710}$).
Fangne: *Fabian Henrik v. Hohendorff, Major $\frac{9}{3}$ 1708, sad endnu fangen i April 1711. (ref. Sag. $\frac{26}{4}$ 1710 § 46).
 — *Brostrop Mislet (Mislæt), Kapt. for Baarse Herreds Komp. $\frac{6}{5}$ 1704. (ref. Sag. $\frac{26}{4}$ 1710 § 46).
 — *Christopher Sommer, Kapt. for Arts Herreds Komp. $\frac{4}{11}$ 1709. (ref. Sag. $\frac{3}{7}$ 1711 § 7).
 — *Hans Jørgen Ziegler, Prmlt. $\frac{26}{3}$ 1701. (ref. Sag. $\frac{13}{7}$ 1711 § 13 og Regist. No. $\frac{1026}{1710}$). Saaret.
 — *Peter Christian Wolde, Sclt. $\frac{80}{11}$ 1709. (ref. Sag. $\frac{26}{4}$ 1710 § 46).

Øst sjæll. nationale Inf. Regiment (Biegen).

Fangne: *Detlef Buchwaldt, Kapt. for Ølstykke Komp. $\frac{26}{3}$ 1701. (ref. Sag. $\frac{24}{5}$ 1710 § 13).
 — *Jochim Christensen Schmidt, Sclt. $\frac{28}{12}$ 1709. (Regist. No. $\frac{285}{1711}$).
 — Frederik Wrede, Fændrik $\frac{28}{12}$ 1709. (ref. Sag. $\frac{12}{8}$ 1713 § 40).

Artilleriet.

Døde: *Frants Petersen, Stykjunker ved danske Artl. $\frac{22}{11}$ 1709. (ref. Sag. $\frac{4}{7}$ 1710 § 2). ²⁾
Fangne: Thiel Erik Becker, Kapt. i Artl. $\frac{6}{4}$ 1706, Chef for Komp. paa Kronborg fra $\frac{6}{8}$ 1708. (ref. Sag. $\frac{20}{8}$ 1710 § 2).
 — (Lt. Fort), skal være Ulrich Wilhelm v. der Pfordten, Lt. i danske Artl. $\frac{14}{10}$ 1709, haardt saaret. (ref. Sag. $\frac{29}{3}$ 1710 § 16). Udveksles mod svensk Kornet Hasselgreen (Bornemans Brev af $\frac{29}{8}$ 1710, Memorialier 1710 Ltr. B).
 — *Niels Elbing, Lt. i dansk Artl. $\frac{19}{6}$ 1706, † af sine Saar i Fangenskabet (ref. Sag. $\frac{30}{6}$ 1710 § 27).
 — *Isebrand v. Holten, Stykjunker i holstenske Artl. $\frac{14}{10}$ 1709, saaret (ref. Sag. $\frac{20}{6}$ 1710 § 2).
 — *Bartholomæus Brandt, Fyrværker i holst. Artl. $\frac{13}{1}$ 1703, † i Malmø før $\frac{8}{5}$. (Arnolds Brev af $\frac{8}{5}$ 1710, indk. Breve 1710 Ltr. A). Vist saaret.
 — *Alexander Ragozy (Ragozy), Fyrværker ved Haubitzerne under Oberst Wilster, † i Fangenskabet af sine Saar. (vgl. Resolution af $\frac{9}{6}$ 1710 No. $\frac{1465}{1710}$).

¹⁾ Desuden er Kaptajnerne Michel Petersen og Axel Bille døde henholdsvis før den 26. April og 1. August, uden at Dødsarsagen er angivet (Regist. No. $\frac{949}{1710}$ og ref. Sag. $\frac{1}{8}$ 1710 § 7).

²⁾ Maaske er Oblt. Johan Petersen Wildschioött ligeledes falden. Hans Død kjendtes allerede den 29. Marts i Braband. (Schweder Christensens Brev af $\frac{29}{8}$ Memorialier Ltr. C).

Fangne: *Mathias Rahn, Fyrværker ved Haubitserne under Oberst Wilster, † i Fangenskabet (kg. Resolution No ¹⁴⁶⁶/₁₇₁₀). Vist saaret.

— *Underfyrværker Pockenthal af holst. Artl., † i Malmø før ⁸/₅ 1710 (Arnolds Brev af ⁸/₅ 1710, indk. Breve 1710 Ltr. A). Vist saaret.

Foruden ovennævnte Officerer opholdt karakt. Oblt. i Liv Rgmt. Dragoner, Hans Henrik Bibou, sig som Fange i Sverrig. Han var bleven fanget ved en Rekognoscering ved Hæstveda den 22. Februar og blev udvekslet imod General Burensköld samtidig med Oblt. Arnoldt og Münster m. fl. Hans Løsesum var ansat til 150 holl. Flor. (Bornemans Brev af ²⁹/₈ 1710, Memorialer 1710 Ltr. B).

Der er en Mulighed for, at en Del af de i Anmærkningerne som døde nævnte Officerer ere døde som Følge af modtagne Saar, dog kan saadant nu ikke afgjøres. Foruden disse forsvinder 30 Officerer af de i Slaget engagerede Afdelinger af Etaterne i Løbet af Maanederne fra 1. Marts til ultimo Maj, og af disse er det kun lykkedes at faa konstateret, at 9 ere døde af Sygdomme. De resterende 21 fordeles paa Regimenterne saaledes: Liv Regmt. Drag. 2; 3. sjæll. natl. Rytt. Rgmt. 1; 2. fynske natl. Rytt. Rgmt. 1; Livgarden tilfods 3; Grenader Korpset 2; Drong. Liv Rgmt. 2; Prins Chr. Rgmt. 3; Marine Rgmt. 1; jyske hv. Inf. Rgmt. 1; fynske hv. Inf. Rgmt. 1; fynske natl. Inf. Rgmt. 1; vest sjæll. natl. Inf. Rgmt. 3.

Artilleriets Tab har været uforholdsmæssig stort, idet der af de 19 Officerer, der havde fulgt Landgangshæren til Skaane, kun vendte 10 tilbage; men dette forklares ved den Omstændighed, at Kanonerne ikke hurtig nok kunde bringes frem fra deres Placements i den valgte Kampstilling for at følge Infanteriets Forskyden fremad og tilhøjre, og saaledes stode uden Bedækning, da de danske Linier vare brudte.

Mærkeligt er det, at Rytteriet i al den Forvirring, der maatte fremkomme ved de idelige tilbageslaaede Attaker, ikke led et større Tab af Fanger. For Fodfolkets Vedkommende vil foranstaaende Opgjørelse formentlig tydeligt vise, hvilke Regimente, der have ydet haardnakket Modstand, og hvilke der have ladet sig overvælde af den trøstesløse Situation, i hvilken de vare stedte.

Borgerlige rigsdagsmænd fra 1660.

Ved **Frederik Barfod**.

(Fortsat fra 3 R., B. IV).

Lundt (Jörgen Lavritsen),

1ste rigsdagsmand for Nykøbing p. F., findes ikke hos *L. P.*, men hos alle de andre; deltog ifølge *P. V.* og *R.* i alle gejstlighedens og borgerskabets fællesandragender såvel som i de særlige fynske, underskrev både *H. T.* og *E.* og tilsagdes til arvehyldingen.

Jörgen Lundt var en søn af *Lavrits Hansen* i Nakskov, sædvanlig kaldet Lars Skriver, og *Margrete Olsdatter* (vistnok † 1624)¹⁾. Faderen „blev i slutningen af 1624 eller i begyndelsen af 1625 borgmester i Nakskov, efter at han i forvejen havde været rådmand“²⁾. „Rimeligt er det, at Laurids Skriver har fået stillingen som skriver ved Halsted amt omtr. samtidig med Nikkel Lundts [se nedenfor!] ansættelse som slotsskriver ved Nykb. slot, og dygtige folk har det været, for dronning Sofia var selv hjemme“³⁾. [Mulig vare de tillige, hvad jeg næsten skulde mene, tyskfødte, og altsaa hendes landsmænd.] „Moderen var måske en Lundt, efter hvem sønnen har taget tilnavnet; i alt fald ved jeg, at hun havde haft en broder, som hed Hans Lund“⁴⁾. [Mig synes det imidlertid sandsynligt, at faderen selv bar navnet Lundt.] — „Lavrids Skriver giftede sig efter Margretes død med *Katrine Jostdtr.* [jd. 28/6 50], der siden som enke stadig kaldtes *Katrine hr.* (!) *Lauridses*“⁵⁾.

Af sit 2det ægteskab havde Lavrits Hansen følgende tre døtre [der altså bleve Jörgen Lundts halvsysstre]: *Margrete Lavritsd.* (jd. 6/5 58); * 1) 9/6 1643 Karsten Lyes i Nakskov († 10/12 45); * 2) i Nysted 1647 Jörgen Kristensen, dengang slotsskriver på Ålholm († som borgmester i Nysted 1655; skiftet begyndt 26/6 efter forudgående registrering); — 3) *Katrine Lavritsd.*, * Sören Tomsen på Mel-

¹⁾ Provst *I. Barfod* 6/9 1892, kordegn *V. Holm* 26/10, 8/11 og 10/11 1894. —
²⁾ *V. Holm* 26/9 94. — ³⁾ *samme* 19/12 94. — ⁴⁾ *samme* 26/9 94. — ⁵⁾ *ssteds*
og 19/12 94.

toftegård (jd. i Naskov $\frac{3}{2}$ 52); — 3) *Sara Lavrúsd.* (jd. $\frac{13}{12}$ 40).
 * Peder Jørgensen Hammer i Naskov (jd. $\frac{16}{4}$ 41)¹⁾.

En broder til borgm. Lavrits Hansen var borgm. Nikkel Hansen Lundt i Nykøbing († $\frac{7}{3}$ 1630), * Margrete Mechlenburg, hvis datter Anna Nikkelsd. L. (f. $\frac{19}{11}$ 1605. † $\frac{29}{10}$ 85) var *
 1) Daniel Faber, enkedronning Sofies kansler, * 2) Henning Arnisæus, Kristian IV.s livmedikus, * 3) $\frac{27}{6}$ 1647 Jörgen Witzleben, prof. theol. i Sorø²⁾; — og hvis ene søn var den bekendte dygtige borgm. Hans Nikkelsen Lundt i Kbhvn*), der altså var en kødelig fætter til vor Jörgen Lundt; — medens en anden søn: „Oluf Nikkelsen Lundt, † som rådmand i Nykb. i slutningen af tretierne, var den første af de fire mænd, som den mærkelige Karen Andersd. Skytte (livlæge Anders Nielsen Skyttes eneste efterladte barn) gjorde ende på“³⁾. — En anden broder til borgm. Lavrits Hansen „var måske Peder Hansen (Lundt), fhv. tolder og byfoged i Nykb., fader til Karen Pedersd., som var * 1) rådmand Hans v. Westen i Nysted, * 2) præsten Povl Nielsen Danckel, hvis enke hun også blev“⁴⁾.

„Jeg [o: V. Holm] har en note fra „tegnelser“ af $\frac{28}{2}$ 1628, ifølge hvilken der udgik skrivelse til Jost Høg om at udvirke, at to borgmestersønner, *Otto* og *Jörgen Laursen*, kunde komme paa den adelige skole i Soer, så snart der kunde skaffes plads. Faderen hed Laurids Skriver (han må altså dengang være død). Her er ingen tvil, det er Jörgen L. Lundt og hans ældre broder Otto“⁵⁾. — „Det kan gærne være, at Laurids Hansen og i det hele familien har haft lidt store fornemmelser, mulig troende sig henhørende til adelskabet. I det mindste ved jeg med vished, at den gren, der levede her i Nykb., førte et skjold, der så helt adeligt ud, og som den dag i dag kan ses på opgangen til prædikestolen. Her ses på de tre fyldinger, den udvendige side, tre navne i følgende orden oppe fra: H. N. S., A. N. D., O. N. S.,

¹⁾ *I. Barfod* $\frac{8}{11}$ 94, *V. Holm* $\frac{19}{12}$ 94. — ²⁾ *Worm* I. 40 og 293, II. 611 og III. 29; *Hundrup* „Doct. theol.“ s. 25-26; *Rørdam* „Saml. og Stud.“ I. 529; *V. Holm* $\frac{19}{12}$ 94. — ³⁾ *V. Holm* $\frac{19}{12}$ 1894. — ⁴⁾ ssteds. — ⁵⁾ *V. Holm* $\frac{28}{8}$ 1894. — *) Om ham se *O. Nielsen*, „Kbhvns Hist.“ III. 213-14, IV. 386-87 og m. fl. st.; *Rørdam*, „Saml. og Stud.“ I. 529.

hvad der åbenbart skal sige *Hans Nickelsen, Anna Nickelsdatter* og *Oluf Nickelsen* . . . med tre våbenskjolde malede under neden . . . Foroven to vesselhorn, et blått og et rødt, imellem disse en opstigende hjort, så kommer harnisket, så ridderligt, som kan ønskes, i brunlig farve. Selve hovedskjoldet er blått, ligeledes med en opstigende hjort . . . Tilstedeværelsen af disse våbenskjolde er vel ikke noget afgjort bevis for adelskab, ligeså lidt som at Laur. Hansens to sønner skulde optages på den adelige skole i Soer, for der var jo også borgerlig fødte drenge, men vist er det, at Jörgen Lauridsen Lundts stiftmoder i Nakskov skifteprotokoller stadig kaldes *Katrine hr. Lauridses* . . . For fuldstændigheds skyld anføres, at i gavebrevet [udstedt strags efter Nikkel Hansens død] kalder enken og børnene den Nykb. borgm.: *ærlig og velforstandig* mand, nu salig Ni Claus Hanssen, fordum borgmester“ osv.¹⁾

Altså blev der 1628 søgt om at få Otte og Jörgen Lundt i Sorø skole. Om Otte savne vi enhver senere efterretning. Om Jörgen ville vi håbe, at han virkelig er kommen i skolen og har haft gavn af den, men det første, vi atter høre til ham, er tyve år senere, er fra ²⁹/₅ 48. Da blev han optagen i købmandslavet i Nykb. og skrev i den anledning i lavsbogen: „Dette Offuenskrevne er mig cunt, Behager Jörgen Lauritzen Lundt“²⁾. Han synes altså at have været tilfreds med lavsartiklerne, men et andet synes ligeledes at turde fræmgå deraf: han har vistnok senere, som almindeligt i den tid, været i Tyskland for at lægge sig efter skrivning og regning („cunt“ — „Behager“) og således dygtiggøre sig som handelsmand.

Næste gang træffe vi ham dog i en helt anden stilling: ¹⁴/₁₁ 52 udgik der missive til Fr. Barnewitz, at nærværende Jörgen Laursen i Nykb. er antagen og bestillet til at have inspektion med gemakkerne og hvis der findes på Nykb. slot efter bestallingsbrevet³⁾; men den samme stilling havde allerede hans farbroder indtaget. — ²²/₁₂ 53 udgik et andet missive til Ove Skade, at Jörgen Laursen, „tilsynsmand på vort slot Nykøbing,

¹⁾ V. Holm ¹⁸/₁₂ 1894. — ²⁾ I. Barfod ⁶/₈ 1892. — ³⁾ Smålandske Tegn. 1652 nr. 41.

må årlig herefter, indtil vi derom anderledes nådigst tilsigendes vorder, af skriverstuen dør på slottet bekomme sin besolding¹⁾. — „1652 og 54 var han tillige byskriver, 1655 træffes han som byfoged og tolder ssteds; 1659 ses han at være borgmester, hvilket jeg antager at han blev 1657, og hvilken stilling han beklædte til sin død²⁾. — ¹⁸/₁₁ 1660 var han en af de fjorten mænd (to herremænd, segs provster og segs borgere), hvem det blev pålagt at skaffe 1555 soldater indkvartering „blandt alle stænder i Låland og Falster, ligeligen at dele³⁾. — ¹²/₈ 1661 fik magistraten i Nykb. ordre at tilholde Mårten Lavritsen at stille borgm. J. L. nøjagtig kvation eller deponere pengene i retten indtil sagens endelige udfald⁴⁾; men selve sagen kende vi intet til. — ²⁵/₁₀ 1662 udgik kommissorium i en sag „om nogen irring og tvistighed“ mellem Kr. Bastiansen på den ene side samt J. L. og rådmand Hans Lange på den anden side⁵⁾.

Jörgen Lavritsen Lund jordedes i Nykb. kirke d. 20. marts 1665, „hvorfor enken skulde udrede 15 sldr., hvad hun ikke kunde, og pengene eftergaves hende ifølge stiftsøvrighedens resolution, fordi han havde tjænt både byen og kirken [måske været kirkeværge], og ringe midler skal have efter sig ladt. — Enken, *Lisbet Jörgensd. (Birch?)*, var datter af sognepræst Jörgen Kristensen i Nakkov, altså søster til hr. Gregers Rasmussens hustru Karen i Branderslev og hr. Jörgen Bangs hustru Ingeborg i Sandager“ [og et kødeligt syskindbarn til borgm. Jörgen Kristensen i Nysted, der var gift med hendes svigerinde Margrete Lavritsd.]. „Hun boede efter sin mands død en snes år i Nykb., men tilbragte sine sidste dage i huset hos sin søn Oluf i Væggerløse, hvor hun døde, vist i slutningen af 1690, begr. i Nykb.“⁶⁾ — Denne „hans efterleverske“ lod ⁹/₁₂ 1668 [!] for retten fræmstille alle nøgler til hans „lykkelser“ udi den gård, hun bebor, eftersom endnu udi boet og inden dets lykkelser består en del gods, kreditorerne til betaling udlagt“; nøglerne afleverede hun,

¹⁾ Smål. Tegn. 1653 fol. 77. — ²⁾ V. Holm ²⁶/₇, 1894. — ³⁾ Sæll. Tegn. 1660 nr. 305. — ⁴⁾ Falst. Miss. 1661, nr. 96. — ⁵⁾ Falst. Miss. 1662, nr. 84. — ⁶⁾ V. Holm ²⁶/₇, 1894, jfr. *Wiberg* III. 488.

for ikke videre at svare til udlæget; byfogden tog dem, men vilde ikke svare til gården eller noget deri værende gods¹⁾.

Af Jörgen Lundts og Lisbets børn kende vi følgende: 1) *Lavrits Jörgensen Lundt*, præst i Toreby 1678, † 1699, * Anna Rostrup, som først havde været gift med den berømte provst mag. Jesse Jessen i Nykb. (f. 1625, † 1675), dernæst med Lundts formand, mag. Anders Eriksen Stenkelstrup (f. 1640, præst i Toreby 1676, † $\frac{3}{4}$ 78)²⁾. — 2) *mag. Oluf Jörgensen Lundt*, f. $\frac{11}{8}$ 1652, kapellan i Branderslev $\frac{7}{6}$ 75, res. kap. i Nykb. $\frac{21}{12}$ 78, præst i Væggerløse $\frac{9}{12}$ 82, † $\frac{24}{12}$ 1730, * Dorte Jensd. Ravn (f. i Nykb. 1659, jd. ssteds $\frac{10}{3}$ 1740)*). — 3) *Elisabet Jörgensd. Lundt*, * ¹⁾ Mikkel Madsen Wibe (f. 1637, præst i Østofte $\frac{30}{7}$ 69, † 1670), * ²⁾ Falentin Karstensen (f. 1642, præst i Østofte $\frac{20}{3}$ 70, † 1695); af deres børn blev datteren Anna Falentinsd. gift med sin faders efternand Holger Jakobsen Tryde fra Skåne³⁾. — Men „der var vistnok flere børn efter J. L. L. Således begravedes ifølge skolebogen $\frac{18}{6}$ 56 Jörgen Lauritzens søn *Nickell*, og præsten Oluf Lundt i Væggerløse nævner et par gange sin søsterdatter Frederikke Amalie v. Andersen (ordet søster var dog dengang et rummeligere begreb end nu til dags)⁴⁾. — En *Jörgen Lundt*, som 1665-66 gik i Nykb. skoles 2den klasse, men 1671 blev dimmitteret fra Vordingborg skole, har vistnok også været rigsdagsmandens søn⁵⁾.

Svane (Oluf Hansen),

rigsdagsmand for Horsens, er oversprungen af *P. V., U. og L. P.*, opføres af *R.* kun blandt underskriverne på gejstlighedens og borgerstandens fællesandragende af 8. okt., så han sagtens

¹⁾ Falst. landst.-prot. 1668 fol. 35. — ²⁾ *Wiberg* III. 312. — ³⁾ *Wiberg* III. 697. — ⁴⁾ *V. Holm* $\frac{28}{9}$ 1894. — ⁵⁾ *I. Barfod*, „Falst. Gejstl. I. 266. — *) Af deres to sønner blev *Peder O. L.*, f. $\frac{1}{6}$ 1685, præst i Grevinge $\frac{21}{6}$ 1712, † $\frac{28}{12}$ 1738; af deres fem døtre blev *Marie Elisabeth O. L.* * $\frac{4}{7}$ 1701 mag. Joh. Kristoffer Suhr, præst i Nørrevedby og Alslev; *Anna Softe O. L.* († $\frac{8}{11}$ 1749) * $\frac{28}{6}$ 1706 mag. Loren Bildsøe, præst i Kettinge og Bregninge; *Margrete O. L.* (f. $\frac{15}{10}$ 1688, † $\frac{22}{11}$ 1744) * 1722 mag. Søren Eilertz, præst i Rødby og Ringsebølle (*Wiberg* I. 477, II. 87, III. 476 og 488, jfr. *J. J. F. Friis* I. 459-60, II. 19-20 og 59-61; *I. Barfod*. „Falst. Gejstl.“ I. 40, 266-70 og II. 185, 235).

sent har indfundet sig på rigsdagen; men han underskrev *H. T.* og tilsagdes til arvehyldingen; underskrev derimod ikke *E.*, som dog blev ombåren i hjemmene (han har måske dengang været indkaldt til det store lovnævn). —

Oluf Staby var en velhavende købmand i Ribe, gift med *Else* De havde to døtre: *Else Olufsd.*, * borgmester Peder Lambertsen i Ribe, og *Anna Olufsd.*, * Anders Madsen (Pors?), der allerede inden 1575 var borgmester i Horsens og døde som sådan $\frac{1}{5}$ 1601 (1606?)¹⁾. Men desuden havde de en søn: *Hans Olufsen Ribet*²⁾, som, rimeligvis på grund af sit svågerskab med Anders Madsen, allerede inden 1580 slog bo i Horsens, hvor han, senest 1582, var både rådmand og kirkevæрге. Måske blev han borgmester 1586, men i hvert fald var han det $\frac{4}{1}$ 1590, da han trolovede *Anne Hansd.*, som han $\frac{9}{8}$ ægtede. Hun var en datter af den navnkundige kgl. historiegraf Hans Svaning, efter hvem hendes børn toge navnet Svane. — Hans Olufsen døde $\frac{2}{8}$ 1615, en uge før sølvbryllupet, men hans enke døde først $\frac{9}{10}$ 1634. De vare særdeles velhavende folk, og enken stiftede $\frac{29}{8}$ 31 et sygehjem for tre fattige enker, af „taknæmlichkeit mod Guds gode forsyn, som havde bevaret hende og hendes børn, da hun var flygtet for fjenden og opholdt sig på fremmed sted, indtil fjenden [Wallenstein] var borte, og de så kom med fred og sundhed hjem til land og hus.“ Sygehjemmet blev af folk kaldt „Svaneboligen“, eller „Himmeriges boder“, og hun vedligeholdte det selv til sin død, udsatte også hundrede speciesdaler til dets vedligeholdelse³⁾.

I sit tyvefemårige ægteskab havde Hans Olufsen og Anne Hansdatter syv børn, af hvilke dog to sønner døde som små. De øvrige vare: 1) *Else Hansd. Svane* († inden 1653), * ¹⁾ Lavrits Klemensen (f. i Vejle 1595, præst ssteds $\frac{25}{2}$ 1620, † $\frac{25}{11}$ 1623), * ²⁾ 1624 dr. Kristen Jensen Vejle (f. i Kbhvn. $\frac{24}{1}$ 1596, konrektor i Odense $\frac{10}{7}$ 1621, rektor ssteds $\frac{11}{12}$ 22, professor v. gymnasiet $\frac{*}{1}$ 23, præst i Vejle og Hornstrup $\frac{25}{1}$ 24, hofpræst $\frac{24}{1}$ 27, teol. prof. v. universitetet 29, påny hofpræst 30,

¹⁾ *Kinch*, „Ribe By“ II. 194, 238, 309, 572; *Fabricius*, „Horsens By“ s. 194. — ²⁾ *Fabricius*, s. 193-96 o. m. fl. st. — ³⁾ *samme*, s. 253.

† $^{10}/_1$ 35), * ³⁾ mag. Hans Madsen Huusvig (f. 1619, præst i Hillerød $^{21}/_{12}$ 45, provst i Lynge-Frederiksborg herred 48, † 1670)¹⁾; — 2) *Anne Hansd. Svane*, † 1660, * (1614?) Ernst Ernstsen v. Baden (skriver på Åkær senest 1613, borgmester i Horsens 1616-46, tillige kgl. renteskriver i Nørrejylland $^{14}/_{10}$ 29 samt (senest 1637) kgl. tolder i Horsens, † $^{21}/_{11}$ 56)*); — 3) *Oluf Hansen Svane*, om hvem de følgende sider skulle handle; — 4) *Hans Hansen Svane*, f. $^{27}/_8$ 1606, professor v. universitetet 1633, prof. og dr. theol. 1646, biskop i Sællands stift 1655, rigsdagsmand 1660, etatsråd, højesteretsassessor, præses i konsistoriet og titulær ærkebiskop 1660, † $^{26}/_7$ 68; — 5) *Anders Hansen Svane*, hvis skæbne er ukendt**).

Om **Oluf Hansen Svane** (også kaldet **Riber**) holde vi os helt igennem, som man vil se, nærmest til Fabricius, og det er kun lidet, som vi fra anden kant kunne tilføje. — Hans fødselsår kendes ikke, og vi have heller ingen efterretninger om hans barndom eller ungdom; men han må udentvivel have hørt til de ældste af børnene, siden han strags blev borgmester efter Jörgen Nilsen († 1629), og det, så vidt det kan ses, uden forud at have været rådmand eller have haft noget andet borgerligt hværv²⁾). Han må sagtens ved sin dygtighed, sin formue eller sin fræmsagthed have vidst at gøre sig gældende. Han var handelsmand og skibsejer; af en kgl. skrivelse fra $^5/_6$ 33 fræmgår det, at han „også drev almindelig vinhandel“³⁾); men 1643 blev et skib borte for ham, „der kunde lade 1600 tdr. korn“, har altså ikke været så helt lille, og „havde sin ganske ladning inde med rug“⁴⁾).

¹⁾ *Wiberg* III. 505, II. 101 og I. 391; *Bricka* „Biogr. Lex.“ VIII. 399-400. (Det er altså en fejltagelse, når *Lampe (Thrap)* „Bergens Stift“ I. 9. lader „Elisabet Svane, syster til ærkebiskop S.,“ være gift med „borgm. Sten Friis i Kbhvn“). — ²⁾ *Fabricius* s. 204, jfr. s. 200. — ³⁾ ssteds s. 208. — ⁴⁾ ssteds s. 208 og 437. — ⁵⁾ De havde fire sønner, alle præster: Lavrits v. Baden i Stovby og Hornum, Johannes v. B. ved Lunds domkirke, Ernst v. B. i Helsingborg, Jakob v. B. i Holbæk og Merløse, samt datteren Maren v. B., der var gift med den selvbjærgende, fædrelandsløse biskop Peder Winstrup i Lund. — **) *Pontoppidan* gør ham på stamtavlen i sine „Fundationer“ til borgmester i Ribe, men borgmester Anders Hansen Svane (Riber) i Ribe (f. 1601, † $^{12}/_8$ 1657) var en søn af hans morbroder, købmand Hans Hansen Svane (s. *Kinch* II. 193 og 431-32).

Vistnok var det i den anledning, at „borgmester, råd og byens 24 mænd $\frac{30}{5}$ 43 bevilgede ham til hans skibsformødenhed tre træer i Lindskov,“ der vel altså må have været temmelig store. Skoven synes dog allerede dengang hårdt medtagen, og fjorten år senere hedder det, at „den ganske ophugges: en del forhugne træer findes, dog utjænlige til andet end at brændes.“ Den er nu „omtrent aldeles forsvunden,“ men den lå i den nordvestlige del af bymarken¹⁾.

Oluf Hansen „var upåtvivlelig en dygtig mand i sin stilling, men stridbar, myndig, egenrådig og noget vindesyg synes han også at have været“, siger Fabricius; og han godtgør denne sin dom ved en mængde uddrag af tingbøgerne, af hvilke det synes os at fræmgå, at han hværken agtede lov eller ret, for ikke at tale om billighed, så snart det gjaldt hans egen fordel, hvilken han som byens øverste borgmester havde rigelig lejlighed til at varetage. Snart havde han strid med en smed om et hestebeslag; snart klagede han over en oldermænd, der „dog ikke vidste, hvori han havde forset sig imod ham;“ snart førte han sag om part i en skude; snart om noget malt, som han med en anden havde del i²⁾. Man finder da heller ingensinde, at han har givet en eneste hvid enten til kirke, skole, sygehus, de fattige eller hvilket som helst andet velgørende formål. Nu, dersom vi ikke havde görlige vidnesbyrd i modsat retning, var det jo dog ikke aldeles utænkeligt, at han gav med sin højre hånd, uden at lade sin venstre vide det. Om hans fuldbroder, ærkebispem, der så temmelig synes at have slægtet ham på, og som ligeledes havde et meget klart begreb om penges værd, vide vi jo dog, at han stiftede nogle legater.

²⁷/₈ 1632 æskede Oluf Hansen af byens borgmestere, råd og „24 mænd“ tilladelse til „at indhegne og lukke til sin jord den gyde i Borregade, som kaldes Badstugyde“, og det indrømmedes ham, dog kun „til nogen klagede derover“³⁾. — 1640 havde

¹⁾ Fabricius s. 7, 207 og 287. — ²⁾ ssteds s. 204, jfr. s. 447. — ³⁾ ssteds s. 204 (s. 232 står der imidlertid, at de 24 mænd „nægtede“ ham tilladelsen, „og han fik så ikke bemældte gyde.“ Hvad er det rette? Måske har 24-mændenes nægtelse gjort fyldest for en „klage“?

han tilforhandlet sig et stykke jord i Fiskergade, og $\frac{5}{6}$ s. å. tilbød han at overlade byen det imod at få et andet stykke i bytte; men „der må nok have været en hage derved,“ ti 24mændene vare ham atter imod og gave ham på tinge det svar: „Borgmester må gøre sig sit eget så nyttigt, som han bedst kan, men de vilde nok selv gøre byens forter færdige“ ¹⁾); og dermed måtte han lade sig nøje. Derimod bevilgede man ham $\frac{19}{4}$ 41 et stykke jord ved Gåsedam, „næst nord for hans have og toftejord,“ som han ligeledes havde bedt om ²⁾). Man var ham altså ikke stadig imod.

Man må dog have fattet tvivl om hans fuldkomne pålidelighed som byens regnskabsfører, ti $\frac{9}{8}$ 43 fik lensmanden Erik Krabbe brev om snarest at gennemse de endnu ikke til forhør komne regnskaber for hospitalet, hvilket O. H. er forstander for ³⁾). Hvis gennemsynet overhovedet er foretaget — de gode lensmænd vare jo ikke altid så rede til at efterkomme regeringens bydende —, har det dog ikke medført noget fuldt tilfredsstillende udslag. Dette skulle vi strags nærmere se, men forinden skulle vi mærke os, at 1648 klagede borgerne til kongen over, at O. H. til stor skade for sine medborgere og hele omegnen vilde tiltage sig eneret til at handle med hollænderne og de andre fremmede, som kom til byen. Således havde han nys forbudt en hollandsk skipper, som lå der, at sælge noget som helst til borgerne, uagtet han ikke selv købte noget af ham, og skipperen selvfølgelig lige så gjerne vilde sælge, som borgerne vilde købe. Han beråbte sig her på et privilegium, som Kristian IV. havde givet ham, men det gik dog for vidt, og, hvad enten privilegiet så indeholdt eller ikke indeholdt, hvad han påstod, fik han $\frac{13}{6}$ gennem lensmanden Lavrits Ulfeld kgl. befaling til atter at afgive det ⁴⁾).

Men en langt alvorligere klage rejstes et par år senere, $\frac{24}{6}$ 51, imod Oluf Hansen. I spidsen for klagerne stode byens 2den borgmester, Hans Markussen, og alle rådmændene. Den er så særtegnende både for den anklagede og for hele tiden, at

¹⁾ *Fabricius* s. 204, jfr. s. 233. — ²⁾ ligl. s. 204 og 233. — ³⁾ *Jyske Tegn.* 1643 fol. 64. — ⁴⁾ *Fabricius* s. 204-05.

vi skulle meddele et nogenlunde udførligt uddrag af de vigtigste klageposter:

Siden Oluf Hansen blev borgmester, vare, byen til mærkelig stor skade, byens regnskaber ikke årlig blevne forklarede, men ganske forbigåede; — imod resessen havde Lavrits Kristensen i nogle år været byens kæmner; nys var han død i armod tillige med sin kone, men han var aldrig holdt til at gøre regnskab, hværken for hvidstolden eller for anden byens indtægt, og O. H. burde nu erstatte byen, hvad den havde lidt ved denne hans forsømmelse; — i sytten år var der ingen rente svaret af de tretti rdl., som vare givne til skolens fattige elever, og selve kapitalen syntes forsvunden; men også dette burde O. H. svare til, da han havde haft tilsynet; — O. H.s moder havde skænket hundrede spesiedaler til de tre boder, som hun havde givet byen, men i tretten år havde O. H. taget pengene til sig og hværken gjort regnskab for dem eller givet de fattige enker den hjælp, de efter fundatsen skulde have, hvilket var „en stor synd og høj dristighed;“ — efter et gammelt pergamentsskøde på rådhuset var der givet et hus og ejendom til en af kirkerne; på denne havde O. H. ladet bygge huse uden at have fræmvist lovligt skøde, og uden at de kunde finde, at han havde givet noget vederlag; — af byens rådstuhave havde han ligeledes egenmægtig ladet indelukke et stykke jord, som han havde sat hus på og lod bruge til kálhaver for sine boder, „ganske uden skøde og adkomst“; — kapellanen Peder Madsen og en anden mand vare for nogen tid siden døde [kapellanen for o. ni år siden], men der var ingen rigtighed gjort for deres formue enten ved registrering eller skifte, og dog var der efterladt umyndige börn; — i mange år havde O. H. været forstander for hospitalet og årlig på de fattiges vegne oppebåret femti tdr. rug og byg af byens avlsbrugere, men havde ikke efter ordinansens bydende gjort regnskab derfor i rådet's nærværelse; — flere stykker af byens jorder havde han egenmægtig tilegnet sig til eget brug, således Sutfeld (Sortfeld), hvor byens hyrdehus i mange år havde stået; — på Lovby mark havde han ladet et stort stykke skov, der var byens fællesskov, med mange store og små egetræer, omhugge og rødde, bortført træerne, og gjort sædeland deraf til sin egen nytte, men til byens store skade osv. — Dette er mange af de omboende bønder bevidst, så vel som byens borgere; de kunde dog ikke let vidne sandhed derom imod borgmesteren, men „snarere som enfåldige folk lade sig tilhidse, først ved bænkebreve sådant at forvilde, og siden til tinge det nogenlunde at bekræfte.“ Borgerne havde allerede tidligere forelagt disse klagepunkter for slotsherren Lavrits Ulfeld, som vel havde tilholdt O. H. at er-

klære sig desangående, men hans erklæring havde kun været „svats og unøjagtig undskyldning.“ Nu kræve de sagerne undersøgte og borgm. O. H. tilholdt at erstatte skaden eller bevise sine adkomster og fræmlægge skøder, regnskaber osv. Kan denne deres bøn nu ikke opfyldes, bede de om at måtte afskediges fra sine bestillinger.

Men — borgm. Hans Markussen og rådmændene blev ikke afskedigede, og O. H. vedblev at være borgmester! Måske, gætter Fabricius, har klagen ikke nået ind til kongen, og, så utroligt det end må forekomme os og vor tid, synes sagen at være jævnet i mindelighed ved et forlig¹⁾.

Nogenlunde samtidig havde han en anden sag: borgmester og råd kaldte ¹⁵/₉ 1650 kapellanen i Horsens, Povl Klemensen Bruun, til byens sognepræst, og borgmestrene kaldte tillige høreren Nils Jensen Bryde til kapellan i Bruuns sted. Rådmændene vilde dog ikke have Bryde, men valgte på egen hånd høreren i Århus Sven Kristensen, og gave ham kaldsbrev. Da (⁵/₁₂) bade borgmestrene kansleren, at han ikke måtte lade rådmændene få deres villie. Kongen kasserede nu bægge kaldsbrevene, både Brydes og Sven Kr.s, og udnævnte isteden (²⁴/₆ 51) Kristen Eriksen, hidtil præst ved Olufskirken i Skåne, til det ledige kapellani*); men rådmændene dømtes i femti rdl.s bøde, deres fører, rådmand og byskriver Tomas Knudsen, blev afsat, og præsten Bruun, som havde „styrket denne dristighed,“ fik en irettesættelse. — Næste år skulde Bruun i og udenfor Tamdrup kirke have sagt „i påhør af vågnsvende og drenge“, at „borgm. O. H. haver gjort mig mere ondt end godt.“ O. H. anklagede ham da, men der kom næppe andet ud af sagen end gensidige beskyldninger. Bruun skrev således ⁹/₉ 51 til biskop Jakob Madsen, at O. H. ofte havde bragt ham til at gøre hans arbejde sukkende, da han „haver ikke aleniste forsömt onsdags- og torsdagsprædikenerne (endog når lidelseshistorien forhandlede), men og tit og ofte (imod resessen) bededagsprædikenerne, at jeg intet skal tale om sön- og helligdage.“ I de ni år, jeg har

¹⁾ *Fabricius* s. 205-07, jfr. s. 19, 183, 286-87 og 293. — *) N. J. Bryde blev ²⁰/₁₁ 51 præst i Koldby på Samsø, Sven Kristensen ²⁰/₆ 52 præst i Nim og Underup (*Wiberg* II. 231 og 446).

været præst i byen, har han ikke en eneste gang været tilstede ved morgenbønnen, „hvoraf er flydt og fulgt en stor nedbrydelse, ti han er den øverste borgmester i Horsens.“ Når O. H. taler om det gode, han har gjort mig, så, „enten han mener det stykke klæde, som han forærede mig over hans sal. hustrus lig, som jeg tilforn nat og dag i hendes svaghed, som billigt var, betjænte, eller andet, da takker jeg ham for det; kan han fordre, så er jeg, Gud ske lov! god for at betale ham det“¹⁾. — Søn-derlig kirkelig har O. H. altså ikke været, skönt han var ærke-bispens helbroder.

Skönt det kun middelbart vedkommer O. H., skulle vi som noget særtegnende for tiden meddele følgende uddrag af kæm-nerens regnskab: „ $\frac{28}{8}$ 1656 efter borgm. O. H.s befaling leveret en fordreven herremand Joh. Fried. v. Egsberg udaf Schlesien 3 sld.“ — „ $\frac{8}{6}$ efter borgmesters befaling givet en fordreven herremand 5 $\frac{1}{2}$ “; — „ $\frac{2}{11}$ efter borgm. O. H.s seddel givet en brandlidt mand fra Låland, som havde kgl. majs brev og be-villing, $5\frac{1}{2}$ sld.“ — „ $\frac{26}{11}$ givet en fordreven herremand fra Kurland efter borgm. O. H.s befaling 6 $\frac{1}{2}$ “²⁾. Det var almisser, som selvfølgelig kom på byens regning.

Elsket og agtet af byen var Oluf Hansen næppe, men lige-fuldt blev han 1660 valgt til dens rigsdagsmand. Hans virk-somhed på rigsdagen har dog ikke efterladt sig noget som helst kendeligt spor. Han synes mest at have været fraværende, og al-slags handelsvirksomhed har vistnok optaget ham langt mere end den lovgivende. Lige fuldt var han en af de mange, som $\frac{26}{1}$ 61 sattes til at udarbejde en ny lovebog, men han har næppe udrettet mere i dette brogede nævn end alle de andre, tyveto i tallet. Som bekendt, måtte der da også indsættes nævn efter nævn, inden vi 1683 fik vor „Danske Lov“, hvis forfatter endda nærmest blev en enkelt mand, den fortræffelige professor Rasmus Vinding.

Oluf Hansen var visselig en velhavende mand: allerede 1627 ejede han to gårde og en have i Horsens, og 1632 opførtes han for „fem gårdes eje“³⁾. Om tallet på hans gårde således ved-

¹⁾ *Fabricius* s. 97-98, 104-05; *Wiberg* I. 681-82. — ²⁾ *Fabricius* s. 325-27. — ³⁾ ssteds s. 208.

blev at våkse, kunne vi ikke afgøre, men han har nok sørget for, at hans formue ikke siden mindskedes. Ved den ene af gårdene var der en toft „med behørig fire fiskedamme og vand-spring, som løb gennem Grønnegade“, og „fra det sydøstre hjørne i den sønderste [dam] lå der render i jorden, som gik ned i borgm. O. H.s gård, hvor vandet sprang af en post“¹⁾. — ²⁵/₆ 52 fik Korfits Ulfeld ordre til at hjælpe ham til rette i anledning af hans „klagelige andragende“²⁾, hvis indhold dog ikke kendes (mulig har det drejet sig om de ovennævnte sager, enten den med hans fæller i byens øvrighed eller den med præsten Bruun³⁾); men Ulfeld kan næppe have gjort stort ved sagen, da han jo tre uger senere løb af landet. — ⁶/₉ 1660 udgik der missive til Henning Pogvisch i anledning af en bevilling for borgm. O. H. til i hans og „hans hustrus“ levetid at være fri for fæste og afgift af kronens part i Hatting sogns kirketiende, når den bliver ledig efter borgm. Ernst Ernstsens enke³⁾. (Det skulde da næsten synes, at han har giftet sig 2den gang, efter sin 1ste kones død; hvad vi dog ellers ikke have set antydnet. Vistnok er „bevillingen“ en gammel ramse, som i tankeløshed er gengiven uafkortet.) — ¹⁴/₈ 61 pålagde rentekammeret lensherren at erklære sig over et andragende fra O. H. om noget af Stjærholm ladegårds forpagtning⁴⁾); men erklæringen kendes ikke.

Oluf Hansen Svane var gift med *Elisabet v. Baden*, der sikkert var en syster til borgmester Ernst v. Baden, med hvem han altså var dobbelt svågret. Med denne hæderlige og fredelige mand synes han altid at være kommen godt ud af det; men dette var selvfølgelig Badens fortjeneste. Hun døde længe før han (*inden* ⁹/₉ 51, som vi af Bruuns klage til bispen have set), måske i barselsæng (?), og, om han påny indgik noget ægteskab, er i det mindste tvivlsomt. Selv døde han *inden* ²³/₇ 1664, da et kgl. missive til magistraten i Horsens siger: „Eftersom os elskelig, hæderlig og höjlærd dr. Hans Svane sig hans afgangne broders, Oluf Hansens, efterladte börns værge-

¹⁾ *Fabricius* s. 267. — ²⁾ Sæll. Miss. 1652 fol. 57. — ³⁾ Jyske Miss. 1660 nr. 153. — ⁴⁾ Delib.-prot. 1661 I^a nr. 339.

mål som rette værge, en del for sit æmbede, en del for sin fraværelse skyld dør på steden, ej kan påtage, da haver I bem. börn vederhæftige formyndere dør i byen at forordne, som samme værgemål sig kunne påtage og de umyndiges gavn og bedste i alle måder søge, som forsvarligt kan være.“¹⁾

Börnene vare: 1) mag. *Elias Olufsen Svane*, der $\frac{3}{12}$ 1687 blev kaldet til præst ved Horsens hospital og Torsted, i hvilket æmbede han døde (jd. $\frac{31}{1}$ 1724)²⁾. Var gift med Karen Frederiksdatter. Han var ikke alene efter kødet sin faders søn: Fabricius siger, at „tingbogen synes at vidne om hans stridslyst“, og fræmfører herpå flere slående prøver³⁾, som blandt andet lade os skønne, at han hværken agtede sin provst eller byens øvrighed eller lov og ret; — 2) *Frederik Olufsen Svane*, ejer af Bisgård, afkøbte sine tre brødre den toft med fiskedammen og vandspring, som de havde arvet efter faderen; — 3) *Oluf Olufsen Svane*, visnok ejer af Vårsø, hvor han i det mindste boede 1695; — 4) *Ernst Olufsen Svane*, († 1719) var allerede $\frac{28}{1}$ 1710 (og vel forinden) toldkontrollør i Horsens og gift med Mette Knudsdatter af Mårslet (deres datter Ane Margrete Svane, f. 1704, blev 1728 gift med en baron Reitzenstein i Voigtland); — 5) *Olufsen Svane*, † som student*); — 6) *Maren Olufsd. Svane*, † ugift, jd. $\frac{13}{7}$ 1686⁴⁾.

Lidt om Bagge Vandals Ophold i Norge.

Meddelt af Archivfuldmægtig **E. A. Thomle**.

Archivar, Dr. phil. O. Nielsen har i dette Tidsskrifts 3die Række IV. S. 194—202 meddelt nogle supplerende Oplysninger

¹⁾ Jyske Miss. 1664 nr. 89. (Man kunde mulig heraf slutte, at også broderen Anders dengang har været død; jfr. s. 38.) — ²⁾ *Wiberg* I. 684. — ³⁾ *Fabricius* s. 179-80. — ⁴⁾ ssteds s. 208, jfr. 179-80, 267 og 357. — $\frac{20}{7}$ 1674 blev en „*Johannes Olai Svaningius*“ student „e schola Hottersnensi“ (*S. Birket Smith* „Kbhvns univ.-matr.“ II, 50); måske er det ham? men han må da rigtig nok mindst have været 23 år gammel (jfr. foregående side).

til de Efterretninger om Navigationslæreren *Bagge Vandal*, der allerede tidligere fandtes samlede i H. D. Linds fortjenstfulde Arbeide „Kong Kristian den Fjerde og hans Mænd paa Bremerholm“ S. 436—38. Som et yderligere Supplement hertil, skal jeg nedenfor meddele, hvad jeg har fundet om Bagge Vandals Ophold i Norge.

Allerede under 25 Juli 1656 fik Jørgen Bjelke, Befalingsmand over Agdesidens Len, Befaling til at betale „vores Skibslieutenant“ Bagge Vandal „hvis hannem udi nærværende og paafølgende Aar til Løn og Kostpenge med Rette kan tilkomme“¹⁾. Man skulde heraf næsten være tilbøielig til at antage, at han fra Udgangen af Aaret 1657 var bleven afskediget fra sin Stilling som Skibslieutenant. Dette vilde ogsaa forsaavidt kunne passe med, at han samtidigt maa have forsøgt at komme over i et andet Embede. Han beretter nemlig selv i sin Ansøgning om at blive Stiftsskriver i Agdesiden²⁾, at han „i forleden Feide“ (∴ under Krigen med Sverrige 1657—60) havde tjent som Skibslieutenant med en Galliot og Folk paa egen Regning og til Belønning herfor af den daværende Statholder i Norge Niels Trolle til Trolholm³⁾ var bleven beskikket til Tolder paa Nordmøre, hvilket Embede han imidlertid kort efter maatte „kvittere“, da Hs. kgl. Høiheds Kammertjener Nicolaus Mathiesen var bleven udnævnt til Tolder sammesteds. Denne Nicolaus Mathiesen maa nemlig være den Niels Mathiesen eller Mathiasen, der 7 Marts 1659⁴⁾ udnævntes til Tolder paa Nordmøre, hvor han dog først kan have tiltraadt i Februar 1660. Toldregnskaberne for Nordmøre findes vistnok ikke længer

¹⁾ Norske Rigs-Reg. XI. 597 f.

²⁾ Cancelli-Indlæg for 15 Sept. 1661.

³⁾ Niels Trolle var Statholder i Norge fra 1656—1661, da han 28 Marts blev entlediget fra 1 Mai s. A. at regne.

⁴⁾ Norske Rigs-Reg. XII. S. 241. — Han blev dog allerede 30 Decbr. 1660 forflyttet til Drammen, vistnok fordi Hans Berentsen havde faaet Bestalling som Tolder paa Nordmøre, da man havde opgivet, at Niels Mathiesen var død (Norske Rigs-Reg. XII. S. 384). Da dette imidlertid viste sig at være urigtigt, fik saavel Hans Berentsen som Niels Mathiesen 30 Decbr. s. A. nye Bestallinger, hin som Tolder paa Nordmøre og denne som Tolder i Drammen.

bevarede, men ifølge nogle Antegnelser til samme¹⁾ maa det antages, at Bagge Vandal har bestyret Nordmøre Toldembede fra 21 Aug. 1659 til 25 Februar 1660. Det heder nemlig her, at Tolderen har ført til Udgift i sit Regnskab 100 Rdl., som han har erlagt „til sin Efterkommere Niels Mathiesen“, uden at denne havde ført Summen til Afkortning i næste Regnskabsaar, for hvilket Lønningen i Virkeligheden var oppebaaren, og at han desuden havde beregnet sig Lieutenants Gage og Kosthold for 8 Maaneder, da han dog ikkun tilkom Tolders Aflønning, og hvis han havde nogen Lieutenants Gage tilgode, maatte han søge denne paa sit rette Sted. Det tør derfor vistnok antages, at Toldregnskabet for Nordmøre mellem 21 August 1659 og 26 Febr. 1660 har været aflagt af Bagge Vandal, der altsaa i denne Tid har opholdt sig paa Nordmøre. Ogsaa i det følgende Aar maa han have opholdt sig i det vestlige Norge, da han i Januar og Februar Maaned 1661 i Ureviken²⁾ paa Søndmøre tog astronomiske Observationer af en Comét, som han senere samme Aar udgav i Trykken først i Christiania og senere paa Tysk i Kjøbenhavn³⁾. Den 4 Mai 1661 opholdt han sig i Bergen, var den 21 s. M. i Christianssand og 18 August næstefter i Christiania⁴⁾, hvorfra han begav sig til Kjøbenhavn, hvor han 12 Sept. s. A. indgav en Ansøgning om at blive Stiftsskriver i Agdesiden, da den Person, som havde Embedet, desuden var aflagt med et godt Tolderi. Til Embedet udnævntes han ogsaa allerede den 15 Sept. s. A.⁵⁾ Sandsynligvis har han paa denne Tid enten været gift eller forlovet med Maren Isaksdatter (Falch), en Datter af den rige Kjøbmand i Brevig Isak Lauritsen og Dorthe Enevoldsdatter (der senere ægtede Assessor og kgl. Historiographus Iver Nielsen Hirtzholm)⁶⁾, hvilket muligens tør have været en medvirkende Grund til at han søgte Ansættelse i Norge. Baade fra Bergen, Christianssand og Christiania havde han ind-

¹⁾ Nordmørs og Sundhors Toldregnskabers Antegnelser og Extracter 1631—99.

²⁾ ɔ: Urviken i Borgunds Præstegjeld ved Aalesund.

³⁾ P. M. Stolpe, Dagpressen i Danmark, I. No XIV og XV.

⁴⁾ Cancelli-Indlæg for 26 September 1661.

⁵⁾ Cancelli-Indlæg og Aabne Breve 15 Sept. 1661.

⁶⁾ Personalh. Tidsskrift, 3 Række I. S. 290.

sendt Ansøgninger om at erholde Ene-Privilegium paa i Norge at trykke eller sælge Almanaker, Prognostika og Skrivkalendere „norske, danske og tyske“, eftersom han „nogenledes i den astronomiske Konst“ var „befaren“ og der var stor Mangel derpaa i Norge, i Synderlighed for den gemene Almue, der maatte give fremmede Bogførere og Kræmmere 8, 10 eller 12 β for en Almanak, som de tidligere havde kunnet kjøbe for 3 a 4 β , og desuden meget faa af disse Almanaker vare i det danske Sprog, men største Delen hamburgske eller tyske Almanaker, som ikke vare beregnede „til nogen Paralleler eller Meridian her i Riget Norge, hvoraf bedst kunde judiceres om Veirligens Beskaffenheds Tilstand paa disse Rigers Steder og Orter samt og om Planeternes Virkning til medicinske Dont Almuen til Bedste.“ Han vilde derimod „calculere“ dem „over den norske Horizont“, hvad der vel kunde være fornødent, „anseende dette Kongeriges Art og Natur befindes noget anderledes end de fremmedes og Tydskes“ og sælge dem for en billig Penge. Ansøgningerne vare anbefalede af Statholderen Hans Juel og Ove Bjelke, Befalingsmænd i Bergen. Den 26 Sept. s. A. erholdt han ogsaa det ansøgte Eneprivilegium paa at trykke og sælge Almanaker og Skrivkalendere saavel i Norge som i Danmark, da han under 21 Sept. s. A. havde indgaaet følgende Contract med Thomas Valgestein: „I den hellige Trefoldigheds Navn haver vi underskrevne efterfølgende Contract [med hverandre sluttet og oprettet, som følger: nemlig: at jeg Jørgen Eylerson, Professor publicus paa Kjøbenhavns Academi og Rector scholæ sammesteds paa Thomas Wolvestenio privilegerede Calendariographi over Danmark og Norges Riges hans Vegne hermed afstaar til velerfarne, mandhaftige og aktbare Mand Bagge Vandel, kgl May. Skibslieutenant og Stigtschriver over Agdesiden i Norge forⁿe Walvestenius calculerede Exemplar af den aarlige Almanake, han herefter forfærdigendes vorder, saa at forⁿe Exemplar paa det tilkommende Aar rigtig og ret calculered skal her i Kjøbenhavn inden den 1 April tilstede være og der til Bagge Wandels Fuldmægtige over-

¹⁾ Cancelli-Indl. og Sjællandske Aabne Breve 26 Sept. 1661. (Afskrift i Rigsarchivet.)

leveres, det han maa lade trykke i hvad Format hannem lyster, saa og distrahere, sælge og sig saa nyttig gjøre, som hannem selv godt synes, hvorimod jeg Bagge Wandel forpligter mig, saa længe jeg ved Livet forbliver, samt og min Hustru og Arvinger det første Aar efter min dødelige Afgang, om Thomas Walgestein mig overleve skulle, at lade her i Kjøbenhavn erlægge og betale inod samme Calendarii Exemplars Overlevering et Hundrede slette Daler, Dlr. til 64 beregnet, den første Daler med den sidste, udi en samlet Summa til Thomas Walgestein selv eller den, hans Fuldmagt haver, førend Exemplaret overleveret bliver og det under denne Contracts Cassering saa og mit Privilegies, som jeg paa mine Almanakker haver, Fortabeise, saa at hvis jeg Bagge Wandel ikke inden den 1 April aarligen Pengene her leverer og betaler, skal denne Contract Thomas Walgestein intet forpligte, at han jo maa selge og afhænde eller trække lade uden al min Prætension, hvor hannem lyster, sit Exemplar, og jeg dog derimod have forbrudt til Thomas Walgestein mit Calendarii Privilegie, og mig aldrig mere dermed, saalænge fornø Walgestein lever, enten directe eller indirecte befatte, og desforuden for samme Aar, som Betalingen over den 1 April udebliver, stande fornø W. til Rette og hannem erstatte alt hvis Skade han billigen kan prætere sig over denne Contract at lide eller lide kunne, saa at fornø W. af mig og mine Arvinger skal i alle Maader for fornø 100 Dlr. og sit Exemplars Betaling blive fri og uden Skade holdt etc.“¹⁾

Paa det nye Aar maa Vandal have forladt Kjøbenhavn for at tiltræde sit Stiftsskriverembede. Den 24 Februar 1662 var han i Christiania og ansøgte her Statholderen om at erholde en Befaling til den forrige Stiftsskriver om til førstkommende Philippi Jacobi Dag (∴ 1 Mai) at aflægge fuldt Regnskab over samtlige Indtægter og Udgifter ved Kirkerne paa Agdesiden, saa at han kunde overtage Embedet. Han fik herpaa allerede den følgende Dag den Besked, at man ei tvivlede paa at jo Befalingsmanden vilde være ham hertil behjælpelig, da det i sig selv

¹⁾ Cancelli-Indlæg for 26 Sept. 1661.

var billigt¹⁾. Bagge Vandal bosatte sig derefter i Christianssand, hvortil han formodentlig er ankommet kort efter. Den 7 October s. A. var han der og søgte da om Confirmation paa sin Bestalling, eftersom Peder Lauritsen fra Bergen under 24 Juli næstfør var bleven udnævnt til Stiftsskriver „over Stavanger Stift“ og Bagge Vandal derfor frygtede for, at han skulde gjøre Indgreb i hans Embede, der omfattede Lister, Mandal, Nedenæs og Robyggelagets Fogderier, der ogsaa udgjorde en Del af „Stavanger Stift“. Samtidig søgte han ogsaa at blive Postmester i Christianssand²⁾. Hvorvidt han opnaaede det sidste Embede vides ikke, men det er ikke rimeligt. Den 17 Novbr. s. A. fik han derimod den ansøgte Confirmation paa sin Bestalling som Stiftsskriver paa Agdesiden³⁾ og den 16 Marts 1663⁴⁾ klagede han fra Arendal over det Indgreb, som hans Privilegier paa at sælge Almanaker i Norge led, ved at fremmede Bogførere og Kræmmere i Danmark opkjøbte hans Almanaker og Skrivkalendere, som de derpaa førte til Norge og udsolgte til Almuen, hvorved det store Oplag, Vandal havde gjort, var forbleven usolgt og ikke dueligt til andet end Maculatur. Aarsagen hertil forklarede han at være den, at han i Danmark ikke havde turdet tage mere end 2 a 3 ß for en Almanak eller simpel Skrivkalender, 20 a 24 ß for en Prognostika og 12 ß for en Skrivkalender in octavo, medens han i Norge havde Ret til at tage 4 a 6 ß for en Almanak eller simpel Skrivkalender, 2 Sletmark for en Prognostika og 8 a 16 ß for en Skrivkalender in octavo. Han søgte derfor om Ret til at tage den samme Betaling i Danmark som i Norge „paa det hans Arbeide med de danske og norske Søkorters Fuldfærdiggjørelse, hvilke han haver under Hænder, kunde styrkes“. Under 27 April s. A. fik han ogsaa den ansøgte Tilladelse til at tage samme Betaling i Danmark som i Norge, dog paa den Betingelse, at han forsynede begge Riger med saa mange Exemplarer, at ingen Mangel eller Klage

¹⁾ Statholderens Supplikationsprotokol for 1662 fol. 8.

²⁾ Cancelli-Indl. for 17 Novbr. 1662.

³⁾ Aabne Breve for 17 Novbr. 1662.

⁴⁾ Cancelli-Indlæg for 27 April 1663.

derpaa fremkom, og at han desuden skulde være tiltænkt paa egen Bekostning at forfærdige de danske og norske Søkorter, som han holdt paa med¹⁾. Det har vel ogsaa af denne Grund vist sig mindre hensigtsmæssigt at være saa langt fjernet fra Kjøbenhavn og han søgte derfor i 1664 om Tilladelse til „at maatte udi sit anbetroede Stiftsskriveri til en Fuldmægtig bruge Jens Pedersen Schjelderup, forrige Foged over Nedenæs Amt“. Den 23 April s. A. fik han ogsaa Tilladelse hertil „naar han udi de hannem anbefalede danske og norske Søkorter at forfærdige er forhindret, at han ikke selv Regnskaberne kan forhøre eller andre Kirkerne vedkommende Sager forrette, saa at Kirkernes Tilsyn desimidlertid ei skulle forhindres.“²⁾ Jens Schjelderup sees ogsaa at have forrettet som Stiftsskriver paa Agdesiden i Aarene 1664, 1665 og 1666³⁾. Den 9 Febr. 1667 fik han endelig Bestalling som virkelig Stiftsskriver paa Agdesiden, efter at Vandal allerede før 6 Mai 1666 havde afstaaet ham Embedet. Under sidstnævnte Datum var nemlig allerede Schjelderups Bestalling conciperet i Cancelliet, men der maa formodentlig være kommet Vanskeligheder i Veien, eftersom Bestallingen først udfærdigedes c. 9 Maaneder senere⁴⁾. Lønnen var ifølge Schjelderups Bestalling 100 Rdl. aarlig af Kirkerne i Distriktet samt Brugen af en Embedsgaard med den samme Frihed for Tynge og Besværing, som Fogderne havde af sine Embedsgaarde. Da den Gaard, som tidligere havde været udlagt til Embedsbolig for Stiftsskriveren i Agdesiden, var forundt Formandens Enke Kirsten Andersdatter (?: Enken efter Bagge Vandals Formand Severin eller Søren Pedersen) fik Schjelderup til Embedsbolig udlagt Gaarden Østre Ugland i Fjære Sogn ved Grimstad, der skyldte 2 Huder med Bygsel.

¹⁾ Aabne Breve for 27 April 1663.

²⁾ Aabne Breve for 23 April 1664.

³⁾ Kirkeregnskaber for Agdesiden i det norske Rigsarchiv.

⁴⁾ Aabne Breve og Cancelli-Indlæg for 9 Februar 1667. Naar Johan Povelsen Riis under 22 Februar 1665 fik Bestalling som „Stiftsskriver“ i Agdesiden, er det blot en Feilskrift i det Aabne Brev. Han blev nemlig ifølge Norske Registre „Skifteskriver“ eller Skifteforvalter i Agdesiden, en Art Embeder, der dog blev ophævede allerede det følgende Aar ved Missive til Statholder U. F. Gyldenløve af 14 Marts s. A.

Under 21 Mai 1664 fik Bagge Vandal indskjærpet Forbudet mod at andre indførte og solgte Almanaker og Skrivkalendere, idet det bestemtes, at 1ste Gang Forbudet blev overtraadt, skulde vedkommende bøde 1 Rdl., anden Gang dobbelt og 3die Gang straffes som de gl. Mandaters uvillige Overtrædere¹⁾).

Paa denne Tid har vistnok Vandal igjen forladt Norge, hvor Konen maaske allerede da var afgaaet ved Døden. Hun var i ethver Fald død før Februar Maaned 1669, da Skiftet efter hendes Fader foretoges i Brevik²⁾). Med hende havde Vandal flere Børn, der dog ikke nævnes paa Skiftet, men en Søn Jens Baggesen Vandal forblev i Norge, hvor han i Aaret 1700 var bosat som Kjøbmand i Christianssand. Han var da gift, og hans Søn var maaske den Bagge Vandal, hvis Datter Inger Mathea begravedes i Risør 29 Juni 1734, 4 A. gl., og hvis Datter Laurette Marie blev døbt sammesteds 17 August 1734. Et Par af Bagge Vandals Kartarbeider findes endnu bevarede i Søkaart-Archivets antike Kaartsamling i Kjøbenhavn, nemlig: Rigtig Afritz af Færøe og „Situation af den stercke oc underlig Saltens-Strøm, som strecker sig Sydoust indlegindis paa 67 Grad 36 minut in latitud“, trykt 1680.

Sprede Optegnelser af Komponisten Poul Rasmussen.

Meddelte i Uddrag ved Professor Nic. Bøgh.

(Fortsat fra 3 R., B. IV).

Aar 1797.

N fortalte om en Pasquil i Fr. 5tes Tid, medens *Adam Gotlob Moltke* sad ved Roeret og den gamle *Schimmelmann*, nemlig en Vogn med 6 Heste for; *Moltke* sad inden i den, *Schimmelmann* kiørte, og F: 5 stod bag paa. Denne Pasquil var opslaaet paa Slotsporten. —

I Mands Minde vare adskillige, som entreprenerede et offentlig Bal for Liebhavere, som blev holdt hos en eller anden Trac-

¹⁾ Sjællandske Reg. XXV. S. 505. Afskrift i det norske Rigsarchiv.

²⁾ Skiens Skifteprotokol 1666—86. (Retspr. No 2888).

³⁾ Søkaart-Archivets antike Kaartsamling, S. 14 og 18.

teur; men da vare Fruentimrene nøisomme i Dans, og klagede over Mandfolkene; nu klage vort Kiøn over Damernes Umættelighed, at de aldrig kan faae danset nok. Dengang kaldte Venner og Bekiendtere hverandre *Han* eller *Monsieur*, voxne Folk hinanden *I*; nu *De*; nu siger man enten *Du* ell: *Hr.*. Dengang heed Kielderkoner: *Mo'er* — Borgerkoner: *Mama* — Embedsmænds: *Madam* og Adeliges: *Frue*; — nu er *Mo'er* for lidt for de første og *Frue* for lidt for de sidste, som begge ville hede *Madame*. —

Conferentsraadinde *de Bang*¹⁾ og Raadmand *Lundings* Kone og Etatsraad *Schiøtt* ved Lottoet ere Sølskende, endnu 2 Brødre her i Byen, den ene Casserer ved Enkekassen, og Børn af en meget riig Urtekræmmer *Schiøtt*, som boede paa Kiøbmagergade i *Lucoppidans* Kielder. —

Conferentsraad *Schow*²⁾ har havt to Brødre; den ene er Oberst i Fæstningen Rendsborg³⁾, den anden døde som en gammel Litteratus, en pfligmatisk, ligegyldig Mand, semper idem, heed *Johannes*⁴⁾ og blev kaldt *Johannes in eodem*. Deres Fader⁵⁾ var kun fattig, men deres Morbroder *Stampe* (ikke Geheime-raaden) var Casserer i Cancelliet⁶⁾, og ved at lægge lidt til lidt, f. Ex. tage 3 3 meere — han skulde have 12 Rbd. ÷ 3 3 — af hver Bevilling som blev løst, samlede han sig i mange Aar en meget stor Formue. Han underholdt sin Søsters Sønner og lod dem lære, hver i sit Fag; een blev Jurist, den anden militær, den tredie Theolog. Han lod ogsaa Conferentsraaden reise udenlands, da han havde taget Examen. Efter denne Cancelliecas-serer *Stampe* arvede *Schow* meget, ogsaa hans Gaard. —

Kammerjunker *Cederfeld Simonsen*, som eier Erholm og Søndergaarde i Fyhn, er en Søn af en gammel . . . *Cederfeld*, som var Deputeret i Cancelliet. Denne sidste *Cederfelds* Fa-

¹⁾ *Balthasar Bangs* Moder.

²⁾ *Christen Schow*, † 1806.

³⁾ *Jørgen v. Schow*, f. 1737, † 1802.

⁴⁾ f. 1741, †?

⁵⁾ Kontrollør *Søren Schow*, Vejer og Maaler i Holbæk, † 1749.

⁶⁾ Justitsraad *Henrik Stampe Christensen* (skrev sig *Stampe*) f. 1708, † efter 1791 (ugift.)

millienavn var *Berthelsen*, og hans Broder var Fader til Bogholder *Berthelsen* i Commercecollegiet; men han lod sig nobilitere og kalde *Cederfeld*. Hans Søn fik det Tilnavn *Simonsen* saaledes: Eierne af disse *Cederfelds* Herregaarde, som og hed *Simonsen*, testamenterede dem til ham paa Vilkaar, at han vilde ægte en Degn *Simonsens* Datter og tage hendes Navn til sit. (*Simonsen* var Amtmand i Fyhn, *Simonsen* Degn i Møgeltønder). Paa denne Maade kunde de bægge blive hjulpsne; men forresten kunde de ikke lide hinanden. —

Geheimeraad *Bülows*¹⁾ Kone er en Frøken *Hoppe*, Søster til Kammerjunker *Hoppe*²⁾; hun er halvfiantet men hun havde 20,000 Rdl., og han var fattig, derfor tog han hende. Hun vilde ikke have ham; men da han lovede hende 2 Lakeier paa sin Vogn, sagde hun: Ja saa vil jeg ha' ham. —

Etatsraad *Bartholin*³⁾ eier Stamhuset Aastrup paa hiin Side af Roskilde. Han er en Søn af Confer: Rd *Bartholin*, som var Justitiarius i Høiesteret, hvid Ridder og af de gamle *Bartholiners* Slægt. Han var flittig i sin Ungdom, men forliebte sig, iblant andre i Frøken *Kall*⁴⁾, nu Etatsraadinde *Aaskow*⁵⁾, men især i en Jomfru *With*, hvis Fader var Præst paa Amager⁶⁾, og de vare afgjorte Kiærestes; men uformodentlig sender han hende et Brev med hendes Cousin Secretær *Clavert*, og slaer op med hende; og frier til en deilig og lærd Frøken *Graae*⁷⁾, en Søster til Justitsr: *Graae*; hun tog i Betænkning at ægte ham, da hans forrige Historie var bekendt; men to af hendes Slægt Biskop *Harboe* og Conferr: *Aagaard* overveiede Sagen, og fandt hun gierne kunde være tient med en Stamherre, og hun blev hans Kone; men hendes Scrupler forlod hende ikke, de levede ukjærligt sammen, og da hun tillige fik Smaakopper og blev yderst

¹⁾ *Johan Bülow* til Sanderumgaard.

²⁾ Datter af Konferensraad *P. Hoppe*.

³⁾ *Johan Bartholin Eichel*, f. 12 Nov. 1748.

⁴⁾ *Anna Marie Kall*, f. 1742, † 1801, Datter af Prof., Konferensraad *Joh. Chr. K.*

⁵⁾ Livmedikus, Etatsraad *Urban Bruun Aaskov*, f. 1721 † 1791.

⁶⁾ Vistnok *N. F. B. With* i Taarnby.

⁷⁾ *Bolette Marie Graae*, gift 17. Juni 1774, † 28. Dec. 1778; (2 Børn.)

grim, saa forfaldt hun i stærk Hypochondrie og døde. Siden forliebede han sig i en Frøken *Lasson*¹⁾; men hendes Moder, en sand, protesterede imod Ægteskabet, med mindre han vilde tage hende selv med i Huset. Dette skete, og Frøken *Lasson* blev hans nuværende Kone²⁾. Hun var mindre lærd, men mere ferm og har vidst at holde ham i Ørene og tugte ham for sine begangne Synder. Han har længe seet bleg, mager og gusten ud, men nu allermest, saa at han lever nok ikke længe. Tre af hans Børn kiender jeg, en skøn Datter, en Søn, som er Student og skal nu studere jura³⁾, og en Søn *Caspar* som er Lieutenant 3: Fændrik ved Rytteriet. —

Etatsraad *Bartholin* har ogsaa været Assessor i Høiesteret, men blev eengang lidt stødt, tog da sin Afsked og viisde, han kunde undvære den Kongelige Gage. —

Afdøde *Holmskiold* har været Chirurg hos *Rottbøll Friis*⁴⁾ og heed *Holm*. Ved *Rottbølls* Anbefaling blev han Huusdoctor hos *Danneskjold* Herfra blev han Professor i Naturhistorie paa Sorøe. Siden steege han, blev Secretair eller Casserer hos Dronningen *Juliane Maria*, siden Directør over Postamtet og Porcellainsfabrikken, og endelig ægtede han en Comtesse *Schrødersee*; fik med hende en Datter *Julia*, som nu lever. I *Guldbergs* og Dronningens glimrende Periode blev han nobiliteret og kaldt *Holmskiold*, blev Geheimeraad og fik det hvide Baand Hans Kone saae hemmelig efter en Major St , som havde Forretninger i *Holmskiolds* Huus. *Holmsk*: blev gammel og vranten; døde af hæmorrhoidalske Tilfælde; efterlod stor Gæld. Konen rømmer med Major St til Sverrig for Creditorernes Skyld. Anholder om Moratorium, men faaer intet; tør altsaa ikke komme tilbage. Familien havde nedsat en Capital af 20,000 Rdl., hvoraf hun faaer den halve Rente, og de andre 400 Rbd. faaer hendes Datter *Juliane Holmskiold*; og

¹⁾ *Maria Elisabeth de Lasson*, Datter af Major de L. i Fyen.

²⁾ gift 1779.

³⁾ Senere tilføjet: „Døde circa 1821 (paa Reisen fra Tøplitzer Bad) som Eier af Svanholms Gods.“

⁴⁾ Prof. med., Konferensraad.

naar Moderen dør faaer Datteren hele Capitalen. Hun er taget i Huset hos sin Faders Søster, som er gift med Justitsraad *Müller*, Laboranten; han som opfandt det danske Porcellain; som siden var Apotheker paa Christianshavn; men solgte Apotheket og lever nu af sine Midler paa sin Gaard paa Vesterbroe, ved Siden af *Christiani* Institut¹⁾. Han har Sønner. —

Nu afdøde Actrice Mad: *Preisler* var Datter af *Deregge*, Bud og Portner ved Hof- og Stads-Retten; en lumpen Fader, som brugte hende til at drage Gæster til Huset. Hun var kun 13 à 14 Aar, da hun kom til Theatret, paa Syngeskolen; allerede da var hun udsvævende og blev nogle Gange prostitueret. I hendes skønneste Aar var hun Maitresse hos Kammerjunker Sch . . . v: Kr²⁾, som eiede denne Gaard, og hun boede lige over for i Al . . . Huus. *Preisler* forelskede sig dødeligen i hende, til Forældres og hele Families Fortrydelse; men de kunde hverken med det Gode eller det Onde holde ham fra at ægte hende Faderen, den gamle *Preisler*, tog dem engang i Huset til sig; det samme gjorde Agent *Zinn*, som har Actørens Søster, og vilde føre dem i honette Familie kredse; men dette var dem for tvungent; de retirerede. Men siden bleve de kiede af hinanden og levede et misfornøiet og ulyksaligt Liv sammen. Endelig rømte han bort for Gield og kom ei hidtil tilbage³⁾. Hun var engang siden Gouvernante hos Grev *Wedel Jurlbergs* Børn og tildrog sig Berømmelse. Hendes sidste Tilbeder var Lieutenant *Egede*⁴⁾. Hun døde af Drik, 35 Aar gammel. —

Johannes Ewald levede sine sidste Aar i usle Omstændigheder. En Ungdoms Bekjendter *Baden*⁵⁾, som havde været Forvalter over *Bernstorffs* Gods, nu Landsdommer her i

¹⁾ *F. H. Müller* † 1820. Senere Tilføjelse: „Hans Enke døde i Frederiksborg cirka 1821.“

²⁾ Der eksisterede dengang en Hofjunker *Schreiber v. Kronstern*.

³⁾ Se bl. A. F. Nygaard: „Efterslægtsselskabet og Edv. Storm“ S. 162.

⁴⁾ „En vakker midaldrende Søofficer“. (Overskous Teaterhistorie III, S. 685.)

⁵⁾ *Torkild Baden*, f. 1734, d. 1805.

Siælland, fandt ham engang nøgen og forladt boende paa et Loft i St: Gertruds-Stræde. Han købte ham Klæder, og overtalede ham til at følge med ud paa hans Gaard Rygaard udenfor Lundehuset (hvor nu *Eggers* boer). Der levede han et heelt Aar uden Sviir og Brændeviin og var et skikkeligt Menneske. Men da han engang kom herind og hævdede nogen Penge, 60 Rbd., overgav han sig ganske til Sviir og Liderlighed, og man fandt ham efter nogle Dage paa i Smaagaderne. Han vilde ei meer til *Baden*. En Procurator *Toftgaard* skaffede ham efter at have solgt de 400 sidste Exemplarer af *Adam og Eva* til *Pelt* for henimod 100 Rbd. Siden laae han nogle Aar i Rongsted ved Stranden, hos en skkelig Kromand *Jacobsen*. Den sidste Tid laae han herinde som en Lazarus, næsten cirkelrund af Contraction; men Sielen var kraftfuld til det sidste. Han døde i Skindergaden; det gjorde stor Bevægelse i Byen: *Ewald* er død! — Rygraden maatte knækkes, for at han kunde komme i Kisten. Liget blev ført ud til Kanike Stræde, og derfra gik Liigbegiængelsen forbi Regentsen til runde Kirkes Gaard ved Kirkens øst-Ende. —

Juristen *Ballauf's* Fader var Kongelig Hof-Courier, en lystig og munter Mand, og hans Fader var Parykmager og Oldermænd. —

Assessor *Stemann*¹⁾ har været fortroelig med *Colbjørnsen*, og daglig kommet i hans Huus; men i *Colbjørnsens* Strid med *Lüttichau*²⁾ skrev en vis *Reiersen* en Piece mod *Colbjørnsen*. Om denne Piece sagde *Stemann* i et Selskab: Den var det bedste, som var skrevet i denne Sag. Herover blev *Colbjørnsen* Uven med *Stemann*. Da *Lüttichaus* Sag kom for Høiesteret, exciperede *Colbjørnsen* mod *Stemann* som *sin Arindsmand*; *Stemann* lod Retten

¹⁾ *Poul Chr. Stemann*, f. 14. Apr. 1764, Assessor i Høiesteret, 1798 Amtmand i Sorø, 1827 Gehejmestatsminister. † 92 Aar gl.

²⁾ *Fr. Chr. Tonne v. Lüttichau* til Aakiær og Dybvad, Kapt. ved Dragonerne, Dr. jur. i Oxford. Kammerherre, havde beskyldt *Colbjørnsen* for *crimen læsæ Majestatis* og for at være Forbryder. (Se Kbhvns. lærde Efterretninger for 1791, Nr. 50—51). Han mistede sin Kammerherrenøgle. Han døde 1808 i Mecklenburg og var da tysk Rigsgreve og preussisk Minister i den nedersachsiske Kres.

paakiende Exceptionen; men den blev kiendt ugyldig. Da *Stemann* havde faaet denne Satisfaction, veeg han frivillig sit Sæde — og siden have de været Uvenner. — Mellem dette Dicasterium og Collegium er altid animosité. —

*J. C. Bie*¹⁾ levede under *Guldbergs* Regiering; var Procurator og Poet, vittig, udsvævende. onskabsfuld. Han besøgte *Beck*, Degnen i Hvidovre og fik Lov engang at præke Maanedspræken for ham. Mage dertil er aldrig hørt; han bad deri for alle Byens bekiendte Skiøger og Ruffersker. En anden Gang skrev han Kongens Navn og satte det Kgl: Segl paa *et Privilegium at trykke Almanaker*, som han lod en Bogtrykker faae for 100 Rbd. Hans Straf blev formildet til Fængsel. Han skrev nogle *Fabler*, hvoriblant var een: *om Bøveren, som brod en Rose i Løvens District* (Grev *Laurwig*²⁾) som bortførte Actricen Jfrue *Rose*) og heri var tillige nogle Udladelser og Anmærkninger om Hoffet. Derfor blev Bogen confisqueret, og han maatte flygte af Landet for ei at komme paa Munkholm. Han kom til Ostindien og døde. — Hans intime Ven og Fortrolige var en vis Regiments Quarttermester *Fugl* [?], Ham, som logerede hos en i Regnegaden, hvor han solgte Vertens Steen-Ovn i sit Værelse til en Muurmester for 80 Rbd.; gav Beviis derfor; men gik siden fra sin Haand, tilligemed *Bie*, som havde opsat Contracten og underskrevet til Vitterlighed for 2 Rbd. —

I samme Tider skrev en vis *Platou* et Ugeblad, kaldt *Sandsigieren*, hvorfore han kom paa Munkholmen, sans façon. —

Grev *Laurwig*²⁾ i de samme Dage, som eiede Dronningens Palais, var en yderlig vellystig Mand. Han havde havt fat paa mangen kiøn Pige; han kiørte om Aftenen omkring og opførte Serenader for dem. Hans Haandlangere var en lang *Hans Ri*, den omtalte *Fugl* [?], Bedemand *Bakke*, o. s. v., og naar han, som ofte skede, gav de skønne Damer, filles de joie, et Traktement, saa brugte han disse Herrer til at føre kraftige Discourser med dem. Han havde 70,000 Rbd. aarlig Indkomst,

¹⁾ Se forrige Bind, S. 286.

²⁾ Se smstds., S. 283.

var Chef for hele Marinen, General-Admiral-Lieutenant, førend han tog sin Afsked. —

Etatsraad *Reverdil*, som havde været Professor ved Charlottenborg, var i Frankerig, men blev kaldt tilbage og blev Lecteur hos C. 7. i hans første Regierings-Aar. Han var en klog Mand og begyndte at faae en nyttig Indflydelse paa Kongens Character; thi *Christian* holdt meget af ham og var halve Dage og Nætter hos ham. En Nat taledede de sammen indtil Kl: 3; men om Morgenen fik Etats Raad *Reverdil* en Ordre med Kongens Navn, at forlade Riget saasnart mueligt, og hæve 1000 Rbd. i Particulair Cassen til Reisepenge. (*Ngrd.* var hos ham den Morgen.) *Reverdil* maatte reise, og lever nu i Schweiz.

En af de følgende lecteurs var Confer: Raad *Jacobi*¹⁾. Han kom engang ind til Kongen og spurgte: om Hs. Mst. befalede at noget skulde læses. — Kongen sad paa en Stoel: Hør nu *Jacobi*, han er jo Poet, og gjør Vers, ikke sandt? — Ja lidt Deres Majst.! — Giør mig da et Riim paa Blodpølse. — Det er bekiendt, at intet Ord rimer sig derpaa. — Hvad! er han Poet, og kan ikke giøre Riim! — Derpaa begyndte han at ville prygle lecturen med en Tamp, som han skiulte ved sin Side; men *Jacobi* tog Tampen fra ham. —

Madam *Winge*²⁾, Søster til Kammerraad *Nernst's* Kone, hos hvem hun boer, har i nogen Tid været Maitresse hos Kong Friderich 5te i hans sidste Tid. Hun er en Degnedatter fra Greve, og hun boede hos sine Forældre som en ung Enke efter en Præst *Winge*. Frid: 5 fulgte gierne om Sommeren med *A. G. Moltke* til Bregentved paa en 8 Dags Tid. Da han saaledes eengang laae derude, skeete det, at hun enten efter egen eller høiere Foranstaltning, i al Yndighed, klædt som en Amazone, mødte ham paa en Spadseretour i Skoven. Han blev fortryllet, og da han erfoer hvem hun var, sørgede han for at faae hende til Kiøbenhavn med sig. Der blev leiet en Gaard paa Vandkunsten og indrømmet hende skønne møblerede Værelser deri.

¹⁾ C. F. *Jacobi*, senere Medlem af Teaterdirektionen og Sekretær i Videnskabernes Selskab.

²⁾ Se Ch. D. *Biehls* Breve, Hist. Tidsskrift III, 4, S. 265.

Da F. 5. døde, fik hun efter nogle Bryderier og Omstændigheder 4—600 rd aarlig Pension, paa Vilkaar aldrig mere at gifte sig. —

Aarsagen til Geheimeraad Bülow's Afsked 3. Junii 1793.

Cancellie-Raad *Holm*¹⁾, som formedelst sin Complot med *Braband* blev arresteret kort efter ham d. 14. Apr: 1793, havde staaet til Confirmation tilligemed *Bülow* og siden vedligeholdt Bekjendtskab og kommet til ham paa Slottet. *Holm* havde en Søn, som blev Artillerie-Cadet, og Kronprindsen betalte for ham; men der kom jevnlige Klager over, at han var doven og ingen Fremgang gjorde og General *Huth* foreslog Kronprindsen at sætte ham ud af Choret. Men Kronprindsen vilde, at han skulde være paa Prøve endnu i 3 Maaneder, og hvis han i den Tid ei distinguerede sig meere, kunde han sættes ud. Da *Holm* kom op til Kronprindsen, fik han at vide, at man var misfornøiet med hans Søn paa Academiet. *Holm* blev vred, forsikkrede at hans Søn havde et got Hoved, og vilde med Tingsvidne beviise at han stod op hver Morgen Kl: 6. — Kronprindsen svarede: Det behøves ikke; Vi har sat ham paa Prøve endnu i 3 Maaneder, og hvis

¹⁾ *Hans Holm*, Borgmesterson fra Odense; Prokurator paa Langeland, hvor-
 efter han siden kom til Kjøbenhavn. Saavel under sit Navn som anonymt
 anklagede han paa Tryk det danske Kancelli for *crimina læsæ majestatis*
 og kaldte en kongelig Resolution af 24. Marts 1798 for stridende mod
 Lovene og mod naturlig Billighed; at han blev arresteret, afstedkom tre
 betydelige Opløb, af hvilke de to sidste nærnede sig til Oprør. Anled-
 ningen dertil var, at en Porcellænshandler *Michael Braband*, som bl. A.
 var tiltalt for at have kjøbt falske Vidner og søgt at bringe Byens Arre-
 stanter til at bryde ud af Fængslerne, lod sit Hus illuminere og der ud-
 dele et strafværdigt Skrift, forfattet i hans Navn. Da *Braband* blev
 arresteret, anfaldt Pøbelen flere Huse, af hvilket det ene beboedes af den
 mod *Braband* beordrede Justits-Aktor, det andet af en Borger, der ved
 Højesteret havde vundet en Proces mod ham. Saa blev *Braband* ført til
 Kastellet. Faa Dage efter udkom Oprørsskriftet: „Til Publikum fra *Lovise*
Braband“, hans Hustrue. Omringet af hans Børn skulde nu *Brabands*
 Tjenestepige i Spidsen for en Procession bringe dette Skrift til Slottet;
 Madammen selv vilde ikke være med. Atter herved foranledigedes der
 et stort Opløb, og Pøbelen kastede Sten paa den kongel. Livvagt, som
 vilde holde den tilbage. *Holm* boede i *Brabands* Hus og blev anklaget
 for at have forfattet det omtalte Skrift, af hvilken Grund han fængsledes.
 Saa var det, at han skrev mod Kancelliet. I 1799 blev han dømt til
 Landsforvisning og opholdt sig siden i Tyskland. I 1798 dømte Højesteret
Braband til at have forbrudt Ære og Gods og miste sin Fred. (Se bl. A.
 Kollegialtidende 1798, Pag. 181—82.)

han ikke udmærker sig imidlertid, da er det bæst, at De tager ham derfra og sætter ham til noget andet; jeg skal alligevel see til at hielpe ham frem. — *Holm*: Da maae jeg reentud sige Deres Kgl: Høihed, at det er den gyseligste Despotisme! — Kronprindsen træder tilbage: Hvad? impertinente Karl, tør De sige mig *det* lige i Øjnene at jeg er Despot? — *Holm* blev bange, kastede sig ned for Kronprindsens Fødder og bad om Naade og tilstod sin Overilelse. — Nedrige Skurk. sagde Kronprindsen, er Du Hykler i samme Øieblik som Du er uforskammet; strax paa Døren, og kom aldrig for mine Øine meere; — og dersom han ikke i det samme havde reist sig og var løbet ud, havde Kronprindsen vist lagt Haand paa ham. — Siden kom *Holm* aldrig til Kronprindsen, men jevnligere til *Bülow*, og *Bülow* havde ikke Mod til at nægte ham det, af Frygt for at *Holm* da vilde hævne sig paa ham, og aabenbare en og anden Hemmelighed, som *Bülow* i alt for stor Fortroelighed har maaskee betroet ham. — Denne uafbrudte Omgang, ja, at endog *Holm* skrev til *Bülow* fra Cita-dellet, opbragte Kronprindsen paa *Bülow*, og bevægede ham til at give *Bülow* Afskeed i Unaade d. 3. Junii 1793. — Dette har Hs Kgl: Høihed selv fortalt til EtatsRd N førend Christiansborgs Ildebrand. —

Cancellieraad *Sander* i Stemplet Papiirs Contoiret, som døde for faa Dage siden (Sept. 1797), var i Guldbergs Tid Løber hos en af de Kongelige Herskaber, og for at han kunde faae en vis Jomfrue ved Hoffet, blev han Cancellieraad og fik dette Embede paa 12—1300 Rbd. aarlig. I den første Maaned lærte han at skrive, da han ikke kunde skrive sit Navn, som var det eneste han havde at gjøre. —

Kofod Ancher, Professor juris, var paa sin Tid den lærdeste Jurist i Europa, en Mand af overmaade megen Erudition; men sund Philosophie havde *Stampe* i langt større Grad, som kan kiendes af deres Responsa. *Ancher* var over i 20 Aar Candidatus mortis, og holdt ingen Collegia. I den Tid udarbeidede han sin Lovhistorie. Han gjorde adskillige Sinaae-Reiser for sin Helbred, og de havde en mærkelig Velvirkning. Et Beviis paa hans Svaghed er, at naar han blev opbragt over noget,

blev han maalløs; han behøvede da Bevægelse og kiørte eller gik strax en Tour ud. Saaledes kunde man om Vinteren undertiden see ham indsvøbt i en stor Pels at spadsere stærkt op og ned ad Gaderne.

Hans eneste Søn er Provst i Odense¹⁾, men aldeles; Faderen ønskede, at han vilde studere jura; men han elskede Philologie; af Kjærlighed til Studeringer læste han om Nætterne og drak Kaffe for at være vaagen. Om Vinteren kogte han den i Kakkellovnen. Den svækkede ham, blev ham betagen; siden efter fik han lidt rød Viin at styrke sig paa; han fandt Behag i stærke —

Assessor *Feldersen*²⁾ i Høiesteret og hans Broder Kongens Foged ere fødte i Norge. Deres Fader var Præsident i Christiania i Grevens Tider; men da en *Rantzau Ascheberg* skulde lægge en Inqvartering i Byen, og Borgerne modsatte sig denne Byrde, tog Præsident *Feldersen* Borgernes Partie; derover blev han forklaget og fik uformodentligen sin Afskeed. I den Anledning skrev hans Kone et rørende Brev til C. 7., hvilket endnu haves i Manuscript. Fruen *Feldersen*³⁾ boer endnu her i Byen hos sin Søn Assessoren⁴⁾ som derfor lever ugift. —

Paa Munkholmen sidder en Justits Raad *Knap*⁵⁾ fra *Guldbergs* Tider. Han forliebede sig i en Urtekræmmer *Berthelsens*⁶⁾ Datter og overtalede engang Faderen til at følge med til Apartement hos Kongen; men *Berthelsen* var nær bleven viist bort af Foureren, som kiendte ham. *Knap* henvendte sig da til *Guldberg* og skaffede sin Svigerfader Tittel af Agent. Men siden efter gjorde han baade Fader og Datter mange Bryderier, og skrev

¹⁾ Dr. og Prof. theol. *Lorents Pedersen Ancher* f. 1746, udenlands fra 1767 —72, gift 1774 med *Ursula Wodroff*, Datter af Justitsraad W. (1 Søn og 2 Døtre) † 1798.

²⁾ *Peter Feddersen* f. 1750 † 1822, Søn af Præsident *Nikolai Feddersen* (jfr. Biogr. Lex.)

³⁾ Konferensraadinde *Ditlevine Feddersen* f. *Collett*, f. 1727 † 1803, jfr. s. s.

⁴⁾ Sammen med dem boede ogsaa Kongens Foged og Sekretær *Feddersen*.

⁵⁾ *Ludvig Christian Knap*, en Bryggerson, der først studerede, men siden gav sig til Handelen. Var i 1786 Viceraadmand i Kjøbenhavn, kom 1789 paa Munkholm.

⁶⁾ *Vimmelskaffet* 15.

endog Pasquiller om dem bægge, og om andre. Derfor udvirkede de tilsidst en Cabinets-Ordre, at han skulde sættes paa Munkholmen. Han paaskrev Seddeler i Banqven. —

Kongen laaner Fabrikantere Penge igiennem Oeconomie- og Commerce-Collegium. *Nelthrop*¹⁾ og *Harris*²⁾ have 3 Entrepriser, Papiirmølle, Læderfabriqve, og nu en Oliemølle. Til den anden have de faaet 70,000, og til den sidste 20,000 til Laans. Uhrmager *Jürgensen*³⁾ 8000 til sin Fabrik ude i Landet — og Juveleer *Fabritius*⁴⁾ 10,000 til sin Plæt- og Laqveer-Fabrik i samme Egn. Boghandler *Steinmann*⁵⁾ 3000 til at fortsætte *Dreslers*⁶⁾ Kort-Fabrik —

En Fabrikant *Dalton* havde for endeel Aar siden en Proces angaaende sit Laan, og blev dømt til Slaveriet. —

Da *Struensee* inoculerede Prinsen, vaagede hos ham og bar Omsorg for ham, begyndte Dronningens og hans Bekjendtskab. —

Nærværende Particulair-Casserer Justitsraad *Linde*, hans Fader Conferentsraad *Gabriel Linde* og Farfader vare bægge Casserere baade ved Zahl- og Particulair-Cassen. *Gabriel Linde* satte følgende Gravskrift over sin Fader, som staaer i een af Kirkerne: *Her hviler Linde. Han var betroet to af Stutens betydeligste Casser, uden at stille nogen Caution. Han dode uden at efterlade sig enten Giæld eller Midler. — Gabriel Linde gjorde følgende Gravskrift over sig selv: Hvad var jeg? Hvad blev jeg? Hvad er jeg? Stov i Almugets Huand. —*

Aar 1798.

En Kiøbmand, Gener: Kr: Comniss: *Jacob Gregorius Graah* var fra 1753—1786 Directeur ved Søe-Qvæsthuset og Assistentens Huset. Gagen som var 300 Rbd. modtog han ikke; men udbad Pension for sin Kone efter hans Død, om hun forlangte og behøvede den. En Kongl: Resolution lovede, at hun kunde faae 200 rd. paa de Vilkaar, at Pensionskassen ved Søe-Qvæsthuset formaaede det, og at der var ingen mere

¹⁾ *Nelthrop*, Papir-Oplag, Bredgade 190.

²⁾ *Harris*, engelsk Garver, Gothersgade 175.

³⁾ *Jorgen Jürgensen*, Hofuhrmager, Østergade N° 59.

⁴⁾ Hofjuveleer, Hjørnet af Silkegade og Store Kjøbmagergade.

⁵⁾ Kongens Nytorv 167.

⁶⁾ Superkargo og Kaartfabrikant, Lovstræde 68.

trængende Enker som forlangte Pension. Hermed var *Graah* fornøjet. Han døde. Konen havde Velstand: men især ved at laane sin Broder Hofjuvelerer *Fabritius*, og ved hans Banqverouter, er hun bleven fattig og nu efter 10 Aars Forløb søger Pension paa Grund af den Kongel: Resolution; men Søe-Qvæsthuset formaaer ikke at hiælpe hende; det har anbefalet hende til Finanzkassen. —

Der har været 2 Brødre *König* af fornem Familie af fortrinlig Siæls og Legems Egenskaber og Anlæg. Den ene¹⁾ som var Jurist kom til at reise udenlands med Borgemester *Suhrs* Søn, nuværende Grosserer *Suhr*²⁾ men blev liderlig i Hamborg og svirede Pengene op; nu er han en aldrende Mand i usle Omstændigheder; han havde og eengang faaet Exspectance paa Notarij Publicii-Embede, men formedelst hans ryggesløse Levnet blev den betaget ham. Broderen³⁾ var Premier Lieutenant i Søe-Etaten, men svirede, . . . blev casset infam, og døde. —

Jfrue *Petersen*⁴⁾ som endnu er ved Theatret har engang været en kiøn og godlidende Actrice, og duelig til anstændige Pige-Roller. Hendes første Liebhaber var en Lieuten: H⁵⁾, som siden blev Commandant i Kiøbenhavn og er død; men han blev gift med en *Schack* eller en *Rathlou*, og forlod Jfrue *Petersen*. En Tid passerede hun for Jfrue *Halles*⁶⁾ Søster, men da denne blev meget udsvævende, vilde hun ikke kiendes ved hende, og da Jfrue *Halle* hævdede sig igien, da vilde *hun* ikke kiendes ved Jfrue *Petersen*. Jfrue *Halle* kaldte sig saaledes efter en Fændrik eller Underofficier *Halle*, som var hendes virkelige Fader; men hendes Moders Ægteemand var Archeli-Mester ved Holmen. —

Paa Munkholmen sidder en Land-Officeer *Kryger*⁷⁾ (Broder til den afdøde Admiral *Johan Cornelius Kryger*) som har siddet der i 50 Aar.

¹⁾ *C. M. König*, f. 1751 † 1809.

²⁾ *Ole Bernt Suhr*, f. 1762 † 1815.

³⁾ *Ludv. König*, f. 1755, afsk. 1779.

⁴⁾ Gjorde strax megen Lykke, men viste sig senere at være meget ubetydelig.

⁵⁾ *Clem. Aug. Hazthausen* (jfr. Biogr. I. ex.)

⁶⁾ Se forrige Bind, S. 284 og 291.

⁷⁾ Fyrværker *Christian Fr. Krieger*, en sindssyg Broder til den ældre Admiral *J. C. Krieger* (f. 1724 † 1797).

Nu kommer Lieutenant *Kryger*¹⁾ derop, som har skrevet falske Vexler etc. — ifølge Resolution af . . Febr. 1798. —

Jfrue *Biehl* i sine moralske Fortællinger hævner sig over adskillige. *Vanino* er *Warnstedt*, Theater-Directeuren. I hendes Komædie: *Den kiærlige Mand* kopierer hun en *Madam Vodrup* og i *den listige Optrækkerske* — en anden. I *Vennen af Huset*²⁾ er hun slem mod de Militære: Een sagde: det var Uret, da hun saa ofte havde havt Prøve paa deres Dygtighed. —

Jfr. *Thielo* var en stor Actrise og . . . meget yndet af *Holberg*. Denne Dame [var Maitresse hos] den herværende russiske Minister [*Baron Korf*], som boede i *v: Hemmerts Gaard* paa Store [Kjøbmagergade]. Jfrue *Thielo* accorderede med en [bekjendt Maler paa] de Tider *Thornborg*³⁾ om 50 Rbd for at male [hende] i fuld Legems Størrelse; men da [han send]te hende Maleriet, var hun misfornøiet der[med og] vilde ei give ham meer end 30 rd derfor. [Han] blev vred; bragte Stykket hen til en Mar[skan]diser ligeover for *Baron Korfs* Vinduer og [bad] Manden sætte en Halmvisk derover, til Tegn [paa], at det skulde sælges; men ei ringere end 100 rd. Folk stimlede omkring dette Stykke; *Baron Korf* kom i Vinduet, saae Mængden, blev nysgierig, og kiendte med sit Glas, at det var Jfrue *Thielo*; og da han hørte, at det var tilfals for 100 rd, kiøbte han det strax for denne Sum. Jfrue *Thielo* døde tidlig og ugift.

Baron Korf havde samlet sig et meget stort Bibliothek. Paa adskillige Stæder i samme vare Borde med Blæk og Pen, og over hvert Bord hang Jfrue *Thielos* Portræt. *Korf* døde og efterlod sig stor Giæld. Denne betalte Keiserinde *Elisabeth* af Rusland og lod hans Bibliothek transportere over til sig. —

Af de Franske lærte vore Brolæggere at sætte sig; før laa de paa Knæ og havde et Slags Puder bundet paa Knæerne. —

De Penge, som komme ind for Rang og Characterer, falde

¹⁾ Søofficeren *Georg Jacob Kryger*, født ¹⁸/₈ 1771, Sekondl. ⁶/₈ 1789, Premierl. ⁶/₈ 1796, forviist til Munkholm ²²/₈ 98.

²⁾ Det hedder „Den forelskede Ven“. (Se Birchs „Billedgalleri“ I, S. 188).

³⁾ *Andreas Thornborg*, *Høyers* første Læremester, malede mest Miniatur-portrætter.

ikke i Kongens Kasse, men bestemmes alle til et eller andet offentligt Brug. *Struensee* erfoer af Formanden for de franske Brolæggere *Marmillon*, at Friderichsbergs Allee-Vei kunde sættes i den Stand denne er for 10,000 rd. Disse Penge fik han for en Kammerherre-Nøgle til Hr Etatsraad *Gerrit Hornemann*¹⁾ 12 Junii 1770. Derfor sagde *Struensee*, da han kørte paa den istandsatte Vei, at han kørte paa en Kammerherre. —

Admiralitetet har i disse Dage solgt *Oberkrigs-Commissairs* Titel til en jydsk Herremand, Raadmand og Proprietær *Ingerslev* for 500 rd, som skulle anvendes til deres nye tilsigtede Pige-skole. —

Fru Conference Raadinde *Pauli* bad Fr. 5. om Understøttelse. Han forærede hende en Kammerherre-Nøgle, som hun kunde sælge, dog med Kongens nærmere Approbation. Det skede. —

Justitsraad *Bie*²⁾ har været Contoir-Chef i Admiralitetet og under ham tiende nuværende Ober-Krigscommissær *Smith*³⁾. *Smith* fik engang sin Afsked; men nogle Aar efter kom han tilbage og blev Contoir-Chef i Stæden for *Bie* som fik Pension. *Bie* gjorde Lykke i Admiralitetet dengang *Rosenkrantz*⁴⁾ var Præses; han er hans Slegfredsøn. — Han elskede Jfrue *Signe Seierøe* i 20 Aar; men torde hverken besøge hende eller nævne sin Kiærlighed, førend han havde faaet Commissariats Contoiret; hun flakked om med *Gorne*⁵⁾, *Schvanitz*, *Vium*, *Iselin*.

Der boede en stor Kiøbmand, Raadmand *Jørgensen* paa Hallandsaas ved Lille Kongens Gade. Hans eneste Datter Jfrue *Jørgensen* havde mange Friere. Hos hende var Jfrue *Signe* som Selskabsjomfrue. Efter Faderens Død blev Jfrue *Jørgensen* gift med en vis *Vaager* og efter hans Død med Justitsraad *Iselin*. Denne *Iselin* havde eengang siddet i Slutteriet for Gield og falske Vexler, som han havde trukket paa Baron *Iselins*, sin Morbroders

¹⁾ f. 1721 † 1788.

²⁾ *Mads Bie*, Chef for Kommissariatskontoret indtil 1792.

³⁾ *Friederich Chr. Smith*, f. 1761, † som Etatsraad 25. Aug. 1821.

⁴⁾ *Fred. Chr. Rosenkrantz* (se forrige Bind, S. 286) Præses i Adm. Koll. fra 1784 til 1788.

⁵⁾ *Johan Diederich Gorne*, f. 1738, Hovmester for et Par Adelsmænd, 1771 Kancellist og 1781 Deputeret i Admiralitetskollegiet; † 1809.

Kontoir, alene for at sprænge Tallotteriet. Nu er han en stor Kiøbmand i Kiel. —

Madam *Le Noir*¹⁾ havde en løierlig lille Mand som undertiden blev giort til Hanrei. Hans Broder som havde været Cantor ved den fransk reformeerte Meenighed levede i hans Huus af en lille Pension. Han spadserede hver Aften ud paa Hallandsaas nogle Gange omkring Hesten. Engang blev han overkiørt og døde strax. En kiøn Olding over 80 Aar.

Lige over for *Le Noir* boede Uhrmager *Larpent*²⁾ fra Schweitz, en elskværdig gammel Mand. Hans Søn, som er paa *Hemerts* Contoir og har faaet Frøken *Schneider*, ligner ham i Godhed. —

*Lavigne*³⁾ var ogsaa en munter Olding, som undertiden besøgte *Steinmann*⁴⁾. —

Den *Koes*⁵⁾, som indrettede Tallotteriet her i *Struensees* Tid, har været Banc-Commissair i Berlin. I Tallotteriet mange Interessentere — hver Actie 400 rd — Kongen kiøbte og gav 1000 rd pr: Actie. I alle Selskaber beregnede man Tal, og vilde sprænge Lotteriet. Saamange satte paa eet Tal, at *det blev stoppet*, og ingen fleer maatte sætte derpaa. — Her har *Koes* eiet Antvorskov og flere Godser, som han nu sælger, da han vil ende sine Dage i Kiøbenhavn. Hans Kone er en Søster til afdøde Grosserer *Falck*. Das schönste Weih. —

Fr. 5. havde en Maitresse i Fyhn, avlede med hende tre kiønne Døttre; den ene blev gift med en fransk Herre *Dorigny* som kaldte *C. 7. mon Cousin*; den anden med en *Domreicher*; den tredie med en Justitsraad *Femann*, og da han døde, ægtedes hun formedelst sin Pension af 400 rd. af en Aventurier Oberst Lient: *Mülengrath* som er gaaet af paa Pension. —

Auctions Directør *Kierulff* fik første Knæk paa sin Helbred da *Schurk Rathlou* kom ind i Cancelliet som President, og *Kierulff* som var Cancellist gik ud, da han ei vilde give Slip paa

¹⁾ „Handler“, Østergade 5.

²⁾ Østergade 58 & 59.

³⁾ Vistnok fransk Handskemager, Lille Strandstræde 125.

⁴⁾ Boghandler, Kongens Nytorv 141. (Se S. 63; siden dengang er han flyttet.)

⁵⁾ Se forrige Bind, S. 282.

sine mange Commissioner, og nuværende Secretær *Lange*, Justitsraadens Broder, kom i hans Stæd. —

Hiorthøi var en fattig norsk Student, blev Informator hos Kongens Pager i Religion, Geographie, Historie, (*Ulsøe* var det i Skrivning og Regning) derfra blev han Hofskriver og holdt Regnskab over Kongens Hofholdning, og i denne Post vidste han at vedligeholde sig i *Struensees* Tider. Efter den Tid kom en vis Hr *Wegner* herind fra Tydskland, som skulde rangere Hoffets Oeconomie; ham gik *Hiorthøi* saa betydelig til Haande, at *Hiorthøi* blev udnævnt til Surintendant over den hele Hofholdning. I denne fede Post forblev han indtil 1784, da røg han af Pinden tilligemed *Guldberg* og alle de andre. Hans Underbetient, som han havde oplært, . . . sig imod ham og blev hans Eftermand, nuværende Hofskriver Justitsraad *Nielsen*. *Hiorthøi* kom ind i Raadstuen, er nu første Borgemester, tiener paa 1800 rd. —

Otto Thott er President i Cancelliet paa en Tid, da *Luxdorph* og Conferentsraad *Peter Aagaard*, begge skiæve, vare Deputerede. Da heed det: Cancelliet staaer paa svage Fødder. —

Luxdorph havde i sin Ungdom været meget udsvævende, blev dog over de 80 Aar. Han sad om Morgenen paa Skorstenen og røgte Tobak for at spare sin Kones Værelser. —

Sterke Mænd: *Ahrenfelt*²⁾ hang Vægteren ved sit Belte op paa et Stakitværk ved Nicolai Kirkegaard. — *Grimlund* rullede Tintallerkenen sammen som Krumkager. — *Ems*, endnulevende Fægtemester, forsvarede sig med sin Stok mod 5 Officerer, som anfaldt ham med deres Kaarder i et Værtshuus, gjorde dem vaabenløse, pryglede dem saa de to krøb under Bordet og tre sprang ud af Vinduet. —

En Capt: *With* paa Christianshavn (død i disse sidste Aar [inden 1800]) var i denne Casus paa een af sine Reiser — der

¹⁾ *Morten Hiorthøi*, Søn af Præsten *Hugo Fred. H.* i Christianssand Stift, f. 27. Sept. 1738, blev ved Bekjendtskab med Pagernes Hofmester og Bibliotekar ved det kgl Haandbibliotek Etatsraad *Frankenau* i 1763 Informator hos Pagerne; døde 26. Jan. 1815 som Konferensraad; han var en duelig og arbejdsom Embedsmand.

²⁾ Vistnok Søkaptajnsløjtnant; boede i Nyboder.

kom Ild i Skibet, han og endeel andre kom i een og samme Baad, drev om i nogle Dage, Provianten formindskedes; de eenedes om at, efter saa og saa mange Dage, skulde de kaste Lod hvo der først skulde kastes over Bord, og saaledes fremdeles, at de øvrige kunde substistere deslænger — de naade Land allesammen.

Denne Capit: *Wih* commanderede sit Skibsfolk uden Eeder og Skielsord; — Han lovede: en Lussing, det havde bedste Virkning paa deres Gemytter. —

Professor *Bugge* og hans afdøde Broder (i Kastellet) have to Søstre; den tredie har Pastor *Rørb;* men de lever ei sammen. —

I Begyndelsen af C. VII's Regiering omtrent, da bleve Paraplyer almindelige. —

Jan. 1802.

Den nubrugelige Skik at anmelde Dødsfald i Avisen for Slægt og Venner, begyndt A^o 1786 (for en 16 Aar siden). Den (∴: een af de) første var *Holstein*, da hans Søn var død; forhen sendtes Sørgebrev (∴: trykt Formul., ∴: skreven) omkring, og — tilbage Condolations Breve. —

1805.

Maler *N. J. Bredul* her i Staden (født i Bergen) har opfundet en Maade at tilberede Farvelader saa at Farverne ei indeholde giftige Dele, hvorved de ofte ere skadelige for de Brugende. —

1806.

Kunsten at tegne (aftage) Silhouetter begyndte at blive bekiendt imellem Aarene 1770 og 1780. Opfinderen hed *Silhouette*. Kunsten at udklippe Silhouetter er vel yngre. —

Den gaaende Post for Kbhavn, Chrhavn, Citadellet, Forstæderne og Frederiksberg, et Forsøg for 2 Aar — oprettet ved Resolution 20. Dec. 1805; tager Begyndelse $\frac{1}{3}$ 1806. ¹⁾ Vedvarer 1808, som privat Entreprise under Secr: *Riegels* til dennes Død 1810, da Enken fortsætter Indretningen . . . —

$\frac{1}{5}$. Blikkenslager *Irgens's*²⁾ nyindrettede Lampe i sin Gade-

¹⁾ Senere Tilføjelse.

²⁾ Store Kjøbmagergade 23.

lygte (hvorved Lysningen forøges betydelig); den er nemlig med paraboliske Overspeile. —

$\frac{8}{6}$ 1806 gives Kjøbenhavnerne det første Vauxhal, nemlig paa Vesterbroe No 26; er indrettet af *Chiariny*¹⁾; hver Billet 4 R . —

$\frac{1}{7}$ 1806 afgaaer den allerførste Postkaret — ifølge Placat Juni 1806. —

$\frac{4}{11}$ 1806. Det akademiske Selskab stiftes i Kiøbenhavn; skal allerede bestaa af over 50 Lemmer. *L. Kruse*²⁾ og *Winding*³⁾ er deriblandt. *L. Kruse* er Stifteren. —

Hestekiød begynder man atter at spise i Danmark; et Selskab i Slagelse har nylig spiiet en stegt Hest. *P. E. R[asmussen]*⁴⁾ spiste Hestesteg i Dreiers Klub d. 10. Decbr. 1806. Hestslagterie begynder i Khavn 1808 og paa Landet 1810 à 11. —

Pisé-Bygninger⁵⁾ begynde i 1806 at opføres i Danmark. —

1807.

Først i 1807 anskaffedes til Dreiers Klub et ny opfundet *Krigsspil* — 17 à 1800 Felter — et eneste Spil derpaa kan vare flere Uger. —

Bakkegaarden ved Frederiksberg tilhører Kammer-Raad *Nellemund*⁶⁾, og har omtrent en 90 Tdr. Land. —

Stadens Jorder udenfor Voldene ere i høi Priis. Leietagerne give over 40 rd for 1 Td. Ld. —

Gouverneuren paa St. Croix faaer aarlig 500 rd, til derfor at celebrere Kongens Geburtsdag; men undertiden putter etc. —

A^o 1781 havde Husarerne ei samme Uniform som nu. Snogepanderne paa Hestene er en yngre opfunden Prydelse. A^o 1789 havde de dem. —

Det gamle murede Lysthuus (ottekantet) i Kongens Have, som C IV egenhændig skal have arbeidet paa, købte Brygger

¹⁾ Kunstberider *Louigi Chiariny*.

²⁾ Forfatteren.

³⁾ Sandsynligvis Kand. fil., Bogtrykker *H. L. S. Winding* (1750—1831), Udgiver af *Maanedsskriftet Samleren* (1794—98).

⁴⁾ Disse Optegnelsers Forfatter.

⁵⁾ Bygninger af stampet Leer.

⁶⁾ Landvæsenskommissær *Jens Nellemund*.

*Østergaard*¹⁾ og brugte Stenene ved Opførelsen af sin Gaard No 160—61 i Vimmelskaftet A^o 1797—98²⁾. —

Biskop i Island *Poul Vidalin* var som Student vidtløftig — blev Soldat, stod Post udenfor Citadellet; Vagthefen som ogsaa var studeret kom til ham og lokkede for ham, ønskende at han vilde gjøre ham et latinsk Vers. — Soldaten (*Vidalin*) svarede visende til Stranden:

tot facerem versus quot stant in littore saxa
si mihi pro quovis numulus unus erit.

(Impromptu).

Biskop *Vidalins* Postil paa Island, indeholder et Ciceroniansk Sprog (høi Grad af Veltalenhed). —

En af Kbhavns nuværende Originaler er *Schat*, forhen Handlende, og nu (som han kalder sig) Bissekræmmer — nu 54 Aar gl.; fød i Kiøge, hvor hans Fader var Raadmand. Forældrene ere døde — Faderen 50 à 60 Aar gl., Moderen 90 Aar gl. *Schat* mener at blive saa gl: som hans Moder. Han var i sin Ungdom vild og gal, vilde ei lyde Forældrene, men altid følge sit eget Hoved. Han er Elsker af Sang og Musik, synger og spiller paa Fløitrovers . . . Han gaaer med en stor sort Hund, som han har lært endeel Kunster. —

Studios: *Bredal*³⁾ — som farer frem med en Fart og tager Hatten af hvert Øieblik — hans Fader var (Borgemester) *Bredahl* i Bergen, hans Søster gift med General Kr: Commissr og Deput: *Grove*⁴⁾; bemeldte *Bredahl* har Pension. —

I Aaret 1803, 4 ell: 5 begyndte Mandfolk at frie i Adresseavisen; sammesteds i de Nummere som udkom d: 31 Aug: og 1 Sept: 1808 findes de første Avertissementer fra Fruentimre som beile. —

24 Dec. 1808.

Mit Embede har ofte været mig en Modgangs Skole. Jeg

¹⁾ Fiskebensfabrikør og Brygger.

²⁾ Se Fr. Thaarup „Kjøbenhavns Mærkværdigheder“ 1821, hvor der siges, at dette Lysthus blev nedrevet, fordi det var brøstfældigt.

³⁾ Maa være *Nordahl*.

⁴⁾ *Carl Frederik Grove*, f. 1758 † 1829 (jfr. Biogr. Lex.) g. m. *Gedske Cathr. Nordahl*, Datter af Præsident i Trondhjem *Peter Tønder Nordahl*.

takker Gud for denne Modgangs Skole; thi den har bidraget meget til at danne, skiærpe, *modne* min Forstand. Denne *Skole-Tid* har varet 6 Aar og 10 Maaneder.

Udsigt over en Del af Brevstoffet i Jens Bircherods Dagbøger.

Ved Cand. mag. **Carl S. Christiansen.**

(Sluttet).

II. Breve til og fra biskop Jens Bircherod.

1702, 4 jan. Professor Hans Steenbuch beder (J. B.) efter ordre af rector magnificus at være en enke behjælpelig med at få sine penge af Oluf Trans. Kiøbenhavn. [1702, jan.]

—, 18 jan. Knud Landdorff svarer (J. B.) på hans brev af 21 dec. om konsumtionen i Odense og gejstlighedens del i denne, fortæller, at bispen er kommen hjem fra Kiøbenhavn med håb om et godt udfald af sin sag [med stiftsprovst Jørgen Karstens], at landsdommer Luxdorff var død, og Rosenvinge kommen i hans sted, at sagen mod Søebøtke¹⁾, som sad i arrest, kom for om 8 dage, at renteskriver Matthiis Rasinussen var bleven landcommissarius ved landmilitsen i Sieland og Fyen, og at der kommer en ny forordning om landmilitsen, samt at der var kommen ordre til amtsforvalteren og tolderen om at udbetale til en del i byen de penge, de havde forstrakt regeringen med. Odense. [1702, jan.]

—, 12 apr. (J. B.s) erklæring til kongen i anledning af Jens Godsens ansøgning, hvori han bekræfter dennes præstekalds slette beskaffenhed, men fraråder at forene Siøring kald dermed, da det har Torsted som anneks, og én mand umuligt kunde betjene 4 sogne; derimod anbefaler han Jens Godsen til forflytning til Siøring, når det bliver vakant, eller et andet bedre kald. Aalborg. [1702, apr.]

¹⁾ Justits- og kammerråd Hans Jacob Søebøtke, told- og konsumtionsdirektør i Danmark, blev arresteret d. 30 nov. 1701 på grund af urigtighed ved hans administration.

—, 22 apr. (J. B.) beder i anledning af præstens i Sindal, Palle Hansen Morsbergs, død, friherreinde Juul, baron Jens Juuls datter, som havde jus patronatus, om, at hun vil kalde en ugift person, for at hans øjne enten kan falde paa enken eller den ugifte datter. Aalborg. [1702, apr.]

—, 7 juni. (J. B.s) svar på Møens navigationsskoles direktørers skrivelse af 21 marts, hvori han lover så hurtigt som muligt at lade den modtagne kollektbog gå rundt hos stiftets gejstlige. Aalborg. [1702, juni.]

—, 7 juni. (J. B.s) gensvar til assessor og professor Oluf Worm angående en herr Foss, som ønskede exspectansbrev på mag. Wares embede ved Aalborg skole og var anbefalet B. af Worm, hvori han råder ham til at holde denne tilbage, da Ware endnu ikke var ældre, end han godt kunde forestå sit embede. Aalborg. [1702, juni.]

—, 17 juli. Esdras Marcus Lichtensteins skrivelse til [J. B.] i anledning af, at kong Frederik IV havde givet tilladelse til, at der i hans riger måtte indsamles til en luthersk kirke i Irland. Hauniæ. Lat. [1702, juli.]

—, 18 juli. Mag. Joh. Dorschæus anbefaler Lichtensteins brev til [J. B.] og beder, at bispren, som det var sket i Siælands stift, på synoden vil foresla provsterne at forestå indsamlingen gennem deres præster, for at omkostningerne kan spares på en person til at foretage kollekten. Hafniæ. [1702, juli.]

—, 22 juli. (J. B.s) skrivelse til kammerkollegiet i anledning af, at aantsforvalteren i Thisted havde ladet degneboligen i Senels i Hillerslef herred, der var opført for kirkens midler, bortsælge ved auktion på grund af resterende skatter fra den forrige degns tid. Aalborg. [1702, juli.]

—, 9 aug. (J. B.s) ordre til sognepræst Gravers i Assels om sammen med herr Lauridz Bergendal i Frøslef og herr Jens Jegind i Thebring som assessorer at dømme i en sag mellem provsten Madz Schytte og sognepræsten i Wegersleb og Blidstrup, Jens Iversen Holst. Aalborg. [1702, aug.]

—, 24 okt. Christopher Bartholin til Kaas, landsdommer i Nørrejylland, i stiftsbefalingsmandens fraværelse og (J. B.) gør

vitterligt, at de efter kongens vilje har skødet og bortfæstet en plads i s. Botulphi kirke til købmand i Aalborg, Anders Jensøn Høy, for dér at lade indrette et nyt pulpitur og stolestade til ham selv, hustru og børn. Aalborg. [1702, okt.]

—, 28 okt. Professor Otto Sperling anbefaler candidatus theologiæ [Rasmus Teilgaard], fremtidig præst i Aalborg stift, som havde været huslærer hos Rantzov, til (J. B.) og beder om oplysning om mønter, om begravelser og om lærde kvinder i hans egn. Hafniæ. Lat. [1702, nov.]

—, 27 nov. (J. B.s) svar på Otto Sperlings brev af 28 okt., hvori han meddeler, at den præst, den af Sperling anbefalede Rasmus Theilgaard skulde afløse, var i bedste velgående og nylig havde giftet sig, og skriver om mønter, om „Liden Kirstin“s begravelse på Vestervig kirkegård og om lærde kvinder. Alburgi. Lat. [1702, dec.]

—, 2 dec. (J. B.) beder Otto Sperling, dersom hans brev kom i „Novi litterarii orbis Balthici“, passe på, at hans navn skrives, som det er, Joannes eller Janus, og ikke aspireret, og at vise Arna Magnæus et medfølgende brev med munkebogstaver og bede ham udfylde Indholdet, hvor der var huller, og rette, hvor han havde læst galt. Alburgi. Lat. [1702, dec.]

—, 9 dec. (J. B.s) gensvar på rentekammerets skrivelse af 28 nov. om indlevering af præsternes tiendebøger til amtstuerne, hvori han udtaler, at de næppe var i orden, men han skulde gøre sit bedste, især hvis han måtte vente til næste landemode. Aalborg. [1702, dec.]

—, 23 dec. Professor Otto Sperlings svar på (J. B.s) breve af 27 nov. og 2 dec., hvori han udtaler sin fra B.s afvigende anskuelse om en mønt, gør sine bemærkninger om de kvinder, Bircherod har regnet blandt de lærde, og sender ham munkebrevet tilbage med egne rettelser, da Arna Magnæus endnu var på Island, samt spørger, om han gennem ham af Peder Diurschytt kan få titlerne at vide på de bøger, Elizabeth Bryske har sammenskrevet. Hafn. Lat. [1702, dec.]

1703, 16 jan. Henrich Hierild takker (J. B.) for, at han har betroet ham rektoratet ved Tisted skole, udtaler sin tilfreds-

hed med at give sin formand halvdelen af første års indtægt og omtaler Mollerups sags vanskelighed¹⁾. Kiøbenhavn. [1703, jan.]

—, 17 jan. Envold Nielsen Biergegaard meddeler (J. B.), at han har fået regning fra Thisted amtstue på den af ham ved auktion købte degnebolig i Sendels, og spørger, om kirken vil beholde den, og hos hvem han vil kunne erholde de derfor udlagte penge. Kiølbygaard. [1703, jan.]

—, 22 jan. (J. B.s) skrivelse til Aalborg stifts provster og præster med kollektbogen for den lutherske kirke i Dublin. Aalborg. [1703, jan.]

—, 27 jan. Professor Otto Sperling skriver til (J. B.), at han gennem studiosus Hierrild har modtaget hans breve af d. 10 og 17 jan., fortsætter om mønterne, beder om oplysninger angående Anna Marg. Bredal og fremsætter sin mening om nogle mønter, som B. havde sendt ham til undersøgelse. Hafniæ. Lat. [1703, febr.]

—, 1 febr. Envold Nielsens brev til (J. B.) angående Sendels degnebolig, for hvilken han istedetfor penge gerne vil modtage lige så meget hartkorn af Wigsøe kirkegods i Hunstrup by. Kiølbygaard. [1703, febr.]

—, 17 febr. (J. B.s) sendebrev til Aalborg stifts provster angående kollekten til navigationsskolen. Aalborg. [1703, febr.]

—, 22 febr. (J. B.) lykønsker mag. Søren Lintrup i anledning af hans forfremmelse fra Bergen til regensprovst og anbefaler overbringeren af brevet, Niels Søfrensen Lunge, til det kgl. bord i kommunitetet og Hans Nielsen Riber til det samme samt til bolig på regensen. Aalborg. [1703, febr.]

—, 24 febr. Frants Thestrup [sognepræst ved Helligåndskirken i København] anbefaler mag. Hans Rostorp [præst i Agersborg i Hanherred] til sin svoger (J. B.) og beder ham intercedere til kammeret for sin svoger, assessor Peder Nielson Mollerup på Westervig, der havde en sag angående en kirkeblok. Hafniæ. [1703, marts.]

—, 24 febr. F. C. Rodriquez anbefaler forhenværende personal kapellan og collega 2 classis ved byens skole, mag. Hans

¹⁾ Se brev af 24 febr. samme år.

Rostorp, der på grund af sin tjeneste i flåden havde fået præstekald i Aalborg stift, til (J. B.) Naschov. [1703, marts.]

—, 26 febr. Arngrim Widalin anbefaler overbringeren af brevet, mag. Hans Rostrup, der havde fået kald i Aalborg stift, til (J. B.) og skriver, at han er træt af skolesludet og ønsker et præstekald i B.s stift, hvorfor han beder denne, når noget tilbyder sig, anbefale ham til oversekretær Wibe. Naschou. [1703, marts.]

—, 3 marts. Thøger Reenberg's brev til (J. B.) i anledning af, at justitsråd Rostgaard tænkte på at udgive Anders Bordings danske vers, hvori han beder denne sende Rostgaard underretning, om der fandtes noget af Bordings skrifter, som ikke stod opført i medfølgende katalog; han vidste, at der fandtes noget af den sal. mands „tøj“ i sal. Niels Steenstrups¹⁾ gemme. Lynstrupgaard. [1703, marts.]

—, 7 marts. (J. B.s) kaldsbrev til Christopher Blymester på rektoratet i Thisted skole efter Henrich Hierild, som var kaldet til konrektor ved Københavns skole. Aalborg. [1703, marts.]

—, 20 marts. Søren Lintrup takker (J. B.) for lykønsningen i anledning af hans udnævnelse til regensprovst, som dog kun er foreløbig, udtaler sin utilfredshed med disciplina og *ἐνταξία* på det kgl. convictorium, lover, at de anbefalede personer skal ligge ham på sinde, men han kan ikke straks skaffe dem plads på grund af baccalaurii store mængde, anmoder ham om at meddele sig litterære nyheder fra Aalborg by, da han korresponderede til Collectores novorum literariorum maris Balthici etc. Lubecenses, og udtaler den lærde verdens længsel efter Bircherods Dania literata. Kiøbenh. [1703, marts.]

—, 27 marts. Iver Brink, provst og sognepræst ved Holmens kirke, takker (J. B.) for de modtagne 200 rdl. til den danske kirke i London, håbende, at resten snart følger efter, beklager, at Sællands biskop og mag. Dorschæus fører proces med hinanden, omtaler, at dronningens overhofmester, gehejmeråd

¹⁾ Denne var præst i Oslos.

Ahlefeld, sikkert bliver præses for kammeret, og at Otto Krabbe har taget sæde i gehejmekollegiet. Hafn. [1703, apr.]

—, 15 apr. Tøger Reenberg takker (J. B.) for hans lykønskning og den kærlighed, han altid havde haft til hans salig broder, samt for de lovede herr Anders Bordings efterladenskaber, fortæller, at han har talt med Peter Steenstrup, som ytrede, at papirerne var blevne adsplittede efter faderens død; dog vilde han endnu en gang skrive ham til. Lyndrupgaard. [1703, apr.]

—, 24 apr. Peder Terpager takker (J. B.) for tilsendte designatio Ripensium, som meget vil lette hans forehavende, beder om underretning om de 3 kronede løver i Ribes våben og beretter om, hvad han ejer af Bordingiana, som han ønsker forøget, og at det er bleven fortalt ham, at der skulde være sange af Bording over alle søndages og festers evangeliske tekster, hvilke, han mener, måské snarere er af broderen Lauridz Bording, af hvis vers han havde nogle. Ribe. [1703, apr.]

—, 25 apr. Christopher Bartholins og (J. B.s) skrivelse til forvalter Friis på Lindenberg i anledning af, at denne på sit herskabs vegne nægtede at betale for Sønder- og Nørre Tranders kirker de penge, som efter forordning af 14 aug. 1702 skulde betales af Aalborg stifts kirker til genopbyggelse af den afbrændte præstegård i Hiøring, idet han skød sig hen under, at kirkerne hørte til Viborg stift. Aalborg. [1703, apr.]

—, 1 maj. Peter Fogh giver (J. B.) oplysninger om Anne Marie Bredal, mener ikke, at der i hans egn bliver stort udbytte for Rostgaard [af Anders Bordings vers], og omtaler rådmænd Hans Bendictsens søn, Anders Harding, på det bedste. Aarhuus. [1703, maj.]

—, 12 maj. Professor Otto Sperling undrer sig over, at han så længe ikke har hørt fra (J. B.), og anbefaler lægen dr. Chemnitz, som skulde til Aalborg, til ham. Hafniæ. Lat. [1703, maj.]

—, 22 maj. Jacob Gortfried Becker anbefaler lægen dr. Michael Friderich Chemnitz de Stromberg, en fætter af dr. Franckenau fra Straszburg, til (J. B.) og meddeler ham, at dr. Reen-

berg fra Wiborg for 3 dage siden har trolovet sig med Karen Luia, dr. Luias datter, enke efter Hane. Odense. [1703, maj.]

—, 22 maj. O. Tott takker på sin moders vegne (J. B.) for, at han anbefalede Henrich Thomessen Bech til medtjener ved Bodum og dets anneks, og anbefaler ham til bispens gunst, safremt herr Jacob i Helligsøe formedelst hans ulovlige forhold imod hans hustru skulde blive dømt fra sit kald. Bodum Bispegaard. [1703, maj.]

—, 5 juli. Fru Elisabeth Sophia Rantzow beder (J. B.) om, at hendes børns skolemester ma få deres gamle degns plads i Bidsted, når denne dør. Tanderup. [1703, juli.]

—, 31 aug. (J. B.s) skrivelse til enhver af provsterne i Aalborg stift om erlæggelse af udgifterne for gejstlighedens privilegiers bekræftelse og anguende en kollekt til en trængende ifølge kongebrev. Aalborg. [1703, aug.]

—, 20 nov. Søren Lintrup's brev til (J. B.), hvori han takker for den tilsendte catalogus præpositorum communitatis og omtaler en del af forskellige patænkte litterære foretagender. Kiøbenhavn. [1703, nov.]

—, 25 dec. Knud Redtz beder (J. B.) om at benådige hans bonde fra Haversslef by, Christen Ibsens, vanføre søn med en plads i hospitalet [i Ålborg.] Nørlund. [1703, dec.]

1704, 2 jan. Biskop Johan Braëni beder (J. B.) i anledning af forordning af 24 dec. 1704 om cathedralici ligning imellem præsterne at underrette ham om, hvorledes det forholder sig med cathedralicum i hans stift. Aarlues. [1704, jan.]

—, 29 marts. Biskop Christian Rudolph Müller takker (J. B.) for hans lykønskingsbrev af 8 marts i anledning af hans udnævnelse til biskop i Fyen. Kiøbenhavn. [1704, apr.]

—, 31 aug. Knud Landdorps brev til (J. B.), hvori han omtaler provst Berndt i Hesselagers død, som skulde succederes i provsteembedet af mag. Jens i Gieslef, da herr Hans i GudbiERG ikke vilde, og i præsteembedet af Hans Ruman Frederichsen Monrad, som var bleven ordineret sammen med Søren Thomesen, som skulde være kapellan pro persona i Nachskov; d. 15 aug. døde mag. Hans Lilme, sognepræst i Middelfart og provst i Vends

herred, og der menes, at herr Peder Føns, der var gift med dr. Lujas mellemste datter, skal succedere ham i provsteembedet; den ny biskop havde fået forbedret sin indtægt, men måtte muligt høre ilde derfor, især hos adelen; hvad det blev til med dommen i sagen mellem Kingo og Karstens, kunde han ikke sige; Rosenvinge derimod var bleven frikendt for Clerqvvs tiltale og præ-tensioner. Odense. [1704, sept.]

—, 8 okt. Christopher Bartholins og (J. B.s) erklæring i anledning af Christen Christensens ansøgning til kongen om at blive lem i Aalborg hospital. Kaas. [1704, okt.]

—, 6 dec. J. S. Lintrup ønsker af (J. B.) diptycha Alburgiana, som han erholder dem fra andre stifter for at sætte dem i „Novi literarii“, spørger, om han sammesteds må gøre offentligheden forhåbning om en Dania literata fra B. og beder ham anbefale ham til godtfolk i stiftet, da han har besluttet at blive ved akademiet og modtage folks børn i sit hus til inspection og manuduction, samt meddeler litterære efterretninger, han har modtaget fra Upsala gennem Erik Bentzelius. Kiøbenhavn. [1704, dec.]

1705, 10 jan. Knud Landdorph giver (J. B.) underretning anguende dennes fordring i boet efter kaptejn Scheels broder, udtaler som sin formening, at præsterne ikke kan komme til at svare $\frac{1}{5}$ af deres tiende i skat efter den ny forordning, men at de, som på grund af deres ringe kald med en kongetiende er beneficerede, kan komme til at betale af den, meddeler, at bispem er rejst til Kiøbenhavn for at ansøge om fritagelse for skat, beretter om nogle forfremmelser og om stiftantmand Schultes begravelse samt fortæller, at herr Niels i Gielsted var død, og at hans brodersøn (=: Landdorps) Niels Seeblatt skulde være bleven udnævnt til oberst af kurfyrsten af Pfalz. Odense [1705, jan.] Brudstykke hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 466.

—, 24 jan. Laurids Jensøn Gievning anbefaler (J. B.) sine børn, særlig den ældste, Søfren, om han kunde få et brød på landsbyen i bispens stift, og fortæller, hvorledes en for 20 ar siden fik brev på hans kald, men døde, siden fik en anden et lignende og har haft det på 12 ar, og nu fået konfirmation på

det, så han måtte vige for ham, skønt han havde ment at kunne holde ud, til Søfren kunde få det. Balsløv præstegård. [1705, febr.] Brudstykke hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 467 f.

—, 3 febr. Rektor Matthias Ancherson takker (J. B.) for at have gennemset et lille skrift og sender ham en designation over de præster, som blev ordinerede af hans fader. Fridericiæ. [1705, febr.]

—, 11 febr. Amtmand Arnold Dyssel klager på bøndernes vegne til kancelliet over, at en del præster og andre, som har tiender i fæste, tvinger bonden til at levere vinterrug, skønt han kun avler vårrug, og til at levere bygget større, end han selv avler det, samt over, at nogle præster ikke vil tage imod gadehusmændenes og deres hustruers høstdage, men lader sig betale 1 mark til 24 sk. for hver høstdag. Segelstrup. [1705, febr.]

—, 23 marts. Christopher Bartholins og (J. B.s) erklæring i anledning af amtmand Arnold Dyssels klage til kancellikollegiet, hvori de med hensyn til punkterne om rugen og bygget erklærer aldrig at have hørt tiendeyderne klage over sligt, hvorimod Dyssel i de sogne, hvor han har jus patronatus, skal have spændt bøndernes afgift højt, og angående gadehusmændenes høstdage har de heller aldrig fornummet sligt, om end måske en eller anden husmand godvillig kan have betalt præsten 1 marks penge for en høstdag. Aalborg. [1705, marts.]

—, 16 juni. Søren J. Lintrup takker (J. B.) for, at han har anbefalet hans hus i sit stift, men beklager, at han ikke i øjeblikket har et kammer ledigt i sit hus til den person, bispens omtaler, hvorimod han er villig til foreløbig at logere ham ind på regensen under sin særlige inspektion, og underretter ham om, at han på regensen har stiftet et litterært samfund med møder hver søndag. Kiøbenhavn- [1705, juni.]

—, 18 juli. Søren J. Lintrup meddeler (J. B.), at herr Kyng er bleven indlogeret på regensen, og at han nok skal sørge for ham på alle måder, takker ham for meddelelsen af Langebæks vita, underretter ham om, at P. Syvs „Danske boglade“ kun er A. Bartholins skrift de scriptis Danorum med rene blade imellem, hvorpå enkelte optegnelser, hvilken bog nu er i Knud

Clausøns besiddelse, at han har haft besøg af Terpager fra Ribe, som tilbød at meddele B. sine samlinger til en dansk boglade, og at han mener at kunne skaffe B. oplysninger fra Johannes Møller i Flensburg. Kiøbenhavn. [1705, juli.]

—, 30 juli. (J. B.s) skrivelse til provsten mag. Jens i Wang i anledning af, at en gammel kvinde i Jelstrup sogn ved én og samme altergang havde fået sakramentet to gange, hvilket formentlig skyldtes, at præsten havde været *bene potus*. Alburgi. [1706, juli.]

—, 16 nov. Søren J. Lintrup takker (J. B.) for den sendte *catalogus episcoporum, pastorum et rectorum Alburgensium* og ønsker en lignende for Odense, beklager, at B.s hensigt at beskrive Ol. Rosenkrantzii vita er opgivet, ønsker oplysninger om B. Th. Bangii manuskripter, hvori skulde findes noget om Rosenkrantz; brevet er fuldt af litterære efterretninger og ender med et par bemærkninger om Kyng. Kiøbenhavn. [1705, nov.]

1706, 16 jan. (J. B.s) erklæring til kongen angående sognepræst Hans Jørgensøn til Haverslev og Bustrup, hvis hustru havde født 21 uger efter bryllupet, og som derfor efter loven skulde afsættes. Aalborg. [1706, jan.]

—, 23 jan. Christen Lawridsen Wellejus ønsker (J. B.) glædeligt nytår, fortæller om en samtale, som han har haft med enkedronningen i Haderslev, som gav ham et bæger ved afskeden, at deres bisps søn, herr Muus, er bleven kancellisekretær efter Rasmussens slette bortgang, at han frygter en ruptur formedelst Eutin, og omtaler præsten Jørgen Rafn i Fadrups sag, som havde slået sin tjenestekvinde. Lintrup. [1706, jan.]

—, 18 febr. Hans Allerup meddeler (J. B.), at han er kaldet til sognepræst ved Nicolai kirke i Varde i sal. Peder Toxens sted og saaledes bleven befriet for 12 års skoletjeneste og har ægtet toldereren Jens Berthelsen Taulous datter dér på stedet, og beder ham om at tænke på sig, om noget skulde forefalde til hans fordel i hans stift. Viborg. [1706, febr.]

—, 2 marts. Peter Fogh meddeler (J. B.), at Ludvig Pontopidan ikke kan sende noget eksemplar af broderens program over farbroderen dr. Eric, da han kun har ét, fortæller, at amt-

mand Glud ved en ulykkelig hændelse er kommen til at skyde sin hustru, Ingeborg Marie, Lawrids Bordings datter, fremsætter tvivl om året for Lawrids Pedersen Bordings død, som vist var bedstefader til Anders Bording, spørger, om det er skik i Aalborg stift at suspendere en degn, hvis hustru kommer for tidlig, til han får kgl. oprejsning, fortæller, at Sophie Amalie Gerstorff er død d. 2 febr., admiral Jens Rodsteens ægtefælle, og omtaler en biografi af Griffenfeld. Deres kapitelskøb er i år som det på Mors. Aarhus. [1706, marts.] Brudstykke hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 485.

—, 12 marts. Christen Matthisen Wittrups brev til (J. B.) i anledning af, at der gik rygte om krig. Ingstrup. Lat. [1706, marts.]

—, 25 marts. Lavrids Thura beder (J. B.) sende indlagte brev til hans broder¹⁾, som var degn i Haverslev, meddeler, at han for 3 år siden blev kaldet fra den hollandske lutherske menighed til sognepræst ved vor Frue i Aarhus og provst i Ning herred samt assessor i konsistorialretten — hans fader levede vel — og omtaler et bryllup mellem mag. Lemvig og hans kones søster, som skal finde sted, før mag. Bircherod rejser til sin bispestol i Norge. Aarhus. [1706, marts.]

[—, 17 maj.] [1706, maj.] Molbech, Bircherods Dagbøger s. 489.

—, 27 maj. Søren Lintrup beklager sig for (J. B.) over Collectores Lubecenses sendrægtighed, ønsker en series episcoporum Othenianorum, meddeler, at Arna Magnæus har købt Rosenkrantz' manuscripta, men at de ikke er til at få fat i, da han stadig er på Island, taler om sine litterære ønsker, agter at udgive Orationes academicas professorum Hauniensium et Soranorum paucas i 3 bind, hvormed han beder B. være sig behjælpelig, sender ham nogle akad. disputatser og giver ham efterretning om Jørgen Kyng, som ikke vil gå op til examen theologicum, før han er sikker på billige eksaminatorer. København. [1706, juli.]

¹⁾ Hans Michael Widsted.

—, 21 juli. Peter Fogh fortæller (J. B.), at han har været i Kiøbenhavn til sin søsters bryllup med en kommandørkaptejn i flåden, Daniel Wilster, og sender ham programmet over dr. Erik Pontoppidan; friherreinde Marselius skal begraves i domkirken. Aarhus. [1706, juli.]

—, 15 aug. Simon Jensen Samsing erindrer (J. B.) om hans løfte om at give ham et degnekald og fortæller, hvorledes han ved uærlighed fra provstens og præstens side i Kiøng havde mistet en forventet plads som vikar hos den derværende degn, og at han som følge deraf nu var uden eksistensmidler. Kiøbenhavn. [1706, aug.]

—, 18 aug. (J. B.s) brev til præsterne i Sønderherred på Mors i anledning af valget af en vikar for provst Matthias Schytte, som på grund af sin alderdom ønskede en sådan. Alburgi. Lat. [1706, aug.]

—, 20 aug. (J. B.s) erklæring til kongen efter ordre af 31 juli i anledning af, at sognemændene af Helligsøe og Giettrup menigheder i Thye d. 22 juni havde indgivet klage over deres præst, Jacob Søfrensen Skive, hvori han udtaler, at det ikke kan nægtes, at herr J. Skive jo er af et „malicieuse og arrigt gemyt“, hvorfor han ogsaa havde irettesat ham, men at han har så mange hårde halse at drages med, som næppe i nogen anden menighed i landet findes, omtaler enkelte af deres beskyldninger og anbefaler at forflytte præsten til et andet kald, eller hvis det ikke kan ske, at lade beboernes klagemål komme for retten. Aalborg. [1706, aug.]

—, 23 aug. Søren J. Lintrup anbefaler Peter Holm til (J. B.s) bevågenhed, forespørger, om han skulde besidde noget usædvanligt vedrørende Samsøprovsten Hans Svannings levned, såsom han vilde udgive hans Theologia Senecæ med en fortale, og omtaler herr Kyns fremskridt. Kiøbenhavn. [1706, sept.]

—, 27 aug. M. Schytte, provst i Sønderherred på Mors, betegner efter (J. B.s) opfordring mag. Meldal som sin afløser som provst. Karby. Lat. [1706, sept.]

—, 31 aug. Sognepræst Graver Christensen Assels til-

træder Matthias Schyttes forslag. Asselsi, prid. calend. sept. Lat. [1706, sept.]

—, 31 aug. Sognepræst Niels Eriksen Gerner foreslår ligeledes Christian Meldal til provsteembedet. Lørsloviæ. Lat. [1706, sept.]

—, 1 sept. C. Meldal stemmer på Graver Assels. Neocop. Mors. Lat. [1706, sept.]

—, 2 sept. Knud Spormann stemmer på C. Meldal. Frøslef. Lat. [1706, sept.]

—, 3. sept. Jens Jegind stemmer på C. Meldal med uvilje. Tebringæ. Lat. [1706, sept.]

—, 20 sept. (J. B.s) skrivelse til Jerslev herreds præster om valget af en ny provst i stedet for afdøde Anders Hals. Alburgi. Lat. [1706, sept.]

—, 23 sept. Sognepræst Frans Laurids Hiort, der på grund af alderdom og svagt syn ikke selv vilde være provst, stemmer for Hans Butz til provst i Jerslev herred. Wrenstedensi. Lat. [1706, sept.]

—, 24 sept. Mogens Wingaard sender første del af sin fordanskede Curtius, decideret til bisperne, til (J. B.) og beder ham anbefale den på det bedste, at det parti eksemplarer, han sender herr Dalgaard, kan finde afsætning, og anden del, som er færdig til trykken, snart følge efter. Hafniæ. [1706, sept.]

—, 24 sept. N. Iversen stemmer på Hans Butz. Tolstrup. Lat. [1706, sept.]

—, 25 sept. J. P. Kildelund stemmer som de foregående. Brøndisl. orient. Lat. [1706, sept.]

—, 25 sept. H. Klein bifalder den samme. Jersleviæ. Lat. [1706, sept.]

—, 25 sept. Peder Brøndlund giver Hans Budtz sin stemme. E curia mea pastoralis Latipaludana. Lat. [1706, sept.]

—, 26 sept. Hans Budtz undskylder sig med alderdom og svaghed og beder (J. B.) vælge en anden til provst. Lunderager. Lat. [1706, sept.]

—, 27 okt. Henrich Gültzaws skrivelse til (J. B.) i anledning af, at han havde hørt, at denne vilde anlægge et bog-

trykkeri, hvorfor han tilbyder sin tjeneste med hensyn til anlæggelse og driften af en papirmølle og anbefaler en bogbinder. Flensburg. Tysk. [1706, nov.]

—, 2 nov. Ludvig Winslow takker (J. B.) for hans brev af 2 marts, beklager, at han ikke kan meddele ham noget om sin broders studier i Paris, men fortæller, at han har en Stenonii vita under hænder, hvoraf han sender Bircherod udskrifter, omtaler sin faders skrivekalendere, sine egne litterære foretagender og andres om samme æmne (De monasteriis Daniæ) samt Hvitfelds og andres kronologiske fejltagelser, i hvilken anledning han beklager de mange fejl, der findes i folioudgaven af Hvitfeld fremfor i kvartudgaven. Kiøbenhafn. [1706, nov.]

—, 28 dec. Uddrag af Søren J. Lintrups brev til (J. B.), forsåvidt det omhandler litterære forhold, og med en efterskrift om nogle „pietisters“ fængsling i Christiania. Kiøbenhavn. [1707, jan.]

—, 29 dec. (J. B.) ønsker storkansler grev Reventlow glædeligt nytår og anmoder om, at Aalborg reformertes ansøgning om at holde egen præst og gudstjeneste må blive afslået, idet han fortæller, at en vinhandler Geraud allerede havde forskrevet en calvinsk præst til byen og modtaget ham i sit hus, og at der anden juledag var bleven holdt gudstjeneste på en gård 2 mil fra byen, men i et andet stift, fordi han havde fået borgmestrene til at forbyde sligt i selve byen i julen. Aalborg. [1706, dec.]

1707, 4 jan. Storkansler grev Reventlow takker (J. B.) for hans gode ønsker i anledning af det nye år, ønsker ham det samme til gengæld og lover at foredrage hans majestæt de reformertes forhold. Kiøbenhafn. [1707, jan.]

—, 18 jan. (J. B.s) erklæring til kongen i anledning af sognepæst til Wegersleb og Blistrup på Mors, Balthasar Nissens, ansøgning om at få Karbye kongetiende i fæste, som for tiden var bortfæstet til herr Jens Iversen Holst, tidligere præst i Wegersleb, hvori han tilråder at lade herr Holst beholde tienden, der tilhørte Nykiøbing hospital og af direktørerne var bortfæstet til ham på livstid. Aalborg. [1707, jan.]

—, 18 jan. J. S. Lindtman og S. Weber, forstandere for

den evangeliske kirke i Maastricht, takker (J. B.) for hans virksomhed i hans stift for kollekten til deres skole. Maastricht. Tysk. [1707, jan.]

—, 29 jan. Frederik IV befaler justitsråd Bartholin i stiftamtmandens sted og (J. B.) i anledning af dennes skrivelse om de reformerte i Aalborg at erkyndige sig om stedet, hvor de havde holdt gudstjeneste, og give indberetning derom samt se til, at de ikke foretog sig noget imod loven og andre kgl. forordninger om de reformerte. Kiøbenhafn slot. [1707, febr.]

—, 12 febr. C. Bartholin og (J. B.s) rapport til kongen, hvori de meddeler, at de reformerte holdt deres sammenkomst og kommunion på Lundbeck efter tilladelse af friherreinde Rüsenstein, idet hendes mand, oberst Gregers Daa, ikke var hjemme, at Elie Geraud endnu husede præsten, og der om søndagen hemmeligt holdtes prædiken i hans hus, hvorfor de ønsker, at kongen vil befale, at der forkyndes præsten, og dem, der huser ham, at han ufortøvet skal drage bort fra byen under straf for ham og dem, som længer huser ham. Aalborg. [1707, febr.]

—, 14 febr. Kommercekollegiet beder i anledning af Elie Gerauds ansøgning af 29 jan., om de franske flygtninge måtte holde en reformert præst og have fri religionsøvelse, da de så vilde anlægge en uldfabrik, Aalborg magistrat om at give sin mening tilkende og skaffe nærmere oplysninger om deres antal, profession, midler og opholdssted. Commerce-Colleg. [1707, febr.]

—, 2 marts. (J. B.s) skrivelse til gehejmeråd Niels Bentzon i anledning af kommercekollegiets forespørgsel til Aalborg magistrat om de reformertes forhold, hvori han hævder, at den kgl. anordning „om manufakturer“ kun indrømmer tilladelse til at beholde sin religion, ikke til at øve den offentligt og holde præst, og beder indstændigt gehejmeråden arbejde for, at de ikke erholder deres forlangende opfyldt; ti tillodes sådant, vilde den reformerte religion med tiden få overhånd i byerne. Aalborg. [1707, marts.]

—, 5 marts. Jens Rosenvinges brev til hans morbroder (J. B.), hvori han underretter denne om, at salig herr Anders i

Søby var efterfulgt af Jacob Tage, sender ham en kopi af et afladsbrev på pergament, der havde været brugt som omslag om Lumbye bylov, hvorfor det var skident og utydeligt; det var reddet, idet der 1706 d. 22 okt. var udgæet ordre fra stiftamtmanden og bispnen til præsterne om at indsamle antiquiteter, og bispens famulus Povel Schytte havde lovet ham at måtte udskrive, hvad der indkom, hvilket han vilde sende sin morbroder; han forespørger denne om, hvad der var blevet af de antiquiteter, som var indsendte i følge forordning af 1667, om de fandtes i Peder Resens Atlas Danicus; han havde hørt, at morbroderen vilde fortsætte Molleri Bibliotheca. Han havde 2 latinske taler af 17 og 21 nov. 1706, hvori kongen af Sverig lykønskede Stanislaus af Polen; han beder morbroderen om oplysning angående nogle mønter fra 1543 og 1550, prægede af Hamburg, Lübeck, Wismar og Lüneburg, fortæller om en kammerjunker Ahlefelds død, søn af gehejmeråd Ahlefeld i Holsten, at man ventede generaløjtnant Rantzov til byen, der vilde til Braband, og andre nyheder. Odense. [1707, marts.]

—, 9 marts. (J. B.) erklærer efter opfordring af mag. Sixtus Aspach, sognepræst til vor Frue i Aalborg, at ansøgeren Friderich Langebek var af sin fader, den forrige Sognepræst, Jacob Langebek, antaget til personal kapellan, hvilket han var vedblevet at være under Aspach, uden at denne trængte til hans hjælp; men da han foruden sig selv havde to vanvitige brødre at forsørge, var det at ønske, om han kunde befordres til et andet sted til lettelse for Aspach og til bedste for ham selv, at han lettere kunde forsørge sig og sine. Aalborg. [1707, marts.]

—, 5 apr. (J. B.s) skrivelse til præsterne i Børglum herred om at vælge en vikar for herredets provst Albert Christensen, som kunde følge ham i embedet efter hans død. Alburgi. Lat. [1707, apr.]

—, 6 apr. (J. B.) takker storkansler grev Konrad Reventlov for hans understøttelse i sagen med de reformerte, hvis præst i følge kgl. befaling af 19 marts havde maattet forlade Aalborg d. 1 apr. efter et ophold af 15 uger. Aalborg. [1707, apr.]

—, 10 apr. Albert Christensen ønsker til vikar og efterfølger i provsteembedet i Børglum herred provst Christen Splid i Olsdorph. [Volstrup.] Lat. [1707, apr.]

—, 11 apr. Jens Johan Stenfeldt vælger ligeledes Christen Splid. Albecæ. Lat. [1707, apr.]

—, 11 apr. Jacob Peder Brun stemmer på Christen Splid. Ex Scheve. Lat. [1707, apr.]

—, 12 apr. Gunde Torup bifalder den samme. Burglum. Lat. [1707, apr.]

—, 12 apr. Præsident, borgmester og råd i Bergen sender (J. B.) en kopi af en kgl. bevilling, ifølge hvilken bækken må udsættes overalt i Danmark og Norge foran kirkedørene til indsamling af penge til nogle fattige matrosers rançon, som med et af Bergens skøtskibe var blevne opbragte og førte til Algier i slaveri, og beder ham sende de indkomne penge til Severin Seehusen i deres by. Bergen. [1707, maj.]

—, 13 apr. Christen Peder Splid mener, at der findes dem, der er mere værdige end han, og nævner Peder Holst og Melchior Hiardemaal med håb om, at biskoppen vil give en af dem sin stemme. Lund. Lat. [1707, apr.]

—, 13 apr. Ejler Stampe stemmer på Melchior Hiardemaal. Torslef. Lat. [1707, apr.]

—, 14 apr. Jens Anders Snebang stemmer på Melchior Hiardemaal. Understed, nocte inter 13 et 14 apr. hora 2da. Lat. [1707, apr.]

—, 14 apr. Melchior Hiardemaal stemmer på Peder Holst. Sebnæ. Lat. [1707, apr.]

—, 14 maj. (J. B.) bevidner, at sognepræsten til Hvidberg, Ørum og Lodberg i Thy, Anders Christensen Skive, er død, og anbefaler ansøgeren Hans Ramløse, hvis fader, mag. Hans Ramløse, var kong Christian V.s feltpræst og blev fanget ved Lund, men siden præst ved vor Frue i Aalborg. Aalborg. [1707, maj.]

—, 14 maj. Kaptejn Gottfried Sommers klage til oberst Rosenaver over sognepræst mag. Knud Spormann, som havde nægtet at tage ham til Alters. Mollerup. Tysk. [1707, maj.]

—, 24 maj. Biskop Christian Rudolph Müller sender (J. B.)

den kgl. bevilling på bækkensers udsættelse foran kirkedørene til indsamling af penge til Nykiøbing latinske skoles ombyggelse og beder ham fremskynde indsamlingen og sende ham pengene. Odense bispegård. [1707, juni.]

—, 8 juni. Mag. Christian Meldal meddeler kaptejn Gottfried Sommer, at hans klagemål til oberst Rosenawer over mag. Spormann var kommen over bispen til ham for at indhente Spormanns erklæring, men da bispen ønsker, at de forliges, og Spormann er villig til at give satisfaktion, da det hele beror paa en misforståelse, opfordrer han ham indstændigt til at forlige sig med denne. Nykiøbing. [1707, juni.]

—, 9 juni. Kaptejn Sommer svarer provst Meldal, at han vil afvente sin ret, men beder ham om bistand til uden ærgrelse at kunne forrette sin andagt og skrifte på et andet sted i kom-pagnidistriktet. Mollerup. Tysk. [1707, juni.]

—, 12 juni. Mag. Knud Spormanns erklæring til oberst Rosenawer, hvori han forsikrer ikke at have vidst, at kaptejn Sommer vilde til alters den dag, og ivrigt at have søgt at for-sone sig med ham. Frøslef præstegård. [1707, juni.]

—, 25 juni. (J. B.s) erklæring til kongen angående et al-misseskolehus' indretning i Aalborg, hvori han udtaler, at et sådant skulde vel eragtes gavnligt og nødvendigt „til at forhindre den udyd og grove vankundighed, i hvilken gemene pøbel her på stæden lader deris børn og ungdom opvoxe“; men han anser det ikke for rigtigt at anvende alle byens fattiglegater derpå, hvorfor han tilråder at undersøge, hvilke der billigt kan benyttes, og mener, at disse i forbindelse med de omtalte accidensintrader vil være tilstrækkelige. Aalborg. [1707, juni.]

—, 26 juni. Major P. E. Motzfeldt anbefaler sin huslærer Friderich Vilsbech til sin svoger (J. B.) til kapellaniet i Sæby og beder ham som en god morbroder for børnene at skaffe en lærer til dem i stedet for Vilsbech. Nipstrop. [1707, juni.]

—, 8 nov. Kgl. konfessionarius Peder Jespersen beder (J. B.) om en attest om herr Frantz Arctanders forhold, hvem han vilde anbefale til kongen til forfremmelse, og henstiller ham forøvrigt til bispens bevågenhed. Kiøbenhavn. [1707, nov.]

—, 16 nov. (J. B.s) svar til kgl. konfessionarius angående Frantz Arctander. Aalborg. [1707, nov.] Brudstykke hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 525 f.

—, 23 nov. (J. B.s) svar til justitsråd Bilde til Bangsbo på hans anbefalingsbrev af 5 nov. for student Christen Basballe til stipendium Schelianum efter Jørgen Povelsen Kyng, hvori han beder sig undskyldt, da han har lovet det til en anden, og hævder, at Otthe Skeels arvinger ikke længere havde ret til at råde over, hvem der skulde nyde det. Aalborg. [1707, nov.]

—, 23 nov. Biskop Jens Bircherod skriver til sin fætter (J. B.), at han har været paa visitats i Raabygdelaget, Øfre Tellemarcken og Nedernæs, tilbagelagt 96 mil i 10 Uger; han har stadig redet; vinteren har været mild; sæden staar godt — kornpriser —; for otte dage siden sejlede en hollandsk flåde på over 200 skibe fra Flecherøe, som samles dér for konvoyernes Skyld; en Spaniefarer fra Christiansand forgik med en Ladning til over 20000 rdl.; han havde været i Arendal, en lille by, men med over 40 skibe; de har fået en ny kommandør over galejerne, schoutbynacht Neubour, som ønskede at få fregatter dertil; familieefterretninger; han sender et anker muldebær med en skipper, som sejler til Thisted; klager over byens skoles slette tilstand under rektor mag. Tobias. Christiansand. [1708, febr.] Brudstykke hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 530.

—, 29 nov. Peder Jespersøn takker (J. B.) for hans meddelelse om Frantz Arctander, meddeler, hvorledes han tænker at kunne bringe ham på fode igen, og beder — i en efterskrift — om en kopi af herr Anders Matthisøns legat til hospitalspræsten [i Ålborg], da der er pålagt ham en kommission angående de fattige. Kiøbenhafn. [1707, dec.]

—, 28 dec. (J. B.) skriver til dr. Peder Jespersøn om herr Frants Arctanders forhold, sender ham en kopi af det omtalte legat og ønsker ham og hans hustru glædeligt nytår. Aalborg. [1707, dec.]

1708, 7 jan. Peder Jespersøn takker (J. B.) for efterretningen om salig Anders Matthisens legat til hospitalspræsten og lover at betale 260 slettedaler med et års rente for herr Frantz,

hvilke penge han vil sende med deres stiftamtmand; han takker Bircherod for det, denne har gjort for Frantz, og priser ham for hans optræden overfor kalvinisterne. Kiøbenhavn. [1708 jan.]

—, 21 jan. Oluf W. Worm takker (J. B.) for brev af d. 11 og meddeler at have afsendt de ønskede acta consistorialia med student Hans Riber, omtaler nogle kobberstykker og takker for 19 programmata til sin samling, idet han beklager sig over, at statsraad Vinding ikke vil låne sin ud, hvorefter B.s fader sammenskrev sin Academia Hafniensis; da han har fået lov til at aftrykke kobberpladerne i Atlas Resenii, men Riberpladen og kong Hans' epitaphium i Odense fattes, beder han, om det sidste måtte sendes ham, hvis B. havde det fra sin afdøde broder; han takker for oplysning om programmerne hos den ny nobilerede herr Fogh; Arna Magnæus er endnu på Island, hvor der har været stor sygdom (ordinære småkopper?); han skal se, om han kan skaffe B. Annales Esromenses, af hvilket værk han besidder aftrykket af en kobberplade, nemlig Ogerii Dani et Rolandi sepulchrum, ut reperitur in fano s. Fari apud Gallos. Kiøbenhavn. [1708, jan.]

—, 6 febr. Lavrids Jensøn Gefning takker (J. B.) for det brød, denne har stillet hans søn i udsigt, forsikrer, at han er et skikkeligt menneske, og spørger, naar i foråret han må komme. Balsløv. [1708, febr.]

—, 14 febr. Konfessionarius Peder Jespersøn takker (J. B.) for hans velvillighed overfor Frantz Arctander med hensyn til en obligation, som denne havde udstedt til ham, forespørger ham angående 25 sdlr., som han havde hørt af Borneman, at hospitalspræsten ifølge kgl. befaling skulde have af collegis scholae, og meddeler, at deres stiftamtmand snart kommer. Hafn. [1708, febr.]

—, 10 marts. Frederik Rostgaard skriver til (J. B.) i anledning af, at han på afdøde Lodvig Pontoppidans auktion har fået genealogier over næsten alle vore adelige familier, samlede af Dyrskøtte, og da han var ifærd med at udarbejde storkansler Reventlows genealogi, hvilken familie han hos Dyrskøtte fandt

at være af to slags, beder han biskoppen skaffe ham oplysninger hos denne eller anbefale ham til dem, som havde fået hans mss. genealogica, at han kunde erholde oplysning. Han sender B. 2 exemplarer af sin *Deliciis poetarum Danorum*. Kiøbenhavn. [1708, marts.]

-, 25 apr. (J. B.) meddeler justitsråd Rostgaard, at Peder Dyrskøtte i Wensyssel var død næst forgangen år 13 okt. i sin alders 78 år, og skildrer hans kærlighed til og kyndighed i historie, genealogi og antiquiteter, fortæller, at Dyrskøtte ikke har meget optegnet om holstenske og tyske adelsfamilier, giver genealogiske oplysninger og omtaler en fejltagelse af Arild Hvitfeld i hans *historia regis Christiani II ad an. 1575*, idet han af to Reventlower har gjort én. Aalborg. [1708, apr.]

Bidrag til Oplysning om Oprindelsen til Familien Richelieu i Norge og Danmark.

Af Direktør Ch. Dalgobe.

Matriklen for Universitetet i Heidelberg nævner 1580 en *Balthasar Rihel* fra *Gelnhausen*, som nævnte Aar blev immatrikuleret der. — I Aaret 1663 blev *Johannes Daniel Rihelius* fra *Hanau* (altsaa samme Egn) immatrikuleret ved samme Universitet, hvor han ses at have studeret Theologi. Denne Notits i Forening med de Lente'ske Oplysninger, der ere lagte til Grund for Arkivfuldmægtig Thomles Anførelser i dette Tidsskrifts 2. Række, 5. Bind, S. 173 med tilhørende Stamtavle (jfr. ogsaa 3. R., III, S. 307), gjør det højst sandsynligt, at her netop er Tale om vor norske Richelieu.

Noget senere, 1668—1669, træffer man sammesteds *Johannes Henricus Rihelius* af Alzey som theologisk Student og Alumnus Collegii Sapientiae. Endelig nævner *Allgemeine Deutsche Biographie* en Række Bogtrykkere med Navn *Rihel* (*Richel*), der skal skrive sig fra Ehwiler i Rheinpfalz, hvorfra de 1468

udvandrede til Basel. De har senere floreret i Strassburg, Wittenberg, Rostock og Kiel.

Alt dette tyder paa Tilværelsen af en Familie *Rihel* eller *Richel*, lat. *Rihelius* eller *Richelius*, hvoraf en Gren fra Rhinbredderne er flyttet til Egnen *Hanau-Gelnhausen*.

Den til Danmark indvandrede *Johann Daniel Rihel-Richel-Richelius* blev formodentlig kjed af Theologien og byttede Kjolen med Munduren. Laa det da ikke nær for ham, der forøvrigt var reformeret, at pynte lidt paa Navnet og optræde i det fjerne Norden som *Jean Daniel de Richelieu*?

Hans Familie hed altsaa i Virkeligheden *Rihel* (eller *Richel*) og hans Fødested var *Hanau*, men Familien har oprindelig været fra *Rhinpfalz* („Omegnen om Coblenz“).

Der er ingen Grund til at betvivle, at det er nok ham, som 1663 lod sig immatrikulere ved det reformerte Universitet i Heidelberg.

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal.

1.

At der har bestaaet et nært Slægtskab mellem Familierne *Garmann*, *Mechlenburg*, *Stockfleth* og *Toller* synes at fremgaa af mange Ting, men jeg har hidtil ikke kunnet forklare mig, hvilken Forbindelse, der var mellem Familien *Garmann* og de øvrige her nævnte Familier. Jeg tillader mig derfor at forhøre, om der fra Danmark kan skaffes Oplysninger herom. Jeg har tænkt mig, at Boel „Reimings“, der var gift med Johan *Garmann* den ældre, og Anna „Reimers“, der var gift med Borgermester i Haderslev Johan *Schnell*, kunde være af samme Slægt og Navnet det ene Sted feilagtigt. Man kunde da maaske opstille følgende Stamtavle:

N. N. Reimers (Reimings.)

Herman Reimers,
Apotheker i
Ringkjøbing.

Anna Reimers, * Borgermester
Johan Schnell.

Boel Reimers,
* Johan Gar-
mann d. æ.

Johan Schnell.

Margrethe Schnell,
* ¹⁾ Tolder Nils Toller,
²⁾ Raadmand Carsten
Mechlenburg.

Magdalena S.,
* Henning
Stockfleth, Bi-
skop i Oslo.

1.
Nils Toller,
Borger-
mester i
Christia-
nia.

2.
Wilhelm M.

2.
Margrethe
M., * Hans
Stockfleth,
Borger-
mester i
Christia-
nia.

E. A. Thomle.

Svar.

I.

(3 Række IV. S. 80, Spørgsmaal 1.)

I Forbindelse med de Oplysninger, jeg allerede forhen i dette Tidsskrifts 3. Række Bind IV, S. 166 f. har meddelt om en Familie *Mejer* (ikke *Meyer*) i Throndhjem, kan oplyses, at den der nævnte Foged i Strinde og Selbu Hans Evertsen (Mejer), der maa være afgaaet som Foged 1685, da hans Eftermand Mads Tybring blev udnævnt 18 December s. A., foruden de tidligere anførte 10 Børn i 1680 endnu havde 3 Børn til ilive, deriblandt en Datter *Inger Hansdatter Mejer* — formodentlig født c. 1661 —, der 14 Mai 1680 fra Throndhjem søgte om Confirmation paa et af hendes Kjæreste (∴ Forlovede) *Erik Henriksen Pontoppidan* den 13 Februar s. A. oprettet Testamente eller Forskrivelse, hvorved hun var bleven indsat til eneste Arving af hans i Throndhjem og hos hans „gode broderlige Ven Hr. Effert Mejer“ efterladte og nedsatte Mobilier og af hans udestaaende Tilgodehavende. Pontoppidan var 13 Febr. 1680, samme Dag som han oprettede Testamentet, reist fra Throndhjem til Kjøbenhavn, hvor han bl. A. ogsaa skulde søge Confirmation paa sin Forskrivelse, men druknede ynkneligen „med flere Guds Børn“ ved at Skibet „ulykkeligen ved Helsingør paa Lappen anstøtte“. Han havde i 2 Aar, siden han var bleven

forlovet med Inger Mejer, havt Ophold „hos hendes fattige Forældre“ og „tilligemed deres egne 13 fattige fleste uforsørgede Børn som en Søn været accomoderit.“ Formodentlig har han vel været Fuldmægtig eller i Tjeneste hos Fogden. Den ansøgte Confirmation meddeltes 11 Aug. s. A.

Erik Henriksen Pontoppidan var en Søn af M. Henrik Eriksen Pontoppidan, Provst og Sognepræst til Veile, og en Brodersøn af Biskop, Dr. theol. Erik Eriksen Pontoppidan i Throndhjem, paa hvis Tilskyndelse han maaske er kommet til Norge. Han blev Student fra Viborg Skole 6 Decbr. 1663. C. Gjessing (Ny Samling af Jubellærere, II. 2, S. 216 f.) nævner ei denne Søn af M. Henrik Pontoppidan i det af ham meddelte Slægtregister, uagtet han selv siger, at M. Henrik havde 6 Børn, hvoraf dog kun 5 nævnes. Han er af Gjessing aabenbart blandet sammen med Broderen, Mag. Ezechiel Pontoppidan¹⁾, der ikke, som Gjessing beretter, druknede i 1680, men døde som Rector i Horsens 1707 (jfr. O. Fabricius, Horsens Kjøbstads Beskrivelse og Historie, S. 150).

Foged Hans Evertsen (Mejer) blev ved kgl. Resol. af 10 Marts 1688 eftergivet 192 Rdl. 18 β, som han stod til Rest med for en Del Tiendekorn af Strinden for 1679, der var opbrændt med hans Hus og øvrige Mobilier i Throndhjem 1681, medens han med sin Familie opholdt sig paa sin Gaard paa Sandet (∴ Øie) og kun en Tjenestepige opholdt sig hjemme. Han havde i 45 Aar været i kgl. Tjeneste.

Sønnen Niels Mejer blev Foged i Stjordalen 4 Decbr. 1694.

E. A. Thomle.

Meddelelser om Samfundets Anliggender.

Den 5 Januar d. A. har Samfundet lidt et føleligt Tab ved Arkivar ved Kjøbenhavns Raadstue, Dr. phil. Oluf Nielsens Død.

¹⁾ Han blev Student, privat dimitteret, 19 Juli 1673 og tog 6 Juni 1677 Baccalaurgraden. Naar han blev Magister vides ikke. Saavidt jeg har kunnet se, findes han ikke i Universitetsmatriculen, og det er derfor sandsynligvis alene en Feil af Gjessing, da han heller ikke af Fabricius l. c. findes kaldet Magister.

Denne havde ikke blot siden Selskabets Stiftelse havt Sæde i dettes Bestyrelse, men ogsaa fra samme Tidspunkt fungeret som Medlem af Skriftudvalget, ligesom han ved egne Bidrag fra Tidsskriftets første Begyndelse til dets sidste Hæfte har været Samfundet en dygtig og virksom Støtte.

Ved et Bestyrelsesmøde d. 14 Januar d. A. meddelte Formanden, Gehejmekonferensraad M. Rosenørn, at han paa Bestyrelsens Vegne havde bevidnet hans Enke Samfundets Medfølelse af hendes Tab og udtalt, hvilket Savn ogsaa Samfundet havde lidt ved at miste denne fortjenstfulde Medarbejder for dets Formaal.

I Stedet for afdøde Dr. phil. O. Nielsen valgtes Kaptajn af Generalstaben H. W. Harbou til Medlem af Skriftudvalget.

I Stedet for Sognepræst, Dr. phil. Holger F. Rørdam, der havde meddelt, at han efter i en lang Aarrække havde været Medlem af Skriftudvalget ønskede at fratræde fra Nytaar 1896, valgtes Arkivar ved Provinsarkivet i Odense G. L. Wad til Medlem af samme.

Begge de Nyvalgte have erklæret sig villige til at overtage Hvervet.

Paa samme Møde blev fremlagt en Overenskomst mellem Samfundet og Forretningsleder ved genealogisk Institut *S. Elvius*, hvorved denne paatog sig aarlig at levere en trykt Fortegnelse over afdøde Danske i det forløbne Aar, som er mere omfattende end den hidtidige, tillige med en Liste over Viede i samme Tidsrum.

Gaver til Samfundets Bibliothek.

Samfundet har modtaget fra

Frøken *A. Paludan-Müller*: Stamtavle over Slægten Paludan-Müller med Brudstykker af flere i den indgiftede Slægter. Kjøbenhavn 1895. Trykt som Manuscript. (Aug. Bangs Boghandel).

Kaptajn *H. Grandjean*: Stamtavle over Familien Grandjean.

Hannibal Poulsen Rigs greve von und zu Löwenschild.

En Regimentshverver fra Slutningen af det 17de Aarhundrede.

Ved Kaptajn **H. W. Harbou.**

En og anden af „Personalhistorisk Tidsskrifts“ Læsere kan maaske erindre i sin Tid blandt „Stiftsrelationerne“ at have læst en Beretning om en dansk, eller rettere norsk Student, *Hannibal Poulsen*¹⁾, som efter at have tjent i forskjellige Hære, først i den nederlandske, saa, om end kun kort, i den danske og senere i den venetianske, endelig fortælles at være stegen til General-Feltmarskalløjtnant i kejserlig Tjeneste og det hellige Romerske Riges *Greve von Löwenschild*. Det er da vel gaaet andre ligesom Meddeleren, at man kunde have Lyst til at vide lidt om de Bedrifter, hvorved „denne brave Krigshelt“ havde svunget sig op til „saa stor en Generals Person“. Man haaber at finde en Mand, værdig til at stilles i Klasse med Hans Schrøder *Løvenhjelms*, der

med Løve-Mod og Med
paa Lykken gjorde Vold;
af egen Dyd og Sved
han avled Sværd og Skjold,

eller med Poul Vendelbo *Løvenørns*, i hvis Navn og Vaaben Danmarks Ruslands Skjoldemærker forenedes som Tegn paa hans Fortjenester af begge Riger.

Man beklager uvilkaarlig, at Löwenschild ikke fik rigere Lejlighed til, saaledes som Løvenørn, at gjøre sin i Udlandet erhvervede Dygtighed frugtbringende i sit Fødelands Tjeneste — hvilket dog ifølge Beretningen havde været hans oprigtige Ønske, der desværre herhjemme ikke blev tilbørlig paaskjønnet og imødekomet; men man trøster sig med, at han i det mindste ligesom U. F. V. *Løvendals*, den berømte franske Marskal, der fristede en lignende Skjæbne²⁾, paa Valpladsen, om end under

¹⁾ 1. R. IV, S. 157 ff. Den samme Beretning findes i P. Rohde, Saml. t. Lolland-Falsters Hist., 1. Udgave (1776), I, S. 327 ff.

²⁾ Marskallens Forhold til Danmark er behandlet af Kaptajn A. Tuxen i Militært Tidsskr. XX.

fremmede Faner, har kastet Glands over det dansk-norske Krigernavn.

Men desværre! Har nogen gjort sig saadanne Forestillinger, vil han blive sørgelig skuffet ved, hvad her skal meddeles — ligesom for Resten Meddelelsen selv er bleven det. Jeg har søgt en Soldat, der havde tjent sine Sporer ved Tapperhed og militære Talenter, selv om han, hvad man nok kunde have en Mistanke om, ogsaa havde sine svage Sider. Jeg har truffet en Lykkeridder, hvis eneste Adkomst til Hæder og Værdighed var den Frejdighed, hvormed han satte sig ud over alle Hensyn, der vilde have opholdt andre, i moralsk Henseende mindre fordomsfrie, Naturer. Og, hvad der er det værste, jeg har forgjæves spejdet efter Lyspunkter, der kunde kaste et forsonende Skjær over Billedets mange mørke Pletter.

Der er noget ret utilfredsstillende ved at have sat et forholdsvis betydeligt Apparat¹⁾ i Bevægelse for at naa et saadant Resultat. Alligevel er det mit Haab, at Billedet nok kan for tjene en Plads i et Galleri af hin Tids typiske Skikkelser, men rigtignok blandt dem, der repræsenterer dens mindst tiltalende Sider. Den, der kun ønsker at stifte Bekjendtskab med Lyssi-derne, er altsaa advaret i Tide.

Der er derhos endnu en Omstændighed, som til en vis Grad giver de tilvejebragte Oplysninger en forøget Værdi. De hidtil kjendte, fra Løwenschild selv, direkte eller gjennem hans Nærmeste, hidrørende Fortællinger kunne nemlig ved at sammenholdes med hine for en stor Del kontrolleres, og det viser sig da, at de i allerhøjeste Grad trænge til en saadan Kontrol; man maa, som det hedder, „ôter la moitié et se méfier du reste“ af de Løwenschildske Originalberetninger, og det hele bliver derved et ganske karakteristisk Exempel paa, hvor forsigtig man maa være, og hvor uforsigtig Datiden var med at fæste Lid til de Krøniker, som dens tatrige internationale Æventyrere gave til bedste om deres Herkomst, Bedrifter og øvrige Liv.

¹⁾ Oplysninger ere søgte og modtagne fra Stats-Arkiver i Christiania, Slesvig, Haag, Dresden og Wien samt fra forskellige mere private Kilder i Udlandet.

Vor „Helt“ fortæller for det første om sin Herkomst¹⁾: „das sein Vhr alt freyherrliches geschlecht derer von Löwenschild ausz denen Nordischen Landen des Königreichs Schweden seinen Vrsprung genommen, und nicht allein sein Vhralter grosz grosz vatter Tychvo Erbsasz auf Lilienaw vnter der Cron Schweden alberait vor mehr als anderthalb Saeculis Reichs General Admiral, desszen jingster Sohn Gootsche Erbsassz auf grimmerland sich nachmahlen durch vornembe Verhewrathung in das Königreich Dennemarth possessionirter [Weise] nider gelaszen und sein Domicilium dahin Stabilirt, woselbst er auch als ein Eques Regni Daniae aufgenomben und intabulirt worden und anbey eine dieser orthen ansehnliche Charge als Oberberg Hauptmann über die Silber und Kupfer bergwerkh in Norwegen gedienet, sein grosz Vatter aber Paul von Löwenschild, Erbherr auf Grimmerlandt [und] Sognes in Norwegen als ein bemittler Land Cavallier von seinen Intraden gelebet, und den Characterem gleich anderen als Eques Regni Daniae geführet, und nicht weniger sein Vatter Nicolaus von Löwenschild, Erbsassz auf Grimmerlandt und Sognes in die zehen Jahr lang die Königliche ober Land Commissariat Stelle in Norwegen verwalthet habe, er in ermangelung des vice Roy damahls das völlige Commando (!) als Königlicher ober Landt Commissarius obgehabt, vnd daneben Königlicher Cammerath und Assessor derzelbigen Schaz Camner gewesen seyn,“

Det er ganske interessant at se, at Fortælleren allerede har benyttet den senere vel kjendte Udvej at ty over til Sverrig, naar man i Moderlandet ikke har kunnet tilvejebringe tilstrækkelig højbaarne Aner for en norsk Slægt. Jeg tør dog ikke paatage mig at følge ham paa denne Udflugt, men maa for de ældre Generationers Vedkommende indskrænke mig til at bemærke, at det uden Tvivl er rigtigt nok, at hans Bedstefader har heddet *Poul*²⁾.

¹⁾ Ifølge Rigs-grevediplomet i det K. K. Indenrigsministeriums Adelsarkiv i Wien. Afskrift modtaget ved den Kgl. Danske Gesandt Grev Sponnecks Velvillie.

²⁾ Med Hensyn til Navnene *Grimmerland* og *Sognes* har Arkivfuldmægtig Huitfeldt-Kaas oplyst, at der vistnok ikke kan menes andet end et Par almindelige Bøndergaardte i Odalen: Grimslund i Strøms og Sognes i

I det mindste kjender man godt hans Fader, ikke som Hr. v. Løwenschild, men under det mere beskedne *Nirius Foulson*.

Denne, der 12. Juli 1646 fik Bestalling som Norges Riges Skriver fra 1. Januar 1647 og 8. Juli 1651, efter Hannibal Sehesteds Fald, stadfæstedes i denne Bestilling, blev 9. Aug. 1653 Lagmand i Throndhjem efter sin Svigerfader, Dr. juris & med. *Peder Alfsen*¹⁾, der frivillig havde overladt ham Embedet. I Aaret 1658 fratraadte Niclas Poulsen Lagmandsstolen og kaldes derefter Kommissarius, fra først af maaske nærmest en Titel, men 1. Januar 1661 blev han Landkommissarius i Norge tilligemed Johan Garmann d. Y. Landkommissionen hævedes 1665, men 17. Aug. 1670 kaldtes Niclas Poulsen til Kjøbenhavn for under Skatkammerkollegiet at forestaa Revisionen af de norske, islandske og færøiske Regnskaber. 10. Nov. 1671 udnævntes han derhos til Assessor i nævnte Kollegium, d. e. til Deltager i dets kollegiale Raadslagninger. Aaret efter overdroges der ham en Sendelse til Norge „for at overhøre Bøndernes Klager“²⁾.

Noget sandt er der altsaa her i Sønnens Beretning, og Niclas Poulsen var, som man ser, et godt Stykke inde paa den Bane, som i Enevældens første Tid for mangen Søn af jævne Forældre endte paa Embedsstigens højeste Trin. Som saa mangen anden drev han derhos ved Siden af sin Embedsgjerning en ikke ubetydelig privat Virksomhed. Saaledes erhvervede han sig første Finders Ret til Løkkens eller Meldals Kobberværk og satte 1655 dette i Gang sammen med sin Svigerfader og andre Participanter³⁾. 1658 købte han af Erik Krag til Bramminge 2 Savbrug ved Throndhjem, Lerens i Strinden og

Sands Sogn. Mellem de ældre Ejere findes dog ifølge Leus- og Fogedregnskaber ingen af Navnene Poul eller Godske, hvorimod Muligheden af, at Nic. Poulsen har ejet dem, ikke er udelukket.

¹⁾ Se om ham D. biogr. Lex. I, S. 179 og Personalhist. Tidsskr. V, S. 235. Jvf. ogsaa (Norsk) Hist. Tidsskr. 3. R. III, S. 321 og 330.

²⁾ Norske Rigsregistrarer, IX, S. 310, jvf. S. 448 og 451; X, S. 231; XI, S. 24 og 29; XII, S. 117 og 225. Personalhist. Tidsskr. 2 R. V, S. 173; 3 R. III, S. 148 og 259. Medd. fra de kgl. Arkiver, 1886—89, S. 150 og 279.

³⁾ Kraft, Topogr. stat. Beskr. af Norge, V, S. 499. Norske Rigsreg. XI, S. 472 og 515; XII, S. 225.

Draksens i Klæbo¹). 1663 fik han af Kongen Skjøde paa Gods i Norge²), og der kunde anføres end flere saadanne Transaktioner, f. Ex. at han købte Gaarden Draksen af U. F. Gyldenløve³). Ved sin Forflyttelse til Danmark synes han at have skilt sig ved sine norske Ejendomme. I det mindste nævnes han 1671 ikke blandt Kobberværkets Participanter (Christopher Gabel, Henrik Müller og Johan Marselius⁴), og Savbrugene solgte han 24. Nov. 1670 til Baronet og Ridder William Davidson, en forhenværende storbrittanisk Resident i Nederlandene, som en Tid lang havde temmelig omfattende Spekulationsforetagender i Gang i det Thronhjenske⁵). Ikke længe efter sin Overflytning til Danmark søgte Niclas Poulsen her at gjenoptage sin industrielle Virksomhed, idet han købte en Korn- og Papirmølle i Hørsholm Amt, d. e. den bekjendte „Strandmølle“, midtvejs mellem Taarbæk og Skodsborg. Sælgeren var en vis Nicolai Hermansen, Søn af afgangne Herman Henriksen Delmenhorst og Regina Nicolaisdatter, der da var i 2. Ægteskab med Jacob Butjenter⁶). Nicolai Hermansen var imidlertid optraadt uberettiget paa sin Moders Vegne, og, da Jacob Butjenter i den Anledning anlagde Sag mod Nic. Poulsen blev denne ved Højesteretsdom af 29 Juni 1674 dømt til at tilbagelevere Møllen, hvorhos, da det lod til, at Handelen „ikke var uden Svig og Bedrag“, en nærmere Undersøgelse blev paalagt Generalfiskalen. Under 9. Decbr. s. A. fik denne dog Ordre til at stille Sagen i Bero, hvilket vist staar i Forbindelse med en Hofretsdom af s. D., hvorved Nic. Poulsen dømmes til for Afsavn og Forringelse af Møllen at svare Butjenter 1700 Sletdaler. Denne Erstatning blev dog ved Højesteretsdom af 31. Maj 1675 nedsat til 300 Sldl. foruden en Mulkt paa 200 Sldl. til Kvæsthuset⁷).

¹) Norske Rigsreg. XII, S. 444. Jvf. Højesterets Dombog ²⁵/₈ 1686.

²) Se ndf.

³) Højesterets Dombog anf. Datum.

⁴) Kraft, anf St.

⁵) Højesterets Dombog, anf D. Jvf. Kraft, V, S. 586 ff., 610, 617.

⁶) Om disse Personer og deres Forhold til Papirmøllen 1653—83 se C. Nyrup, Strandmøllen, S. 35—59.

⁷) Højesterets Dombog ²⁹/₈ 1674 og ³¹/₅ 1675. Sjæl. Tegnelser Nr. 470 af ⁹/₁₂ 1674.

For saa vidt var Nic. Poulsen altsaa sluppen forholdsvis let over en Sag, der truede med at antage ret uhyggelige Dimensioner; alligevel er det rimeligvis den, der har skilt ham ved hans gode Embede og Udsigten til Forfremmelse. Thi det er vel nok i det mislige Forhold, han i denne Sag var bleven, om ikke overbevist om, saa dog mistænkt for, at Grunden er at søge til, at han i Løbet af 1674 forsvinder fra Rentekammeret. Noget bestemt herom er dog ikke fundet. Nic. Poulsen var imidlertid endnu ikke helt uden Ressourcer, men Heldet synes at have forladt ham. Forskjellige Summer, og for hin Tid ikke saa ringe endda, satte han til paa Laan til Slægtninge og Venner (hvorum mere nedenfor); og af de 2000 Rdl., han skulde have havt for Savbrugene, havde han kun modtaget 600 Rdl., da Sir William Davidson 1675 rømte fra Norge efter at have pantsat Brugene til sin forhenværende Fuldmægtig David Jacobsen, Handelsmand i Throndhjem. Hos denne søgte Nic. Poulsen sin Erstatning, og 21. Januar 1683 fik han Bevilling til Nedsættelse af Kommissarier i Sagen; da denne i Begyndelsen af 1686 indstævnedes for Overhofretten i Christiania, var han død. 25. Aug. s. A. faldt Højesterets Dom, der stadfæstede David Jacobsens Prioritet og henviste Nic. Poulsens Enke til at søge sin Erstatning hos den i Mellemtiden ligeledes afdøde Sir Williams Arvinger. Sagen var endnu ikke bragt til Rigtighed 1691¹⁾.

Saa vel Niclas Poulsen, som senere hans Enke *Else Pedersdatter*, Datter af nævnte Peder Alfsen og Anna Jacobsdatter Wolf, synes at være bleven boende i Kjøbenhavn; herfra daterer han i det mindste nogle Breve 1677, og her døde Enken 27. April 1708²⁾. Hendes Omstændigheder vare da kun ringe; Boet viste et Underskud af 11 Rdl. 1 $\frac{1}{2}$ 2 β , idet Begravelses- og Skifteomkostninger (henholdsvis 51 Rdl. og 29 Rdl. 1 $\frac{1}{2}$ 14 β) ikke kunde dækkes af den kontante Beholdning (45 Rdl.) og det Beløb (24 Rdl. „ $\frac{1}{2}$ 12 β), som Løsøret ved Auktion var

¹⁾ Norske Tegnelser Nr. 2 af ²₁ 1683. Nr. 121 af ¹₇ 1688. Nr. 133 af ⁸₁₂ 1691 Højesterets Dombog ²⁶₈ 1686.

²⁾ Skifte efter Else Pedersdatter „Berrig“, afholdt ved Hof- og Borgretten (Provindsark. f. Sjælland).

udbragt til. Rigtignok fandtes endnu en Koffert med Dokumenter, nemlig Kong Frederik III's Skjøde af 12. Maj 1663 paa Gods i Norge og 7 Obligationer lydende paa i alt 5863 Rdl., hvilke Papirer overleveredes den eneste tilstedeværende Arving, en efter Farfaderen opkaldt Sønsøn. Obligationerne, der, som man nedenfor vil se, neppe med Urette ansaas for værdiløse, vare udstedte af: 1) Mag. Iver Pedersen¹⁾, 1. Juni 1664 for 473 Rdl. — 2) Oluf Pedersen Adolphin²⁾, Kapellan i Throndhjem, 12. Aug. 1674 for 900 Rdl. — 3) Laurids Poulsen, Foged i Tromsø³⁾, 10. Aug. 1673 for 499 Rdl. 2 $\frac{1}{2}$. — 4) Frederik Hansen Wulff⁴⁾, 16. Jan. 1677 for 500 Rdl. — 5) Hannibal Poulsen Løwenschild, 17. Nov. 1678 for 3000 Rdl. — 6) Rigborg, sl. Anders Hansens, fordm Præst i Baahus, 30. Juni 1680 for 430 Rdl. 4 $\frac{1}{2}$ og 7) Berendt Nagel, 14. Juli 1683 for 60 Rdl.

Niclas Poulsen og Else Pedersdatter havde 2 Sønner, *Hannibal* og *Andreas*. Da ingen af Bedstefædrene er opkaldt, har der rimeligvis været flere, som ere døde, uden at deres Navne ere komne til Efterverdenen. Den ældste Søn, der maa være født omtrent 1648, er selvfølgelig opkaldt efter Faderens daværende Foresatte, Norges Statholder, Hannibal Sehested. Navnet var jo ret usædvanligt, og, formodentlig som Følge heraf, mente Samtiden ikke at have Brug for andet Navn til ham⁵⁾. Selv efter at han c. 1680 havde ombyttet det jævne Efternavn Poulsen (som han efter den da begyndende, Syd fra kommende Skik havde optaget efter Faderen) med det klingende Løwen-

¹⁾ Om Mag. I. P. Adolphus, Søn af Peder Alfsen, se D. Biogr. Lex. I, S. 114.

²⁾ Se Erlandsen, Throndhjem Stifts Geistlighed, S. 75. Giessing, Jubellærere, I, S. 406 ff. Uden Tvivl Broder til den foregaaende.

³⁾ Broder til Niclas Poulsen?

⁴⁾ Brodersøn af Peder Alfsens Hustru?

⁵⁾ Dette Exempel er iøvrigt ingenlunde enestaaende i denne Henseende. Oberst Gotfred Rauch, der faldt ved Christianstad 1677, kaldes saaledes i Almindelighed blot „Gotfred“. — Et andet Exempel er den bekendte „Oberst Jens“ (v. Hadersleben, genannt v. Løwenklau).

schild¹⁾, ser man ham ikke, selv i Embedsbreve, omtalt under andet Navn end slet og ret Hannibal; kun den allerofficielløste Kancellistil i Patenter o. l. gjør en Undtagelse fra Reglen.

Hannibal, som vi altsaa foreløbig ville kalde ham, har selv leveret Materiale²⁾ til en Levnedsskildring, der i Korthed gaar ud paa følgende:

I sin Ungdom studerede han Jus publicum, saavel som Justinianum et gentium ikke blot ved Universiteterne i Heidelberg og Strassburg, men ogsaa i Speier, hvor hans Lærere vare de senere paa forskellig Vis navnkundige Doctores Magnus Wedderkopp og Samuel Pufendorff. Snart forlod han dog Studeringerne og „for at træde i sine berømmelige Forfædres Fodspor (!) applicerede han sin genium til Krigen“. 1667 stod han som Volontær i Kurfyrsten af Pfalz's Tjeneste, og tjente saa som Kornet og Løjtnant i Biskoppen af Münsters Hær, Oberst v. Katzenellenbogens Regiment. Dernæst gik han hjem til Danmark og stod som Fændrik og Kaptajnløjtnant i Vicekongen af Norge, „Graf v. Goldenløw's Regiment, indtil han 1671 tog Tjeneste hos Generalstaterne. Her var han Løjtnant, siden Kaptajnløjtnant, først ved Generalfeltvagtmester v. Würz's Regiment, siden ved det engelske Regiment under Oberst von Grünne, stod saa som Oberstvagtmester (∴ Major), og siden som Generaladjutant og Oberstløjtnant under General von Rabenhaupt, for endelig at forrette Tjeneste som Generaladjutant hos selve Prindsen af Oranien. Efter denne Fyrstes Anbefaling kom han i Tjeneste hos de spanske Nederlande, hvor Hertugen af Villa Hermosa betroede ham et tydsk Infanteriregiment. Fra Nederlandene vendte han atter hjem til Danmark, hvor han som Oberst successive kommanderede 2 Infanteriregimenter. I nogle Aar opholdt han sig saa ved det kursachsiske Hof i Dresden, hvor han 2 Gange blev

¹⁾ En enkelt Omstændighed synes at tyde paa, at dette Navn alt tidlig har spøget i hans Hoved. I Kbhvns. Garnisons-Protokol anføres nemlig 1666 blandt Indpasserede „die Herren von Löwenschild, Edelleute aus Hamburg“. Er dette H. og A. Poulsen?

²⁾ Ansøgning om Optagelse i Grevestanden i K. K. Indenrigsministeriums Adelsarkiv, samt de Breve, hvoraf Uddrag er meddelt i Personalhist. Tidsskr. IV., S. 157 ff.

gift med Enker „af Qualité“, men ikke opnaaede nogen Ansættelse. Sluttelig traadte han i venetiansk Tjeneste som Generalmajor, og hvervede for Republiken et tydsk Infanteriregiment (efter nogle Beretninger endog 2), som han i Begyndelsen selv kommanderede, men siden overlod sin Broder Andreas. Medens han var i hollandsk Tjeneste havde han gjort Bekjendtskab med Hertugen af Lothringen, „ved det han ofte havde bragt ham Parolen fra Prindsen af Oranien“, og fra højstbemeldte Hertug, der imidlertid var bleven kommanderende General hos Kejseren, modtog han i et meget obligeant Brev Tilbud om „den høje Charge som Generalfeltmarskalløjtnant i kejserlig Tjeneste med Forsikkring paa det første Regiment, eller hvad som kunde vorde ledig“. Han rejste derfor i Begyndelsen af 1688 til Wien, og, medens han hidtil havde kaldt sig Baron, stiger han nu til Greve. Om hans videre Skjæbne haves ingen Oplysninger fra ham selv, og ikke længe efter siges han at være død.

Det er denne Selvbiografi, som jeg, saa godt det lader sig gjøre, skal søge at kommentere.

Det er rigtigt nok, at Hannibal fra først af var bestemt for Studeringerne. 1666 dimitteredes han fra Christiania Skole til Kjøbenhavns Universitet¹⁾, og Aaret efter immatrikuleredes han ved Universitet i Heidelberg²⁾. Saa slippe vi Sporet i nogle Aar, men det ses let, at hans egne Beretninger om hans Studier i Strassburg og Speier og om hans Militærtjeneste i Pfalz, Münster og Norge ikke rigtig harmonere indbyrdes. At han skulde have været Officer ved Ulr. Fr. Gyldenløves Regiment, er i hvert Fald ikke rigtigt, eftersom denne paa hint Tidspunkt slet ikke var Regimentschef. Om hans Tjeneste i Holland vides kun, at hans Navn ikke findes i vedkommende Bestallingsbøger for Aarene

¹⁾ Birket Smith. Kbhvns. Universitets Matrikul, I, S. 336 (Hannibal Nicolai).

²⁾ L. Daac, *Johannis Agricolaë Islebiensis Apophthegmoneumata*, (Festskrift ved Heidelberg Univers. Jubilæum 1886, med en Fortegnelse over Nordboer immatr. ved dette Universitet) S. XIV. Han kaldes her Hannibal Paulinus Norvegeois (sic!).

1670—80¹⁾. I de spanske Nederlande har han derimod været, thi i April 1677 træffe vi ham i Bryssel, men rigtignok — i Arrest. Det synes ogsaa, som han paa en eller anden Maade har staaet i Forbindelse med Vilhelm af Oranien, og at det er efter en Rejse til Paris i dennes Ærinde, at han er bleven arresteret. Aarsagen hertil ses ikke, maaske Spioneri, maaske ulovlig Hvervning — denne Art af Menneskehandel vedblev hele Livet igjennem at være hans Yndlingshaandtering — maaske rent private Skandaler; nok er det, arresteret var han. Hans yngre Broder Andreas, hvem vi her træffe for første Gang, synes at have delt eller dog været nær ved at dele samme Skjæbne, men var sluppen løs ved den bekjendte danske Resident i Bryssel, *Christian Lentes* Mellemkomst, og anstrængte sig nu hos Residenten, dels for ogsaa at faa Broderen ud af Forlegenheden, dels for selv at faa et Laan paa 30 Rdl. til Rejsepenge. Ogsaa Faderen henvendte sig til Lente, som alt forud havde vist Sønerne Venlighed. Først stiller han Residenten den smigrende Opgave selv at erhverve sig Æren ved den ældste Søns Befordring: Tiderne ere neppe til at paatage sig Hvervning af et Regiment, og han maa derfor hellere nøjes med en lavere Charge som Oberstløjtnant eller i det ringeste Major (Hannibal har altsaa ikke, som han selv siger, været Oberst!); vel ønsker Faderen helst at faa ham anbragt i Hjemmet, men først maa han en kort Tid have gjort sig „renommeret“ i Udlandet, thi, som Nic. Poulsen meget praktisk bemærker, „ohne dem gilt kein Prophete so viel im Vaterland als ausserhalb“.

I det næste Brev har Piben faaet en anden Lyd. Den gamle har nu erfaret Sønnens Fængsling, og ønsker blot, at han snarest muligt maa slippe fri og komme hjem; Lentes Udlæg (30 Rdl. til Andreas og 80 til Hannibal) skulle blive ham erstattede gjennem den Læserne bekjendte jødiske Faktor i Amsterdam, *Gabriel Milan*²⁾, hvem Nic. Poulsen samtidig anmoder om 100 Dukater mod en Vexel fra Norge, vistnok fra

¹⁾ M. G. Wildeman i Maandblad van het Genealog.-herald. Genootschap „De Nederlandsche Leeuw“, 1895, Nr. 7.

²⁾ Biografi ved Fr. Krarup i Personahist. Tidsskr. 3 R. II og III.

Niels Toller i Christiania. Ogsaa Hannibal selv træder fra Arresten i Forbindelse med Milan. Han haaber endnu paa en Ansættelse hos Prinsen af Oranien, og Milan har lovet ham at indlede denne Sag. Tillige har han aabenbart benyttet Milan til at besørge sine Breve til Faderen. I et af disse giver Hannibal sin Ærgrelse Luft over, at Lente med al sin Tjenstvillighed er en „gruelig karrig Mand;“ han havde fra først af endog afslaaet „de unge Gyldenløver¹⁾“ 100 Rdl. til Fortsættelse af deres Rejse til Heidelberg, hvor de efter hans høje Excellences Bestemmelse skulde fortsætte deres Studier. Dette Brev findes nu i Lentes Brevsamling, og der er vel neppe Tvivl om, at det er Milan, der har været saa forekommende at levere Lente det; som man ved, var han ikke ukjendt med den Trafik at aabne og efter Omstændighederne understikke de Breve, der betroedes ham til Besørgelse. Lente blev selvfølgelig fornærmet. Uden at Arrestanten kan begribe hvorfor, kjølnes hans Iver for dennes Løsladelse kjendelig, og, medens han tidligere endog skal have lovet at hjælpe ham med at bryde ud med Magt, hvis hans Løsladelse ikke snart kan opnaas ad retslig Vej, lader han ham nu rolig blive siddende til ud paa Efteraaret. Der var da bragt et Slags Forsoning til Veje, hvortil Lentes Ønske om at faa sine udlagte Penge igjen vel nok har bidraget. En af de første Dage i Oktober ankom Hannibal saa fra Bryssel til Amsterdam i Følge med nogle Officerer, der skulde træde i dansk Tjeneste, og som han havde skaffet Skibslejlighed til Hamborg. 9. Oktober rejste disse, og 11. s. M. vilde Hannibal tage til Haag for inden sin Hjemrejse at gjøre Prindsen af Oranien sin Opvartning og tage Afsked hos denne; men — 17. Januar var han ikke rejst endnu. I Amsterdam havde han sluttet sig til den Kreds af danske Æventyrere, som Personalthistorisk Tidsskrifts Læsere kjende fra Milans Historie: Generaladjutant *Mikkel Skov*, Baron *Jacob v. Petersen*, Ritmester *Frands Munk*²⁾ og maaske flere, og dette

¹⁾ D. e. Ulr. Fr. Gyldenløves Sønner med Sophie Urne, Carl og Valdemar Løvendal.

²⁾ Foruden hvad i 3 R. II S. 112 er meddelt om denne, kan anføres, at han 1657 stod ved Poul Beenfeldts Dragon Komp., 1658 var Kaptajn ved Claus

Selskab havde været for fristende. Hos Lente undskylder han sig i dybeste Fortrolighed med, at Vennerne saa at sige have paanødet ham en rig Arving, hvis Forældre vare døde for nylig efterladende hende i Penge og Jordegods saa meget som det bedste Grevskab i Danmark, og som tilmed var af gammel tydsk Adel; Navnet turde han endnu ikke aabenbare. Det var en Forklaring, som Lente kunde forstaa; han var selv ikke fri for at gaa paa Jagt efter et godt Parti, og han har sikkert paa sine Forstrækningers Vegne delt Hannibals Skuffelse, da den lovende Plan gik i Lyset. Men Lentes Ærgrelse skulde snart blive meget større¹⁾.

Senest i Maj Maaned 1678 kom Hannibal til Kjøbenhavn, og, uagtet han, langt fra at adlyde det Forbud mod at gaa i fremmed Krigstjeneste, som Christian V. havde ladet udgaa kort efter sin Tronbestigelse, heller ikke i de halvtredie Aar, Krigen med Sverig havde varet, var mødt under de danske Faner, blev han dog, idet mindste efter sin egen Beretning, vel modtagen ved Hove. Man var altfor vant til saadan Overhørighed, til at lægge videre Vægt derpaa; som bekjendt, har hin Periodes nyeste Historieskriver fundet Anledning til at skrive et helt Kapitel „Om de Vanskeligheder, som Regeringen havde ved at skabe Lydighed imod Love og Forordninger“²⁾. Hvad Hannibal har faaet bildt Kongen og hans Raadgivere ind om sine Bedrifter i Udlandet, er ikke godt at vide; men selv fortæller han, at, da han 15. Maj havde fulgt General Fr. v. Arenstorff og Krigsraad Herman Meier til Skibet, der skulde føre dem til Skaane, modtog han af Generalens Mund Kongens Ordre til at følge med Hæren under det forestaaende Felttog; Kongen havde tilstaaet

Ahlefeldts (hans Svigerfaders) Dragon Regt., 1660 Ritmester ved Hans Schacks Rytter Regt.

¹⁾ Brevsamlingen Chr. v. Lente (Rigsark.): Nic. Poulsen til Lente $17/4$ og $26/8$ 1677 (fasc. 2 Nr. 60 og 22). Samme til Milan $26/8$ 77 (fasc. 1 Nr. 245). Andr. Poulsen til Lente $4/4$, $29/4$, $8/6$ og $8/8$ 77 (fasc. 2 Nr. 61, 62 og 59). Hann. Poulsen til samme $21/7$, $11/10$ og $26/12$ 77, $17/1$ og $27/1$ 78 (fasc. 30 Nr. 4, fasc. 2 Nr. 8, fasc. 1 Nr. 57, fasc. 2 Nr. 55 og 54). Samme til Faderen $12/6$ 77 (fasc. 1 Nr. 31).

²⁾ E. Holm, Danmark-Norges indre Historie 1660—1720, I, Kap. 4.

ham tilligemed 2 andre, Juel¹⁾ og Møller²⁾, Obersts Traktement, indtil de ved første Vakancer kunde faa Regiment. I det Hannibal meddeler Lente dette, tilføjer han sin Forsikkring om, at hans Fader med det første vil sende de skyldige Penge, samt en Anmodning om Nyheder fra Nederlandene, da han, naar han kommer til Hove, af Hofmænd, Ministre og endog af Kongen selv stadig faar Forespørgsler om saadanne.³⁾

Hannibal kom, til Trods for den Oberstløjtnantstitel, der nu tillægges ham, dog neppe heller denne Gang med i Krigen; senere paa Sommeren — da Situationen i Skaane var meget kritisk samtidig med, at man stod i Begreb med at foretage en Diversion mod Rygen, træffe vi ham i det mindste i — *Glückstadt* sammen med en af Vennerne fra Amsterdam, Ritmester Frands Munk. Her boede Fru *Anna Christine Lente*, født *v. Hatten*, Enke efter Chr. Lentes Broder Frederik, der 16. Novbr. 1677 var død som Raad ved det kgl. Regjeringskancelli dersteds, efterladende eu ret betydelig Formue. Med hende stiftede de to Venner Bekjendtskab og fortalte hende vidt og bredt om den Naade, som Hannibal stod i hos Kongen, der havde lovet ham det første ledige Regiment; den eneste Vanskelighed var, hvorledes han skulde ekvipere sig standsmæssigt. Uagtet hun havde traadt sine Børnesko, lod Damen sig blænde af den mindst 10 Aar yngre Lykkeridder og hans glimrende Fremtidsudsigter; da hun ikke havde de til Ekviperingen nødvendige rede Penge ved Haanden, udstedte hun en Obligation paa 1000 R in specie

¹⁾ Vistnok Christian Juul (Rysensteen, se Danm. Adels Aarb. 1890, S. 271), som endnu i en Liste fra Dec. 1878 opføres blandt „reformerede og uakkomoderede Officerer af Kavalleriet“. Paa samme Liste anføres Georg Tropp endnu som Chef for et Dragon Regt., der altsaa ikke (som anført i Vaupell, D. dansk-norske Hærs Hist. II, S. 587, jvf. Adels Aarb. anf. St.) 1677 kan være tildelt Juul.

²⁾ Jørgen Møller var alt Major 1657 (Vaupel, II, S. 792, 794, 812), kommanderede 1661—66 den nordlige Halvdel („Eskadron“) af Sjæl. nat. Inf. Regt. (ib. 621, 625), var 1675 Oberstløjtnant i Bernh. af Pløns Regt. ved Belejringen af Wismar, 1676 Kommandant i Helsingborg, som han forsvarede tappert mod Carl XI, 1677 i Landskrone; deltog s. A. i Flaadens Tog til Østkysten af Sverig, hvor han bl. a. stormede og plyndrede Vestervik.

³⁾ Hann. Poulsen til Lente ¹⁰/₆ 78 (fasc. 1 Nr. 40).

til 5 p. c., paa hvilken Munk („der proxeneta oder Freimacher“, som han noget despekterlig tituleres) lovede at rejse Pengene. Varmblodig, som Enken var trods sine 41 Aar, hengav hun sig ganske til Hannibal, og idet de aftalte, at Brylluppet skulde finde Sted, saa snart Sørgeaaret var omme, bestemtes, at den, der brød Pagten, skulde svare den anden 25,000 Rdl. Saaledes paa-stod i det mindste senere Hannibal, at der stod i den med hendes Lavvæрге, Assessor Hugo Lentes Samtykke, afsluttede Kontrakt, og det ser ud til, at han her undtagelsesvis har talt Sandhed.¹⁾

Vel fornøjet rejste Hannibal nu til Kjøbenhavn, men her var det, at han i Begyndelsen af November havde det tidligere i Personalhistorisk Tidsskrift²⁾ omtalte Sammenstød med Generaladjutant *Johan Heye*. Denne tappre Officer, der var bleven adlet for sit udmærkede Forhold ved de Svenskes Tilbageerobring af Rygen 8. Januar s. A., og som senere havde gjort Felttoget i Skaane med, har vel ikke villet respektere Hannibal som Kammerat. Utænkeligt er det heller ikke, at Striden er opstaaet over Ligheden mellem det Vaaben, en oprejst Løve, som Hannibal af egen Magtfuldkommenhed tillagde sig,³⁾ og det, som Heye havde faaet af Kongen. Nok er det, at de paa aaben Gaden i Kjøbenhavn („ved Hans Friis's Trappe“) trak blank imod hinanden, og at Hannibal, der i øvrigt synes at være optraadt som den besindigste af de stridende Parter, dræbte sin Modstander ved et Kaardestød i Brystet. Det er den eneste Vaabendaad han vides at have udført, og den skilte den danske Hær ved en af dens mest lovende yngre Officerer!

Uagtet Stadens Porte strax bleve lukkede, slap Hannibal dog bort til Hamborg, hvor han optraadte med stor Pragt, og gav mange Penge ud, „skjønt det var almindelig bekjendt, at han ingen Midler havde og heller ikke var nogen rigtig Oberst.“

¹⁾ Brev til Lente uden Underskrift eller Datering (fasc. 11, Nr. 269), jvf. Hann. Løwenschild til Krigssekretær J. Harboe ⁵/₁₁ 1684. (Indk. Breve til Krigssektr.) — Hugo Lente var Fætter til Chr. L.

²⁾ 3. R. II, S. 45 ff.

³⁾ Jvf. Adelslex. I, S. 339.

Om Maaden, hvorpaa han skaffede sig Midlerne til dette Herreliv, sagde derfor onde Tunger, at han „fait à Hambourg l'honnête métier de maquereau et s'acquitte si bien de cette charge, qu'il en tire beaucoup de profit.“¹⁾ For ikke at gjøre en Skjelm Uret skal dog bemærkes, at det var i de samme Dage (17. Novbr), at han udstedte den tidligere omtalte Obligation paa 3000 Rdl. til sin Fader. Forholdet til Fru Lente var derimod brudt; hun havde allerede, medens han endnu var i Kjøbenhavn, skriftlig slaaet op med ham, da hun havde faaet en ny Tilbeder, som hun foretrak, nemlig en anden gammel Bekjendt af Tidsskriftets Læsere, *Johan Daniel de Richelieu* alias *Richel.*²⁾ Denne var s. A. bleven Oberstløjtnant ved Bergenhuisiske nationale Infanteriregiment, og med dette, hvis Oberst var Fru Lentes Broder, *Bendix v. Hatten*, har Richelieu vistnok Sommeren over ligget for Baahus; men, efter at Belejringen af denne Fæstning var hævet, rejste han med Anbefaling fra Obersten til Holsten, hvor han snart vandt den letsindige Enkes Hjerte. „La femme, toute spirituelle qu'elle soit, est bien peu de chose, quand Dieu l'abandonne“ (!!), skriver en tredie Broder, *Johan Hugo Lente*, til Christian ved Omtalen af denne Sag. Svogrene vare blevne bestyrte ved Mad. Anna Christines Ægteskabsprojekt med „un infâme comme le sieur Hannibal,“ men vare nu blevne ikke mindre ubehagelig overraskede ved at høre, at „le sieur Richel est un galant à part et point le maquereau de Hannibal.“

En Konflikt var selvfølgelig uundgaaelig. „Proxeneten“ Hr. Munk præsenterede sin Obligation, hvis første Afdrag var forfaldet Mortensdag 1678. Først vilde Fru Lente gaa fra det hele, idet hun henholdt sig til en skreven Meddelelse til Munk om Opslaget; men denne Indvending maatte hun lade falde, da Forskudene vare ældre end Brevet. Tilmed truede Hannibal med Skandale. Saa fik da Munk sidst i Januar 1679 sit Tilgodehavende betalt, og hans Hustru endda „en god Diskretion;“

¹⁾ Diarium Europ., Contin. XXXVIII (o: 39 Bind), S. 240. Anførte udaterede Brev samt et lignende (fasc. 12. Nr. 66).

²⁾ 2. R. V., Stamt. t. S. 173. 3. R. III, S. 302 ff. og V., S. 92 f.

men, knap var dette bragt i Orden, før Hannibal, der naturligvis ikke vilde slippe Guldfluglen med det Gode, lagde ud paa ny, og, uden at tage Hensyn til, at han ingen Pardon havde faaet for Drabet paa Heye, var dumdristig nok til at melde sig hos Damen for at bortføre hende eller, hvis hun gjorde Vanskeligheder, i det mindste at „skjære Næse og Øren af hende.“ Da dette venlige Forsæt mislykkedes, forlangte han den for Brud paa Ægteskabsløftet stipulerede Erstatning udbetalt, og fortalte alle og enhver „de afskyeligste Ting om, hvorledes de havde levet sammen.“ I sin Vaande skrev Fru Anna Christine Brev paa Brev til Richelieu om at komme og holde Bryllup, og 14. Marts 1679 fejredes da ogsaa dette i Glückstadt. Hannibal var naturligvis rasende, og i denne Stemning undsaa han sig ikke for fremdeles at gjøre sit bedste for at ødelægge sin tidligere Forlovedes Rygte. Richelieu, der, som man ser, havde Grunde nok til at ønske at stoppe Munden paa ham, red derfor en Morgen tidlig ud med nogle Soldater, attrapperede Rivalen, der endnu havde Anklagen for Drabet svævende over sit Hoved, og overleverede ham i Retfærdighedens Hænder.¹⁾

Hannibal blev nu sat i Varetægtsarrest i Glückstadt og Sagen indberettet til Kongen, der under 27. April tillagde Kancelliet samme Steds Ordre til at aktionere ham „wegen beschehener Entleibung Unseres Generaladjutanten Heye.“ Sagen havde ellers allerede en Gang været for Retten, idet den Dræbtes Enke, Fru Anne Vind, havde anlagt privat Søgemaal ved Kjøbenhavns Raadstueret. Her var Hannibal dog bleven frikjendt, idet det ved Vidner godtgjordes, at han forgjæves havde opfordret sin Modpart til at holde inde og tilbuddt at give ham Revanche andet Steds; først da han ikke kunde retirere sig længere, havde han brugt sit Vaaben til Nødværge. I Glückstadt synes man imidlertid at have set paa Sagen med mindre gunstige Øjne;

¹⁾ J. H. Lente til Chr. Lente $\frac{26}{12}$ 78 og $\frac{14}{1}$ 79 (fasc. 30 Nr. 10 og fasc. 12 Nr. 15). A. Schröder til samme $\frac{17}{12}$ 78 (fasc. 1 Nr. 192). Hugo Lente til samme $\frac{11}{5}$, $\frac{5}{8}$ og $\frac{14}{8}$ 79 (fasc. 3 Nr. 1, 5 og 43 b. Afskr. af Br. fra Glückstadt $\frac{21}{1}$, $\frac{17}{2}$ og $\frac{10}{8}$ 79 (fasc. 12 Nr. 23). Personalhist. Tidskr. 2. R. V, Stamt. til S. 173, jvf. 3. R. II S. 319.

der taltes endogsaa om, at Delinkventen skulde sendes til Kjøbenhavn, og at Sagen der skulde for Højesteret. Under disse Omstændigheder foretrak Hannibal „Unaade og Exil“ fremfor at afvente Udfaldet; i Midten af Juni brød han ud af Fængslet og flygtede tilbage til Hamborg.¹⁾

Medens hendes tidligere Elsker sad arresteret, havde Fru Richelieu selv leveret en temmelig uhyggelig Kommentar til de Beskyldninger, han havde udslynget imod hende: 2 Maaneder efter Brylluppet havde hun bragt et Barn til Verden, som efter Tiden næppe hendes daværende Mand, men ret sandsynlig Hannibal kunde være Fader til.²⁾

Christian og Johan Hugo Lente vare naturligvis i højeste Grad oprørte over den Familien ved Svigerindens „paillardises“ overgaaede Skam, hvortil for den førstes Vedkommende endnu kom Ærgrelsen over, at hans Udsigter til at faa sine Penge igjen hos Hannibal bleve ringere og ringere. En Del af deres Vrede lode Brødrene gaa ud over deres Fætter, Fruens forrige Lavvæрге, Hugo Lente, der nærmest synes at have stillet sig paa den narrede Elskers Side, og som, da Fruen vilde gifte sig med Richelieu, havde afslaaet at have noget med Skiftet at gjøre, hvorfor Farbrødrene vare bange for, at hendes Børn af 1. Ægteskab skulde være blevne bedragne for deres Arv.³⁾

Om Hannibals Liv og Færden i det næste Par Aar havest ingen anden Underretning end de i Stiftsrelationerne meddelte Uddrag af Breve til hans Moder. Ikke længe efter hans Flugt fra Fængslet i Glückstadt maa han være rejst til Dresden. Han haabede nemlig at blive introduceret ved det derværende Hof gennem sin gamle Ven, den ovenfor omtalte „Baron“ Jacob v.

¹⁾ Tydske Kanc.'s Innländ. Registratur $\frac{27}{4}$ 79. Extrakt af Raadhusretsdom (fasc. 12 Nr. 49). H. Lente $\frac{5}{6}$ 79 (fasc. 3 Nr. 5). Indberetning til Vicestatholder i Hertugdømmerne, Grev Ditl. Rantzau $\frac{20}{6}$ 79 (K. preuss. Statsark. i Slesvig, Acta A II, 64).

²⁾ J. H. Lente til Chr. Lente $\frac{2}{6}$ 79 (fasc. 12, Nr. 53). — Dette Barns senere Skjæbne er mig ej bekjendt. Den nulevende Familie „du Plessis de Richelieu“ stammer fra Oberstens 2. Ægteskab med *Anna Cathrine Walther*.

³⁾ Extr. af Br. fra Glückstadt $\frac{17}{2}$ og $\frac{10}{8}$ 79 (fasc. 12 Nr. 23).

Petersen, der i sin Tid havde været Dronning Sophie Amalies „geheimtester Kammerdiener“ og som saadan havde spillet en vis Rolle ved hendes Datter, Prindsesse Anna Sophies Trolovelse med Kurprinds Johan Georg (III) af Sachsen 1663. Kurprindsessen synes ogsaa at have taget sin Landsmand under Armene, og, da hans Forsøg paa at træde i sachsisk Tjeneste ikke slog an, sørgede hun for hans „Lykke“ paa anden Maade, idet (som Hannibal skriver 28. Okt. 1687) „Ihre Hochheiten Selbsten durch eine Recommendation von eigener hohen Handt an S. Durchl. Hertzog Christian von Merseburg¹⁾ [mir] zu meiner ersten Heirath vor 8 Jahren Allergnädigste Protektion wiederfahren lassen.“ Dette Ægteskab blev altsaa indgaaet i Slutningen af 1679, eller maaske snarere i Begyndelsen af 1680. Brudens Navn nævnes intet Steds; ser man imidlertid hen til, hvad der i forskellige Breve anføres om hendes Familie- og Ejendomsforhold, hed hun *Barbara Eleonore v. Kleist*, født *v. Kalkstein*. Hun var Datter af polsk Generalløjtnant og Kammerherre *Albrecht v. Kalkstein* til Knauten m. m. i Øst-Preussen og *Maria Anna* født *v. Wiedebach* af Huset Oegeln. Hun havde været gift tidligere med brandenborgsk Oberst *Christian v. Kleist* til Gross Tychow i Bagpommern, der var død kort forinden; 1. Juni 1679 havde hans Sønner af 1. Ægteskab med Hedvig Sophie v. Kleist (ligesom han selv af Linien Gross Tychow) holdt Skifte efter ham.²⁾ De havde ved denne Lejlighed delt Faderens Lensgodser i Pommern imellem sig og lovet at staa hinanden bi, hvis Besiddelsen skulde blive dem anfægtet af Stifmoderen eller hendes Børn, en Søn og en Datter. Fru Barbara Eleonore havde derimod beholdt Riddergodset *Oegeln* ved Guben i Nedre-Lausitz, under Hertugen af Sachsen-Merseburgs Højhed, hvilket, som anført, havde tilhørt hendes mødrene Slægt, og som Oberst Kleist havde erhvervet ved Overenskomst med hendes Broder Oberstløjtnant Christoph Albrecht v. Kalkstein. Her³⁾ levede nu Hannibal i 3 Aar og

¹⁾ Broder til Prindsessens Svigerfader, Kurfyrst Johan Georg II.

²⁾ H. Kypke, *Gesch. des Geschl. v. Kleist III*, 2. Afd., S. 128 ff.

³⁾ Naar han 1682 daterer Egelen (Pershist. Tidsk. IV, S. 159), er dette selvfølgelig Oegeln.

har sagtens paa forskjellig Maade, men uden Held søgt Ansettelse, da der i Foraaret 1683 aabnede sig en Udvej for ham til at komme hjem til Danmark.

Forholdet til Hertugen af Gottorp var blevet mere og mere spændt, og det trak stærkt op til, at man vilde ty til Sværdet for at hugge Knuden over. Christian V trak sine Tropper sammen i Holsten og udbød Patenter til Hvervning af nye Regimenter. Blandt dem, der meldte sig som Lysthavende hertil, var ogsaa *Hannibal v. Löwenschild*. Ganske glat synes det dog ikke at være gaaet — et Udkast til en Kapitulation af 12. Maj er atter kasseret — men efter et Par Maaneders Forhandlinger blev der dog under 10. Juli 1683 tilstaaet ham en ny, hvorved han forpligtede sig til at hverve et Infanteriregiment paa 8 Kompagnier à 125 Hoveder (3 Officerer, 122 Underofficerer og Menige). Officererne skulde han selv ansætte paa videre allernaadigst Approbation. Lønning til disse skulde udbetales fra Kapitulationsdagen, til Mandskabet derimod først efter Haanden, som det blev præsenterede for Kommissarierne. Til Hverver- og Munderingspenge skulde han have 16 Rdl. pr. Mand og desuden til Faner og Musikinstrumenter 200 Rdl. Pengene skulde udbetales i 3 lige store Rater, den første strax ved Kapitulationens Afslutning, den anden og tredie henholdsvis 6 og 12 Uger senere, Udbetalingen skulde ske ved de kongelige Agenter Heinrich Stampel & Johan Braun i Hamborg efter Anvisning fra Genneralkommissariatet og mod betryggende Kavtion for, at han trolig vilde efterkomme sine Forpligtelser. Der skulde hverves „lutter brave, dygtige og gode tyske Folk“. Munderingen skulde være graa med rødt Underfoder. Til Løbepladser anvises Glückstadt og Krempe, og Regimentet skulde om 4 Maaneder være saa komplet, at Hovedmønstringen kunde gaa for sig. Obersten skulde selv erstatte den Skade, Regimentet maatte lide ved Desertion eller paa anden Maade. — Under samme Dato som Kapitulationen udstedtes Hververpatenter for Obersten selv og 4 andre Officerer, Navnene in blanco.¹⁾

¹⁾ Krigskancelliets Expeditioner 1683, Nr. 964—966.

Nu var Hannibal altsaa, i det mindste foreløbig, virkelig dansk Oberst og havde samtidig faaet sit, vistnok selvtagne, Navn Løwenschild officielt anerkjendt. I Kapitulationen og Patentet benævnes han ved dette, men s. D. sendes fra selve Krigskancelliet en Ordre til Genneralkommissariatet, „wegen der von Ob. *Hannibal aus seinen eignen Mitteln* anzuwerbenden 300 Mann einen Revers zu nehmen, auf die übrigen 700 Mann aber nach gestellter Caution das Werbgeld erlegen zu lassen.“¹⁾ Det var med disse 300 Mand, at han maatte kjøbe sig Pardon for Drabet paa Heye.

Den 10. Novbr. skulde Regimentet altsaa staa færdigt til Hovedmønstring; men denne Forpligtelse holdt Hannibal saa slet, at han d. 28. s. M. kun havde stillet „16 kleine Jungens.“ Chefen for Feltkommissariatet i Holsten var Etatsraad *Herman Meier*, der havde været Krigssekretær (d. e. Chef for Krigskancelliet, hvorfra alle Kongens Ordre til Hæren og Flaaden udgik) da Hannibal i 1678 var i dansk Tjeneste, og maaske fra den Tid nærede nogen Mistillid til hans Paalidelighed. Han beklagede sig gjentagende over ham og forespurgte hos sin Efterfølger som Krigssekretær, Jens Harboe, om Forpligtelsen til at levere 300 Mand uden Hververpenge ikke var optagen i „Ob. Hannibals Pardon- eller Restitutions-Brev.“²⁾ Fristen blev dog siden forlænget til 20. April 1684.

Imidlertid var Hannibal stadig i Tyskland og anstrængte sig, i det mindste efter eget Sigende, til det yderste for at skaffe de lovede „brave tydske Folk.“ Som man vil have bemærket, havde han ifølge Kapitulationen Ret til den første Besættelse af Officerspladserne, og som det var Skik og Brug, „kapitulerede“ han videre om disse. Det sædvanlige var, at Kompagnicheferne (en Oberstløjtnant, en Major og Resten Kapitajner) paatog sig at hverve Mandskabet til deres Kompagni, og at de saa igjen antog Løjtnanter og Fændrikker imod at disse bidroge deres Part. Hannibal havde imidlertid været

¹⁾ Ib. Nr. 967.

²⁾ H. Meier til J. Harboe $\frac{7}{11}$, $\frac{88}{11}$, $\frac{6}{12}$, $\frac{12}{19}$, 83, $\frac{18}{1}$ og $\frac{80}{1}$ 84 (Indk. Breve).

snedig nok til at lade Kompagnicheferne forpligte sig til at stille hver 25 Mand udover Kompagniernes i den kongelige Kapitulation fastsatte Styrke, og da disse senere opdagede Træskheden og beklagede sig til Krigssekretæren, undskyldte han sig med, at det var sket for at tilvejebringe de 300 Mand, som han skulde levere uden Betaling! For øvrigt sendte han stadigt Meddelelser om, at nu var den, saa den Officer i Anmarsch med saa og saa mange Mand. Officererne hørte gjennemgaaende til bekendte østtydske Adelsslægter, deriblandt 4 *Kleister*¹⁾, hvoraf 3 vare hans Stifsønner, en *Kalkstein*, gift med hans Stifdatter, en *Heydebreck*, 2 *Manteuffeler* o. s. v.

Hele Vinteren igjennem maatte Hannibal imidlertid døje allehaande Gjenvordigheder. Hans Svigersøn og Oberstløjtnant *Christoph v. Kalkstein*, der var afgaaet fra Pillau med 200 Mand, led Skibbrud udfør Danzig, med reddede sig med 110 Mand og gik tilbage til sine Godser i Preussen for at vente paa ny Skibslejlighed; Vinteren blev imidlertid meget haard og først i Marts kom Kalckstein atter afsted, med Tilladelse til at lægge Rejsen over Bornholm. Den første Major, som Hannibal havde engageret, døde i Oktober af Sorg (!) over, at hans Løjtnant af en Fyrst Lubomirskis Hververe havde ladet sig lokke til at desertere med 40 Mand, og den nye Major, *Greiff*, blev i Marts arresteret i Stargard, uagtet han havde brandenborgsk Pas. Hannibal selv havde Ubehageligheder af lignende Art, idet Hertugen af Merseburg dikterede ham en Bøde paa 400 Dukater for ulovlig Hvervning. Han beder i den Anledning om, at Kongen vil lægge et godt Ord ind for ham hos Kurfyrsten af Sachsen, der har Jus belli et pacis i Nedre-Lausitz, og gjennem hendes Kongelige Højhed Kurfyrstinden (Anna Sophie) skaffe ham Bevilling til at samle et Kompagni af frie og herreløse Folk; Feltmarskal Flemming, der var hans gode Ven, havde under Haanden forsikkret ham om, at han nok skulde faa en saadan Tilladelse, „und könnte unter dem Prætext ein mehreres bei der Werbung ge-

¹⁾ Der vil i et følgende Hæfte blive meddelt nogle Notitser om Familien v. Kleist i Danmark.

macht werden, und dadurch die mir bestimmte Strafe in Vergessenheit gerathen.“ — En af hans Kaptejner, *Hans Siegismund v. Waldow*, gik i Januar uden Orlov „spazierweise“ til Kjøbenhavn, og uagtet han havde faaet Haandpenge saavel af Hannibal som af Krigskommissær Amthor, traf han der en ny Akkord med Oberstløjtnant Chr. F. Marschalk, der var i Færd med at hverve en Dragoneskadron paa 3 Kompagnier. Sagen ordnedes dog ved, at Waldow fik Lov til at blive hos Marschalk, mod at denne gik i Borgen for, at han leverede Hannibal saa mange Mand, som han havde forpligtet sig til; hans Kompagni blev givet til en Baron Rechenberg fra Schlesien.¹⁾

Den værste Vanskelighed, som Regimentets Oprettelse stødte paa, var dog selve Chefens Mangel paa Penge og Kredit — det sidste endog hos hans egen Hustru; thi, naar han siger, at „wir an Landgütern unter Chur Brandenburg als in Sachsen über 80000 Thaler gesessen sein,“ saa var det for det første vistnok en stor Overdrivelse, og dernæst gaar dette *wir* udelukkende paa Hustruen, som han ikke levede i Formuesfællesskab med. I Januar skriver han dog, at han med stort Besvær har persvaderet hende til at yde ham et Laan paa 6000 Rdl., men dermed var han endda ikke hjulpen. D'Hrr. Stempel & Braun, over hvem han atter og atter beklager sig til Krigssekretæren, havde „mod Skik og Brug“ (men næppe ganske imod Kapitulationsbestemmelserne) forlangt Kavtion ikke blot for de Penge, de udbetalte, men ogsaa for „Hvervningen og Tiden,“ hvorved de fuldstændig vilde skrænme hamburgske Kjøbmænd fra for Fremtiden at kavere for kongelige Hvervninger. Firmaet havde ogsaa gjort Indvendinger mod at modtage Kavtion fra Jøden Daniel Abenzur, hvem Hannibal, da han i Hamborg ikke kunde opdrive en eneste christen Kavtionist, havde maattet love en Fortjeneste af 200 Rdl. pr. Kompagni.²⁾

Hvor meget der heraf er sandt, eller om disse bestandige

¹⁾ Hann. Løwenschild til J. Harboe Colberg ⁸/₁₁ 83, Berlin ¹⁰/₁ 84, Altona ²⁵/₁ og ²⁸/₁₁, Hamborg ³¹/₁₁, Glückstadt ⁴/₄, Hamborg ²⁴/₄ s. A. (Indk. Breve).

²⁾ Anf. Breve fra H. L.

Uheld ikke havde deres egentlige Grund i Hannibals egen sædvanlige Upaalidelighed, faar staa hen; Etatsraad Meier kalder hans Undskyldninger for „palabre“. I Januar Maaned var han imidlertid med Familie ankommen til Altona, og ved den Tid, da Regimentet skulde staa færdigt, havde han i Glückstadt faaet samlet et Par Hundrede Mand. Disse vare dog endnu ikke munderede og bevæbnede, og, som Meier skriver, „wenn die Leute nicht gekleidet werden, verlaufen sie“. Man ansaa i Almindelighed hele Foretagendet for mislykket. Oberst Otto Vietinghof, Kommandant i Frederiksort, der ved samme Tid havde faaet Ordre til at hverde et nyt Frikompagni, bad derfor om at faa Folk leverede af Hannibals Regiment, „so doch vermuthlich aus Mangel des Aufkommens untersteckt wird“, — og en lignende Anmodning fremfører Obersten for Dronningens Livregiment, Jobst Scholten¹⁾. Hannibal selv haabede dog, at Regimentet, nu da den strænge Vinter var forbi, snart skulde blive komplet, og, selv om dette Haab slog fejl, fik han virkelig nogen Tid efter en Bataillon paa 6 mere eller mindre fuldtallige Kompagnier stillet paa Benene. I Juni Maaned beder han om, at de af hans Folk, der garnisonere i Krempe, maa blive forlagte til Glückstadt, hvor der er bedre Tilførsel af Levnetsmidler; de lide stor Nød, da de endnu ikke forstaa at indrette sig efter Landets Skik og de ikke som tidligere kunne fortjene noget til Hjælp, eftersom de nu ere fuldt munderede og daglig forrette Kongens Tieneste²⁾.

Som bekjendt endte Mobiliseringen i 1684, uden at det kom til Krig. Den 30. Maj inddrog Christian V uden Sværds slag den gottorpske Del af Slesvig under Kronen og i August besluttede han atter at indskrænke Hæren. Hannibal var frejdig nok til at fremsætte en Anmodning om, at der ved denne Reduktion maatte blive givet ham nogle Kompagnier til Komplettering af hans Regiment, og at de af hans Kaptajner, der havde ladet ham i Stikken ved Hvervningen, maatte blive erstattede med

¹⁾ Scholten til Harboe ¹¹/₄ 84, Vietinghof ²⁶/₄ s. A. (Indk. Breve).

²⁾ Hann. Löwenschild til Harboe, Itzehoe ¹²/₆ 84, (Indk. Breve).

andre. Tillige bad han om at maatte betale de 300 Mand, som han ikke havde kunnet stillet paa Benene, med 16 Rdl. pr. Mand til førstkommende Paaske¹⁾. Disse Ønsker bleve dog ikke bønhørte, Som naturligt er, gik Reduktionen særlig ud over de i Anledning af Mobiliseringen oprettede, endnu mere eller mindre ukomplette Regimenter, og da først og fremmest Hannibals og Ellebrachts²⁾, der omtales som de ringeste. Under 3. September faldt en kongelig Resolution, der overensstemmende hermed gik ud paa, at der af Hannibals Regiment 1° skulde udtages 8 Underofficerer og 60 Meuge af de bedste til Fodgarden; 2° skulde Oberstløjtnant Kalksteins³⁾ og Kapitajn B. E. v. Kleists Kompagnier formeres hvert paa 113 Hoveder, incl. prima plana, og afgaa henholdsvis til Fynske og til Prinds Frederiks Regiment; 3° skulde det øvrige Mandskab anvendes til Komplettering af Infanteriregimenterne i Hertugdømmerne, særlig Dronningens Livregiment. Reduktionen foregik i Glükstadt i Begyndelsen af Oktober og varede 3 Dage fra Morgen til Aften; Generalløjtnant Geyse og Etatsraad Meier iværksatte den. Ved Mønstringen manglede der 32 Mand, men da Geyse forbød at udbetale Officererne deres Afregning, ligesom han ved Trommeslag truede enhver Borger, der skjulte nogen Soldat, med stræng Straf, bleve de efter Haanden trukne frem af deres Smuthuller i Husene og paa Fæstningsværkerne. I øvrigt var en Del Mandskab endnu under Vejs fra Pommern og Sachsen⁴⁾.

For at de mange reducerede Officerer „i det mindste Vinteren over kunde have deres Ophold“, foretog man en større

¹⁾ Samme, Krempe $\frac{3}{10}$ 84.

²⁾ Anthon Günther E. (Ellbrecht), † 1723, se D. biogr. Lex. IV, S. 500.

³⁾ Kalkstein stod ved Fynske Reg. (som han gjentagende kommanderede i Chefen, Oberst v. Friesensees Fraværelse) indtil han $\frac{4}{8}$ 1688 tog Afsked. Maaske det var ham, der 1691 faldt ved Salankemen i Ungarn (Gauhe, Adelslex. II, S. 509). $\frac{28}{11}$ 1686 fik han en Søn, Christoph, døbt i Nyborg. — Efter hans Anbefaling (Indk. Breve) blev hans Broder Magnus Ernst v. K. $\frac{17}{2}$ 1687 Fændrik v. Fynske Reg., Afsked $\frac{11}{6}$ 1689.

⁴⁾ Reg. o. indkomne Sager 1684. Protokol o. udf. Sager til Genkommiss. s. A. Nr. 186. Den svenske Gesandt Leijonkloos Relation (D. Saml. 2. R. V, 131). H. Meier til Harboe $\frac{4}{10}$, $\frac{11}{10}$, $\frac{18}{10}$, $\frac{29}{11}$ og $\frac{1}{12}$ s. A., Löwenschild til Samme $\frac{10}{10}$ s. A. (Indk. Breve).

Udvidelse af Drabantkorpset, og gennem en Indstilling til Optagelse i denne „Kavallergarde“ faa vi Oplysning om en Del Officerer, der have staaet ved Löwenschilds Regiment¹⁾, nemlig Major Nicolaus v. Greiff, Kaptajnerne Balthasar v. Manteuffel og Christian Casimir v. Kleist, Kaptajnløjtnant Bastian Henrik v. Kleist, Regimentskvartermester Thomas Wedig v. Heydebreck, Løjtnanterne Michel Mathias v. Colleroe og Jørgen Christof v. Massow, Fændrikkerne Tobias Silvester v. Herzberg, Joachim Koch, Gotfried Ernst Venediger og August Anton v. Kleist²⁾. Om den som Waldows Afløser ovenfor omtalte Baron Rechenberg høres intet videre; maaske det var ham, der atter var afløst af en Kaptajn v. Bonin³⁾. Endnu kan nævnes, at Kaptajn Nicolas de Bergagne en Tid lang har staaet ved Regimentet⁴⁾, ligesom Chefens Broder *Andreas* strax ved Oprettelsen skal have faaet Bestalling som Kaptajn ved samme. Denne sidste var fra Nederlandene rejst til Norge, laa 1678 med Gyldenløve for Baa-hus som Løjtnant ved Vesterlenske Regt., kom 8. Aug. 1682 paa Vartpenge med „som Kaptajner af nat. Inf. deres Traktement“ og blev 1684 „avanceret til Numedals og Sandsværds Kompagni“⁵⁾.

Nu stod Hannibal altsaa uden Regiment, og da han ikke havde opfyldt de almindelige Kapitulationsbetingelser, end sige leveret de 300 Mand extra, vare hans Udsigter ikke de bedste. Etatsraad Meier, der, som man har set, aldrig havde haft syndelig til overs for ham, var tilbøjelig til at gjøre „kort Proces“. „Kein Regiment kein Oberster, keine Compagnie kein Capitaine, ist die alte Regel, und, da er seine Capitulation nicht gehalten,

¹⁾ Liste „Prætendenter til Drabanter-Garden“ i Indk. Breve, 1685, Januar. — Regimentet findes nok opført i Militær Etaterne for 1683 og 1684, men foruden Chefen er kun anført Kapt. Waldow, der, som onf. omtalt, aldrig kom til at staa ved Regimentet.

²⁾ Efter i nogen Tid at have gjort Tjeneste ved Drabantgarden træde disse Officerer meget snart ud af dansk Tjeneste, alene med Undtagelse af Löwenschilds Stif sønner.

³⁾ Löwenschild til Harboe, Altona ²/₁₁ 84.

⁴⁾ Bergagne til Harboe, Glückst. ⁸⁰/₁₁ 83 (Indk. Breve). Han blev 1885 Fører ved Drabantgarden, 1690 kar. Oberstltn., † 1700.

⁵⁾ Personalthist. Tidsskr. IV, S. 157. A. P. til C. Lente ⁸⁰/₆ 1678 (fasc. I Nr. 36). Ansignations-Kontorets Prot. 1682, fol. 173. Indk. Sager 1684, Nr. 135.

ist Seine Mayestät auch an nichts verbunden“¹⁾. Af Tonen i Hannibals Breve til Krigssekretær Jens Harboe fremgaar det ogsaa, at han ikke havde andet at haabe paa end Kongens „verdensberømte Højmodighed“. Han fortalte atter vidt og bredt om alle de Uheld, han havde havt, som Følge af Kjøbmændenes Griskhed, Kaptajnernes Uefterrettelighed, Vinterens usædvanlige Strængthed osv. Regimentet havde kostet ham over 10,000 Rdl., og Folkene stode ham i 30 Rdl. Stykket, medens han selv kun fik 16 Rdl. Til alt Held var Harboe ham mildere stemt end Meier. Han lovede, at han skulde blive nogenlunde tilfredsstillet, hvis han ikke vilde skrue sine Fordringer for højt op, og, da han i Februar var bleven enig om disse med Krigskommissær Amthor, ere de vistnok blevne godkjendte. Hans Ønske om ligesom de andre reducerede Regimentschefer at blive aflagt med et honorabelt Kommandantskab, blev der derimod ikke taget Hensyn til²⁾.

Der var imidlertid andre end Hannibal selv, der med Længsel havde imødeset Afgjørelsens Time: baade Chr. Lente, der haabede omsider at faa de 100 Rdl., som han nu havde til gode paa 8de Aar, og Richelieu, der jo ogsaa havde en gammel Regning at afgjøre. Allerede siden Maj 1683 havde de begge ligget paa Lur, og Lente havde været meget bange for, at Richelieu skulde „expedere Hannibal over i den anden Verden“, forinden Gjælden var betalt. Saa længe Hannibal var i Færd med sine Hvervninger, turde Richelieu dog af Hensyn til Kongens Tjeneste, ikke gjøre ham noget; men, da Hannibal faktisk var udtraadt af denne, behøvede han ikke længere at holde sig tilbage. Hvor meget han saa rasede og skjældte, var Hannibal imidlertid foreløbig ikke til at bevæge til at give den forlangte Satisfaktion, for at det ikke skulde gaa ham som den Gang, da han paa Grund af Drabet paa Heye ikke havde faaet det ringeste af sit Tilgodehavende. Det trak derfor ud til Maj med Duellen, i hvilken Richelieu „a eu l'avantage“ — dog uden at der flød

¹⁾ H. Meier til Harboe 17/9 84.

²⁾ Løwenschild til Harboe, Altona 6/11, 2/11, 25/11 84, 3/2 85.

Blod¹⁾, saa Kamplysten har neppe været saa overdreven stor paa nogen af Siderne. En medvirkende Aarsag hertil kan maaske søges i, at den oprindelige Aarsag til Uvenskabet, Richelieus Hustru, netop i de samme Dage var gaaet bort fra denne Verden og den Elendighed, hun væsentlig ved egen Daarskab havde bragt over sit Hoved. Hendes 2det Ægteskab havde været ulykkeligt, og til Sorgen havde der slaet sig Sygdom og Nød. De Brevskaber, som Hannibal sad inde med fra deres Forlovelsestid, særlig Ægteskabskontrakten, pinte hende, og i 1684, da han trængte til Penge til sine Hvervninger, fik hun dem kjøbt tilbage for 4000 Rdl. Herved havde hun imidlertid ganske blottet sig selv, da Manden bemægtigede sig hendes Rentepenge, og i Januar 1685 henvendte hun sig til Johan Hugo Lente med Anmodning om et Laan paa 1000 Rdl. Denne vilde dog ikke indlade sig med hende, uagtet hun meddelte, at hun stod paa Tærskelen til den anden Verden; han mente, at hun var „une fausse bête“, der kun spekulerede i hans Medlidenhed. Det viste sig dog, at hun havde Ret; d. 2. Maj endte hun sit ulykkelige Liv „i stor Anger“, efterladende et Testamente, hvori hun udelukkede sin Mand fra enhver Arv, men efterlod alt, hvad hun ejede og havde, til sine Børn eller eventuelt til Lenterne. Arven ansloges til 30,000 Rdl. i fast og rørlig Ejendom, men var stærkt „embrouilleret ved Processer“²⁾. Enkemanden giftede sig, som omtalt, paa ny 1689 og blev i dette Ægteskab Stamfader til den endnu blomstrende norsk-dansk-siamesiske Familie „du Plessis de Richelieu“.

Lentes Anstrængelser for at faa sine Penge ere mere vidtløftige end interessante. Hannibal vedgik Gjælden og lovede stadig at betale, men kom, som man kan tænke, lige saa stadig med Udflugter. Ved Medvirkning af en anden Fætter, Gert Lente, og særlig af Gerhard Hüttemann, Kommissariatsskriver i Sles-

¹⁾ Løwenschild til Harboe ⁸/₃ 85. J. H. Lente til C. Lente ⁷/₈, ⁸⁰/₁₁ 83, ¹⁹/₅ 85 (fasc. 13 Nr. 64 og 134, fasc. 15 Nr. 57). G. Hüttemann til Samme ⁴/₁₂ 84 (fasc. 4 Nr. 168). G. Lente til Samme ⁶/₁₁ 84 (fasc. 5 Nr. 88).

²⁾ Løwenschild til Harboe ⁴/₁₁ 84. J. H. Lente til C. Lente ¹⁴/₁ og ¹⁶/₅ 85 (fasc. 15 Nr. 74 og 58).

vig, synes det dog, som om Anthor omsider er gaaet ind paa at indeholde Lentes Tilgodehavende i Hannibals Afregning. Lente var dog misfornøjet med, at Halvdelen af Beløbet blev udbetalt til hans Svoger, en Hr. v. Sasburg¹⁾.

Nu gaar der igjen et Par Aar, hvor vi høj Grad mangle det, som det har vist sig, ønskelige Materiale til at kontrollere Hannibals egne Beretninger om hans Levned. Han drog tilbage til Sachsen, og da Kurfyrsten ved samme Tid havde sluttet en Subsidietraktat med Venedig, er han vel paa denne Maade kommen i Forbindelse med Republikens Regering, og har for denne paataget sig Hvervningen, der siges snart af et tydsk Infanteriregiment, snart af hele 2. Ved det ene af disse gav han sin Broder *Andreas* Bestalling som Major (d. 12. Juni 1686), maaske han endog overlod ham Kommandoen over Regimentet, men endnu s. A. faldt *Andreas* i en Træfning mod Tyrkerne paa Morea²⁾. Af Danske, der have gjort Tjeneste som Volontærer ved samme Regiment, nævnes „Messieurs von Stöcken³⁾, Hr. Obrist Johan Rantzau Brødre⁴⁾ og andre“.

Oprettelsen af dette Regiment (eller disse Regimenter?), der virkelig synes at være lykkedes for ham, belønnedes, stadig efter hans egen ukontrollerede Beretning, med Generalmajors Rang

¹⁾ Hüttemann til C. Lente ⁷/₁₁, ⁶/₁₀, ⁶/₁₁, ²/₁₂, ¹⁸/₁₂ 84, ²⁸/₂ og ²⁰/₄ 85 (fasc. 14, Nr. 124, fasc. 4 Nr. 160, 176, 86, 171 og 185). G. Lente til Samme ⁵/₁₂ 84 (fasc. 5, Nr. 88). Didr. Oheimb til Samme, Glückst. ³¹/₁₀ 84 (fasc. 1 Nr. 43). Løwenschild til en unævnt, Altona, (hvor han logerede hos Præsident Ruland) ¹²/₁₁ 84 (fasc. 3 Nr. 42)

²⁾ Personalh. Tidsskr. IV, S. 157, jvf. H. Løwenschilds Ansøgning om at blive Rigs greve. 1693 nævner hans Enke ham dog kun som Major (Geheime Reg. ¹/₇ s. A.)

³⁾ Gerhard Chr. v. Stöcken, † 1728 som Genltnt. etc., se Personalh. Tidsskr. 2 R. I., S. 212.

⁴⁾ Joh. Rantzau søger ²⁶/₈ 1687 (Indkomne Sager) Pas til Ungarn for sine (Halv-) Brødre Frands og Frederik Christian R., „der før havde været i venetiansk Tjeneste“. *Frands R.* havde været Kornet ved 1. sjæl. Rytt. Rgt. Han blev 1699 Kapt. v. Pr. Georgs Regt., 1700 Major v. Rodsteens Drag. Regt. dræbt i Juli 1702 under Belejringen af Mantua i en Duel med Overkvartermester J. E. Scheel, (Rockstroh, Et dansk Korps' Hist., 52 f.). *Frederik Chr. R.* blev 1687 Prnltn. v. 2. Sjæl. Rytt. Regt., 1689 Ritmester v. 1. sjæl., til 1690. 1692 v. 5. jydsk, 1694 Major v. 2. jydsk, 1696 Oberstltn.

og en „Condotta af 2000 Ducati effettivi Venetiani aarligen at nyde“, saa længe han levede, hvad enten han forblev i Republikens Tjeneste eller ej, og Hannibal foretrak at fortære denne Pension i Ro fremfor at slaas med Tyrkerne. I Efteraaret 1687 boede han i det mindste i Dresden. Hans 1ste Hustru var da død, men for tredie Gang havde han daaret en rig og fornem Enkes Hjerte. Skade, at hans Kontrafej ikke er blevet overleveret til Efterverdenen! thi han har nok været en kjøn Karl. Han havde 1688 ægtet Fru *Marianne v. Lentz*, født *v. Plessen*. Hun hørte til den ogsaa i Danmark velbekjendte meklenborgske Adelsslægt Plessen, der den Gang var temmelig talrig og havde bredt sig til forskjellige Egne af Tydskland. Hendes 1ste Mand, kejserlig Oberst, siden General-Rigs-Kvartermester *Jacob Heinrich v. Lentz*, var død 27. Aug. 1681 uden at efterlade Børn, men derimod en, som det synes, betydelig Formue, deriblandt Riddergodset *Strassgräbchen*, Grossgraben Sogn, ved Kamentz i Øvre-Lausitz (i det nuværende Kongerige Sachsen). Dette Gods bragte hun med i sit 2. Ægteskab, og skal derhos have „forbundet sig til at kjøbe ham det Grevskab Mouschou“. Dette er dog neppe andet andet end Praleri; thi, da den navnlig som Forfatter til „Briefe eines Verstorbenen“ bekjendte Fyrst Hermann Pückler-Muskau 1845 solgte det „freie Standesherrschaft“, hvorefter han havde Navn (i den nu til preussisk Schlesien hørende Del af Øvre-Lausitz), var Herskabet mindst siden det 16de Aarhundrede uafbrudt gaaet i Arv i Grevelægterne Dohna, Callenberg og Pückler. Derimod købte Hannibals 2den Hustru *Oegeln* af hans Stifsøn, Bernd Christian v. Kleist¹⁾. 1688 paastaar han, at han ejer 11 Landsbyer²⁾, hvad der dog vel snarest vil sige Bøndergods i 11 Landsbyer. Strassgräbchen ligger kun nogle faa Mil fra Dresden, hvor Ægteparret boede i sin egen Gaard, holdt Ekvipage med '6 Heste samt et smukt Sølv-Taffelservice og vare

¹⁾ Meddelelser fra det Kgl. Sachs. Hauptstaatsarchiv i Dresden, Professor Dr. H. Knothe ib. og Dr. W. v. Boetticher i Bautzen. — H. L. daterer ²⁸/₁ 1688 Grossgraben (Personalh. Tidsskr. IV, S. 159).

²⁾ Ansøgn. om at blive Rigsgreve.

jævnlig Gjæster ved det kurfyrstelige Hof¹⁾. Da der nu i Oktober 1687 gik Rygter om, at den daværende danske Gesandt ved nævnte Hof, Overstaldmester Wolf Anton v. Haxthausen, skulde forflyttes til Paris, meldte *Baron* v. Løwenschild, som han nu var stegen til, sig hos sin tidligere Beskytter, Geheimeraad Harboe, som eventuel Aspirant til Posten. „Jeg vilde af et godt Hjerte hellere tjene Hans Kongl. Majestæt end Kejseren eller andre fremnede Potentater,“ skriver han, og blandt sine Kvalifikationer til Posten anfører han foruden den smukke Position, han havde i Dresden, sit nøje Kjendskab til Status publicus Europæ og sine tidligere nævnte Studier under Pufendorffs og Wedderkopps Vejledning²⁾. Haxthausen blev imidlertid ikke forflyttet, og alene af den Grund kunde Hannibals Aspiration ikke komme i Betragtning. Sin 2den Hustru havde han maattet love definitivt at udtræde af venetiansk Tjeneste, og i November 1687 stod han „in procinctu“ at rejse med hende til Venedig for at faa sin „Condotta“ stadfæstet, men allerede i Januar 1688 skriver han, at han har modtaget det „obligeante“ Brev fra Hertugen af Lothringen med Tilbud om at blive kejserlig General-Feltnarskalløjtnant.

Om nu Hertugens Tilbud virkelig har været i den Grad Grad obligeant, som Hannibal paastaar, og, om Tilbudet over Hovedet er kommet fra den Side, kan der nok være Grund til at tvivle om. Men, enten nu Bjerget kom til Muhammed eller Muhammed til Bjerget, saa gjenfinde vi ved Begyndelsen af Decenber 1688 vor Helt i Wien, om end — som sædvanlig, fristes man til sige — i Kachotten („Schrannen“), uvist hvorfor. Vi kunne nu atter med Sikkerhed følge hans Bane, og uberegnelig som denne var, gik den atter, om end kun for en stakket Stund, op ad Bakke. Som Følge af en Henvendelse af 10. Decbr. fra Hofkriksraadet til den nedre-østerrigske Regjering slap han ud af Arresten og allerede Dagen efter modtog han Patent til Hvervning af et Dragonregiment, samtidig med at han udstedte den

¹⁾ Hans niaarige Ophold i Sachsen ses iøvrigt ikke at have sat andet Spor i Akterne end en Notifikation fra Kejser Leopold om hans Ophøjelse til Rigs greve.

²⁾ Uddrag af Brevet til Harboe i Personalhist. Tidsskr. IV, S. 159.

tilsvarende Revers. Han blev derhos foreløbig stadfæstet i sin i Venedigs Tjeneste erhvervede Generalmajors („General-Feldwachtmeisters“) Charge, dog at Bestallingens Udfærdigelse udsattes, indtil Regimentet virkelig var oprettet¹⁾. Endelig bleve han og hans ægte Efterkommere under 30. s. M. ophøjede til Stand, Ære og Værdighed som det hellige romerske Riges og de østerrigske Arvelandes Grever og Grevinder *von und zu Löwenschild* med Prædikat af „Hoch- und Wohlgeboren.“

I et Diplom²⁾, som i Afskrift fylder 25 Foliosider, begrundes Kejser Leopold denne Udmærkelse, idet han forudskikker den Forklaring, at uagtet den romerske Kejserværdigheds Stormægtighed og Herlighed er tilstrækkelig verdensberømt, saa bliver dens „Splendor og Potenz“ dog yderligere forhøjet derved, at „die Vralte, Edle und herrliche Familien, ihren adelichen fürtrifflichen Herkhommen, Tugenden und Verdienen nach, mit mehreren Ehren, würden med Digniteten begabet und erhebt werden,“ — — — „also seind Wir auch nach mehrers und begührlicher (!) gewogen, deren Namen, Stammen und Geschlecht in höhere Ehre und Würde zu erheben und zu sezen, deren Vor Eltern und Sye von guten Vralt Ritterlich, Adelichen Standt und Herkhommen auch sich in Vnseren und des Heylichen Römischen Reichs, sowohl Vnserer Erb Königreich, Fürstenthumben und Landen obligenden wichtigen Sachen und geschäften mit getrewen gehorsambsten Diensten Standthafftig erzaigen, und Vns dem Heyligen Römischen Reich auch Vnserem Hochlöblichen Erzhausz Österreich angenembe, fürtreffliche und ersprieszliche dienste erweisen, und durch ihre Ritterliche, Namhafte Thatten sich vor anderen Herfürthuen und der Weld khundbar machen.“ Og da nu Hannibal Freyherr von Löwenschild, som omtalt i Begyndelsen af hans Biografi, har overtudet Kejseren saavel om sin Slægts Ælde og Anseelse, som om sine egne berømmelige

¹⁾ Oplysninger om Löwenschild's Forhold i Østerrig ere ved Premierltnt. K. C. Rockstrohs velvillige Hjælp ligeledes modtagne fra det K. og K. Krigsarkiv i Wien. Som Kilder ere anførte H. K. R. Reg. og Exp. Dec. 1688—Maj 1691. —do.—Justiz 1691 og 1693, samt F. A. 1688, XII, 6.

²⁾ K. K. Indenrigsmin.s Adelsarkiv, Wien.

Bedrifter i fortkjellige Potentaters, Kongers og Republikkers Tjeneste, og derhos har paabegyndt Oprettelsen af et Dragonregiment „auf seine eigene Spesa,“ saa viser Kejseren ham den omhandlede Naade „zu etwas Ergezlichkeit und Erkhandtnus sothaner herrlichen Thatten, wohlhergebrachten, ruehmblichen wohlverhaltens und getreuen diensten.“!!

Vaabnet beskrives saaledes: „ein quartierter Schild, in dessen linggen vntern vnd rechten obern feldung, in iedwederer überzwergs fünff rothe oder Rubin farbe auch weisz oder Silber farbe Straszen oder Balkhen: in der rechten vntern vnd linggen obern blaw oder lasur farben Feldung in jedwederer derselben ain mit roth ausschlagender Zungen vnd über sich werffenden doppelten Schwanz ganz aufrecht stehender Löw¹⁾, in Mitten bemelten ganzen Schiltes ain über zwerks halb abgethailtes Herz Schiltl, in welchem obern weisz oder silber farben thail, zway blaw oder lasur, farbe Lillien in dem vntern roth oder rubin farben thail aber drey gelb oder goldfarbe Kuglen: oben auf gedachten ganzen Schild ein offener adelicher vnd mit einer Königlich (!) Cron gecrönter Thurniers Helmb, samt daran hangende HalszClainod geziehret, auf welcher Cron drey sich empor werffende blaw oder lasur; weisz oder silber farb, auch roth oder rubin farbe Strauszen federn stehen, zur rechten seithen mit roth oder rubin vnd weisz oder Silber farben, zur linggen aber mit gelb oder gold auch schwarzen Helmb decken vmbgeben.“

Enhver, der gjør Indgreb i de den nye Greve og hans rette Afkom saaledes tildelte Rettigheder, trues med Kejserens svære Unaade og Straf og dertil en Mulkt paa 200 Mark lødigt Guld, hvoraf Halvdelen skal tilfalde Hofkammeret, Halvdelen den fornærmede. Man tør altsaa ikke længere slet og ret kalde ham Hannibal; men, idet man bøjer sig for det kejslerlige Magtsprog,

¹⁾ Dette Felt svarer, med Undtagelse af den dobbelte Hale, ganske til det Vaaben, der 1739 tildeltes Familien *Løvenskiöld* — med hvilken Hannibal Poulsen dog vistnok intet har at skaffe. Adels-Lex., der ikke kjender det grevelige Vaaben, angiver for Løvenschild en Sølvløve i rødt Felt. — Andr. Poulsen forseglor ²⁸/₄ 1677 i et Brev til Lente (fasc. 2 Nr. 61) med en Ørn i Vaabnet, men maaske Signetet var laant af Jac. Petersen (Jvf. 3 R. II, S. 107).

sker det unægtelig med en vis Undren over den Troskyldighed, hvormed vor Helts Fortællinger om hans højadelige Herkomst og store „Krigserfarenhed“ ere tagne for gode Varer. Thi et blot og bart Tilbud om at hverve et Regiment kan dog vel ikke have været Grund nok til at ophøje en i Gjælds- eller Varetægtsarrest hendsiddende, udenlandsk Æventyrer til rigsgrevelig Rang og Værdighed? Anledningen dertil var dette Tilbud dog utvivlsomt; vi ville se, hvorledes Greven indfrie sine Løfter.

Regimentet skulde bestaa af 10 Kompagnier med i alt 800 Mand, og skulde i Løbet af 4 Maaneder oprettes for Løwenschilds egne Midler udenfor de kejserlige Arvelande. Der lovedes ham 50 Thaler pr. Mand, 40 fl. for hver Fane og 200 fl. for hver Proviantvogn, hvilke Summer inden 2 Aar, fra Oprettelsesdagen at regne, skulde anvises ham til Betaling ved det schlesiske Kammer; men dette skulde forud udstede en „Assecuration“ for Pengene, og en Forhaling heraf skulde have en tilsvarende Forlængelse af Hvervningsterminen til Følge. Regimentets Løbepladser vare i Schlesien, og i Januar 1689 træffe vi derfor Løwenschild i Breslau, hvorfra han allerede d. 7. s. M. ansøger Hofkriksraadet om Forlængelse af Terminen. Dette afsloges, hvornæst han, paafaldende hurtigt efter hinanden, under 4., 12. og 15. Februar indsendte Begjæring om, at den ham tilstaaede Assecuration maatte blive udfærdiget, hvilket ogsaa snart skete. Grunden til denne Begjæring var selvfølgelig, at han ikke saa sig i Stand til, som han havde lovet, at hverve Regimentet ved egne Midler, og en anden Følge heraf var, at han maatte se at faa sine Officerer til selv at skaffe de til Hvervning af Kompagnierne nødvendige Summer. Naar det fremdeles om en af hans Stifsønner, Adam Wilhelm v. Kleist, hedder, at han, uagtet han fra ung af havde været lam i Fødderne, dog var „so hurtigen Geistes und so fähigen Verstandes,“ at han blev Kap-
tajn i kejserlig Tjeneste ved Grev Løwenschilds Dragonregiment¹⁾,

¹⁾ H. Kypke, *Gesch. des Geschl. v. Kleist*, III, 2. Afd., S. 132. — Dette er mærkelig nok det eneste Spor til H. L.s Forbindelse med nævnte Slægt, som dennes Historiekrivere have noteret.

saa betyder dette utvivlsomt, at han har kjøbt Titelen af Stifaderen.

Det varede ikke længe, førend der bredte sig Rygter om, at det var galt fat, og allerede i Marts formanede Hofkrigsraadet Løwenschild til at afkræfte den fra flere Sider vaagende Mistanke ved rask at tilendebringe Hvervningen. Snart meldte der sig Lysthavende, som ønskede at overtage Regimentet, hvis Løwenschild gik i Stykker paa Hvervningen; og hans egne Officerer med Oberstløjtnanten, Matthias Franz Lubetic Baron v. Capellet, i Spidsen klagede over, at deres Chef ikke holdt Kapitulationsbetingerne, og at de vare nødsagede til at oprette deres Kompagnier paa egen Bekostning, hvorfor de bade om Sikkerhed for deres udlagte Penge.

Hofkrigsraadet beordrede Feltmarskal Caraffa til at lade Sagen undersøge ved en Kommissær og Løwenschild til at afholde sig fra alle Fjendligheder overfor Klagerne. Han adlød dog ikke denne Befaling, men arresterede en af Kaptajnerne og tog Kompagniet fra en anden af dem, begge Dele uden skjellig Grund.

Hvervningen havde dog med alt dette nogen Fremgang; men i Juni Maaned klagede Officererne over, at Chefen ikke udbetalte dem deres maanedlige Lønnings- og Forplejningspenge, og at han tilmed havde gjort sig skyldig i Falsknerier. Regimentet blev derfor trukket sammen ved Breslau og en Undersøgelse paabegyndt. Nu forlangte en vis Pedroni Løwenschild sat fast for en Vexelgjæld paa 9000 fl., og det samme krævede den nedre-østerrigske Regering paa Grund af en Klage fra en vis Charlotte Nottmann, lydende paa stuprum og Defloration. Endelig beskyldte det böhmiske Hofkancelli Løwenschild for voldelig at have grebet og fængslet Borgmester Jonas Kränzl i Neumark¹⁾.

Medens Uvejret saaledes fra alle Sider trak sammen over Hovedet paa ham, meldte Løwenschild, at 7—8 Kompagnier vare marschfærdige, og at Resten vilde være det i Løbet af 3 Uger, saa at Mønstringen kunde gaa for sig. Men, da nu Møn-

¹⁾ Skal vist være Neumarkt, 5 Mil fra Breslau.

stringskommissæren beklagede sig over, at Løwenschild ved „Finesser“ søgte at trække Tiden ud, og da der ved et Forhør over samtlige Officerer kom mange strafværdige Uregelmæssigheder for Dagen, blev der d. 26. Oktober forkyndt Løwenschild Husarrest.

En Indstilling fra Løwenschild om, at Oberstløjnant Lubetic maatte blive afsat og 4 af Kaptajnerne ombyttede paa Grund af deres Forhold overfor Chefen, var af Hofkriksraadet besvaret afslaaende under Henvisning til, at Undersøgelse var anordnet. Men nu afskedigede han uden videre selv Lubetic og gav hans Plads til en Grev Schaumburg, ligesom han ogsaa afskedigede og tildels arresterede enkelte andre Officerer. Som Følge af disse Overgreb blev Tilstanden i Regimentet betænkelig, og der viste sig Tilfælde af Insubordination.

Hofkriksraadet kaldte derfor Løwenschild til Wien, hvor han ikke maatte fjerne sig ud over Fæstningens Rayon. Undersøgelsen fortsattes og Klagernes Tal voxede. Under 26. Maj 1690 dømtes Løwenschild til paa Grund af Ikke-Opfyldelse af sin Kapitulation at tilbagelevere denne inden 10 Dage, og han benævnedes fra nu af ikke længere Oberst. Hans Regiment, til hvilket der igjen havde meldt sig flere Bejlere, blev givet en Grev Schlick for 20000 fl., men denne Sum i Forbindelse med det af Hertugdømmet Schlesien „assecorede“ Beløb paa omtr. 36000 fl., var ikke en Gang tilstrækkeligt til at dække Officerernes Tilgodehavende for Hvervnings-, Lønnings- og Forplejningspenge.

Løwenschild forblev i Arrest¹⁾ paa Grund af de øvrige imod ham fremførte Klager. Han oplevede imidlertid ikke Processens Slutning; i Marts eller April 1691 afgik han ved Døden, kun et Par og fyrretyve Aar gammel. I sidst nævnte Maaned bad en Kaptajn Sigmund Jacobi om at maatte rejse til Sachsen for at underrette Enken om Dødsfaldet. En Ansøgning, som hun i September s. A. indgav til Kejseren, viser, at deres Godser vare stærkt forgjældede. Hun synes dog

¹⁾ Hermed stemmer rigtignok ikke, at han ⁴ 11 1690 daterer Regensburg (Pershist. Tidsskr. IV. S. 161).

at have bragt sine Affærer nogenlunde paa Fode igjen; i det mindste besad hun Strassgräbchen til sin Død og testamenterede Godset til 3 Sønner af sin Broderdatter, Marie Clara v. Plessen, Enke efter en Hr. v. Hannikat eller Hanicat¹⁾. I sit Testamente, der er dateret 20. Januar 1708 og aabnedes 19. Marts s. A. (mellem hvilke 2 Datoer hun altsaa er død) bestemte hun fremdeles, at hun vilde bisættes ved sin 1ste Ægteherres Side i Peterskirken i Bautzen (Budissin), hvorhos hun til Bedste for de fattige i denne By under Navn af „von Lentz-Løwenschildsche Stiftung“ oprettede et Legat paa 1000 Thaler²⁾. Dette Legat, der endnu er til under vedkommende Byraads Bestyrelse, har altsaa dog til en vis Grad bevaret Løwenschilds Navn i venlig Erindring hos Efterverdenen. Men i øvrigt vil denne kun mindes dets Bærer som en Mand, der ved Misbrug af, som det maa antages, gode Gaver fra Naturens Haand for en Tid formaaede at hæve sig til en udvortes ret glimrende Stilling, men kun for at ende sine Dage i selvforskyldt Elendighed. Ligesom Milan er Løwenschild et Exempel paa Sandheden af det gamle Ord: Fals slaar sin egen Herre paa Hals.

Løwenschilds Ægteskaber vare begge barnløse og hans grevelige Titel og Vaaben blev altsaa lagt i Graven med ham selv. Derimod træffe vi Navnet i Danmark endnu langt hen i det paafølgende Aarhundrede, nemlig hos Broderen Andreas's Efterkommere.

Løwenschilds Slægt i Danmark synes først 2 Aar efter hans Død at have faaet Underretning om denne. Arvingerne vare hans Moder og hans Broderbørn, og paa de sidstnævntes Vegne søgte deres Moder 1693 Kongen om Hjælp til at skaffe dem deres Arv. S. A. optraadte en kgl. dansk Agent i Wien, Johan Paulsen som Arvingernes Mandatarius; i April 1694 var en vis Bergmann eller Pergmann traadt i hans Sted³⁾. Udfaldet

¹⁾ Vistnok ved en Kommafejl ere de 3 Brødre blevne til 4 i Grosser, Lausitzer Merkwürdigkeiten, III. S. 46, jvf. Gauhe, Adelslex. II, S. 393.

²⁾ K. Hauptstaatsarchiv i Dresden. Dr. v. Boetticher.

³⁾ Geheime Registratur ¹/₇ 1693 — K. og K. Krigsarkiv i Wien (H. K. R., Justiz 1693; Exp. 1694).

af disse Bestræbelser kjendes ikke, men har næppe svaret til de Forventninger, man har gjort sig.

De omhandlede Broderbørn vare fødte i Andreas Poulsens, eller Løwenschilds, som han siden ligeledes kaldte sig, Ægteskab med *Agnete Massin*¹⁾, som efter Familiens Fortælling skulde være „af en anseelig Familie i Grækenland, som ved besynderlige Aventure skal af Hans Høje Excellence Hr. Ulrik Frederik Gyldenløve være bragt her ind til Danmark i hendes Barndom og bleven opdragen i Hendes Majestæt Sal. og Højlovlig Hukommelse Dronning Charlotte Amalies Hof.“ Ifølge anden Beretning²⁾ er hun endog bleven til Datter af „en Ærkebisp og Fyrste i Smyrna.“ „De Dokumenter, der koncernede hende og hendes Familie, beretter Monsieur Poulsen for mange Aar siden at have givet Etatsraad Gram til Oversættelse, saasom de vare skrevne paa Italiensk, og maaske kunne endnu findes i hans Stervbo.“ Den paafaldende Interesse, som Gyldenløve viste hende og hendes Søn, kunde ellers let faa En til at tænke, at hun var hans egen Datter fra hans Udenlandsrejse 1661—63. A. Poulsen blev viet til denne Dame i Christiansborg Slotskirke 16. Juni 1679 om Aftenen Kl. 7 „i begge Majestæternes Kongens og Dronningens Presence“, og med den samme Stads blev Ægteparrets førstefødte Søn *Christian*, døbt i „Runde Kirke“ 16. Nov. 1680; Fadderne var ifølge Kirkebogen ingen ringere end Kongen og Dronningen samt Rigets Marskals Frue, der bar Barnet, Vicekansler Holger Vind samt Ceremonimester og Kammersekretær Bolle Luxdorff. Den yngste af deres 4 Børn var en Søn, der kaldtes *Niclas* efter Farfaderen, og fødtes 4. Juli 1684 paa Gaarden „Næs i Grevskabet Laurvig,“ hvorved antagelig er at forstaa Brunlanes. Mellem de 2 Sønner var der 2 Døtre, der sagtens ogsaa ere fødte i Norge; *Antoinette Augusta* (opkaldt efter Gyldenløves 3die Hustru, født Komtesse Aldenburg) og *Charlotte Amalie*.

Børnene vare altsaa endnu spæde, da de bleve faderløse.

¹⁾ Navnet skreves ogsaa *Massing* og *Massinah*, men naar Danm. Adels Aarbog 1890, S. 130 kalder hende v. *Massow*, er dette sikkert urigtigt.

²⁾ Rhode, Laaland-Falsters Hist. (1. Udg.) I, S. 327.

Moderen giftede sig efter nogle Aars Enkestand paany med en „Hr. von Bode,“ maaske Matthias Budde, død 1711 som Kaptajn-løjtnant ved 2. trondhjemske Infanteriregiment¹⁾. Efter 2den Gang at være bleven Enke levede hun til sin Død paa Graasten Slot hos Gyldenløves Datter Ulrikke, Antoinette, gift med Statholder Greve Carl Ahlefeldt.

Af Andreas Poulsens Børn døde den ældste Søn som Barn. *Niclas* (Nicolai) blev derimod af Gyldenløve sat i Huset hos „Hr. Oberste Husmans Frue Moder i Christiania,“ d. e. Gyldenløves egen Moder, Margrethe Pape Baronesse Løvendal, der boede i Huset hos sin nævnte Søn af Ægteskabet med Etatsraad Daniel Hausmann. Vistnok 1696 kom han til Kjøbenhavn at være Page hos Gyldenløve, men blev efter et Aars Forløb „formedelst hans svagelige Complexion sat til Studeringerne under adskillige Præceptorers Information“. 1704 (s. A. som Gyldenløve døde) satte hans Farmoder ham i Huset hos daværende Sognepræst til Nicolai Kirke, senere Biskop Christen Worm. Ved Farmoderens Død nævnes han dog som tjenende hos Justitsraad Holger Jacobæus's Enke, Fru Anna Tisdorph. Han blev Student²⁾, men manglede Helbred og Penge til at fortsætte ad denne Vej, hvorfor Worm 1712 kaldte ham til Sognedegn i Helsing og Valby, Nordvest for Frederiksborg, i hvilken beskedne Stilling han endte sine Dage. Han var gift *Maren Bølich*, Datter af Provst Rudolf Bølich, Sognepræst til Thorsager og Bregned i Aarhus Stift.

Af Andreas Poulsens Døttre blev Antoinette Augusta gift med *Carl Latton*, Spejlglashandler i Hamborg, og Charlotte

¹⁾ M. B. vides at have været gift, men hans Hustrus Navn nævnes ikke; hun levede endnu 1731 (Personalthist. Tidsskr. III, Stamtavle til S. 202., Danm. Adels Aarvog 1890, S. 130.) — At hun ikke, som hidtil antaget, kan have været gift med Oberstløjtnant Frederik Budde, fremgaar af, at Anne Sophie Juel var *Enke* efter denne. (Personalthist. Tidsskr. 3. R. III, 315), og af at Agnete Massin ligeledes levede som Enke.

²⁾ Efter hans egen Beretning 1710, men vistnok snarere 1711, da en Nicolaus Paulin immatrikuleredes fra Randers Skole. En Nicolaus Poulson, immatrikuleredes dog 1707 e priv. (Birket Smith, Kbhvns Univ. Matr. II S. 358 og 320).

Amalie med *Hieronimus Vogt*, Borger og Farver i Kjøbenhavn. Denne sidste rejste mange Aar efter Spørsaaret om den „Wienerske Arv efter Greve Hannibal Løwenschild“ og fik sin Svoger Nic. Poulsen til d. d. Valby 25. Okt. 1731 at afstaa ham sin Broderlod i denne Arv, mod at Vogt, hvis han fik den udbetalt, skulde svare 300 Rdl. til Degnens Søn, *Rudolf Bolch von Løwenschild*¹⁾.

Medens Degnen nemlig havde aflagt Navnet Løwenschild, som altfor prunkende for hans Stand og Vilkaar, gjenoptoges dette af hans eneste Søn. Denne, der var født i Valby 1714, blev Student fra Helsingør 1732, tog theologisk Attestats 1738, blev Sognepræst i Vettterslev og Hømb paa Sjælland 1747, til Dannemarre og Tillitse paa Laaland 1765 og døde her 13 Juli 1770. Han var gift med *Christence Lønborg*, Datter af residerende Kapellan til Aarhus Frue Kirke Johan Lønborg og Anna Rodenburg, men havde ingen Børn, saa at Navnet fuldstændigt uddøde med ham.²⁾

Borgerlige rigsdagsmænd fra 1660.

Ved **Frederik Barfod**.

(Sluttet).

Klein (Hans Pedersen),

Københavns 4de rigsdagsmand, findes i alle vore kilder, deltog ifølge *P. V.* og *R.* i alle gejstlighedens og borgerskabets fællesandragender, kun ikke i det af 30. okt., som heller ikke de øvrige københavnere underskrev; tilsagdes til arvehyldingen, underskrev både *H. T.* og *E.*

En *Nils Jensen* levede i det 15de hundredår og var „af

¹⁾ Genealog. herald. Selskabs Samlinger, Spec., Løwenschild.

²⁾ Rhode, Laal.-Falster, anf. St. Wibergs Præstehist.

adelig slægt¹⁾. Hans søn *Jens Nilsen* blev fader til den *Nils Jensen*, som 1503 var rådmænd i Vejle, men døde 1528 som borgmester ssteds. Han byggede 1513 Trefældighedskapellet ved kirken, i hvilket han selv og hans slægt bleve gravlagte²⁾. I Vejle rådstuarkiv findes en protokol, indrettet 1615 af borgm. Klemens Sörensen Vedel, hvori denne skriver: „Anno 1523 gieste kong Christian den 2den i denne Nis Jensöns Huss til Herbergh, oc der førte Hr. Mogens Munckh, da Landzdommer, hannem det Bref fra Viiborgh, som Danmarckis Riiges Raad oc Adelen, som der hafde været forsambled, havde opschrefuit hannem Huld-schaf oc Mandschaf udi“³⁾. — Et af borgm. Nils Jensens børn med *Kirsten* . . . var *Mads Nilsen*, død som borgm. i Vejle 1539, der med *Ellen* (Lene) *Kristensdatter* († 1556, en datter af borgm. Kristen Nilsen i Varde)⁴⁾ havde sønnen *Jakob Madsen Vejle* (f. 24/7 1538, † 24/9 1606), kendt som en særdeles hæderlig og nidkær biskop i Fyn. Han ægtede 18/10 1566 *Kuren Baggesdatter* (f. o. 1548, † 4/5 1615), en datter af rådmænd *Bagge Jensen* i Ribe, og havde med hende tretten børn, iblandt hvilke var sønnen *Peder Jakobsen*, om hvem vi strags skulle tale noget nærmere. — (Af de andre børn skulle vi nævne Mads Jakobsen („Matthias Jacobæus, Kristian IV.s bekendte livlæge, f. i Ribe 24/7 1569, † i Århus 15/5 1636), som ved biskop Jens Gødesens datter blev fader til biskop Jakob Madsen i Århus, f. 17/10 1602, † 3/6 1660⁵⁾).

Nysnævnte *Peder Jakobsen*, f. 15/8 1570, † 8/8 1651, var borger og købmand i Odense og havde 21/4 1605 bryllup med *Marine Andersdatter Klyn* (f. 1587), en datter af rådmænd Anders Sörensen Klyn i Ribe (f. 1551, † 1598)⁶⁾. Af dette ægteskab fødtes i det mindste fem børn, men sikkert flere. — Det er ikke fuldstændig sikkert, men der er dog en til vished grænsende sandsynlighed for, at rigsdagsmand **Hans Pedersen Klein**, født

¹⁾ Prof. *V. Kleins* (håndskrevne) „Slægtebog“. — ²⁾ *Gaurmann*, „Weile Kiøbstad“ s. 42-43 og 78. — ³⁾ ssteds s. 79. — ⁴⁾ Provst *J. Vahls* „Slægtebog“ I. 83. — ⁵⁾ *Worm*, „Lexicon“ I. 485, II. 23; *Molbech*, „Hist. Aarb.“ III. 180-81; *Kinch*, „Ribe By“ II. 159-60; *Ingerslev* „Lægestat.“ — ⁶⁾ *Kinch* II, 218-23 o. fl. st.

i januar 1618 (1617?), var det ene af disse børn. Marine Klyn hørte til en gammel, udbredt og mægtig slægt i Ribe, der, gætte vi, stammede fra Holland, og hvis hollandske navn selvfølgelig er udtalt Klein; men *hendes* slægtnavn har da sønnen optaget som sit, hvad jo i hin tid og over hundrede år senere var meget almindeligt*). — (Saledes optog også min farfader og alle hans syskende sin moders slægtnavn, Barfod, og vi have hundreder af eksempler på det samme.)

Om H. P. Kleins barndom og ungdom vide vi intet. Sagens har han været en livlig, fræmadstræbende dreng, og, så sandt vor gætning er rigtig, vide vi jo, at han både på fædrene og mødrene side havde talrige, indflydelsesrige slægtninger, der nok kunde sørge for hans udvikling og fremkomst. Vi ville da håbe, at de også have gjort det. Desuden var hans fader vistnok en meget velhavende mand. Efter tidens skik har sønnen sagens søgt en eller anden tysk skrive- og regneskole, hvorpå måske også den tyske brug af „om“ (o: for) og „som“ (o: end) i hans senere meddelte „memorial“ kunde tyde. Af hans syskinde kende vi slet ingen.

Han selv kende vi først fra 1650, og han synes allerede dengang at have måttet være ret velhavende, da der $\frac{9}{8}$ 50 udstedtes skøde til ham og hans arvinger på tre byggegrunde indenfor fæstningen: den ene i Stormaregade (24 alen bred, 79 lang), liggende imellem Jens Jensens på den ene og Alfred Olufsens på den anden side; den anden, som er lige over for (ligeledes 24 og 79 alen), liggende ud til Ditmarskegade, imellem Jon Olufsens på den ene og Hans Sörensens på den anden side¹⁾; den tredje dér, hvor Frederiks hospital nu ligger, men som næppe synes at være bleven bebygget²⁾. Samme år, $\frac{27}{12}$ 50, blev han

¹⁾ „Sæll. Reg.“ 1650 fol. 456. — ²⁾ V. Klein, „Slægtbog“. — *) Efter at dette var skrevet, ser jeg, at prof. V. Klein har gættet det samme, og at han blandt andet støtter sin gisning derpå, at Marines broder, præsten Frederik Andersen Klyn i Vindinge, i sine slægtmeddelelser fortæller, at han var med til H. P. Klyn's bryllup, medens denne ved brylluppet i kirkebogen kaldes H. P. Klien og ved sit første barns døb H. P. Klein. Ribes historiker, J. F. Kinch, hvem han 1882 meddelte denne sin gisning, fandt den højst rimelig, og nu finder, som det synes, også O. Nielsen den rimelig („Biog. Lex.“ IX. 216), skønt han i „Kbhvns Hist.“ havde tillagt Klein en tysk byrd.

som købmand i Kbhvn ved juledrikken medlem af det danske kompagni (skydeselskabet)¹⁾. — Da hans fader den følgende sommer døde, synes han at have arvet ny formue, og han træder nu også jævnligere op, ikke alene som fadder osv.²⁾, men tillige som forretningsmand, og flere hværv betros den endnu unge mand. 1654 var han således formand for tingmændene (bytingsretten) og underskrev $\frac{18}{6}$ som første mand deres skrån³⁾. I en kgl. konfirmation på rentekammerets afregning af $\frac{18}{7}$ 1658 kaldes han „ærlige og velfornemme mand Hans Pedersen Klein, borger og handlingsmand her i staden“. $\frac{14}{7}$ 1661 fik han ordre til at indtræde i det nævn, som „efter foregående granskning og besigtelse“ skulde afgøre, „hvilke huse, gårde og byggepladser Helligtrefåldigheds [o: Trinitatis] kirke som den rette sognekirke vedkommende ere“⁴⁾. Samme år blev han endvidere medlem af købmændenes og kræmmernes kompagni. $\frac{15}{2}$ 1666 „blev borger, købmand og formand for de 32 borgere H. P. Klein efter kgl. maj.s nådigste anordning af velb. hr. statholder Krf. (Gabel indsat at være rådmand her i staden“⁵⁾.

I en menneskealder havde man i Kbhvn begyndt på det ene „sukkerværk“ efter det andet, men intet af dem havde villet trives. Så fik den driftige renteskriver Jens Lassen 1653 privilegium på at besejle de vestindiske øer, og også hos ham opstod nu tanken om at anlægge et sukkerraffinaderi. Det kompagni, som han fik stiftet, fik $\frac{8}{11}$ 1655 tyve års eneret på at holde „en raffinerer til det sukker, som det lod indkomme fra Indien og andre steder.“ Næste år købte kompagniet den grund i Stokholmsgade, hvor endnu sukkerraffinaderiet Föniks drives, og $\frac{7}{5}$ 57 fik det toldfrihed på det uraffinerede sukker, som det indførte, medens det skulde give told af det raffinerede, som det udførte. Allerede et par måneder forinden havde man sluttet en kontrakt med Samuel Meyer og Sören Lavritsen Præstø, som skulde styre værket, og endnu samme år stod fabriksbygningen færdig. Jens Lassen havde i sit kompagni både prinsesse Frede-

¹⁾ O. Nielsen. „Kbhvns Dipl.“ V. 370-73. — ²⁾ Frue kirkebog $\frac{11}{4}$ 52 og oftere. — ³⁾ O. Nielsen, „Kbhvns Dipl.“ V. 370-73. — ⁴⁾ ssteds VI. 364. — ⁵⁾ ssteds VI. 116.

rikke Amalie og rigshovmester Peder Reedtz, men iblandt de ni andre oprindelige deltagere vare såvel H. P. Klein som hans svåger (?) og nabo Hans Sörensen. Så kom imidlertid krigen, og $^{16}/_6$ 61 måtte kompagniet opløse sig og være glad, at Peter Luchelman lejede både fabrik og inventarium samt købte alle varerne¹⁾.

Kbhvns borgere havde gentagne gange andraget om lettelser i told, indkvartering osv., om lige rettigheder med adelen ved køb af jordegods og adgang til æmbeder og æresposter, om at Kbhvn måtte blive „en fri rigsstad og en fri rigens stand med stemme på rigsdagen.“ I alle disse andragender havde Klein deltaget og sandsynligvis været en af førerne. De havde dog hidtil henligget upågtede, men, da Karl Gustaf 2den Gang rykkede mod byen, gik kongen og rigsrådet $^{20}/_8$ 58 ind på dem; og $^{24}/_3$ 59 udstedtes endvidere de privilegier, som gave Kbhvn dens „toogtredivemænd“. De første valg af disse fandt sted den følgende $^{14}/_4$, og blandt de valgte var Klein, som næste år blev en af deres formænd. Vi se ham nu også deltage i alle borgerskabets følgende andragender og klager: af $^{21}/_1$ 60 om garnisonsforholdene, $^{26}/_4$ 60 om fredsunderhandlingen, $^9/_6$ 60 om toldfrihed samt om stændernes sammenkaldelse og $^{18}/_7$ 60 om borgernes privilegier. Til rigsdagen 1660 valgtes han ligesom Fred. Turesen af de 32 mænds råd.

Krigen og dens mangehånde hændelser kunne vi her ikke medtage, men under krigen og belejringen ydede han øl osv. til hofstaten og søetatens, lante nu og da kongen rede penge, og fik derfor udiæg i jordegods samt indivision på told i Norge. Det var ikke småsummer, han således tid efter anden fik tilgode. Vi skulle nævne nogle af dem, men kunne langt fra nævne dem alle, da en mængde beviser og dokumenter forgæves have været eftersøgte. — For leveringer til søetatens fornødenheder $^{17}/_9$ 53 til $^{11}/_{12}$ 57 blev hans tilgodehavende 5040 rdl. 3 ort 8 sk., for leveringer til hofetatens fornødenhed fra $^{22}/_4$ 56 til $^{18}/_7$ 58 blev det 3330 rdl. 2). — $^{21}/_2$ 59 fik rentemesteren ordre til at akkordere

¹⁾ O. Nielsen, „Kbhvns Hist.“ IV. 230 flg. og 319-27. — ²⁾ Afregninger osv. Lit. H nr. 27.

med ham om øl til hofstaten „imod forstrækning udi vor og kronens jordegods for såmeget, som det sig bedrage kan“¹⁾, og $\frac{5}{3}$ 59 ordre om jordegods, der kan forrente segs prosent, som han begærer i pant for penges forstrækning til garnisonens og hofstatens fornødenheder²⁾. — $\frac{31}{3}$ 59 har han da bekommet gods til pant udi Tryggevælde og Vordingborg amter for 5872 rdl., men herimod indleveret en designation med flere adskillige kvitteringer „for varer og rede penge, forstrakte til kgl. majs og garnisonens fornødenhed,“ og samme tid fik han til ejendom i Tryggevælde amt med Højstrup 12 tdr. 1 skp. 2 fdk. 1 alb. hartk. samt i Jungshoved amt 10 tdr. 3 sk. hartk.³⁾ — $\frac{28}{3}$ 59 fik rentemesteren endvidere ordre om Jungshoved gård og bøndergods, som Klein begærer til pant, og som skal beregnes efter renteritaksten til segs prosent rente⁴⁾.

Under $\frac{1}{10}$ 1659 udgik atter et missive til rentemesteren, der giver os et tro spejlbillede af hin tids jammerlighed:

„Eftersom os elskelige Hans Pedersen Klein, indvåner i vor købstad Kbhvn, tilforne haver bekommet vores nådigste indvisning udi nogle toldsteder udi vort rige Norge, efter vores hannem derpå givne skriftlig assignationers videre formælding, og eftersom samme assignationer ej deres fræmgang haft haver, formedelst toldstedernes middel af vores statholder der sammesteds til adskillig anden vor og kronens tjeneste i denne krigstid skal være optaget og udgivet, da haver vi forskrevne H. P. Klein efter hans underdanigste ansøgning og begæring tilbørlig rente af bægge hovedstole fra assignationernes dato nådigst bevilget, indtil han betalt vorder. Ti bede vi eder og nådigst ville, at I det og således til den ende på assignationerne antegner. Desligeste eftersom vi samme tid nådigst haver bevilget os elskelig, hæderlig og højlyrd dr. Hans Svane, superintendent over Sællands stift, jordegods i Roskilde og Svenstrup len for den ene af bemeldte tvende assignationers summa, næmliq den på 5040 rdl. 3 ort 8 sk. lydendes efter vores til eder udgangne nådigste befalings indhold, og bispen derimod H. P. Klein for samme summa haver at fornøje, da bede vi eder og nådigst ville, at I forbemældte assignation på de 5040 rdl.

¹⁾ *Sæll. Miss.* 1659 nr. 255, jfr. „Kbhvns Dipl.“ V. 595. — ²⁾ *Sæll. Miss.* 1659 nr. 309, jfr. *S. M.* $\frac{15}{10}$ 59 nr. 1450, $\frac{21}{10}$ 59 nr. 1489, $\frac{26}{3}$ 60 nr. 297, $\frac{5}{10}$ 60 nr. 1157, jfr. „Kbhvns Dipl.“ V. 598. — ³⁾ Ekstraktprot. over udlagt jordegods: 1651-70 fol. 58, jfr. fol. 441-42. „Fornævnte gods er igen indløst så nær som endnu forbeholden for 296 rdl. 2 alb.“ — ⁴⁾ *Sæll. Miss.* 1659 nr. 1142.

3 ort 8 sk., imod hvis gods forskrevne dr. Hans Svane derfor underdanigst haver begæret og ladet beregne, lader konferere og likvidere, så det ene kan gå op med det andet. Dermed sker osv.¹⁾

Brasch giver os en noget nærmere oplysning om forholdene ved Højstrup og Jungshoved: Den gamle Højstrup hovedgard blev omkring 1621 udstykket i fire bøndergårde: 1) på 34 tdr. 2 fdk. 2 alb. hartk., 2) på 25 tdr. 4 skp. 2 fdk., 3) på 28 tdr. 3 sk. 3 fdk., og 4) på 22 tdr. 2 fdk.²⁾. ^{11/9} 1661 indberetter lensmanden Jørgen Reedt: „Udi den sidstforleden krigstid haver Hans Pedersen Klein fået til pant her udi lenet af det bedste og ringest skyldende hartk. 288 tdr. 4 sk. 1 fdk., og det for 5872 rdl.s forstrækning efter kgl. M.s pantebrevs lydelse, dat. Kbhvn ^{23/3} 1659, i samme summa regnet noget gods udi Vordingborg len, som kan være „ohngefær“ mod en 14 tdr. hartk. Til samme gods ligge skove takserede for 390 svins olden, hvilke ikke endnu, såvidt mig vitterligt, ere betalte eller anslagte for nogen betaling, mens [han] nyder dem alligevel og haver dem i fuld disposition.“ Det var de fire Højstrupgårde foruden en mængde spredte gårde i Stevns og Fakse herreder . . . For en anden fordring på 5040 rdl. begærede han Jonshoved slot med tilliggende bøndergods i pant; men, uagtet der i den anledning udstedtes ordre af ^{23/8} 59, gik det dog tilbage igen, og H. P. Klein fik anvisning på nogle toldsteder i Norge. Da dette pant intet indbragte, tilbød biskop Svane at ville indfri denne fordring for kronen, og fik da det oven omtalte gods. Også af pantegodset i Tryggevælde len blev Klein udløst, og Aksel Sehested fik en del af det, men, da han gjorde opbud, kom Klein atter i besiddelse af det³⁾. Men Jokum Irgens havde 1664 købt Gjorslev med alt kronens gods i Ringsted og Stevns herreder, derimellem de tre af Højstrupgårdene, og ^{21/11} 65 afkøbte han ligeledes Klein den 4de af gårdene⁴⁾, ligesom Iver Krabbe til Vemmetofte allerede 1663 havde afkøbt ham en gård og et hus i Stubberup⁵⁾, der ligeledes hørte til hans pantegods.

¹⁾ *Sæll. Tegn.* ^{1/10} 1659 nr. 1389, fol. 468-69, jfr. „Kbhvns Dipl.“ V. 662-63. — ²⁾ *Brasch*, „Vemmetofte“ I. 201. — ³⁾ ssteds s. 211-13. — ⁴⁾ ssteds s. 216-17. — ⁵⁾ ssteds s. 178.

Hertil skulle vi føje, at den rente, som beregnedes ham af de tvende kapitaler fra $14\frac{1}{2}$ 58 til $14\frac{1}{10}$ 59, udgjorde 216 rdl. 2 ort 5 sk.¹⁾; at $18\frac{1}{12}$ 1660 fik Jörgen Friis og Oluf Rosenkrantz ordre til at gøre endelig ligning på, hvor megen indkvartering der tilkommer Klein at holde på hans pantegods i Stevns herred²⁾; samt at det $31\frac{1}{12}$ 63 ved et åbent brev befaledes, at den på Højstrup boende herredsfoged Jörgen Mågensen Mørk skal uden modsigelse rette sig efter indholdet af kongens skøde til Klein, så at denne kan nyde samme gård og gods med fred herefter³⁾; og at det $15\frac{1}{6}$ 64 pålagdes justitssekretær Mårten Lavritsen (Scavenius) at levere fra sig den memorial, som Jörgen Mågensen har fra sig leveret, og som Klein vil lade ham tiltale for⁴⁾.

I rentekammerets anvisningsbøger for 1660 anføres han endnu stadig for adskillige indvisninger på norske toldintrader, hvis det da ikke skulde være hans fætter af samme navn⁵⁾. — $13\frac{1}{6}$ 60 opgår hans krav for ydede forstrækninger i tiden mellem $24\frac{1}{5}$ 59 og $7\frac{1}{4}$ 60 til i alt 5094 rdl. 3 ort $16\frac{1}{2}$ sk.⁶⁾. — $5\frac{1}{10}$ 60 „haver han bekommet gods til pant i Kbhvns slots amt for 1587 rdl. $14\frac{2}{3}$ sk.“, derimod har han „indleveret og ladet afskrive“ tvende Sten Brahes og Holger Vinds beviser af $30\frac{1}{10}$ 59 og $12\frac{1}{2}$ 60 på forstrækninger til garnisonen⁷⁾. Ifølge Rasmussen⁸⁾ var det i Mørkhøj by, han for den nævnte sum fik „noget jordegods“ i pant, mens Arend Berntsen for $2719\frac{1}{2}$ rdl. fik elleve garde i Husum. „De til sikkerhed for disse fordringer som brugeligt pant stillede ejendomme vare imidlertid under krigen blevne aldeles ødelagte, så at de ingen indtægter gave, og renterne af lånet bleve ej på anden måde betalte.“ Derfor sålgte panthaverne sine fordringer til general Hans Schack.

Henved tre år senere indgav Klein følgende, i flere henseender interessante, „*memorial*“, som vi derfor skulle gengive bogstavret⁹⁾:

¹⁾ „Afregninger“ osv. $20\frac{1}{10}$ 59, H. 27. — ²⁾ *Søll. Miss.* 1660 nr. 1378. — ³⁾ *Søll. Reg.* 1663 nr. 210. — ⁴⁾ *Søll. Miss.* 1664 nr. 256. — ⁵⁾ Protokol TT fol. 38 flg. — ⁶⁾ „Afregninger“ osv. 1660 fol. — ⁷⁾ „Ekstraktprotokol“ osv. „Dette gods er afstanden til kgl. majt d. 7. jan. 1671 ved oberstløjtnant Detlef Ramels skøde.“ — ⁸⁾ *O. F. C. Rasmussen*, „Gissfeldt“ s. 136-37. — ⁹⁾ Skatkammerets „Diverse sager.“

„Stormechtigste Höybohrne Konning
Allernaadigste Herre

„1. Efftersom Ederss Kongl. Ma: loed formane Børgerskabett deeris Eed och plicht at effterkomme, der sidste indfald skeede, da om at *animere* mine Medborgere, loed ieg mig strax finde paa Wolden self fiortende døchtige Karle, som ieg holdt *continue* paa min egen Bekostning udj dend dyre tiid, om at lade see min skyldighed imod min Naadige Herre och Konningh.

„2. For det andet, min Plicht at beuisse udj Beleyringis Thid, vdsat mig ved min *Credit* udj stor giæld, langt høiyere som mine Middeller kunde thillstrece, huorfor ieg nu søgiis dagligenn. Jeg kand sige med een goed samvittighed och beuisse, at ieg vdsatte aff mit goedtz, och gaf Maanetz-Rendte aff een deehll, det ieg forstrachte.

„3. For det tredie efftersom ieg aff Børgerskabet er weldt thill Formand for die 32 Mend, haffuer ieg altid søgt det gemehne Beste, thill Ederss Kongl. Ma: *intresse*, som Stadtz-Obristen och samptlige 32 Mend er witterligt, och skall widne med mig; Enddog liedet er hid indtill vdrettet.

„4. For det fierde er mig paalagt at vere Formand for Kiøbmendene, huorfor ieg haffuer, uden Een dansk Skillingss Nytte for mig, mæss forsømmet mig meget thill Skade. Dog effter min skyldighed flittig søgt at afverge Vndersleff och egen Nøtte udj Handell och *Trafique*, som forringer Børgerskabet, och Ederss Kongl. Ma: *intresse* der ved merchelig sveckess. Thi Gud skall widne med mig. Jeg søger ey andet effter Eed och plicht, end min naadige Kongess *intresse* kand fordress, Enddog u-venner noget hindress, som muegligt det vell iblant thill det werste vdtolcher for Eders Kongl. Ma. och *Ministrix*, som ey andet kand wiede, förend det bliffuer *demonstrerit*, Medenss motte de giffue det under deriss hender, och ieg haffue dend Naade at svare der till, vill ieg vnderdanigst formoede, Jeg bleff vndschylldt, thi ieg indtet andet effter min pligt haffuer søgt, som det gemehne beste, huor ved Ederss kongl. Maytts *intresse* kunde beforders.

„5. For det fembte waar ieg paa Byenss weigne, som Formand for di 32 udwalt, der Gud behagede forandringh [säl!], och med flid effterkom min schyldighed, och der andre af Stenderne udj *compagniet* holdt sig thillbage, wegrede sig och iche wille, da gick ieg med Stadtz Obristen, bar det Kongl. Huuses arffue thill boed [∴: tilbudet om arveregering] thill Rigens Hoffmester, Huorfor ieg endnu haffuer hemmelige store u-Wenner, som mig er advarit, och i gierningen fornohmen, at de gierne saae min forderffuelse, medens nest Gud haffuer ieg dend thillforsicht, min Naadige Herre och Konningh forbliffuer med Hyldist och kgl. Naade beuaagenn.

„Ønsker Eders Kongl. Ma: med gandsche Kongl: Arffuehuus Et langvarigt og fredeligt Regimente, och altid under dend høyeste *protection*,

„Hafnia denn 12 July
A^o 1663.

Eders Konngl. Maytts
Efter Eed och plicht
Allerunderdanigste throe Borger
alltid
Hans Petersen Klein.“

Hos denne memorial findes to vedlagte suplikker fra Klein, dagtegnede: „Hafn. 18 Decbr. 1660“ og: „Kbhvn 30 Decbr. 1661“, bægge sendte fra kansellet til skatkammeret til videre kgl. resolution (²⁴/₁₂ 60 og ¹⁸/₁ 62). De angå hans fordring for forstrækninger til hofholdningens og flådens fornødenhed. Af 8424 rdl. 3 ort stod der ³⁰/₁₂ 61 endnu tilbage 4319 rdl. — I skatkammerets kassebog for 1665 står han atter opført blandt kongens gældnere med 3702 rdl. 1 $\frac{1}{2}$ 7 sk.¹⁾ — En snes uger efter hans død vilde man gøre afregning med hans bo, og man udfandt da, at han i ni poster havde 10,726³/₄ rdl. 12 sk. tilgode hos regeringen²⁾, efter at man først havde fradraget 4000 rdl. (foruden 370 rdl. renter), som han „efter kgl. najs tilladelse havde overdraget til Jokum Irgens“, hvem de altså skulde godtgøres³⁾. Bag på afregningen findes noteret: „kvitteret ⁵/₆ 1668“, men, som vi i det følgende skulle se, var regnskabet ingenlunde hermed endelig opgjort.

Klein havde imidlertid mellemværende med mange andre end regeringen. Vi skulle nævne nogle eksempler, idet vi samtidig medtage enkelte sager af blandet Natur. ²⁸/₂ 63 udgik der kommissorium til Hans Nansen, Kristoffer Hansen o. fl. i en sag mellem Klein og Hans Pedersen Blad angående noget på grund af „fiskeriets afslag“ i Island efterliggende gods i Stappers havn 3: Stapi havn⁴⁾. — ¹⁴/₁₁ 63 får Klein tilladelse til, imod toldens erlæggelse, at indføre til Kbhvn hundrede stakkede favne brænde-

¹⁾ „Bortskyldig gæld“ fol. 72 flg. Mellem de øvrige gældnere opføres her endvidere følgende rigsdagsmænd: Hans Jörgensen (Husum) 63 rdl. 3 mk. 22 sk., Isak Movritsen 7 rdl. 8 mk., Kristoffer Hansen 918 rdl. 3 mk. 12 sk., Peder Martensen 2063 rdl. 3 mk. 21 sk., Oluf Hansen (Svane) 2809 rdl. 5 sk. — ²⁾ „Afregninger“ osv. H. 27. — ³⁾ *Sell. Tegn.* ²⁷/₈ 1665 nr. 308. — ⁴⁾ *Søll. Miss.* 1663 nr. 76 a.

ved fra Præstø¹⁾. Et melleinværende med Jokum Irgens have vi nys nævnt. — $\frac{8}{9}$ 66 udgik et missive angående deling af noget jordegods mellem Klein og flere andre, der havde penge tilgode hos den kbhvske handelsmand Nils Ágesen eller Auchsen²⁾, som $\frac{19}{10}$ 65 havde fået kgl. skøde på Løvel, Skals og adskillige af Lavrentii præbender i Nörrejylland³⁾. — $\frac{12}{9}$ 66 afsagde højesteret dom i sagen mellem H. P. Klein og Erik Kaas til Bremersvåld, fordi denne sidste ikke har holdt sin kontrakt om en del korns levering til at indfri sine forsikringer med, som Klein er i løfte for. Dommen lyder på, at fuldkommen likvidation uden ophold bör ske mellem parterne, og, hvis E. K. derefter befindes ikke efter sin forsikring at have kontenteret Kl., bör han betale eller og den kyndede maning at holde⁴⁾. Sagen var dog ikke dermed til ende, ti $\frac{23}{10}$ 66 og $\frac{23}{1}$ 67 udgik der missiver om en kommissjon til likvidation mellem Kl. og E. K., at der skal forholdes efter højesteretsdommen og de rigtig oprettede kontrakter⁵⁾. Men heller ikke hermed var sagen sluttet, ti efter Kleins død udgik der $\frac{24}{12}$ 67 stævning til Kaas angående en gældsfordring på 695 rdl. efter obligation og Musseherreds udlægsdom⁶⁾.

— Under krigen gik Klein ikke alene selv på valden — „selvfjortende dygtige karle“ —, men han rustede også adskillige kaperere. $\frac{14}{5}$ 59⁷⁾ fik han således kaperbreve for skibet „Fortuna“ (kaptejn Jakob „Winskiench“) og for skibet „St. Maria“ (kaptejn Hans „Gierdtzen“, på tolv mand bådsfolk), endvidere $\frac{18}{5}$ 59 kaperbrev for jagten „Assistens Fortuna“ (kaptejn Gert Bomgård, på sejsten mand bådsfolk). Denne urolige, mislige virksomhed gav selvfølgelig dog anledning til adskillige stridigheder. Således fik admiral Henrik Bjelke $\frac{23}{7}$ 59 ordre til at hjælpe ham overfor skipper „Sibi Jorisen af Skalling“, så „han af skibet kan bekomme og mægtig blive dets for en svensk grevindes regning fra Dalarne til Amsterdam bestemte ladning

¹⁾ *Sæll. Miss.* 1663 nr. 520. — ²⁾ ssteds 1666 nr. 486. — ³⁾ *Skødeprotokol M.* fol. 188. — ⁴⁾ *H. R. Dombog* 1666 fol. 118. — ⁵⁾ *Sæll. Miss.* 66 nr. 605 og 67 nr. 33. — ⁶⁾ *Lålands landstingsprot.* fol. 58. — ⁷⁾ *Sæll. Reg.* 1659 nr. 69.

jærnvarer af 30,000 rdl. værd¹⁾; og det er sagtens den samme ladning, om hvilken det $\frac{7}{8}$ 59 hedder, at Klein „til noget vederlag mod sin af fjenden lidte skade“ fik brev på noget svensk jærn, 1005 stænger og 254 „pellorder“ taget fra en svensk grevinde²⁾, og atter den samme, der $\frac{20}{8}$ fræmkaldte ordren til admiralitetet at dømme imellem „Zebbe Joresen“ (der som hollænder ikke kunde stævnes) og Klein om det svenske jærn, hvilket denne sidste har taget ved sit udrustede skib, som Hans Giertsen fører³⁾. $\frac{19}{2}$ 63 indstævner Klein præsidet, borgmester og råd i Kbhvn for en dom mellem ham og Birgitte, afgangne skipper Hans Giertsens, samt hendes lavværge Peder Villadsen; men $\frac{20}{6}$ 63 dømte højesteret, at Kl. skulde betale enken med segs prosent rente samt for unødigt stævning og omkostninger 50 rdl.⁴⁾. — Allerede $\frac{5}{8}$ 59 havde hans kapere endvidere opbragt „et skiberum“, ladet med rug; og $\frac{10}{8}$ 59 fik han brev på tredieparten af hvis svensk gods, han på flåden kan opsøge⁵⁾. Han havde næmlig på eget kostende ladet sit skib Maria gå ud til flåden, til kgl. tjeneste, og medgivet det en fuldmægtig, som skulde søge efter svensk gods ombord på hollandske koffardiskibe.

— Vi skulle også kortelig betragte Klein som rigsdagsmand, men man må mindes, at der ikke dengang udgaves nogen rigsdagstidende, så det kun er småt og tilfældigt, hvad der er kommet til efterverdenens kundskab om hans som om de andre enkelte mænds rigsdagsvirksomhed. — På rigsdagen sluttede han sig selvfølgelig fuldtud til det øvrige borgerskab, blandt hvis førere han vel endog må regnes. — Da d. 5. okt. den nye stæmpelpapirsforordning udkom, i hvilken adelens forslag helt igennem vare fulgte med tilsidesættelse af bægge de andre stænders, holdt biskop Svane og H. Nansen den følgende dags aften et møde på bispegården med alle sine tillidsmænd, og her blev slagplanen endelig lagt og vedtagen. Om morgenen d. 8. kom forordningen fræm i byens borgermøde, men borgmestre

¹⁾ *Sæll. Miss.* 1659 nr. 1000. — ²⁾ *Sæll. Reg.* 1659 nr. 124; jfr. *Brasch* „Vemmetofte“ I. 212 anm. — ³⁾ ssteds 1660 nr. 1130. — ⁴⁾ Stævnebog 1663 fol. 46. — ⁵⁾ *Sæll. Reg.* 1659 nr. 129, jfr. „Kbhvns Dipl.“ V, 647.

og råd nægtede at tinglæse den, og borgerskabet (de 32 mænd, af hvis formænd Klein jo var den ene) vilde heller ikke høre den oplæse. Man kunde trøstlig vove denne trods, da kongen underhånden ved Kristoffer Gabel havde ladet sine medsammen-svorne vide, at man ikke skulde ænse hans underskrift, hvilken han kun havde givet for ikke at vække mistanke hos adelen. — Næppe var dette borgermøde sluttet, før rigsdagens gejstlighed og borgerstand holdt hver sit særlige møde, der hurtig, som vi vide, gik over til et fællesmøde. Man vilde smedde, mens jærnet endnu var varmt, og udbytte den almindelige harme over den nys udstedte forordning. Sa enedes man da om at vedtage kongehusets arveret til kronen, og endnu samme eftermiddag skulde den underskrevne beslutning overbringes radet. Som vi se af Kleins „memorial“, var der ingen, som havde lyst til at overtage overbringerens hværv. Endelig gik dog Turesen og Klein ind derpa. De fandt den syge rigshovmester sængeliggende, og han havde desuden kun to af radet hos sig. Der blev altså intet udrettet, kun blev brevet afgivet. Men, da rigshovmesteren læste dette, „blev han meget altereret“ og sendte strags bud efter de andre rigsråder. Det samlede rigsråd blev lige så overrasket som rystet, og det rådslog hele natten. Som bekendt strittede det et par dage imod, men, fejgt som det var trods alt sit overmod, faldt det dog sluttelig til føje, og — kongen havde ved „de ufrie stænder“ ført sin krig igennem. — Af det følgende tyvemandsnævn blev Klein ikke medlem; kongen vilde rimeligvis ikke lade Kbhvn alt for stærkt repræsentere; Kl. behøvedes heller ikke, hvor allerede Svane, Nansen, Kristoffer Hansen og Turesen havde sæde.

— Af det lidet, vi have kunnet meddele, vil man visselig skønne, at Klein var en virksom, en agtet og indflydelsesrig mand. Han var desuden en velhavende mand, om end mulig hans arbejdslyst og ivrighed kunne have bragt ham til at strække sig noget videre, end hans pengekræfter i disse vanskelige tider skulde have tilladt ham. At handle med hin tids adelsmænd var af mange grunde en betænkelig sag; at lane kongen penge var netop lige så betænkeligt; og selv at overtage værgemål for

borgerlige børn kunde være farligt nok. — Foruden alle de mange panter og foruden de allerede nævnte tre byggegrunde ejede han endnu: en gård i Snaregade (1661 grundskat 800 rdl.; den var en del af det nuværende Assistenshus), en gård på Vestergade (grundskat 250 rdl.; den er det nuværende nr. 32), et hus i Magstræde (grundskat 70 rdl.) og vistnok endnu et par flere. Men han døde i sin kraftigste alder, midt under sin rastløse virksomhed, d. 13. desbr. 1667¹⁾, kun femti år gammel (lidt over eller lidt under), tyveto måneder efter at han var bleven en af byens rådmænd. D. 21 desb. blev han jordet i Holmens kirke.

Som det synes var han först gift med en syster til borgmester Hans Sörensens kone²⁾, men hun må tidlig være død, og hendes navn og byrd kende vi lige så lidt som hendes systems. — „3die söndag efter påske, som var d. 1. maj 1653“, havde han ifølge sin morbroders optegnelser³⁾ bryllup med *Magdalene Mågensdatter*, hvis byrd er os lige så fremmed⁴⁾, og om hvem vi endnu kun vide, at hun ^{27/11} 1658 stod fadder til byskriver Arend Berntsens sön Lavrits⁵⁾. — Efter hendes mands død vare hendes pengeforhold en del vanskelige. At få sit tilgodehavende hos regeringen var i hine dage jo næsten umuligt. Som alt fortalt havde der ^{5/5} 68 fundet et slags opgörelse sted, men ^{20/10} 70 faldt der en kgl. resolution på Kbhvns magistrats „allerunderdanigste supplikation“ anlangende H. P. Kleins enke, som de på hendes vegne allerunderdanigst er begærendes at måtte bevilges tvende borgere at göre udlæg til hendes kreditorer

¹⁾ „Kbhvns Dipl.“ VI, 116. Nar Hjöring („Dipl.“ V. 743) 1668 nævner ham som den attende i rækken af byens daværende rådmænd, er dette altså en fejl. — ²⁾ *O. Nielsen*, „Kbhvns Hist.“ V, 439. — ³⁾ *V. Klein*. Frue kirkebog har „*dominica oculi*“ (∴ 13. inarts), men denne er uidentivl forlovelsesdagen. — ⁴⁾ *V. Klein*. Ved en misforstaelse (som han dog har rettet i „Biog. Lex.“ IX. 216) har *O. Nielsen* i „Kbhvns Hist.“ kaldt hende *Magdalene Nilsdatter*. Det var ikke *vor* Klein, men hans navnefætter *Hans Pedersen* („*Johan Peitersen*“) *Klein*, assessor i admiralitets kollegiet, foged på Island og islandsk købmand (f. 1633, † 1687), der også havde mange penge tilgode hos kongen (^{24/8} 1664 således 20,000 rdl.), — det var ham, som ^{20/8} 65 fik bevilling til at lade sig vie i huset til *Lene Nilsdatter* Ib fra Bornholm, med hvem han så holdt bryllup ^{22/10} s. å. — ⁵⁾ Egenhändig optegnelse af *Arend Berntsen* i et eksemplar af „*Gudelige Betragtninger*“ på det store kgl. bibliotek.

udi hvis mobilier og andet, som findes i stervboet efter hendes salige mand, — og resolutionen, stilet til „statskollegiet“, lød: „at I herom eders allerunderdanigste betænkende med forderligste til voris videre allernådigste resolution indstiller, både hvad for besked I formener på denne Magdalene Hans Persen Kleins hendes sag så vel som og helles udi andre deslige tilfæld til bemældte borgmestere og råd med billighed kunde og burde at gives“¹⁾. Og $\frac{2}{3}$ 71 forlangtes der atter en betænkning af kommersekollegiet i anledning af de forstrækninger, hendes afdøde mand havde gjort hoffet, men, hvad det alt førte til, kunne vi ikke sige.

Mange andre forhold kunde være vanskelige nok for en enke at klare. Således måtte hun blandt andet $\frac{27}{2}$ 68 stævne præsident, borgmestere og råd i Kbhvn for en dom mellem hende på den ene side og Lisabet sal. Albrekt Dysseldorfs*) samt Kirsten sal. Tord Andersens**) på den anden side, angående Tomas Karstensens værgemåls aflevering, eftersom hun kun er tildømt halvparten af hans fædernearv fra sig at levere til de to nævnte kvinder, „som syskinde og arvinger efter foreskrevne Tomas Karstensen, der hun dog formener, at det tilsammen bör under ét at følge.“ Højesteret dømte $\frac{10}{6}$ 68: Efterdi Tomas Karstensen ikke efter loven er kommen til sin væрге, da hans moder giftede sig igen, mens nu er, til han ved døden afgik, bleven af moderen underholden, da bör moderen at nyde det, skiftebrevet hende tillægger, næmlig simpel rente af myndlingens kapital, imod den bekostning, på sønnen er gået, hvorimod hun efter kgl. mandat til kontribution skal svare, og H. P. Klein som formynder alene at godtgøres den 3die part af hvis som tilovers bliver af de 50 rdl., som moderen skulde årlig lægge til sønnens kapital, indtil han blev tolv år, når derfra i lige måde kontributionen tages.“ Hvad de tre omtvistede nævninger angår, da, efterdi de ikke findes faderen, Karsten Tommesen, at have tilhørt, da bör lagmanden, Johan Didriksen***), efter egen for

¹⁾ „Kbhvns Dipl.“ VI. 552. — *) Vinhandler i Kbhvn, ejer af flere gårde og en af stadens 32 mænd. — **) Om ham se Hans Jörgensen Husum, Pers. Tidssk. 3. IV. 224-41 og flere steder. — ***) Tomas Karstensens stiftfader, forhen lagmand i Stavanger, nu brygger i Kbhvns Farvergade.

höjesteret gjorde erbydelse, de vedkommende fornøjelse derfor at gøre, og det udi rede penge. „Belangende de arveparter, som Malene sal. H. P. Kleins prætenderer at vil være skilt ved, dennem bör de vedkommende af hende efter tilbørlig overlevering uden ophold at annamme, og, efterdi formynderen haver haft skellig årsag til hvis proses, som i denne sag er ført, da bör omkostningen ikke at komme dennem til nogen udgift, mens Karsten Tommesens arvinger, dog at den efter billighed sker¹⁾. — Der synes her at spilles på et slægtskab? svågerskab? med Klein? og adskillige, måske endog med H. J. Husum, men vi kunne ikke klare det.

Allerede $\frac{20}{3}$ 70 var der beskikket to mænd til at skaffe hendes gældnere udlæg i hendes løsøre osv. $\frac{8}{3}$ 71 fik hun bevilling til for højesteret at indstevne en sag mod kgl. generalbogholder Johan Stenkuhl. Den angik en kavtion på 500 rdl., og i sit indlæg omtaler hun „mine fattige börn“ [hvad dog næppe må tages bogstavelig] og „nåne mange små börn“. Hun vandt imidlertid sin sag ved højesterets dom af $\frac{3}{7}$ 71. Hun nævnes endnu jævnlig som ejer af gardene i Snaregade og Vestergade, og $\frac{19}{3}$ 72 fik hun bevilget udlæg i norsk jordegods²⁾; men i kæmnerregnskabet for 1673 kaldes hun „udenbys boende“, og gården i Snaregade har hun pantsat til Kirsten Andersdatter, enken efter den rige byfoged Jens Movritsen. 1674 ma hun have sælt den, da hun nu ikke findes mere i kæmnerregnskabet. $\frac{5}{7}$ 1675 fik hun bevilling til uden foregående lysning at ægte Jokum Ernst Volcher, men i en sag, som hun havde med Jörgen Lautrupp, kaldes hun $\frac{16}{7}$ 83 Volchers enke*); og 1684 holder hun skifte med sine börn³⁾.

— Af Hans Pedersen Kleins börn kendes følgende: 1) *Peder Hansen Klein* (var vistnok af 1ste ægteskab, da han på skiftet nævnes først). Han levede altså endnu 1684, og mulig, men det er højst usikkert, var han den Peder Hansen Klein, islandsk

¹⁾ Stævnehog 1668, fol. 93, dombog fol. 4. — ²⁾ Rentekammeret, kgl. resol. (original). — ³⁾ *V. Klein*. — *) I en sag med Maren Jakobsdatter sal. Lavrits Nielsens kaldes hun ²⁰ 83 „H. P. Kleins enke“. Sagtens har mellemværendet skrevet sig fra Kleins tid.

købmand, som fik borgerskab $13/2$ 89 og 1694 boede i Strandstræde, men hvis dødsbo $25/11$ 97 registreredes i Toldbodgade; — eller mulig var han den handelsmand Peder Hansen Klein, der $12/3$ 98 omtales i vinhandlernes lavsprotokol, og som måske $23/3$ 1702 havde bryllup i Fruekirke med Maren Jensdatter; — 2) *Mågens Hansen Klein*, døbt i Fruekirke $10/3$ 1654, ti måneder efter brylluppet, altså ældste barn af 2^{det} ægteskab; levede endnu 1684; — 3) *Dortea Hansd. Klein*, dt. $13/10$ 55, † inden 1684; — 4) *Marie Hansd. Klein*, var 1684 gift med notarius publikus Henrik Tidemand; — 5) *Elle Hansd. Klein*, var 1684 ugift. Flere børn nævnes ikke ved skiftet.

Hvorvidt nogen af de mange nulevende slægter Klein nedstamme fra rigsdagsmanden, er højst usikkert. Måske er det tilfældet med professor Vilhelm Klein og hans fem syskinde, men han kender ikke sine forfædre længer tilbage end til sin tipoldefader, skrædermester Hans Pedersen Klein († o. 1694, inden $18/8$), som dog ikke helt usandsynlig kan have været en søn af vor rigsdagsmands ældste søn, ovenfor anførte Peder Hansen Klein.

Nogle Oplysninger om den adelige Familie Benkestok.

Af Archivfuldmægtig E. A. Thomle.

Jeg har allerede tidligere i dette Tidsskrifts 2. Række Bind IV. S. 124—41 meddelt nogle Oplysninger om den gamle norske Adelsslægt *Benkestok*, hvorved det efter Omstændighederne maatte ansees bevist, at *Trond Benkestok* til Jordanger og Hananger ikke, som i den danske Adels Aarbog for 1887 antaget, kunde være en *Søn* af *Anders Benkestok* til Meløen, men derimod maa have været en *Søn* af Lagmanden i Stegen *Tord Benkestok* til Jordanger, hvis Hustru og Børn ikke vare kjendte, samt at den *Brynhilde Benkestok* til Hananger og Lunde, der var gift med Hans Teiste til Bjelland, heller ikke, som der antaget, kan have

været en *Datter* af, men derimod maa have været *Søster* til foranførte *Trond Benkestok* til Jordanger og Hananger. — At det ogsaa i Virkeligheden forholder sig saaledes, som af mig antaget, bestyrkes yderligere ved Omstændigheder, som jeg nedenfor nærmere skal gjøre Rede for.

I en Herredagsdom af 18. Juli 1599 i en Sag mellem Sise-mester i Bergen Jacob Jørgensen¹⁾ og Anders Mouat angaaende noget Jordegods i Søndhordlen fremlagdes der et Skjøde af 31. August 1593, hvorved Birgitte Nilsdatter, salig Jon Benkestoks Efterleverske, med Samtykke af sine Sønner Torlof og Anders Benkestok til Meløen afhændede det omhandlede Gods til Anders Mouat efter først lovligen at have opbudt det til „deres (3: Børnenes) Fadersøster Fru Adeluds Benkestok og deres salig Farbroder Tord Benkestoks Børn“ ligesom ogsaa til deres Fadersøsterbørn uden at nogen vilde løse det. Jacob Jørgensen mente imidlertid at Kjøbet ikke var saa lovligt, som det sig burde efter Norges Lov, da Godset ikke var ordentlig lovbudet og heller ikke Kjøbet samtykt af alle Jon Benkestoks Børn „efterdi Mesteparten paa samme Tid vare umyndige“, men kun af de to ældste Sønner, at Birgitte Nilsdatter var en ufri Kvinde og at Godset var Jon Benkestoks Odel og ikke hans Hustrues og at det derfor efter Privilegierne af 31. Juli 1591 burde gaa til hans „Broderbørn og Søsterbørn, som af Faderen og Moderen vare fri og af Adel“ fremfor til en fremmed Mand. Desuden var Jon Benkestoks Børn Mesteparten avlet i Frillelevnet, før han fik sin Hustru Birgitte til Egte.

Af denne Dom fremgaar det formentlig ganske tydeligt, at Jon Benkestoks Børn endnu i 1593 for den største Del vare umyndige og at de to Sønner, der da vare voxne, nemlig Torlof og Anders Benkestok, der neppe kan have været meget ældre end sine Sødskende, i alle Fald ikke endnu dengang kan have

¹⁾ Han var Slotsskriver og Sisemester i Bergen, hvor han 5 Juni 1601 blev Lagmand. Han var gift med Inger Gyntersberg, en Datter af Axel Gyntersberg til Mel og Kirstine Benkestok, en Søster af Lagmanden Tord Benkestok og saaledes selv paa Konens Vegne odelsberettiget til det omtvistede Jordegods.

været gifte og have haft Børn, langt mindre voxne Børn, og det maa derfor ogsaa ansees ganske umuligt at Trond Benkestok til Hananger, der maa være død før 1624, dog neppe i nogen høj Alder, kan have været en Søn af nogen af disse. Dernæst fremgaar det af Dommen, at Birgitte Nilsdatter har været en „ufri Kvinde“, at hendes Børn med Jon Benkestok derfor ikke har været af Adel og at saaledes heller ikke Trond Benkestok til Hananger, der altid betegnes som adelig, kan høre til Jon Benkestoks Afkom. For det tredje fremgaar det endelig af denne Herredagsdom, at Tord Benkestok til Jordanger var død før 1593 *efterladendr sig Børn*. Desværre nævnes ikke disse i Dommen.

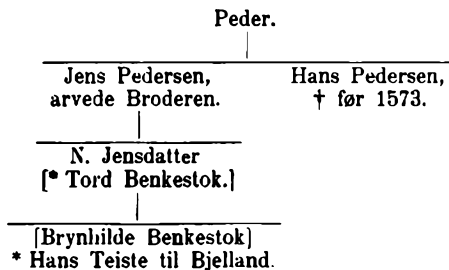
I en anden Herredagsdom af 19. Juli 1604 mellem Fru Kirsten Moritsdatter (Baden) til Gundestrup og Hans Teiste til Bjelland, der var gift med Brynhild Benkestok, en Søster af Trond Benkestok til Hananger og en Datter af Lagmanden Tord Benkestok til Jordanger, blev Hans Teiste dømt til at betale sin Kvotadel af en Del Fordringer, som Fru Kirsten havde paa „hans (Hans Teistes) Hustrues Morfader Jens Pedersen“, der havde arvet Broderen Hans Pedersen, hvem Fru Kirstens Fader Moritz Pedersen til Gundestrup¹⁾ havde laant Penge ifølge Forskrivelser dat. Kjøbenhavn 1551, Gundestrup Søndag næst før St. Laurentii Dag 1555 og Nykjøbing 1560. Desuden havde han maattet udrede en Mandebod for Hans Pedersen, som han var gaaet i Caution for. Under Sagen blev der fremlagt et Thingsvidne af Ods Herredsting af 2. Februar 1573, indeholdende, hvorledes Maren Fixdatter til Gundestrup inden Tinge havde gjort det bevisligt, at hun og hendes afgangne Husbond Morits Pedersen

¹⁾ Han henføres i Kronens Skjøder, I. Registret til den danske Adelslægt *Bøden*, uvist med hvilken Hjemmel. Paa Familien Badens Stamtavle i Danmarks Adels Aarboeg for 1884 findes han ikke nævnt, men i det Tillæg til Stamtavlen, der findes i Aarbogen for 1893 anføres Morits Pedersen som en Søn af Peder Lauritsen (Baden) til Ellinge og Kirsten Holck. Deres (eneste?) Datter Kirsten til Gundestrup, der endnu 1579 var ugift, egtede senere Jens Güntelberg. Som Sødskende af Morits Pedersen opføres sammesteds, vistnok helt urigtigt: Hans Pedersen, Jørgen Pedersen, Jens Pedersen og Dorette Pedersdatter, om hvilke Personer der tildels vil findes Oplysninger ovenfor.

havde udlagt i en Mandebod for afg. Hans Persen 80 Dl., 3 Stykker gyttinske Klæde og $1\frac{1}{2}$ Lest Øl, som de vare Løftingsmænd for, hvortil Jens Pedersen havde mødt og svaret, at han havde arvet sin Broder og derfor ogsaa var villig til at betale sin Andel af Gjælden, naar han blev søgt derfor til sit Værne-thing. For Hans Teiste mødte Lagmanden i Bergen Jacob Jørgensen, der bl. A. anførte, at Hans Teiste ikke var den eneste Arving efter Jens Pedersen, hvorfor han begjærede at Sagen maatte udstaa til samtlige Arvinger bleve stævnte. Hans Teiste blev dog — som nævnt — ved Dommen dømt til at svare til sin Kvotadel af Gjælden.

Af denne Herredagsdom fremgaar det, at Hans Teistes Hustru Brynhilde Benkestoks Moder maa have været en Datter af den i Dommen nævnte *Jens Pedersen* og at saaledes den foran nævnte Lagmand i Stegen Tord (Trondsen) Benkestok til Jordanger, hendes Fader, maa have været gift med en Datter af nævnte Jens Pedersen. Hvem var da denne Jens Pedersen? Ja derom kan der vistnok være megen Tvivl. I Ahnetavler siges det, at Brynhilde Benkestoks Moder skulde høre til en liden norsk Adelslægt, der gives det underlige Navn: „Skjolderbaand“, hvis Vaaben ifølge Adelslexicon var et delt Skjold, i hvis første Felt en halv Lillie fast paa Delingen med en Rose midt for Lillien og i 2det Felt *to* over hinanden satte *Roser* samt paa Hjelmanen 9 Strudsefjer. Nogen Familie, der førte et saadant Vaaben, kjendes imidlertid ikke og det maa derfor vistnok antages, at Vaabenet i nogen Grad er misforstaaet, sandsynligvis fordi det Aftryk eller den Tegning, efter hvilken Gjengivelsen i Adelslexiconet er tagen, har været mindre tydelig, hvad der jo som Regel vil være Tilfældet med gamle Sigilaftryk. Man kunde derfor være meget tilbøjelig til at tro, at Tord Benkestoks Hustru har været af den lille adelige Slægt, der ejede Gaarden Bro i Nordfjord og hvis Vaaben netop var et delt Skjold, i hvis første Felt der var en halv Lillie fast paa Delingen og i andet Felt *to* over hinanden satte *Stjerner* samt tvers over Delingen og ovenpaa Lillien en Slags Knude eller knudeliggende Figur, der muligen kunde tænkes

at have givet Slægten det ejendommelige Navn Skjolderbaand, samt paa Hjelman 9 Strudsefjær. Dette Vaaben ligner i saa høi Grad det for Slægten Skjolderbaand i Adelslexiconet angivne, at det vistnok er høist sandsynligt, at det er det førstnævnte, man har skullet gjengive. Imidlertid er det vel endda et stort Spørgsmaal, om den i Dommen nævnte Jens Pedersen har hørt til denne Slægt. Der findes nemlig ogsaa en anden liden adelig norsk Slægt, i hvilken de i Dommen nævnte Navne Jens og Hans Pedersen bevislig forekomme og hvis Vaaben ikke er saa forskjelligt fra de to tidligere her beskrevne, at ikke en Feiltagelse let kan tænkes. Det er derhos en Slægt, som i alle Fald oprindelig havde Ejendomme i Nordland og med hvilken det er høist sandsynligt, at Familien Benkestok har havt Forbindelser. Denne Familie er den lille Slægt, der nedstammer fra Peder Amundsen i Tjötten (ikke „Kotten“, som Adelslexiconet har) i Nordland og som i sit Vaaben førte et delt Skjold, i hvis første Felt en halv Ørn fast paa Delingen og i andet Felt en halv Lillie, ligeledes fast paa Delingen, med en Stjerne i det øverste Hjørne og paa Hjelman en Ørnevinge. Dette Vaaben kan vistnok meget let forvexles med det for Familien Skjolderbaand i Adelslexiconet angivne. Ifølge den citerede Herredagsdom skulde Forbindelsen mellem Hans Teiste og Hans Pedersen stille sig saaledes:

Men efter en Herredagsdom af 12. Juli 1599 lader der sig nu opstille følgende Stamtavle over den adelige Slægt paa Tjøttø:

Amund Tørrisen¹⁾
[f. c. 1447.]

Tørris Amundsen [f. c. 1477.]		Peder Amundsen [til Tjøttø] [f. c. 1480.]		
		* ¹⁾ * ²⁾ Hustru Gjerthrud.		
Hustru Anna Tørrisdatter; var 90 Aar gl. 1597. [f. c. 1507.]	Hustru Magdalena Tørrisdatter.	1 Nils	1 [Elisabeth. Nonne. † i Bergen 1658.]	2 Hans
				2 Jens [*Margrethe Pedersdatter (Kamp?)]
				2 Hustru Dorethe Pedersdatter til Fladerager. † før 1599. [* ¹⁾ Morten Mikkelsen.] * ²⁾ Hans Starup, Borger i Bergen.
Karen.	Birgitte, [* ¹⁾ 1565 Hr. Jens Pedersen til Os.] * ²⁾ Hr. Christopher Lauritsen til Os.	Adeluds.	To Frillesønner: Knud og Peder, Borgere i Bergen.	

Ved Dommen erholdt Nils Pedersens 3de Døtre Arven efter Hustru Dorethe fremfor Hans Pedersens Frillebørn, og det er vel derfor høist sandsynligt, at begge de i Dommen nævnte Fuldrødre af Hustru Dorethe Pedersdatter Hans Pedersen og Jens Pedersen da forlængst vare afgaaede ved Døden, begge uden at efterlade ægte Afkom, hvilket dog ikke udtrykkeligt siges. Dorethe Pedersdatter er derfor formodentlig ogsaa (saaledes som af mig paa Stamtavlen anført) den velbyrdige Hustru Dorethe Pedersdatter, der var gift med Morten Mikkelsen og som 26. August 1573 i Ingeborgtoft i Bergen skiftede Jordegods med velbyrdig Hustru Margrethe, Hans Pedersens Efterleverske (N. Magasin, I. S. 510) og det er neppe rimeligt, at de skulle henhøre til den danske Adelsslægt Baden, som i Aarbogen antaget. Hvis det imidlertid tør ansees sikkert, at den foran omhandlede Slægt er den samme som den, der førte Vaabenet med den halve Ørn og den halve Lillie, hvad der vistnok er utvivlsomt, saameget mere som Iver Hirtsholms norske Vaabenbog under No. 14 netop anfører, at en „Amund Thorisen (=: Tørrisen)“, der fik adelig Frihed „af Kong Hans for sin Manddoms Skyld

¹⁾ Hvad der er sat inden [] er tilføjet af Forfatteren.

og eiede Ringenæs paa Hedemarken,“ førte et Vaaben, i hvis første Felt en naturligfarvet Ørn og i andet Felt en halv Guld-
 lillie, begge faste paa Delingen, samt paa Hjelmen en Ørnevinge,¹⁾
 maa det dog antages, at den paa Tabellen anførte Peder Amund-
 sen har havt flere Børn end de i Dommen nævnte: Nils, Dorthe,
 Hans og Jens. Den sidste var i saa Fald gift med Find Hansen
 (Rostvigs) Enke Fru Margrethe Pedersdatter (der kun paa mødrene
 Side hørte til Familien Kamp) af Samsal paa Hedemarken, der
 26. Novbr. 1581 skjænkede sin Datter Anna Findsdatter bl. andet
 Gods netop den foran nævnte Gaard Ingeborgtoft paa Stranden
 i Bergen (jfr. N. Magasin, I. S. 510 Noten). I alle Fald havde
 Peder Amundsen en Datter Elisabeth Pedersdatter, formodentlig
 af 1ste Egteskab, der var den sidste Nonne i Munkeliv Kloster
 i Bergen, hvor hun døde 6. Januar 1658 (N. Magasin, I. S. 336 f.).
 Muligens ogsaa den Cidsille Pedersdatter, der i Iver Hirtsholms
 Vaabenbog gives et Skjold, der ved en lodret hvid Stolpe er delt
 i to Dele: i første Felt en halv blaa Lillie i Sølv fast paa Stolpen
 og i andet Felt en halv Sølvørn i Rødt ligeledes fast paa Stolpen
 samt paa Hjelmen en halv Lillie, har været en Datter af Peder
 Amundsen. Forresten tillægges det samme Vaaben, alene med
 den Forskjel, at Stolpen er grøn, i Birgitte Seblads svenske
 Vaabenbog en Asmund Quant, „Kong Hanses Kammerjunker i
 Danmark“, hvorved vel sigtes til den Amund Torstensen (Kamp)
 af Samsal (der nævnes hos Huitfeldt, II. S. 1000), hvis Datter
 igjen aabenbart var den Hustru Anna Amundsdatter (jfr. Norske
 Herredags-Dombøger, Første Række II. S. 41 f.), der først var
 gift med velbyrdig Mand Peder Svendsen, hvis Datter Margrethe
 først fik Find Hansen (Rostvig) og senere den foran nævnte
 Jens Pedersen til Tjøttø og at denne Forbindelse mellem disse

¹⁾ Vaabenet forekommer dog tidligere. Saaledes førte en Bjørn Arnbjørnsen
 paa Voss 1365 en halv Ørn og en halv Lillie i Vaabenet, hvilket ogsaa
 Tjostolf Dyrasøn 1356 gjorde (jfr. Saml. t. d. norske Folks Sprog og Hist.,
 IV. 102 og 108, jfr. III. 593 Noten). Ogsaa Geble Pedersen, der var en
 Søn af en Peder Simonsen fra Helgeland og baade paa fædrene og mø-
 drene Side skal have været af gammel norsk Adel, førte et noget lignende
 Vaaben.

to Slægter maaske ogsaa har givet Anledning til, at Amund Torstensen fejltagtigt tillægges det nævnte Vaaben.

Hvorvidt Tord Benkestoks Hustru ogsaa i Virkeligheden — som af mig foran formodet — har hørt til den nævnte Adelsfamilie fra Tjøttø eller ei, kan jo være tvivlsomt nok. Men der er unægtelig enkelte Ting i de gamle Ahnetavler, der bestemt synes mig at støtte en saadan Formodning. Naar det saaledes i Fru Maren Staurs Ahner hedder, at Moderen Fru Adeluds Benkestok, der rigtignok der siges at være Datter af en (ganske ukjendt) Anders Benkestok, men som jeg maa antage for ogsaa at være en Datter af Lagmanden Tord Benkestok til Jordanger, skulde være en Datterdatter af en (ligesaa ukjendt) Peder Arnbjørnsen Gran til Melø paa Helgeland, saa synes det mig at ligge nær her at formode, at der ved Peder Arnbjørnsen har været tænkt paa den forannævnte Peder Amundsen til Tjøttø, der jo netop hørte hjemme paa Helgeland, og at man i Ahnetavlen har hoppet over det mellemliggende Led Jens Pedersen.

Til med Adelsaarbogen for 1893 at antage, at Tord Benkestoks Svigerfader Jens Pedersen skulde have hørt til Adelslægten Baden og være en Broder af Mourits Pedersen til Gundestrup foreligger der neppe nogen antagelig Grund. Det er ganske vist saa, at der sandsynligvis maa have været et eller andet Slægtskab eller Svogerskab mellem Morits Pedersen og den Hans Pedersen, for hvem han havde gaaet i Caution, men det kan jo ligesaa godt være paa hans Kones som paa hans egen Side. Det er i alle Fald ikke utænkeligt, at Hans Pedersen kan have været gift med en Søster eller fjernere Beslægtet af Morits Pedersen og at dette er Grunden til, at han har været hans Forlover. Saalænge i alle Fald ikke yderligere Data foreligger, kan man vistnok anse det sikkert, at Tord Benkestoks Hustru maa høre hjemme blandt en mindre fremtrædende *norsk* Adelslægt og ikke i en dansk Slægt, der kun har havt liden Forbindelse med Norge.

Familieoptegnelser til den danske Adels Personalhistorie i det 16. og 17. Aarhundrede.

Ved cand. mag. **Gustav Bang.**

De her meddelte Familieoptegnelser fra det 16. og 17. Aarhundrede har hidtil ikke været trykte og, saa vidt jeg har kunnet se, kun i ringe Grad benyttede; det Stof de indeholder, supplerer derfor paa adskillige Punkter det hidtil kendte. Den danske Adels Personalhistorie i denne Periode hviler jo, i hvert Fald hvor den behandler de enkleste personlige Forhold, Fødsel, Giftermaal og Død, i en overvejende Grad paa Optegnelser af rent privat Karakter, nemlig Dagbøger og Familieoptegnelser, hvilke sidste i enkelte Tilfælde kan nærme sig til at antage Karakter af Slægtbøger (saaledes Nr. I af de nedenfor meddelte). Hver enkelt Række af Familieoptegnelserne, der oftest skyldes kvindelige Medlemmer af de adelige Slægter, falder i Regelen i to Grupper, den første nedskreven efter, den sidste samtidig med de Begivenheder, der omtales, jævnlig saaledes, at Forfatteren, naar han begyndte sine Optegnelser, lod Plads staa aaben for hvert enkelt Medlem af Slægten, hvorpaa hans senere Skæbne saa efterhaanden blev tilføjet. Ikke sjælden finder man disse Optegnelser afskrevne eller omredigerede af et Medlem af en yngre Generation; blandt de nedenstaaende Optegnelserækker er saaledes Nr. III og VII afskrevne af Sønner af Forfatterinderne. Ofte fortsattes Notitserne igennem flere Slægtled, hvad enten Stammen bevaredes i Afskrift eller i Original, ligesom ogsaa jævnlig Mand og Hustru samtidig indførte Notitser i een og samme Bog. Paa Grund af den Førstehaandsiagttagelse, der i de allerfleste Tilfælde ligger forud, ofte endog umiddelbart forud for Nedskrivningen af hver enkelt Notits, kan man med Rette betragte disse Familieoptegnelser som gode og nøjagtige Kilder: kan der end, særlig hvor de kun er bevarede i Afskrift, stundom være indløbet Fejl, disse er dog hverken særlig hyppige eller særlig graverende.

I.

Følgende Optegnelser, der findes i Karen Brahes Bibliothek Nr. 861 (gammelt Nr. 303) i en god Afskrift fra Midten eller Slutningen af det 17. Aarhundrede, er forfattede af Fru *Anne Ejlersdatter Rønno* (født 1541, gift i Juli 1561 med Erik Hardenberg til Matrup, død 1609 ^{15/6}), Karen Brahes Farmoders Mormoder. De er paabegyndte i 1593 og falder i 2 Afdelinger, en genealogisk og en kronologisk-personalhistorisk.

Hielp Gud altid.

Disse efterschrefne er min sallig faders erlig och velbiurdig mand Eyller Ronnov thil Hvidkiøld, her Marchur Rønnovs søn och min moders erlig og velbr. frue Anne Krabbe, her Tygge Krabes datter til Bustrup dierris børn, svogre, børn och børnebørn.

Och hafde de tilsammen ellufve børn, thre sønner och otte døtre ved navfn:

Marchur Rønnov, som blef schot i Dytmerschen, Niels Rønnov, Thygge Rønnov, Berritte Rønnov, Mette Rønnov, Margrette Rønnov, Karinne Rønnov, Drude Rønnov, Dorette Rønnov, Margrette Rønnov, Anne Rønnov. Och hafde de tov døtre, hedt Margrette.

Berritte Rønnov blef forseet och sich erlig och velbr. mand Henning Quidtzov til Sandager, som vaar erlig og velbr. mand Jürgen Quidtzovs och fru Ellene Giøyesdatters søn til Sandager; och hafde tilsamen otte sønner och femb døtre:

Jørgen, Chresten, Frederick, Dydrick, Marchur, Eyller, Claus, Dydrick Quidtzov; och hafde de tov sønner, hedt Dyrick; Dorette, Idde, Anna, Ellen, Karren Quidtzov.

Christen Quidtzov blef forseet och sich erlig och velbiurdig frue Margrette Høg, erlig och velbiurdig Jost Høgs och frue Mette Gøyes dater til Vong; och hafde til samen tov sønner: Henning, Jost Quidtzov.

Fredrick Quidtzov blef forseet och sich erlig och velbiurdige iomfrue Pernille Rudt, erlig och velbiurdig mand Otte Rudts og frue Pernille Oxes datter til Møgelkier. Kom¹⁾ anden g. [i] egteschab med erlige och velb. Anne Lycke, som vaar velb. Erich Lycke och frue Margrete Giøes datter; hafde tilsammen fire børn, toe sønner och toe døttre: Falck Lycke, Jørgen Lycke, iomfru Anne Lycke, iomfrue Metthe Lycke.

Mette Rønnov blef forseet och sich erlig och velbiurdig mand Jacob Vefferdth til Broløche, erlig och velbr. mand Thønne Vefferdts och frue Chrestentsis søn af Brolyche; och hafde de til-

¹⁾ Denne Tilføjelſe med en anden Haand.

sammen fire børn, en søn og tre døtre: Jacob Veffert, Chrestentse, Anne, Mette Veffert.

Jacob Veffert blev forseet og sich erlig og velbr. iomfrue Anna Krasse og (!) erlig og velbr. mand Eyller Krasse og frue Hildeborrig Bildes datter til Eggeholm; og kaldede Gud hannem trei ugger¹⁾ efter hans brøllup.

Karinne Rønno blev forseet og sich erlig og velbiurdig mand Jens Bilde, erlig og velbiurdig mand her Claus Bildes og fru Lisebet Ulstandts søn fil Lyngsgaard; og hafde de tilsamen ellufve børn, siuf sønner og fire døtre: Clavs, Steen, Jens, Marchur, Erich, Henning, Eyller Bilde, Anne, Lisbet, Birgette, Lisbet Bilde; og hede de tov døtre Lisbet.

Anna Bilde blev forseet og sich erlig og velbiurdig mand Eyller Brochenhus til Nachebøel, erlig og velbiurdig mand Jacob Brochenhusis og frue Susanne Bøllers søn til Nachebølle; hafde²⁾ tilsamen ingen lefvendis børn.

Anna Rønno blev forseet og sich erlig og velbiurdig mand Erich Hardenberg til Matrup, erlig og velbr. mand her Eiller Hardenbergs og frue Karine Rosenkrandsis søn til Matrup; og hafde de tilsamen nie børn, thre sønner og sex døtre: Jacob, Christen, Eyller Hardenberg, Karren, Anna, Mette, Kierstinne, Birte, Rigborrig Hardenberg.

Anna Hardenberg blev forseet og sich erlig og velbiurdig mand Johan Rudt til Møgelkier, erlig og velbiurdig mand Otte Rudts og frue Pernille Oxes søn til Møgelkier; og hafde de tilsamen en søn: Otte Rudt, som blev fød paa Hagenschovf anno 1592 dend 15. Septembr.; og kaldet Gud hannem anno 1593 dend 17. Junius, som vahr en søndag; Gud gifve hannem en gledelig opstandelse.

Mette Hardenberg blev forseet og sich erlig og velbr. mand Preben Gyldenstiern til Vosborig, erlig og velbiurdig mand her

¹⁾ Rettere: 17 Dage; Bryllupet stod 1592⁹, J. V. døde ²⁶/₇. Ejler Brokkenhus's Kalenderantegnelser. Fynske Sml. VI, 395.

²⁾ Denne Tilføjelse er med en anden Haand; dens Indhold er forøvrigt ikke rigtigt; af de 15 Børn, Anne Bilde fødte Ejler Brokkenhus, var kun de 10 dødtødte. Fynske Saml. VI, S. 294.

Knud Gyldenstierns och frue Jydte Podebusches søn til Vosborig; och hafde tilsamen trei sønner och tov¹⁾ døtre: Knud, Eyller, Henrich Gyldenstiern, som blef føed paa Vosborig 5. April ao. 94, Birette, som blef føedt paa Schovsboe 6. Aug. ao. 95 och christnet dend 17. Aug. udi Rynnekebye kirche udi fornæ aar; blef Henrich Gyldenstiern christnet udi Vosborig sogen kirche dend 14. April ao. 94.

Kierstinne Hardenberig blef forseet och sich erlig och velbiurdig mand Axel Brahe til Elvidt, erlig och velbr. mand Otte Brahe och frue Beate Bildes søn til Knudstrup; och hafde de tilsamen fire børn: Mette, Birrete, Karrene Brahe; och er Birete kaldet efter min hulde och sl. søster Berite Rønno; Thygge Brahe; Karene, som blef fød paa Helsingborig slot dend 23. April ao. 98, och er kaldet efter min sl. syster Karene Rønno af Hvidkielde.

Iochim Hardenberig blef forseet och sich erlig och velbiurdig ionfrue Marren Schram, erlig och velbr. mand Lavridts Schrams och erlig och velbr. frue Maren Bildes til Hastrup datere, och [stod] dierris brøllup udi Horsens d. 27. Octobr. anno 1594.

Anno 1600 dend 31. Januari kalled Gud allermegtigste min kiere och lydige søn, erlig och velbiurdig mand Christen Hardenberig i Kiøbenhafn i hans sl. faders gaard med en salig och christelig afgang; Gud gifve hannem med alle tro christne en gledelig och erfulde opstandelse paa dend yderste dag; och vaar hand paa hans tredie aar til tredufve.

Och vaar hand sl. kong Fredrichs dreng firre aar, dernest kurførsten af Saxens dreng toe aar, dernest kong Christian dend fierdes hofsinder paa ded siufvende aar.

Och blef hans sl. lig nedersat i Rønchebye kirche dend 13. Marti; och blef derfra ført til Kloborg kirche, som er sogen kirche til Matrup; Gud trøste och husvale hans sorrigfulde och bedrøfvet forældre, sødschind och gode venner.

¹⁾ Af disse nævnes i det nedenstaaende kun den ene.

Hielp Gud altid.

Anno 1593 dend 22. Aprilis vaar min kierre hosbonde, erlig och velbiurdig mand Erick Hardenberig til Matrup i Veille med vorris venner, erlig og velb. mend: Brede Randtzoe til Randtzoholm, Eyler Brochenhuus til Nachebølle, Peder Juel til Alstedt, Preben Gyldenstiern til Vosborig, Jahanne Rud til Møgelkier, Jørgen Qvidtzoë til Sandager, Jacob Ulfeld, medarfving til Bavlse och vorris søn Chresten Hardenberig och begierede svar paa vorris søns Jachom Hardenberigs veigne af erlig och velb. frue Maren sallig Lavridts Schrambs til Farrup, om hindes dater, erlig och velb. iomfrue Marren Schramb; och da sich min hosbunde och vorris venner it tilbørlige svar af hinde och hindes venner, som da tilstede vaar, erlige och velbiurdige mend: Henrich Belovf til Spøtrup, Hans Johansen til Hundtsløf closter, Axel Brahe til Elvid, Christen Munch til Giesinggaard, Knud Brahe til Taastrup, Hans Schramb til Hammergaard, Claus Matisen til Børus¹⁾, Marqvor Bilde til Hvidkielde, Mogens Schramb til N.

Gud allermegtigste unde, at alting maate sche i en goed lychsallige stund, Gud til ære, slegt och venner til glede paa begie sider.

Anno 1593 dend 12. Junius da drog min hierte kierre søn Chresten Hardenberg ofver til Seeland at sige vor allernaadigste herre och prindts tjenester med femb heste; Gud allernegtigste gifve, alting maate scheid i en goed och løchsallig stund, Gud til ære og hannem och hans venner til glede.

Anno 1593 lodt ieg. Anna Rønnov schrifve denne boeg.

Anno 1595 dend 8. Augusti²⁾ da blev min hierte kierre dater Mette Hardenberg, den tid hendes hosbund vaar udi Rydtsland, forløst her paa Schovsboe, och blev af Gud allermegtigste begavede med en ung datter, som blev den 17. Augusti indplantede udi Jesu Christo ved dend hellige christelig

¹⁾ ∴: Klavs Maltesson (Sehested) til Højris.

²⁾ Ovenfor S. 162 er den 6te Aug. angivet som Birgitte Gyldenstjernes Fødselsdag.

daab udi Schovsboe sogne kirche, och blef hun kallede efter hindes faders salige och førige hustrue Birgete.

Efter hinde gich min kierre datter udi kirche dend 28. Septembr.; Gud gifve, alting maate begyndes och endis i en lychsallig stund.

Anno 1595 den 20. Mai da blef min kierre søn¹⁾ Preben Gyldenstiern til Vosborig tilsagt Malmøe slot udi Kiøbenhafn, och kom Astrup²⁾ af.

Udi samme aar dend 22. Mai da gich fornæ min kierre søn Preben Gyldenstiern til schibs ved Kiøbenhavn om aftenen ved 5 slet, och siden om morgenen, som var den 23. Maii ved firre slet gich til segels paa reysen til Rydtsland; Gud allermegtigste unde hannem samme hans foretagen reise lycheligen och vel at ende och udrete, Gud til lof, hannem, hans federne rige och venner til lyche och gavfn.

Anno 1595 dend 29. Juni kom min kierre søn³⁾ Axel Brahe til Elvidt af med kongl. mayt. gaard i Odense och fich igien Helsingborig slot; Gud gifve ded hannem och hans venner til lyche och gode v. alle(?)

Dette forschræ aar den 15. Septembr. da drog dise min kierre sønner erlig och velbr. mend Axel Brahe til Elvidt, Jahanne Rudt til Møgelkier⁴⁾, Christen Hardenberig paa reisen ud til lant Brunsvick med vorris naadigste herre og prindts; Gud gifve dennem dieris foretagende reise løchelich och vel at ende.

Anno 1595 ste Mortens aften, som vaar dend 10. dagv Novembr. da vaar dise efterschræ vor kierre børn och børnebørn forsamblede her paa Schovsboe hoes min kierre hosbonde och mig: Preben Gyldenstiern til Vosborig, Anne, Mette, Kirsten Hardenberig; dieris børn: Knud, Eyller, Henrich, Berritte Gyldenstiern, Mette, Birette, Thyge Brahe.

¹⁾ o: Svigersøn.

²⁾ o: Aastrup i Jylland.

³⁾ o: Svigersøn.

⁴⁾ Ogsaa Johan Rud var hendes Svigersøn, gift med Anne Hardenberg.

II.

Nedenstaaende Notitser, der skyldes Fru *Sibylle Mogensdatter Gyldenstjerne* (født 1540 ^{22/8}, gift i Slutningen af 1558 med Eskil Gø til Skørringe, død 1611 ^{11/8}) findes i Slutningen af et Oktavbind, der tillige indeholder en Bønebog og en Aarbog fra 1300 til 1559; det er bevaret i hendes Sønnens Datterdatter Karen Brahes Bibliothek i Odense som Nr. 1076 (gammelt Nr. 156).

Anno 1558 anammit salig Eschiel Gyøe¹⁾ Schanderborig len af hoyloflig kong. mayt. Christian thendt thredie om sancti Hansdagstidt; och haffude dedt udi forleninge indt thiel Philipi Iacobi²⁾ anno 1561.

Anno 1558 da gjorde her Mogens Gylendstjerne och fru Anne gjorde de (!) Eschiel Gyøes her Hendrich Gyøes søns brølup udi Kiøbenhafven medt deris kierre datter iomfru Sebele Gyldenstjerne.

Anno 1561 anammit salig Eschiel Gyøe kong. mayts. gaardt udi Othense om s. Philipi Iacobi udi forleninge, och schildiis auf thendt igen Philipi Iacobi ano 1562; 1 aar.

Anno 1562 Philipi & Iacobi anamet salig Eschiel Gyøe Nyburigslot udi forlening och auschildis medt thet Philipi Iacobi anno 1571; saa beløfver thedt sieg ix aar handt hagede Nybuerighslot och korter, saa blifver thedt Philipi & Iacobi nu thiel kommendis anno 76 fiorthen aar siden; 9 aar.

Anno 1562 scti Bodels afthen³⁾, som var en thirsdag, der klochen hagede slagit xi om afthenen, blefve Hendrich Gyøe født udi schythens thegen.

Anno 1571 thendt 17. dag Marthi om afthenen, ther klochen slo xi, blefve Mogens Gyøe født under Iupiters plannete och schøthens thegen.

Anno 1564 den 1. dag Augusti kallede Gud allermectigste min kiere salige moder fru Anne Sparre paa Kiøbenhafns slot, der klochen vor emellum thi och elfve om natten.

¹⁾ E. G. til Skørringe, Sibylle Gyldenstjernes Mand, ikke E. G. til Gunderslevholm, død 1560 ^{2/10}, som urigtig angivet i Registret til Erslev: Danmarks Len og Lensmænd i det 16. Aarhundrede S. 227; Erslev lader ham forøvrigt (anf. St. S. 39) dø 1561.

²⁾ Den 1. Maj.

³⁾ Den 16. Juni.

Anno 1569 den 9. dag Octobris kallede Gud min kiere salige fader her Mogens Gyldenstjerne til Stiernholm paa sin gaardt i Kiøbenhavn, der klocken hafde slaget thi om middagen; Gud gifve dem med alle throe christene den evig glæde och salighed, amen; och vor hand 73 aar, der Gud kallede hannem¹⁾.

III.

Af den følgende Række Familieoptegnelser skyldes det første Parti Karen Brahes Moder, Fru *Susanne Falksdatter Gø* (født 1634 $\frac{6}{10}$, gift 1653 $\frac{11}{9}$ med Preben Brahe til Engelsholm, død 1683 $\frac{7}{9}$ som Moder til 4 Sønner og 5 Døtre, af hvilke 2 Sønner og 4 Døtre overlevede hende); det findes i Datterens Bibliothek Nr. 1100 (gammelt Nr. 171) paa to løse Blade, der ligger i et Oktavhaandskrift indeholdende gudelige Betragtninger og Salmer, forfattede af hendes Mand Preben Brahe. I et Haandskrift Nr. 1098 (gammelt Nr. 169) findes de samme Notitser afskrevne af hendes lovende unge Søn *Falk Brahe* (født 1655 $\frac{2}{7}$, død 1676 $\frac{24}{9}$), blot med de nødvendigeste formelle Ændringer, men denne Omskrivning er her fortsat først af en anden af Preben Brahes og Susanne Gøs Børn, dernæst af den bekendteste blandt disse, Jomfru *Karen Brahe* (født 1657 $\frac{1}{12}$, død 1736 $\frac{27}{9}$).

I Iesu navn.

Anno 1653 den 11. Septembr. stod voris brøllop udi Odense.

Anno 1654 den 23. Iuni, fredagen, klocken 11. formiddag, gaf Gud os en datter paa Engelsholm, blev kaldet Ane efter sin farmoder²⁾; Gud lade hinder lefve til Guds ære, forældris glede, sig selv til salighed.

Anno 1655 den 2. Iuli, mandagen, klocken 7 om formiddagen gaf Gud os en søn paa Engelsholm, blev kaldit Falk efter sin sl. morfader; Gud regiere ham til alt det, der er Gud behageligt, fremdrage oc ende sit lefnet som et Guds barn.

Anno 1656 den 28. Octobr., onsdagen³⁾, kloken 1 om natten gaf Gud os en søn paa Engelsholm, som han dog for fødtseleu hafde bortkaldet; Gud lade ham lefve evindeligt i sit rige.

¹⁾ Mogens Gyldenstjerne var noget over 84 Aar gammel ved sin Død; Dødsdagen angives iøvrigt baade som d. 8. og d. 9. Oktober (se Biogr. Lex. VI. S. 302); den 9. Oktober har foruden Sibylle Gyldenstjerne Morten Pedersøn (Kirkeh. Saml. 3. R. V S. 500) og Klavs Bille (Danske Saml. 2. R. V S. 61).

²⁾ Anne Prebensdatter Gyldenstjerne.

³⁾ Den 28. Oktober 1656 var en Tirsdag.

Anno 1657 den 1. Decembr., torsdagen, klokken 4 om eftermiddagen gaf Gud os en datter paa Nesbyholm i Selland, blef kaldet Karen efter sin mormoder¹⁾; Gud lade hinde lefve oc opvoxte i Guds sande frygd, saa hun kand vere Gud oc menisken teckelig.

Anno 1659 den 1. Decembr., torsdagen, klokken thi om aftenen gaf Gud os en datter paa Sorøe, blef kaldet Sophia efter sin faders faster; Gud regiere hinder til alt det, som gude ligt oc got er.

Anno 1662 den 27. Januari gaf Gud os en søn paa Hvedholm, søndag²⁾ aften ved 12. slet, blef kaldet Iürgen efter sin sl. farfader; Gud regiere ham til sin ære, hans egen velfært oc salighed.

Anno 1664 den 17. Marti, torsdagen, klokken imellem 4 oc 5 om morgenen gaf Gud os en datter paa Hvedholm, blef kaldet Birgitta efter sin sl. morster; Gud lade hinde lefve til Guds ære och voris glede.

Anno 1668 den 26. Agusti, torsdagen³⁾, om aftenen klokken 7 gaf Gud os en datter paa Hvedholm, blef kaldet Ide efter sin moders farster frue Ide Giøe Iens Iuels; Gud lade hinder lefve til Guds ære och med lige saa stor glede, som hun var os kierkomen.

Anno 1668 den 22. Octobr. behagede det Gud ved et sagte och sallig endeligt at bortkalde hinder paa voris hiemreise udi Snoghøy, da hun var 8 uger gamel; Gud glede och ærefuld giøre hinder i Guds rige.

Anno 1670 den 21. Iuli⁴⁾ gaf Gud os en søn paa Engelstholm, blef kaldet Hendrick efter sin morbroder Hendrick Giøe; Gud self lede ham efter sit raaed och lade ham lefve och døe et Guds barn och arfving til Iesu rige.

¹⁾ Karen Markusdatter Bilde.

²⁾ Den 27. Januar 1662 var en Mandag.

³⁾ Den 26. August 1668 var en Onsdag.

⁴⁾ Falk Brahe tilføjer: „imellem onsdag och torsdag nat klokken 1⁴. Den 21. Juli 1670 var en Torsdag.

Anno¹⁾ 1676 d. 24. Agusti kaldede Gud min gode sl. broder Falck Brahe til Brysel; Gud trøste og husvale os alle, som hans død saa inderlig smerter, og unde os i sin tid evig med hannem at gledis. Ieg maa berre Herrens vrede, ti ieg hafver syndet imod hannem.

Optøgnelser af Jomfru Karen Brahe:

1695 d. . . .²⁾ Mai døde min sl. søster fru Sophie Brahe til Dyxmyde i Braband; herre, du lede os efter dit raaed og anamme paa det sieste til ære.

1715 d. 29. Desmb. døde mien kiere søster iomfru Anne Brahe udi voris gaard til Odense, her huend boede 17 aaer; sallig ere de døde, som døe i herren, de hulle af deris arbeide, og deris gierning følger dem.

1716 mellem d. 16. og 17. Januari kaldede Gud mien kiere broder Iørgen Brahe udi Odense, efter hand end tied lang veret svag, og da hastig blef andgreben af et stickfloode i halsen, som os alle til bekømring saa uformodende ente hans dage i dette lief, mens ved Guds naade og Christi fortienneste omvexlede med et bedre og evig lief; naar du siger, saa skabis vi, tager du dien aande bort, foorgaae vi og blifver til støf; herre, nu bier ieg efter dien sallighed, lad det behage dig at frelse mig, herre, at hielpe mig; nu ieg maa see de fleste af mine hendsamlet til roe, blifver det mien siel langt at boe i Kedars bollig; du Gud est mien tillid, mit haab af mien ungdom, forlad mig icke, tag icke dien haand fra mig, Gud mien sallighed og høye beskærmelse. Østgaar d. 21. Marti 1716.

K. Bra.

IV.

Forfatterinden til nedenstaaende Familieoptegnelser er Fru *Ide Jørgensdatter Grubbe* (født 1627 ^{27/8}, gift 1648 ^{29/10} med Frederik Barnewitz til Rubjærggaard, død 1702); de meddeles her efter en ikke meget yngre (forkortet?) Afskrift i den ledreborgske Manuskriptsamling Fol. 425 a. Originalen synes ikke længere at existere, i hvert Fald ikke i Tillitze.

¹⁾ Denne Optegnelse skyldes et af Preben Brahes og Susanne Gøs Børn.

²⁾ Aaben Plads.

Udtog af sal. frue Ide Grubbis skrift i Tilldtze bibel.

Anno 1614 d. 29. Maii blev min gode faders og moders bryllup holdet i Slagelse.

1615 d. 16. Febr. blev min søster Mette Grubbe født paa Haldsted kloster udi Laalland.

1616 d. 24. Jan. blev min søster Karen Grubbe født paa Halsted kloster ibm.

1617 fiorten dage efter Mickelsdag¹⁾ blev søster Sibylla Grubbe [født] ibm.

1618 blev søster Righedse Grubbe født ibm.

1620 d. 7. April blev broder Knud Grubbe født ibm.

1621 d. 6. Iulii blev min broder Niels Grubbe født paa Vedbyegaard.

1622 d. 6. Novembr. blev søster Hilliborre Grubbe født ibm.

1624 d. 9. Julii blev broder Christian Grubbe født ibm.

1626 fredagen efter hellig tre kongers dag²⁾ blev søster Sybille Grubbe født paa Vestervig kloster udi Jylland.

1627 d. 27. Martii, Langfredag morgen blev ieg født ibm.

1628³⁾ d. 3. Junii blev min søster Margrette Grubbe født paa Vedbyegaard.

1631 d. 16. Julii blev broder Alexander Grubbe født ibm.

1632 blev søster Kirstine Grubbe født ibm.

1634 d. 24. Jan. blev søster Hilleborre Grubbe født ibm

1635 d. 13. Julii blev broder Eiller Grubbe født ibm.

1636 d. 7. Octobr. blev min broder Sigvart Grubbe født ibm.

A^o 1640 d. 22. Nov. kaldede Gud min gode sal. fader udi Kiøbenhafn, Gud give ham dend ævige glæde.

1648 d. 22. Octobr. blev min mand og ieg forlovet med hinanden, og stod voris bryllup udi Kiøbenhafn samme aar d. 29. Novembr.

1649 blev vor søn Ioachim Barnewitz født paa Rudberggaard om onsdagen d. 5. Decembr. kl. var 9 om morgenen.

¹⁾ Den 13. Oktober.

²⁾ Den 13. Januar.

³⁾ Angivelsen i Danm. Adels Aarvog 1886 S. 56 (og derefter i Biografisk Lexikon II S. 21) at hun er født 1620 ³/₄, er altsaa urigtig.

Gud give ham en god lykke og lade ham opvoxte udi guds frygt os til glæde.

1651 d. 23. Ian. blev vor datter Magdallena Sybilla Barnewitz født paa Aalholm; Gud give hende en god lykke og lade hende opvoxte udi guds frygt.

A^o 1653 d. 7. Febr. blev vor datter Øllegaardt Barnewitz født paa Aalholm; Gud give hende en god lykke og lade hende opvoxte udi guds frygt.

A^o 1653 d. 22. Sept. kaldede Gud min aller kieriste gode hosbunde paa Rudbiørggaard; Gud give ham dend ævige glæde; og stod hans begravelse udi Nachschov d. 9. Nov.

A^o 1665 d. 23. Augusti stoed min gode søn¹⁾ Iens Rothsteens og Magdalene Sibyllæ Barnewitzis bryllup; Gud give dem lykke og velsignelse.

A^o 1666 d. 10. Iunii blev min søn Iens Rothsteens og Magdalene Sybillæ Barnewitzis datter Leene Else Rothsteen født udi Viborre; Gud lade hende opvoxte Gud til ære, os alle til glæde.

A^o 1667 d. 21. Mai blev min søn Iens Rothsteens og Magdalene Sybillis anden datter Ide Rothsteen født paa V[e]dbyegaard, og kalde Gud hende strax igien; Gud give hende Himmerig.

A^o 1668 d. 15. Iunii blev min søn Iens Rothsteen og Magdalene Sybillæ søn Knud Rothsteen født udi Viborre; Gud lade ham opvoxte Gud til ære, os alle til glæde.

A^o 1669 d. 27. Iulii blev min søn Iens Rothsteen og Magdalene Sybillæ anden søn Friderich Rothsteen født udi Viborre; Gud lade ham opvoxte Gud til ære, os alle til glæde.

A^o 1671 d. . . .²⁾ Octobr. kaldede Gud min hierte aller kieriste gode moder frue Lene Rud her paa Rudbiørggaard udi hendis alders 77; Gud give hende en glædelig og ærefuld opstandelse, og stod hendis begravelse udi Nachschov d. . . .³⁾ Febr. 1672.

A^o 1673 d. 10. Febr. blev min søn Iens Rothsteen og Magdalene Sybillæ Barnewitzis tredie datter Ide Grubbe Rothsteen født udi Viborre; Gud lade hende opvoxte Gud til ære og os alle till glæde.

(sluttet).

¹⁾ c: Svingersøn.

²⁾ og ³⁾ Aabne Pladser.

Et Brev fra Kong Christian VIII til Lægen Ole Bang.

Meddelt af Forlagsboghandler **Otto B. Wroblewski**.

Den 28. Januar 1844 ægtede Kong Christian VIII.s Søstersøn, Prins — senere Landgreve — Frederik af Hessen Cassel¹⁾ den russiske Storfyrstinde Alexandra, Datter af Keiser Nicolaus I. Da saavel Kronprins Frederik (den senere Kong Frederik VII.) som hans Farbroder, Arveprins Frederik Ferdinand vare barnløse, vilde Prins Frederik af H., ved Kongestammens Uddøen paa Sværdsiden, som Kong Frederik V.s Sønnedatters Søn, rykke frem i Forgrunden som Tronfølger, hvorfor det nævnte Giftermaal fik en vis Betydning for Danmark; det nedenfor meddelte Brev fra Kong Christian VIII til den højtansete Læge, Etatsraad O. L. Bang²⁾ vil vise det.

Hr. Etatsraad Bang! Vedfølgende Brev indeholder en Anmodning fra min Neveu, Prinds Friederich Vilhelm af Hessen at De om mueligt vilde følge Hans Indbydelse at komme til St. Petersborg for at afgive Deres Formening om hans Gemalindes, Storfyrstinde Alexandras Helbredstilstand og om Rejsen nu var tilraadelig for hende? Ikke alene Hendes Svangerskab kan gjøre denne betænkelig, men især foruroliger ham en alt længe varende Hoste. Han har den Tillid til Dem, at De vilde raade, hvad han i saa Henseende ubetinget vilde følge. De ville nu sige mig om De troer at kunne foreene en saadan Fraværelse med Deres øvrige Stilling, og om De enten kunde afgaae med det første Dampskib, som gaaer her forbi directe, eller, hvis det udeblev saalænge, da paa Torsdag til Kiel og Løverdags fra Travemünde til St. Petersborg?

Jeg kan ikkun ønske, at De bestemmer Dem til Rejsen. Rejsepenge skal jeg foranstalte anvist. Mit Ønske skulde være snart at see Prindsessen i Hendes Tilstand i Rolighed her. Prindsen ønsker, at Rejsen ingen Opsigt maatte gjøre; rejser De over Travemünde vilde dette aldeles kunne undgaaes.

Jeg omtaler dette ikke til nogen.

Sorgenfri, d. 1. Juni 1844.

Velvilligst
Christian R.

¹⁾ Søn af Landgreve Vilhelm af H.-C. og Prinsesse Charlotte; f. 26. November 1820, † 14. Oktober 1884.

²⁾ Oluf Lundt Bang, f. 27. Juli 1788, † som Gehejme-Conferentsraad, henved 90 Aar gl., d. 10. Okt. 1877.

Bangs Rejse til St. Petersborg var resultatløs, idet Prinsessen d. 10. August 1844 afgik ved Døden.

Man vil fortælle, at han, da han var hjemkommen, meldte sig hos Kong Christian VIII for at afgive Beretning om sin Rejse; ved denne Lejlighed spurgte Kongen ham saa tilsidst om, hvad han (Bang) havde faaet derovre. Bang fremtog da de to kostbare, med Brillanter rigt besatte Gulddaaser, som Kejseren og Prinsen ved Afskeden havde givet ham; Kongen betragtede dem med Kjendermine og leverede dem tilbage med den Bemærkning: „Ja, de er smukke; Henriques er den, der betaler bedst.“

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal.

2.

Oplysninger udbedes om

- a) Anna Axen, f. Pentz. Satyre 6 af G. J. Lucius, Satyrer, Thjem. 1779, skal være oversat af hende. Hun boede 1813 i Thjem., hvor hendes gaard fortæredes af luerne 2den Juledag, ifølge Thjems. Adressekontoirs-Efterretninger 1813, no. 104.
- b) Sven H. Walche, der i Bergen 1802 udgav „Toure-Bog af Engelsk- og Contra-Dandse for mine Elever“.

Hjalmar Pettersen,

Amanuensis ved Univ. Bibl., Christiania.

Svar.

II.

(3 Række IV. S. 317, Spørgsmaal 10.)

Den omspurgte „v. Dreijern“ maa være Mathias Dreyer, født i Hamborg 17. Juli 1668, Søn af Skibskaptajn Mathias Dreyer. Han blev Doctor utriusque juris i Groningen d. 4. Sept. 1693, Advokat i Hamborg og 1698 Kannik sammesteds. Han har skrevet et Par juridiske Afhandlinger og døde d. 24. April 1719 med Titel af fyrstelig holstensk (ikke dansk) Etatsraad. Den 25. April 1701 havde han ægtet Anna Margaretha, en Datter af Dr. jur. Bernhard Clausen, f. 8. Apr. 1650, † 6. Juni 1710, Kannik i Hamborg og fyrstelig gottorpsk Etatsraad samt Amtmand i Trittau og Reinbeck, der blev adlet af Kejseren med Navnet v. Clausenheim. Baade om ham og M. Dreyer findes nærmere Oplysninger i H. Schrøders Lexikon der hamburgischen Schriftsteller.

G. L. Grove.

Nogle Breve fra Professor Frederik Sneedorff til Broderen, Søofficeren Hans Christian Sneedorff.

Meddelte af Kammerherre C. J. Anker.

Da den danske forfatter, valgmenighedspræst *Fr. Nygaard*, har udgivet et fyldigt mindeskrift om *Frederik Sneedorff*, affattet med kyndighed og fin forståelse, kunde man her indskrænke sig til at henvise til dette interessante arbejde, der udkom i Kjøbenhavn 1893. Men nærværende udgiver tror dog at burde forudskikke en kort oversigt over *Fred. Sneedorffs* sidste udenlandsrejse, der varede fra 1. mai 1791 til hans død d. 15. juni 1792, altså i 13¹/₂ måned — en rejse, under hvilken han i høj grad berigede sine historiske og statistiske kundskaber med det lyse håb for oie, at disse efter hans hjemkomst måtte komme hans landsmænd tilgode.

Frederik Sneedorff fødtes d. 1. sepbr. 1760. Han var søn af historikeren, professor *Jens S. Sneedorff*, og dennes hustru, den kundkabsrige og karakterfaste *Olleguard Vilhelmine*, født *de Thestrup*. Han tog den filologiske magistergrad 1786 og blev professor i historie ved Kjøbenhavns universitet 1788.

Som ledsager — han protesterede mod benævnelsen hovmester — for 3 unge danske herrer: *von der Lühne*, *Flinde* og *r. Qualen*, af hvilke den sidste stødte til i Hamburg, begav *Sneedorff* sig våren 1791 på den udenlandsrejse, som han havde længtet såmeget efter, men hvorfra det ikke blev ham forundt at komme tilbage til det elskede hjem. Fra denne rejse stammer de her meddelte breve.

Den 1. mai 1791 forlod han Kjøbenhavn. I nærheden af Kiel besøgte *Sneedorff* grev *Holck* på *Bordesholm*, hvor han traf to af sine vordende reisefæller, *r. d. Lühne* og *Flinde*, og hvor han lovede fra Hamburg også at medtage grevens søster, *r. Qualen*, på den forestående rejse.

Den 5. mai kom han til Hamburg, d. 14. mai til Berlin, hvor han bl. andre omgikkes med den lærde minister grev *Hertzberg*, med *Rhode*, *Büshing*, *v. Carmer* og flere.

Fra Berlin reiste han over Torgau og Zwickau til Dresden og Leipsig, kom i begyndelsen af juli til Gotha, beså opdragelsesanstalten i Schnepenthal, besøgte sine forrige lærere i Göttingen og drog derfra over Frankfurt am Main til Mainz, hvor han traf de lærde professorer *Dorsch* og *Blau*.

Sidst i juli kom *Sneedorff* til Heidelberg; den 5. august kom han over den *schweitsiske* grænse, tog til Zürich og Basel, var 16 dage i Bern, hvor han kom i den *Hallerske* familie. Derpå besøgte han Biel, tog til Genf, besøgte *Reverdil* i Nyon, filosofen *Bonnet* og den berømte statsminister og financier *Necker* i Genthoud. I slutningen af september kom *Sneedorff* til Frankrig, hvor han blev i 5 måneder, „studerede revolution“, som han udtrykte sig, d. v. s. dens arsager og virkninger i Lyon og på flere andre steder, navnlig i Paris, hvorhen han kom i begyndelsen af oktober. Her overvar han hyppig nationalforsamlingens forhandlinger, og var saledes tilstede d. 14. dec., da *Ludrig d. 10.* indfandt sig dersteds, besøgte flere klubber, f. eks. Jacobinerklubben og den bekendte „Club de 89“.

I de første dage af februar 1792 forlod *Snedorff* med sit følge Paris og tog til England, dette „frihedens og den ægte nationalstoltheds hjem,“ som han skattede sa høit. I London påhørte han med stor interesse parlamentets forhandlinger og blev optaget som mellem af „Det nordiske Selskab i London“. Her optrådte han som ægte skandinav, prisede Kalmarrunionen og holdt et foredrag om „vigtigheden af de tre nordiske rigers forening.“ Foredraget er trykt i „Skandinavisk Museum“, 2. B., side 122 ff. og er omtalt i *Chr. Blangstrups* bog: „Begivenhederne i Norden 1788“, Kjøbenhavn. 1889.

Fra London gjorde *Snedorff* et lærerigt fem dages besøg i Cambridge og tog i mai 1792 til Oxford, hvor han opholdt sig en 2--3 uger. Herfra sendte han under 16. s. m. sit sidste brev hjem til Danmark.

Den 17. mai drog han fra Oxford til Birmingham, videre over Liverpool, Lancaster og Kendal til Matlok, hvor han følte sig særdeles tiltalt af naturens skjønhed og befolkningens arbejdsomhed, og hvor han udtalte sin glæde over det liv, han troede la foran sig.

Men da *Snedorff* d. 13. juni 1792 kom til byen Penrith i Cumberland, sprang hestene for den postkaret, hvori han kjørte, løbsk. Han hoppede ud af vognen, er antagelig falden på hovedet, hvorefter han droges med døden til kl. 1, natten til d. 15. juni, da hans livfulde sjæl udåndede. To dage efter blev han begravet på kirkegården ved Penrith. Se *Nygaard's* bog. s. 259 og 260.

Saledes reves denne kundskabsrige og frisdende mand i sit 32. år bort fra den forfatterbane og den lærerstol, hvor han allerede havde udrettet så meget. Hans danske sind og danske tale, der var besjælet af en glødende kjærlighed til fædrelandet, dets historie og dets fremgang, har dog sat uudslættelige mærker i det danske andsliv.

„Da dødsbudskabet kom til Danmark“, siger *Nygaard* side 201. „vakte det almindelig sorg. Man havde knyttet et stort håb til Fred. *Snedorff*. Nu lå det brudt. Også i udlandet beklagede man hans tidlige bortgang.“

Brevene er mig på det sidste nær velvillig overladte til afskrift og udgivelse af hr. professor *Nic. Bagh*, hvortil jeg herved aflægger professoren min bedste tak.

I retskrivningen har jeg efter hr. rigsarkivar *A. D. Jørgensen's* eksempel i hans værk om Griffenfeld, Kjøbenhavn 1893—94, benyttet en mere moderne form, dog med bibehold af de originale udtryk og vendinger.

Ved steds- og personnavne, der iøvrigt paa grund af forfatterens utydelige og oftere i slutningen af ordet næsten ulæselige haandskrift, flere steder har været særdeles vanskelige at tyde, er saa vidt mulig forfatterens stavemaade bibeholdt.

I.

Hamborg d. 10. mai 1791.

Fra Nyborg, min elskede broder, kunde jeg vel have skrevet dig til, men hvad der til den tid var forefaldet, var sa lidet og uinteressant, at jeg, da *Münter* skrev derfra til sin fader, lod mig nøje med at bede ham skrive, de skulde sende dig bud, jeg var kommet lykkelig over det store Belte. Sandelig, var det muligt, jeg kunde forsonne mig med oceanet, sa har det

gjort sit mulige dertil på denne reise, det vil du erfare af følgende min levnets historie, siden jeg sidst omfavnede Dig.

Natten imellem fredag og løverdag lå vi i Roskilde og reiste morgenen derpå i et høist ubehageligt veir, plaget af en storm, som gjorde mig vor tilkommende fart over Beltet dobbelt frygteligt. Vi kom om aftenen kl. 7 til Corsør, hvor en pipe tobak og et fortræffeligt aftensmåltid, som den berømte madame *Bager*¹⁾ for meget billig pris beværtede os med, trøstede mig for denne dags møie, men udsigt over havet og stormens tuden og hvinen gjennem den hele lange nat betog mig, — jeg tilstår det — min hele filosofi.

Vor agt var at gå over med posten, som kommer til Corsør om natten, og går over søndag middag, men da der just var kommen en jagt fra Nyborg nogle timer før vor ankomst, saa leiede vi ham til retour for det halve, sc. 4 rigsdaler. Det var, da vi steg i jagten søndag morgen kl. 9, efter vor skippers sigende en tre reben mersseils kuling, som gjorde på landet en gyselig allarm, men da den var os aldeles med, og det var temmelig smult vande, så er aldrig min forventning blevet behageligere bedragen. Skibet fo'r med al ønskelig lethed og grace i 2 timer og 1 kvarter til Nyborg. Der leiede vi os ekstra post og kjørte til Brahetrolleborg, et gammelt kloster, som har tilhørt en fru *Birgutte Brahe*, der var en født *Trolle* og 1721 er kommet til den *Reventlowske* familie. Baroniet er ikke komplet, men hvormeget der feiler i de 1000 tønder, det skal besta i, véd jeg ikke. At det derimod i andre henseender er fuldkomnere og har et stort fortrin for andre baronier, er jeg overbevist om ved en tour, jeg gjorde i grevens ekvipage omkring på godset og ved samtale med ham selv. Her er linnedmanufaktur, teglbrænderi, knive- og gaffel-fabrik og 3 skoler, hvis nytte må være stor, ifald de svarer til indretningen og stifterens omhu for dem. Skoleholderne er mænd, som har lært mer end Luthers lille katherismus, og har hver et smukt lille bibliotek; børnene

¹⁾ En datter af den fra Wessels digt bekendte Rasmus Langeland, efter hvem hun drev bevertning i Korsør.

skriver meget net, lærer musik og havde — de jeg så — et godt, frit udseende.

Såsnart jeg kom ind i stuen med *Münter*, modtog grevinden os meget venskabelig, men paa tysk; dette stødte straks min nationale stolthed. Hvad! midt i Dannemark bor en familie, hvor dette baroni i 70 år er guet i arv fra fader til søn; kan og bør de have noget andet modersmaal end det, der fra alle sider omringer dem? og sætter de mere pris på et fremmed sprog, bør man da ikke vise, man misbilliger denne virkelige ringeagtelse?

Jeg fattede straks den beslutning, at jeg paa Brahetrolleborg ikke vilde tale et eneste tysk ord, og jeg holdt den; man talte dansk til mig, og når man talte tysk til mig, svarede jeg på dansk. Derimod til *Münter* blev alt sagt paa tysk; af mand og kone imellem dem selv og af børnene hørte jeg ikke et dansk ord. Det gjorde mig virkelig ondt, at jeg af denne årsag måtte være misfornøiet med en familie, som jeg af alle andre arsager forlod med sand agtelse og savn. Jeg kom der søndag aften og forlod dem tirsdag morgen.

Grevens ekvipage førte os til Fåborg, hvorfra vi havde besluttet at gå til Kiel, som ligger 14 mile derfra. Vinden blæste stærkt fra norden. Kl. 12 gik vi i jagten (en paa 100 tønder, prisen var 8 rigsdaler) og kl. 9 var vi i Kiel. Her formodede jeg, at mine reisekammerater skulde være, og fik efter forespørgsel at vide, de vare 2 mile fra Kiel hos *grev Holck* på Bordesholm. Jeg sov den nat i Kiel, gjorde nogle visiter følgende formiddag og kørte kl. 12 til Bordesholm, hvor *grev Holck* tog imod mig med al en hofmands venlighed, men hvorfra jeg dog reiste med særdeles fornøielse morgenen derpå. Her blev gjort mig et forslag, som slet ikke behagede mig: *Grev Holck* er en broder til fru *Numsen* og har en søster, som er gift med geheimeraad *v. Qualen*, der bor nogle mile fra Kiel på sit gods. Denne gamle *v. Qualen*, som jeg hører skal være en pendant til *Sigfred v. Lindenberg*, har en søn, som har studeret et par år i Kiel og nu skulde fortsætte sine studeringer i Göttingen. *Grev Holck* mente, han vilde ingen nytte have af at

studere i Göttingen — noget jeg ikke turde modsige — men at det vilde være til hans sande bedste, om han kunde reise med os. Jeg la (lagde) alle de vanskeligheder iveien, som muligt var, uden at røbe nogen mistvivl til den dog endel mistænkelige roes, han lå på den unge herre, jeg aldrig har seet. Mine 2de kompagnons ønskede det meget, da han var deres fætter. Jeg anførte, at når vi var 4, måtte vi have 2de vogne; det var vanskeligere at anbringe vores adresser, når vi kom saa mange, vanskeligere at forliges etc.

Hvad nu faderen vil svare hertil, vidste *grev Holck* ikke, vi skulde få svar her i Hamborg. Faderen skal være gjerrig, sa jeg håber, at moderen, som ønsker det, ikke får ham overtalt dertil.

Med *Flindt* og *v. der Lühe* håber jeg godt at komme til rette; af dem begge holder jeg mest af *Flindt*; han lader til en ærlig og god fyr, er meget forekommende, har ingen pretensioner og mangler virkelig ikke forstand.

V. der Lühe er et godt drog, yderst uvidende, men mangler, sa vidt jeg kan mærke, aldeles hofnykker. Vi har drukken du's, noget jeg ikke har gjort uden i forveien nøie at have betænkt det; de har begge passeret det 20de år, og jeg vil ikke være eller auses for deres hovmester. Jeg kan og bør ikke forlange anden agtelse af dem end den, min alder, flere kundskaber og min opførsel fordrer. Al anden vilde genere både dem og mig. Vi har hver sin uge, hvori indpakning, økonomi osv. besørger af hver efter tour. *V. der Lühe* har idag overleveret mig sit regnskab, og jeg maa tilsta, det var meget ordentligt og godt indrettet.

Vi reiste fra Bordesholm torsdag morgen og kom først kl. 1 om natten uden for Hamborg, hvor vi i forstaden reiste fra hus til hus og bankede på, indtil vi endelig kl. 2 blev indlogeret et sted, hvor vi måtte betale 1 rigsdaler for noget the og den fordel at sidde natten over i en stue, istedet for at være under åben himmel. Jeg blev imidlertid sa forkjølet, at jeg, da vi morgenen derpå kom til Hamborg, måtte ga til sengs. En stærk hæshed, en hvid tunge og en stærk hovedpine lod mig befrygte

en feber. Jeg sendte bud efter doctor *Reymarus*, en mand, som et brev fra *Fabritius* i Kiel havde gjort mig bekjendt med ved mit forrige ophold i Hamborg, som trøstede mig straks med, at min puls tilkjendegav intet febrilsk, at det var en stærk katarr, og han gav mig noget saft for mit bryst. Idag befinder jeg mig og meget bedre, og imorgen tænker jeg at gå ud.

Så ofte jeg, min elskede broder, end har brugt den tobaksdåse, der er mig et så kjært pant på dit og din *Betsys* venskab, så har jeg dog langt oftere tænkt på eder begge, end jeg har kunnet bruge den. Den megen støv, som pirrer næsen på en reise, gjør en tobakdåse under reisen heller ikke sa brugbar, som når man ligger stille; men desuagtet ved jeg dog intet møbel, som oftere tages i hænderne end den, og de navne, der står på den, erindrer mig hver gang, jeg ser den, om hvad der er mig kjærest og interessantest på jorden. Ja, der hører sandelig meget til at holde mig skadesløs for de glæder, de moroende samtaler, under hvilke jeg delte mine dage i Pustervig, i Gothersgade og hos dig.

O, tænker jeg ofte, hvem der kunde nu som før flyve alene en dag om ugen til et af disse steder og forbinde venskabs sødheder med en reises behageligheder. Hvor ofte falder *Goldsmiths* skjønne og på mig passende ord mig ind:

Wherever I roam, whatever realms to see,
my heart untravell'd fondly turns to thee,
still to my Brother turns, with ceaseless pain
and drays at each remove a lengthening chain.
Eternal Blessings crown my earliest friend,
and round his dwelling guardian saints attend,
bles'd be that spot, when cheerfull guests retire
to pause from toil and trim their evening Fire.

Som jeg sidder og skriver dig dette til, træder kammerjunker v. *Qualen* ind af døren — den omtalte unge person. Du kan let forestille dig, hvor yderst ubehageligt denne visit var mig. Jeg så en ung person, hvis udvortes intel sagde, og som jeg aldrig vidste eksisterede, førend *grev Holck* talte til mig

om ham. Jeg så straks alle de ubehageligheder, som vilde være en følge af hans selskab, hvoraf, foruden de, jeg havde anført for *grev Holck*. og den var en, at når vi kun var 3, så, hvor vi kom til vertshuse, tog vi 2 senge, hvoraf jeg beholdt den ene for mig. nu må jeg dele den på de steder, hvor vi ikke kan få tre. og det bliver på de fleste steder. Jeg fordømte min svaghed, at jeg isteden for at anføre de grunde, der gjorde, at en fjerdes selskab generede os andre osv., at jeg ikke ligefrem protesterede derimod af den årsag, at jeg blot havde engageret mig på at reise med 2 og ikke kunde eller vilde indlade mig med flere. Dog det havde jeg vist og gjort, når jeg ikke efter v. d. *Lühes* ord (som vist og selv troede det) havde habet, det kun var et løst forslag.

I det første øieblik, jeg så ham, faldt det mig ind straks at opgive hele reisen og forlade dem. men her så jeg og tusinde ubehagelige følger, som deraf vilde flyde; jeg sammenlignede dem med de bekvemmeligheder, jeg i hans selskab måtte mangle og med de fordele, jeg havde gjort mig håb om at høste på denne reise, — og jeg besluttede at forsøge skjebnens luner. Jeg talte derpå rent sprog med ham og sagde: jeg kunde umulig have noget imod ham, da det var den første gang, jeg så ham; men jeg havde meget imod en fjerde persons ankomst i mit reiselaug, om det end havde været en engel fra himlen. Om han var besluttet at dele onkostningerne med de andre? Om han havde de nødvendige adresser? Om han i alle henseender vilde følge os, hvor vi reiste? At vi 3 reiste som venner, at mit embede og min situation i Kjøbenhavn var så behagelig, at jeg ikke havde nødig at jage efter fordele udenfor, at jeg kunde, — når jeg holdt det for rådelig og var bestemt derpå, — forlade dem, hvorfra det var, og søge hjem til mit embede og mine venner.

Flindt og v. *der Lühe* sagde mig mange behageligheder, og ingen af dem har været i *grev Holcks* skole. *Von Qvalen* hørte og svarte derpå med megen beskedenhed. Viste et kreditiv på 1000 rigsdaler for det første år, viste breve til ministrene fra *grev Holck*; mod dem kunde jeg ikke vel indvende noget paa det sted.

Jeg skriver med denne post til geheimerad *Numsen*, hvor jeg rent ud vil fortælle, hvor meget dette har derangeret min faste plan, og min beslutning i tilfælde af mulige ubehageligheder skulde realiseres. Forord bryder ingen trætter.

Imorgen d. 11. mai reiser vi til Berlin, og d. 15. tænker vi at være der. Den ligger 33 $\frac{1}{2}$ miil fra Hamborg. Der bliver vi vist noget over 14 dage, så at, om du strax skriver mig til, som jeg håber og så inderlig ønsker, besynderlig [om] hvad råd du bør give mig efter denne ubehagelige forandring, så vil dit brev træffe mig i Berlin, hvor du gjør best i at adressere det til den unge *grer Bernstorff*. Skulde jeg være reist derfra, inden det kom, så skal jeg bede ham sende det til mig i Dresden.

Von der Lüche har under denne forandring vist sig som en god og brav dreng. Jeg holder mere og mere af ham.

Overtal, så ofte du kan, mine venner at skrive mig til.

Så snart, du har faet dette brev, så gaar du til min elskede *Mæcenat, Suhm*, og fortæller ham indholdet af dette brev, eller om han har lyst, lader ham læse det. Fra Berlin, når jeg har faet noget reelt at skrive om, så skriver jeg ham til. Men klokken er 12, jeg må tilsengs. Forsynet vager.

Sygdøm, besøg, pengeomveksling og den nye kompagnon har så dissiperet mig her, at dette brev er bitte lidet interessant; men jeg haber alting skal blive bedre, at breve fra dig og min elskede søster¹⁾ vil trøste og opmuntre mig uendelig meget. Hils hende, hils *Suhms*, hils dine svigerforældre²⁾ på det kjærligste fra mig, og vær selv, my earliest Friend, evig velsignet af din

F. Sneedorff.

II.

Berlin 27. Mai 1791.

Jeg skriver med denne post fra Berlin trende breve til *dig*, til kammerherre *Suhm* og til *Nyrup*. Til dig sadanne efterretninger, som enten blot angår mig eller er af den beskaffenhed, at de ikke kan trykkes. Til *Suhm* sadanne, som jeg tror både

¹⁾ Broderens hustru *Betsy*, f. Tønder, f. 1770. † 1815.

²⁾ Kontreadmiral *Raphael Tønder*, f. 1740, † 1814 og *Elisabeth*, f. v. Hemert, f. 1750, † 1808.

kan interessere ham og kan udgives, til *Nystrup* i samme smag, dog meer af hvad der slår ind i det literære fag. De cirkulerer, håber jeg, efter aftale imellem mine 4 velyndere og venner: *Suhm, Du, Brun* (?), *Nystrup*, indtil endelig *Nystrup* gjør den af-talte brug.

Dit brev var omstændeligt og interessant, som de, du altid skriver til dine hjertens venner, og det var mig udsigeligt kjært. De $7\frac{1}{2}$ venskabelige linier, som *Betsys* snukke hånd og ømme hjerte satte hen, aflbrød dit brev net og ligesa behageligt og ligesa kort, som når vi selv, tredje eller halvfjerde, passiarede sammen, og hun saa kom med sine korte og morsomme an-merkninger, og lille *Betsy*¹⁾ la og kravlede på bordet.

Når du er reist tilsøs, sa skriver jeg hende til, men — ak, sandheden ma herud — jeg gjør mig ikke regning på lange og omstændelige svar, mit hab står kun til korte og morsomme i samme smag som hendes mundtlige anmerkninger.

Mine beskæftigelser på denne reise overlader mig virkelig salidet otium, at jeg ikke kan skrive sa ofte og til sa mange, som jeg ønskede; ellers skrev jeg hende straks [til] og takkede for de halvsyvende linier.

En stats historie og forfatning læres bedst at kjende på stedet, både af skrifter og af omgang; og af disse 2 kilder at udlede de vigtigste historiske data, regjeringsformer, de vigtigste indretninger og de betydeligste personers fortjeneste og tænke-made, at vælge af 100 og flere gjenstande det, som jeg til-ligemed mit selskab på hvert sted bør se, at lægge plan for tilkommende reiserute, at ophold på et sted ikke skal skade på et andet, — våget øie over mine venners økonomi, som når jeg undtager *Flindt*, var istand til at kjøbe alt, hvad de sa — og så min journal foruden den tid, der forsvinder i en vogn, alt dette giver kun lidet otium til at skrive, men meget til at tænke på og savne sine venner. Altsa ikke straks, men når du farer på det, snart venlige, snart dræbende, snart stolte, snart hykkelske element, der er mig, selv midt i al sin skjønhed, dog

¹⁾ H. C. Sneedorffs datter, senere generalinde *Anker*, f. 1790, † 1875.

for frygteligt og ubestemt til, at jeg kan fatte nogen varig fortrolighed til det, når du med en dansk sømands fortrolige stolt-
hed trodser bølger og tordenskyer og stormvinde, sa beder jeg
himlen bevare mig *for* det, dig *imod* det, og sa skriver jeg til din
unge, efterladte viv. .

Mine 3 kompagnoner er hinanden deri lige, at de ere gode
og føielige mennesker, som jeg i alle henseender har årsager at
være fornøiet med. Hvor vi ligger stille, dér har jeg mit værelse
og min seng for mig. De 3 har deres sager i *en* kuffert; jeg
har min kuffert for mig. De følger mine råd i alting, hvad jeg
så foreslår dem, reiser når og hvorhen jeg beviser dem er for-
delagtigst, og har hidindtil bestandig villet, jeg skulde sidde på
bagsædet. Meer kan jeg ikke forlange eller ønske, end at det
må blive ved, som det har begyndt. Forresten er de i hen-
seende til deres personer, skjønt de mellem dem kommer meget
vel overens, dog aldeles forskellige. *Von Qvalen*, hvis ankomst
jeg havde meget imod, er en lille, spinkel, fin fyr på 20 år, hvis
karakter jeg endnu ikke ret har noget tydeligt begreb om. „Så
meget har jeg hørt“, skrev geheimerad *Numsen* mig i et meget
vanskeligt svar på mit brev, „at han er af temmelig forliebt
kompleksion, og et skjørt hoved må han have, da han kunde
blive forrykt i hovedet over, at en hest bed ham i skulderen.“
Men uagtet alt dette, uagtet jeg som sagt ikke ret nøie kjender
hans karakter, så har jeg dog mere årsag til at tro, den er god
end modsat. Han tegner godt, tager vuer op hist og her, synger
fortræffelig, taler ret godt fransk, har lektüre og kundskaber og
hukommelse, som røber meget meer et fint hoved end et skjørt.
I en vogn er han for sin sang — da de andre 2, som og kan
synges, stemmer i med — sin lektüre og sine muntre, naive
indfald en morsom kompagnon, producere sig forstar han ikke,
og jeg tror, det er blødhed i hans karakter forbunden med am-
bition, som gjør, at man, uagtet man lider ham snart, dog
ikke snart lærer at kjende ham.

Ingen af de 3 forstar bedre at producere sig end *v. der
Lühe*, ingen af dem har upåtvivlelig mindre kundskaber og

mindre forstand, end han. Han er god som et lam, høielig som af voks og forfængelig som en pige.

Flindt, der har noget i sin mine og i sit væsen, som ikke behager, har meget i sit hjerte, som må vinde den, der kjender ham; besidder gode principer, som han følger, har et grundærligt hjerte, megen ambition, og hans ræsonnements over mange ting vidner, at hans forstand havde fortjent en bedre opdragelse.

Saledes ere de 3, som jeg reiser med. At jeg nå holde mest af *Flindt*, vil man let indse, og at jeg selv kunde have valgt iblandt tusinde og ikke fundet 3, jeg så godt kunde komme overens med som disse 3, skjæbnen nu forbandt mig med.

Efter 4 dages reise kom vi lørdag aften d. 14. til Berlin. Om denne reise fortæller jeg intet; her står kun arcana eller fortroligheds sprog. Dagen efter vor ankomst leverede vi alle visitbiller af til *Bernstorff*, som ikke var hjemme.

Vore kufferter maatte vi lade stå på Packhof, indtil de der bliver visiterte, om søndagen og kunde altså ingen andre visiter gjøre før om mandagen. Om formiddagen kørte jeg til *Hertzberg*, til *Rode* og til *Büshing* og til Kriegs- og Domainerath v. *Carmer*, en ung, fortræffelig mand, som jeg har kjendt i Göttingen, en søn af den berømte statsminister, Groszcansler *Curmer*, hvis omgang her er mig af stor nytte. Mens jeg gjorde disse visiter, gik mine kompagnoner til *Bernstorff* igjen, som uden videre presenterede dem for alle fremmede, herværende ministre.

Den ene invitation fulgte nu på den anden, hvori jeg, som den, der ikke var presenteret, ingen del havde. At *Bernstorff* i denne sag har vist en aristokratisk ringeagtelse mod mig, er øiensynlig. At bede ham om at presentere mig, måtte jeg jo moquere mig over, og ikke at tilbyde mig det, da jeg havde lagt billet såvelsom de andre, var anstødeligt.

Flindt følte dette og sagde straks, da de første invitationer begyndte, at havde han kunnet forudse dette, skulde han vel have erindret *Bernstorff* om at sende og min billet omkring, og om jeg vilde, skulde han erindre ham nu derom. Jeg svarede ham, at jeg affekterede ligesålidt at foragte de såkaldte store

som at leve med dem. Jeg kunde ikke nægte, jeg var gjerne kommet i de selskaber, dels for at se dem som en anden komedie, dels fordi der var noget anstødeligt i, at der kom invitationer til dem og ikke til mig. „Benyt jer imidlertid“, sagde jeg, „af de fordele, som grev *Bernstorff* formener, jeres adel kvalificerer jer til; jeg frygter kun, I opnar ikke den bedste fordel derved.“ „Adel“, råbte Flindt: „Gud! lad dem ikke drøfte mine ahner for meget, jeg har vanskelighed for at finde flere end halvanden.“ Jeg lo, og samtalen var tilende.

Imedens de således middag og aften har sviret fra en fremmed minister til en anden, har jeg ikke sat hjemme. Jeg har spist hos *Hertzberg*, hos *Curmer*, lært der og i videnskabernes akademi at kjende den ædlere del bade af den store og af den lærde verden, som jeg alt nøiere skal beskrive i brev til „mæcenas“. Jeg er bleven introduceret i klubber, dør og i de offentlige forsamlingshuse, på komedier, lært at kjende tonen, sæder og smagen bedre end i de cirkler, som er sig lige overalt i den kultiverede verden. — *Clemens* har jeg talt med hver dag, været glad, lykkelig i hans selskab. Han er en ædel kunstner, en tænkende, fornuftig mand, en landsmand, man har ære af. Jeg har været med ham på offentlige steder og glæder mig over den agtelse, alle viser ham; han beder mig meget at hilse dig; han er glad over, at du er så lykkelig gift, og ønsker, du må aldrig prøve den tunge skjæbne, han har lidt. Om 2 á 3 måneder er han færdig med sit arbejde, og så forlader han Berlin uden savn.

Jeg haber, du vil leve meget med ham og bevare ham i din cirkel, til jeg kommer tilbage.

Fru *Hornemann*¹⁾ er her for nærværende og nylig kommen

¹⁾ Antagelig Bothilde Birgitte Hornemann, f. *Ricjels* (se Weilbachs Kunstnerlexikon), Stifmoder til Hofminiaturmaler Christian H. Hun søgte Aar 1790 om at blive Medlem af Akademiet i Kjøbenhavn paa et i Uldgarn broderet Stykke. Saavel hun som flere andre af de her nævnte, mere bekjendte Personer, Sneedorff traf paa Reisen, omtales ogsaa af Christian Ramus, der traf Sneedorff i Berlin, i nogle Reisebrevve, der nylig ere udgivne af Proviandsarkivar *G. L. Wad* i „Musæum“ for 1896.

fra Dresden. Hendes levestil er ubegribelig, som hun selv. Hun reiser fra et sted til et andet med datter, 2 sønner, informator og et par piger, søger her om 100 louisdorer for et portræt, som hun har ladet presentere kongen her, som man påstår er blevet hende anvist af kongen, men vedkommende har beholdt. Om afsætningen på hendes arbeide har jeg ikke underretning nok for at indse, hvorledes hun kan bestride alle disse omkostninger.

Om hun har ret til at skrive sig *von Hornemann*, véd jeg ikke, men da et sådant von har adgang i den store tyske verden, og hun meget affekterer (?) den, så er det vel nødvendigt.

Jeg har været her på komedie. Komediehuset er af samme størrelse som vort, men langt fra så smukt, maskineriet er usselt og aktører på *Unzelmann* og et par andre nær — kjedsommelige. Man har her i den korte tid 4 gange amuseret publikum med et usselt stykke: „Die Liebe im Narrenhause“, hvor parterrets bifald ikke gav noget fordelagtigt begreb om dets sinag.

Her har jeg seet *Kronprinsen*¹⁾ og meget opmærksomt betragtet et så betydeligt riges tilkommende konge. Han er på din størrelse, men smalere, har et mørkt, strengt og alvorligt ansigt, ser ud til at have forstand og skal besidde jernmod, men ondskab finder jeg ikke som nogle i hans ansigt. Imidlertid fortæller man, han skal være meget brutal og hård imod sine tjenestefolk, foragte sin fader og tilbede sin afdøde farbroder. Han er altid i uniform og elsker det militære. Alle den nu regjerende konges favoriter og møtresser frygter ham.

Hans søster, prinsesse *Frederikke*, som vor kronprins skulde havt, er mepriseret af alle og ansees for den største S—e i hele landet; er kjendeligt, når hun kjører ud med 4 hvide heste for vognen, da alle, selv officerer af *gens d'armes*, som skal nyde hendes omgang i fleng, peger fingre ad hende.

Prins *Ferdinand*, den forrige konges yngste broder, lever som forhen meget indgetogen med sin talrige familie og er meget agtet af alle. Hans ældste prinsesse skal giftes med

¹⁾ *Frederik Wilhelm* (d. 3.), konge fra 1797—1840.

arveprinsen af Dessau; prins *Henrik* er for nærværende på Rheinsberg.

Prins *Ludvig*, kongens anden søn, er ligesa mild og forekommende, som kronprinsen er alvorlig og tilbageholdende.

Her er ingen, som formoder krig, de fleste vædder 100 mod 1, at freden snart vil sluttés. Alle glæder dem over at *Schulenburg*, en mand, som forestod finansdepartementet med megen berømmelse under den forrige konge, nu har fået den store indflydelse som medlem af krigs- og det udenlandske departement; han har begyndt med at være officér ved husarerne og har siden bestandig konserveret alles agtelse.

Jeg sa hos *Büshing* et brev fra *Hertzberg* til ham (*Büshing*), hvori han tilstar rent ud: han ser nok, at hensigten af *Sch.* og *Alvenslebens* indtrædelse i det udenlandske departement var et vink hen til at tage sin afsked, men han tog den ikke, så længe han følte sig istand til at virke til statens bedste. At alle de nyere mesures savelsom konventionen til *Reichenbach* var ganske mod hans vilje.

Wælnner, som er kongens erklærede favorit, detesteres af alle for hans falskhed og bigotteri, hvorfor selv de oplyste geistlige som en *Spalding*, *Teller* og *Zollner* foragter ham.

Det hedder, at religions-ediktet skal skjærpes og en ny religions politi indføres, hvortil begyndelsen er 3 nye oberkonsistorialråders udnævnelse, hvoraf de 2, *Hermes* i Breslau (ikke forfatteren af *Sophies* dagbog) og *Waltersdorff* i Berlin, er bekjendte sværmere.

Kongen selv har jeg seet ved revuen, han holdt udenfor Berlin over 20000 mand; den varede i 3 dage, lørdag d. 21., søndag og mandag. Kl. 4 er kongen på pladsen hver morgen, uden kappe eller frak, uagtet det var meget koldt, og han skal tage medikamenter ind 4 gange om dagen, men han må bilde den preussiske soldat ind, at hans legeme er ligesa stærkt, som det er stort. Den forrige mæstresse . . . *Rietz* bor nogle huse fra mig. Comtesse *Dähnhofer* er prima donna. Hun skal være meget mager og intet mindre end kjon, hun bor i Potsdam

Det gjør mig ondt for *Bernstorff*, at hans broder er død.

Men jeg kan ikke overtale mig til at tage afsked med ham eller kondolere ham, jeg kan ikke hade noget menneske, men kan ikke være høflig imod nogen, som er uhøflig mod mig.

I Hamborg la jeg nogle dage af en feber; jeg sendte bud til en doktor, da jeg frygtede, det vilde blive alvor. En fortient søn af den u dødelige *Reimarus*, var denne Doctor, en mand paa omtrent 30 ar; han kom til mig 2 gange om dagen, interesserede mig ubeskrivelig ved sin samtale, og da jeg endelig for hans umage bød ham 1 louisd'or, afslog han den, uden at se, hvad det var. Jeg skulde nu vise ham min taknemlighed paa en anden maade og sendte ham *Gerners* portræt tilligemed min faders og et engelsk brev, hvori jeg skrev ham, at årsagen hvortor jeg sendte ham det ene, var fordi det forestilte en af mine berømteste landsmænd, og var en ære for kobberstikkeren, det andet, der i henseende til kunsten aldeles ingen værd havde, sendte jeg ham i haab, at han ved at se faderen vilde værdiges at erindre sønnen som hans skyldner etc.

Sa gjerne jeg blev i klubben, sa er 9 rigsdaler mange penge, jeg beder, du vil melde mig ud, dog ifald det er mulig saaledes, at jeg kunde have ret til at voteres paa ved første vakance efter min hjemkomst.

*Egede*¹⁾ er og bleven gal, det gjør mig ondt, at kommandør *Tønder* skal plages med ham. Den stakkels, herlige kone, at det ikke kunde være nok med meslingerne, at hendes børn skulde og fa nessesfeber. — At lille *Betsy* kan stå, er jeg vis paa, glæder hendes bedstemoder; det skal ret forundre og more mig, når jeg kommer tilbage, at se hende ga og høre hende discourere.

Dette brev, endskjønt det ikke er in quarto, håber jeg, du anser for et complet brev, der har sit fulde værd (?) og kun er in 8vo for at spare postpenge. Jeg venter brev fra dig i Göttingen, når jeg kommer dertil om 3 à 4 uger, ja jeg både venter, håber og ønsker det. Hils *Falsen* meget fra mig, fru *Egede*, vor gode tante, ligesa, og alle gode venner, men først og sidst din svigerfader og de 3 Betsyer.

F. Sneedorff.

¹⁾ Var en søn af biskop *Paul Egede* og en fætter til Fr. Sneedorff.

P. S. Hils dine Svigerforældre hver for sig på det forbindtligste fra mig, ligeledes begge justitsraaderne *Mulling* og deres koner. Naar Du skriver mig til igjen, saa fortæl mig endelig, hvorledes *Colbjørnsen*, *Ruhbek* og *Thaarup* lever. Det første, som udryddede noget den uvilje, jeg havde mod *v. Qualen*, er det, at han, der ellers ikke forstaaer dansk, kunde synge Thaarups: „Friheds Minde“, og med fornøielse lærer af *Flinde* Thaarups patriotiske Sange. I Göttingen er jeg om 3, høist 4 uger, og der skal jeg bede dig adressere dine og mine andre venners breve til *Heyne*. Kammerherre *Scheel* har i 2 Dage været i Berlin fra Potsdam, har besøgt os, men jeg ikke været hjemme eller kunnet træffe ham. I Potsdam besøger jeg ham. På de breve, som du skriver og har skrevet til mig til Göttingen, skal jeg bede dig skrive: „Abzugeben bey dem Hr. Hofrath *Heyne*, wo der p. Professor sich ehesten einfinden wird.“ I dag afreiser jeg til Dresden over Potsdam, bliver der 14 dage, så til Leipsig 2 à 3 dage og derfra til Cassel, som ligger 5 mile fra Göttingen. Til *Nystrup* fik jeg ikke skrevet med denne post, brevet til kh. *Suhm* og til dig og tusinde andre ting har optaget min tid; vil du have den godhed at sige ham dette tillige med de venligste hilsener, ligesom til min ven *Birch*. Jeg skriver dem [til] fra Dresden. Imens disse breve er undervejs, haaber jeg deres venskab skriver mig til, og at jeg træffer breve fra dem i Göttingen, hvor jeg håber at være den 21. eller 22. juni.

III.

[Genève, august 1791.]

Her har du, min bedste broder, igjen et temmeligt korpulent brev fra mig. Da det går med nogle andre breve lige til Hamborg, så vil postpengene ikke koste mig meget. Jeg håber, at det skal finde dig, min kjæreste Søster *B[etsy]* med lille *b[etsy]* og alle venner i Gothersgaden ved fuldkommen helsen og munterhed.

Jeg har været i Genève siden d. 9. [august], fredagen. Endskjønt jeg har adskillige gode adresser hertil, så længes jeg nu dog meget efter Paris. Vi venter på veksler her, og såsnart den kommer, går vi til Lyon og derfra til Paris.

Jeg har fuet brev her fra *Birch* og fra en af mine tilhørere, *Meden*. De var adresserede poste restante, og jeg fik dem ved min ankomst. Det er mig umuligt at svare dem med denne post, som går om nogle øieblikke, men jeg beder dig, du vil have den godhed at hilse *Birch* på det kjærligste fra mig. Da jeg havde skrevet dig begyndelsen af min bemerkning om *Sveitz*, så vilde jeg og skrive dig slutningen. — Hos *Birch* eller *Nyrup* får du at vide, hvor *Meden* er. Vilde du tale med ham eller bede ham komme til dig, gjorde du mig en reel tjeneste, takke ham i mit navn for hans venskabelige brev, [sige] at det var mig umuligt at svare ham før fra Paris, at jeg vil være ham forbunden for hvert brev, han sender mig så fuldt af efterretninger som det sidste, at jeg altid regner ham blandt mine kjæreste unge venner og glæder mig over, at han erindrer mig. Vil du gjøre dette, min kjæreste broder, og bede ham sende mig brav tidt mere efterretning om alt, hvad der foregår ved akademiet?

Af et brev fra geheimeråd *Numsen* til *von der Lühse* ser jeg, han er meget misfornøiet med mine breve i Minerva. Han opholder sig for nærværende hos *Schack-Ruthlov*, og mine breve er just ikke aristokratiske, men hvorom alting er, da jeg nødig vil opgive en stand, som i mit fædreneland er langt mindre adelig eller aristokratisk end i andre stater, i Sachsen, Hannover, Berlin, da jeg nødig vilde ansees for en rolighedsforstyrrer på en tid, da der er nok, som kan tænde luen alligevel, da jeg intet andet søger end at meddele mine læsende landsmænd, hvad jeg selv erfarer i Europa og deri følger saa meget sandheden og min overbevisning, så har *Numsens* brev givet mig anledning til i dette brev, jeg her sender dig, at udvikle nogle begreb, som kan forebygge, at jeg ikke skal misforståes eller forståes anderledes, end jeg ønsker.

At jeg ønskede adelsordenen afskaffet som alle munkeordener, det kan jeg ikke nægte, men jeg er overbevist om, mit fædreland er lykkeligere ved den rolighed, hvorunder det nu har den, end om det afskaffede denne orden hos sig, hvor den er allermindst farlig. Jeg er overbevist om, at Danne-

mark er for nærværende en af de lykkeligste monarkiske stater i Europa, at man bør ikke fornærme en regjering, der gjør så uendelig meget for det almindelige bedste, som vor gjør for nærværende, og jeg ønsker derfor, at man ikke ma forveksle (?), hvad jeg har sagt om adelen i almindelighed, med adelen i Danmark eller, som man så gjerne vil, adelen med regjeringen.

Det er muligt, at i mine forrige breve er kommet et par hårde udtryk; jeg erindrer selv et, som jeg ønskede udeladt, men når man reiser med adelsmænd, hvoraf den ene er en holstensk greve, og selv føler sig, som jeg gjør, så kommer der lidt lune ind imellem. Iblandt disse udtryk er dette, som forekommer, tror jeg, i et af mine breve fra Mainz: „Hvor den fri og stolte franske borger vil drukne sin egen og Tysklands adel.“ — Jeg føler dette er hårdt og ønsker, det kunde forandres til: „sine egne og Tysklands leiede soldater.“ Men for himlens skyld dette bliver fuldkommen imellem os, saa uskyldig dette er, saa véd du, hvor let sådanne anekdoter løber fra den ene til den anden, om man end bad dem aldrig så meget tie, — den bedste måde at få folk til at tie, er ikke at sige dem noget.

Hav den godhed at sige mig, hvad man ellers dømmer i det tænkende publikum om mine breve, hvad man ønsker tilsat eller udeladt; om det er værdt at fortsætte dem eller ikke. Du skal have tak, om du vil gjennemse dem nøje, som kommer til dig, rette de feil, som kan indsnige sig i sproget, og om du vil tilligemed min evig kjære velynder *Ove Malling* udstrege, hvad der synes eder begge upassende eller lidt for frit. Der er en ædel middelvei imellem frihed og tøilesløshed; den vilde jeg gjerne gå, i hånd med sandheden; men den er vanskelig. At mine breve koster mig flid og vågne nætter, kan du tro. Hils på det forbindtligste til *Suhms*, *Colbjørnsen*, *Thaarup* og *Nyrup* og *Bluhme*. Kys din kone og det lille tilvoksende fra din evig hengivne broder

F. Sneedorff

Glem ikke *Kierulf*. Sig mig og, hvormegyet et ark af mine skrevne breve udgjør pa tryk eller, hvormange ark de, der ere

trykte, udgjøre tilsammentagne. Hils *Kardorffs* og *Wagners* og *Peter*¹⁾. Bed *Pram* sørge for, der kommer ingen trykfeil; du véd, hvormeget sligt kan forandre og fordærve en hel mening. Jeg sender hver postdag bud for at høre, om der er intet brev fra dig eller nogen anden; jeg venter det med længsel. Får jeg ikke her, så venter jeg vist at finde i Paris, hvor jeg med Guds hjælp er om 14 dage eller høist 3 uger. Vor veksels bestemmer dette.

Som en note ved *Montblanc* ... kunde du nok sætte disse efterretninger: „At en guide v[ed] navn *Paccard*, er den første, som besteg det, 7. aug. 1786, og fandt at det var 15662 fod over det midlandske hav. Han blev en halv time på spidsen, kviksølvet i Fahrenheit faldt $18\frac{1}{2}$ grad, og kulden var så stærk, at blækket frøs; han kom efter megen besværlighed ned efter to dages reise og ned med hovne læber, næsten blind af sneen og følte svækkelse i sine øine længe efter. Den 13. august 1787 gjorde *Saussure* sin berømte reise op på spidsen af *Montblenc*; han havde 18 guider med sig, som bar telte og fysiske instrumenter, provision etc.; hans reise varede i 3 dage. På hygrometret bemærkede man, at luften indeholdt 6 gange mindre væske på *Montblanc* end i *Genève*, at vandet behøvede $\frac{1}{2}$ time for at koge, i *Genève* kun 15 minutter. Fahrenheits termometer var 27° under frysepunktet.“

IV.

Paris 10. oktober 1791.

Hvor din kones brev var mig kjært i *Genève*, det kan jeg ikke beskrive dig, uagtet jeg fik et dør fra *Birch* og *Meden*, så havde jeg dog gjort for sikker regning på at få et fra dig til ikke i mangel deraf at blive mistrøstet. Din gode *Betsy* har erstattet det, hun kan virkelig skrive breve, når hun vil. Du må kysse baade hendes mund og hænder og takke hende for hendes venskab og erindring.

¹⁾ Hermed menes vistnok literaten *Peter Tønder*, der havde været en af Fr. Sneedorffs lærlinger. Han var født d. 19. febr. 1773 og var en broder af *H. C. Sneedorffs* hustru. Han blev som bekendt myrdet i Kjøbenhavn d. 28. juli 1836 af *P. C. Worm*. Se „Gamle Minder“ af *Carl Herman*, 3. h., Kjbhn. 1863, s. 28—40.

Med næste post løber et temmelig korpulent brev af stabelen fra mig, som indeholder nogle efterretninger om Genève, mine samtaler med *Necker*, *Bonnet*, *Mounier*, *Lally Tollendal*, min reise til Lyon og derfra til Paris tilligemed vort første ophold her. Jeg havde besluttet at sende det til dig, da det indeholder et og andet, som måske vilde interessere dig fremfor nogen anden, men da du nu er i Mariager, og der går nogle dage med at sende det til dig og nogle med at sende det til Kjøbenhavn, vilde det komme for sildigt for at trykkes i „*Minerva*“ for oktober måned, så sender jeg det til *Nyrup* og skriver i hast disse linier til dig for at du kan se, hvor jeg er, og hvorledes jeg lever.

Jeg er netop kommen tidsnok til Paris for at leve nogle dage med *Hoyer*, som i mange henseender er mig nyttigt og i alle behageligt. Han viste mig dit brev. Jeg ser deraf, at jeg ikke såsnart, som jeg håbede, får svar på mit brev fra *R*.

Du har siden fået et fra mig fra Genève, og jeg er vis på, du skriver mig til, såsnart du kan. Brevet til *Hoyer* har både for sine nyheder og for det, du skrev om mig, interesseret mig, som om det var skrevet til mig.

Jeg har havt gode adresser til Paris og gjort allerede adskillige fordelagtige bekjendtskaber. Jeg skal iaften i Jacobinerklubben. Jeg har talt med *Malouet*, med *Grégoire*, évêque de Blois, den første en af de fornuftigste aristokrater, den sidste en af de indsigtfuldeste demokrater. I nationalforsamlingen har jeg ikke været, det er umuligt at komme dér uden billet, når man ikke vil resikere sine lemmer, men den håber jeg at få om nogle dage.

I mit brev til *Nyrup* skal jeg dog give nogle efterretninger om den nye legislatur, som er interessante. Jeg bliver her 4 måneder og studerer i den tid aldeles intet uden fransk historie og revolution og skal trolig meddele alle mine efterretninger i det følgende.

Aftenen førend jeg skulde reise fra Lyon, sad jeg ved table d'hôte, da jeg hørte en stemme bag min stol: „Godaften Sneedorff.“ Jeg sprang pludselig op ved mit modersmål, så et menneske for mig, som jeg ikke kjendte, snart syntes mig det

var aktøren *Suabye*, snart en broder af pageinformator *Hornemann* og endelig, efterat jeg var kommet noget ud af min forvirring, sa jeg, det var *Hohlenberg*, som var bleven høiere og stærkere.

Min glæde var ubeskrivelig, vi satte os ved hinanden, og en stor del af natten gik bort i snak. Han var kommen en time i forveien og just taget ind, iblandt de mangfoldige værts-huse, som er i Lyon, i det samme som jeg; var just, skjønt træt af reisen, gået imod sin sædvane ned at spise ved table d'hôte, og havde han ikke stæet og seet sig om, førend han satte sig tilbords, havde han endda ikke truffet mig iblandt de flere borde og de mangfoldige gjæster. Alt dette var en besynderlig lykke, men med al denne lykke var dog det uheld og sande ubehagelighed forbunden, at jeg var indskrevet med diligencen og måtte være på posthuset om morgenen kl. 5. Han agtede at reise til Toulon efter 3 dage og havde samme aften begyndt på et brev til sin *Elisu*. Jeg elsker ham, ja tidobbelt efter denne korte, men kjærlige samtale.

Om min reise fra Lyon til Paris skriver jeg i brevet til *Nyrup*; det var af den slags reiser, som man heller tænker på end gjør.

Det er et godt indfald af dig, at du reiser med din kone til Mariager. Søster *Betsy*, tænker jeg, tager vel luven fra søster *Kuren*, og jeg tænker kammerherren begriber dig bedre end *Sporon*. Kunde du lægge et godt ord for mig, faldt det, jeg forsikrer, i en god jord. Jeg har aldrig sørget sa meget for penge som her, ja, for at bo, spise, være i klubber, kjøbe bøger koster; det er mer, end jeg kan haabe, hvad jeg behøvede for ret at øse af kilderne. Jeg kjøber økonomisk, det kan du let tænke, her er ingen anden udvei, men jeg spekulerer og på andre. Jeg skriver med næste post arveprinsen til nogle nyheder om politik, bade om staternes og om min forfatning. Gud give, det vilde hjælpe. Til *Orv Malliny* kunde du gjerne tale og til *Thestrup*. Om det kun var et hundrede daler af den sidste, sa vilde jeg love ham at skrive hans historie, kort men tilforladeligt. Men spøg tilside, jeg er glad ved at være kommet i

rolighed, at have truffet på landsmænd og venner, at have fuldendt den største del af en reise, som har havt mange behageligheder, men og ligesåmange besværligheder ved ikke [!] hvert øieblik at være nødsaget til at omgås med 3 unge mennesker, som er for forskjellige fra mig til at [vi] kunne føle nogen føde og behagelighed i hverandres omgang.

Når du skriver mig til, ønskede jeg meget at vide forfatningen i *Suhms* hus. Din kone skriver mig noget, som forurodiger mig meget og gjør mig yderst bange for denne herlige mands alderdom. Jeg har skrevet fru *Suhm*¹⁾ fra Basel, men jeg har intet svar fået, jeg kunde aldrig skrive hende mer, aldrig tale med hende, om det rygte var grundet, som *Betsy* skriver mig.

Da *Hoyer* er meget beskjæftiget med sin afreise, mer endnu end jeg med min ankomst, så beder han mig supplere de efterretninger, han ikke har tid til at meddele dig, da jeg så nylig er kommet, er jeg ikke i stand til at være — — —
(Resten af brevet mangler).

V.

Paris 4. December 1791.

Da jeg idag kom for at spise hos *Blohme* til middag, leverede han mig dit sidste brev af 18. og 21. november.

Så inderlig behagelig som brevet selv var mig tilligemed *Bernstorffs* dom om mine breve, så var der dog et og andet i det, som ikke glædede mig, men som jeg meget takker dig for efterretningen om; hertil hører *Gulbergs* samtale med dig, som er i samme sprog og tone som *Numsens* brev, der, da han skrev, var hos *Schack-Rathlow*; at de ikke behager disse mennesker, kunde jeg let gjætte, og at de ikke måtte behage *Gulberg*, falder mig nu først ind, da jeg erindrer mig indholdet af brevene fra *Mainz*, hvori der tales om ordeners og titlers mangfoldighed; mere ubehageligt er det mig, at *Pram* forhutler mine breve, og at han vil ikke indrykke dem, *fordi de ikke ere yndede*. Jeg beder dig indstændig, at du vil besørge, at de følgende breve,

¹⁾ Historikeren, kammerherre *P. G. Suhm* døde 1798, 70 år g. Han var gift 1° med *Karen Angell* fra Trondhjem. 2° med *Christiane, f. Becker*.

som jeg endnu vil vove at afsende til *Nyrup* og *Birch* (thi efter dit næstsidste brev tør jeg ikke sende noget af dem til dig) bliver, ifald *Gram* ikke vil modtage dem, uforandrede og uforhultede indrykkede i *Iris*; siden *Tode* har rost dem, så tager han vel og imod dem. Ja, jeg holder næsten for, at du besørger dem for fremtiden, uden at tale med *Pram*, lige indrykkede i *Iris*. Dog dette må du indrette ganske efter dit skjønnende og efter tingenes nærværende sammenhæng, som jeg her ikke så godt kan bedømme; blot at de bliver indrykkede uforandrede. Jeg tillader kun den at forandre i dem, som har smag og venskab for mig, og dette er først og fornemmelig *du*, og måske og *Nyrup*. Når du siger, at mit sidste brev fra Sweitz er indrykket i *Minerva*, så formoder jeg, det er det sidste fra Genève, som jeg sendte til *Nyrup* tilligemed breve fra Lyon og Paris, altså resterer at trykkes disse 2, og desforuden tvende, som jeg for en 14 dage sendte til *Birch*. Jeg har materialier til flere færdige, som jeg vilde afsendt i disse dage; de indeholder beskrivelse over den nye borgerlige forfatning, geistligheden har fået i Frankrige, som på en tid, da den efter al rimelighed vil forårsage en borger- og religionskrig, kan interessere publikum; desforuden endel politiske og literære bemærkninger. Naar du, min kjæreste Ven, søger at undskylde enkelte udtryk i mine breve med hastværk, eller jeg iler for at sende dem med posten, så tror jeg, du dermed gjør dem en hård bebrejdelse. Breve, som skrives i hastværk, hvad tilforladelighed kan de have? Hvad fortrolighed kan de opvække? Inidlertid er vel denne undskyldning den bedste for de mennesker, der ingen anden modtager! Jeg beder dig alene at bruge den så sjelden som mulig, og heller sige, hvad sandhed er, at alt, hvad jeg skrev, er min hjertens mening, og at jeg siger som Pilatus: „hvad jeg skrev, det skrev jeg“. Jeg forsikrer dig og for, at det aldrig, når jeg undtager de tvende breve, jeg sendte dig fra Bern, hvor jeg glemte datum, var tilfældet, og af disse var kun de sidste linier skrevne i hastværk; og at jeg ikke véd et udtryk, jeg fortryder, undtagen det, hvorom jeg siden gjorde dig det dumme forslag, som du med sand klogskab og broderligt venskab ikke

har iverksat. At de i meget kan forandres, forbedres, udvide serom er ingen tvivl; det var og bestandig min hensigt, ifald de havde fundet bifald, at udgive dem samlede med forbedringer, når jeg kom tilbage. At de ikke behager etatsråd *Rothe*, er intet under; hvad der skal behage ham, må være gjort af ham selv. Jeg ønsker kun, og serom forsikrer både dit sidste og dine forrige breve mig, at mine breve må finde nogle få oplyste læseres bifald, og at de, inden de trykkes, absolut ingen fil må passere uden den *kloge vens*, og at jeg kan overbevise en del af publikum, at en professor med 400 Rbdl. i gage ikke reiser for blot at more sig. Nei, min bedste ven, jeg reiser med tre unge (jeg vilde ønske at være enten lidt yngre eller lidt ældre) adelsmænd; fortæl alle dem, som misunder mig min lykke dette, bed dem nøie at eftertænke, hvad glæde det er at reise med 3 Mennesker, med 3 unge Mennesker og med 3 unge Mennesker, som er adelsmænd, — at var jeg ikke professor i historie og statistik og var igjennemtrængt af den absolute nødvendighed af at samle kundskaber på en sådan reise til mit embedes bedre førelse, så måtte F— roet ud paa dette hav; men nu er den halve tid gået, og jeg håber, den anden halve tid går vel og. Der samles erfaring og kundskaber, og disse er for herlige ting til, at de ikke skulle kjøbes med nogen modgang. Når vi engang sees, som Gud véd, jeg ofte nok længes efter, så skal vi tale nærmere herom.

Det bliver indtil videre ganske imellem os; så meget vil jeg blot sige dig, at den lille holstenske adelsmand og jeg har i tvende måneder ikke talt et ord til hinanden; høster jeg intet guld af denne reise, så høster jeg idetmindste uvenner, og dette er dobbelt tungt på en reise, hvor man finder bestandig nye mennesker, skaffer sig bekendtere, men aldrig venner i ordets egentligste og fine forstand. Jeg må imidlertid igjentage, hvad jeg før har sagt dig, at *von der Lühe* og *Flindt* er gode mennesker. Det er meer end en måned siden, jeg skrev *Malling* og arveprinsen til. Jeg slog tydelig i brevet til Prinsen på, at jeg ønskede og savnede penge, fordi jeg levede her i Paris på min egen bekostning, dog var det ingen formelig ansøgning; i

brevet til *Malling* derimod sagde jeg det rent ud. Det undrer mig, at ingen af dem har talt til dig derom, da de dog vist efter min regning ma have havt mine breve, da du talte med dem. Jeg anseer dette med sand bedrøvelse for et afslag.

Jeg kommer her i alle klubber, aristokratiske, demokratiske, i Lyceo, holder journaler, kjøber et og andet skrift, skal spise, bo, klædes — og pengene går. O, hvad er vi i denne verden uden penge; og uden venner? Man må være uden begge for at sætte pris på dem.

Du er gået i kaution for det ene hundrede rigsdaler hos *Kierulf*, jeg erkjender det med broderlig taknemlighed, vær forsikret om, du skal ikke lide [tab], uden om jeg døde, og i det tilfælde véd jeg, dit ædle hjerte vilde glædes ved at have tient mig med dit eget tab. Prinsen er nu mit eneste håb, og jeg tilstår, jeg er meget urolig, indtil jeg får positiv svar. Siden *Bernstorff* har tilladt dig at skrive med depecherne, så kunde du nok med et par ord sa snart som mulig lade mig vide, hvad du erfarer om denne sag. Et brev til *Bernstorff* ma være lidt pynteligt og lidt politisk ret som jeg får mod til at skrive til denne herlige mand. Af frygt for at glemme det til slutningen beder jeg dig at hilse *Fumar* [?], at jeg har fået hans brev til *Besquin*, og at jeg holder meget af ham, fordi han låner mig bøger, som er vanskeligt overalt i verden, hvor *Peter Frederik Suhm* ikke er. Nu skriver jeg *Suhms* brev, og når jeg er færdig med det, så håber jeg, at jeg har endnu tid tilovers til dig.

Imens jeg sad og skrev *Suhm* til, kom *von der Lühe* ind til mig med et brev fra hans fader, som var meget venskabeligt og meget fornøiede mig. Jeg håber, at når *Prum* snart vilde rykke mine breve fra Paris ind, sa skulde man finde, at jeg i henseende til den franske revolution ikke tænker så demokratisk, som måske vedkommende tror. Men det forsikrer jeg dig, så kjært det er mig, at have tænkendes dom for mig, så er ubestemte domme, *Rothiske* f. eks., mig meget ligegyldige; det eneste i disse domme, som bekymrer mig, er: jeg vilde ikke have anseelse af at være en oprører, eller en, som skrev for at vinde pøbelens bifald; det tror jeg og heller ingen uden en nar kan

finde grund til i mine breve; og den overbevisning bestemmer mig til at gjøre som tilforn: tænke så godt jeg kan, og så skrive uden frygt, hvad jeg tænker. De breve, som allerede er afsendte, har vel *Pram* fået, og kan man altså ikke tage fra ham; men de følgende kan du lade indrykke i *Iris*, om du synes. Jeg kjendte ingen, som var værre til at pynte på stil og sprog end *Pram*, og jeg gad gjerne vidst, hvorledes han har vendt op og ned på mit brev. Dette er mig yderst ubehageligt. Kunde du ikke få originalen af *Nyrup* for at gjøre sammenligning? og for alting forebygge for fremtiden, at ingen forandrer uden du.

Intet, min bedste broder, beviser mer min forfængelighed end dette brev. Her har jeg på næsten 3 sider ikke talt om nogen ting uden om mine breve og mit autorskab, men jeg har ingen nysselig lille datter! Intet andet foster end de tørre blade, hvis skjæbne har givet anledning til denne tørre, usammenhængende prædiken.

Tillad at jeg lægger den begjæring til, at når du taler om mine staldbrødre, du da roser dem, fornemmelig *von der Lühe*, som er en god dreng, og at du endelig ikke siger til nogen, hvad *Numsen* har skrevet til ham om mine breve; det kommer upåtvivelig fra ham; jeg vilde gjerne komme tilbage som ven af de 2, den 3die bryder jeg mig intet om.

Jeg er så fuld af dette Frankeriges utallige mærkværdige gjenstande, af denne ubegribelige revolutions historie og nærværende forfatning, personer og fakta, partier og kabaler, videnskaberne mænd og biblioteker etc., så min tid og min hukommelse hver dag kommer tilkort; det er et ocean, hvoraf jeg samler daglig dråber. Konstitutionens krisis er meget spændt for nærværende. Jeg talte iafes i „Club de 89“ med en oberst af kavalleriet, som kom nylig fra Strasburg; han sagde, at de emigrerte vel gjorde betydelige anstalter, havde penge i mængde, men det var dog umuligt, de kunde begynde på noget før henad foråret; han regnede på, at de var i tallet 15000; deres største støtte er i Frankrig selv, og fornemmelig hos overtroens, ikke religionens lærere. Jeg går stundom i nationalforsamlingen; men jeg kjender der kun *en* sand, stor mand og det er *Vaublanc*,

som har megen lighed med *Ove Mulling*, men er noget høiere og har et langt stærkere organ. *Mulling* vilde med alle sine herlige egenskaber intet udrette i denne forsamling, her må man kunne skribe — o, den allarm er ikke til at beskrive.

Numsen ønsker i sit brev, at vi snart vilde reise til Engelland, og dette gjør, at vi reiser en måned før, vi havde tænkt, den første februar. Vilde du have den godhed og forskaffe mig til den tid (*Bernstorff* skal jeg selv bede om breve til vor minister i London) brevene fra professor *Thorkelin*, som længe har været i Engelland; jeg tror han er min ven. Du får at vide, hvor han bor, hos *Suhm*. Jeg vil sætte det i postskriptum i brevet til *Suhm*, men han kunde måske glemme det.

Hils din gode, raske, danske kone fra hendes hjertelig hengivne broder, og sig hende, at dette brev er et kjedsommeligt kaos, hvor det eneste gode er den hilsen, som deri er til hende og til hendes forældre. Det tør jeg sige, at den er god, for den kommer fra grunden af mit hjerte, — endskønt det vel kan være, at nogle jyske proprietærer siger, at det ikke du'r, fordi jeg har sagt efter *Thaarup*, at „*adel kan en bonde være*“, og „*at bonden er lykkelig i Sveitz*“, „*at beneficium paupertatis er noget godt*“, og „*at regjeringen er, som den bør*“. Jeg ønsker, du fik fat på mine breve til *Birch* og sa dem, før *Pram* lader dem trykke; jeg véd, jeg har veiet hvert ord i dem; jeg vilde intet have udeladt uden din dom. Jeg kan ikke vide, om der hos *Pram* kan stikke nogen kabale; og du vél, hvor meget det ofte beror på et enkelt ord, et enkelt udtryk. Hvor ønskede jeg nu snart et brev fra dig, om det blot var nogle linier. Du kunde skrive i *Birchs* brev, som måske endnu ikke har svaret mig, når dette kommer, om prinsen, om penge, om mine breve og Sø-Akademiet og Gothersgade; det er omtrent, hvad jeg ønsker underretning om.

12 timer om ugen kan jeg ikke undvære fra mit embede, når jeg kommer tilbage, det er umuligt, bedste broder! helst når jeg ikke fik mer end 250 rdlr. og skulde gå den lange vei hver dag.

For din unage med at skaffe mig brev til *Diodan* takker jeg dig meget. Jeg vil ikke bede *Blohme* herom, uagtet jeg

holder meget af ham og finder ham en smuk og artig mand; han låner mig bøger, men jeg trænger nu ikke til bekendtere, jeg har flere, end jeg har tid til at søge. Legationssekretær *Könneman* er en stor, en stor trompeter.

Hvad siger man i Kjøbenhavn om de skrækelige uroligheder på St. Domingue? Lider ikke vor vestindiske handel derved? Og — hvilket er det fornemste — taber ikke din svigerfader noget herved? Men nu har jeg ikke et øiebliks tid. Jeg omfavner dig på det ømmeste. Lev vel med din kone og det lille nor, som har mistet sin patte. Hils *Thaarup* og *Kardorffs*.

Sneedorff.

Dette er det usleste brev, jeg vel nogensinde skrev, for Guds skyld lad det ikke trykke.

VI.

London d. 3. marts 1792.

Min bedste broder.

Jeg håber, du har faet de mange breve, jeg skrev dig på slutningen af mit ophold i Paris, og at *Nyrup* har faet mine breve om videnskaberne, om geistligheden og andre ting. En efterretning, som cirkulerer her mellem de danske, at *Pram* efter en samtale med kronprinsen ikke længer vil udgive *Minerva*, kan jeg ikke ganske tro, men frygter dog, der [kunde] være noget sandt deri, og foruden hvad jeg beklager for trykkefriheden, for nytten af Minervas udgivelse, tænker jeg og på, hvad *Nyrup* har decideret i henseende til trykningen af mine breve.

Skulde *Minerva stundse* (thi så dorske håber jeg dog, vi ikke er at lade den *ophøre*, så længe publikum vil købe og læse den; og ifald én ikke vil udgive den af *sådanne* grunde, så findes der vel en anden, som udgiver af *sådanne*), så ønsker jeg, at *Nyrup* lader mine sidste trykke i *Iris*, eller ifald han tror nogen vilde købe dem, da separat for min regning; thi kunde jeg vinde noget på dette, var det såre godt for mine fattige finanser her i dette dyre land. Hver måned skal jeg give fortsættelse ligeså uafbrudt som tilforn. Jeg kan så langt fra ikke bedømme, hvad der er det beste, da jeg ikke kan vide, om mine breve

læses af mange, og om, ifald de er mange, om der da ikke blandt disse er [et] ligeså stort eller større antal, som dadler dem, som der roser dem.

Med næste post skriver jeg til *Birch* et brev, som vil komme formodentlig 3 eller 4 dage efter dette, — hvori jeg taler om min reise gennem Frankerige til Boulogne *sur mer*, en sort afsked og udsigt over Frankerige fra kanalen, en sammenligning mellem nationalforsamlingen og det engelske parlament, hvor jeg var i forgårs og så underhuset i al sin majestæt, hørte oppositionen angribe *Pitt* og *Dundas* med al manddoms kraft, hvor jeg hørte af *Grey* en af de herligste taler, som jeg aldrig har hørt lige til i nationalforsamlingen; — med efterretning om Engelland, som jeg ønsker, alt må blive trykt så snart som muligt.

Jeg forsikrer dig, min broder, jeg har ubegribeligt at beskjæftige mig med, thi det er ikke alene de lande, jeg er udi, som jeg må søge at kjende; men jeg må preparere mig til dem, jeg skal til, og denne politik, denne statistik, er et ocean, hvis umådelige størrelse, detail og dyb bliver værre og værre, jo mer man redes ind i det. Derfor må du undskylde mig, om nogen skulde klage over, jeg ikke skrev dem til. Jeg beder dig så snart som muligt [sende] efterretning om historien med *Pram*, om fru *Hviid* er eller skal giftes, som jeg har hørt, hvorledes *Falsen* lever i Kjøbenhavn. Jeg kan aldrig tro, at vi vil stemme sammen; hvad *Cold* tager sig for, om disputen mellem *Kall* og *Koopmann* er tilende (*Kall* er du så god at hilse fra mig), hvad lykke *Schlegels* kollega i statistiken har, om han vil udgive noget over statistiken, som man har sagt mig. Jeg gav *Møden* i kommission at sælge endel bøger for mig, men dertil har jeg aldrig hørt; kunde du ikke bede *Nyrup* erindre ham derom, og at han giver pengene til dig; jeg frygter, han glemmer det.

Mine 3 kompagnoner bor i et hus tæt ved mig, hvor der ingen plads var for mig, og hvorover jeg er ret glad. Mit logis er Suffolk Street, Charing Cross, Nr. 29; de bor Nr. 28. Jeg kan ikke nok rose *Flindt*, som jeg altid har gjort; det er den

noget overdrevne, men altid honnøtte ambition og gode sunde forstand.

Høyer er her, og vi lever meget sammen og elsker hinanden mer og mer og taler ofte om *dig*. Vi disputerer imellem om Europas forfatning med en varme, som om det var 2 jakobinere, skjønt vi som oftest er i grunden enige. Han bliver nok her en måned endnu med mig, så går han til H[?]. Jeg bliver her 2 måneder endnu, så om i Engelland for en 6 eller 8 uger, så over Holland og Brüssel tilbage. Vil du ikke spørge *Kierulf*, hvorledes det står med min gage, om jeg ikke kan få noget forskud. 600 hæver jeg i min fraværelse, deraf blev optaget 300 før min afreise. 200 har *Kierulf* lovet mig siden under din kaution, der resterer altså et hundrede, kunde jeg faa dette tilligemed 1 hundrede til saa snart som muligt, så var jeg med alt dette kun i gjæld hos ham for et hundrede. Og hvor min gage er hypothek, har han jo intet at frygte, intet for de 200, du forskaffede mig hos ham, intet for det ene af de 2de hundrede, jeg nu begjærer. Så ubehageligt som det er mig at være i gjæld, sa er den ikke af de mest trykkende; jeg skylder intet til personer, som for denne gjæld sætte mig i en ubehagelig og ydmygende dependance, intet til hårskjærere, til skrædder, til galanterikræmmere, vinhandlere, jøder, aldeles intet. Min hele gjæld er til *Fønss*, til *Suhm*, til *Birch* og til *Kierulf*, som er forsikret ved min gage, så at Du ser, min kjæreste broder, at uagtet jeg var langt heller uden denne gjæld, sa er den i betragtning af de tvende første, *Fønss* og *Suhm*, hverken trykkende for dem eller mig. I henseende til *Birch*, det afbetaler jeg lidt efter lidt, som jeg betaler de første deres renter. *Suhm*, véd du, er blot gået i kaution til *Hee Vudum*.

Men jeg må slutte. De kjærligste hilsener til din kone, dine svigerforældre og *Suhms*, (*Suhms* bøger, som jeg har kjøbt i Paris, har jeg sendt til Rouen, førend jeg reiste fra Paris), *Ove Malling*, *Colbjørnsen*, *Thaarup*. Lev vel og elsk mig bestandig.

Kjøbmand *Erichsøn*, *Lindholms* Ven, har været hos mig i dag og besøgt mig. Han bliver et par måneder i London.

F. Sneedorff.

London d. 24. april 1792¹⁾.

Efter de tvende sidste breve, jeg fik på en tid fra dig og prinsen af *Augustenborg*, som begge giver mig håb om at få en vis summa af Fonden ad usus publicos, har jeg været i den største uvished. Frygt har afvekslet med håb, men dog dette således overveiet alt andet, at jeg — som du ser af mit sidste brev i *Erichsons* kuvert — havde lagt en plan at bereise dette vigtige land og noget ind i Scotland.

Planen var lagt, jeg arbejdede til den dag og nat, da jeg fik dit sidste brev, dateret 14. april. Jeg åbnede det, kan du tro, med en ubeskrivelig begjærighed, jeg troede at finde en vekselløst indeni det, og at jeg fattige djævel, som ikke eier mere end 2 guineer, jeg har lånt af *Høyer*, kunde få noget at betale med og kunde begynde min reise, som var bestemt om 8 dage; men istedenfor vekselløst finder jeg ikke et eneste ord talt om hele sagen.

Du kan forestille dig, hvor utrolig flau og fattig jeg blev, og jeg er vis på, du vil beklage mig, når du indser, i hvilken virrevarre, jeg nu er, og hvormeget det derangerer min reise i sommer. 2 måneder og noget derover behøvedes absolut for at se dette, for en statistiker så ubeskrivelig vigtige, land, ligeledes 2 måneder og noget derover for at se de i vore dage så betydelige Nederlande. Jeg får kun 5 måneder tilbage og nu berører denne mangel på penge mig en hel måned af min tid, idet den binder mig til London, som jeg nu kjender såmeget, jeg ønsker.

Jeg formoder, du har sat formegen lid til, at jeg skulde have fået efterretning af prinsen af *Augustenborg* eller *Bernstorff*, men om jeg end havde fået efterretning, så var dette dog ikke penge. Du må tilgive mig, om jeg klynker lidt. Du kjender mig jo så godt; og jeg er virkelig meget tungsindig og bekymret herover, så jeg ikke kan skrive dette brev uden med lidt strøg af, hvad jeg føler, endskjønt jeg er altfor overbevist om, både hvormeget du ønsker mig disse penge, og hvor meget du

¹⁾ Altså 52 dage før Sneedorffs død.

har bidraget til, om jeg får nogle. Men lad mig bede og besvære dig at bringe sagen i rigtighed, og når du har fået vished for, at pengene er mig tilståede, da at låne dem af *Kierulf*, af *Hee Vadum* eller hvilken jøde, du kan få fat på, at jeg kan få 400 rigsdaler sendte, såsnart det er nogenlunde mulig; spar ikke et øieblik, lad ikke en postdag gå forbi. Jeg skal velsigne dig herfor.

Den beslutning, jeg har taget i mit sidste brev i henseende til kammerjunkeren, bliver jeg ved, om jeg får penge. Jeg har skaffet dem *Wilson* til at reise med dem, så at ifald jeg ingen penge får, kan jeg ikke reise mod norden med *Erichsøn* . . . — og iøvrigt tak for dit sidste brev og for efterretningen om kongen af Sverige og de linier fra fru *Suhm*. Din stakkels kone, som skal ligge inde i den bedste sommertid.

Slavehandelen er ikke afskaffet i Engelland, som du skriver i dit sidste brev. Sagen var for her 14 dage i underhuset, men der blev intet andet bestemt end, at den skulde gradualiter afskaffes og *Dundas*, som er forfægter af denne mening, skulde indlevere et forslag, hvorledes denne graduelle afskaffelse skulde ske. Dette forslag har han gjort igår i en lang tale. Både *Pitt* og *Fox* og *Wilberforce*, som er for den øieblikkelige afskaffelse, har talt heftig imod ham og sagt, de bliver ved den forrige beslutning og anså sig ikke bundne af parlamentets sidste beslutning. De vilde være til det sidste imod den graduelle afskaffelse og stemme for, at afskaffelsen skulde ske straks; thi parlamentet kunde ikke forpligte dem til at hande imod deres samvittighed og overbevisning. Over *Dundas'* indleverede plan skal delibereres imorgen, så at du ser, endnu er sagen ikke afgjort.

Jeg skal i mit næste brev til „*Minerva*“, som jeg skal sende dig med det første, give en fuldstændig efterretning om slavehandelens afskaffelse og fornemmelig om den nye kolonis forfatning i Sierra Leona, som står i nøie forbindelse hermed. Jeg har fået vigtige papirer hertil af den danske konsul *Wolf*, som er en af direktørerne for Sierra Leona kompaniet. Men alle disse vigtige begivenheder opsluges for nærværende af krigs-

erklæringen, som kongen af Frankrige har foreslaet nationalforsamlingen imod keiseren. Efterretningen herom er kommen igår til Engelland og står idag i alle aviser. Den afsatte justitsminister, *Du Port de Testre*, gjør sin vagt som gemen soldat i Paris. Det er en omstøbelse uden lige.

Høyer sidder her hos mig og ler af bare ærgrelse over sin store ulyst til at skrive breve. Han reiser om nogle dage til Engelland og bander på, han vil skrive dig til, før han reiser.

Jeg ser ikke af dit sidste, om du har fået mit brev fra London til *Minerva*. *Birch* har jeg skrevet tvende breve til fra London, jeg véd ikke heller, om han har fået noget af dem. Fra *Nyrup* har jeg intet hørt al den tid, jeg har været i Engelland. Mit næste brev herfra skal være til *Birch*; det bliver vidtløftigt.

Vale et ama

F. Sneedorff.

Forskjellige Slægtebogsoptegnelser.

Meddelt af Archivfuldmægtig **E. A. Thomle.**

VII. Optegnelser om Familien Krefting.

De her meddelte Optegnelser findes indførte i en gammel Familiebibel, der nu tilhører Fru Sidonia Støren, født Krefting.

Anno 1592 den 25. Septembris des Morgens vmb 7 Schläge Bin Ich Harmen Krefftingh geboehren vnnnd sein meine Gefattern gewesen Christianus Winchell, mein Groszvatter Harmen Krefftingh vnnnd des Borge-Meisters Hinrich Krefftinghs Fruw vnnnd mein Here Cortt Limbrechtt, Godt gib Gluch vnd Heill.

Anno 1617 den 7. Januari habe Ich zu der Ehe geNomen Meine Fraw Alheitt Schnedermansz Gott gebe vns Gluch Amen. Hatt zuuorn 2 Mannner gehabt alsz Johan Brøkingh gehat 2 Jhar, der ander Cortt Limbricht gehatt 31 Wochenn.

Anno 1585 den 2. Aprillis, Ist mein Hauszfraw Alheitt Snermans geBoren.

Anno 1618 den 13. Februari des Morgens vmb 5 schlege ist mein Sone Johan Krefftingh geBoren vnnnd sein seinen ge-

Vattern gew: Johan Ducher, Luder von Horne, Berendt Felthusen vnd Her Johan Wachmans Wedeve Ilske Krefftingh Got gib Gluch.

Anno 1622 den 17. Augusti zwischen j vnd 2 Vhr Nachmittagh Ist mein Bruder Hinrich Krefftingh In den Hern Entschlaffen seins Alter gewesen 28 Jahr hatt zu der Ehe gehabt Jmmeke Naklers Selige Johan Heltz wider nach gelassen Wittebenn vnd nicht langr mitt Ein ander Im Estande gelebett Alsz 20 Tage her nacher gestorben Gott vor lehne Jhm vnd vns Allen Eine froliche AuffErstandinghe Amen.

Anno 1623 den 3. Februari, Bei Doctor Arnolts v. Bobern Commeraie, habe Ich Harmen Krefftingh meinen Burger Eit geleistet, vnd Meins Vatters Eitt Beckrefftigt.

Anno 1625 den 2. Aprillis Ist Im Hern Entschlaffen Wolter Krefftingh mein Vatter 66 Jhar seines Alter vndt 32 Jhar Capitain der Stat Bremen gewesen.

Anno 1643 den 14. Juni Ist mein Selige Hausz Frauw Alheit Snedernans Im Hern Entschlaffen mitt Ihr gelebt Im Ehestant 26 Jhar 6 Monatt vnd Ist In Norwegen In Scheden Lehn Auff Sancedall Kirch Begraben wurden, Gott gebe Ihre Ein Fröliche AuffErstandungh Amen.

Anno¹⁾ 1651 d. 9. Februarij ist mein Sehlige Vatter Herman Krefting im Herren Entschlaeffen Godt gebe Ihme Eine Froliche Aufferstehung ist begraeben in Egers Kirck im Reich Norwegen.

Vngefehr A^o 1631 Hatt meine Sehl. Mutter In Schweinsondt dasz mahl Wohnende, des Morgens umtrent 3 Uhren uff ihren Bette liegende betten eine Stimme wie eines Junglings uff Deutsch hören zu ihr reueffen Er kan es Thuen, wie ein Almechtiger Got vnd wil es thuen, wie ein Barmhertzige Vatter.

Anno 1652 d. 30. Maij habe ich zur Ehe genöhen meine Frauw Anna Felbers, Godt gebe vns Gluch etc.

A^o 1653 d. 29. Januarij ist onse Tochter Aelheit geboren des abendt zwischen 5 und 6 uyren uff Eswolts Eisenwerch ihre Gefattern siindt gewesen Jacub Felber Coort Flatzman Juffrou

¹⁾ Her begynder en nye Haand.

Anna von der Straten undt Lieszbeth Helmich Godt gebe ihr Gluch.

Meiner Swester Kinder alz selig Hindrichus Brandes Kinder alter Anna Brandes Ist geBoren den 18. Augustj Anno 1607 Jhar Engelbart Brandes Ist geBohren Anno 1610 vp S. Marinus Dach Hinrich Brandes Ist geBohren Anno 1612 up Winachten den ander hilligen Dach, den Datum von Engelbart vnd Hinrich auch die gevattern Ist mir vngewiszlich, die Vrsache die Weille die Mutter, Dach Ihre andre Ehe von den Kindern abkomen, weill sie noch klein sein gewesen.

Anno 1625 den 24. Martj Ist meine Swester Kattrina In den Hern Entschlaffen.

Anno 1625 vp Micheli Dach Ist meine Swager Berentt Felt-husen Im Hern Entschlaffen¹⁾.

Anno 1655 den 19. Febr. des Abents zwischen 8 undt 9 uhren ist onse tochter Rosijna gebohren vff Eswols Eisen werch ihre Gefattern sein gewesen Magister Joachum Lobes Friedrich Gröner Muntzmeister von Ihre K. Maytt in Norw: Meiner Vrouwen Mutter Barbera Helmich Lieszbeth Fredrich Timmermans vndt Maren Hr. Mattheus Gram seine Hauszvrau, Godt gebe ihr Gluch vndt Segen.

A^o 1656 den 17. Martj ist onse soon Harmen geboren Clock 4 Nachmittaeg uff Eswolts Eisenwerch seine Gefattern waaren Gabriel Marseles Gert Wurdeman Hinrich Brandt sein Vrau und Ide Felbers Godt gebe ihn Gluck undt seinen reichen Segen.

A^o 1658 den 10. Martij ist unse tochter Anne geboren voor mittag zwischen 10 undt 11 uhr ihr Gefattern sein Veit Voorsatz undt Steffen Gledsche. Godt gebe ihr Gluck undt Heil.

A^o 1659 d. 14. Februarij ist unse Soon JaCub gebohren des Morgens umb 5 schlege Godt gebe ihn Gluck undt Segen, seine Gefattern wahren Veit Voorsatz undt Steffen Gledsche.

A^o 1660 d. 1. Maij ist unse Tochter Barbara geboren des Abents Clock 7. Godt ge . . .²⁾

¹⁾ Her er skrevet med den første Haand.

²⁾ Bortrevet.

D. 6. Martj A^o 1651 habe ich een Frisch Wasser genandt die Musze gemezen $\frac{1}{4}$ Meile oben für Schreens Eisensteen Bergk ist tieff gewesen 238 Faedem Ligt 12 Meil oben für Christiania in Norwegen.

D. 7. Martj 1652 nochmahlen uffen andern oort daszelbe Wasser gemezen undt befandt es uff 251 Faedem tieff.

A^o 1661 d. 11 Juni ist unse Tochter Barbara geboren Klock 4 Nachmittage ihr Gefattern seindt Steffen undt Veit, Godt gebe ihr Gluck undt Segen.

A^o 1662 d. 15. Junij ist unse tochter Wilmeke geboren des Morgens Klock 5, ihr Gefattern seindt Obrist Leutenandt Michel Obitz Hr. Laars Gram undt Michel Schöps, Hr. Hinrich Mullers Liebste Constantie Marcellus undt ihre Schwester Juffr: Anne Marcellus. Godt gebe ihr Gluck undt Segen.

Alle diese 8 vorgeschriebene Kinders seindt geboren uff Ihre K. Maijtt Eisenbergwerch Eswolt Im Reich Norwegen.

A^o 1662 d. 10. Decembr. seindt wir von Eswolt getrocken nach Christiania daar geblieben den Winter über bis den (1) 663 $\frac{3}{13}$ Maij von daar getrocken undt den $\frac{20}{30}$ Maij 1663 Godt lob in Amst^m gearriveret, der Almechtiger gebe Gluck undt seinen Segen.

Den 19. Juni (1)663 meinen Schutters Eidt gethaen zu Amsterdam aber 1 Jhar von die Herren frij gegeben für die Wacht.

Den $\frac{10}{20}$ Juli 1663 starb sehlichlich in Godt den Herren unse Dochter Wilmeke, war begraben in die Suijder Kirck zu Amsterdam Ihr voorleine der Almechtige een Fröhliche Aufferstandung.

A^o 1663 ist unse Soon Vauter geboeren in Amsterdam. ist in die alte Kirck sein offret ist Juffr¹⁾

A^o 1664 uff Oostern seindt wir bey vnsern Eisenbergverch im Bermesherit geComen, Godt gebe Gluch.

A^o 1665 den 3. Decembr. ist unse Soon Hinrich Kreff-

¹⁾ Bortrevet.

tingh gebohren vff den Berremsherische Eisenwerch des Nachts
 Clocke Een. — Godt gebe ihm seinen Segen.

A^o 1668 d. 15. Martij ist unse Soon David Krefftingh
 gebohren vff obenstehendes Bergwerch des Nachts zwischen
 zwoeff undt Een schläge.

A^o 1670 d. 13. Martij ist unse Soon Ottho Krefftingh ge-
 bohren uff Obenstehndes Werck des Mittaegs Klocke zwolf, Godt
 gebe Ihme Glück.

A^o 1672 d. 3. Febr. ist unse Soon Johan Kreffting ge-
 bohren des Morgens Clock 4 beim Bermesherische Eisenverch.
 Godt gebe ihm Cluck undt Heil.

For Bemelte Er saledes af min Sal. Faders Fader, og Fader
 self beskrefuen.

Herman Kreffting.

Effterfølgende hafuer Min Sal. Moder Anne Felber Sal. Johan
 Krefftings self beskrefuen og findes vdj min Broder Hendrich
 Krefftings Bibel.

1673 d. 2. Julij Ist vnser Sön Jan Kreffting J Godt den
 Herren entschlafen. Ist begraben In Tannum Kirche.

1674 d. 2. Januarij Ist vnser Sön Jan Kreffting geboren
 Metages die Klock 4 Ist zusammen 14 Kinder.

1672 d. 12. Desembr. hat unsere Tochter Alhed Hogzeit
 gehalten mit Hans Pedersen Bok in Christiania God gebe Ihnen
 Gluch und Segen.

1673 d. 8. Januarij hat unsere Tochter Rusine Hochzeit
 gehabt mit Jens Jensen In Christiania Godt gebe Gluch undt
 Segen.

1674 d. 3. Augustj Ist meinen Sal. Man Johan Kreffting in
 Godt den Herren Entschlafen God seij seine Selle genadig. Ist
 Begraben In Tannum Kirche.

1675 d. 3. April Ist meinen Sön Jan Kreffting In Godt den
 Herren entschlaffen. Ist begraben In Tannum Kirche.

1676 d. 26. Novembr. Ist meinen Swager Jens Jensen In
 Godt den Herren Entschlaffen Godt vorleihle Im einen froliche
 Auferstehen.

1677 den 31. Januarij starb bey Mir Sal. Jens Jenszens
Dochter Ellen God forleihe Ihr ein fröliche Auferstehung.

1678 d. 12. Desembr. hat meine Tochter Anne Hochzeit
gehabt mit Frans Berentz Godt gebe Geluch undt Segen.

1679 d. 28. Desembr. hat meine Tochter Rusine Hochzeit
gehabt med Oberstl. Mattis Rod God gebe Geluch.

1680 d. 4. Februarij hadt meine Tochter Barbra Hochzeit
gehabt med Jörgen Pofuelsen God gebe Ihr Geluch etc.

1681 d. 6. Desembr. hat mein Søn Jacob Krefting Hochzeit
gehabt med Hr. Nicolas Flugs Tochter Mette Elisabet God gebe
Ihr Gluck und Segen.

1682 d. 24. Desembr. starb In Godt den Herren mein Son
Jacob Krefftings Liebste Mette Elisabet Im Kindel Bette Godt
gebe Ihr ein fröliche Aufferstehung.

1683 d. 3. Febr. starb In Godt den Herren mein Swager
Hans Pedersen Bok Godt gebe Im ein frölig Aufferstehung.

1683 d. 29. Augusti starb mein Son Jacob Krefftings Tochter
Isabelle bey Mihr Godt gebe Ihr ein frölig Aufferstehung.

1687 d. 17 February starb mein Son DavidtKreffting Godt
gebe Jhm ein fröhliche Aufferstehung.

1692 d. 16 Augusti ist mein Swager Frans Berentz Jn
Godt den Herren entschlafen God gebe Jhm ein frölig Auffer-
stehung.

1686 d. 22 Sept. Jst Jan Franszen geboren Godt gebe Geluch.

1692 d. 4 Desemb starb mein Swager Oberstl: Rode Godt
gebe Jhm ein frölig Aufferstehung Jst begraben Jn Aas Kirche
uff Folloug.

1693 d. 20 Martj starb Jn Godt den Herren mein Swager
Peder Nilsen Løk Godt gebe Jhm ein frölig Aufferstehung.

1693 d. 13 Novembr. om Morgenem Klocken 9 slet blef
min Søn Iacob Krefting paa Yacht vløckeligen skudt af hans
Egen Børns Preceptor Peder Chrestensen J hans Fod og døde
d. 20 ditto om Aftenem Klocken 10 slet Gud forlene hannem
en glædelig Opstandelße. D. 28 blef hans Legeme vdj Christiania
Kirke nedsat D. 27 Desembr blef hans Legeme vdførdt og vdj
vores Graf vdj Tannum Kirke nedsat.

1696 d. 25 Martj døde min Søn Otte Krefthing vdj Kjøbenhafn blef udj Sante Nicolaj Kierke Jndsæt, d. 2 Majj kom det Sal. Menesches Lig her op og blef strax vdj vores Graf ved Tannum ned sat Gud unde hannem en glædelig opstandelse.

1695 d. 12 Junij hafde min Datter Alhed Brøllop med Peder Sørensen Mos Gud gifue Løke og hans Velsignelse.

1696 d. 4 Octobr døde min Datter Barbra Krefthing blef begrafuen vdj Christiania Kierke d. 13 dito siden vdj Tanems Graf vdførdt efterlod sig 13 lefuende Børn Gud forlene hinde en glædelig Opstandelse.

Anno 1696 d. 15 Desembr hafde min Datter Anne Krefthing Brølup med Hr Adam Bark Gud gifue Løke og Velsignelse.

Ofuen Schrefne befindes saledes beskrefuen vdj min Broder Hendrich Krefthings Bibel af min Sal. Moder Anne Sal. Iohan Krefthings.

Anno 1699-

Den 23 Julj Begierte Jeg Herman Krefthing min Kieriste af hindes ForEldre.

D. 27 ditto Er Jeg blefuen forlofued med min Kiereste Anne Poulsdatter Vogt.

D. 26 Octobr Blef vores Brøllop holdet udj hindes Kiere ForEldris Huus Wielsen giordes af Hr. Magister Christian Muus.

1700 d. 21 Iunij Blef vores Søn Johan Krefthing fød om Morgenen Klocken 5 $\frac{1}{2}$ slet, Gud forunde hannem sin Naade og Fremvext saa thuifles ej paa Løken Blef strax Jemme døbt --
D. 24 Juny blef hans Daab Confirmeret udj Tannem Kierke af Hr. Rasmus Mariager Faderne wahre min Kiere Moder Anne Sal. Iohan Krefthings og Min Swigermoder Catarina Braumans min Swigerfader Paul Pedersen Vogt Hr. Oberstl: Davidt Felber min Swoger Iørgen Pofuelsen min Broder Henrich Krefthing og min Søster dater Mette Jørgens Datter.

1701 d. 20 Octbr Blef vores Datter Anne Catharina fød Klocken 6 om Morgenen Gud lade hinde opwoxe sig til Ehre, sig self og Aas til Glæde d. 24 blef hun Gud opofret udj Tannem Kierke veed den hellige Dob, blef døbt aff Hr. Søren Michelsen Schomager, Faderne wahre Min swigermoder, min Søster Anne

Bark, min Swiger Søster Madmell: Sophie Catharina Vogt, min Swiger Fader Hr. Oberstl: Peter Jacob Wilster, Hr. Laugman Christian Brouman, Sr Iohan Iørgensen.

Anno 1701 d. 19 Desembr Døde vores Kiere nu Salige Moder Anne Jacobsdatter Felber, Sal. Iohan Krefftings Efterlefuersche Efter at hun hafde woren 8 Dages tid svag lefuede her udj denne forgiengelige Werden 67 Aar 3 Maaneder 10 Dage, Gud forlehne hinde Eu Glædelig opstandelse med alle Guds Vdwalde.

1703 d. 31 Ianuary Er Wores Datter Catharina fød Effter Medag Kloken 2 slet, d. 5 Febr Blef hun Gud opofret vdj den hellige Dob, J Tannem Kierke hinded Faddere wahre Min Søster Alhed Kreffting, min Hustrues Moster Mademois: Sophia Amalia Broumans, Min Swigerfader Poul Pedersen Vogt, Svoger Adam Bark og Monsr Petter Bok, døbt af Hr. Søren Michelsen Schomager, Gud lade hinde opwoxe til sin Ehre, sig self og Aaß til Glæde. [Monsr Gres Iensen Plade wahr og fader til vores Dater Catharina.]¹⁾

1703 d. 28 Octbr. døde vores Kiere Datter Catharina Gud forlehne hinde En glædelig opstandelse Er nedsat vdj vores graf vdj Tannem Kierke.

1704 d. 28 Octbr. Blef vores Datter Catharina fød om Aften Kloken 8¹/₄ slet d. 3 Novb. Blef hun døbt vdj Tanem Kirke af Hr. Søren Michelsen hinded Faddere wahre Min Svigerfader Sr Paul Pedersen Vogt, Svoger Peder Sørensen Mos Min swoger Petter Vogt, Blef Baaren af Fru Marie Sophia Wilsters, Anne Marie Broumans og min Søsterdatter Anne Jørgensdatter Gud lade hinde opwoxe til sin Ehre og Aaß til Glæde.

1708 d. 3 Juny døde min Sal. Wehrfader Hr. Comerre Raad Poul Pettersen Vogt, d. 26 ditto holtes Parentation ofuer hannem af Hr. Professor Trelund J wohr Frelseris Kierke vdj Christiania — Gud forlehne hannem En glædelig opstandelse.

1708 d. 7 Septembr. Blef vores Daater Pauliana fød om Morgen Kloken 6¹/₂ slet 12 dito døbt vdj Tanem Kierke af Hr.

¹⁾ [] senere tilføjet i Margen.

Søren Michelsen Faderne wahre, Min Svigermoder Catharina sal. Commerce Raad Poul Pettersen Vogts, min Broders Hustru Anne Michelsdatter, Min Sviger Søster Elenora Vogt, Mans fadere wahre min Broder Hendrich Kreffting Swoger Helle Michelsen og min Svoger Dominicus Vogt Gud lade hinde opvoxze til sin Ehre sig self og aal til Glæde.

Anno 1709 Berums Jernwerch d. 3 November Blef vores Dater Alheit Sophia fød om Natten Kloken 11 $\frac{1}{4}$ slet d. 10 døbt vdj Tanem Kiercke hendes Faddere wahre Min Sviger Moder Catharina sal. Vogts, Min Sviger Søster Sophia Catharina Helle Michelsens, Min Broders dater Anne Marie Kreffting, Hr. Laugmand Christian Brouman, Monsr Jan Wilster, og Sr Hans Andersen, Gud forlehne løke og Velsignelse.

1712 d. 3 Juny døde min zl. Mand Hermand Kreffting d. 16 dito blef der holden Parentation udj Tannum Kirke af Her Søren Mekelsen, Gud gifue hannem en glædelig opstandelse.

1712 d. 5 Augusti blef min Søn Hermand Kreffting fød d. 9 blef hand sin Gud opofueret ved Daaben. Hans Faddere vahr min Moder Sophia Smit og Alheidt Kreffting mands Faddere vahr min Sviger Broder Nilß Mechelsen og Lyth Weltter Gud vehre hans Fader og Forsvahr.

1713 d. 3 May døde min Søn Hermand Kreffting og blef begravet d. 7 ditoe Gud gifue hannem en glædelig opstandelse.

1713 d. 8 Des blef met Ny Græfte ved Tannum ferdig d. 16 ditoe blef min Sl. mands Liig og tvende af vaare Børns Liig der indsætt.

1722 d. 24 Febr. hafde min Datter Anna Catharina Kreffting Bryllup med Andreas Walleur Gud unde dem Løke og Velsignelse udj sit Ægteskab.

1722 d. 25 Des blef min Datter Datter Catharina Anna Hermina fød her paa Berum D. 3 Januarij var hun tel Daaben, blef baaren af min moder ieg stod hos og min Datter Catharina Kreffting, mands Faddere vahr Her Justitzraad Christian Brouman min Broder Cancelljraad og Laumand Petter Vogt min Broder Assessor Dominicus Vogt min sviiger Broder Helle Mechelsen, og min Søn Iohan Kreffting, saa hun blef baaren af

sin maarmoders moder, og mandsfaddere hendes maarmoders maarbroder sin moders maarbroder og sin egen maarbroder.

1725 d. 15 Feb. blev Min Datter A: C: W: forløst med en Søn som blev sin Gud opofret ved Daaben d. 3 Marthj kaldet Herman, blev baaret af Min Broders Justitsraad Vogts Frue Min Søster Eleleanora H: Me: Pauliana Krefting Hans Andersen Iohan Iørgensen Gud lade ham opvoxse siig til Ære og sine Forældre til Glæde.

1732 d. 1 Iulj hafde min Datter Catharina Krefting Brølup med Christian Brouman Gud give dem Løke og Velsignelse.

1732 d. 27 Des. havde min Søn Johan Krefting Brølup med min Maarbroders Datter Sophia Catharina Brouman Gud give dem Løke og Velsignelse.

1737 den 2 Januarj døde Min sviiger Søn Christian Brouman paa sin Gaard Aauestad ved Strømsøe d. 8 ditoe blev hands Begravelse og ned satt vdi Strømsøe Kirke d. 11 Januarj blev hand der fra forfløtt tel Tannum Kirke udj mett Græftte, paa Veyen blev hans Datter ind fløtt fra Askers Kirke med ham, Christiana Hermina, som døde paa D: M: Jern Verk 1736 d. 7 Nouember, Gud give dem med alle Guds Børn en glædelig opstandelse.

1737 d. 13 February havde Min Datter Pauliana Krefting Brølup med Hendrech Brønstorff, den høyeste Gud give dem ald Løke og Velsignelse udj deres Ægteskab.

1737 d. 18 Junj blev min Datter Catharina Hr. Broumans forløst her paa Bærum med en Søn d. 23 Iuni blev hand sin Gud opofret ved Daaben kaldet Herman, blev baaret af min Broder Eetatsraad Vogts Frue Min Datter A. C. Walleurs, Mands Faddere var Min Sviiger Søn Walleur Min Søn Iohan Krefting og min Søster Søn, Mechall Nilsen Gud lade ham opvoxse siig tel Ære og sin Moder til trøst og Glæde.

1741 d. 28 April døde Herman Brouman her hos mig paa Bærum Jernverk, hans svaghed var Børne Kaaperne er indsat udj mett Grævtte ved Tanum, Gud give ham en glædelig opstandelse.

1742 d. 7 Iunj døde Min Sviiger Søn Andreas Walleur paa

Dikemarks Jern Verk, d. 14 blev hand indsatt ved Asker d. 10 Januar 1743 blev hands Liig indført tel Tanum Kirke og der indsatt udj mett Grævtte, Gud give ham en glædelig Opstandelse.

1742 d. 28 Nouember døde Min Sl. Moder udj Christiania Catharina Sl. Vogtes, d. 10 December blev hun om Morgen en Jndsatt udj sett Grævtte, hendes alder vahr 84 Aar, Gud forlenne hende en glædelig opstandelse.

1743 d . . . January blev min Sl. sviiger Søns Liig indført fra Asker Kirke og indsatt udj Krefftet ved Tanum.

1749 d. 27 Decenber havde min Datter Alhedt Sophia Krefting Brølup med Her Major Felber, Profsten Palledam gjorde Brude Vielsen Gud give dem Løke.

1750 d. 7 Febr. havde Min Søster Datter Sophia Hellesens Brølup med Her Borgemester Bentsen Vielsen gjorde Her Vogelius Gud give dem Løke.

1751 om Natten Klocken ett tel 1 Januarj døde Min Sl. Søn Iohan Kreffteng effter en lang Tids Svaghed, har effter ladt sig, sin Ænke med 3 Sønner og 2 Døttre, Gud vehre deres Hielpere. Min Sl. Søn blev begravet d. 8 January og Indsatt udj met Grævtte ved Tanum Gud give ham med alle Guds Børn en glædelig Opstandelse.

1760 d. 13 Julj døde Min Sl. sviiger Søn Major Iohan Felber Klocken 6 om Morgen en paa hans Gaard Rakesta udj elveroms søgn, Gud give ham en glædelig aapstandelse har effter ladt sig 1 Søn og toe Døttre, og en Søn død før ham.

1761 d. 13 Januarj er hans Lig ned ført og ind satt udj Tanumb Græfte tillige med hans liden Søn Herman Felber.

1763 dend 12te Decbr døde min Salig Broder Herman Krefting. Dend 18de dito nest effter hendsov min Moder Sophia Catharina Braunman, begge bleve dend 29de do udj Tanum græffte indsatt.

1766 dend 25de Martj døde min Fadermoder Anna Povelsdatter Vogt, dend 7de April næst effter blev hun viesadt udi Tannums Græfte.

1783 dend 29de Iulj blev Jeg Copuleret med min Elskeligste

Hustru Henrica Pauliana Roede. Den Allerhøieste, skiænke os
Sin Naade og Velsignelse.

C. Krefting.

1784 dend 10de Iunj blev min Søn Iohan Roede Krefting
født om Eftermiddag Kl. 3 slett, og den 22de næst effter døbt
udj Hougs Kirke, Hands Faddere vare Moder Inger Catharina
Horn, og Iomfrue Lassen, samt Frøken Krefting, tilligemed Fader
Horn Svoger Vogelius og Montfrere Christian Brounman.

1785 dend 19de Iulj blev Min Datter Sophia Inger Christine
født Kl. Jmellem 1 a 2, om Morgenen, til d. 19de, Hendes Faddere
vare, Moster Magdalene Magrethe Brounman, Moster Anne Her-
mine Brønstorph, Hr. Capitaine Tandberg Hr. Lars Ridder, og
Hr. Poul Snitler.

1787 dend 17de Ianv. blev min Datter Catharina Marja
Ludovica født Kl. 9 slett Forniddag. Fadderne vare Madame
Anna Ridder, Iomfrue Boll, Fogden Dorph, Hr. Assessor Moss,
Hr. Lieutenant Henrich Nielsen Krefting.

1788 dend 14de Martj blev Min Datter Pauliana født Kl 8^{1/2}
slett Formiddag, dend 28de næst effter, blev hun døbt; Hendes
Faddere vare Madame Abel Essendrop, Iomfru Maren Dorph,
Hr. Major Egeberg, Hr. Forvalter Lars Bugge Hansen og Hr.
Abraham Hesselberg.

1789 dend 12te Iuli om natten Jmellem 11 og 12 slett,
blev Christen Roede født, dend 6te Augustj blev Hun døbt,
Hands Faddere vare Moder Horn, Iomfrue Elisabeth Schnitler
og Aleth Hamond, Hr. Iusticeraad Boll, Helle Dorph og Hr.
Gabriel Hofgaard.

1792 dend 6te Martj Klocken Eet, om Morgenen blev Anne
Hermine født, dend 23de næst effter blev Hun døbt, Fadderne
vare Madame Margarethe Hesselberg, Iomfrue Emerence Møller,
Hr. Leutenant Schlaenbusch, Hr. Fogden Bang og Hr. John
Stenersen.

1794 dend 11te Aug. Klocken 2 om Morgenen blev Min Søn
Christian født, og dend 29de nest effter døbt, Fadderne vare
Min Søster Catharina Marja Wogelius, Iomfrue Borchgrevinck

og Iomfrue Else Ridder, Hr. Peter Floberg, Hr. Kiærulf Sogne Præst til Hole og Montfrere David Felber.

1796 dend 26de Maj dødde min Datter Sophie Inger Christine, og dend 2^{den} Iunj næst effter biesadt, udj Haugs Kiercke, for siden effter, at Jndsættis udj Tanums Græffte.

1797 dend 16de April Klocken halv toe eftermiddag blev min Datter fød og dend 2^{den} Maj næsteffter døbt og kalded Sophie Magdalena. Fadderne vare Madame Kiærulf og Iomfrue Maren Rye, Capellanen Hr. Gladtved, Forvalter Hammer, og Procurator Stabell.

1801 Dend 23de Martj dødde Min Velsignede Hustrue.

1814 Dend 24de Iunj Kl. 5 om Morgenen døde Vores Velsignede Fader C. Krefting paa Wiols Brug.

1837, den 10de Martj, dødde min kiere Broder Christian Krefting og er bleven begravet paa den Militaire-Kirkegaard i Christiania.

1839, den 16de Febr. dødde min kiere Broder Johan Roede Krefting om Morgenen Kl. 5¹/₂ slet paa Wiols-Bruug og d. 23de s. M. hans afsiælede Legeme Bisadt udj Haugs-Annex Kirke for derefter at indflyttes udi Familie-Gravstædet ved Tannum.

Noteret af hans efterlevende eneste Broder paa Gaarden Egge d. 5te Martii 1839.

1841 den 9de Iunj Kl. 9 om Aftenen dødde min kiære Søster Frue Pauliana Lütken fød Krefting i Christiania 53 Aar, 2 Maaneder og 26 Dage gammel. Hendes afsjælede Legeme blev derefter forflyttet til vores Gravstæd ved Tannum Kirke. — NB. anmærket af hendes eneste gjenlevende Broder.

1846 den 11te Decbr. om Aftenen Kl. 11, henslunrede i Døden min kiære Søstersøn Lieutenant Marthin Jonathan Krefting i Christiania, i sin Alder 25 Aar 11 Maaneder og 9 Dage. Hans afsiælede Legeme blev paa Begravelsesdagen i Christiania den 21de December forflyttet til vores Grav-Cappel Tannum i Bærum. — NB. Dette antegnet af hans eneste gjenlevende Morbroder.

1848, den 21de Iulii, om Eftermiddagen Kl. 3¹/₂, døde min kiære Svoger Sorenskriver til Lier, Røgen og Hurum Martin

Kierulf paa sin Gaard Nøstet i Lier pr. Drammen, hvorpaa den nestpaafølgende 27de blev han begravet, og hans afsiælede Legeme blev ført til Tanums Gravstæd samē Dag. — Anmærkning: Han blev syg same Morgen som han dødde om Eftermiddagen.

1852, den 17de Junii, henslumrede i Døden min kiære Søstersøn Cand. juris Ferdinand Emil Kierulf, engageret ved Hortens Marine-Contoir i sin Alder 37te Aar 6 Maaneder 17 Dage gammel. Hans afsiælede Legeme er forflyttet til Familie-Gravstædet Tannum i Asker. Dette er blevet antegnet af hans eneste gienlevende Morbroder

Christen Roede Krefthing.

1862 den 6te December Kl. 3 Eftmdg. hensov min Bedstefader Christen Roede Krefthing 73^{1/2} Aar gml. efter 2 Dages Sygdom.

1876 den 26de October Kl. 8 Morgen hensov min Bedstemoder Marie Birgitte Krefthing, fød Angell, i sit 94de Aar, efter 5 Dages Sygeleie. Hun var i Besiddelse af temmelig usvækkede Aandsevner lige til sin Død, ligesom hun søgte Guds Hus hver Helligdag lige til den 15de October i Dødsaaet. Hun boede i Christiania hos Datteren — Laura Støren — Enke efter Sognepræst H. E. Støren.

A. W. K. Støren,
Capitaine.

Den 9de Januar 1837 ægtede Laura Ingara Zidonia Krefthing, født den 1ste December 1817, og Datter af Proprietair Christen Rohde Krefthing og Birgitte Marie Angell, Henrik Eilert Støren, født 10de December 1807, død som Sognepræst til Enebak 27de Juli 1867. Deres Børn vare:

- 1, Abraham Wilhelm Krefthing Støren, født 4 December 1838 i Kolvareid i Ndr. Thronhjems Amt. Officer i 1861, gift 1867 med Anne Sophie Frederikke Larsen.
- 2, Marie Johanne Ingeborg Støren, født 1 Aug. 1841 — Kolveide — gift med Cavalleri-Officer Frederik Wilhelm Iversen — 1864.

- 3, Laura Henriette Christine Støren, født 2den Januar 1844 i Kolvereid, død 15 Oct. 1862.
- 4, Adolph Christoffer Wessel Støren, født 4de Januar 1846 i Kolvereid, Polytekniker.
- 5, Johan Peter Imanuel Støren, født 11te Marts 1848 i Kolvereid, død i Hoff i Solør 1 September 1850.
- 6, Thorvald Catho Sabinus Støren, født i Hoff i Solør 10 April 1850, død 11 Sept. s. A.
- 7, Carl Peter Theodor Støren, født i Hoff i Solør 18de April 1852 — Læge — gift med Eline Rosendal i 1884.
- 8, Oskar Angell Brandt, født i Hoff i Solør 19de Januar 1855 — død 10de Juli 1856 paa Egge i Haug — Ringeriget.
- 9, Jacob Marius Eilert Johan Støren, født 11te Juni 1860 i Hoff i Solør.

En Bemærkning i Anledning af E. A. Thomles „Oplysninger om den adelige Familie Benkestok“.

Af Professor **Ludvig Daas**.

I sin Undersøgelse om Benkestokkerne omtaler Fuldmægtig Thomle (Pers. hist. Tidsskr. 3. R. V., S. 154) „en liden norsk Adelsfamilie, der gives det underlige Navn *Skjolderbuund*“, og beskriver herhos det Vaaben, denne ellers helt ubekjendte Slægt skal have ført. Navnet finder han „underligt“.

Idet jeg forøvrigt slet ikke fornaar at oplyse noget om denne Familie selv, tør jeg dog anse det sikkert, at *Navnet* er hentet fra Haakon Haakonsøns Saga, hvor man gjentagne Gange, (første Gang endnu i Kong Inge Baardsøns († 1217) Levetid, sidste Gang Aar 1229) finder omtalt en Mand *Andres Skjuldarband*, om hvem det stadig anføres, at han var *Kongens Frænde*, hvorved dog neppe kan menes, at han paa nogen Maade selv tilhørte Kongeætten, men snarere vistnok, at han var beslægtet med Kong Haakons Moder eller andre af dennes cognatiske Stammødre. Han forekommer altid i det Nordenfjeldske, havde

Syssel i den nordlige Del af Haalogaland og angives at have været den sidste Nordmand, der gjorde Tog til Bjarmeland. Hans Hustru hed Ingebjørg, og et Barn, Peter, ansaaes for Ægteparrets Søn, indtil Moderen, da hendes Mand blev borte paa en Pilegrimsreise, erklærede, at Peters virkelige Fader var Skule Jarl, hvilket ogsaa Jarlen vedgik. At Ingebjørg maa have været af en fornemmere, idetmindste vel bekjendt Æt, fremgaar deraf, at Sagaen om Peter Skulesøn siger, at han lignede mest paa sin mødrene Æt. Men Forfatteren, Sturla Thordsson, der overhoved kun meddeler saare faa genealogiske Oplysninger, lader os i fuldkommen Uvished om, til hvilken Slægt Ingebjørg hørte.

Naar man kjender, med hvilken Naivitet og Frimodighed gamle Navne idelig ere blevne satte i vilkaarlig Forbindelse med senere Ætter, hvor Ideassosiationen fandt endog det mindste at fæste sig ved, er det tydeligt, at en eller anden Genealog efter Datidens Leilighed, som har seet dette Navn, (der naturligvis er at forstaa alene som et personligt Kjendingsnavn og aldeles ikke som Slægtsnavn) og fundet nogen Overensstemmelse mellem dets Klang og en senere Æts Vaaben, uden midste Samvittigheds-skrupler har statueret en Forbindelse.

Dette bliver saameget klarere, naar man tager for sig Peder Claussøns Oversættelse af Kongesagaerne, det eneste Skrift, gjen-nem hviket Haakons Saga paa den Tid, hvorom her er Tale, kunde være Almenheden tilgjængelig. Her vil man nemlig ganske rigtig finde Originalens **skjaldarband** gjengivet med *Skjolderband* (S. 597 o. fl. St.). Peder Claussøns Oversættelse kom, som bekjendt i Trykken 1633, og den genealogiske Frimester har muligvis kort efter sat Navnet i Forbindelse med „den lille“ norske Adelsfamilie, hvis Vaaben efter Thomle var et delt Skjold med en Knude.

Familieoptegnelser til den danske Adels Personalhistorie i det 16. og 17. Aarhundrede.

Ved cand. mag. **Gustav Bang.**
(Sluttet).

V.

Af de følgende Noter, der findes i Begyndelsen og Slutningen af en Bønnebog i den ledreborgske Haandskriftsamling, Oktav Nr. 468, er Familieoptegnelserne forfattede af *Klavs Olufson Daa* til Ravnstrup (født 1579 ¹⁰/₈ el. ⁶/₈, død 1641 ²⁰/₃), hans anden Hustru *Ingeborg Valdemarsdatter Parsberg* (født 1593, gift 1613 ²/₈, død 1641 ¹⁰/₄) og deres Datter *Dorte Daa* (født 1617 ¹⁴/₇ gift 1646 ¹/₂ med Gregers Krabbe til Torstedlund, død 1675 i Slutningen af Maj eller Begyndelsen af Juni som Moder til 2 Sønner og 3 Døtre)¹⁾.

Optegnelser af Fru Dorte Daa.

Anno 1646 den 1. Februari hafde min gode hosbond her Gregers Krabbe og ieg brølup i Viborig.

Anno 1647 den 24. Iuni blev min datter Helvig Krabe født i Ribbe.

Anno 1648 den 10. Agosti blev min søn Klaus Krabbe fød paa Fugaard.

Anno 1649 den 24. Iuli blev min datter Ingebore Krabbe fød i Ribbe.

Anno 1651 den 2. Desember blev min søn Nels Krabbe fød paa Agerhus i Norge.

Den trofaste Gud regere och bevare dennom og lade dem opvogse i Gus frøgt, Gud tel ere, dem selg til sallighed och os deres far elder tel glede.

Anno 165 .²⁾ den²⁾ blev min søn Gregers Daa Chrestensøn³⁾ fød paa Rafvenstrop.

¹⁾ Den utrykte Ligprædiken over hende, af hvis Personalia Størstedelen bevares i Karen Brahes Bibliothek som Nr. 96^b, leverer et fyldestgørende Bevis for, hvor varsom man maa være med Benyttelsen af de i saadanne Biografier indeholdte Personalefterretninger. Den lader hende t. Ex. være født d. 17. Marts 1714 (!), hendes Forældre dø 1643, da hun var 23 Aar gammel (!), og hendes Bryllup staa 1646 ¹¹/₂.

²⁾ Aabne Pladser.

³⁾ Søn af Kristen Klavson Daa til Ravnstrup og Vibeke Krabbe, en Datter af Gregers Krabbe i hans første Ægteskab med Helvig Korfitsdatter Rud. (Danmarks Adels Aarvog 1890 S. 178—9).

Anno 1664 den 16. Januari blev min datter¹⁾ Ide Dorrethea Iuel fød paa Vregle kloster.

Denne bog hører mig Ingeborg Parsberig til och blif mig gifvet af min kiere sønd Voldemord Daa den 20 Febreuai (!) ano 1630.

Herpaa følger tre Vers og Sentenser, undertegnede henholdsvis „Ingeborig Parsberig egen hand.“

„Efter min k. hustruis begering hafver ieg den 20. Feb. 1630 dette med egen hand schrefvit Claus Daa.“

„Efter min h. aller. moders²⁾ begering hafver ieg schrefvit dette paa Draxholm slot³⁾ den 4. Novb. anno 163 . 4).

Jacob Grubbe Knudsøn egen haandt.“

Optegnelser af Klaus Daa.

Anno 1579 den 10. Augusti⁵⁾ er ieg Claus Daa fød paa Ravnstrup.

Anno⁶⁾ er Ingeborre Pasbierre Claus Daas fød paa Bunnerup.

Anno 1625⁷⁾ s. Voldborre dag er Lizebet Daa født paa Ravnstrup.

Anno 1626⁸⁾ er Oluf Daa fød paa Spytterup.

¹⁾ 3: Datterdatter, Datter af Peder Juel til Vrejlevkloster og Helvig, Datter af Gregers Krabbe og Dorte Daa.

²⁾ 3: Svigermoders; Jacob Grubbe var gift med Klavs Daa og Ingeborg Parsberigs Datter Hilleborg (Danm. Adels Aarvog. 1890. S. 178).

³⁾ Dragsholm var fra 1624 til 1641 Klavs Daas Forlening.

⁴⁾ Det sidste Tal er bortskaaret.

⁵⁾ Hans Fødselsdag angives ogsaa som d. 6. Avgust (sml. Biogr. Lex. IV. 127).

⁶⁾ Aaben Plads.

⁷⁾ 1605? At en Datter af Klavs Daa i hvert Fald ikke kan være født 1625^{1), 5)}, følger af Ingeborg Parsberigs nedenfor staaende Opgivelse af Beate Daas Fødselsdag som d. 2. April 1625. Lisbet og Oluf Daa var Klavs Daas Børn af første Ægteskab med Dorte Henriksdatter Belov. (Danm. Adels Aarvog 1890. S. 175—177).

⁸⁾ 1606?

Optegnelser af Fru Ingeborg Parsberg.

Anno 1610 i Disember blif min kiere hosbonde Claus Daa mig til sagt paa Bonderup; Gud unde det adt vere skedt udi en godt løck, sallige, Gud til lof och ere, vos indbørdes til gafven och gode, vores forelderer och sletinger til glede.

Anno 1613 den 2. Maii stodt vores brøllop udi Vibore; Gud unde vos adt lefve sammen udi Guds frødt, vos self til gode, andere til et godt exempel.

Anno 1614 den 1. Maii blif min dater Dorete født paa Thrunhems gard udi Nore, och kallede Gud hinder den 19. Desember ard 1616; Gud unde mig adt finde hende udi Guds rige.

Anno 1616 den 15. Maii emellom 9 och 10 om aftenen blif min sønd Valdemard født paa Thrunhems gard udi Nore; Gud lade ham op vose det nafven til ere och sig self och vos hans forender til glede.

Anno 1617 den 14. Juli emelom 4 och 5 om morgenen blif min dater Darete Da født udi Trunhem udi Norge; Gud lade hinder op vese det nafven til ere och vos hender forelder och slet til trøst och glede.

Anno 1618 den 21. Desember udi melom et och 2 om formedagen bif min dater Hyllebore født paa Thrunhems gard; Gud lade hinder op vese udi Guds frødt, sig self och vos hinded for elder til glede.

Anno 1620 den 30. Ianii blif født thvende af mine sønner paa Borebyd, den enne strax bordt døde, den anden blif krestenet och kaldet Christiand, hviken døde, der hand var 3 uger gammel; Gud lade vos findes udi Guds rige.

Anno 1622. den 24. November vedt 8 sletd om aftenen bif min dater Ide født paa Bonderup; Gud bevare hinde och unde hinde adt op vose udi Guds sande fret, sig self och vos hinded for elder til glede.

Anno 1625 den 2. Aprilos blif min salige dater Biate født paa Draxhalom.

Herrens fryckt er visdoms begyndelse.

Anno 1645 den 30. Martii hafver ieg thil gudtfryckligheds

øfvelse gifvit min hierte aller kieriste Ielse Krusse denne liden bog och efter hinders begiering herudi schrefvit; handt forlenne os begge sin naade hannom her saaledis at fryckte och paa kalde, at vi efter dette medt alle troendis maa beside de evige boliger, anmen.

Woldemor Daa.

VI.

De nedenfor meddelte Data er optegnede af Fru *Else Olufsdatter Parsberg* (født 1624 ^{9/8}, gift 1640 ^{1/8} med Lavrids Ulfeld til Urup, død 1684 ^{17/8}) i en Bønebog, der ifølge en Tilskrift i Bogen er hende foræret af hendes Svigerinde Fru Elsebet Ulfeld, Jesper Friis's til Ørbæklunde, som selv har forfattet den. Den bevares nu i Karen Brahes Bibliothek som Nr. 1101 (gammelt Nr. 172).

Vor den sl. mand¹⁾ fød paa [Hing]st gavvels slot anno 1605²⁾ Ianuarii.

[An]no 1659 den 9. Iullie o[mí] . . enen, der klokken var halfgaaen . . . kallede Gud allermectigste min hierte allerkierste gode och møgit dyderriege hosbond nu sl. Lavritz Ulfeld fra denne ellendiegge och iammerfulde verden til sit eviegge rigis glede och herlighed; Gud allermegtigste hand samle os igend udie Guds riege med saa stor glede, som vie her schiltist ad med stor sorrig och bedrøfvelse; o, Gud allermegtigste, hand trø[ste] och hovsvalle mig fattiege o[ch] bedrøfvede enke och mit fat[tige] faderløsse barren; Gud wer[e] hiendis fader och mit for[svar]; o, Gud fader verre vor øit . . .

Anno 1671 den 24. Augustie om eftermedagen, der klokken var halgon tre, kallede Gud allermegtigste mien hierte allerkierreste gode och møgit dydefulde och nu sl. broder grifve Christoffer Parsberig fra denne ellendigge och iammerfulde verden til sit evigge rigis glede och herlighed; Gud giefve hannem med alle tro christne en ehrefuldt och gledellig opstandelse paa den

¹⁾ Lavrids Ulfeld.

²⁾ Ifølge Marie Ulfelds Optegnelser (Danske Mag. III S. 363) var han født Natten mellem d. 23. og 24. Januar; naar Schönau (Saml. af Danske Lærde Fruentimer II S. 1489) angiver d. 24. Jan., hidrører denne Dato fra Marie Ulfelds Opgivelse.

yderste domme dag; o Gud, samle os med glede igen udi Guds riege och det Iessu Christie vorris frelseris och salliggiørris schyld allenne, Amen.

Anno 1661 den 19. Iullie, der klocken vor it korter of[ver] fierre om morgenen kalle[de Gud] allernegtigste min hierte [aller]kierreste gode och nu sl. fader her Ollof Parsberrig fra denne ellendigge verden til sit evigge rigis glede och herlighed; Gud gifve hannem med alle tro christne en ehrrefuld och gledelig opstandelse paa den yderste domme dag; o Gud, samle os igen udie Guds riege och det for Iessu Christie vorris frelserris schyld, Amen.

O, Gud trøste og husvalle mig fattige [och] bedrøfvede qviende, som udie tvende aahr er blifven bade en bedrøfvit encke och it faderløs och moderløs barren; o, Gud forbarne sig ofver mig och hielpe mig.

1661 den 28. Iunie om [ef]termedaggen der klocken vor . . . , kallede Gud allermechtigste [min] hierte allerkierste gode och dydiegge moder nu sl. fru Karren Krusse fra denne ellendigge verden til sit eviege riggis glede och herlighed; Gud giefve hinder med alle tro christne end errefuldt och gledellig opstandelse paa den yderste domedag och trøste och husvalle os alle hiendis efterlatte børn och samle bode hinder och os igend udie Guds rigge och det for vorris frelserris Iessu Christie schyld, Amen.

VII.

De følgende Familienotitser er optegnede af *Lisbet Mikkelisdatter Sehested* (født 1555 ¹⁰, gift 1579 ¹, med Niels Vernersøn Parsberg til Sandbygaard) men afskrevne af hendes Søn Verner Parsberg, der selv har tilføjet den sidste Notits. De meddeles her efter to enslydende Afskrifter, der findes i det kongelige Bibliothek, Thottske Saml. 4. 1885 i en Pakke, der indeholder forskellige Samlinger til den danske Adels Historie. Der er i Optegnelserne flere urigtige Dagsangivelser, men det er uvist, hvorvidt de stammer fra Originalen eller fra en af Afskrifterne. Optegnelserne synes paabegyndte imellem 1594 og 1597.

Mine og mine sødskendes og vore børns og forældres aar og alder optegnet paa Sandbygaard efter vor moders dend tydske bibel. A^o 1621 dend 10. Iuli.

Det aar mand skrev 1580tyvende, onsdagen¹⁾ som var dend 13 Ianuarius, da blev min søn Verner født om aftenen ved 7 slet i Becheskov kloster.

Det aar mand skrev 1581, løverdagen dend 25. Febr. om aftenen et korter for 9 slet, da blev min datter Regetse fød i Beccheskov kloster under skyttens tegn.

Det aar mand skrev 1582 løverdagen den 31de Martius om eftermiddagen ved 4 slet, da blev min datter Ingeborryg født i Becheskov kloster udi krabbens tegn.

Det aar mand skrev 1583, onsdagen d. 13de Februarii om eftermiddagen ved 7 slet, da blev min datter Anna født i Becheskov kloster under fiskens tegn.

Det aar mand skrev 1584, løverdagen dend 16de Maius om eftermiddagen ved 1 slet, da blev min datter Sophie født paa Sandbyegaard.

Det aar mand skrev 1585, fredagen nest for vor herre himmelfarts dag, som var dend 14. Mai, ved 7 slet formiddag, da blev min datter Sidzele fød paa Sandbyegaard.

Det aar mand skrev 1586, onsdagen nest efter hellig trefoldigheds søndag, som var dend 1. Iunii formiddag mellem 7. og 8. slet, da blev min søn Iyrgen født paa Sandbyegaard; det er 1590 dend 7. October om middagen, kaldet vor herre forne min kiere søn; Gud give hannem det evige Liv; Amen, Amen, Amen.

Det aar mand skrev 1588, langfredag, som var dend 5. Aprilis eftermiddagen ved 2 slet, da blev min søn Friderich fød paa Bistrop ved Roschild.

Det aar mand skrev 1590, mandagen nest for fastelavns søndag, som var dend 23. Februarii om aftenen mellem 10 og 11 slet, da blev min datter Lisbeth fød paa Roskilde gaard; og kallet vor herre hende aar 1602, torsdagen d. 19. August natten tilforne; Gud i himmelen give hende det evige liv og salighed, Amen; hun var mig et hierte kiert barn, Iesus husvale mig for sit hellige navns skyld, Amen.

¹⁾ Ugedagen er her og de følgende Steder i Afskrifterne anbragt i Marginen udenfor Teksten.

Det aar 1587, 8 dage efter paaske¹⁾ kom min søn Verner Pasbierrig i Sorø skole.

Det aar 1590, 8 dage efter paaske²⁾ kom fornæ min søn til prindsen paa Croneborrig og kom saa fra hannem igien om st. Michels dag a^o 1594.

Det aar mand skrev 1594, 12 dage før Iul³⁾, drog fornæ Verner Pasbierrig paa veien udad Tyskland til Vittenberg; Gud allermegtigste lade sine hellige engler være hos hannem og ledsage ham frem og tilbage og bevare ham fra ald ulykke, Amen.

Aar 1597 d. 16. September, som var 14 dage for st. Michels dag, kom Verner Pasbierrig hiem fra Vittenberg til Sandbyegaard.

Aar 1598 d. 4. September, som var paa 4de uge før st. Michels dag, drog Verner Pasbierrig paa veien igien ad Tyskland til Vittenberg; Iesus være hos hannem med sin hellig aands naade, Amen.

Aar 1602 dend 25. Iulius kom fornæ min hierte kiere søn hiem igien fra Tyskland; Gud i himmelen være æret og lovet tusinde fold; den gode Gud unde mig, at hand maae leve med mig, Amen.

Aar 1604 d. 27. Sept. stod hands bryllup i Viborre; Gud lade det være sket i en lykkelig tid og stund, Amen.

Aar 1579 løverdagen efter hellig trefoldigheds søndag⁴⁾ blev min søns hustrue Agata Seefeld fød paa Vesborre; Gud lade hende længe leve i Guds frygt og lide vel.

Aar 1601 d. 4. December⁵⁾ stod min hierte kiere datters Sophie Parsbierrigs bryllup⁶⁾ paa Sandbye gaard; Gud lade det være sket i en lyksalig tid og stund, Amen.

Aar 1604 d. 10. Iunius stod min hierte kiere datters Inge-

¹⁾ Den 23. April.

²⁾ Den 26. April.

³⁾ Den 13. December.

⁴⁾ Den 20. Juni.

⁵⁾ If. Ejler Brokkenhus (Fynske Saml. VI S. 453) d. ⁶⁾/₁₂.

⁶⁾ Hun blev gift med Peder Eriksøn Basse.

borrig Parsbierrigs bryllup¹⁾ i Kiøfvenhafn; Gud lade det være sket i en god, lykkelig tid og stund, Amen.

Aar 1603 d. 31. Aug. blev min hierte kiere datter Anna Parsbierrig indgivet i Mariboe kloster; Gud lade det være sked i en god, lykkelig tid og stund, Amen.

Aar 1609 d. 22. Octobr. gjorde min broder Manderup Parsbierrig min hierte kiere datter Regetse Parsbierrigs bryllup i Viborre; Gud lade det være sked i en god, lykkelig tid og stund, Amen.

Aar 1614 d. 23. Martius kaldet vor herre salig Korfets Ulfeldt.

Aar 1613 stod min hierte kiere datters Sisele Parsbierrigs bryllup²⁾ i Kiøfvenhavn; Gud lade det være skedt i en god, lykkelig tid og stund, Amen. Hielp dend gode herre Iesu Christe nu og altid, Amen.

Aar 1605 onsdagen d. 7. Aug. blev Niels Parsbierrig Verners søn født paa Ly[n]derup; Gud i himmelen give, hand maatte leve og opvoxe i Guds frygt og blive et Guds barn, Amen.

Aar 1607 Mandagen d. 12. Ian. blev Sophie Parsbierrig, Verners datter fød paa Lynderup imellem 6 og 7 om aftenen; Gud i himmelen give, hun maae leve og opvoxe i Guds frygt og blive et Guds barn, Amen.

Sanime aar søndagen dend 15. Mart. kaldete vor herre hende paa Lynderop; Gud give hende dend evige glæde, som hun og visselig har med Iesu hielp, Amen³⁾.

Det aar mand skrev 1608, søndagen d. 2. Januarii⁴⁾ blev Lisebeth Parsbierrig, Verners datter født paa Lynderop; dend gode Gud give, hun maae lenge leve og have sin helbred og opvoxe i Guds frygt og blive et Guds barn, Amen.

Aar 1609 løverdagen d. 14. Martius⁵⁾ kom hun til mig; Iesus Guds søn unde hende at være kommen til mig i en god tid og leve i Guds frygt og at have sin helbred, Amen.

¹⁾ Hun blev gift med Klavs Stensøn Bille.

²⁾ Hun blev gift med Jens Villumsøn Sparre.

³⁾ Udenfor denne Note er der i Randen skrevet NB.

⁴⁾ Den 2. Januar 1608 var en Lørdag.

⁵⁾ Den 14. Marts 1609 var en Torsdag.

D. 18. Martius aar 1611 hlev Sophie Parsbierrig, Verners datter, fød paa Lynderop og var om mandagen i dimmeluge, der klokken var 7 $\frac{1}{2}$ slet om morgenen, Gud lade hende og opvoxte i Guds frygt og blive et Guds barn, Amen.

Aar 1612 imellem d. 15. og 16. Sept. blev Regetse Parsbierrig, Verners datter fød paa Lynderop; Gud lade hende lunge leve og opvoxte i Guds frygt og blive et Guds barn, Amen.

Hielp dend gode Gud nu og altid, Amen.

Aar 1602, søndag d. 17. October blev Anna Basse fød paa Roskilde bispegaard; og kaldet vor herre hende fra denne verden søndag d. 29. Iulius aar 1604 om Natten; Gud alsommægtigste give hende dend evige glæde og salighed, Amen.

Aar 1615 onsdagen for Valborre dag, som var dend 25. Aprilis¹⁾ kallet vor herre iomfrue Lisbeth Parsbierrig; Gud give hende en ærefuld opstandelse, Amen.

Aar 1603, søndagen d. 14. September²⁾ blev Niels Basse født paa Roskilde bispegaard; og kaldet vor herre ham fra denne verden paa fornæ sted torsdagen d. 2. Aug. 1604; Gud alsommægtigste give hannem dend evige glæde og salighed, Amen.

Aar 1605, onsdagen d. 28. Aug. om natten hlev Erich Basse fød paa Roskilde gaard, og kaldet vor herre ham samme sted torsdagen d. 1. Ianuarii om natten aar 1607; Gud alsommægtigste give ham dend evige glæde og salighed, Amen.

Aar 1607, løverdagen d. 7. Mart. blev Erich Basse dend anden født paa Roskilde bispegaard; dend alsommægtigste gode Gud lade ham leve og opvoxte i Guds frygt, Gud til ære og ham til salighed og hands forældre til glæde; det høre dend gode Gud for sin kiere søns skyld, Amen.

Aar 1608, søndagen d. 7. Aug. blev Iochum Friderich Basse fød paa Roskilde gaard; Gud alsommægtigste lade ham længe leve og opvoxte i Guds frygt og blive et Guds barn, Amen; og er han fød under skorpionens tegn.

¹⁾ Den 25. April 1615 var en Tirsdag.

²⁾ Den 14. September 1603 var en Onsdag.

Aar 1607, tirsdagen d. 21. Aprilis blev Ingeborrig Parsbierrig forløst paa Vandaas og fik en datter, dog det var dødt født.

Aar 1608 d. 24. Aprilis blev Lisebeth Bille, Claus datter født paa Vandaas; den alsommægtigste Gud lade hende leve og opvoxe udi Guds frygt og blive et Guds barn; og [hun er] fød under stenbukkens tegn.

Det aar 1609, mandagen d. 18. Decemb. blev Rigetse Bille født paa Vandaas; dend alsommægtigste Gud lade hende leve og opvoxe i Guds frygt og blive et Guds barn, Amen; og er hun født under vandmandens tegn.

Aar 1555 st. Laurids dag¹⁾ blev ieg Lisebeth Seested født paa Gavnøe aar 1555.

Aar 1574 kyndelmisse dag²⁾ kom ieg til hove paa Friderichsborg i dronning Sophies tid.

Aar 1579 stod mit bryllup fastelavns søndag³⁾ paa Coldinghus.

Aar 1592 d. 13. Ian. kaldet Gud allermægtigste min hierte kiere sal. hosbonde; Gud allermægtigste unde os at findes i Guds rige for Iesu navns skyld, Amen.

1545 blev min sal. fader Niels Parsbierrig til Sandbyegaard [født] paa Sollesborg, og efter forberørte leilighed var hand gammel ved 47 aar⁴⁾.

VIII.

Nedenstaaende avtobiografiske og familiehistoriske Optegnelser, der er forfattede af *Niels Parsberg*, Sønnensøns Søn af Forfatterinden til den foregaaende Række Noter, findes i Slutningen af et Hefte, hvori han tillige har indført sin Tvillingbroder Kaptainlieutenant Jens Parsberg til Sellebergs Fødselsdag, Forfædres Navne og kolorerede Billeder af deres Vaaben. Denne Del af Heftet er ifølge en Paaskrift nedskrevet paa Himmestad 1681; dette kan i hvert Fald ikke gælde for de sidste 4 af de her meddelte Notitser. Heftet findes i Karen Brahes Bibliothek som Nr. 844 (gammelt Nr. 265).

¹⁾ Den 10. August.

²⁾ Den 2. Februar.

³⁾ Den 1. Marts.

⁴⁾ Denne sidste Note skyldes, som en Tilføjelse i Afskrifterne angiver, Verner Parsberg, Niels Parsbergs og Lisbet Sehesteds Søn.

Aar 1653 mellem den 29. og 30. Ianuarii om natten imellem løfverdag og syndag er ieg N. Parsberg fød paa min fædernegaard Elskildstrup i Sielland.

Aar 1658 kom ieg til Iulland i min moster Mette Kaasis hus at optugtis i børnelærdom.

Aar 1669 i Martii maanet kom ieg fra min moster Mette Kaas og til Fyen i min forælders hus.

Anno 1670 d. 19. Februarii kom ieg til feltherrens Schakis regement under maior Offenbergs compani.

Anno 1674 d. 19. Maii blef ieg med andere tydske unge heremænd af voris regement comanderit til Engeland med den sal. engelske ambassadeurs lig; samme aar den 30. October tog ieg min afskeed fra maior Offenbergs compeni i Kiøbenhaven, som siden blef oberste.

Anno 1675 den 8. Iunii blef ieg forstelt for fenderich ved captein Dens compeni under oberste Gicinons regement i Flensborg.

Aar 1675 den 6. September blef Tønning overgigen, anden dagen, den 7. September, gaf di Gottrop over.

Anno 1675 d. 5. November blef skibet og skansen, som var Falfisschen, overgigen til voris folk for Wismer; samme aar d. 13. December stod stormen for Wismer, og gafve det over samme thid.

Anno 1676 d. 4. Decemb. stod slaget for Lund i Skaane, og samme thid blef ieg ført fangen til Sverrig, var der it half aar fangen.

Aar 1677 i Iunii maanet blef ieg for fenderich sat af comisariatet i Kiøbenhaven ved drogningens lif-regiment.

Anno 1678 d. 28. Iunii imellem 12 og 1 om natten blef Helsingborg slot overgigen af di svenske.

Anno 1680 tog ieg min afskeed fra drogningens lif-regement.

Anno¹⁾ 1674 d. 1. Martii døde min sal. fader N. P. B.²⁾ i hands alder 54 aar.

¹⁾ De følgende Noter tilføjede senere.

²⁾ Niels Parsberg.

Anno 1684 d. 25. Febru. døde min sal. moder K.¹⁾ Kaas i hinds alder 68 aar.

Anno 1646 d. 17. Iunii døde min sal. mormoder S.²⁾ Friis i hinds alder 58 aar.

Anno 1653 d. 20. Septemb. døde min sal. farfader Frederich Parsberg i hands alder 65. aar, 5. maaned.

Om nogle af Sætatens kongelige Tjenere under Frederik den Tredje og deres økonomiske Vilkaar.

Ved Sognepræst H. D. Lind.

Sømagtens Stilling under Frederik III var som bekendt i de fleste Henseender kun lidet misundelsesværdig, da de fornødne Pengemidler som oftest manglede. Denne Pengemangel gik ikke alene ud over Materiellet, der ikke sjældent maatte savne det allernødtørftigste; men den blev maaske i endnu højere Grad følelig for de i Etaten ansatte Embedsmænd eller „kongelige Tjenere“, da disse i lange Tider maatte vente paa Udbetalingen af deres fortjente Løn og derfor samlede sig et saare tvivlsomt Tilgodehavende af „resterende Pension“. Der behøvedes sandelig en god Formue eller i det mindste en god Kredit til at holde denne Ventetid ud, indtil der endelig en Gang kom Penge i Statskassen, hvis Pengene saa fandt Vej til Skibsfolkenes Lommer, thi det betragtedes da som en sær kongelig Naade at opnaa et „Forskud“, som det kaldtes, paa den resterende Gage. Kongen tilsikrede heller ikke sine Marinetjenere nogen Pension eller Efterløn paa deres gamle Dage, men det havde under de miserable Pengeforhold ogsaa været haabløst at vente paa Udbetalingen af en Pension, selv om den var stipuleret, naar man ikke en Gang kunde være vis paa at faa Lønnen udbetalt, medens man var i Tjenesten. Vel kunde det hænde, at en Officer,

¹⁾ Kirsten.

²⁾ Sidsel.

der var blevet kvæstet i Krigen, kunde blive benaadet med sin fulde Gage for Livstid, men det er et Spørgsmaal, om denne begunstigede virkelig saa noget til de ham lovede Penge, og det er i ethvert Fald et aldeles enestaaende Tilfælde. Noget mere stabilt blev indført, da Frederik III i Okt. 1667 bestemte, at Marinens gamle Tjenere skulde forsørges med Bestillinger som Færgemænd rundt om i Landet. Det vides ogsaa, at én Officer virkelig opnaaede en saadan Plads, og at en anden fik Løfte om en lignende Retrætestilling, men det opfattedes ikke som en Ret, kun som en særlig kongelig Gunstbevisning¹⁾. Med denne Udsigt for Øje galdt det om, at man havde Formue eller erhvervede sig Formue, medens man endnu var i Kongens Tjeneste. Et godt Indblik i disse Embedsmænds økonomiske Vilkaar faa vi ved at betragte det Bind af „Bremerholms Skiftebog“, som omfatter Aarene 1659—1665 (i Rigsarkivet). Skiftet foretoges den Gang i Reglen af Holmens Fiskal (Peter Knudsen

¹⁾ Da det mældtes sidstnævnte Officer, Kaptejn Lavrits Nielsen, at Rigsadmiralen havde udset ham til Færgemand, blev han „hel glad derover og betakkede H. K. Maj. paa det underdanigste for H. K. Maj.s store Naade, ham derudi bevist blev, og at H. K. Maj. paa hannem sin saa ringe underdanigste Tjener udi Naade havde villet tænke; han betakkede ogsaa Hs. Excell. Rigsadmiralen tjenstvilligst for gunstig Omsorg for hans ringe Person“ (Admir. Korresp. Prot.). Og dog blev han skuffet. 1668 boede han endnu i København i en af Kongens Skipperboder i Laksestræde, og 1671 døde han som „gammel Tjener“, (altsaa dog som tjenstgørende Kaptejn), 74 Aar og 5 Uger gl. og begravedes 21 Febr. i Holmens Kirke (Holmens Lighog). Han var 1641 blevet benaadet med Kornerupgaard og 1642 med Gaarden Pebering ved Slagelse; men denne Gaard brændte, hans Hustru (Margrete?) døde, Skiftet voldte ham mange Bryderier, og hans Forpagter, Ridefoged paa Antvorskov Jens Ebbesen, lagde ham mange Hindringer i Vejen, saa at der 19 Nov. 1660 maatte forordnes 4 uvildige Mænd til at paadømme denne Tvistighed. Pebering har Lavrits Nielsen vist til sidst maattet opgive. Af hans Børn var Niels Lavritsen Vedberg Skihpspræst og Kapellan i Korsør, men blev vist fjernet fra Embedet 1674; en anden Søn var Soldat og døde 1666; en tredje Søn, Ulrik, fik 1667 Tilladelse til at følge med et af de hollandske Hyreskibe paa dets Rejse til Nederlandene; han skulde „efter hans befindende Dygtighed paa Rejsen employeres til K. Maj.s Tjeneste“; men senere høres intet mere om ham. Sjæl. Reg. 21, 118. 22, 45. Sjæl. Tegn. XXVII, 189. XXXIII, 270. XXXV, 621. XXXVI, 38. Kirkehist. Saml. 3 R. II, 696 f. III, 129 f. V, 363 f. Kbh. Dipl. II, 811. Lind, Kristian IV, 291. Norske Rigsregistr. IX, 132, 337.

Skaaning) eller hans Underfiskal (Kristen Kristensen), af Holmens Mønstreskriver og af en eller to Skippere. Naturligvis tier Skifteprotokollen angaaende de Dødsboer, hvori der ingen Registrering har fundet Sted, fordi der intet var at registrere: men Protokollen indeholder dog Beretning om saa mange Boer, at der kan fremdrages Eksempler fra saa godt som alle Etatens Samfundslag. Til det Stof, som Skiftebogen yder, er her fra andre Kilder føjet nogle Oplysninger, som angaa enkelte andre Marinetjenere, der ligeledes ere døde i Frederik III.s Tid. Det er ikke vedkommende Personers offentlige Færd i Marinens Tjeneste, vi ønske belyst, men kun deres private Forhold; og vi ordne de Bidrag, vi have kunnet samle, efter de forskellige, — højere eller lavere, — Stillinger, som de paagældende kgl. Tjenere indtog i Søetaten. De fleste Pengesummer anføres i Kurantdaler, som jo maa multipliceres med 6 eller 7 for at omsættes i Krone-mønt og for at svare til Pengenes nuværende Købeevne.

En Slags foreløbig Udsigt over den relative Formuestilstand hos nogle af Marinens Embedsmænd gives os i en „Rulla“ over de kgl. Tjenere, som under Københavns Belejring ydede Forstrækning til Garnisonens Underhold 1659—60¹⁾. Medens det højeste Maanedsbidrag paa hele Listen (Kristoffer Gabels) lyder paa 45 Dlr., har af Søetatens Folk

Kommissarius Jens Lassen tegnet sig for	40	Dlr.
Admiralitätsraad Henrik Møller	30	—
Proviantskriver Hans Hansen	27	—
Viceadmiral paa Bremerholm. Jørgen Bjørnsen .	18	-
Bager i Nyboder Povl Mejer	10	—
Fiskal Peter Knudsen Skaaning	9	—
Admiralitetsskriver Movrits Eskildsen	9	—
Kvæsthusforstander Gabriel Jakobsen	9	—
Klædekammerskriver Baltasar Sekman	8	—
Materialskriver Knud Valter	6 ² / ₃	—
Kompasmager (Kaperejer) Kornelius Kruse . . .	6 ² / ₃	—
Underskriver paa Klædekamret Lorens Holmer .	5 ¹ / ₃	—

¹⁾ Hist. Tidsskr. 4 R. V, 393 f. Københ. Dipl. III, 499.

Mestersmed Hans Ulriksen Svitser	4 Dlr.
Grynmaler Hans Torsen Tesk	3 ¹ / ₃ —
Bryggersskriver Johan Vulf	3 ¹ / ₃ —
Undertøjmester Mikkel Andersen Bille	3 ¹ / ₃ —
Mønstreskriver Lorens Jakobsen	2 ¹ / ₃ —
Rebsluger Lavrits Hansen	2 ¹ / ₃ —
Snedker Adolf Eriksen	1 ¹ / ₃ —

Admiral. *Peter Jensen Bredal*, Admiral til Søs og Ekvipagemester paa Holmen med 500 Dlr.s Pension, var endnu kun Kaptejn, da han i Juni 1654 sammen med sin Standsfælle Gellis Lennertsen begærede et af de „arresterede“ engelske Skibe ved Navn Bona Eventyr. Men efter hans Bedrift i Nyborg Fjord tildeltes der ham (2 Apr. 1658) et Kannikedømme i Oslo og 5 Juni 6 Skipperboder til brugeligt Pant for 1900 Dlr., der skulde afkortes i hans Fordringer. Han var først gift med Annike Gellisdatter fra Holland, vistnok Datter af den ovennævnte Kaptejn Gellis Lennertsen; men hun døde i Barsel i 1653, 23 Aar, 5 Maaneder, 1 Uge og 5 Dage gl., og jordedes 13 Nov.; Barnet døde 3 Maaneder efter og et ældre Barn i Avg. 1654. Hans anden Hustru hed Helvig Hansdatter. Da Bredal var blevet saaret 4 Dec. 1658 ved Als og var død 4 Dage efter, fremkom Svigerfaderen Gellis med en Supplikation, vistnok angaaende Arveforholdene efter Bredals første Kone; men Kongen tilskrev Holmens Admiral Niels Juel 15 Febr. 1659, at han skulde forholde sig med Peter Bredals Bo efter Lands Lov og Ret, saa at Barnet af andet Ægteskab, Hans Bredal, ikke i nogen Maade forurettedes, og 19 Febr. fik Borgmester og Raad i København Befaling til at forordne Helvig Hansdatter og hendes Barn vederhæftig Lavværges og Formynder, saa at dem kunde vederfares Ret. Nogle Aar efter (17 Febr. 1663) blev Doktor Niels Andersen indsat til Hans Bredals Formynder. Arven, der beløb sig til 500 Dlr., blev overgivet til Doktorens Forvaltning, men han maatte udstede Revers om, at „han Barnet som sit eget tilbørligen vilde optugte samt udi Ingenieurs-, Constables- og andre saadanne Krigsbrugs tjenlige Videnskaber at lade informere og lære, saa og med nødtørfdig Klæde og Føde forsyne, indtil Barnet sit Brød

selv kunde fortjene“, hvorimod Niels Andersen skulde nyde Renten af Myndlingens Kapital, men heller ikke mere. Allerede 28 Jan. 1664 faar Doktoren Afregning (Kvittering) af Underadmiralitetetsretten for sit Formynderskab¹⁾.

Admiralitetssassessorer. *Kornelius Kruse* den ældre (Kaptejn med 400 Dlr. Løn og desuden en Portion Kost som Assessor) var 1658 formuende nok til at kunne afkøbe Kongen Krigsskibet Den norske Fregat, som han i Avg. efter Fredsbruddet atter udlejede til Kongen. 1661 ejede han Nr. 29 (Nr. 10?) i Hummerstræde, næste Aar rejste han til Norge for at annamme det af Kongen i Betaling „forvendte“ Gods, og han havde desuden indtil Maj s. A. en Fordring paa Statskassen, 1287 Dlr. stor. Ved denne Tid maa han være død. Han kom med sin første Hustru Sara, en Datter af „Robben Dønk“ (Duncam), fra Penzance i Cornwall; hun døde 1655, 61 Aar gl. og jordedes 2 Maj i Holmens Kirke. Kruses anden Hustru hed Birgitte Steffensdatter. En Søn af første Ægteskab er den bekendte Generaltolddirektør, Justitsraad Edvard Kruse (f. 1629, d. 1695); en anden Søn er Kornelius Kornelisen Kruse den yngre, der 1654 blev antaget som Kompasmager paa Bremerholm og 1657—60 var en meget aktiv Kaperkaptejn. I denne Stilling forsaa han sig slemt, men toges til Naade igen, udnævntes 1665 til Skibsløjtnant og senere til Kaptejn. I 1667 paatænkte det at skaffe ham Hus i Skipperboderne, „da han ellers var ganske husvild, dertilmed og ringe Midler havde“; men da det paa-gældende Hus ikke blev ledigt, kunde Kruse altsaa ikke hjælpes paa den Maade. Han var gift med Anne Eriksdatter og døde 1673, hvorefter han 16 Marts blev „nedsat“ om Aftenen i Holmens Kirke. Da Enken bad Kongen om Begravelseshjælp, fandtes der naturligvis intet „Forraad af de til Søstaten tillagte Midler“, hvorfor Kammerkollegiet maatte træde hjælpende til²⁾.

¹⁾ Sjel. Tegn. XXXII, 3. XXV, 60. 65. Sjel. Reg. 25, 381. Bremerholms Domsbog 1664. Norske Rigsregist. XII, 131. Kbh. Dipl. V, 445. Lind, 318.

²⁾ Sjel. Tegn. XXXIV, 501. XXXVI, 307. XL, 379. Ligbog. Afregninger C, 55. Admir. Korresp. Prot. Kbh. Dipl. I, 734. V, 468. Lind 312. Biogr. Leks. IX, 558 f.

En anden Admiralitetsassessor er Kaptejn *David Urbanus Dannel* (400 Dlr.). Han søgte at forbedre sin Stilling ved Biehverv. 18 Apr. 1651 indgav han en Ansøgning, lydende paa, at eftersom han „af sin Ungdom op“ havde ladet sig bruge paa lange og mange besværlige Rejser til Vands og endnu var i K. Maj.s Tjeneste, og eftersom der i Jylland kunde behøves et Værk til at „refinere“ Salt paa, ligesom det, Henrik Møller paa-tænkte i Sjælland, saa udbad Dannel med sine Participanter sig at maatte nyde Privilegier paa et saadant Saltværk. Herpaa er ikke forefundet nogen Resolution, men Dannel kom dog ikke til at mangle Begunstigelser. Bl. a. fik han 12 Aars Eneret paa at falholde Master etc. i København. Desuagtet klager han 1655, at det er ham umuligt foruden Tilbagegang at holde Hus og Børn vedlige med hans 400 Dlr., uden at falde i Gæld og slide Tiden hen med Bekymring for Underholdet. Han kendte den rette Tone. 3 Maj 1661 tilskødes der ham noget Jordegods i Norge, vistnok for resterende Pension; men s. A. døde Kaptejnen, og 1669 tillodes det Enken Maren Petersdatter at sælge dette Gods, idet Kongen opgav den Indløsningsret, han havde til det¹⁾.

Skibskaptejner. 27 Maj 1661 behandlede Boet efter *Søren Nielsen Fjelderup*, Kaptejn og Ypperskipper (eller Ekvipagemester) paa Holnen (500 Dlr.). Han havde været gift med Annike Bertels- eller Bartolomæusdatter, der døde 1654, 23 Aar gl. og begravedes 5 Juli, og dernæst maaske med en Mette, der ligeledes var død før ham. Søren Nielsen selv, der 1659 kaldes Bisidder i Skipperlavet, døde 1661, 40 Aar 8 Mdr. gl., og jordfæstedes 23 Maj. Ved Registreringen af Boet vurderedes Huset, Laksestræde Nr. 10, som han i 1660 havde erhvervet for 350 Dlr., til 525 Dlr. Kaptejnen efterlod en lille Samling Guldtøj og Mønter: smaa Gulddopper, vurderede til 1 Dlr. 2 $\frac{1}{2}$, 2 Rosenobler 12 Dlr., 2 dobbelte Rigsdaler 6 Dlr., 2 dobbelte Kroner 4 Dlr., 1 Eben-Ezer-Daler 1 Dlr. og 1 Klokkedaler 1 Dlr. 2 $\frac{1}{2}$.

¹⁾ Sjæl. Reg. 23, 718. 24, 71. 363. 555. Sjæl. Teg. XXXIV, 51. XXXV, 603. XXXVIII, 740. Sjæl. Indlæg 1651 og 56. Ligbøg. Kbh. Dipl. III, 433. 450. V, 694. Lützow, Søoff., 182. Lind, 305.

Huset havde været vel forsynet med Sølvtoj, af omt. 185 Lods Vægt: 1 Kande paa en Pot, 52 Lod; en liden Kande, 32 Lod; 2 Bægere 16 Lod; 1 liden Kovske 5 Lod; 20 Skeer 68 Lod; 26 Par Maller 7 Lod, foruden Knapper, et Signet, en Klokke etc. 2½ Lod Perler vurderedes til 9 Dlr. Væggene var smykkede med 15 Kontrafejer, deriblandt 7, som forestillede den salig Mand, hans Hustru og deres Børn, og desuden et „Crucifixus Jesus Nazarenus“, der sattes til en Værdi af 1 Dlr. 2 ƒ. Bogverdenen var heller ikke forsømt; der fandtes en lille Samling af forskellige, mest religiøse Bøger: 1 Kristian IV.s Bibel in folio, vel konditioneret, 10 Dlr., 1 Postil 1 Dlr., [Adamus Westermannus,] Kristelig Søfart [og Vandringsrejse, oversat af Povl Iversen Kolding; Kbh. 1659; Ejeren var altsaa fulgt godt med Tiden]; Bogen var indbunden i Karduan's Bind, 3 ƒ; Sjælens aandelige Rosengaard 1½ ƒ; Hans Nansens Kosmografi 1 ƒ; De syv Pønitensesalmers Forklaring 12 Sk.; Kong Davids Tøjhus 8 Sk.; Niels Mikkelsens Lægebog 8 Sk.; 1 Bønebog 1 ƒ; 1 Søspejl 3 ƒ; 1 liden Globus 2 ƒ; Davids gyldne Klenodie 2 ƒ; Mikkel Saksens Spørgsmaalbog over Biblen 1½ ƒ; „1 Bog, kaldes de 11 Bøger, paa Tysk“, 1½ ƒ; De gyldne Lamper 12 Sk.; [Kristoffer Hansen Dalby, Navicularia eller] kristelig Skibsfarts Handel og Vandel, 8 Sk. Alle Boets Aktiver udgjorde 3540 Dlr., dets Passiver 337, hvoraf Begravelsesomkostningerne alene opførtes med 141. Overskuddet tilfaldt den efterlevende Søn Simon Sørensen¹⁾.

20 Okt. 1661 døde Skibskaptejn *Kristoffer Hojer*, 50 Aar, 4 Mdr. og 3 Uger gl., og jordedes 27 Okt. i Holmens Kirke; 26 Febr. n. A. lod Enken Bodil Hansdatter Boet registrere; deres to endnu levende Sønner hed Peter, 24 Aar gl., udenlands, og Tor, 20 Aar gl.; men Ægtefolkene havde haft mindst 1 Søn og 2 Døtre til, der var døde. Som Formynder eller Værge fungerede Skibsløjtnant Hans Mortensen. 1660 havde Kaptejnen udbedet sig den Vaaning Nr. 18, „som til Holmen udvender imod Holmens Laage og Skolemesteren til Holmen udi boer“,

¹⁾ Skiftebog. Ligbog. Resen, Inscriptiones Hafn. 198. Kbh. Dipl. V, 700.

men han opnaaede kun at faa Nr. 9 i Hummergade, og dette Hus vurderedes ved Skiftet til 200 Dlr. Af Sølvtoj fandtes ikke mere end 2 Skeer paa i alt $5\frac{1}{2}$ Lod, men alle Effekter havde dog 459 Dlr.s Værdi. Hertil kom 1747 Dlr. i resterende Pension, saa at alle Aktiver udgjorde 2707 Dlr., medens Gælden var 421 Dlr. stor. — Kaptejns Aarsløn havde været 300 Dlr.¹⁾

Lavritys Bertelsen, Kaptejn med 300 Dlr.s Pension, døde 16 Apr. 1662 og jordedes 22 Apr. Hans Hustru, Mette Hansdatter fra København, var alt død 1658, 36 Aar 2 Mdr. gl., og begravet 2 Apr. Ved Skiftet, som paabegyndtes 1 Maj 1662, var følgende Børn i Live: Hans, 15 Aar gl., Bartelmeus 12 Aar, Mikkell 7 Aar, Frederik 6 Aar, Inger 18 Aar og Anne 11 Aar. Blandt Formynderne nævnes Skibskaptejnerne Tomas Didriksen og Povl Justsen og Løjtnant Hans Nissen. Huset Nr. 5 i Laksestræde, som i 1660 var overtaget for 400 Dlr., vurderedes nu til 650 Dlr.; af Sølv fandtes kun 30 Knapper, vog 3 Lod, men da den resterende Pension beløb sig til ikke mindre end 3997 Dlr., blev alle Aktiver tilsammen 5280 Dlr., hvorimod der stod en Gæld paa 728 Dlr.²⁾

Skibskaptejn *Evert Karstensen* (300 Dlr.) havde af Kongen faaet Løfte om at blive forlenet med en Bondegaard paa Langeland, for den store Skade, han havde lidt ved Ruden af de svenske i Krigen 1643—45, da en Baad blev ham fratagen; men Lensmanden Kristian Rantzov, der havde Langeland i Pant, vilde ikke bevilge Kaptejnen nogen Gaard, og derfor maatte Evert Karstensen 7 Juli 1649 indgive Ansøgning om at faa en anden Baad i Stedet for den røvede. Dette Ønske opfyldtes ogsaa af Kongen 4 Dage efter. — Da „forrige Skibskaptejn“ E. K. døde 1664, udbetaltes der 14 Nov. hans Enke en Sum til hans Begravelse, og der tilstodes ham frit Lejersted i Holmens Kirke, hvor han blev nedsat 17 Nov. om Aftenen³⁾.

¹⁾ Skiftebog. Lighbog. Kbh. Dipl. I, 733. V, 699, 701. Lind, 292.

²⁾ Skiftebog. Kbh. Dipl. I, 733. V, 701. 703. Lind, 279. Lützw, 69. Lighbog.

³⁾ Sjøel. Tegn. XXXI, 110. XXXVII, 188. Sjøel. Indlæg 1649. Klæd. Regn. 1663—65. Lighbog. Lind, 289.

Kaptejn *Iver Hansen Kolding* (300 Dlr.) maatte omtr. 1649 flytte fra København, da hans Kreditorer forfulgte ham med Rigens Dele. Han antog derpaa en øde Gaard i Tikøb Sogn, Kronborg Len, ved Navn „Helebæk“, og fik 5 Jan. 1650 Frihed for at svare Landgilde af Gaarden. Han døde 1654, 59 Aar 4 Mdr. 2 Uger gl., og begravedes 10 Dec. i Holmens Kirke. Da hans Gaard, Gods og Gæld dernæst registreredes, var Holmens Fiskal Peter Knudsen nærværende, og dog vilde denne ikke skaffe den afdødes Søn Løjtnant Kristian Iversen et rigtigt Skifteregister, uagtet Fiskalen i Følge sit Bestallingsbrev var forpligtet dertil, 20 Apr. 1664 befales Over-Admiralitetetsretten at dømme i Sagen, og efter at denne ogsaa er paakændt af Højesteret, paalægges det Admiralitetskollegiet at tilholde Peter Knudsen, at han skal forskaffe Kristian Iversen et rigtigt Register eller ogsaa tilfredsstille Arvingen paa anden Maade¹⁾.

Skibsløjtnanter. 28 Dec. 1657 registreres Boet efter Skibsløjtnant *Jan Kornelisen de Lange*, som var død i en Alder af 34 Aar og 30 Dec. jordedes i Holmens Kirkes Urtegaard. Registreringen viser os en ugift, fattig Løjtnants Indbo. Der forefandtes af rede Penge 13½ Dlr. og af Effekter: 1 baldyret Gehæng 3 Dlr., 1 gammel „Filimots“-Klædes Klædning 3 Dlr., 1 blommet Fiskskaftes Underklædning 2 Dlr. 2 Ɔ, 1 gammel sort Klædes Trøje, 1 Par Bukser og 1 stakket Kjortel, tilsammen 6 Dlr., 1 svensk Rock 8 Dlr., 1 sort Klædes Kappe 8 Dlr., 1 sort Hat og 1 Par Smurtlæders Støvler 3 Dlr., 1 Par Sko 1 Dlr., 1 Par gamle Sko 2 Ɔ, 4 Par hvide islandske Strømper 1 Dlr., 1 Par Silkehoser 6 Ɔ, 1 Par stumpede Strømper 1 Ɔ, 1 Pistol og 1 stakket Hugger 3 Dlr., 1 gammel Hørgarns Skjorte 2 Ɔ, 24 Haandduge à 4 Sk., 2 blaa Tørklæder 1 Ɔ, 2 Par Sokker 2 Sk., 9 Kraver à 3 Sk., 1 gammel Nathue 4 Sk., 2 Gradstokke med deres Buer à 6 Ɔ, „Den fyrige Colum (?) Kort“ („tyk Bog“), 1 anden Kortbog, 1 Diklinatsbog, 1 Sejerværk 7½ Dlr., 1 Pas-kort af Pergament 6 Ɔ. 1 Fyrrekiste 3 Dlr. m. m. Tilsammen 76 Dlr. 1 Sk. Skibskaptejn Kristoffer Højer fremkom med en

¹⁾ Sjæl. Reg. 22, 254. Ligbog. Sjæl. Tegn. XXXVII, 64. 122. Lind, 276.

Fordring paa 9 Dlr. og Fiskalen med en paa 31 Dlr., der var udgivne til Løjtnantens Begravelse. Resten tilfaldt (1660) Kongen, da der efter 1½ Aars Forløb ikke havde mældt sig nogen Arving¹).

Niels Andersen havde i Svenskekrigen været Kaperkaptejn (til 1660), var senere blevet Løjtnant til Skibs (200 Dlr.) og ejede endnu i 1668 2 Vaaninger i Vingaardsstræde, da han (s. A.) døde. 23 Juni fik Enken en Sag for Admiralitetsretten med Jens Bøjesen angaaende en Gældsfordring. Men da det oplystes, at Boet var insolvent, henvistes Fordringshaveren til at søge sin Ret paa samme Maade som de andre Kreditorer. Et helt andet Udfald fik en Sag, som Admiralitetsraad Jens Lassen havde rejst imod hende, ogsaa om Betaling af Gæld; thi 19 Sept. befaledes Admiralitetet at lade Enken stille Kavtion for Gælden indtil Sagens Uddrag, da hun havde ladet en derom handlende Dom indstævne for Højesteret uden billig Aarsag, alene for at trække Sagen ud²).

Skipper Jørgen Jensen Samsings Hus i Laksegaarden (Nr. 12) vurderedes ved Skiftet 1664 til 525 Dlr., og Huset i Magstræde til 500. Boet ejede af Sølv bl. a. 1 forgyldt Kande paa en Pot, 41½ Lod, og 1 Sølvkande paa 1½ Pot og 8 Sølvskeer, tilsammen 108 Lod. Alt Godset vurderedes til 1746 Dlr., den resterende Pension var 888 Dlr. Af Passiver var der *kun* en Post paa 6 Dlr., nemlig Fiskalens Salær ved Skiftet. Senere udtages følgende Stævning, som vedligger Skiftebogen in originali:

Stempelpapir Nr. 11.

6 Skilling.

Hans Jakobsen, Niels Kristensen og Rejer Akselsen paa deres Myndlingers Vegne lader herved stævne eder Ingeborg, salig Jørgen Samsings, med eders Lavvæрге at møde for Bremerholms Underret Tirsdagen den 6 Februarii førstkommendes, til første Opbydelse, paa den Ejendom, hun dennem pantsat haver efter Skiftebrevs Formelding for deres Fædrearv; den 13 Fe-

¹) Regnskab for uvisse Indkomster 1652–68 (Admt. Ark.). Ligbog.

²) Sjel. Tegn. XXXV, 634. XXXVIII, 534. Admiralitetets Kopibog 1668. Kbh. Dipl. II, 809.

bruarii til anden Opbydelse; den 20 Februarii til tredje Opbydelse, og den 6 Martii dernæst efter til den fjerde Oppebydelse og Admiralitetets Vindes Forhvervelse, om hun vil have der noget til eller imod at svare.

Hafnia, den 22 Januarii 1666.

Den 23 Januarii haver jeg Peter Hansen og Niels Hansen læst og forkyndet denne Stævningsseddel Formiddag Klokken mellem 9 og 10 for Ingeborg selv udi hendes egen Paahør, det bekræfter vi med vores egen Hænder her neden under, og vil det for Retten med vores Ed bekræfte førstkommende Retterdag.

Peter Hansen, egen Haand. Niels Hansen, egen Haand.

Læst for Under-Admiralitetetsretten paa Bremerholm 6 Februarii 1666. [Ligeledes] 13 Februarii 1666. [Ligeledes] 20 Februarii 1666¹⁾.

Peter Olsen, forhen Skipper i K. Majs Tjeneste, hans Enke efterlod (1659) en Formue paa 1002 Dlr. og en Gæld paa 359. En *anden* Skipper efterlod (1660) resp. 1024 og 426; en *tredje* 3616 og 1586¹⁾.

En **Underskippers** Efterladenskaber værdsættes (1664) til 236 Dlr.; Størrelsen af den resterende Pension kændtes ikke; Gælden var 149 Dlr.¹⁾.

En **Skibsskrivers** Bo opgjordes (1660) med 381 Dlr. under Indtægt og 142 under Udgift. Et *andet* Bo udviste derimod en Underbalance paa 102 Dlr.¹⁾.

Underskriver *Peter Petersen Dal* paa Proviantgaarden efterlod sig (1660) Sølvtoj for 3 Dlr. 3 ƒ ; af Bøger: Mag. Niels Mikkelsens Bog, kaldes Bibelske Haandbog 2 ƒ ; Nicolai Helvaderi Formularbog 1 ƒ ; Luthers Catechismus, oversat af Niels Mikkelsen 12 Sk.; 1 Donat 4 Sk.; Formularbog i blaat Bind 8 Sk.; Hans Hansen Skaanings Takst $1\frac{1}{2}$ ƒ ; 2 tyske Bøger; 1 gammel Vandrebog m. m. Da alle Aktiver kun udgjorde 187 Dlr., men Gælden 205, fremkom der altsaa en Underbalance¹⁾.

Bartskær *Kristoffer Bejer* afgik ved Døden 20 April 1656. Hans Enke Ane efterlod ved sin Død (1660) nogle fattige Ejen-

¹⁾ Skiftebogen.

dele til 54 Dlr.s Værdi og en Gæld paa 48 Dlr., saa at der dog blev 5 Dlr. 3 ƒ 2 Sk. til overs til Arvingerne¹⁾.

Skolemester i Nyboder *Lavritys Rolandsen* var gift med Maren Petersdatter, dernæst med Karen Madsdatter. 4 Marts 1662 jordedes han i Holmens Kirke, 48 Aar og 4 Dage gl. Af første Ægteskab levede da en 20aarig Søn, Peter Lavritsen; 4 Børn af andet Ægteskab var døde. Godset udgjorde 179 Dlr., en Restseddel paa Skolemesterens egen resterende Pension lød paa 497 Dlr. og en fremmed Restseddel, han havde tilforhandlet sig, paa 116 Dlr. Passiverne var 149 Dlr. I Anledning af Dødsfaldet og Begravelsen forlangte Graveren ved Holmens Kirke 3 Dlr. 1 ƒ 8 Sk., Klokkeren 2 Dlr. 3 ƒ , Skolemesteren ved Bremerholms Skole 1 Dlr. 1 ƒ , Kirkeværgen, paa Bremerholms Kirkes Vegne, 4 Dlr., Mester Morten Saks 3 Dlr., Mester Nikolaj Bøje 1 Dlr. 2 ƒ og Fiskalen 8 Dlr. Til Begravelsen havde Enken faaet udbetalt 20 Dlr. af Mandens resterende Pension²⁾.

Graveren ved Holmens Kirke *Kristen Petersen* døde 1662, 32 Aar 11 Uger gl., og begravedes 17 Okt. paa Kirkens Urtegaard, hvorefter hans Enke Abelone Kristensdatter lod Boet registrere 10 Nov. Uagtet der fandtes 1 Sølvkande paa 26 Lod og 2 Sølvkeer paa $5\frac{1}{2}$ Lod, var Aktiverne dog kun 106 Dlr., medens Gælden udgjorde 73. Den salige Mands Fader hed Peter Olsen Frost af Grandø³⁾.

Mestre. Mersmager *Torkild Eriksens* Bo (1663) udviste en Indtægt af 1030 Dlr. (deraf $18\frac{1}{2}$ Lod Sølvtøj), medens Udgifterne var 466³⁾.

1658, 13 Marts registreredes Boet efter afgangne Bodil Petersdatter, salig *Morten Kristensens*, forrige Bødkers Efterleverske. Huset paa Gammelmønt med Jærnkakelovn vurderedes til 200 Dlr., Godset til 118, medens den resterende Pension var 139 Dlr. Gælden var 195 Dlr.⁴⁾

Da Sejllægger og Kompassmager *Herman Lygtemager* døde

¹⁾ Besoldingsbog A. Skiftebog. Lind, 398. .

²⁾ Ligebog. Lind, 431. Skiftebog.

³⁾ Skiftebog.

⁴⁾ Regnskab for uvisse Indkomster.

20 Juli 1654, efterlod han til Arvingerne en Fordring paa Statskassen for leverede Kompasser, Sejl og Flag og resterende Pension paa ikke mindre end 4589 Dlr. Halvdelen deraf tilfaldt Enken Birgitte Bjørns, Viceadmiral Jørgen Bjørnsens Datter, med hvem Enkemanden Herman Lygtemager var blevet trolovet 25 Juli 1648; hun døde 1671 og jordedes 17 Marts. En Broderlod af Arven tilfaldt Sønnen Jørgen Bjørn, der var født 1652 og døde 1704 som Schoutbynacht og Kommandant paa Dansborg i Ostindien. En Søsterlod tilfaldt Datteren Trine Hermansdatter. Herman Lygtemager havde været Fattigforstander i Bremerholms Sogn; da der var fremkommet en Underbalance i hans Regnskaber, resolverede Kongen 10 Okt. 1665, at hans Arvinger maatte være frie for at betale, hvad Hernan var blevet de fattige skyldig, mod at Jørgen Bjørnsen, Viceadmiral paa Holmen¹⁾, oblierede sig til at betale den halve Part²⁾.

Efter **Mestersvend** ved Skibbyggerne og Bradmester *Knud Troelsen*, der døde 1665, 79 Aar og 3 Mdr. gl., og jordedes 31 Marts, lod Enken Anne Kristensdatter registrere 8 Maj; og da befandtes „over Gælden“ til Skifte og Deling af Godset 166 Dlr. og af Pensionen 577 Dlr. Men 14 Avg. fulgte den 68aarige Enke sin Ægtefælle i Graven³⁾.

Skibstømmere i K. Maj.s Tjeneste. I et Bo er Godset 92 Dlr. værdt, Gælden 73 Dlr., medens Pensionens Beløb ikke kan opgives. I et *andet* ere Aktiverne 319 og Gælden 80; i et *tredje* henholdsvis 178 og 17⁴⁾.

¹⁾ Om Jørgen Bjørnsens Formuenhed vidner endnu et smukt Epitafium over ham i Holmens Kirke. Af hans Søner kendes de 2 med Sikkerhed, nemlig Povl Jørgensen Bjørn, født i Flensborg, død 1653 i København, 29 Aar, 9 Uger og 3 Dage gl., og begravet 1 Nov. i Holmens Kirke; — og Peter Bjørn, som siden 1657 var kgl. Skibskaptejn og var det endnu 1673; men da kunde han ikke mere gøre synderlig Nytte. En tredje Søn er maaske Tolderen Mattias Bjørn (d. 1676). Ligbog. Tidsskrift for Søvesen 1895, 348. Biogr. Leks. II, 365. Norsk hist. Tidsskr. 3 R. II, 248. D. Mag. 5 R. III, 264.

²⁾ Sjæl. Tegn. XXXII, 467. XXXVI, 394. XXXVII, 372. Kirkebog. Ligbog. Afregn. B, 6. Lützow, 99. Pers. Tidsskrift 2 R. III, 69 f. Lind, 390. Biogr. Leks. II, 364.

³⁾ Skiftebog. Ligbog.

⁴⁾ Skiftebog.

En **Smedesvend** paa Breinerholm efterlod sig Værdier til Beløb 437 Dlr. og en Gæld paa 279 Dlr.¹⁾.

Højbaadsmand Anders Povlsens Bo registreres 28 Marts 1660. Hans Hus havde i hans Fraværelse været forseget, da han var taget til Fange af de svenske, og da det ikke vidstes, om han var levende eller død. Aktiverne udgjorde 110 Dlr., Passiverne 46 Dlr.¹⁾.

Baadsmænd (menige Matroser). *En* af disse efterlader sig Gods for 17 Dlr. og i resterende Pension 50 Dlr., medens Passiverne beløbe 6 Dlr., deraf 4 Dlr. i Salarium til Rettens Middell. En *anden* Baadsmands Bo ejer Gods for 25 Dlr. og har 197 tilgode i Pension; Gælden er 27 Dlr. I et *tredje* Bo ere Tallene henholdsvis 25, 151 og 14 Dlr.¹⁾.

Endnu et Par Oplysninger om Familien Rohweder.

Ved Kaptajn **H. W. Harbou.**

I den Skildring, som afløde Oberstløjtnant S. A. Sørensen i Tidsskriftets 3. R. III har givet af den tappre Partigænger, Oberstløjtnant *Jorgen Rohweder* kaldet *Steinbergs* Bedrifter under Torstensons-Fejden, slutter Forf. med nogle Notitser om Rohweders Slægtsforhold. Han meddelel, at en *Hans Rohweder* siden omtr. 1600 besad Gaarden *Steinberg* (Haale By, Jevenstedt Sogn, Rendsborg Amt) som et Slags Fæstelen, samt at (Gaarden gik i Arv til en Søn, nævnte Jørgen Rohweder, og, efter at denne var falden for Riberhus 27. Decbr. 1644, til en anden Søn, *Rutke Rohweder*. Forf. fremsætter derhos den Formodning, at den sidst nævnte er Stamfader til Officersfamilien Rohweder, til hvis Stamtavle jeg i Tidsskriftets 2. R. VI har givet nogle Bidrag.

Jeg maa tilstaa, at den fremsatte Formodning ikke forekom mig overvættets sandsynlig, navnlig eftersom Cand. L. Bobé havde

¹⁾ Skiftebog.

meddelt mig, at Navnet Rohweder til Tider har været særdeles almindeligt i Hertugdømmerne, og at det gaar igjen i en Mængde Kirkebøger fra Kjøbstad- og Landsogne¹). Ikke desto mindre har det vist sig, at Formodningen slaar til. Nedenstaaende Data, der skriver sig fra Statsarkivet i Slesvig, Acta B. III. 1. Nr. 52 og 53, skylder jeg Gehejme-Arkivraad Dr. Hilles velvillige Imødekomen:

1683 betaler Ratke Rohweder „Dienstgeld“ af Steinberg. Samtidig nævnes en Paul R. til Krambek, ligeledes i Haale.

1698, 1. Maj, *solger Ritmester Hans Rohweder sin Guard Steinberg* til Ritmester Asmus v. Blücher, og s. A., 21. Juni, forskriver han 100 Rdl. af Salgssummen til *sin Fader Ratke Rohweder*; hvad der ved Faderens Død endnu er til overs, skal tilfalde Ritmesterens Arvinger. Handelen om Steinberg gik forøvrigt tilbage igjen 1699, 22. Febr.

I de nærmest foregaaende Aar forekommer i de anførte Akter en Mængde andre Personer af Navnet Rohweder, alle aabenbart nær beslægtede med de ovennævnte, uden at det dog bestemt ses hvorledes:

1681, 6. Juni, pantsætter Jacob R. sin tilkommende Arvelod i Steinberg for 7 Rdl.

1682, 8. Marts, erkjende Jørgen R., Triencke R.'s, H. (eller J.) R. og Anna Dorothea R., paa Steinberg, at have laant 20 Rdl. af deres kjære Onkel (Oheim) Claus R. den yngre i Maisborstel (i Jevenstedts Nabosogn Schenefeld).

1683, 1. Januar, erkjender Wulf Sievers at have laant 50 Rdl. af Jacob R. i Barlohe (Jevenstedt Sogn) som Formyndere for hans afdøde Broder Hans's efterladte Datter. 1689, 24. Januar, forekommer Jørgen R. i Maisborstel blandt Wulf Sievers Kreditorer og Kavtionister. 1691, 18. Juli, afstaa Jørgen, Jacob og Henning R., Brødre i Maisborstel, deres Fordringer i Wulf Sievers Gods til Pastor Bentzen i Schenefeld.

¹) Iblandt indkomne Militærsager 1648—50 findes en Regning dat. Itzehoe 14. Decbr. 1650 fra en Carsten Rohweder, der har leveret Tømmer til Glückstats Befæstning.

1688, 17. Marts, nævnes en Rytter Ties R. i Süder-Fahrenstedt.

1693, 20. Decbr. erkjender H. R. i Maisborstel at have laant 14 Rdl. af sin Onkel Jørgen R.

Som man ved, (2. R. VI, S. 304) er der, efter hvad der foreligger, god Grund til at antage, at Oberst *Adam Otto Rohweder*, født i Løgumkloster 24. Aug. 1688, † i Oddens Sogn paa Sjælland 9. Januar 1755, er Søn af Ritmester Hans Rohweder til Steinberg. Jeg havde haabet, at Løgumklosters Kirkebøger skulde kunne levere Bevis for Antagelsens Rigtighed, men desværre, de begynde først med Aaret 1710.

Om Kobberstikkeren Kapitain i Sætaten Poul Isaak Grønvald eller rettere Grønvalds Herkomst.

Af **Frederik Christian Grønvald.**

Den nye Udgave af Weilbachs danske Kunstnerlexikon angiver om denne Mand, at han var født i Norge 1719 som Søn af Kapitain ved 2. søndenfjeldske Dragonregiment, Frederik Christian Grønvald og Justine Cathrine Reichwein.

Denne Angivelse kan ikke være rigtig, da han var Søn af Kapitain Adam Levin Knudt Grønvald, der døde i Kjøbenhavn 29. Maj 1743 og blev begravet fra Trinitatis Kirke 12. n. M. Som Bevis for Rigtigheden heraf kan anføres, at et i Provindsarkivet i Odense beroende Skifte fra 1744 efter Præsten Andreas Lechs Enke, Inger Grønvald, blandt Arvingerne nævner da afdøde Kapitain Adam Levin Grønvalds 2de Børn „a) en Søn Povel Isaach Grønvald, Lieutenant ved Sø-Etaten i Kjøbenhavn, b) en datter, Mad: Mette Grønvald, velærv. hr. Niels Monrad, residerende Kapellan i Lyngbye i Siælland, hans Hustru.“ At denne Povel Isaach Grønvald, der 1744 underskriver sig Grönnewald, men senere Grönvald, er den samme som Kobberstikkeren, kan der vel næppe være Tvivl om, da der ellers samtidig maa have levet to Sølieutenanter af dette Navn, medens man kun kjender én. Yderligere kan anføres, at Poul Isaak G., hvad ogsaa Lexikonnet angiver, blev gift i Christiania 11. Sept. 1748 m. Ingeborg Marie Vibe, og at en Lieutenant Poul Isaak Grönvald d. 19. s. M. i Christiania stod Fadder til Trediepræst sammesteds Niels Monrads Søn Hans. Men nu var denne Niels Monrad ingen anden end fornævnte Mette Grönvalds Mand, der senere blev Sognepræst til Næs paa Romerike i Norge.

Poul Isaak Grönvald døde ved Nivaa Havn 23. Novbr. 1760. Hans

Enke giftede sig igjen 15. April 1770 med daværende residerende Kapellan til Næs paa Romerike Amund Ström, der først havde været personel Kapellan hos Sognepræsten dersteds Niels Monrad. Hun døde i Drammen 18. April 1809, 86 $\frac{1}{2}$ Aar gl., uden Børn.

Poul Isaaks Fader og andre Medlemmer af hans Slægt underskrev sig Grönvold og Grønnevold, men saavidt vides ingensinde Grönvold eller Grønnevold. Naar han saaledes kaldes Grönvold, er dette ikke rigtigt, men beror muligvis paa, at *ø*et i hans Underskrift til Tider har været saa utydeligt, at det har kunnet læses for et *o*.

Gave til Samfundets Bibliothek.

Cand. mag. *L. F. B. la Cour*:

Frederik Barfod: „Danmarks Geistlighed“, 1ste og 2det Bind samt det udkomne af 3die Bind.

Foruden denne Gave til Bibliotheket har Giveren vist Samfundets Medlemmer den Velvillie at tilbyde dem, ved Henvendelse til ham (paa Landboskolen ved Lyngby) og mod Indsendelse af 16 Øre til Porto gratis at faa udleveret et Exemplar af Restoplaget (c. 70 Stykker), saa længe noget haves.

En besynderlig Præst.

Ved Sognepræst **D. Thrap.**

Lorentz Dietrichson fortæller i „Svundne Tider“, S. 83—84, om Sognepræst Lorentz Stibolt til Hammer, at han rejste bort, man vidste ikke hvorhen. En Dag fik Eftermanden, Johan Dietrichson et Brev fra Kristiania med sort Segl. Deri stod med fordrejet Haand, der dog kunde sees at være Stibolts: „Nu kan jeg glæde dem med den Underretning, at Hundepresten er druknet i Bjørviken.“ Saa vidt efter L. Dietrichsons Erindring. Dokumentet er ikke opbevaret, hvilket er saa meget mærkeligere, som hans ovennævnte Farbroder var en af de Præster i hin Tid, som med stor Omhu vogtede sit Arkiv og derhos gjemte alt skrevet og trykt, der kunde antages at have historisk Interesse. En Mængde Tryksager fra 18de og Begyndelsen 19de Aarhundrede, som han har efterladt, er nylig af hans Svigersøn skjænket til Universitetsbibliotheket og saaledes reddet fra Undergang. Det anonyme Brev var ikke med. Elisabeth Welhaven, der i en digterisk Skildring har behandlet den besynderlige Mand, fortæller kun, at han druknede paa Kristianiafjorden. Jeg hørte i Bergen oftere Manden omtale og tænkte stundom paa, at en Skildring af ham, som han virkelig var, kunde have sin Interesse ved Siden af Frøken Welhavens Digtning. Det skulde imidlertid have været gjort for lang Tid siden, da der endnu var Meddelelser at faa fra samtidige Embedsmænd og andre.

Lorentz Stibolt blev født i Kjøbenhavn 13 Januar 1783. Faderen Lorentz Peter Stibolt (f. 1744, † 1788) var Søofficier og maa ikke forvexles med den Kaptejn af samme Navn, som ved sit Forhold til Henrik Gerner antoges at have bragt denne en Ærgrelse, der blev Aarsag til hans Død. L. P. Stibolt var fra Drammen og rimeligvis Søn af Peter Lorenzen St. der døde 10 Decbr. 1764 som Indrulleringschef paa Bragerne. Moderen, Mette Alette Due, var fra Throndhjem. Familien flyttede 1784 til Fredriksværn, og L. Stibolt var efter Sønnens Meddelelse udkommanderet i 1788 og blev Nytaarsaften samme Aar et Offer

for en smitsom Sygdom, der bortrev en saa stor Mængde af dem, som havde været med paa dette Tog. Moderen flyttede som Enke til Throndhjem, hvor hendes Forældre endnu levede. Sønnen kom i Latinskolen, hvor han 1798 tog ex. art.; 1799 og 1800 fik han 2. Examen med Udmærkelse og 16 Juli 1804 theol. Examen med laudabilis. Han blev strax Huslærer hos Generalkrigskommissær Marcussen paa Høgholm i Jylland, hvor han blev til 1809, drog saa atter til Kjøbenhavn og levede af Informationer til 1815, da han om Høsten drog til Kristiania, hvor han blev Huslærer hos den senere General Ferdinand Wedel-Jarlsberg. Elisabeth Welhaven antyder, at der har været en Kvinde med i hans Skjæbne. Da man kjendte til hans Ophold i Generalens Hus, vilde man — længe efter — søge hende i dette. Jeg har flere Gange i Bergen havt Anledning til at benegte Muligheden heraf. Generalens eneste Datter straaledede i al sin Ungdoms Dejlighed i Slutningen af 1840-Aarene, og i 1816 kan hun næppe have været til. Han blev her kun 1 Aar, og 1817 foretog han for sin Helbreds Skyld en Sørejse, paa hvilken han besøgte Petersborg og Amsterdam. 1818 finder vi ham atter i Throndhjem, hvor han efter Meddelelse af en Samtidig var en af dem, der kastede Stene ind i Bispegaarden efter Karl Johans Kroning. Hvad der har bragt ham og hans 3 Kammerater til denne Demonstration skal vi ikke opholde os ved. Biskop Bugges Tale foreligger jo nu trykt. Vi skal kun bemærke, at det neppe hos Stibolt kan have været Bitterhed over de nye Forhold. Han havde tilbragt 1 Aar i General Wedels Hus og stod lige til sine sidste Aar paa Hammer i saadant Forhold til Generalens Familje, at han skrev Breve (paa Fransk) til Generalinden, naar der var noget, han paa denne Maade kunde søge udvirket¹⁾. Det har vel kun været en personlig Bitterhed over Biskopens Udtalelser, som han vilde give Luft paa denne Maade. Noget bittert synes 'der altid at have været hos Stibolt — visselig fremkaldt ved Sygelighed og det ensomme Liv, han førte. Af alt, hvad jeg har hørt om ham,

¹⁾ Meddelelse af Provst Jacob Hveding.

var der intet, som tydede paa skuffet Ærgjærrighed e. l., hvad der ellers ikke havde været saa urimeligt hos en Mand, der var et Examens-Lys og havde mange Kundskaber.

Stibolt havde gaaet længe, før han overvandt sig til at blive Præst. Paa denne Tid stod der mange Embeder ledige, og de 3 Biskoper i Bergen, Throndhjem og Nordland var meget ulykkelige over den store Mangel paa Kandidater og de mange nødstillede Menigheder. Stibolt har som en af Landets meget faa Kandidater paa denne Tid visselig ikke manglet Opfordringer til at „overtage“ et eller andet ledigt Embede, men han betænkte sig længe paa Grund af sin Svagelighed. Da han omsider kom til en Beslutning, lod han alle de ledige Embeder blive staaende og blev Personelkapellan hos Provst Wulfsberg i Aamot 10 Jan. 1819. Personelkapellan i *denne* Tid! I Statskalenderen for 1816 findes 11 saadanne i Landet, af hvilke vel de fleste har ventet paa, at deres Sognepræster skulde gaa af, for saa at træde ind i deres Embeder. 1819 var der vel ikke mange tilbage af dem, og saa kommer der en ny til, der i 15 Aar har været Kandidat med laudabilis! Stibolt blev i denne Stilling i 2 Aar, til han 17 August 1821 blev Sognepræst i Tolgen. Her blev han i 4 Aar, da han søgte sig til Hamner, som han fik 24 Septbr. 1825. Hans Ansøgning om dette Kald er den eneste fra ham, jeg har fundet. Han siger her, at det er Helbreds-hensyn, som i 15 Aar afholdt ham fra at søge gejstligt Embede. Han var fremdeles svag af Helbred og haabede Bedring i et mildere Klima, hvilket er den eneste Grund han anfører for sit Ønske om Forflyttelse. Man skulde efter dette tro, at han havde hastet med at tiltræde det nye Embede med det milde Klima, men nej. Vinteren gik, og han kom ikke. Sommeren 1826 har han vel villet nyde i al dens Dejlighed paa Østlandet, thi han blev fremdeles hvor han var. Biskop Neumann skrev alvorlige Breve til ham, men han kom ikke. 5 August 1826 var der Provstevisitats, men ingen Sognepræst var paa Stedet. Man kan ikke undres over, at Biskopen var utilfreds med et saadant Forhold, men vi kjender ikke til, hvorvidt han har givet sine Følelser Luft, da Stibolt omsider indfandt sig. Denne har maaske

anseet sig berettiget — eller endog forpligtet — til at blive i sit gamle Embede hele Naadensaaret og har derfor ikke taalt Bebrejdelser i denne Anledning, — om han har faaet dem. Under alle Omstændigheder kom han til Hammer med Vrede mod sin Biskop, og han var en af de Naturer, som Vreden ikke let vil slippe.

Biskop Neumann havde i disse sine første Embedsaar et stort Arbejde med at bringe Præsternes Arkiver i Orden — eller endog kalde dem tillive, hvor der intet var. Han havde strax givet Provsterne Ordre til at undersøge Arkiverne paa sine Visitats, hvilket maa have været et ret fornøjeligt Arbejde. Da Provst Jens Hveding kom til Bergendal paa Hammer — Stibolts Formand — og spurgte efter hans Embedsbreve, spurgte den gamle, hvad han mente med det. Jo svarede Provsten „det er de Breve, du har faaet fra Provsten og Biskopen“. „Aa, ikke andet“ — sagde Bergendal — „dem har jeg givet Mor til at riste Lax paa!“ — Naar Biskopen i denne Tid kom paa Visitats, tør han have været adskillig pinlig, da han nok i Embedssager aldrig kunde tage Tingene fra anden Side end den højtidelige. Det har saaledes visselig ikke været nogen behagelig Visitats paa Hamner 24 Juli 1828. Biskopen har vel forudseet det og tog et Par Venner¹⁾ med sig den Morgen han sejlede ud til Hammer. Der nævnes i Visitatsberetningen intet om Kirketjenesten og Børnenes Kundskaber, som der da vel intet har været at bemærke ved. Da Gudstjenesten var tilende, gik Biskopen med sine Ledsagere fra Bergen ind i Præstegaarden, og da Præsten viste sig efter at have taget Præstedragten af, sagde Biskopen, at han havde tilladt sig at tage et Par Venner med sig, da det var saa trist at sejle alene. Stibolt værdigede dem ingen Opmærksomhed. Der blev meldt, at der var serveret. Stibolt bukkede for Biskopen og Provsten, men ikke for de andre. Spisebordet var dækket til 3. Biskopen spurgte, om Broder Stibolt ikke havde Mad til hans Venner. Præsten svarede:

¹⁾ Saavidt jeg mindes var det Rektor Holmboe og den 20aarige Kandidat Hans Daae. Det er Konservator P. Hysing, som har meddelt mig denne Fortælling 1874.

„Her er Biskopens Plads, her er Provstens. Dem er jeg forpligtet til at herbergere, og andre har jeg ikke inviteret.“ Biskopens Venner fik sørge for sig selv (∴ rejse hjem saa hurtig som muligt), medens de 3 gejstlige Herrer uden Tvivl har havt et meget belivet Maaltid. Ingen kan falde paa, at Biskopen vilde hævne sig, men heller ingen kan tvivle paa, at hans Humør under Visitatsen ikke var højt oppe efter dette raffinerede Drilleri. Ved Visitatsmødet Dagen efter har der da heller ikke været megen Glæde, og Biskopen har neppe set naadig ud, naar han dikterede til Protokollen, at der ingen Kopibog fandtes, og at der fra 1826 — Stibolts Tiltrædelsesaar — var Huller i Ministerialbogen, ligesom den forlængst anordnede Konduiteliste over Kirkesangere og Skoleholdere ikke var fremlagt, uagtet Stibolt Dagen iforvejen havde lovet det. Noget andet Sammenstød mellem Stibolt og Biskop Neumann har vi ikke hørt Tale om. Biskopens Kopibog tyder ikke paa noget saadant, og i saantlige Visitatsberetninger fra Hammer i disse Aar heder det, at ingen Klage eller Besværing er indkommet. 1827 udtales det, at Forholdet mellem Præst og Menighed er „rosværdigt og opbyggeligt“ og 1831, at Præsterne — han havde da Hans Daae til personel Kapellan — stod i det ønskeligste Forhold til Almuen, hvor gjensidig og god Forstaaelse finder Sted.“ I den første Tid maa Stibolt efter sin egen Udtalelse have befundet sig meget vel paa Hammer. Han fik i Huset en gammel Madame Müller, Enke efter Overfiskevejer Henrik M. og Stedmoder til Admiral Jochum Nicolai M. Hun var indlogeret hos ham af denne Stedsøn saa længe han blev paa Hammer. Det maa først have været i hans sidste Aar han fik den Tanke at den gamle Kone skulde lære Pontoppidans Forklaring op igjen, da han ved Examination fandt, at hun havde glemt sin Børnelærdom. Om sit Velbefindende fandt han sig foranlediget til at give sine Slægtninge og Venner Underretning i følgende Avertissement i Rigestidenden 16 Juli 1827:

Min vidtstrakte, talrige Kreds af Velyndere, Slægt og Venner modtage herved min kjærligste Hilsen og Underretning om, at jeg nu lever og trives ganske fortræffelig, to smaa Mile fra det

store Bergen, paa den saare vakre Hammers Præstegaard, hvor Flora og Pomona med samt Fauner og Najader etc. etc. kappes om at vinde min Forkjærlighed og muntre mit Sind saa vel, som jeg sjelden forhen har prøvet. Dertil bidrager ogsaa for Tiden med kjærligste Deltagelse Enke-Madamen Cicilie Cathrine Müller, født Stibolt, som i en Alder af nær 78 Aar befinder sig ret vel og fornøiet. Hun, saavelsom jeg, ønsker at være indsluttet i en kjærlig Erindring hos alle sande Venner.

Hammer paa Osterøen ved Bergen den 30 Juni 1827.

Lorentz Stibolt
Sognepræst.

Man maa nu ikke her tænke paa Mildhed, Venlighed o. s. v., thi dette har ikke ligget for Stibolt. Allerede hans alvorlige Ansigt, og hans brede Thrøndermaal i anden Bas kunde skræmme dem, som mødte ham. Provst Jacob Hveding fulgte sin Fader paa Visitatsen til Hammer 1827. Da de lagde til Land, bad Provsten sin Søn løbe op i Præstegaarden og spørge, om Præsten havde nogen Besked nordefter, som Skydsfolkene kunde tage med. Den 17aarige Gut traadte ind i det triste Studereværelse og mødte strax en bydende Røst, at han skulde blive staaende. Han blev, men kunde nu ikke faa et Ord frem. Stibolt tordnede atter: „hvad er det du staar der for Gut? kan du da ikke faa Munden op?“ Jo — han fik da omsider sagt hvad han skulde, og Stibolt rejste sig og gik ned til Bryggen og tog imod sin Provst. Som han ikke var anlagt paa Høflighed mod sine Overordnede og andre civiliserede Folk, saa har han neppe heller havt det med Mildhed overfor Menigheden. I sit Kontor havde han malet en hvid Linje, der delte Gulvet i 2 Dele. Over denne Streg var det strængelig forbudt Klokkeren og vel ogsaa Menigheden at komme. Han behandlede i det hele sin Menighed som en Skolemester. Enhver, som har overværet en Gudstjeneste paa Landet i Bergens Stift, vil have bemærket, at i de altid fulde Kirker maa man under den langvarige Gudstjeneste finde sig i, at en og anden gaar ud og kommer ind igjen, hvilket ingenlunde sker med Lempe. Om nogen Prest har gjort Forsøg paa at faa dette afskaffet og heri havt Held med sig, har jeg

ikke hørt, men Stibolt har da i hvert Fald gjort et Forsøg paa sin Maade. Han stod for Alteret en Søndag og vendte sig saa til Menigheden med de Ord: „Jeg seer, I har det travlt med at gaa ud og ind her, — nu vil ogsaa jeg tage mig en Tur ud!“ Han løftede derpaa sin Præstekjole op, skred over Alterfoden og gik ud af Kirken, hvor han lod Menigheden vente en god Stund, før han kom tilbage¹⁾.

Vi har ovenfor seet, i hvilket Forhold Stibolt ved en enkelt Lejlighed stillede sig til Gjæstfrihedens skønne Pligt. Han var en ensom Mand og følte ikke Trang til Menneskers Selskab. Herpaa er der jo i Grunden intet at sige. Elisabeth Welhaven har benyttet denne hans Ejendommelighed paa den Maade, at hun har gjort ham til Kvindehader og ladet en ulykkelig Kjærlighed kaste sin Skygge over hans ensomme Liv. Af alt, hvad jeg hørte om ham, er der ingen Grund til at antage noget saadant. Han holdt Mænd saavel som Kvinder borte fra sin Præstegaard, der laa saa yderst bekvemt for Folk, der drog til og fra Bergen og trængte til en Hvilestund. At han havde en vis Forpligtelse til paa saadan Maade at tjene sine Medmennesker, synes aldeles ikke at være gaaet op for ham. Det hændte dog idetmindste 2 Gange, at forbirejsende Folk blev nødte til at bede ham om Husly. Vi kjender ikke til hvem der første Gang var saa ulykkelig. Den anden var hans Nabopræst, den milde og fromme Johan Fritzner Greve (død 18 Nov. 1883 som Provst og Sognepræst til Sund), der en Aften under en Provstevisitats paa Fjeld 1861 fortalte følgende. Han skulde fra Bergen sejle hjem til Hosanger og fik, da han var kommen vel ud Byfjorden en voldsom Storm, der gjorde det umuligt at naa frem til hans Præstegaard. Han var meget glad, da han ud paa Aftenen naaede Hammer, hvor han fortøjede sin Baad og gik op til Præstegaarden efter at have givet Skydsfolkene Ordre til at bære Nisteskrinet og de medbragte Sager op i Forgangen. Han kom ind og bad om Husly for Natten, da det ikke var muligt at komme længer, før Vejret blev bedre.

¹⁾ Provst Jacob Hvedings Meddelelse 1891.

Jo der var intet iveau, og han blev ført ind i Præstens Dagligstue og fik Plads i hans Sofa. Stibolt blev meddelsom. Gamle Historier kom frem, og Tiden gik. Greve havde haft en haard Rejse, og Storm og Uvejr havde hindret ham i at røre den medbragte Niste. Han var sulten og længtes især efter en Kop varm The, men der kom hverken vaadt eller tørt. Klokken blev baade 9 og 10. Greve lyttede anspændt, men der hørtes intet Fodtrin i Sideværelserne, intet, som kunde tyde paa Tilberedelse til et Aftensmaaltid. Stibolt var fremdeles meddelsom, og kom nu frem med en Historie om en anden Mand — jeg mindes ikke, om han var alene — der ogsaa af Uvejr var bleven nødt til at lægge op til Hammer. Da det led ud paa Aftenen, og Manden trængte til Mad, spurgte han, om han ikke kunde hente sin Nistetine op fra Baaden, og dette maatte han naturligvis meget gjerne. „Ah!“ — raabte Greve — „skal vi ikke tage en da capo af denne Historie?“ — Jo der var intet iveau. Greve gik selv ud i Gangen, tog sin Nistetine ind og forsynede sig — og vel Stibolt med — af dens Indhold. — — (Og dette er en Mand, som aldrig var beskyldt for Gjerrighed, og som efter sin hele Ungdomsudvikling var vel kjendt med det selskabelige Liv og dets Forpligtelser! Man maa antage, at hvad han vilde kun var paa den aller virksomste Maade at skrænke Folk fra sin Præstegaard, hvor han ikke havde Brug for nogen. Og han kan ikke have været nogen hjerteløs Mand. Da Provst Jens Hveding paa Lindaas var død (1828), var Stibolt den eneste af Provstiets Præster, som tog sig af hans Enke, hjalp hende med hvad hun trængte til af Skriveri, og det ikke blot for hende, men ogsaa for hendes Børn. Sin ensomme Præstegaard gjorde han til Asyl for den gamle Enke Madame Müller. Denne gamle Kvinde har intet at bestille med Husholdersken i Elisabeth Welhavens Skildring. Hendes Steddatters Søn Søløjtnant Lorentz Segelcke besøgte hende og fortæller i et Brev af 28 Juni 1831, at hun var en god og sagtomlig gammel Kvinde, der „aldrig havde andet at klage over Præsten end at han plagede hende angaaende Religionssager“. Heri var han imidlertid som ovenfor nævnt plagsom nok. Til al Lykke havde han ved

denne Tid faaet Hans Daae til Kapellan, og denne paatog sig Omsorgen for den gamle Kvinde. Han har vel ogsaa senere som Præst i Bergen bragt denne Stibolts Skoleenestilling ud i Publikum, hvor den altid kom frem, naar den forunderlige Hammer-Prest blev nævnt. Det var da Stibolts Øine begyndte at svækkes, han var saa heldig at faa en Kapellan, hvilket paa den Tid var vanskeligt nok. Er det saa, at det var Hans Daae, der var bleven Kandidat 5 Maaneder før han fyldte sit 20de Aar, som fulgte Biskop Neumann til Visitatsen paa Hammer 1828, saa maa vistnok Situationen have været ham saa fornøjelig, at han kunde faa Lyst til at se lidt nærmere paa de nnderlige Ting derude. Han havde netop fyldt sit 22de Aar, da han blev udnævnt (18 Febr. 1831). Da han kom ud til Hammer, anviste Stibolt ham Plads i sit rummelige Kontor nær ved Ovnene, gik saa et Par Skridt fra ham, standsede og sagde: „hertil er Kapellanens Plads, ikke længer!“ Daae, som var en meget livlig og munter Mand, har vistnok fundet dette meget fornøjeligt, mens vel neppe Livet derude kunde tilfredsstille ham i Længden. *Han* holdt ikke fremmede Folk borte fra sig og modtog af og til Besøg af sine Venner. Da Stibolt om Sommeren var dragen til Kjøbenhavn for at søge Hjælp for sine Øjne, var det vel ikke saa ganske sjelden at der kom Folk derud, og da han kom hjem, maatte han paa flere Maader mærke, at her var ført et nok saa muntert Liv. Dette gav Anledning til en heftig Scene. Daae holdt det ikke længer ud, og der var Plads til ham i Bergen, hvor han blev ansat som personel Kapellan ved Korskirken 31 Decbr. 1831.

Stibolt var en udmærket Fløjtespiller, men han havde intet Publicum. Foruden Fløjten havde han ogsaa en anden Tilbøjelighed, der var mindre poetisk. Han holdt af at gaa med en Malerkost og besmøre Væggene paa Gaarden med allehaande mer eller mindre regelmæssige Figurer. Da Klokkeren engang var i Byen, havde Stibolt fundet paa at oversmøre hans rød-malede Hus med hvid Farve, saa Manden blev yderst forbauset, da han kom hjem og saa Forvandlingen. En anden Gang havde han fundet paa at betegne sin Prestegaard ved over

Indgangsdøren at male en Hammer omslynget af noget, der skulde forestille en Efeugren. Han tog Klokkeren hen og spurgte, hvad han mente dette skulde betyde. Klokkeren maa have været en slu Fyr, blev staaende længe og betragtede det nøje, før han svarede: „jo, jeg ser nok, at der er en Hammer, og saa er der noget omkring, der ser ud som en Slange. Men Slangen er jo Djævelen, og kanske det skal betyde, at det er Djævelen, som regjerer paa Hammer nu om Dagen.“

Da Hans Daae var dragen fra Hammer, kunde Stibolt med sine svage Øjne ikke mere blive staaende i Embedet og søgte Afsked. Biskop Neumann har intet ufordelagtigt skrevet paa Ansøgningen, men paa det bedste anbefalet ham til Pensjon. Den blev indvilget 29 August 1832. Han flyttede saa over Fjorden til en Ø, hvor han paa et Sted, der kaldes Krabbeuren byggede sig et Hus, der væsentlig kun bestod af en nogenlunde stor Stue. Her indrettede han sig komfortabelt paa sin Vis og fandt vel, at han maatte hjælpe sig som han kunde, naar han ikke vilde have nogen Betjening. Han satte sin Seng paa Hjul og indrettede sig med Snorer og Taljer saaledes, at han kunde befordre sig selv liggende efter Omstændighederne til Kogeapparatet, Vadskeservanten o. s. v. Hans Selskab var hans Hunde. Han havde en Tid hele 4, der bar Navnene: Ponto, Basta, Spadille, Manille. Ponto var den første, som afgik ved Døden. Den blev begravet i Nærheden af Huset, og Stibolt rejste et Monument over den med Indskrift: „Her hviler den tro Hund Ponto“. Man mente, at disse besynderlige Hunde-Navne skulde være en Hilsen til Biskopen, der satte Pris paa en L'hombre.

Efter Elisabeth Welhaven skal Stibolt være bleven paa Krabbeuren i 6 Aar, derpaa være dragen til Østlandet, hvor han strax efter døde. Dette er ikke rigtigt. Muligens er hans Ophold i Krabbeuren indskrænket til 6 Aar, men til Østlandet har han — efter Optegnelser i Familjen — ikke begivet sig før paa Foraaret 1845. At den ensomme Mand ikke har været ligegyldig for sine Slægtninge og Venner sees jo klart nok af hans løjerlige Avertissement fra 1827, og at en Lyst til at gjense dem kan være bleven saa stærk hos ham nu, da han begyndte

at blive gammel, er rimeligt nok. Om hans Ophold i Drammen eller Kristiania har intet kunnet opspores uden hans sørgelige Udgang. I Bergen og Nordhordland antog hans Bekjendte fra gamle Dage, at han var omkommen ved Badning, og at Fortællingen om at han havde druknet sig, var en Gjætning bygget paa hans besynderlige Væsen¹⁾. I Familjens Optegnelser heder det imidlertid, at han en Dag i August 1845 ved Sjursøen styrtede sig fuldt paaklædt i Søen. Lorentz Dietrichsen har endnu mere: at han gik ud fra Baaden med Stene i Lommerne efter at have spurgt Færgemanden, om han havde seet nogen svømme med Klæder paa. Jeg har spurgt Dietrichson, hvor han havde dette fra, men han kunde blot erindre, at han havde hørt det. Det er ikke rimeligt, at den mørke triste Mand skulde have gjort et saadant Nummer ud af sin sørgelige Beslutning. Det samme gjælder vel den Antagelse, at han før Selvmordet skulde have sendt sin Eftermand en Meddelelse, hvori han „glædede ham med den Underretning, at nu var Hundepresten druknet i Bjørviken“. Sognepræst Dietrichson indberettede først Dødsfaldet 23 September, da Stibolt havde været død i mer end 1 Maaned, og han var en altfor punktlig Embedsmand til, at han skulde sidde længe inde med en saadan Underretning. Underligt nok har han intet herom i sin Kopibog. Han har maaske sendt det anonyme Brev — thi et saadant har efter hvad der kjendes i Familjen virkelig været der — til Biskopen og ladet det blive dermed. Stibolts Lig blev draget op ved et Vad 9 Decbr. og begravet paa Oslo Kirkegaard 18 Decbr. 1845. Dødsdagen kjendes ikke, men antages at være en Dag midt i August. Akers Politiprotokol fra den Tid har det ikke været muligt at komme til. Der maa vel findes noget om Ligskuet, der kunde bevise om her forelaa et Selvmord eller ikke.

Stibolts Hus i Krabbeuren blev kjøbt af Dr. M. Sars og flyttet til Manger, hvor Sars trængte til et eget Hus, hvor han kunde opbevare sin Samling og drive sine Studier uforstyrret. Familjen kaldte det efter den tidlige Ejer „Bolten“. Da Sars

¹⁾ Saaledes Provst Jacob Hveding 1891.

forlod Manger, blev det købt af Lensmand Heiberg, der ved Tilbygning indrettede det til Familjebolig. Det staar vel saaledes endnu.

Nogle Bidrag til Slægten Tuxens¹⁾ Historie i det 16de og 17de Aarhundrede.

Ved Kaptajn **A. Tuxen.**

I Aaret 1888 udgav forhenværende Direktør ved Orlogsværftet, Nicolai Elias Tuxen, i Anledning af sit Guldbryllup „Slægten Tuxen“²⁾, efter at han 5 Aar tidligere paa Hundredeaarsdagen for sin Faders Fødsel havde udgivet „Peder Mandrup Tuxen og hans Efterkommere“³⁾.

Den i Aaret 1891 afløede Forfatter var i Ordets smukkeste Forstand Familiens Hoved og nærede den mest levende Interesse for alt, hvad der vedrørte den talrige Slægt, hvis ældste Mand han var. Denne stærke Følelse af at være „Stammehøvding“ gav sig Udslag paa mange Maader, saaledes ogsaa ved Udarbejdelsen og Udgivelsen af ovennævnte Bøger, der kun vare bestemt for Familiens Medlemmer. Han var imidlertid i en fremrykket Alder, da han begyndte paa disse personalhistoriske Arbejder, der laa hans tidligere Virksomhed saa fjærnt som vel muligt, og Resultatet er, set fra et personalhistorisk Standpunkt, ikke heller blevet synderlig tilfredsstillende. Om arkivalske Undersøgelser er der ikke Tale, end ikke for de senere Slægtleds Vedkommende, og de „ældre Familieoptegnelser“ indskrænke sig til Breve

¹⁾ Navnet Tuxen afledes af det i det sydlige Slesvig tidligere meget almindelige Fornavn Tucke (Tuko, Tyge). Formen Tuckesen er allerede i det 16de Aarhundrede gaaet over til Tuxen (Aktstykker i Statsarkivet i Slesvig), og Navnet er meget tidligt bleven et fast Familienavn, hvis Bærere til midt i det 18de Aarhundrede foran dette Efternavn have ført et af Faderens Fornavn afledet Patronymikon.

²⁾ Slægten Tuxen. Samlede efter ældre Familieoptegnelser og Meddelelser fra Familiens Medlemmer. Ved Nicolai Elias Tuxen, fhv. Direktør ved Orlogsværftet. Trykt som Manuskript. Kjøbenhavn 1888. (43 S. S. 4°).

³⁾ Peder Mandrup Tuxen og hans Efterkommere. 1783—1883. o. s. v. s. o. Kjøbenhavn 1883. (76 S. S. 4°).

og Dagbøger, der alle stamme fra det 19de Aarhundrede. Imidlertid er de 3 sidste Generationers Historie ret udtømmende behandlet, selv om mangt et Bidrag, der med ringe Ulejlighed kunde have været hentet i Arkiverne, paa Grund af Forfatterens Mangel paa Kendskab til utrykte Kilder, er bleven ubenyttet. For de ældre Slægtleds Vedkommende har det benyttede Materiale været ganske overordentligt magert: Lengnicks Stamtavler og Wibergs Præstehistorie, det er omtrent det hele. Deres Historie er da ogsaa meget summarisk behandlet paa 2 Sider. Det vilde vel ikke være forbunden med uoverkommelige Vanskeligheder at tilvejebringe et adskilligt fyldigere Stof til Slægtens Historie i det 18de Aarhundrede, men da denne formodentlig kun vil interessere Familiens Medlemmer, skal jeg indskrænke mig til at give nogle nye Oplysninger om Slægten i det 17de Aarhundrede og til at fremsætte og saa vidt muligt begrunde nogle Hypoteser om dens Oprindelse.

I „Slægten Tuxen“ nævnes *Søren Pedersen Tuxen* som den nulevende Families Stamfader, og om ham, hans Hustru og Børn gives nogle ufuldstændige, til Dels urigtige Oplysninger, idet „Præstehistorien“ ikke engang fuldt ud er benyttet. Disse Oplysninger skulle nedenfor blive supplerede og korrigerede.

Søren Pedersen Tuxen blev 1655 Student fra *Vordingborg Skole*¹⁾ og er saaledes rimeligvis født omkring ved 1635. Den 25de Juni 1661 fik han kongeligt Brev paa, „at han fremfor nogen anden maa bekomme og nyde Asminderød og Grønholt Præstekald“²⁾. Den unge „studiosus“ maa have haft formaaende Forbindelser, siden han, næppe 30 Aar gammel, er kommen i Besiddelse af saa stort et „Stykke Brød“; det havde han da ogsaa, idet han var *Fætter til Lorentz Tuxen*³⁾, dengang For-

¹⁾ Universitetsmatriklen I, 259.

²⁾ Sjæll. Reg. ²⁵/₆ 1661.

³⁾ Ved Behandlingen af Hr. Søren's Dødsbo 1678 optræder „salig Hr. Søren's Fætter“, Kgl. Majestæts Hofkammererer m. m. Lorentz Tuxen som Formynder for flere af den Afdødes Børn. (Skifteprotokol for Lyng-Kronborg Herreds gejstlige Jurisdiktion. Prov. Ark. for Sjælland m. m.). Hidtil har man ikke vidst, at der var nogen Forbindelse mellem Lorentz og Søren Tuxen. I Christensens Hørsholms Historie, 369, erklæres bestemt, at de ikke vare beslægtede.

valter paa Dronningens Gods Hørsholm. Dronning Sofie Amalie, der ofte boede paa Ebbekøb ved Asminderød, og som havde sin Stol i Kirken¹⁾, har naturligvis haft stor Indflydelse paa Kaldets Besættelse, og det er meget rimeligt, at hun har tillagt sin højt betroede „Fuldmægtigs“²⁾ Anbefaling stor Vægt.

Det er næppe tvivlsomt, at Lorentz Tuxen har skaffet sin unge Fætter Embede, og det er højst sandsynligt, at han ogsaa har hjulpet ham med at faa en Hustru. Den 11te Juli 1664 faar Sognepræsten til Asminderød nemlig kongelig Tilladelse til uden Trolovelse og Lysning at ægte *Christine Johansdatter*³⁾, der var Stofdatter af *Ingror Lassen*⁴⁾, dengang Godsforvalter paa Gisselfeldt, hvor Lorentz Tuxen samtidig fungerede som Godsinspektør⁵⁾.

I Asminderød havde Hr. Søren rig Lejlighed til at ongaas Patrioterne fra Svenskekrigen. Lorentz Tuxen besøgte ofte den lille Landsby, hvor han ogsaa døde i Aaret 1682⁶⁾, og *Hr. Henrik Gerner* i Birkerød kom naturligvis jævnlig sammen med sin „Herredsbroder“. hvis Dødsbo han siden var med til at ordne⁷⁾; medens *Hans Rostgaard* paa Krogerup endog var Hr. Sørens Sognehjælp og synes at have staaet paa en god Fod med sin Sjælesørger. Han betroede ham saaledes en Sum paa 100 Sletdaler, der altid skulde blive ved Kaldet, og hvis Rente skulde anvendes til Fordel for Sognets Fattige⁸⁾. I det hele lader det til at Præsten i Asminderød har levet under ret behagelige Forhold, skønt hans Familie voxede temmelig stærkt, og skønt hans Embedstid faldt i en i økonomisk Henseende vanskelig Periode. Krigen 1657—60 havde medtaget Egnen en Del, og den skaanske Fejde stillede store Krav til Skatteydernes Pung. Saaledes maatte

¹⁾ F. I. Meier: Efterretninger om Fredensborg Slot o. s. v., 1.

²⁾ Saaledes benævner L. T. sig selv, jfr. Christensen: Hørsholms Historie, 362.

³⁾ Sjæll. Tegn. ¹¹/₇, 1664.

⁴⁾ Forn. gejstl. Skifteprotokol.

⁵⁾ Rasmussen: Gisselfeldt, 431.

⁶⁾ Christensen: Hørsholm, 368.

⁷⁾ Forn. gejstl. Skifteprotokol.

⁸⁾ Lynges Kronborg Herreds Provstebog ¹¹/₁₂, 1673 (Prov. Ark. f. Sjæll. m. m.)

han 1676 levere paa Kronborg 3 Tdr. Rug, 8 Tdr. Byg og 8 Tdr. Havre, medens han Aaret efter maatte betale 15 Dlr. 1 $\frac{1}{2}$ i Krigsstyr og 20 Dlr. i Dragonstyr¹⁾. Desuden havde han tilladt sig den Luxus ikke at ægte Formanden, Hr. Rasmus Jørgensen Munccks Enke, Margrethe Frederiksdatter Quist, hvilken Flothed han lige til 1670 maatte betale med en aarlig Pension af 2 Pund (40 Skpr.) Rug, 2 Pund (48 Skpr.) Byg, 10 Skæpper Havre, 10 Gæs, 10 Lam, 1 Kalv, 3 Sider Flæsk og 24 Sletdaler²⁾.

Trods alt dette efterlod Hr. Søren ved sin tidlige Død den 13de Februar 1678 ikke saa ganske lidt timeligt Gods. Rigtignok fandtes der i hans Bo kun 76 Rdlr. 3 $\frac{1}{2}$ i rede Penge, og rigtignok vare den salig Mands Gangklæder baade slidte og bødede, men han besad over 200 Lod forarbejdet Sølv, et ret godt Bibliotek med en stor Samling adelige Ligprædikener, et godt Indbo og en stor Kvægbesætning. Præstegaardens talrige Værelser vare godt monterede; der fandtes Pragtstykker som en Jernovn med Messing Knapper og Fødder, et Sejerværk, Dynger af Uldent og Linned og fremfor alt et Utal af Senge med Masser af Dyner, Lagner, Puder og Hynder baade blomstrede og broderede, baade af Olnerdug og Skind, ja endog af Silke. I Staldene stod 27 Heste og Føl, 44 Stykker Hornkvæg, 31 Faar og Lam, 23 Svin og Grise. Boets Værdi gik op til henad 3000 Dlr., og da Gælden var betalt, fik Enken for sin Part 485 Dlr., medens Sønnerne hver fik 121 Dlr. 1 $\frac{1}{2}$, Døtrene det halve³⁾. Denne Arv var vel ikke ret stor, men Hr. Sørens Efterladte kom ikke i Nød, Enken blev „forsørget udi Kaldet“, en Lykke hun ikke kan have nydt ret længe; thi 1684 havde Eftermanden, Hr. Jens Wind, faaet Bugt ikke blot med hende, men ogsaa med hendes Efterfølgerske Anna Nielsdatter⁴⁾. For Børnene blev der sørget paa forskellig Vis; de vare ved Faderens Død 6 i Tallet⁵⁾.

¹⁾ Ibidem.

²⁾ Forn. Provstebog.

³⁾ Forn. gejstl. Skifteprotokol.

⁴⁾ Wiberg I, 108.

⁵⁾ I „Slægten Tuxen“ nævnes kun de 2 Sønner tilmed efter Lengnick i urigtig Følgeorden.

1. *Dorthe Sørensdtr. Tuxen* var født o. 1666¹⁾; hun kom i Huset hos Sognepræsten i *Øster Egesborg*, Baarse Herred, Hr. *Peder Pedersen*, der paatog sig uden Vederlag at forsyne hende med „nødtørftig Kost og Klæder“, saa længe han og hans Hustru levede. Han havde siddet i Embedet siden 1649 og var vel sagtens en ældre Mand; han vilde heller ikke være hendes Formynder, „da han med andet Formynderskab var besværget“. Kun 2 Aar senere befriede Døden ham for hans Forpligtelser, men forhaabentlig har Hustruen levet, indtil Dorthe blev forsørget af Sognekapellanen i Nakskov, Mag. Søren Jensen Kaalund, med hvem hun levede i barnløst Ægteskab til hans Død i Aaret 1711; selv døde hun 1719²⁾).

2. *Peder Sørensen Tuxen*, fra hvem den nu eksisterende Slægt Tuxen nedstammer, kan være født o. 1668³⁾. *Lorentz Tuxen*, der var avanceret til „Kgl. May. Hof Camererer og Vicepræsident i Hofretten“, blev hans Formynder og anbragte ham hos Hr. Jens Wind, der snart blev hans Stiffader. Han blev 1689 Student fra Frederiksborg Skole⁴⁾, cand. theol. 1693, og blev den 7de August 1697 kaldet til Sognepræst for Kornum og Løgsted, Viborg Stift⁵⁾, hvor han døde den 1ste Juni 1737. Han var gift med Anna Cathrine Hansdtr. Figenskov, der skænkede ham 7 Sønner og 7 Døtre⁶⁾).

3. *Anna Kirstine Sørensdtr. Tuxen* var født o. 1671. Hun kom i Huset hos Moderens Stiffader Sr *Ingvor Lassen*, nu Forvalter paa Sæbygaard. Om hendes senere Skæbne vides intet.

4. *Johan Sørensen Tuxen* var født o. 1674. Ligesom Broderen blev han i Præstegaarden under sin Formynder Hr. Jens Winds Beskyttelse. I Aaret 1695 blev han Student fra Frederiksborg Skole⁷⁾, og 1707 blev han Sognepræst til Ramme i Vand-

¹⁾ I det følgende er forn. gejstl. Skifteprotokol anvendt som Kilde m. H. t. Børnenes Alder; den angiver dog kun i hvilket Aar de 1678 befandt sig.

²⁾ Wiberg II, 424, hvor 1656 fejlagtig angives som hendes Fødselsaar.

³⁾ Wiberg II, 248 har ²⁾, 1667, Lengnick 1665, „Slægten Tuxen ²⁾, 1665.

⁴⁾ Univ. Matr. II, 171.

⁵⁾ Jyske Registre ¹⁾, 1697.

⁶⁾ Wiberg II, 248.

⁷⁾ Univ. Matr. II, 211.

fuld Herred. Han nævnes flere Gange i Sagen mod den bekendte Justitsraad Severin Rasmussen, der var gift med Lorentz Tuxens Datter Sofie Amalie; 1707 fik han saaledes nogle Papirer udleverede af Justitsraadens Bo¹⁾, og Aaret efter reddede han sin Mødrenearv, 80 Dlr., som indestod deri²⁾. Han er formentlig død 1711 uden Afkom³⁾.

5. *Sofie Margrethe Sørensdtr. Tuxen*, født o. 1675 kom i Huset hos sin Formynder, Lorentz Tuxens Svigersøn, „ærlig, højagtbar, vis og velfornemme Mand *Henrik Meinke*, Kgl. May. Fiskemester over København, Kronborg og Frederiksborg Amter“. Denne, der var den ovenfor omtalte Sofie Amalies første Mand, var tillige Amtsforvalter i Frederiksborg. Han døde imidlertid allerede 1681⁴⁾, og det er ikke lykkedes at opspore, hvad der blev af hans Myndling.

6. *Ingeborg Sørensdtr. Tuxen* født o. 1677 blev af sin Formynder, Lorentz Tuxen, anbragt i Præstegaarden. Hun skal være død 1711 efter at have været gift med Præsterne i Bloustrød Hr. Niels Jensen Søby og Hr. Mikkell Christensen Yttericht⁵⁾. Derimod kan hun næppe, som Wiberg, om end med Reservation, angiver, inden hun kom til Bloustrød, have været gift med Hr. Jens Wind i Asminderød, der jo var hendes Stiffader.

Efter at der saaledes nogenlunde er gjort Rede for Hr. Søren og hans Børn, skal der gøres et Forsøg paa at finde en Fader til Førstnævnte. Wiberg formoder, at han er Søn af Hr. Peder Lauritsen Tuxen, der 1649 døde som Præst i Værløse, Smørum Herred⁶⁾, men denne Gisning har ingen Sandsynlighed for sig. Præsten i Værløse havde næppe fundet paa at sætte sin Søn i Vordingborg Skole, og desuden var denne Præst i Følge Muus' Katalog over de sjællandske Præster født i København⁷⁾, medens det er rimeligere at søge Hr. Sørenes Forfædre

¹⁾ Christensen, Hørsholm, 368.

²⁾ Severin Rasmussens Skifte (Prov. Ark. for Sjæll. m. m.)

³⁾ Wiberg II, 576.

⁴⁾ Person. Tidsskr. 2, II, 291.

⁵⁾ Wiberg I, 174.

⁶⁾ Wiberg III, 645.

⁷⁾ Musenii Catalogus etc. S. 31. (Gl. Kgl. Saml. 2990) taler endda kun om „*Petrus Laurentii Hafniensis*“ og kalder ham ikke engang Tuxen. Imel-

i Sønderjylland, hvor hans Fætter Lorentz Tuxen jo var født. Heldigvis har Wiberg en Præst, der udmærket godt kan være Fader til Hr. Søren og Farbroder til Lorentz Tuxen. Denne Mand er Hr. *Peter Lorentzen Tuxen*, fra 1631—49 Sognepræst til *Øster Egesborg* ved Vordingborg¹⁾; han er født ved Flensborg²⁾, medens Lorentz Tuxen kom til Verden paa Søgaard ikke langt fra samme By. Nu bliver det ganske naturligt, at Hr. Søren er bleven Student fra Vordingborg, og nu bliver det forklarligt, at Præsten i Øster Egesborg, Hr. Peder Pedersen, har taget Dorthe Sørensdatter i Huset; han har jo været hendes Bedstefaders Eftermand i Embedet og vel sagtens ogsaa i Ægteskabet. Der kan saaledes næppe være Tvivl om, at Søren Pedersen Tuxen er kommen til Verden i Øster Egesborg og ikke i Værløse.

Om Hr. Peter Lorentzen Tuxen giver Universitetsmatriklen³⁾ mod Sædvane nogle biografiske Oplysninger; der fortælles nemlig, at han i „Kejserkrigen“ (30 Aarskrigen) kom her til Danmark med andre Flygtninge. I nogen Tid ernærede han sig som Lærer for unge Adelsmænd, den 6te November 1630 opnaaede han „sacri profectus testimonium“ (tog Attestats), og den 30te Juli 1631 „gav han sit Navn til Akademiet, da han skulde indvies til sit hellige Kald“.

I Matriklen kaldes Hr. Peter „Saleno Holsatus“. Dette forhindrer ikke, at han kan være Sønderjyde; thi Benævnelsen Holsatus bruges som bekendt i Flæng om Slesvigere og Holstenere; men den første Del af Nationalitetsbetegnelsen er vanskeligere at forklare. I Flensborgs Omegn findes kun en eneste Lokalitet, hvis Navn med nogenlunde Rimelighed kan tænkes at have tjent som Stamme for „Saleno“; det er *Saland*, et Par

lem Asminderød og Værløse Præster har der dog været nogen Forbindelse, idet M. Peder Jensen Bircherød, der fra 1649—73 var Præst sidstnævnte Sted, havde betroet Hr. Søren nogle Børnepenge, tilhørende hans Søsterdatter, Johanne Nielsdatter, Datter af Hr. Niels Sørensen Quist til Meelby, Strø Herred (forn. gejstl. Skifteprotokol). Det skal tilføjes, at Hr. Søren Formands Enke hørte til Slægten Quist.

¹⁾ Wiberg kalder ham *Lauritsen*, men hos Muus hedder han *Laurentii*.

²⁾ Wiberg I, 300, jfr. Muus 41.

³⁾ Universitetsmatriklen I, 107.

Smaasteder i Sønderballe, $1\frac{1}{4}$ Mil Nord for Kappel¹⁾); men selv om denne Forklaring i sproglig Henseende kan være nogenlunde tilfredsstillende, saa bliver det mindre forklarligt, at en Husmands-søn fra Angel har kunnet komme til at studere ved fremnede Universiteter, hvad Peter Lorentzen Tuxen upaatvivlelig har gjort, og lige saa uforstaaeligt bliver det, at hans Broder, Lorentz Tuxens Fader, har kunnet ægte Søgaard's Ejerinde, som nærmere nedenfor vil blive omtalt.

Uden at være altfor dristig tør man vel antage, at Hr. Søren og Vicepræsident Lorentz Tuxen have været Søkende-børn, og at sidstnævnte har været opkaldt efter den *Lorentz Tuxen*, der utvivlsomt var førstnævntes Bedstefader. Vicepræsidentens Fader hed i øvrigt *Tycho (Tucke) Tuxen* og var „af Sehegardten udi Holsten“²⁾. Denne Gaard, som er identisk med Søgaard i Husby Sogn og Herred, $1\frac{1}{2}$ Mil Sydost for Flensborg³⁾, var oprindelig en biskoppelig „Meyerhof“ og hørte til det schwabstedtske Strøgods. Slesvigs Bisp, Christian IV Broder Hertug Ulrik, skænkede den til sin Hauptmand paa Bützow, Nickel Lode, med Ret til Jagt, Fiskeri og Skovhugst til eget Brug, og denne afstod 1616 med Hertugens Minde ved en den 22de April konfirmeret „Specialkontrakt“ Godset til Nis Madsens 40aarige Enke Marine, ved hvis Død det skulde gaa over til en af hendes Døtre⁴⁾. Marine giftede sig imidlertid snart med Tucke Tuxen, og den 31te August 1618⁵⁾ fødte hun Sønnen Lorentz, der ved Faderens Død overtog Ejendommen. Den 4de Maj 1650 stadfæstede Kong Frederik III for sin „Hofniarskalk Adam Heinrich Pentz forrige Tjener, Lorentz Tuxen“ de Marine tildelte Privilegier, hvortil kom Frihed for Afgifter, Byrder og

¹⁾ Schröder: Hertugdømmet Slesvigs Topografi 2det Oplag, 453 (dansk Oversættelse). Saland nævnes ikke i Traps Slesvig.

²⁾ Jfr. Indskriften paa en Tavle, som Lorentz Tuxen lod opstille i Birkerød Kirke til Minde om sin i 1661 afdøde Moder Maren (Marine), afr. i Hørsholms Historie, 362. Tavlen, der er prydet med meget naive Malerier, staar endnu (1896) i Sakristiet.

³⁾ Schröder, 463. Trap, 483.

⁴⁾ Acta betreffend das Gut Seegaard im Amte

{	Gottorp	[Treyaharde]
}	Schwabstedt,	

(Statsarkivet i Slesvig).

⁵⁾ Christensen: Hørsholm, 362.

Hoveri, og den 15de November 1660 konfirmeredes disse yderligere af Hertug Christian Albrecht, der efter Freden i København var Herre over Schwabstedt. Allerede 1665 afstod imidlertid Lorentz Tuxen Søgaard til sin Søsters¹⁾ Mand, Jes Wree (Wrede), og den 20de Februar 1666 gik Hertugen ind paa, at den nye Ejer beholdt de gamle Privilegier²⁾.

Om den ældre Lorentz Tuxen vides aldeles intet, og videre end til ham kan Stamtavlen ikke med nogenlunde Sikkerhed føres; men hvis man tør vove sig ind paa Hypotesernes Vej, kan man komme endnu et Skridt tilbage. Det er det famøse „Saleno“, der giver Anledning til en dristig Gisning, der i øvrigt ikke skyldes mig men Geheimearchivrath Hille i Slesvig. Da jeg spurgte ham, hvoraf han vilde aflede „Saleno“, svarede han, at han antog, at det kom af *Salzau*³⁾, og denne Antagelse er senere tiltraadt af Universitetsmatriklens Udgiver, Overbibliotekar Birket Smith. Det kan da heller ikke nægtes, at Afledningen i sproglig Henseende ser plausibel ud, og det lykkedes desuden let at finde en Forbindelse mellem Navnet Tuxen og Salzau, idet Daniel Rantzau, der 1588 købte Godset⁴⁾, i sin Tjeneste havde en Flensborger ved Navn *Peter Tuxen*⁵⁾, der som Forvalter og „Schrivaye“ (Skibsskriver) sejlede paa Spanien med hans Skib „Die heilige Dreifaltigkeit“. Det var en anstrængende og farefuld Tjeneste, men Peter Tuxen varetog sin Herres Interesser saa „ehrlich og getreulich“, at denne ikke vilde af med ham, da han træt af det besværlige Søliv søgte sin Afsked. For at formaa Tuxen til at foretage endnu en Rejse lovede Rantzau

¹⁾ Skal vel være Halvsøster.

²⁾ Acta betreffend das Gut Seegard.

³⁾ Godset Salzau ligger i det kielske adelige Distrikt i Sognet Selent 2 Mil Øst for Kiel.

⁴⁾ Voss Excerpter i Rigsarkivet. Schröder har i Topographie d. Herzogthums Holstein II, 300, angivet Aaret 1580, men det er næppe rigtigt, da Rantzau endnu 1588 kun kalder sig „Erbgesellen auf Sehegardten“, medens han senere kaldes „zu Salzau“.

⁵⁾ Denne og alle de følgende Efterretninger om Slægten Tuxens Forhold til Salzau findes i: Procesacte vom Landgericht. Dorothea Tuxen, Peter Tuxen zu Flensburg hinterlassene Wittib ctra Hans Rantzau zu Salzau. (Statsarkivet i Slesvig).

den 11te Marts 1587 „aus freyen guten willen und besonderen gunsten und gnaden zu ergetzung deßelben geleisteteten dienstes“ at skænke ham en Sextendedel af Skibet med Tilbehør. Skulde der tilstøde Skibet noget, eller skulde det blive solgt, stod Løftet lige fuldt ved Magt, og „Schrivayen“ skulde have fuld Raadighed over sin Skibspart¹⁾. Rejsen blev tiltraadt og lykkelig fuldendt, men Rantzau døde den 12te August 1589²⁾, efter at have solgt Skibet til en Borger i Flensborg, Wilhelm Vallentien, for 6000 Mark lybsk, en i hine Tider meget betydelig Sum³⁾. Tuxen fik ikke sin Part udbetalt, og det synes i det hele, som om Familien Rantzau har haft Mangel paa rede Penge; thi under 14de Januar 1600 erklærer Rantzaus Enke Dorothea Ahlefeldt⁴⁾, der indtil 1594 havde besiddet Salzau, men som nu boede i Kiel, at hun var „schuldig tho geuende“ til Tuxens Hustru „*Dorotheu Schriwaye*, 30 Rthlr. die ick ihr von ihrem Brautschatz nachständig vndt schuldig bin“. Det har vistnok været en gammel Gæld; thi allerede 1587 synes Peter Tuxen at have været ude over Ungdomsaarene, men skønt Dorothea Ahlefeldt lovede og svor ved sit „wahren worde und guede Glaube“ at betale Pengene „up den Ostern“, var Gælden endnu ikke betalt i Aaret 1617.

Hvornaar Tuxen døde, vides ikke, men han synes at have levet endnu 1600, da hans Hustru i Dorothea Ahlefeldts Brev ikke omtales som Enke. Han gik imidlertid i Graven uden at have faaet sin Skibspart udbetalt, men hans „arme, elende, trostlose und verlaßene Wittwe“ vedblev i en Aarrække at bestorme Hans Rantzau med Anmodninger om at betale Forældrenes Gæld. Denne, der fra 1594 til 1647 var Herre paa Salzau, gjorde vel intet Forsøg paa at benægte Fordringernes Rigtighed, men han trak Sagen ud i det uendelige. Til sidst tabte Doro-

¹⁾ Haandskrivelse fra Daniel Rantzau, dateret Sehegardten 11/3 1587.

²⁾ Schröder: Holstein, 300.

³⁾ Aabent Brev fra Magistraten i Flensborg 22/11 1615.

⁴⁾ Det var som hendes Mand, at Daniel Rantzau kaldte sig „Erbgeseßen auf Sehegardten“ d. v. s. det Ahlefeldtske Søgaard, der ikke maa forveksles med den schwabstedske Gaard af samme Navn.

thea Schrivaye Taalmodigheden; støttet af Siewert v. d. Wisch til Dampe og Grønholt, hvem hun tjente som Oldfrue, bad hun den 29de Juni 1617 „demütigst und demütiglig“ Kongen og Hertugen, om de „gnädigst und gnädiglich“ vilde skaffe hende Ret. Hans Rantzau blev da under 2den Juli stævnet til at møde for Landretten. Endnu den 10de September beklager Peter Tuxens Enke sig over, at Hans Rantzau ikke vil give hende, hvad der med Rette tilkommer hende, men herefter forstumme Klagerne; og det tør maaske antages, at Herren til Salzau af Landretten er bleven dømt til at betale, da Dorotheas Papirer, som endnu foreligge, vare i den ønskeligste Orden. Selve Dommen har ikke været til at opdrive.

Hvis man nu vil være meget dristig, kan man opstille den Gisning, at Peter Tuxen „Schrivaye“, har været Bedstefader til Hr. Peter Tuxen til Øster Egesborg; man kan formode, at han med Familie efter Daniel Rantzaus Død har boet paa Salzau, idet han paa en eller anden Maade er vedblevet at tjene Familien Rantzau, og at vor „Saleno-Holsatus“ er født her. Man kan vel ogsaa opstille den endnu dristigere Hypotese, at Hans Rantzau er bleven dømt til at betale de skyldige Summer, der med Renter maa være løbne op til over 500 Mark lybsk, at han ikke har kunnet opdrive de fornødne rede Penge, at han har maattet afstaa eller pantsætte til Familien Tuxen en Gaard paa Godset, og at den senere Præst til Øster Egesborg som Dreng har boet der, og har kaldet sig derefter; i saa Fald kan han godt være født ved Flensborg. Hvis Dorothea har faaet sit Tilgodehavende udbetalt, er der i alle Fald kommen Penge i Familien, og det kan forstaaes, at en Sønnesøn har kunnet studere og en anden ægte Søgaards Ejerinde.

Som sagt Hypotesen er dristig, men helt fri Fantasi er den ikke. Omstaaende Stamtavle gør ikke Fordring paa at være autentisk, da det ikke har været muligt at opdrive en eneste Kirkebog, men umulig er den ikke. Saa meget er i alle Tilfælde sikkert, at den nulevende Slægt Tuxen hører til samme Familie som den berømte Patriot Lorents Tuxen, og at den har sin Rod i Sønderjylland.

Peter Tuxeu — 1580 — * Dorothea.

Lorentz Tuxen

Peter Lorentzen Tuxen, † 1649

Tucke Tuxen,
* o. 1617 Marine, f.
o. 1577, † 1661.

Søren Pedersen T., † 1678, * Christine Johansdtr.

Lorentz T., f. 1618,
† 1682, * 1) Chri-
stine Jostens, † 1678,
2) Maren Momsen.

Dorothea Sørensdtr. T., f. o. 1666, † 1719, * Søren Jensen Kaalund.	Peder Sørensen T., f. o. 1668, † 1737, * Anna Cathr. Hansdtr. Figenskov.	Anna Christine Sørensdtr. T., f. o. 1671.	Johan Sørensen T., f. o. 1674, † o. 1711 (?)	Sofie Margrethe Sørensdtr. T., f. o. 1675.	Ingeborg Sørensdtr. T., f. o. 1677, † o. 1711, * 1. Niels Jensen Søby, 2. Mikkel Christensen Ytterich.	1. Sofie Amalie, * 1. Henrik Meincke. 2. Severin Rasmussen.	1. Christian.
---	--	---	--	--	--	---	---------------

Bidrag til Hr. Hans Johansen Lindenovs Historie.

Ved Arkivar, Dr. phil. O. Nielsen.

Om Hr. Hans Lindenov til Iversnæs, Befalingsmand paa Kalundborg, der var gift med Christian IV's Datter Elisabeth Augusta, synes der ikke at være mange Oplysninger udover hans uheldige Ægteskab. Et groft Brev fra ham til hans Hustru og et andet fra hende til Søsteren Leonora Christina, der ere meddelte Danske Saml. 2, R. II, 313 flg. af S. Birket Smith, vidner om deres daarlige Forhold, men dog især om Konens uheldige Egenskaber. I Satiren „Fru Kirsten Munks Ballet“ (D. Saml. VI. 357) skildres han som Svirebroder. Han afskedigedes fra Lenet 25. Marts 1658 og døde i Kjøbenhavn 29. Maj 1659, hvor hans Kiste længe stod i Koret i S. Nikolaj Kirke. 11. Juni bevilgede Kongen, at Begravelsen maatte opsættes, saa længe Arvingerne ønskede, og at Ligstuen maatte drages med hvidt.

Af nedenfor meddelte Breve oplyser Nr. 1, hvorledes han blev bedraget af en Landløber, som han havde taget til Huslærer, og Nr. 2 de vanskelige Forhold i hans Len i Begyndelsen af Krigen 1657, idet det viser, hvorledes vore egne Soldater huserede som Fjender, og hvor

lidet der var sørget for Kysternes Forsvar mod Svenskerne. Endnu 3. Juli 1658 fik Ritmester Brocklef en Irettesættelse, fordi han ingen Justits holdt i sit Kompagni, der var indkvarteret i Kalundborg, saa Borgerne bleve ilde trakterede.

1.

Eftersom jeg underdanigst har bekommet K. M. min aller-naadigste Herres naadigste Befaling mig at erklære imod den overleverede Supplication over mig af en, som lader sig kalde *Carl von Kœllen*, saa takker jeg H. K. M. paa det allerunderdanigste, at mig den Naade maatte bevises, jeg den letfærdige Kompans Angivende maatte faa at vide. Belangende forbemeldte Person, da kom han hid til Byen for nogle Aar siden og begærede, at jeg vilde tage ham udi Tjeneste, hvorpaa jeg lod ham fordre til mig, og da berettede han, at formedelst han havde paataget sig den Lutherske Religion, var han bleven meget forfulgt og havde lidt meget ondt, hvorover jeg havde Medynk med ham. Han berettede ogsaa, han vidste saadan en Methodum och informandi modum, Ungdommen tjenlig, at han vilde i en kort Tid bringe mine Børn til den Profekt, at jeg skulde takke ham, hvorpaa jeg ham mine Børn betroede.

I Førstningen var han flittig med dem og holdt sig stille, hvilket behagede mig vel, og derfor i Steden, at jeg kun havde tilsagt ham aarligen til Løn 100 Sletdaler, gav jeg ham 100 Rigsdaler, men da han havde faaet gode Klæder paa Kroppen og var vel opfedet, thi den Tid han kom hid, som enhver vel veed, da saa han ilde ud, og hans Klæder duede ikke meget, gav han sig til daglig Sværmen og Drikken og derover for-sømmede mine Børn, og om Natten, da han billig burde at ligge i Skolen hos Børnene, laa han i Byen; i hvilke Huse han laa, ved han selv bedst, thi han laa ikke uden Slotsporten om Nattestide for det gode, han vilde gøre.

Der jeg dette hans slemme Levned fornam, lod jeg ham sige, saa og selv med gode advarede ham, han saadant skulde afstaa, thi jeg det ingenlunde vilde lide, hvorover han sig højlig besværede og sagde, man vilde holde ham saa strengt som en Skoledreng, hvorpaa jeg lod ham sige, at jeg ikke for-

bød ham, dersom han havde Lyst dertil, da iblandt at drikke en Rus, men at gøre en Vane deraf og derover forsømme mine Børn, blev ham ikke holdt til gode; det hjalp dog intet, han lod alligevel ikke sin Drukkeuskab og derover sloges og droges med mine Folk, og engang han var drukken, forklædte han sig paa en meget slem Manering og lod sværte sit Ansigt, saa han saa ud som Fanden og understod sig at komme inddansendes i mit Kammer, som jeg og min Kone sad derinde og nogen andre fremmed Fruentimmer, dansede imod dem med adskillige slemme Positurer, hvorover jeg blev vækkelig, thi jeg vidste ikke, hvem det var, og mindst tænkte, det var ham, og efter jeg havde vist ham ud af mit Kammer, sagde de mig, at det var mine Børns Præceptor, hvilket højliggen at fortryde, jeg havde stor Aarsag til, at han, som skulde foregaa mine Børn med Exempel, sig saaledes anstillede.

Derefter lod jeg fordre Børnene for mig og dem i hans Præsens examinerede, hvor jeg da befandt, at han som en Skælm havde forsømt baade min Søstersøn saa og min egen Søn, thi det største Skælmstykke, en kan gøre imod Forældre, er at svigagtig informere deres Børn, og da gav han for, at min Søstersøn havde et tungt Ingenium og vilde ikke vel lære, og dersom han var af med ham, da vilde han desbedre informere min Søn. Derpaa skikkede jeg min Søstersøn hjem igen til sine Forældre, dog jeg ikke derefter fornam, at han lærte min Søn des bedre, men slemmelig mig har bedraget.

At jeg ham sin Tjeneste lod opsiges, det er sandt, og som jeg om Paasketider efter E. K. M. naadigste Befaling vilde rejse til København, kom han til mig, da jeg sad paa min Vogn, og begærede, han maatte bekomme sin Afsked, hvorhos jeg svarede ja, men eftersom den, der skulde være mine Børns Præceptor i hans Sted, havde skrevet mig til, at han ikke kunde komme førend 14 Dage efter Paaske, bad jeg ham, han vilde tøv saa længe, paa det Børnene i dens, som dem skulde annamme, saa og i begge Præsternes Nærværelse her i Byen kunde blive examinerede, hvilket han lovede. Ydermere sagde jeg, at vilde han lade mig vide, om han havde lovet sig i Tjeneste hos nogen

anden, saa vilde jeg begære af den samme, han vilde være tilfreds, at han maatte fortøve indtil 14 Dage efter Paaske hos mine Børn. Da sagde han, at han skulde være hos den tyske Præstes Børn i Kjøbenhavn. Derpaa skikkede jeg Bud til samme Præst, og lod han mig sige, at han aldrig havde begæret ham i Tjeneste. I sin Supplikation sætter han, at han havde lovet Tjeneste hos en Herremand i Holsten, saa han agter ikke, hvad han siger eller skriver, thi han saa sande for Gud ex tempore kan digte en stor Løgn og den med en stor Ed bekræfte.

Der jeg var kommen til Kjøbenhavn, kom han strax nogle Dage efter mig derud, hvorefter jeg blev fortørnet og sagde til ham, at dersom han ikke strax rejste her hjem og lod mit Barn, førend han det saaledes forlod, examinere udi Præsternes Nærværelse her i Byen saa og fra sig leverede hvis Bøger, han til Barnet havde bekommet, da skulde han aldrig bekomme Pas eller Løn af mig, hvilket han dengang lovede at vilde gøre, men nogle Dage derefter sagde han til mine Folk, at han kort ud ikke vilde rejse hertil, han agtede heller ikke det allerringeste om mit Pas, han og hans Lige havde ingen Pas fornøden.

Den Tid, han havde været nogle Uger i Kjøbenhavn, saa lod han ved Rigens Kansler og Hr. Henrik Rantzau saa og ved Doctor Krucko¹⁾ mig bede om sit Pas og sin Løn, hvortil jeg svarede, han gjerne sit Pas og sin Løn skulde bekomme, naar han først lod mit Barn udi Præsternes Nærværelse her i Byen examinere, at de mig kunde lade vide, hvad hans Profekt in Studiis var, efterdi jeg selv dengang ikke kunde komme fra Kjøbenhavn, da sagde de, som bade for ham, at han var pligtig det at gøre, og dersom han ikke vilde, da burde ham aldrig at gives enten Løn eller Pas, men han torde ikke lade mit Barn examinere i sin Nærværelse, for han vidste vel, at han som en Skælm havde forsømt ham. At jeg havde ladet ham afdrage 25 Rdl. af sin Løn, saa fremskikker jeg nu min Skriver, som gav ham Lønnen, han svær ved højeste Ed, at det ikke er Sandhed, han angiver, han afdrog ham ikke mere end 12½ Rdl. og

¹⁾ Georg Kruck, E. Ingerslev, Danmarks Læger I. 359.

det kunde ikke heller være mere, for det var kun et halvt Aars Løn, han fik, og den Afdrag er sket efter E. K. M. Befaling, at alle Tjenestefolk skal afdrages den fjerde Part af deres Løn, hvilken jeg efter Befaling paa tilbørlige Steder har leveret og derpaa har Kvittering. Denne Afkortning skulde heller ikke have sket ham, men jeg Pengene for ham vilde have udlagt, dersom han havde forholdt sig som en ærlig Præceptor burde at gøre. Det fortryder mig haardt nok, efterdi han er saadant et Skarn, at han har faaet saa meget af mig, som sket er: jeg gav ham, imens han var her, foruden hans Løn, en god Klædning af godt fint Klæde med en lang Kappe og hvis dertil hørte. Man kan se, han er en løgnagtig Aand, idet han tør angive i sin Supplikation 25 Rdl. i Steden for 12½ Rdl.

Belangende jeg har ladet ham true med Hug, saa kan jeg bevise med en af E. K. M. Felttrompetere under et af Kompagnierne og med mange andre, at han slemmelig har fortalt¹⁾ mig saa og bandet mig og skældt mig for en Skindhund, fordi jeg afdrog ham de Penge af hans Løn, hvorpaa jeg lod ham sige, at dersom han ikke holdt sin letfærdige Mund om mig, da skulde jeg lade den saa klappe, at han skulde ihukomme, indtil han fortalte en ærlig Mand igen. Jeg vil med Guds Hjælp intet andet gøre, end hvad en ærlig Mand tilkommer, saa kan jeg ikke heller lide, at man uden billig Aarsag smelder paa mig. Han angiver ogsaa, at jeg forholder ham hans Gods, han her har, saa er det saa sandt Gud lever, aabenbare Løgn, han angiver. Jeg har aldrig befattet mig med hans Gods, men siden jeg fik hans Supplikation, har jeg derom erfaret, og der siges mig, at her er intet af hans Gods uden et beslaget Skrin, og dertil har han selv Nøglen. Jeg forholder ham det ikke, men den, som han har købt Skrinet „ad“, har gjort Arrest derpaa, fordi han ikke har betalt ham Skrinet; der har andre flere derpaa ogsaa gjort Arrest, thi han rejste herfra og blev mange Pendinge skyldig baade til Kræmmere og i Krohuse, hvor han havde sin meste Ophold, i det Sted han burde at have været

¹⁾ bagtalt.

her paa Slottet hos mine Børn, hvorfor de ogsaa søge ham for Betaling.

Han taler meget om, at han har paataget sig den Lutherske Religion, saa ved Gud bedst, som ser alle Menneskers Hjerter, hvad han er, men jeg saa sandt for Gud ikke tror, at han af Hjertet er Lutheranus, han maa være hvad han vil, men af sine Gærninger har han bevist sig at være et letfærdigt Skarn.

Jeg herhos fremsender dens, som nu er min Søns Præceptor, hans skriftlige Vidne, hvorledes han har befundet min Søn at være in Studiis informeret, dengang han kom her, og den anden var bortrejst. Den samme Gang, han rejste herfra, da beføl Sognepræsten her i Byen sin Broder, som er en Studiosus, at være hos min Søn, indtil den anden kom, han gik og selv til ham, og de ville begge, naar begæres, give deres Kundskab, hvordan de befandt mit Barn grovelig at være forsømt i sin Information.

Heraf kan E. K. M. naadigst erfare, hvordan et letfærdigt Skarn denne Spplikant han er, og endda angiver han mig og vil føre mig i Unaade hos E. K. M., hvorover jeg har stor Aarsag mig højliggen at beklage. Beder derfor paa det allerunderdanigste og tror, at E. M. som min allernaadigste Herre og Konge beviser mig den Naade, at denne Supplikant for sit løgnagtige Angivende maatte blive straffet nogen Tid paa det blaa Taarn, andre til Exempel. Saadan kgl. Naade vil jeg med al Underdanighed altid erkende. Dette er min allerunderdanigste Erklæring imod hans Supplikation.

Datum Kalundborg Slot den 6. Decembris 1653.

Hans Lindenov.

Vedlagt er en Examination af Sønnen Christian, udstedt af Petrus Georgius Fiono Danus. Denne Søn blev Kammerherre og Envoyé extraordinaire i Spanien, England og Frankrig, ifølge Indskriften paa hans Kisteplade i S. Nikolaj Kirke i Kjøbenhavn, „efterat han udi mange H. K. M. Gesandtskaber sammesteds berømmelig Vinskibelighed haver udvist, er af Gud hjemsøgt med en dødelig Sygdom udi Frankrige. saa han maatte beskikke sit Hus og døde Anno 1680 d. 17. Sept. udi hans Alders 38. Aar“ (Resens Saml. i Raadstuearkivet).

En af Hans Lindenovs Døtre Sofie Amalie slægtede Moderen paa og var den berygtede Friherreinde til Lindenberg.

2.

Kære Christen Scheel, kære Broder! Næst al bestandig Vel­ færds Ønske og min bered Tjenestes Erbydelse kan jeg ikke forbigaa at lade dig vide, at *Oluf Rosenkrandt*z var her for nogle Dage siden og berettede at være forordnet, udi denne By skulde indkvarteres tvende Kompagnier til Hest, hvorefter Borgerskabet kunde sig vide at rette. Derimod kom ret en Ordre fra Lens­ manden paa Anderskov, at her skulde indkvarteres tre hundrede Heste af Oberst *Rantzau*s¹⁾ Folk, som om en Dag skulde an­ komme, over hvilken store Indkvartering Borgerskabet bliver ganske mistrøstig, og kom alle samtlig til mig med stor Hysten og Klagen, at det var dem umuligt den store Indkvartering at udstaa, det var Synd og stor Uret, at med denne By ikke saa vel maatte holdes Lighed udi Indkvartering som med de andre Købsteder. Holbæk, som er tre Gange saa god paa Formue som denne By, har ikke haft nær halv saa stor Indkvartering som denne By hidindtil har haft og endnu skal have. Jeg er vis paa, at en stor Del af Borgerskabet inden en kort Tid nødes til at gange fra Hus og Hjem. Det har aldrig i nogen af de forrige Kriger gangen saa uordentlig til med Indkvartering som i denne Krig, og det fordi enhver Kvartalkommissarius ikke ene gør Indkvar­ tering i sin Kvartal, men her kommer Ordre fra *Otte Povish*, fra *Oluf Rosenkrandt*z, fra *Hugo Lytzov*, at saa mange Folk her i Byen skulle indkvarteres, og den ene ved ikke, hvad Befaling den anden om Indkvartering har givet, hvorover Byen paalæsses mere end den tilkommer, og Borgerskabet derover ruineres, hvis Hysten og Graad med stor Forbandelse ikke falder paa Stok eller Sten. Det er i sig selv billigt, at den ene hjælper saa vel som den anden Byrden at drage, naar der maa Lighed holdes.

*Oberst Huas*²⁾ saa vel som de Borgere her fra Byen, nyligen til Rigens Raad vare skikkede, berettede, at du vist havde lovet,

¹⁾ Bertram Rantsau.

²⁾ Christoffer Hvas.

de skulde blive af med Ritmester *Rantzaus*¹⁾ Kompagni, mens nu kommer han igen og tvende Kompagnier over det samme Folk foruden hans Kompagni, hvormed han længe har truet Borgerskabet, at han skulde mage det saa, han kunde faa nogle af sine Kammerater til sig, saa skulde Borgerskabet blive tumlet og gøre, hvad de af dem vilde have. Det var at ønske, at her maatte blive indkvarteret tvende Kompagnier af andre Folk, thi der er saadan en Forbitterhed imellem Rantzau og Borgerskabet, at jeg ved Gud frygter, de gør Ulykke paa hinanden. Den Gang Ritmester Rantzau bekom Ordre strax at forfølge sig herfra til Korsør med sit Kompagni, blev han her endda nogle Dage og sværmede og drak, indtil jeg lod ham sige, han skulde betænke at parere den Ordre, han havde bekommet, saa marcherede han med sit Kompagni Dagen derefter om Morgenens herfra Byen. Der han var kommen en halv Fjerdingsvejs herfra, lod han Rytterne der holde og red selv til Byen igen, hvor han dominerede og drak indtil mod Aften, saa red han ud til sine Ryttere og marcherede saa ikke længer end en Mil, der tog han Kvarter i en Landsby om Natten og med Magt nødte sig ind i Præstens Gaard, hvilken (!) han højliggen har beklaget. Førend han vilde rejse her fra Byen, da maatte Borgerskabet give ham 130 Rdl. til Rytternes Beslag og at forfærdige deres Gevær med. Derksom han havde kunnet blevet her noget, da havde det altsammen blevet gjort for 30 Rdl., thi han havde ikke uden 48 Ryttere og dem fattedes ikke meget paa Beslag eller Gevær. Paa forbemeldte Penge vilde han ikke give nogen Kvittering, fordi han vilde endeligen have, at de skulde givet ham 190 Rdl.

Kære Broder, jeg sender dig derhos et Brev, som jeg ret nu fik fra *Samsø* fra en Major²⁾, som der er indkvarteret, skal være af din Søn *Key Langes*³⁾ Folk. Det er elendigt med de fattige Folk der paa Landet, faar de ikke snart Hjælp, da frygter jeg, at de Svenske vil myndelig traktere dem, fordi Undersaatter paa Landet ikke maa udgive den Kontribution, som Svensken

¹⁾ Povl Rantsau.

²⁾ Chr. Dencker, dateret Kolby 12. Dec. 1657.

³⁾ Kjeld Lange, forlovet med Chr. Skeels Datter Birgitte.

af dem har begæret. De Svenske ere meget vrede for de Soldater. jeg lod tage paa Samsø, som bleve skikkede til Kjøbenhavn. *Jens Brun* var her og viste mig et aabent Brev med General Vrangels Segl under, som han har overskikket til Samsø, lydendes, at dersom de ikke strax udgav den paabudne Kontribution, da skulde de med det første blive straffede med Mord og Brand, og samme *Jens Brun* beretter, at der skulde ligge nogen af vore Orlogsskibe ved Nyborg, skikkede jeg ham strax lige derover til *Otto Krug* med Begæring, at nogle af samme Skibe Landet kunde faa nogen Undsætning. Jeg har faaet Hans Majestæts Missive, at der paa Landet skulde indkvarteres tvende Kompagnier Ryttere, som skulde komme fra Fyn, og at jeg skulde skikke Smakker her fra Byen og til Kjerteminde dem at overføre. Saa har jeg strax befalet de Smakker, jeg kunde bekomme udi en Hast, at udsejle, hvilke tvende Gange have været ude og komme tilbage igen og berette, at halvanden Uges¹⁾ herfra gik der svenske Kapere, hvorfor de ikke videre torde sejle, og kan jeg nu umuligt ikke faa dem ud, med mindre jeg vil forsikre dem for deres Skiblag, førend de fornemme, at der er kommen nogle af H. M. Skibe at krydse; det havde været meget bedre, dersom der havde blevet indkvarteret der paa Landet 2 eller 300 Mand til Fods efter min forrige Skrivelse til dig, thi naar fornøden gjordes, da kunde de have taget Bøndernes Heste der paa Landet til Soldaterne og deraf gjort Dragoner, thi Ryttere kunne de unuligt ikke holde der paa Landet af Trang for Foring, thi det er alle noksom vitterligt der paa Landet saa godt som ingen Højbjergning at være, thi de maa selv skikke deres Kvæg der af Landet til andre Steder for Betaling at føde; tilmed tror jeg ikke, at af de tvende Kompagnier bliver 80 Heste, som kan gøre Tjeneste, foruden Officerernes Heste, thi jeg ved, hvordan de Kompagnier have været, her har været inkvarterede, hvorfor jeg frygter, at naar de Ryttere komme der til Landet, de da komme i Svenskens Hænder. Der paa Landet have de hverken Gevær eller Munition, hvorfor jeg

¹⁾ Sømil.

beder gjerne, de strax maatte noget bekomme, hvilket de tvende Kaptejner kunde tage med sig, som jeg sidst skikkede til dig til Kjøbenhavn og var skicket til de Aars Borgere her i Byen at afhente hos dem deres Part af den Kontribution, som de til de Svenske skulle udgive, og han dengang efter din Skrivelse til mig blev forløvet at rejse tilbage til Aarhus igen. Han var nu med en anden Mand ankommen til Samsø, og torde de ikke selv rejse her til Byen, for de frygtede for mig, men skikkede en anden Mand herover til de Aars Borgere paany at fordre den resterende Kontribution, hvilke, der jeg fik at vide, lod jeg strax skikke til Samsø at føre her over til mig samme Mand med den anden Mand, han havde med sig, hvilke nu er her i Byen, og har jeg ladet gøre Arrest paa dem i deres Logement, hvorfor jeg beder gjerne, jeg maa faa at vide, hvad videre derved skal gøres. Hvad Harm og Fortred, jeg har haft med disse indkvarterede Folk, kan Ingen tro, hvilket Adel og de andre, som ere her i Byen, bedst er bevidst, hvorover jeg har sanket mig en Sygdom paa Hals, saa jeg i 3 Uger har ligget ved min Seng og endnu er meget syg, hvorfor, kære Broder, jeg beder dig gjerne, du vilde mig ikke fortænke, for jeg ikke selv skriver dig til, og takker jeg dig paa det venligste for din Skrivelse, jeg for nogen Tid siden bekom. Saasnt jeg bliver noget tilpas, skal jeg selv skrive dig til. Vil hermed have dig med alt kært havende under den Højestes Beskærmelse til al Lyksaligheds Velgaaende troligen befalet.

Kalundborg Slot d. 15. Dec. Anno 1657.

Hans Lindenov.

Ærlig og velb. Mand Christen Scheel til Fusinge, Danmarks Riges Raad og K. M. Befalingsmand paa Tryggevælde, min kære Broder og synderlig gode Ven, ganske venligen.

Meddelelser om Oberst Fabian v. Eppingen og hans Efterslægt.

Ved Jægermester C. E. A. Schøller.

Nedenstaaende Personalier af Ligtalen over Oberst Fabian v. Eppingen ere meddelte efter en Afskrift, der findes i Genealogisk-Heraldisk Selskabs Arkiv i Rigsarkivet, og som er indsendt til Selskabet 1786 af Kammerherre Reinhard Eppingen. Den inkonsekvente, ofte næsten uforstaaelige Bogstavering, der synes at maatte tilskrives en ukyndig, mulig svensk Afskriver, er ikke bibeholdt.

Belangende den høiædle og velbaarne, nu i Gud salige Herre, Fabian von Eppingen, kgl. Majestæt til Danmark og Norges velbestalter Obrist over det vestersjællandske national Regiment til Fods, hans adelige Byrd og Herkomst, lykkelige Indgang til Verden, berømmelige Fremgang i Verden samt sagte og salige Udgang af Verden, hvilket vidtløftig at opregne og recitere man vel saa meget mere havde kunnet forbigaa, som det til nøie er bekjendt, at den salig Herre har altid udvist og ladet se en langt større Fornøielse udi roesværdige Gjerningers Øvelse end udi sammes Mentionering og Udbredelse, over det [∴ desuden] ogsaa hans berømmelige førte Dydslevnet udi dette og mange andre Lande fast hver Mand nok som for Øiet ligger, og hans simeoniske Endeligt ingen af de tilstedeværende kan være forborgen, alligevel paa det og Efterkommerne kan vide, hvad vi i den sal. Herre forloret haver, saa har man den hellige Skrifts Befaling, der vil, at den retfærdige og fornemme ikke skal blive forgjet, saa ogsaa dette Lands indfødte gamle Skikke og Sædvane villet efterfølge og dog kortelig melde, hvorledes den nu i Gud salig hvilende Herre er udkommen af en ældgammel og vidt berømt Familie von Eppingen og det romerske Riges høigrevelige Arvetruchses og Friherre af Waltenborg, barnefødt udi det Kongerige Brandenburg Preussen paa hans Fædrenegaard og Gods Schreitlaken Anno 1646 d. 10 Martii.

Hans Fader var den høiædle og velbaarne Herre, Hr. Reinhard von Eppingen, Herre til Schreitlaken, hans kurfyrstelige

Durchlaughtighed Hr. Friderich Wilhelm af Brandenburgs velmeriterede Raad og Overrentemester.

Hans Moder var den høiædle og velb. Frue, Fru Barbara, det romerske Riges Arvetrukses og Friherreinde til Waltenborg.

Hans Farfader var den h. og v. Herre, Hr. Wilhelm von Eppingen til Widnau, Pahren og Ditterichsdorff. Hans Farmoder den h. og v. Frue Sibylle von Kanitzen af Huset Hagenwalde.

Hans Farfaders Fader den h. og v. Herre, Hr. Wilhelm von Eppingen til Widnau og Pahren, hans kurf. Durchl. til Brandenburgs velbestalter Landraad.

Hans Farfaders Moder den h. og v. Frue Catharina von Grosfersfeldern af det Hus Paskehlen.

Hans Farfaders Farfader var hans Excell. den h. og v. Herre Martin von Eppingen, Ordensridder, velb. Hr. Henrich von Eppingen og Fru Catharina von Kanaken, deres Søn, hvilken ved sine roesværdige Ridder Tjenester har forhvervet at føre det sorte Kors i deres Vaaben.

Hans Farfaders Farmoder var den h. og v. Frue Elisabeth von Fürstenberg, velb. Hr. Nicolai v. Fürstenberg og Fru Helene von Münckhausen deres Datter.

(Resten af hans 32 Ahner udelades her).

Til saadan timelig Fødsels Lyksalighed med en evig Salighed at forbinde har den sal. Herres elskelige Forældre været omhyggelige, idet de ufortøvet denne deres Søn ved den aandelige Igjenfødselse og det naaderige Vandbad, den hellige Daab, har ladet indlemme udi Christo og indskrive udi Livsens Bog under det Navn Fabian.

Derefter har de draget Omsorg for, han i alle adelige Dyder formedelst Guds Kjendelse samt gode Kunster og Videnskabers Øvelse maatte vørde capabel, til hvilken Ende de hannem fra sin spæde Ungdom af ved tro Præceptores i deres Hus har ladet undervise, hvilke besynderligen have observeret, at den sal. Herre næst Begjerlighed for at være vel funderet udi sin Christendom altid lod se Kjendetegn af en genereus og martialsck Gemyt, det han ogsaa ved tiltagende Aar jo mere og mere gav tilkjende,

og efterat han sin elskelige Fru Moders Omhu ved en betimelig Død er bleven berøvet, er han hernæst A^o 1661 udi sin Alders 15de Aar paa hans sal. Faders Godtbeholdende, som ogsaa allerede den 14 Oct. 1685 er udi Herren hensovet, reist udenlands, beseet mange skjønne Lande og Stater og formedelst gode Venners Bistand fundet Lejlighed hele 5 Aar tillige ved adskillige Herrers Hoffer sig at opholde.

Midlertid har han fremdeles været betænkt paa, hvorledes han med Tiden kunde gjøre sin Lykke og ikke alene erholde sine høie Forældres Roes og Renomé, men endog formere samme, og har til den Ende Krigsprofessionen udvælgende begivet sig udi Kongen af Spaniens Tjeneste, gjort Begyndelse fra en Musketers nederste Trin, bivaanet alle samme Tid værende farlige og besværlige Campagner, huorudi han tvende Gange er bleven bleseret, og som en brav Soldat [med] godt og ondt tiltakke tagende, sig selv ved sit berømmelige og Enhver til Forundring bevægende gode Forhold igjennem alle Charger udi 6 Aar til Capitain Lieutenant pousseret.

Havde og blevet længere, dersom ikke hans høie Forvandre Fædrelandet at gjøre Tjeneste og at komme igjen til Preussen hannem havde paamindet og forskrevet, hvis Raad han da og villig fulgte, og efter sin underdanigste tagne Dimission A^o 1672 ved sin lykkelige Hjemkomst et Compagni til Fods allernaadigst er bleven confereret, hvilket han og i over 4 Aar saaledes har forestaaet, at hannem høie og lave sær estimerede og elskede; i Synderlighed haver hans Excell. den Tid værende Oberst sal. Hr. Lehndorph funden en ugemen Fornøielse af den sal. Herres Meriter og hannem under sit Regiment, der hannem for hans kgl. Majestæt af Danmark, glørværdigste Ihukommelse, Kong Christian den Femte allernaadigst var given Frihed at hverve, persvaderet A^o 1677 d. 11 April et Compagni at antage, til hvilket den sal. Herre sig og saa meget snarere resolverede, som han denne vor naadigste Konge og vidt berømte Monark at tjene altid havde været inclineret og ligesom tilforn set, at han udi dette Riges Tjeneste sit Levned skulde ende.

Den 5 Mai samme Aar ankom han med forberemdt allerede complete og udi skjønt Mandskab bestaaende Regiment til Kjøbenhavn just paa den Tid, da Danmarks Krone med Sverrig i en vidtudseende Krig endnu var forviklet, og vor allernaadigste Konges Vaaben tillands og tilvands victoriserede, hvilket da traf overens med den sal. Herres Ønske, der saa lige i Begyndelsen bekom Anledning at tragte derhen, hvorledes han i disse Conjunctioner ved sin Conduite, Tapperhed og visende Begjærighed udi alle forefaldende Occationer den første at vorde commanderet sig for andre kunde signalisere, hvorudi han og ikke feilede, men meget mere tilveiebragte, at, da efter sluttet Fred det saakaldte polske Regiment under det sjællandske blev reduceret, han derunder igjen et Compagni obtinerede.

Hans kgl. Majestæt lod fremdeles se den Naade for ham, at han hannem til sin udi 6 Aar paa Skaane og ellers overalt som Capitain allerunderdanigst gjorde tro Tjenestes Belønning A^o 1683 d. 20 Mai til Major ved bemeldte Sjællandske Regiment promoverede, og i allernaadigste Consideration, med hvad ufategabel Flid han denne Charge paa 6 Aars Tid havde forsynet, er A^o 1688 d. 29 Decbr. til Oberst Lieutenant avanceret, i hvilken Karakter han det derpaa følgende Aar 1689, da vor allernaadigste Konge sal. og høilovlig Ihukommelse Kong Christian den 5te 7000 Mand af sin Militie den nu i Gud hvilende Kong Wilhelm af Stor Brittanien under sal. og christmilde Ihukommelse Hertug Ferdinand Wilhelm af Würtemberg hans Commando paa en vis Tid overlod, og sal. Hr. Eppingen under samme Tal at medkomne uafsladelig supplicerede, med 6 detacherede Compagnier af det Regiment, hvorved han da stod, den 13 Octb.¹⁾ allernaadigst blev beordret af embarquere.

¹⁾ D. 14 Octbr. brød Bataillon en op fra Leiren ved Jerpsted, hvor alle Tropper vare samlede, til Øen Jordsand, hvorfra den d. 15de og 16de blev sat ombord i Skibene, Eppingen med 3 Comp. paa Skibet „Charitas“. 2¹/₄ Comp. paa „St. Ole“ og ³/₄ Comp. paa et mindre Skib (se Brev fra Walter af ²⁴/₁₀ og fra Støcken af ¹³/₁₁ 1689 i „Indkomne Breve til Overkrissesecretairen“).

Med hvad for stor Glæde han denne Befaling antog, og hvor frimodig han den Tid gik tilskibs, skulle mange af dennem, som ham da gjerne havde efterfulgt, kunne contestere; de samme vil og ikke være ubekjendt, hvad stor Livsfare de samtligen paa denne deres Reise ved saa silde Aarsens Tid formedelst tilfaldende grulig contraire Storm og Uveir over 3 Maaneder har udstaaet, og hvor ofte de saa Døden for Øie, førend de A^o 1690 d. 23 Januar¹⁾ landede udi Skotland, hvorfra den sal. Herre i mere end 4 Uger igjen med Bataillon tilskibs ad Irland overgik, sammesteds d. 1 Juli bivaanet den ved Boine med Fjenden holdende Træfning og samme Aar ikke alene slagen Irlænderne af Marken, men endog uden stor Forlis alting saasom Kork, Drogheda, Kingsal²⁾ og mange andre Stæder næst Kastellerne Carlemont og Bettorbeth ja det ganske Land indtil Lemberg med stor Berømmelse hjalp at erobre. Hvad siden hans Tapperhed har hjulpen til, at Anno 1691 den 1 Juli Staden og Kastelet Atlone næst Galloden med stormende Haand er indtaget, den 12te samme den ved Agrim Fjenden leverede Battaille seirrig befægtet og 36 Faner til Bytte bekommet, den 4 Sept. Lemberg og ganske Irland under Kong Williams Jurisdiktion overgivet, saadant vil, saa længe denne Verden staar, ei blive forgjet.

Anno 1692 d. 2 Januar skete Transporten til Flandern, da den sal. Herre atter med sine hos sig havende Folk over 12 Uger maatte leve erbarmeligen og omsider d. 21 Martii med største Hjertens Vemodighed se Skibet ved Ostende strandende, og han endelig ved Guds synderlige Providence undgik Døden,

¹⁾ Denne Angivelse er ikke rigtig; Eppingen med sine 3 Comp. paa „St. Ole“ ankom til Hull $\frac{26}{11}$ 1689 (Brev fra Hertugen af Würtemberg af $\frac{26}{11}$: Indkomne Sager, Nr. 638). Skibet afgik sammen med det lille Skib med $\frac{3}{4}$ Comp. af Bataillon med Hovedflaaden fra Lister Dyb d. $\frac{6}{11}$, men St. Ole blev forslaaet af Storm sammen med 7 andre Skibe. Bataillonens øvrige $\frac{2}{4}$ Compagnier paa Skibet Charitas, der med flere andre Skibe var bleven forsinket ved flere Uheld, afgik først $\frac{11}{11}$ fra Lister Dyb, men blev af Stormen forslaaet til Frederikshavn, saa at de først i Januar 1690 kom til Hull. Herfra marcherede Bataillon samlet til Skotland midt i Februar, hvorfra den $\frac{6}{8}$ blev overført til Irland.

²⁾ Ved Kingsals Erobring $\frac{8}{10}$ 1690 blev Eppingen saaret (Brev fra Hertugen af Würtemberg af $\frac{17}{10}$: „Indk. Sager 1690).

alligevel at hans kjødelige Søn af første Ægteskab, som hernæst skal blive omtalt, tilligemed over 80 Sjæle jammerlig bleve druknede og hans bedste Velfærd gik forloren¹⁾.

I samme Aar d. 11 Augustii blev han dertil i Slaget for Stenkerken farligen bleseret og derefter 3 Gange efter hinanden skjaaret, førend Kuglen blev udbragt. Over hvilke saa snart paa hinanden hannem arriverede store Malheurs begge stormægtigste Konger af Danmark og England har ladet fornemme en allernaadig Medlidenhed, han og strax derpaa d. 1 Octbr. til Oberst allernaadigst er bleven bestaltet.

Hvad for mærkværdige Actioner han derefter, saa snart han var reconvallesceret, og udi de derpaa følgende 5 Aar indtil Anno 1697 den 4 Octbr., da Generalfreden i Leiren for Brüssel blev publiceret, ufortrøden har udøvet, saadant kan disse faa Blades Rum ikke indfatte, og holder jeg det at være nok, naar jeg med Sandhedens Bistand melder, at alle de, som ved eller har hørt, hvor mange! Feltslag, Rencontres, Beleiringer og Storme (!), og tillige kunne vide, hvor mange Gange vor tapre Eppingen har været hos og med de Seiervindende altid victoriseret.

Der han nu Anno 1697 d. 7 Decbr. med Tropperne fra Grammont ad Danmark tillands opbrød, d. 19 Martii nestfølgende Aar her i Sjælland lykkelig var ankommen, og hans Bataillon føiet til Regimentet, haver hans kgl. Majestæt paa hans allerunderdanigste Ansøgning hannem med 6 andre af samme Regiment igjen detacherede Compagnier d. 27 Mai fra Kjøbenhavn at embarquere og med de destinerede Tropper ved Oldesloe sig at conjungere, og saaledes ad Sachsen at marchere, allernaadigst bevilliget, hvornæst han da et Aar udi Dresden laa i Garnison; og som bemeldte Tropper Anno 1699 d. 19 Juli under Hertug Carl af Würtemberg hans Commando her i Riget reverterede, blev hannem af vor itzige fornævnte Aar til Regjering trædende

¹⁾ Se Brev af ²⁶/₈ 1692 fra Elnberger i „Indk. Breve til Overkrigssecretairen 1692“, ifølge hvilket foruden Eppingens Søn ved denne Leilighed omkom Lieutenant Dalhoen med Kone og flere Børn, Regimentskvartermester Rudeman, 4 Underofficerer, 54 Menige, 9 Koner, 8 Børn og 6 Officers-tjenere, alle af Bataillonen Sjælland.

allernaadigste Arve Herre og Konge vist, hvorledes hans Majestæts skarpseende naadige Øie hans sal. Hr. Faders med Gods og Blod bestandig tro værende Tjener altid havde observeret og af synderlig Clemence hannem strax d. 10 Septbr. det vesterlehnse Regiment udi Norge anbetroet, hvilket han i 1½ Aar commanderede, og var med samme Regiment ved sidste Ruptur Anno 1700 paa den kongelige Flaade og udi den kjøbenhavnske Garnison, saa længe til alting blev sat i Rolighed.

Tilsidst, da Anno 1701 d. 26 Martii hans kgl. Majestæt af landfaderlig Forsorg stiftede Landmilitien, blev den sal. Herre da det vest sjællandske Regiment offereret, og hvorvel han dernæst af sædvanlig Begjærlighed hellere at være i Marken end i Kvarter enten med de ad Italien eller med de til Holland udskibede Tropper gjerne havde medgaaet og derom instændigt anholdt, behagede det dog hans Majestæt hannem her at opholde, fornemmelig da hans Majestæt udi den sal. Herres havde Flid Regimentet saa meget muligt at bringe i god Stand ved alle afholdte Revuer havde faael en allernaadigst Contentement; og da hans Majestæts allernaadigste Intention den sal. Herre med det første til en høiere Værdighed at promovere fornedelst en uformodet Død, som gjør en Ende paa Alt, alt for tidlig blev afbrudt, har han endnu ogsaa efter hans Død imod hans høitbedrøvede Efterladte ved mangfoldig tilvendt Naade og Velgjerninger, som Gud ei vil lade ubelønnet, sin Naade sær milderig ladet kjende¹⁾.

Fremdeles vil og dette, som allerede forhen skulde være meldet om den sal. Herre, agtes fornøden at erindre, nemlig at den sal. Herre efter den allerviseste og allermægtigste Regjerers besluttede Raad A^o 1678 d. 29 Novbr. har begivet sig udi det hellige Ægteskab med forðum velmeriteret værende Generalmajor og Commandant paa den kgl. Fæstning Kronborg velb. nu sal. Hr. Jacob Geveke og den velædle nu sal. Frue Johanne Sathlerin²⁾ deres Datter Christina Elisabeth kaldet, levede med hende udi

¹⁾ Enken fik en Gave af 400 Rdr. (Ref. Sager ²⁵/₈ 1703).

²⁾ I „fynske og smaal. Registre“ ¹⁹/₆ 1670 kaldes hun Jeanne Marie Stenier og anføres første Gang gift med Licentiat Wallraven. Med Geveke havde

16½ Aar og avlede 9 Børn, nemlig 6 Sønner og 3 Døttre, hvoraf de 3 Sønner og en Datter hos Gud er forsørget, den mellemste Søn i hollandsk Tjeneste sig opholder, og de øvrige deres sal. Fader nærværende det sidste Følge giver.

A^o 1695 vilde Gud den sal. Herre sin d. 15 Juli udi Gent ved hans første Kjerestes dødelige Afgang lidte Forlis med en hans Hjerte og Øine velbehagende Jomfru erstatte og saaledes føiet det, at han sammesteds den 10 Novbr. derefter holdt Mariage med den forðum velb. og vel berømte og nu sal. hos Gud Hr. Etatsraad Ove Rammel til Borreby¹⁾ og hans endnu efterlevende og her tillige medsørgende høiædle og velb. Frue Mette Rosenkrantz²⁾ deres hjertelig elskede Datter velb. Jomfru Mette Rammel³⁾, nu den sal. Herres høitbedrøvede Efterleverske, med hvilken han har levet 7 Aar og 9 Maaneder udi saadan Fornøielse, og deres Kjærlighed og Hjerter paa begge Sider Alting med Patience har formildet, med Seier vindende Resignation overvunden, og ved Intet uden ved Døden kunde vorde adskilt (!). Den Høiestes Velsignelse har kronet deres Ægteskab med 3 Sønner og 3 Døttre, hvoraf en Datter ligervis i Herren er hensovet, de andre vilde Gud fra disse deres spæde Ungdom af med sin hellige Aand regjere, at de maa leve efter deres fromme Forældres Exempel og træde udi deres Fodspor.

Iøvrigt den sal. Herres Levnet belagende, da har samme bestaaet udi idel Guds frygt, Kjærlighed til hans Næste og Forberedelse til en salig Død, og er noksom kundbart, at han midt under de vigtigste og hastigste Forretninger endog ikke haver forsømt at tjene sin Gud, men altid ved sin andægtige Bøn af hannem alene forventet Hjælp, Bistand og Redning i al aandelig og legemlig Nød; hans Næste har han elsket som sig selv, og det samme derudi udvist, naar han imod sin Øvrighed tro og

hun foruden Datteren Sønnen Gipeter; anden Gang var Giveke gift med Elisabeth Cathrine Daldorff, † 1698, 69 Aar gl.

¹⁾ † ²⁰/₁₁ 1685.

²⁾ † ²⁵/₁ 1730. (Magleby Kbg.).

³⁾ f. Lergrav ¹⁰/₁₁ 1665, † i Kjbhv. ¹/₁₂ 1714, begr. sammen med Manden i Boeslunde (Indb. til Hans de Hofman fra Præsterne i Sjælland 1758 i Sjællands Provinsarkiv).

lydig, imod sin Jævnlige vis og fornuftig, imod sine underhavende Over- og Underofficerer og Gemene uden al Egennytte retlig, høflig og ret faderlig, imod de arme og betrængte god og gavmild og imod Enhver, som udi nogen Maade hans Raad eller Bistand behøvede, af yderste Formue tjenstvillig, beviste, hans Fjender en Del med Sagtmodighed, en Del med Foragt overvunden og tragtet efter at beholde et godt Navn indtil i Graven, hvortil han sig endelig paa følgende Maade har beredet.

Som han forgangen 6te Julii paa Jagten af en Anden formedelst en ulykkelig Hændelse med nogle tilbageskrendende Hagel ganske uforvarendesvis udi hans Ansigt og høire Øie var bleven beskadiget og saaret, og over 14 Dage derefter imod al Forventning en hidsig Feber slog sig til, saa har han strax før sin paafølgende Ende afsagt alt timeligt og ei keret sig videre derefter, men fra den Tid af gjort sig færdig til en rolig Afsked formedelst bestandig Forsæt paa Jesu Christi, hans Forløzers alleryldigste Fortjeneste at leve og at dø, anbefalende alle sine tilhørigte til Enkernes Dommer og de faderløses Fader. Den 23 Juli ved velærv. Mag. Jens Skielderup, Provst og Sognepræst udi Sorø, som hannem ellers udi sin Svaghed ofte besøgte, ladet sin Sjæl til Troens Bestyrkelse bespise og skjænke med Christi sande Legeme og Blod udi den hellige Nadvere, og er, da al anvendt Pleie saasom Medicin og Lægerne intet har kunnet udrette, Søndagen derefter, som var den 29 Juli dette Aar 1703 ved 4 Klokkeslet om Morgenen under stedse Sukken til Gud sagte og salig hensovet, efter at han havde levet 37 Aar i continuerlig Krigstjeneste, 24 Aar i Ægteskab og i denne Verden 57 Aar 4 Maaneder 2 Uger og 4 Dage.

Den almægtige Gud forlene Legemet i Jorden en stille Ro og efter Forraadnelsen en glædelig Opstandelse, os alle en salig Efterfart til det evige Liv, han trøste ogsaa den ganske høiædle og velb. høitbedrøvede Familie kraftig og glæde dem i mange Veie bestandig.

Oberst Fabian Eppingens Efterslægt.

Fabian Eppingen havde af første Ægteskab 6 Sønner og 3 Døttre, heraf levede ved hans Død 3 Sønner og 2 Døttre, disse vare:

1. *Henrik Eppingen*, boede 1722 i Tersløse, hvor han havde opholdt sig i 16 Aar; han havde staaet 13 Aar som Underofficer, reduceret ³¹/₁₂ 1721 og var Krøbling af Skjørbug, faaet paa Flaaden. Ugift¹⁾.
2. Den mellemste Søns Fornavn kjendes ei; han var 1703 Officer i hollandsk Tjeneste.
3. (*Christian Carl Eppingen*²⁾, Secondlieut. i 1 Bat. af Prins Carls Regt. i Holland ¹⁵/₁₁ 1704, Premierlieut. ¹⁴/₁₀ 1709, Capt. Karakt. ¹⁹/₁₂ 1711, Capt. i Garden i Juni 1722, Afsked som Oberstlieutenant ¹⁰/₆ 1726, død ugift paa Bonderup, begr. i Tostrup ¹⁵/₃ 1743, 57 Aar gl.
4. *Barbara Johanne*, f. c. 1680, † paa Christiansø 1728, 48 Aar gl., begr. s. St. ²⁶/₈ s. A., gift med Oberstlieut., Commandant Rasmus Hirschnach, † paa Christiansø 1736, begr. ²⁹/₈; han blev 2den Gang gift ¹⁶/₃ 1729 i Frelsens K. paa Christianshavn med Ellen Kirstine Munk, Enke efter Rigelsen.
5. En Datter, hvis Navn ikke kjendes, var ugift 1699, da hun gik til Alters med Stedmoderen i Sorø.

Af 2det Ægteskab havde Eppingen 3 Sønner og 3 Døttre, hvoraf 1 Datter var død før Faderen; 1 Søn maa være død kort efter Faderen, thi 1703 antører Enken, at hun har 4 Børn, hvoraf det ældste er i sit 7de Aar, det mindste ¹/₂ Aar³⁾. De Faderen overlevende Børn af dette Ægteskab vare:

6. *Mette Rosenkrantz*, f. ¹⁶/₂ 1697, gift i Sorø ⁸/₁ 1714 med Major H. W. Tillisch (se Personalh. Tidssk. 3 R., 1. 66).
7. *Margrete Sophie*, dbt. i Møgleby (Flakkebjerg Herred) ²⁵/₉ 1698. † før 1714.
8. *Frederik Eppingen*, dbt. i Sorø ³⁰/₁₀ 1699, Cadet 1713, Secondlieut. i sydsjæll. Nat. Regt. ²/₆ 1720, afskediget ³⁰/₆ 1726, søgte 1733 om en Drabantplads og blev ¹¹/₁₁ s. Aar Premierlieut. i Dronningens Regt., afskediget 1745. Han eiede Skafesløvgaard, som han solgte ¹⁹/₁₂ 1730⁴⁾, og døde ugift i Ørkild Mølle ved Svendborg ¹¹/₇ 1756⁵⁾.
9. *Reinhard Eppingen*, f. i Sorø ³/₁₂ 1702⁶⁾, blev ¹/₁₁ 1714 Cadet, Premierlieut. i syd sjæll. Nat. Regt. ²⁸/₁₁ 1723, Capitain i fynske gev. Inf. Regt. ³⁰/₉ 1726, fik Majors Karakt. ⁹/₉ 1737, virkel. Major i fynske nat. Int. Regt. ¹⁷/₁₀ 1738 (Bjerger Herreds Comp.) med Oberstlieut Karakt., Oberstlieut. ¹¹/₄ 1745 og fik Oberst Karakt. ²⁸/₁₀ 1749. ¹/₁₁ 1755 blev han Chef for 2 Trondh. nat. Inf. Regt., Generalmajor ⁹/₄ 1760, Commandant paa Frederiksten ¹⁶/₃ 1765, hvid Ridder ⁸/₁₁ 1766. Han døde paa Frederiksten ¹/₈ 1768. 1742 (Till. til Ægteskab ²⁹/₄ s. A.) blev han gift med Anna Holck Steensen (f. 1715, † i Frederikshald ²⁵/₆ 1785), Datter af Oberstlieut. Hans

¹⁾ Ref. Sager ¹⁷/₄ 1722.

²⁾ I Septbr. 1703 beder Gyldenløves Enke, om at han, der har været Page hos hendes Mand og har staaet som Fændrik i siællandske Regt., men nu er reduceret, maa blive Fændrik ved Bataillon i Holland, da han nu er bleven gammel nok til at gjøre Tjeneste (Memorialer 1703).

³⁾ Ref. Sager ²⁵/₈ 1703.

⁴⁾ Sjæll. Landstings Protokol.

⁵⁾ Ref. Sager ²¹/₇ 1756.

⁶⁾ Ref. Sager ⁵/₁₂ 1702.

Gotfried S. og Anna Sophie Kaas. Han boede 1749—55 paa Vedsøgaard i Kindertofte Sogn og 1757—Jan. 1763 paa Aunemo i Orkedalen.

a 1. *Hans Gotfried Fabian Eppingen*¹⁾, dbt. i Kjerteminde ¹⁰/₇ 1743, † paa Gaarden Huseby i Øxendalen ²/₃ 1827, var Premierlieut. i 2 Trondh. Inf. Regt., da han ²/₁₀ 1776 blev Capt. Lieut., fik ¹¹/₁₂ 1779 Capitains Karakt. og blev Compagnichef 1784, senere Oberstlieutenant. 1758 søgte han 2 Aars Orlov til Preussen, hvor hans Fætter, Hofjustitsraad Eppingen havde givet ham 4000 Gylden. ⁷/₄ 1791 blev han i Øxendalen gift med Anna Johanne Mechlenborg, f. i Vaage i Gudbrandsdalen 1766 (dbt. 10 Sønd. eft. Trin. s. A.), † paa Huseby ³/₆ 1820, Datter af Skovinspecteur Marcus M. og Martha Kirstine Bernhoft.

a 2. *Reinhard Eppingen*, f. i Sundalen ⁷/₂ 1792, † s. St. ¹⁴/₇ 1853. Lieutenant. Gift i Sundalen ¹²/₁₁ 1829 med Ragnhild Tande, f. i Lesje Præstegjæld 1803 (dbt. ¹⁸/₁₁), † i Sundalen som Føderaadskone ⁸⁰/₉ 1893, Datter af Gaardbruger Erik Hansen T. og Maren Johansdatter.

a 3. *Gotfried Hans Fabian Eppingen*, f. i Sundalen ¹⁹/₁₀ 1828, † s. St. ¹¹/₁₂ 1829.

b 3. *Gotfried Hans Fabian Eppingen*, f. i Sundalen ²⁵/₄ 1830. † s. St. ²⁶/₈ 1888; Spillemand, ugift

c 3. *Anna Marie*, f. i Sundalen ¹¹/₁₁ 1832; gift i Sundalen ⁶/₄ 1858 med Jacob Larsen Furu, f. i Sundalen ⁶/₆ 1834, † s. St. ¹⁸/₈ 1895.

d 3. *Erik Mechlenborg Eppingen*, f. i Stangvik ²⁹/₁ 1835; gift i Sundalen ⁴/₇ 1862 med Magnhild Christoffersdatter, f. i Sundalen ⁸⁰/₁₀ 1825, † s. St. ²⁰/₂ 1876.

a 4. *Regine*, f. i Sundalen ⁶/₁₀ 1859, gift i Nebraska i Amerika med Erik Eriksen fra Bergen.

b 4. *Chrlistoffer Eppingen*, f. i Sundalen ⁶/₁₀ 1861, lever i Nebraska.

c 4. *Marik*, f. i Sundalen ¹⁸/₁₂ 1863, † s. St. ⁷/₉ 1865.

d 4. *Martinus Eppingen*, f. i Sundalen ¹/₄ 1866; lever i Nebraska.

e 4. *Dordi*, f. i Sundalen ²⁹/₈ 1871; lever i Nebraska.

b 1. *Gustav Eppingen*, dbt. i Helsinge 1745²⁾, begr. s. St. i Marts 1746.

c 1. Datter, dbt. i Kjerteminde ¹⁷/₁₀ 1744, † i Helsinge 1746.

d 1. *Fabian Eppingen*, dbt. i Tersløse ⁷/₂ 1747, begr. s. St. s. A.

e 1. *Frederik Ahlefeldt Eppingen*, dbt. og begr. i Tersløse 1748.

f 1. *Reinhard Henrik Eppingen*³⁾, dbt. i Kindertofte 19 Søndag eft. Trin. 1749. Han blev ¹⁴/₃ 1762 Fændrik reformé i 2 Trondh. Inf. Regt., men reduceret 1764; 1767 Page hos Prinsesse Charlotte Amalie, 1774—1782 Kammerjunker hos samme og 1783 Kammerherre med Anciennetet fra ¹¹/₄ 1776. 1784 blev han beskyldt for at have forledet og hjulpen Professor Niels Abildgaards Hustru, Anna Oxholm, til d. ¹⁹/₁₀ s. A. at flygte fra Mandens Hus til Sverrig. Denne, der var Datter af Mønsterskriver Lorents Oxholm, var døbt i Holmens K. ⁹/₁₂ 1762 og var ²⁹/₃ 1781 i Garnisons K. bleven gift med Abildgaard. ²⁶/₁₁ 1784 udgik der Befaling til Conferentsraaderne Bang og Colbjørnsen om som Commissairer at

¹⁾ Oplysningerne om denne og de til Norge knyttede Medlemmer af Familien skyldes velvillig Meddelelse fra Hr. Arkivfuldmægtig Thomle.

²⁾ Helsinge-Drøsselberg Kbg.

³⁾ Kaldes i Kirkebogen kun Henrik.

- undersøge Sagen. og disse indberettede ⁷/₁ 1785, at Alt talte imod Eppingen trods dennes Benægtelse, og at denne som Følge deraf var flygtet til Sverrig. ¹⁵/₄ 1785 udgik der derfor en ny Befaling til Commissionen om at forløbe Sagen til Dom og til Straf, idet der sautidigt meddeltes, at Kongen havde frataget Eppingen Kammerherrenøglen og hans Pension. ¹⁴/₁ 1789 faldt Commissionens Dom, der blev stadfæstet af Høiesteret ¹⁸/₃ s. A.; denne lød paa, at saafremt Eppingen og Fru Abildgaard ikke inden 6 Uger aflagde Ed paa, at Undvigelsen ei var skeet efter Aftale, skulde de miste deres Fred. Da de ei trøstede sig til dette, fik Eppingen ¹⁶/₆ s. A. Bevilling til desuagtet at maatte forblive i Landet samt atter nyde sin Pension¹⁾; senere bleve de gifte. 1808 fik han Kammerherrenøglen tilbage²⁾ og døde ²¹/₁₁ 1821 paa Sømandshvile ved Hørsholm, hun døde i Hølsingør ³¹/₁ 1822.
- g 1. *Mette Rammel*, dbt. i Kindertofte ²⁶/₁ 1751, begr. s. St. ⁸/₅ 1752.
- h 1. *Frederik Ahlefeldt Eppingen*, dbt. i Kindertofte ¹³/₆ 1752, † i Frederiksborg ²/₁₀ 1777. Premierlieutenant i falsterske Regt.
- i 1. *Anna Sophie*, dbt. i Kindertofte ³¹/₁₀ 1753, † ²¹/₄ 1847. Stiftsdame i Vemmetofte.
- k 1. *Hilleborg*, dbt. i Kindertofte ¹¹/₉ 1755, † som Barn.
- l 1. *Datter*, rimeligvis f. i Molde³⁾, hvor Faderen boede 1756, begr. i Ørkedalen ¹⁵/₉ 1759.
- m 1. *Hilleborg*, f. paa Aunemo 1758 (dbt. ²⁶/₈ s. Aar), † i Kjøbhv. ²⁸/₁₀ 1822; Hoffrøken hos Prinsesse Charlotte Amalie 1781—83; gift ¹²/₃ 1783 i Garnisonskirken med Oberstlieutenant, Grev Georg Wilhelm Spouneck, f. ¹¹/₁ 1741, † ¹⁶/₁ 1801.

Af Navnet Eppingen forekomme desuden i Etaterne Christof Theodor, fra 1693—97 Fændrik i Batt. Sjælland i Flandern, Premierlieut. ¹⁰/₁₀ 1697, og Georg, Fændrik i samme Batt. 1693—97, Premierlieut. ²/₁₀ 1697; disse ere ikke Sønner af men rimeligvis yngre Brødre til Fabian. En Reinhard Eppingen blev ²¹/₉ 1680 Fændrik i sjæll. Regt. Vilhelm og Jørgen Eppingen vare 1586 Hofjunker.

Danske og norske Immatriculerede ved Kølns Universitet fra 1389—1466.

Ved Cand. theol. **Julius Høyer.**

Følgende Liste over Danske og Norske, immatriculerede ved Kølns Universitet, er Uddrag af „Die Matrikel der Universität Köln 1389

¹⁾ Sjæll. Tegnelser 1782—84, 1785—87, 1788—89—90; Uldals Saml. N. 295 i det st. kgl. Bibliotek.

²⁾ Han nævnes første Gang som Khr. og Hofjægermester i Statskalenderen for 1809.

³⁾ Kirkeboerne mangle.

bis 1559 bearbejdet von Dr. Herman Keussen. Erster Band 1389—1466“, som udgjør 8de Bind af „Publikationen der Gesellschaft für Rheinische Geschichtskunde“. Da Kølms Universitet blev en af de berømteste Højskoler, som oprettedes i Tydskland i det 14de Aarh., er der al Sandsynlighed for, at en senere Tidsfølge end den her angivne vil vise et langt betydeligere Antal.

Danske.

Joh. Boetii de Selendia in regno Dacie, Roskildensis d., art. (∴ ad artes, in facultate artium) n. (nihil, non ∴ erlagde intet Vederlag ved Indskrivningen), immatriculeret i Tiden mellem 20. Decbr. 1401—17 Marts 1402.

d. *Joh. Laxman* de Dacia, dec. eccl. metropolitane Lundensis; ius can. (∴ in eller ad ius canonicum) s. (∴ solvit) i. (∴ iuravit) ad plenum (∴ gjorde fuldstændig Edsaflæggelse i Modsætning til en løsere Forpligtelse, indført ved Bestemmelse af 2 April 1393¹⁾), immatriculeret i Tiden fra 20 Decbr. 1424—26 Marts 1425²⁾.

Anno

1432, 23 Juni. *Petr. de Sleswyck*, Slesusensis d., art., s.

1432, 26 Septbr., *Lamb. Lange*, Sleswic. d. art.; p. (∴ pauper) immatriculerede i Tiden mellem 24 Marts og 28 Juni 1439.

fr. (frater) <i>Crist. Swenonis</i> de provincia Dacie, o. pred. theol.
fr. <i>Lud. de Haven</i> (København) de provincia Dacie, o. pred. theol.

¹⁾ Publikationen der Gesellschaft f. Rh. Geschichtskunde, VIII B. S. XXVI, XXVII.

²⁾ Denne er sikkert den senere Erkebiskop Johannes Laxmand, der beklædte Lunds Bispestol fra 1436—1443; se *M. Mathiæ: Episcoporum Ecclesie Lundensis Series*. Editore Thoma Bartholino, Hafniæ, Anno 1710, S. 184—86; *Nicolai Archiepiscopi Lundensis Chronica Episcoporum Lundensium*, Hafniæ 1709, S. 38—40, ogsaa udg. i *Script. Rer. Dan. T. VI*, S. 621—639; endvidere *Script VI*, S. 647. *Joh. Laxmand* var ogsaa indskreven ved Universitetet i Prag 1412 og i Erfurt 1413, se *Monumenta Historica Universitatis Carolo Ferdinandeae Pragensis*, Tom II, S. 158 („*Joannes Petri dictus Laxman, canonicus Roskildensis*“) og *Dr. J. C. H. Weissenborn, Acten der Erfurter Universität i „Geschichts-quellen der Provinz Sachsen und Angrenzender Gebiete, Achter Band“ S. 99 („Johannes Laxman canonicus ecclesie Roszkildensis“)*.

- 1445, 18 Marts. *Andr. Petri de Dacia*, cl. d. Ripensis; art., s. 3 a. (∩: albus) et 1 pro bedello.
- 1447, *Joh. Olavi de Roskillia*, cl. Roskildensis d., art., p.¹⁾
- 1448, *Olaus Luberti*, fr. profess. o. B. (∩: ordo sancti Benedicti) in monast. Nestwedensi; ius can., s.
- 1448, *Joh. Brostrop*, cl. Roskildensis d. art. s. (u. Text: J. Brosstdorp d. Dacia, can. Rosschildensis, 1455 b. decr. (∩: baccalareus in decretis)²⁾.
- 1449, *Jac. Mathie* de Ripis de Dacia; art., s.
- 1452, Oct. 30. *Kelderus Andree*, Lundensis d.; art., s. 4 a. et (∩: iuravit).
- 1452, *Laur. Andree*, Lundensis d., art., s. 4 a et i.
- 1454, Decbr. 12. *Nic. de Dacia*, d. Roskildensis; art., i, p. (pauper).
- 1456, d. *Joh. Nicholay*, Rosseldensis d., de Dacia; art., i et s.
- 1456, *Stenkillus Pauli*, Lundensis d, in Dacia; art., i. p.
- 1456, d. *Andr Mathie*, Lundensis d., iur; i. et s.
- 1457, Mai 29. d. *Olavus* de Roschildia, presb. Roschildensis d. art.; i. s. 3 a.³⁾
- 1457, Dec. 3. *Sweno Johannis* de Dacia, cl. Lundensis d.; art; i et s.
- 1457, Dec. 3. *Olavus Johannis* de Daciæ, cl. Roskeldensis d. art; i., p. et s. 2 a.

¹⁾ indskrevet i Rostock 1445, se Dr. A. Hofmeister, Die Matrikel der Universität Rostock I, 74.

²⁾ Denne, en Søn af Henning Brostrup til Tommerup og Karen Rosengaard (s. Hiort-Lorenzen og A. Thiset, Danmarks Adels Aarvog 1889. S. 112) var Erkebiskop i Lund fra 1472 (ikke 1470)–1497. Se om ham M. Mathie, *Episcoporum Ecclesie Lundensis Series*. Hafniæ 1710, S. 201–209. *Nicolai Archiepiscopi Lundensis Chronica Episcoporum Lundensium*, Hafniæ 1709, S. 49–52. *Script. Rer. Dan. T. VI*, S. 636 og S. 648. *Pontoppidan, Annales Eccl. Danicæ*, 2 D., S. 393–94. *Werlauff*, Kjøbenhavns Univ. fra dets Stiftelse indtil Reform. 1850, S. 7–10. Samme Jens (Joh.) Brostrup var 8 Juni 1447 immatriculeret i Rostock, se Dr. A. Hofmeister: Die Matrikel der Universität Rostock I, S. 81 (her staar: „Johannes Brastorp & Johannes Johannis“ ambo de Roskildis).

³⁾ Kunde denne ikke være den senere Biskop Oluf Mortensen i Roskilde, Kjøbhvns. Univ. første Kantsler?

- 1458, Dec. 11. *Olavus Johannis*, presb. Roschildensis d. }
 1458, Dec. 11. *Joh. Mathye*, Ottoniensis d. cl., } de
 1458, Dec. 11. *Jonus Clement(is)*, Londensis d. cl. } Dacia
 1458, Dec. 11. *Henr. Nicolay*, cl. d. Roschildensis } i. et s.
 1458, Dec. 11. *Lago Johannis*, cl. Rypensis d. }
 1459, Mai 30. *Esbernus Petri* de Dacia, iur; i. et s.
 1459, Mai 30. *Hennyngus Bertoldi* de Dacia, art; i. et s.
 1459, Juni 3. *Petr. Andree* de Dacia, art; i. et s.
 1459, Octbr. 9. *Petr. Johannis* de Dacia }
 1459, Octbr. 9. *Georg Hawit* de Dacia } d. Roschildensis
 1459, Octbr. 9. *Joh. Hemmingi* de Dacia } i. et s.
 1459, Octbr. 9. *Joh. Bartholomei* de Dacia }
 1459, Octbr. 9. *Jac. Nicolai* de Dacia, p., art., i.
 1459, Novbr. 23. *Muth. Johannis* de Dacia; d. Ottoniensis;
 art., i. et s.
 1460, *Joh. Clement(is)* de Dacia, Ottoniensis d. art.; i. et s.
 1460, Juli 24. *Jud. Ostrati* de Dacia, Ottoniensis d.; art.; i. et s.
 1461, April 8. *Eylerus Daa* de Dacia, d. Roschildensis, art.;
 i. et s.
 1461, Juli 21. *Petr. Johannis* de regno Dacie de civitate Ham-
 nensi, cl. d. Rasschildensis; art.; i. et s.
 1462, Mai 30. *Paul Vlensborch* art.; i. p.
 1462, Mai 30. *Ewald Sleeswijck* art.: i. p.
 1463, Dec. 6. *Nyc. de Schamta* de regno Daicie, Londensis d.;
 i. et s.
 1464, Juni 27. *Kur. Ronnou* de Dacia; art.; i. et s.¹⁾

¹⁾ Denne er vel Marsken Claus Rønnows og Kirsten Gyldenstjernes Søn Carl Rønnow. Rigtignok nævnes han allerede 1465 som Provst (se Paludan-Müller „Om St. Hans Kloster i Odense, 1831“, S. 18), saa at det kunde synes underligt, at han Aaret iforveien blev immatrikuleret i Köln; dog maa man erindre, at mange, efter Tidens Skik, blot paa en Gjennemreise i en By lode sig indskrive ved et derværende Universitet (se Publikationen d. Gesellschaft f. Rheinische Geschichtskunde VIII B., S. XVIII, XIX). Carl Rønnow var Odense Bisp fra 1474—1501. Se Corn. Hamsfort: Series Episcoporum Ottoniensium i „Dänische Bibliothek T. IX“, S. 442 ff. og i Script. Rer. Dan. T. VII, S. 237, Pontoppidan, Annales II, S. 435—37. H. Knudsen: Joachim Rønnow, 1840, S. 9. J. B. Daugaard, Om de danske Klostre i Middelalderen, S. 296 (Rønnows Kamp med Benedic-

- 1464, Juni 28. *Esbernus Johannis* de Dacia; art.; i., p.
 1464, Novbr. 30. *d. Boetius* de Dacia, Lund. d. Art.; i. et s.
 1465, Mai 29. *Joh. Akonys* de Dacia, d. Lund.; art.; i. et s.
 1465, Mai 29. *Andr. Horn* de Dacia, Lund. d.; art.; i. et s.
 1465, Octbr. 24. *Olaus Benedicti* }
 1465, Octbr. 24. *Otto Johannis* } Daci. art. i. et s.
 1465, Octbr. 24. *Joh. Magni* }

Norske.

1435. *Tarkillus Johannis*, cl. Nidrosiensis d. art., s.
 1463, August 19. *Hazebotus de Nijdroseu*, Nijdrosensis d.; art.;
 i. et s.
 1464, August 5. m. *Alnerus Yvari* de Nydrosia de regno Nor-
 wegye; iur; i. et s.¹⁾
 1465, Juni 22. *Harinchinus Johannis* de Norwegia, de Nydrio-
 siensis, art.; i. et s.

En versificeret Autobiografi af Provst Jochum Friederich Zarth.

Meddelt ved Kapitain **H. F. Grandjean.**

Forfatteren, Jochum Friederich Zarth, født d. 30 Juni 1709 i Hillerød, var Præst i Ølstykke, Søn af Smed Jochum Zarth og Anna Cath. Hals, og døde sammesteds d. 14 Juli 1769. Han ægtede d. 29 Jan. 1738 i Hillerød Christine Marie Kræmer, f. 1713. † 1770 i Frederikssund. Deres eneste overlevende Barn var Marie Margrethe Zarth, døbt 14 Ap. 1738 i Hillerød, gift d. 23 Mai 1758 i Ølstykke med Jørgen Smith, Kjøbmand i Frederikssund, S. af Christian Smith, f. 1687, †

tinerne). Se ogsaa Danske Mag. I R. 3, S. 321—331; 4 R., 2, S. 101 og Saml. til Fyens Hist. og Topographi, 1 Bind (A. Crone, Saml. til Odense Bispekrønike), S. 317—328.

¹⁾ Om denne Mand tilføies der i Matriklen S. 544 under Texten: Die Worte „m — Norwegye“ einschliesslich sind durchgestrichen; spätere Randbem. lautet: hic. resecatus fuit 1468, 20 die octobris per sententiam rectoris de consensu totius universitatis (als Anhänger des Wilh. Kairman de Werdena).

1783, Hofsnedker og Kjøbmand i Fred.sund 1746 og Karen Olsdatter, Hofsnedker Fred. Hartmanns Enke. Fra dem nedstamme Grene af Familierne Aarestrup, Buchwald, Plenge m. fl.

Digtet er dateret d. 23de Februar 1762.

Mit korte Levnets Løb mand kunde heraf tage!
Paa Friderichsborrig Slot begyndte mine Dage,
Thi var Et Tusinde Syv hundrede og ni
Blev Jeg til Verden føed, dend sidste Junii.

Min Fader Jochum Zarth, hof Kleinsmed, mange kjendte,
Anna Catrine Hals min Moder; de anvendte
Tilbørlig Flid, at Jeg undfangen fød i Synd
Ved Daubens Vand og Aand blev Renset af det Dynd.

Forældre Spared Gud mig, til jeg selv blev myndig,
Opfødt, Oplært og lidt i Herrens Veye kyndig,
De sparede og ey Bekostning, Omhu, Flid
For min Fremdragelse, for Deres leve Tid.

Gud har fra megen Nød mig faderlig bevaret,
Især mit unge Liv Toe gange Sælsomt Sparet;
Et Siu Aars Baren faldt jeg dybt i Vandet ned,
Et større Pigebarn Drog mig paa Vadskiersted.

En Anden gang paa Iis leg plump ned i en Vove,
Saa jeg snart færdig var i Slotsøen at bortsøve;
Men Gud mig holdt og hjalp, at jeg blev ræddet op,
Saa vaad, Stivfrossen, kaald fra Taa og indtil Top.

Da jeg var dragen op; Min Fader selv mig mødte
Men hand blev staaende saa stille som en støtte,
Ieg taledet et ord, Mig siuntes som jeg saae
Et Dølsens Billede udi hands aasiun laae.

Da jeg til huuse kom, min Moder sad besvimet
Der var en Lyd, som mand der hafde støyet. stemmet;
Da de smaae Sydskende i Graad og Hysten stoed,
Alting som dødeligt for mine Øyne loed.

Men at Ieg blev en Præst, Det værk har Gudsand drevet;
Thi da jeg kom til aar, af Dødsens strube refvet,
Da var mit sind, hu, Lyst og intet andet Nock,
End at Jeg vilde gaae i blandt den Sorte Flock.

Jeg vilde Sorte kiøle frem for den Sorte Smede,
Skjøndt jeg vel sometid af Angest maatte Svede;
Latinske skole var Min Lyst, dend gik jeg i
Fra Friderichsborrig Slot fra aarene var Ti.

Der Bircherod, Lider og Schwarts koff gav mig Lære,
 Tre Præster jeg igien for mange holdt i ære,
 Men Rector Grenow var min bæste Skolemand,
 At efter Siu aar kom jeg i Studenter Stand.

Saa ved Academi Jeg Fire Aar Studerte,
 Det brændte Medlertid; Provst Nannestad mig lærde,
 At jeg Examina dog vel igjennemgik
 Og min Dimission Non sine laude fik.

Da kom min faders Død, og jeg kom hiæm til Moder,
 Der kom i ænkestand med Fire voxne Poder;
 Jeg var dend eenest Søn, og saa hun sad ved Brød,
 Jeg og med Søkende hos herde Brødet nød.

Dog fik jeg Leilighed i Præken mig at øve,
 Endog for Kongens huus gav Fire gange Prøve;
 Men Tiden blev mig lang, saa jeg svart vaklede,
 Og var paa vey at gaee ud fra det Geystlige.

Men fandt dog Mod igien Studering at Fortsætte;
 Og mig en hustrue tog, mit traurig Sind at lætte,
 Een hustrue, som sin mand har aldrig giort forted,
 Men Mand, huus, Folk omgaaet med god Beskedenhed.

Det mig en Lykke var, at jeg fik Jomfrue Kremer
 Som indtil denne Dag mit gavn og bæste fremer,
 Som børn leved vi, hinanden vel fordrog.
 Toe Døttre Gud os gav; Den eene igien toeg.

Da jeg en Fader blev, fik jeg ret lyst at stræbe,
 I hvad jeg maatte faae, at lide, slide, slæbe,
 Jeg var og uforsagt at tage Tvende kald,
 Som Feldt Præst at gaee bort, men fik et bædre Vald.

Guds Forsiun magede, Jeg hiæme blev hos mine,
 Til jeg forfløttet blev med Børn og min Christine
 Til Ølstücke at boe, Brødstücke her at faae,
 hvor øl og Brød med meer jeg leed ey Mangel paa.

Men nu jeg klage maae, det mangler mig paa kræfter
 Da megen Svaghed sig i min krop sammen hæfter
 Jeg bær paa et Svagt Brøst, saa tungt som Bly og Steen,
 En dyb, huul hoste gjør mig ogsaa daglig meen.

Saa jeg ræt krymper mig, hvergang jeg skal fremtrede
 I Herrens Forgaard der hands Plantelse at væde;
 Thi som jeg vil og bør, min Pligt kand ikke skee
 Hvad skal jeg deraf spaa? hvad maa jeg forudsee?

Dend lange siuge jo dend visse død vil blive
 Mer siger jeg ey nu. Meer kand jeg her ey skrive
 Men skriv O Jesu Dig dybt i min hiærte Roed!
 O lad mig døe med Sand I Troe: haab, Bøn og Boed!

Lad mig ey Piines hort. Forløs mig fra Evgig Piine!
 Annam O Gud Min Aand! Antag dig alle Mine!
 Forsiun den Menighed med en Rætsindig Præst!
 Saa siger Tak for mig, som her var kun en Gjæst!

Gud for Alting Tak jeg yder:
 Tak for Skabning. Forløsning Boed!
 Tak at Du mig ey forskyder!
 Tak for Din Søns Jesu Blod!
 Tak for Alt, hvad Du mig gav!
 Tak for Revselse og Straf!
 Tak ja ævig Tak jeg sige
 Vil Dig i dit himmerige!

Tak min kiære Ægtemage!
 Tak for al din kiærlighed!
 Tak i Børen, som saa fage
 Mig at ære, lyde, veed!
 Tak hver i min Menighed
 Som mig tiænte med Jer Sveed!
 Tak hver Broder i det herret
 Hvor jeg Sogne Præst har værret!

Om Kobberstikkeren Capitaine i Sæetaten Poul Isaak Grønvalds Herkomst.

Meddelt af Archivfuldmægtig **E. A. Thomle.**

Hr. F. C. Grønvald har Ret, naar han i dette Tidsskrifts 3 R. V, S. 247 f. har fremsat den Formening, at den i den nye Udgave af Weilbachs danske Kunstperlexicon omhandlede Kobberstikker, Capitaine i Sæetaten *Poul Isaak Grønvald* ikke — som der anført — kan være nogen Søn af Capitaine ved 2. søndenfjeldske nat. Dragonregiment *Frederik Christian Grønvald* og *Justine Cathrine Reichwein*. Det er forøvrigt ogsaa mindre correct, naar Kunstneren hos Weilbach angives født 1719. da han maa være den „*Capit. Grønvalds Søn Povel Isacides*“ der blev døbt i Skedsmo Kirke 11 Sondag e. Trinit. 1718 (c: 28 August s. A.).

Faderens Fornavn nævnes ikke i Kirkebogen, saa det alene maa være en Gjetning, at han skulde være den Frederik Christian Grønvald, der var Capitaine ved 2^{det} søndenfj. nat. Dragonregiment. Dette kan imidlertid ikke være rigtigt allerede af den Grund, at Frederik Christian Grønvald i 1718 kun var Lieutenant ved Smaalenske Comp. af det nævnte Dragonregiment (dertil udnævnt 25 Decbr. 1716) og først 26 Novbr. 1732 erholdt Capitaines Character og 15 Juli 1750 udnævnedes til virkelig Capitaine og Chef for vestre Smaalenske Comp., hvorfor han umulig kan være den „Capit. Grønvald“ der allerede i 1718 havde en Søn til Daaben i Skedsmo. Derimod udnævntes „*Adam Levin Grønvald*“ 15 August 1718 til Capitaine og Compagnichef i 1ste Akershusiske nat. Infreg. og det maa følgelig være denne, der den 28de i samme Maaned havde Sønnen Povel Isacides til Daaben i Skedsmo Kirke.

Dette stemmer ogsaa med hvad der oplyses i et saakaldet „Sjæleregister“ for Næs Sogn paa Romerike, forfattet af Klokkeren i Kaldet omkring Midten af det 18de Aarhundrede. Her findes under Gaarden „Disen“ følgende Beboere opførte:

„A^o 1769 d. 21 Julii.

1. Hr. Niels Hans. Monrad, født i Hesselager i Fyen A^o 1719 d. 28 Julii af Fad: Hr. Hans Friderichs: Monrad fra Øyer i Gulbrandsdal, Mod: Birgitte Sachariæ Poulsd: Grønevold af Hesselagergaard
a¹ 1744 til 1747 Capellan til Kgs. Lyngbye udenfor Khvn:
a¹ 1747 til 1751 3^{die} Prest i Christiania
a¹ 1751 d. 30 Apr. S. Prest til St. Næs.
2. Hustrue Mette Christine Grønevold, født 1720.
Børn: Hans Niels: Monrad, født 1748, død 1751, begr. og født i Xstiania.
Birgitte Nielsd., født 1749, død 1755 og begr. i Fenstd. [Kirkes] Choer.
3. Vær Moder Christine Jsaacsd. Cold af Romedal, Enke af Sl. Capit. Adam Leviin Grønevold af Hesselagergaard i Fyen, gl. 88 Aar.
4. Ingeborg Maria Johansd. Wiibe, Enke af Sl: Poul Isaac Grønevold ved Søe Etat. Capitain, 49 Aar.
5. Jomfr. Ulrica Johansd: Wiibe, 46 Aar.
6. J: Maria Christiansd: Gierdrum, 21 Aar gl.
7. Hr. Amund Tronson Strøm, 30 Aar, Person: Capell. til Næs fra 1767, født paa Jonsrud.“

Som man heraf vil se, er hele Feiltagelsen alene kommen deraf, at man har gjort „*Capit. Grønvold*“ i Skedsmo til at være identisk med den senere Capitaine *Frederik Christian Grønvold*, medens han i Virkelighed hed Capitaine *Adam Levin Knuth Grønvald*. I Kirkebogen i Skedsmo, i Militær-calenderne og i det nævnte „Sjæleregister“ skrives hans Familienavn dog stedte „Grønvold“.

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal.

3.

Undertegnede udbeder sig Oplysninger om:

1. *Peter Lorentz Bang*, Assistent ved Christianshaab 1786—89, tidligere Løjtnant i Hæren.
2. *Gert Fulck*, Bestyrer af Kolonien Frederikshaab 1794—1801. Han var gift med Maren Haldora Steensen, † 24/8 1798.
3. Borgmester *Fersleff* i Helsingør; han var Assistent ved Godthaab 1727 (Brev i Rigsarkivet: Grønl. Exped. 1728—33) og blev siden Kjøbmand ved Christianshaab (Poul Egedes Dagbog, S. 204). En Datter af ham var Malthe Møllers Stedmoder (kfr. Erslews Forf. Lex. Suppl. II, 496 Not. b.).

4. *David Fog*, Assistent i Sydgrønland 1804—11.
5. *Hans Möhl*, Assistent og Bestyrer i Nordgrønland 1806—18.
6. *Niels Gievertsen Titchen*, Missionær ved Julianehaab 1788, † ved Frederikshaab 1794.
7. *Johannes West*, Inspektør og Skifteforvalter i Nordgrønland 1817—24; hans Hustru var Ane Elisabeth f. Tuchs og Datteren Maren Christine W. blev gift med den bekendte Grønlandsrejsende Capt. W. A. Graah.

Der ønskes saavidt muligt Oplysning om Dato for de Anførtes Alder, deres Forældre, Embedsansættelser, Giftermaal o. l.

Kolonibestyrer J. C. Joensen.
Egedesminde. Grønland.

Svar.

III.

(2 Række II. S. 304, Spørgsmaal 11.)

I Continuation af det i III, 397 og 3die Række III, 215 om Familien Rosbach meddelte, kan endvidere oplyses:

Herredsfoged Chr. Rosbach, gift i Slotskirken $11/12$ 1696 med Cathrine Magdalene Scheel, havde ifølge Roskilde Amts Skifteprotokol 1738—53, S. 24, følgende Børn: 1) Frederik Chr., Huslærer hos Grevinde Danneskjold, Student, † i Emdrup 1738 (Skiftet begyndt $21/3$ s. A.); 2) Sophie Amalie, gift med Chr. Jantzen paa Strarup; 3) Marie Cathrine, gift med Adam Jantzen, Præst i Olderup ved Husum, begge døde før 1738, havde da Børnene: Chr. Fred. Ehregott, Gottlob Lebrecht, Marie Magdalene og Cath. Elisabeth; 4) Anna Susanne, gift med Postmester Abraham Jantzen; 5) Frederikke Christiane, gift med Herredsfoged Gottfried Schumacher; 6) Sophie Elisabeth, gift med Kjøbmand i Flensborg Michel Svendsen; 7) Tobias, Ingenieur Lt.; 8) Magdalene, mindreaarig 1738.

Sønnen Tobias, død som Capitain $3/2$ 1785, blev gift i Glückstadt $20/10$ 1739 med Hedevig Susanne Amalie Jürs og fik s. St. døbt Børnene: Chr. Peter $6/5$ 1741 († ugift i Trondhjem $80/5$ 1782 som Art. Capt.), Christiane Marie $19/11$ 1742, Frederikke Johanne Eleonore $18/11$ 1744, Friedlieb $25/11$ 1750 († s. Oberst $9/1$ 1710), Frederik $15/11$ 1751 († som Ingenieur Capt.).

Justitsraad Tobias R. døde paa Husumgaard $28/11$ 1728 (Sjæll. Landsth. Protokol); han blev ¹⁾ gifti Rendsborg $5/12$ 1690 med Lucie Elisabeth Rebiger, ²⁾ 1705 med Ida . . ., og fik s. St. døbt Børnene: Elisabeth Sabine $8/12$ 1691 (gift med Henrik Wigant, efter hvem hun $28/1$ 1721 fragaar Arv og Gjæld) og Carl Conrad $24/10$ 1693 († som Ltn. 1719).

C. E. A. Schøller.

Rettelser og Tilføjelser.

3. Række, Bind IV.

(Vedrørende Familien Brochmann. Meddelt af Rigsarkivar H. J. Huitfeldt-Kaas).

S. 173, Lin. 13—14 fraoven skal lyde: nogle Maaneder, før hans høie Beskytter døde o. s. v.

Hr. Cand. philos. F. C. Sommer har meddelt de følgende Oplysninger tilligemed Stamtavlen, der viser, at Fru Dunkers Beretning om, at hendes Mormoder nedstammede fra en Broder af Biskop Jesper Brochmand forsaavidt er rigtig, som der virkelig eksisterer en cognatisk Forbindelse, hvorefter den i Personahist. Tidsskr. 3 R. IV, S. 270 fremsatte Formodning om Nedstammelsen bortfalder.

Christian Brochmann, f. 1700, † 10 Jan. 1731, St. fra Frederiksborg 1719, kaldet i Juni 1730 til Degn i Bloustrød og Lillerød, ugift, var Søn af Præsten i Ude Sundby Lauritz Pedersen Jordhøj og Birgitte Cathrine Brochmann (se Stamtavlen).

Christen Brochmann opgiver selv i en Ansøgning at være født i Norge 1700, medens Wiberg opgiver, at Faderen $21/8$ 1696 blev Pr. i Ude Sundby. Lauritz Pedersen Jordhøj har maaske 1700 været Præst i Norge. Wiberg opg. feil, da Christen Gudmandsen først døde 1705, dog var Lauritz Jordhøj 1704 Præst her.

Degnen i Kongens Lyngby, Frederik Christian Brochmand, f. 1708, havde i 6 Aar gaaet i Skole under den „skarpe Rektor Clod“ i Helsingør. Stud. privat 1731, blev $11/11$ 1735 k. til Degn her. 1750 brændte Boligen. 1773 afstod han Embedet til Eftermanden Peder Bygom mod 90 Rdlr. Pension og flyttede til Birkerød, hvor han døde 30 Juli 1788 (79 Aar gl.) ~ Bergitte Marie Green, † 1767, bgr. ³ 10. Arvinger ubekendte og bortdøde.

Degn i Græse Haagen Andersen Hestrild, født 1685, Stud. fra Kbhv. 1708, kaldet af Biskop Bornemand 1710, † $21/7$ 1761. Gift i Oktbr. 1714 Anna Svendsdt. Brochmand, f. 1670, † i Slangerup 1762, bg. $1/4$ (92 Aar). Hun blev $3/3$ 1738 i sit 69 Aar apoplektisk, og efter Mandens Død $3/8$ 1761 indgav residerende Kapellan i Slangerup Poul Egberg et Andragende til Biskoppen om, at hun maa blive optaget i et Hospital, da hun er 91 Aar.

Her siger Egberg, at det med Attesten kan bevises, at hun er en Broderdatter af Biskop Brochmand. (Hun var en Broder-Datters Sønne-Datter af Biskop B.)

(Efter Thune Herreds Skifteprot. p. 33.)

Student Poul Caspersen Brochmand, Præceptor i Kjøge Kro, født i Christiania, † ⁶/₉, 1753.

Sødskende: Jacob B., Skomagersvend.

Christian R., Præceptor hos Kromand Jørgen Bolte her.

Helene B. opholdt sig i Christiania.

(Jfr. Personalhist. Tidsskr. 3 R. IV, S. 272).

Maren Brochmann, døbt 6. 3. 1775, havde været Vaskerpige hos Dronningen og var Datter af Sogndegnen i Eltang og Sønder Vilstrup Wilhelm Br. (Meddelt af S. Elvius. Jfr. Giessings Jubell. II. 2. S. 28, Stamt.)

Søren Rasmussen Brochmann, 1616
Foged p. Reins Kloster, senere Byfoged
i Bergen, † 1634. * Barbara Carlsdt.Anne Sørensdatte Brochmann, f. 1617,
† 1682. * ¹) 1637 Gudmand Svendsen,
f. 1606, † 1661, Pr. i Hjørlande. * ²)
1661, Sivert Andersen Bilde ssteds,
f. 1632, † 1681.

1 Barn, † u. Af'k.	Christen Gud- mandsen Brochmann, f. 1642, † ²⁷ / ₉ 1705, Pr. i Ude Sundby, * Else † 1728 i Slangerup.	Svend Gud- mandsen Brochmann boede i Slange- rup, senere † i Kbhvn.	Malene Gudmandsd. Brochm., dbt. 1647, † 1715, * ¹) 1666 Hans Jensen Poscolan, † 1694, Pr. i Torup. ²) Eftmd. Hans Niel- sen Bagger, † 1715, (Skifte eft. begge til- lyst v. Sællandsfars Landsting ²⁴ / ₆ 1716).	Elisabeth Gudmandsd. Brochmann, † ²¹ / ₄ , 1723. * ¹) Vinhandler Poul Glasbach, † 1683, ²) Kammeradvocat. Krigs- fiskal, Krigsråd. Clemens Suchow, † 1696, * ³) Assessor Heinrich Ehm, † c. 1702.
Birgitte Cath. Brochmann, * ¹) Lauritz Pe- dersen <i>Jord- høy</i> , † 1710, Pr. i Ude Sundby, * ²) Amdi Trampe.	Steen Daniel Brochmann, f. 1685, † ²⁰ / ₆ 1765, Rgm.- feldskjær i Fladstrand, * ⁶ / ₂ 1721 Inger Marie Vinge, f. 1692, † ²⁴ / ₆ 1770.	Elisabeth Rebecca Broch- mann, * Jacob Høyer, Vi- siteur i Kbhvn.		Daniel 2 Børn med Glasbach, Suchow † f. 1676, smaa † 1689. 1690—91.
Christian Brochmann, f. 1700, † ¹⁰ / ₁ 1731, ugift, Degn i Bloustrød.	Den Frede- rikshaldske Linie.			
Anna Svendsdt. Brochm., * Hagen Andersen Hestriild, Degn i Græse.	E e Dorothea Svendsdt. B., * Jens Pedersen i Ude Sundby.	Gudmand H. Poscolan, f. 1668, † 1715, Pr. i Kallund- borg.	Jens H. Pos- colan var Stu- dent 1723.	Anne Medea Hdt. Poscolan, * Peder Jør- gensen, Skole- holder i Torup.

(Kilder: Thingsvidne i Skiftet efter Elisabeth Gudmandsd. Brochmann, † ²¹/₄ 1723 som Enke efter Assessor Heinrich Ehm (Hofrets Skifter) — Personalhist. Tidsskrift II, pag. 312, St. — Wiberg Pr. Hist. — Hjørlande og Ude Sundby Kbg. — Enke Kasse Ark. — Skifteprot. for Lyng-Kronborg Birk. — Slangerup Kbg.)

Side 284—5. Jfr. *Nyerup* var ikke en Slægtning af Rasmus Nyerup. Hun skrev sit Navn Nyrop og var Datter af Præsten til Nordreskov i Ringerige Peder Jespersen N. (Se C. Nyrop: *Slægten Nyrop*, 1881, S. 37 og Conradine Duncker „*Gamle Dage*“, Kristiania, 1871, S. 331—32).
(*Nicolaj Bøgh*).

3. Række, Bind V.

- S. 113. L. 4 f. n. jvf. 3. R. IV, S. 157. Det i Anna Christine v. Hattens Ægteskab med J. D. Richelien fødte Barn er uden Tvivl den Johan Daniel R., som døde i April 1707 som Negotieassistent i Guinea.
- S. 129. Løwenschild udstedte 1689 en Obligation til Matthias Bartels, Handelsmand i Haderslev, paa 5540 rhinske Gylden for Dragonheste og Flinter, der vare sendte ham fra Hamborg til Leipzig. (Relationer fra Gesandten i Wien 1692.)
- S. 248, Linie f. o.: 1809, læs: 1806.

Gaver til Samfundets Bibliothek

Samfundet har modtaget fra

Archivfuldmægtig *E. A. Thomle*: Familien von Cappelen i Norge og Danmark. Christiania 1896.

Forretningsleder *Elvius*: Døbte i St. Petri tyske Kirke i København før Ildebranden 1728. (Kjøbenhavn 1896).

Kasserer i „Hafnia“ *D. Mazar de la Garde*: Conferentsraad David Monrads Descendenter. Trykt som Manuskript. (Kjøbenhavn 1896).

Register.

(Ved Kaptajn *H. F. Grundjean.*)

- Aagaard, Peter, Konferenter., 54, 68.
 Aagesen (Akony's), Joh., Studios., 296.
 Aarestrup, 297.
 Aaskov, Anna Marie, 54. — Urban
 Bruun, Livmed., 54.
 Abenzur, Dan., 118.
 Abildgaard, Anna, 291. — Niels, Prof.,
 291.
 Adolphin, Oluf, Pedersen, Kapel., 103.
 Ablefeldt, Carl, Stath., 134. — Claus,
 Reg.ch., 107, — Dorothea, 269. —
 Gehmr., 77, 87. — Kmjkr., 87. —
 Mette v., 14. — Ulr. Antoinette, 134.
 Ahrenfelt, Søkpldt., 68.
 Aldenburg, Comtea., 133.
 Alexandra, Storfyrstinde, 171.
 Alfsen, Anna, 102. — Peder, Dr. jur.,
 100, 103.
 Allerup, Hans, 81.
 Alvensleben, 186.
 Amthor, Krigskom., 118, 122, 124.
 Amundsen, Peder 155.
 Ancher (Anker), Betsy, Gen.iinde 181. —
 Lorents Petersen, Provst, 62. —
 Ursula, 62.
 Anchersen, Math., Rekt., 80.
 Andersen, Fred. Amal. v., 36. — Kjeld,
 Studios., 294. — Laur., Studios.,
 294. — Niels, Sølt., 241. — Niels,
 Dr., 235, f. — (Andree), Peter, Stu-
 dios., 295.
 Angell, Karen, 194. — Marie Birg., 218.
 Anna Soph., Kurfyrstind., 117. — Prinss.,
 114.
 Apitz, Jac. Conr., Prlt., 25.
 Aretander, Frantz, 89. f.
 Arenstorff, Fr. v., Gen., 108.
 Arnesæus, Henning, Livmed., 33.
 Arnoldt, Hans Jac., Oblt., 26.
 Aspach, Sixtus, Præst 87.
 Assels, Graver Christensen, Præst. 83, f.
 Auchsen, Nils, Handelsm., 145.
 Axen, Anna, 172.
 Baardson, Inge, Kong, 219.
 Baden, Faml., 159. — Anne v., 38. —
 Dorthe, 153. — Elisab. v., 44. —
 Ernst v., Præst, 38. — Ernst Ernst-
 een v., Borgm., 38. — Hans Peder-
 sen, 153, ff. — Jac. v., Præst, 38.
 — Jens Pedersen, 153, ff. — Johs
 v., Præst 38. — Jørg. Pedersen,
 153. — Kirsten, 153. — Lavrits
 v., Præst, 38. — Maren v., 38. —
 Morits Pedersen, 153. — Peder
 Lorentsen, 153, f. — Tork., Lands-
 dom., 56.
 Bøger, Md., 175.
 Bagger, Oluf, Sklt., 27. — Hans Nielsen,
 Præst. 302.
 Bakke, Bedem., 58.
 Ballauf, Hof-Courier, 57. — Jurist, 57.
 — Parykmg., 57.
 Baltzersen, Nic. Fænder., 28.
 Bang, B. Th., 81. — Balthasar, 53. —
 Foged, 216. — Jørg., Præst, 35. —
 Oluf Lundt 171. — Peter Lorents,
 Asst., 300. de. Konferenter., 53,
 291.

- Banner, Erik, Kpt., 24.
 Bark, Adam, Hr., 211, f. — Anne, 212.
 Barnekow, Erik Fred., Skmajor, 27.
 Barnewitz, Fred., 34, 68. — Joach., 169 — Magd. Sybil., 170. — Øllegaard, 170.
 Bartholin, A., 80. — Caspar, Lt., 55. — Christoph., Landsd., 73, 77, 79, 80, 86. — Etr., 54. — Konfr., 54.
 Bartels, Math., Kbm., 304.
 Bartram, Fred. Arn., Prlt., 29. — Jørg., Reinholdt, Sklt., 29.
 Basballe, Chr., Stud., 90.
 Basse, Fml., 229. — Peder Erikson, 227.
 Bassewitz, Levin Hen., Sklt., 28.
 Bech (Beck), Degn., 58. — Hen. Thomassen, Præst, 78.
 Bechmann, Heinr., Kirkeforst., 12.
 Becker, Christiane, 194. — Jac. Gottfr., 77. — Thiel Erik, Kpt., 30.
 Beenfeldt, Poul, Kpt., 107.
 Bejer, Kristof., Bartsbjerg, 242.
 Below, Dorte Henriksd., 222. — Otto Fred., Lt., 22. — Henr., 163.
 Benkestok, 219. — Adeluds, 152, 158. — And., 151 f., 158. — Birgitte, 152, f. — Brynhilde, 151, 153, ff. — Jon, 152, f. — Kristine, 152. — Tord, Lagm., 151—158. — Torlof, 152. — Trond, 151, ff.
 Bendietsen, Hans, Rdm., 77.
 Bendtsen (Benedicte), Ol., Studios., 296.
 Bentsen, Borgm., 215.
 Bentzen, Præst, 246.
 Bentzelius, Erik, 79.
 Bentzon, Niels, Gehmr., 86.
 Berentsen, Hans, Tolder, 46.
 Berentz, Frants, 210.
 Bergagne, Nic. de, Oblt., 121.
 Bergendal, Laur., Præst, 73. — Præst, 252.
 Bergmann, 132.
 Berndt, Provst, 78.
 Bernh. af Pløen, Reg.ch., 109.
 Bernhoft, Martha Kirsten, 291.
 Bernstorff, Greve, 180—203.
 Berntsen, Arend, Byskr., 148.
 Berrig, Else, 102.
 Borstebørstel, Dan., Kapt., 24.
 Bertelsen, Henning, Studios., 295. — Joh., Studios., 295. — Lavrits, Kapt., 239.
 Berthelsen, Agent, 62. — Boghld., 54.
 Besquin, 197.
 Bibou, Hans Hen., Oblt., 31.
 Bie, J. C., Prokr., 58. — Mads, Justr., 66.
 Biegen, Reg.ch., 30.
 Biehl, Charl., Jfr., 65.
 Biehl(elfeldt), Jørg., Lt., 22.
 Biergegaard, Enevold Nielsen, 75.
Bille Fam., 161, f. — Beate, 162. — Claus, 161. — Hildeborrig, 161. — Jens, 161. — Justr., 90. — Karen Markusd., 167. — Maren, 162. — Marqvor, 163. — Sivert Andersen, Præst, 303.
 Bildstein, Gen.adjt., 27, 29.
 Bildsøe, Anna Soph., 36. — Lorents, Præst, 36.
 Bille, Fml., 230. — Axel, Kapt., 30. — Hans, Kpt., 23. — Klavs Stensøn, 228. — Mikkel Andersen, 235.
 Bippen, Reg.ch., 30.
 Birch, 188—205. — Lisbeth Jørgensdt., 35.
 Birkerød, Jens, Professor, 13, 298. — Peder Jensen, Præst, 266.
 Bjelke, Chr. Ul., Kpt., 24, 27. — Hen., Adm., 145. — Jørg., 46. — Kpt., 27. — Ove, 48.
 Bjørn, Math., Tolder, 244. — Birg., 244. — Jørg. Schoutbyn., 244. — Peter, kgl. Skihsupt., 244. — Povl Jørgensen, 244.
 Bjørnsen, Jørg., Viceadm., 234, 244.
 Blad, Hans Pedersen, 144.
 Blau, Prof., 173.
 Blohme, 194, 199.
 Bluhme, 190.
 Blücher, Asmus v., 246. — Chr. Bernt v., Ritm., 23.
 Blymester, Christop., Rekt., 76.
 Bobern, Arnolt, 206.
 Bode, v., 134.
 Bodendich, Nic. Wilh., Prlt., 29.
 Bois, Charles Macon du, Prlt., 28.
 Bok, Hans Pedersen, 209, 210. — Petter, 212.
 Boll, Justr., 216. — Jfr., 216.
 Bomgart (Baumgarten?) Fændr., 20.

- Bomgård, Gert, Kapt., 145.
 Bonnet, Filosof, 173, 192.
 Bonin, v., Kapt., 212.
 Borchgrevinck, Jfr., 216.
 Bording, And., 76, 77. — And., 82. —
 Laurids, 77. — Lavrids Pedersen,
 82. — Marie Laursd., 82.
 Born, Hans Fred., Fædr., 26.
 Borneman, 91.
 Botzheim, Joh. Dan., Kapt., 27.
 Braband, Lovise, 60. — Mich., Porcel-
 lenshdl. 60.
 Bræm, Joh., Biskop, 78.
 Brahe, Fam., 164. — Anne, 166, 168.
 Axel, 162. ff. — Birgitte, 167,
 175. — Falk, 166, ff. — Hendrik,
 167. — Ide, 167. — Jürgen, 167 f.
 — Karen, 159, 165 ff. — Knud,
 163. — Preben, 166, 168. — Sophie,
 167 f. — Sten, 142.
 Brandt, Barth., Fyrv., 30. — Hein.,
 203. — Oskar Angell, 219.
 Brandes, Anna, 207. — Engelhart, 207.
 Hein., 207.
 Braunen, Cath., 211.
 Braun, Carst., Ritm. 23. Joh., kgl.
 Agent, 115, 118.
 Bredahl, Borgm., 71.
 Bredal, Anna Margr., 75. — Ane Marie,
 77. — Annike 235. — Hans, 235.
 — Helvig, 235. — N. J., Maler,
 69. — Peter Jensen, Adm., 235.
 — Stud., 71.
 Brøger, Oberst, 20.
 Brink, Iver, Præst, 76.
 Brochman (nd, nn), Anne Svendsd., 302.
 — Birg. Cath., 302. — Birg. Marie
 302. — Chr., Degn, 302. — Fred.
 Chr., Degn, 302. — Helene, 303.
 — Jac., Skomager, 303. — Jesper,
 Biskop, 302, f. — Maren, 303. —
 Poul Caspersen, Stud., 303. — Søren
 Rasmussen, Fogd., 303. — Vilstrup
 Vilh., Degn, 303. — se Stamtavle 303.
 Brockenhuis, Eyller, 161, 163, 227. —
 Jacob, 161.
 Brockdorff, Cath. Hedv., 6.
 Brostrup, Henning, 294. — Joh., Studios.,
 294. — Karen, 294.
 Brouman, Anne Marie, 212. — Cath.,
 214. — Chr., Justr., 213. — Chr.,
 Laugm., 212, 213 f, 216. — Herman,
 214. — Magd. Margr., 216. — Soph.
 Amal., 212. — Soph. Cath., 214, f.
 Brokingh, Joh., 205.
 Bruhn, Carst., Ritm., 23.
 Bruklef, Ritm., 272.
 Brun, 181. — Jac. Peder, Præst, 88.
 Jens, 279.
 Bruun, Povl Klemensen. Kapel., 42 ff.
 Bryde, Niels Jensen, Hører, 42.
 Bryake, Elisb., 74.
 Bræmer, Chr., Sgpr. 7.
 Brøndlund, Peder, Præst, 84.
 Brønstorph, Anne Hermine, 216. — Hen.,
 214.
 Buchwald, Faml. 297. — Godske, 14. —
 Mette, 14.
 Buchwaldt, Detlev, Kpt., 30.
 Budde, Fred., Oblt., 134. — Math.,
 Kptlt., 134.
 Budæus, Gottfr., Kpt., 21.
 Bugge, Biskop, 250. — Peter, Lt., 29.
 — Prof., 69.
 Burenskjold, Gen., 27, 31, 34 ff.
 Butz, Hans, Præst, 54.
 Butjentor, Jac., 101.
 Bygum, Peder, Degn, 302.
 Bülow, Chr., Sklt., 24. — Gehmr., 60 f.
 — Gottsch Ernst v., Reg.ch. 21.
 — Joh., 54.
 Büsching, 173, 183, 186.
 Bøje, Nic., 243.
 Bolch, Maren, 134. — Rud., Præst, 134.
 Bøller, Sus., 161.
 Callenberg, Grev, 125.
 Capellet, v., Baron, 130.
 Caraffa, Feltmarsk., 130.
 Carl, af Hessen, Reg.ch., 232. — Hertug
 af Würtemberg, 186. — Rud., Her-
 tug af Würtemberg-Neustadt, 18. —
 XI., 109.
 Carmer, Groszcansler, 183. — v., Krigsr.,
 173, 183, 184.
 Cederfeld, Kancellideputeret, 53.
 Cederfeld-Simonsen, Kmjkr., 53.
 Charlotte, Prinses., 171. — Amalie,
 Prinses., 291 f.
 Chemnitz, Løge, 77.
 Chiaring, Luigi, Kunstberid., 70.
 Christensen, Alb., Provst, 87 f.
 Christian IV., 70. — V., 6, 11, 40, 108,

- 115, 283. — VII. 59. — VIII. 171 f — Albrecht. Hertug. 268.
— v. Merseburg, Hert., 114.
- Christiani, Institutbest, 56.
- Cicignon, Ob., 231.
- Clausen, Anna Margr., 172. — Bernhard, Dr. jur., 172.
- Clausson, Peter, Oversætter, 220.
- Clausenheim, v., 172.
- Clavert, Sekr., 54.
- Clemens, Kunstner, 184.
- Clementsen, Jonas. Studios., 295. — Joh., Studios., 295.
- Clerqvæ, 79.
- Clod. Rekt., 302.
- Colbjørnsen, Konfr., 57, 188, 190, 202, 291.
- Cold, 201. — Christine Isaacsd., 300.
- Colleroe, Mich. Math. v., Lt., 121.
- Collett, Detlevine, 62.
- Cour, L. F. B., Kand. mag., 248.
- Daa, ~~Fml.~~ 222 f. — Dorthé, 221 f. — Eiler, Stud., 295. — Gregers, Ob., 86. — Klavs Olufson, 221. — Kristen Klavson, 221. — Woldemar, 224.
- Daae, Hans, Kapel., 252 f., 257.
- Daglggaard, 84.
- Dal, Peter Petersen, Underskriver, 242.
- Daldorff, Elisabeth. Cath., 288.
- Dalboen, Lt., 286.
- Dalton, Fabrik., 63.
- Dambeck, Peter Joh., Kaptit., 23.
- Danckel, Karen. 33. — Poul Nielsen, Præst, 33.
- Danckwardt, Chr. Albrecht, Reg.ch., 23.
- Dannel, David Urbanus, 237. — Maren, 237.
- Danneskjold, 55, 301. — Laurvig, Reg.ch., 23.
- Davidson, Wil., Baronet, 101, 102.
- Delmenhorst, Herrn. Henriksen, 101.
- Dencker, Chr., Major. 278.
- Dens, Kpt., 231.
- Devaldt, Lt., 26.
- Devegge, Portner, 56.
- Dewitz, Gen.mj., 22.
- Dexter, Hen. Jordan, 26.
- Dibroek, Heinr., Bogh., 9.
- Dichman, Joh., Kapt., 30.
- Didriksen, Joh., Lagm., 149. — Th., Kapt., 239.
- Diener, Joh. Devaldt. Sklt., 26.
- Diesteler, Elisabeth., 6.
- Diethardt, Hen. Werner. Kpt., 26.
- Dietrichson, Joh., Præst. 249. — Lorents, Præst, 249, 259.
- Diodan, 199.
- Ditten, Levin Ernst, Kpt., 27.
- Dohna, Greve, 125.
- Domreicher, 67.
- Donop, S. H., Reg.ch., 22. — Christoph. Moritz v., Skmajor, 23.
- Dorchæus, Mag., 76. — Joh., Mag., 73.
- Dorigny, 67.
- Dorph, Foged, 216. — Helle, 216. — Maren, Jfr., 216.
- Dorsch, Prof., 173.
- Dreijern, v., 172.
- Dresler, Fabrik., 63.
- Dreyer, Anna Margr., 172. — Math., Etr., 172. — Math., Skibakpt. 172.
- Ducher, Joh., 206.
- Due, Manderup, Reg.ch., 25. — Mette Alette, 249.
- Duncam, Sara, 236.
- Duncker, Conradine, 302.
- Dundas, 201, 204.
- Dyrskøt, Peder, 74, 91.
- Dyssel, Arnold, Amtm., 80.
- Dysseldorf, Albrekt, Vinhdl., 149.
- Dønkin, Robben, 236.
- Dähnhofer, Komtes., 186.
- Ebbesen, Jens, Ridefgd., 233.
- Eberhardt, Andr. Otto., Sklt., 28.
- Eberstein, Feltm., 2.
- Egberg, Poul, Kapel., 302.
- Egeberg, Major, 216.
- Egede, 187. — Paul, Biskop, 187. — Lt., 56.
- Eggers, 57. — Paul Bertram, Prlt., 28.
- Egsberg, Joh. Fried. v., Herrem., 43.
- Ehlern, Lehnert Aug. v., Kpt., 21.
- Èhm, Hein., Ass. 303.
- Ehrenschild, Dipl., 2.
- Eichel, Joh. Bartholin, Etr., 54.
- Eickstedt, Reg.ch., 25.
- Eilertz, Margr., 36. — Soren, Præst, 36.
- Elbing, Niels, Lt., 30.
- Eldern, Goth. Wilh., Kpt., 25.
- Ellbrecht, Anton Günther, Ob., 120.
- Ellbrecht, Reg.ch., 120.
- Elisabeth. kejserinde, 65.

- Elvius, S., Forrøtnl., 96, 304.
 Ems, Fægtem., 68.
 Engelbrecht-Sohn, Ritm., 23.
 Eppingen, Fml., 281—292, Stamt., 290 ff.
 — Barbara, 282. — Cath., 282. —
 Elisabeth., 287. — Fabian v., Ob.
 281. — Martin, 282. — Mette, 288.
 — Reinhard, Kmhr., 281. — Sybille,
 282. — Wilh., 282.
 Erichson, Kbm., 202. ff.
 Eriksen, Kristen, Præst, 42.
 Ernstsøn, Ernst, Borgm., 44.
 Esche, Hans, Lt., 28.
 Eschenborg, Jac., Kbm., 12, 16.
 Eskildsen, Movritz, Admiralitetsskr., 234.
 Essendrop, Abel, Md., 216.
 Eyffler, Reg.ch., 23.
 Eylerson, Jorg., Prof., 48.
 Eyndtøn, Reg.ch., 28.
 Ewald, Johs., Digter, 56.
 Faber, Anna, 33 f. — Dan., Kantsler, 33.
 Fabritius, 178. — Juvel., 63 f.
 Falch (Falck), Maren Isaksd., 47. — Maren
 Haldora, 300. — Gert, Kolonibest.
 300. — Gross., 67.
 Falert, Fændr., 26.
 Falkengreen, Ritm., 23.
 Falsen, 187, 201.
 Feddersen, Ditlevine, 62. — Kongens
 Fgd., 62. — Nic., Præsidi., 62. —
 Peter, Ass., 62.
 Felber, Anna, 206, 209. — Anne Ja-
 cobsdtr., 212. — David, Oblt., 211.
 — David, 217. — Herman, 215.
 — Jacob, 206. — Ide, 207. —
 Joh., Major, 215.
 Felthusen, Berendt, 206 f.
 Femann, Justr., 67.
 Fersleff, Borgm., 300.
 Ferdinand, Pr. af Preus., 185. — Wilh.,
 Hertug af Würtemberg, 284.
 Figenskov, Anne Cath Hansdtr., 264,
 271.
 Firck, Hans Jorg., Lt., 23.
 Fischer, (Gebh. Didr., Kpt., 24. —
 Prlt., 26.
 Fjelderup, Annike, 237. — Mette, 287.
 — Simon Sørensen, 238. — Søren
 Nielsen, Kapt., 237.
 Flatzman, Coort, 206.
 Flemming, Feltmarsk., 117.
- Flindt, 173, 177, 179, 181 ff., 188, 196,
 201.
 Floberg, Peter, 217.
 Flug, Mette Elisabeth., 210. — Nic. Hr., 210.
 Fog, David, Asst., 301.
 Fogh, 91. — Peter, 77, 81, 83.
 Fort, Lt., 30.
 Foss, 73.
 Fox, 204.
 Franchenau, Dr., 77.
 Frankenau, Etr., 68.
 Frederik., III., 232. — IV., 73, 86. —
 V., 52, 59, 66 f, 171 — VII., 171.
 — Ferd., Arveprins, 171. — Wilh.,
 Konge, 185. — Wilh., Kurfyrste, 282.
 — Wilh., Prins af Hessen, 171.
 Frederikke, Prinsesse af Preus., 185.
 — Amal., Prins., 139.
 Friesensev, v., Ob., 120.
 Frigast, Jac., Adjnt., 24.
 Friis, Hans, 110. — Jorg., 142. Forv.,
 77. — Jesper, 224. — Rottbøll,
 Prof. med., 55. — Sidsel, 232.
 Frijs, Axel, Kptlt., 22. — Jesp., Pr-
 major, 23, 24.
 Fris, Sten, Borgm., 38.
 Frisch, Joh., Dan., Prlt., 26.
 Frost, Kristen Pedersen, Graver, 243.
 — Peter Olsen, 243.
 Fugl, Reg.kvm., 56.
 Furu, Anna Marie, 291. — Jac. Larsen,
 291.
 Fürstenberg, Elisabeth. v., 282. — Helene,
 v., 282. — Nic. v., 282.
 Fous, 202. — Peder, Præst, 79.
 Gabel, Kristof., Stathold., 101, 138, 147.
 Gade, Peter, Sgpr., 6.
 Gaffron, Adam Abrah., Reg.ch., 29, 30.
 Galenbeck, Hen., Reg.kv., 22.
 Gamm, Paul Otto, Fændr., 25.
 Gandorff, Chr. Jansen, Lt., 21.
 Garman, Boel, 93 f. — Joh., 93 f. —
 Joh., d. Y., Landkommis., 100.
 Gebhardt, Hen. Sebald, Kpt., 26.
 Gefning, Lavrids Jenson, 91.
 Geisler, Prlt., 25.
 Geistler, Gust. Wilh. Nic., Prlt., 25.
 Geraud, Elie, Vinhdl., 55, 86.
 Gerner, Henrik, 187, 249. — Henrik,

- Præst, 262. — Niels Eriksen, Præst, 84.
 Gersdorff, Soph. Amal., 82.
 Gesman, Urban Jacobsen, Prlt., 27.
 Geveke, Christ. Elisab., 287. — Elisab. Cath., 288. — Gipester, 288. — Jac., Gen.mj., 287 f. — Johanne, 287.
 Geyse, Genlt., 120.
 Gierdtzen, Hans, Kpt., 145.
 Gierdrum, Marie Chr., 300.
 Giessenbier, Rud., Bogb., 9.
 Gievning, Laur. Jensøn, Præst. 79. — Søren, 79.
 Giøe (Giøye, Gyøe, Gø), Ellene, 160. — Eskil 165. — Henrik, 165, 167. — Ide, 167. — Margr., 160. — Mette, 160. — Mogens, 165 f. — Susanne, 168. — Susanne Falksdtr., 166.
 Glasau, Frants Hen., Kpt., 24.
 Glasbach, Poul, Vinhdl., 303. — Dan., 303.
 Glatved, Kapel., 217.
 Gledsche, Steffen, 207.
 Gleidner, Joh. Math., Adjt., 27.
 Glud, Amtm., 82.
 Godsøn, Jens, Præst, 72.
 Gorne, Joh. Did., Deputeret, 166.
 Graae, Bolette Marie, 54. — Justr., 54.
 Graah, Jac. Gregorius, Gen.kr.kom., 63. — Maren Christine, 301. — W. A. Kapt., 301.
 Grabofsky, Joh., Prlt., 29.
 Gram, 195. — Etr., 133. — Lars, Hr., 208. — Math., 207. — Otto Christoph., Major, 22.
 Grambon, Joh. Hen., Kpt., 28, 29.
 Grambow, Christoph. Otto v., Ritm., 22.
 Gran, Peder Armbjørnsen, 158.
 Grandjean, H., Kpt., 96.
 Gravers, Præst, 73.
 Green, Birg. Marie, 302.
 Grégoire, Biskop, 192.
 Greiff, Major, 117. — Nic. v., Major, 121.
 Grenov, Rekt., 298.
 Grove, Joh., Fritznær, Provst, 255 f.
 Grey, 201.
 Grim, Joh. Hen., 22. — Joh. Ludv., Prlt., 28.
 Grimlund, 68.
 Grosferfeldern, Cath. v., 282.
 Grove, Carl Fred., Gen.kr.kom., 71.
 Grubbe, Alex. 169. — Chr., 169. — Eiler, 169. — Hilleborre, 169. — Jac. Knudsen, 222. — Ide Jørgensd., 168. f. — Karen, 169. — Kirst., 169. — Knud, 169. — Marg., 169. — Mette, 169. — Niels, 169. — Regidse, 169. — Sibylla, 169. — Sigvart, 169.
 Grund, J. G., Hofbilledh., 16.
 Grün, 22.
 Grüne, v., Ob., 104.
 Grätz, Benedict, Sklt., 27.
 Grøner, Fried. Møntm., 207.
 Grønvald (Grønevold, Grønvold), Adam Levin Knudt, Kpt., 247, 299 f. — Birgitte Zachariæ Poulsdtr., 300. — Christine Isacsdtr., 300. — Fred. Chr., Kpt., 247, 299 f. — Ingeborg Maren Johansdtr., 300. — Inger, 247. — Justine Cath., 299. — Mette, 247. — Mette Christine, 300. — Poul Isaac, Kpt., Kobberstik., 247, 299.
 Gudmandsen, Chr., Præst, 302.
 Guldberg, 194.
 Gyldenløve, 121, 290. — Ulr. Antoinette, 134. — Ulr. Fred., 101, 104 f., 133 f.
 Gyldenstiern, Fam., 162, 164. — Anna Prebensd., 166. — Birg., 163. — Kirstine, 295. — Knud, 162. — Mogens, 165. — Preben, 163 f. — Sibylle, 165 f.
 Gültzaw, Hen., 84.
 Güntelberg, Jens, 153.
 Gyntersberg, Axel, 152. — Inger, 152.
 Gødesen, Jens, Biskop, 136.
 Haakonsøn, Haakon, 219.
 Hadersleben, Jens v., Ob., 103.
 Hagedorn, Phil. Chr., Major, 28.
 Halle, Jfr., 64. — Uoff., 64.
 Hals, And., Provst, 84. — Anne Cath., 296 f.
 Hammer, Forv., 217. — Peder Jørgensen, 33.
 Hamond, Aleth, 216.
 Hane, 78. — Karen, 78.
 Hannikat, v., 132. — Maria Clara v., 132.

- Hansen (Johannis), Andr., Præst, 163.
 Esper, Studios., 296. — Harinchinus, Studios., 296. — Hans, Proviantskr., 234. — Jørg. Vilh., Fændr., 28. — Kath. Jostd., 32, 34. — Lago, Studios., 295. — Laurits, Borgm., 32 f. — Margr. Olsdtr., 32. — Math., Studios., 295. — Ole, Studios., 294. — Otto, Studios., 296. — Peter, Studios., 295. — Sven, Studios., 294. — Torkild, Studios., 296.
- Harboe, Biskop, 54. — Gehmr., 54. — J., Krigskrt., 110, 116, 122.
- Harbou, H. W., Kapt., 96.
- Hardenberg, Fam., 161 f, 164. — Anne, 159, 164. — Chr., 162 ff. — Eiler, 161. — Erik, 159, 161, 163. — Mette, 163.
- Harding, And., 77.
- Harris, Fabrik., 63.
- Hartmann, Fred., Hofsnedker, 297.
- Hasselgreen, Korn., 30.
- Hatten, Anne Christine v., 109, 304. — Bendix v., Ob., 111.
- Hausmann, Dan., Etr., 134.
- Hawit, Georg, Studios., 295.
- Haxthausen, Clem. Aug., Lt., 64. — Wolf Ant. v., Gesandt, 126.
- Hazebotus, Studios., 296.
- Heiberg, Lensm., 260.
- Heideman, Joh. Dan., Kpt., 24.
- Heinsohn, Kptl., 23.
- Heitman, Joh. Dan., Kpt., 24.
- Hemmingsen, Joh., Studios., 295.
- Henz, Heinr., Bogh., 19.
- Helmich, Barbara, 207. — Lisbeth, 207.
- Heltz, Joh., 206.
- Hemert, Elisab. v., 180. — Grossa., 67.
- Henrik, Arvepr. af Dessau, 186.
- Henriques, 172.
- Hermansen, Nic., 101.
- Hermes, Oberkonsistorialr., 186.
- Hersberg, Tob. Silvester v., Fændr., 121.
- Hertzberg, Grev, 173, 183, 186.
- Hesselberg, Abraham, Hr., 216. — Margr., Md., 216.
- Hestrild, Haagen Andersen, Degn, 302 f. — Anna Svendsd., 302.
- Heydebrek (ck), 117. — Th. Wedig v., Reg.kvmst., 121.
- Heye, Anna, 112. — Joh., Gen.adt. 110, 112, 116, 122
- Heyne, Hofrath, 188.
- Hiardemaal, Melchior, Præst, 88.
- Hierild, Hen., Rekt., 74; 76. — Stud., 75.
- Hiort, Frants Laur., Præst. 84.
- Hiorthøi, Hugo Fred., Præst. 68. — Morten, Borgm., 68.
- Hirschnach, Rasm., Oblt., 290.
- Hirtzholm, Dorthe Enevoldsdtr., 47. — Iver Nielsen, kgl. Historiegr., 47.
- Hoberg, Franz, Advokat, 9.
- Hoffmann, Joh. Fred., Prit., 28.
- Hofgaard, Gabriel, Hr., 216.
- Hohendorff, Fabian Hen. v., Major, 30.
- Hohlenberg, 193.
- Holberg, Ludv., 65.
- Holck, Chr. Fred., Reg.ch., 23. — Fred. Chr., Reg.ch., 23. — Grev, 173, 176 ff. — Kirsten, 153.
- Holm, Chirurg, 55. — Hans, Kancellr., 60 f. — Peter, 83.
- Holmboe, Rektor, 252.
- Holmer, Lorens, Underskr., 234.
- Holmskiold, Gehmr., 55. — Juliane, 55. — Julie, 55.
- Holst, Jens Iversen, 85. — Jens Iversen, Præst, 73. — Peder, Præst, 88.
- Holstein, 69.
- Holsten, Chr. Adolf, Reg.ch., 21.
- Holten, Isebrand v., Stykj., 30.
- Hoppe, Frk., 54. — P., Konfr. 54.
- Horn, 216. — Andr., Stud., 296. — Franz, Lit.hist., 16. — Inger Cath., Md., 216.
- Horne, Luder v., 206.
- Hornemann, Both. Birg., 184 f. — Chr., Hofminiaturm., 184. — Gerrit, Etr., 66. — Pageinform, 193.
- Hultzen, Hans, Kornet, 25.
- Huser, Joh. Rud., Sklt., 28.
- Husman, Ob., 134.
- Husum, Hans Jørgensen, 149 f.
- Huth, Gen., 60.
- Huulbech, Jørg. Michelsen, Provst, 20.
- Huusvig, Else, 38. Hans Madsen, Provst, 38.
- Hvas, Christof., Ob., 277.
- Hveding, Jak., Provst, 254. — Jens, Provst, 252, 256.

- Hviid, Fru, 201.
 Hysing, P., Konservator, 252.
 Hüttemann, Gerh., Kom.skr., 123.
 Høg, Jost. 33, 160. — Margr. 160.
 Højjer, Bodil, 238. — Hans, 238. — Kristof., Kapt., 238, 240. — Tor, 238.
 Høy, And. Jensen, Kbm., 74.
 Høyer, 192, 194, 202 f., 205. — Jac., Visitor, 303.
 Jacobi, C. F., Konfr., 59. — Sigis., Kpt., 131.
 Jacobæus, Holger, Justr., 134. — Math., Livlæge, 136.
 Jakobsen, Gregers, Kvæsthusforst., 234. — Mads, Livlæge, 136. — Mønsterskr., 235. — Peder, Kbm., 136.
 Jantzen, Abraham, Postm., 301. — Adam, Præst, 301. — Anna Susanne, 301. — Cath. Elisabeth, 301. — Chr. Fred. Ehregott, 301. — Chr., 301. — Gottlob Lohrecht, 301. — Marie Magd., 301.
 Ib, Lene Nilsd., 148.
 Jegind, Jens, Præst, 73, 84.
 Jensen (Johannis), Bagge, Rdm., 136. — Esper, Studios., 296. — Harinchinus, Studios., 296. — Lago, Studios., 295. — Math., Studios., 295. — Niels, Borgm., 136. — Ole, Præst, 295. — Ole, Studios., 294. — Otto, Studios., 296. — Peter, Studios., 295. — Svend, Studios., 294. — Torkild, Studios., 296.
 Jespersen, Peder, kgl. Konfes., 89, ff.
 Jessen, Jesse, Provst, 36.
 Ihasing, Joh., 12.
 Inghaven, Reg.ch., 28.
 Ingerslev, Ober.krigsk., 66.
 Joh. Georg (III), Kurpr., 114.
 Johansen, Hans, 163.
 Jordhoj, Laur. Pedersen, Præst, 302 f. Birg. Cath., 302.
 Jorisen, Sibi, Skipper, 145.
 Joatens, Christine, 271.
 Irgens, Bliksl., 69. — Jokum, 141, 144.
 Iselin, Baron, 66. — Justr., 66.
 Jucl. Anne Soph., 134. — Hans, Stathld., 48. — Ide Dorrethea, 222. — Jens, 167. — Jens, Baron, 73. — Niels, Adm., 235. — Peder, 163.
 Juliane Marie, Dron., 55.
 Juul, Chr., Off., 109.
 Justsen, Povl, Kapt., 239.
 Iversen (Yvari), Alnerus, Studios., 298. — Fred. Wilh., Off., 218. — Kristian, Lt., 240. — N., Præst, 84.
 Jünger mann, Balth., Sklt., 26 f
 Jürgensen, Jørg., Hofurmg., 63.
 Jürs, Hedv. Sus. Amal., 301.
 Jørgensen, Hans, Præst, 81. — Jac., Lagm., 152, 154. — Rdm., 66.
 Kaalund, Søren Jensen, Præst, 264, 271.
 Kaas, Anna Sophie, 291. — Erik, 145. — Hans Detl., Kpt., 27. — Kirsten, 232. — Mette, 231. — Mogens, Kptlt., 22. — Wentzel Ruthkirch, Kptlt., 27.
 Kall, 201. Anna Marie, 54. — Joh. Chr., Konfr., 54.
 Kalckreuth, Sam. Ludv., Lt., 22.
 Kalkstein, Oblt., 120. — Albrecht v., Gen.lt., 114. — Barb. Eleon. v., 114. — Christof. v., Oblt., 117. — Christoph., 120. — Christoph. Alb. v., Oblt., 114. — Magn. Ernst v., Fændr., 120.
 Kamp, Amund Torstensen, 157.
 Kanaken, Cath. v., 282.
 Kanitzen, Sibylle v., 282.
 Kardorff, 191, 200.
 Karl Gustaf, Kong, 139.
 Karstens, 79. — Jørg., Provst, 72.
 Karstensen, Evert, Kapt., 239. — Falentin, Præst, 26.
 Katzenellenbogen, v., Ob., 104.
 Kellinghusen, Andr., 12.
 Kielmansegg, Joh. Ad. Kielman v., Reg.præsld., 7.
 Kierkering, Goth., Kapt., 26.
 Kierulf, 190, 197, 202, 204. — Aukdirek., 67. — Ferd. Emil, Kand. jur., 218. — Martin, Sorenkr., 218.
 Kildelund, J. P., Præst, 84.
 Kingo, 79.
 Kirchner, Joh., Sklt., 28.
 Kjærulf, Md., 217. — Præst, 217.
 Klein (Klien, Klyn), Anders Sørensen, Rdm., 136. — Dorthe Hansdtr., 151. — Else Hansdtr., 151. — Fred. Andersen, Præst, 137. — H., Præst, 84. — H. P., 137. — Hans

- Pedersen, Ass., 148. — Hans Pedersen, Rdm., 135—140. — Hans Pedersen, Skræder, 151. — Ioh. Peitersen, Ass., 148. — Magd., 148 f. — Marine, 136 f. — Marie Hansed., 151. — Mogens Hansen, 151. — Peder Hausen, isl. Kbm., 150. — Peder Hansen, Vinhdl., 151. — Vilh., Prof., 137, 151.
- Kleist**, 117. — Adam Wilh. v., Kpt., 129. — Aug. Anton v., Fæindr., 121. — Barb. Eleon. v., 114. — Bast. Hein. v., Kptit., 121. — B. E. v., Kpt., 120. — Bernd. Chr. v., 125. — Carl Ulr. v., Kapt., 25. — Chr. v., Ob., 114. — Chr. Casim. v., Kapt., 121. — Hedv. Soph. v., 114.
- Klemensen**, Laurits, Præst, 37. — Else, 37.
- Knap**, Ludv. Chr., Justr., 62.
- Knickbein**, Præst, 5.
- Knudsen**, Peder, Fiskal, 246. — Thom., Rdm., 42.
- Kock**, Joach., Fæindr., 121.
- Koes**, Godsejer, 67.
- Kofod-Ancher**, Prof., 61.
- Kolding**, Iver Hansen, Kapt., 240.
- Koopmann**, 201.
- Koplaw** (Koppelau), Jørg. Christoph, Ob., 21.
- Korf**, rus. Minist., 65.
- Krabbe**, Faml 221. — Anne, 160. — Erik. Lenem., 40. — Gregers, 221 f. — Helvig, 222. — Iver, 141. — Otto, 77. — Tygge, 160.
- Krag**, Erik, 100. — Otto 279.
- Kraase**, Anna, 161. — Eyller, 161.
- Krefting**, Fml., 205—218.
- Kreyer**, Lorens, Kirkældste, 12.
- Krieger**, Chr. Fred., Fyrværk., 64. — Joh. Corn., Adm. 64.
- Kristensen**, Jørg., Borgm., 32, 35. — Jørg., Præst, 35. — Kristen, 234. — Sven, Hører, 42.
- Kronstern**, Schreiber v., Hofjk., 56.
- Kruse**, Anne, 236. — Birg., 236. — Edv., Justr. 236. — Kornelius, Kompasm., 234. — Kornelius Korneliusen, Kaperkapt., 236. — Kornelius, Kpt., 236. — L., Forfat., 70. — Sara, 236.
- Krusse**, Jelse, 224. — Karen, 225.
- Kryger**, Georg Jac., Søoff., 65.
- Kræmer**, Christine Marie, 296, 298.
- Kränzl**, Jonas, Borgm., 130.
- Kumme**, Jobst Ludolf, Lt., 22.
- Kyng**, 80 f., 83. — Jørg., 82. — Jørg. Povelsen, 90.
- Køllen**, Carl v., Præcept., 272.
- König**, C. M., Jurist, 64. — Ludv., Sölt., 64.
- Kønnemann**, Legationssekrt., 200.
- Lacoppidan**, 53.
- Lambertsen**, Else, 37. — Peder, Borgm., 37.
- Landdorph**, Knud, 72, 78 f.
- Lange**, Hans, Raadm., 35. — Jan Korneliusen de, Sölt., 240. — Justr., 68. — Kjeld 278. — Lamb., Stud. 293. — Sekrt., 68.
- Langebek**, 80. — Jac., Præst, 87. — Fred. Kapel., 87.
- Langeland**, Rasm., 175.
- Langhaar**, Claus, Ritm., 12.
- Larpent**, Uhrmg., 67.
- Larsen**, Anne Soph. Fred., 218.
- Larssøn**, Andr., Prls., 25.
- Lassen**, Jens, Admiralitet., 138, 234, 241. — Jfr., 216. — Ingvor, Godsforv., 262, 264.
- Lassenius**, Jeschius, Præst, 2. — Johs., 1 ff. — Margr. Soph., 16. — de Major, 55. — Marie Elisab. de, 55.
- Laszczynski**, Adelslægt, 2.
- Latton**, Ant. Aug., 135. — Carl. Spejldhl., 134.
- Lattorf**, Joh. Didr., Reg.ch., 27.
- Lauritsen**, Isak, Kbm., 47. — Peder, Stiftaskr., 50.
- Laurwig**, Greve, 58, se Danneschiold.
- Lautrup**, Jørg., 150.
- Lavigne**, Handskm., 67.
- Laxmand**, Johs., Erkebisp, 293.
- Lech**, Andr., Præst, 247.
- Leege**, Hans Fred., Reg.ch., 22.
- Legel**, Kpt., 25.
- Lehn**, Abrah., 12.
- Lehdorph**, Ob., 283.
- Lømwig**, Mag., 82.
- Lennertsen**, Gellis, Søoff., 235.
- Le Noir**, Handelsmand, 67. — Kantor, 67.

- Lente, Anne Christine, 109, ff. — Chr., Resident, 106—113, 122. — Fred., Regjr., 12, 109. — Gert, 123. — Hugo, Ass., 110, 113. — Joh. Hugo, 111, 113, 123.
- Lentz, Jac. Hein. v., Ob., 125. — Marianne v., 125.
- Leopold, Kejsler, 126 f.
- Lepel, Georg Fred., Kpt., 25.
- Lewenhaupt, Kptlt., 22.
- Lichtenstein, Eadras Marc., 73.
- Lider, 298.
- Liebeherr, Fred., Sklt., 24.
- Lihme, Hana, Præst, 78.
- Limbrecht, Cort, 205.
- Linde, Gab., Kasserer, 63. — Justr., 63.
- Lindenberg, Sigfr. v., 176.
- Lindenov, Chr., Kmr., 276. — Elisab. Aug., 271. — Hans Johansen, 271 ff. — Soph. Amal., 277.
- Linderoth, Iver Krabbe, Sklt., 29.
- Lindholm, 202.
- Lindtman, J. S. Præst, 85.
- Linstow, Adam Levin, Lt., 23.
- Lintrup, J. S., 79. — Søren, Regensprovst, 11, 75 f., 78, 80—83, 85.
- Lisfeldt, Joh. Albr. Teutscher v., Prit., 29. — Phil. Teutscher v., Prit., 24.
- Litzner, Lt., 29.
- Lobes, Joach., Mag., 207.
- Lode, Nickel. Hauptm., 267.
- Lubetic, Math. Frantz, Oblt., 130 f.
- Lubomirski, Fyrst, 117.
- Luchelmann, Peter, 139.
- Ludv. XIV., 3. — XVI., 173. — Pr. af Preus., 186.
- Luia, Karen, 78.
- Luja, Dr., 79.
- Lunding, Rdm., 53.
- Lundt, Anna Soph., 36. — Elisab. Jørgensdtr., 36. — Hans Nikkelsen, Borgm., 33 f. — Jørgen, 36. — Jørg. Lavritsen, Borgm., 32, 34 f. Lavrits Jørgensen, Præst, 36. — Marie Elisab., 36. — Margr., 32, 36. — Nickel, 36. — Nikkel Hansen, Slotaskr., 32 f. — Oluf Jørgensen, Præst, 36. — Oluf Nikkelsen, Rdm., 33 f. — Otto, 33. — Peder Hansen, Byfgd., 33. — Peder Olufsen, Præst, 36.
- Lunge, Niels Søfresen, 75.
- Luschau, Hans Adam, Kpt., 11.
- Luxdorph, Bolle. Kammersekr., 133. — Deput., 68. — Landsd., 72.
- Lykke (Lycke), Anne, 160. — Erich, 160. — Falk, 160. — Jørgen, 160. — Mette, 160.
- Lyes, Karsten, 32.
- Lygtmager, Herm., Kompasm., 243 f.
- Lübberts (Luberti), Olaus, Prof., 294.
- Lühe, v. d., 173, 177, 179 f., 182, 188, 196 ff. — And. Aug., Kapt., 24.
- Lüschau, Hans Adam, Kpt., 21.
- Lütken, Pauliana, 217.
- Lüttichau, Fr. Chr. Tønne v., Kmr., 57.
- Lützw, Henning Otto, Sklt., 29. — Hugo, 277.
- Løk, Peder Nilsen, 210.
- Lønborg, Anne, 135. — Christence, 135. Joh., Kapel., 135.
- Løvendal, Carl, 107. — Margr., Barones., 134. — U. F. V., Marskal, 97. — Vald., 107.
- Løvenhjelm, Hans Schrøder, 97. — Reg.ch., 22.
- Løwenklau, Jens v., Ob., 103. — Job. Lud., Prit., 26.
- Løvenschild, Agnete, 133. — Andr., Major, 121, 124, 133. — Antoinette Aug., 133. — Char. Amal., 133. — Chr., 133. — Christence, 135. — Han. Poulsen, Rigagr., 97 f., 103 ff., 304. — Maren, 134. — Nic. v., 99. — Nic., Degn, 133 ff. — Paul v., 99. — Rud. Bolch v., Præst, 135.
- Løvenskiold, 128.
- Løvenørn, Poul Vendelbo, 97.
- Madsen (Mathie), And., Borgm., 37. — Andr., Studios., 294. — Anna, 37. — Jac., Biskop, 42, 136. — Jac., Studios., 294. — Joh., Studios., 295. Peder, Kapel., 41.
- Magnussen (Magni), Joh., Studios., 296.
- Magnæus, Arna, 74, 82, 91.
- Malling, Ove, 188, 190, 193, 196 f., 199—202.
- Malouet, 192.
- Manteuffel, Balth. v., Kapt., 121. — 117.
- Marcellus, Anne, 208. — Constantie, 208. — se Marselius.

- Marcussen, Gen.krigsk., 250.
 Mariager, Rasm., Præst, 211.
 Markussen, Hans, Borgm., 40.
 Marmillon, Brolæg., 66.
 Marschalk, Chr. F., Oblt., 118.
 Marselius (Marseles), Friherreinde, 83. —
 Gabr., 207. — Joh., 101. — se Mar-
 cellus.
 Massin, Agnete, 133 f.
 Massow, 133. — Jørg. Christof. v., Lt.,
 121.
 Mazar de la Garde, Kasserer, 304.
 Mathiasen, Nils. Tolder, 46 f.
 Mathiesen, Nic. kgl. Kammertj., 46.
 Mazarin, 3.
 Mechlenburg, 93. — Anna Joh., 291.
 Marcus, Skovinspkt., 291. — Martha
 Kirstine, 291.
 Meden, 189, 191, 201. — Woller v.,
 Sklt., 29.
 Meier, Herm., Etr., 108, 116, 119—122.
 Meincke, Han., Fiskemester, 265, 271.
 Meinders, Gehmr., 3.
 Mejer, Effert, 94. — Hans Evertsen,
 Foged, 94 f. — Inger Hansd., 94 f.
 — Nils, Foged., 95. — Povl, Bager,
 234.
 Meldal, Chr., Præst, 83 f., 89.
 Meyer, 94. — Alb., Bogtr., 10. — Didr.
 Benedict., Prlt., 76. — Samuel, 138.
 Milan, Gab., Faktor, 106 ff.
 Mislet (Mislæt). Brostrop, Kpt., 30.
 Mitzlaff, Kpt., 28.
 Mohr, Martin Jac., Adjt., 25.
 Mollerup, Peder Nielsen, Ass., 75.
 Moltke, A. G., Grev, 59. — Ad. Gottl.,
 52. — Christoph. Hen., Oblt., 28.
 Momsen, Maren, 271.
 Monrad Birgit., 300. — Birgitte Sacha-
 riæ Poulsd., 300. — Hans. 247. —
 Hans Nielsen, 300. — Hans Frede-
 rikeen. Præst, 300. — Hans Ruman
 Frederiksen, Præst, 78. — Niels
 Hausen, Præst, 247 f., 300.
 Moritz, Mik., Fændr., 21.
 Morsberg, Palle Hansen, Præst, 73.
 Mortensen, Hans, Skibelt., 238. — Oluf,
 Bisp, 294.
 Mos(s), Peder Sørensen, 211 f. — Ass.,
 216.
 Moth, Soph. Amal., Grevinde, 11.
 Motzfeldt, P. E., Major, 89.
 Mouat, And., 152.
 Mounier, 192.
 Movritsen, Jens, Byfgd., 150.
 Muller, Hinr., Hr., 208.
 Munch, Chr., 163. — Hans, Kbm., 16.
 Munck, Rasm. Jørgensen, Præst, 263.
 Mund. Pros, Ritm., 22.
 Munk, Ellen Kirstine, 290. — Franda,
 Ritm., 107, 109 ff. — Kirsten, 271.
 — Mog., Landsdom., 136.
 Muus, Biskop, 81. — Chr., Mag., 211.
 — Kancelsek., 81.
 Mülengrath, Oblt., 67.
 Müller, Cicil. Cath., Enke, 254, 256. —
 Chr. Rud., Biskop, 78, 88. — F.
 H., Justr., 56. — Henr., Admi-
 ralitetsraad, 101, 234, 237. —
 Hen., Overfiskevejer, 253. — Joch.
 Nic., Adm., 253.
 Münckhausen, Helene v., 282.
 Münster, Joh. Heidenreich, Oblt., 27.
 Münte 3, 174, 176.
 Møhl, Hans, Asst., 301.
 Møller, Emerence, Jfr., 216. — Jac.,
 Kptlt., 22. — Joh.s., 81. — Jørg.,
 Oblt., 109. — Malthé, 300. —
 se Müller.
 Mørk, Jørg. Maagensen, Herredsf., 142.
 Mørner, Beruh. Joch., Ob., 22.
 Møsting, Ulr. Fred., Sek. Major, 21.
 Nabock, Fred., Oblt., 23.
 Nagel, Berendt, 103.
 Nakler, Immeke, 206.
 Nannestad. Provst, 298.
 Nansen, Hans, Borgm., 144, 146 f.
 Necker, Minist., 173, 192.
 Nellemand, Jens, Kmr., 70.
 Nelthrop, Fabrik., 63.
 Nernst, Kmr., 59.
 Neubuhr (Neubour), Schouthyn., 90.
 Neumann, Biskop, 251 ff., 287 f.
 Nicolaus I., 171.
 Nielsen (Nilsen), Henrik, Studios., 295.
 — Hofskriver, 68. — Jac., Studios.,
 295. — Joh., Studios., 295. — Jørg.,
 Borgm., 38. — Kristen, Borgm.,
 136. — Laurits, Kpt., 233. — Mads,
 Borgm., 136. — Oluf, Dr. phil., 95.
 Nissen, Balth., Præst, 85. — Hans,
 Lt., 239.

- Nordahl, Gedske Cath., 71. — Peter Tønder, Præs., 71. — Stud., 71.
 Nottmann, Charlot, 130.
 Numsen, Gehmr., 180, 182, 188, 194, 198 f. — Fru, 176.
 Nyerup (Nyrup), Rasmus, 180—205, 304
 Nygaard, Fr., Præst, 173.
 Nyrop, Caroline, 304. — Peder Jespersen, Præst, 304.
 Obheim, Didr., 124.
 Obitz, Michel, Oblt., 208.
 Offenberg, Major, 241.
 Oldenburg, Rud. Fred., Sklt., 28.
 Olsen (Olavi), Joh., Studios., 294. — Martin, Sklt., 27. — Peter, kgl. Skip., 242.
 Ostrati, Jud, Studios., 295.
 Oze, Pernille, 160 f.
 Oxholm, Anna, 291 f. — Lorents, Mønsterskr. 291.
 Paccard, Fører, 191.
 Palledam, (? Paludan), Provst, 215.
 Paludan-Müller, A., Frk., 96.
 Parøberg, Fml., 226 ff. — Christof., 224. — Else Olufed., 224. — Fred., 232. — Jens, Kptlt., 230. — Ingeborg, 230. — Ingebg. Valdemarsd., 221 ff. — Lisbeth, 229. — Niels, 230 f. — Niels Vernersøn, 225. — Oluf, 225. — Soph., 227. — Verner, 225, 227, 230.
 Parsler, Casp., Sklt., 24.
 Paszler, Casp., Sklt., 24.
 Pauli, Confrinde, 66.
 Paulin, Nic., Stud., 134.
 Paulsen, Joh., Agent, 132.
 Pedersen, Andr., Studios., 294. — Esper, Studios., 295. — Jens, Degn, 303. — Iver, Mag., 103. — Peder, Præst, 264, 266. — Søren, Stiftsskr., 51.
 Pedroni, 130.
 Pelt, Boghdl., 57.
 Pentz, Adam Hein., Hofmarsk., 267. — Anna, 172. — Casp. Hen., Major, 22.
 Pergmann, 132
 Petersen, Actrice, 64. — Jac., 128. — Jac. v., Baron, 107, 114. — Ludolf Didr., Prlt., 25. — Mich., Kpt., 30. — Stykj., 30.
 Pettersen, Hjalmar, Amanuens., 172.
 Pfordten, Ulr. Wilh. v. d., Lt., 30.
 Piper, Margr. Soph., 16. — Præst. 16.
 Pitt, 201, 204.
 Plade, Gres Jensen, 212.
 Platou, Skribent, 58.
 Plenge, 297.
 Plessen, Carl Gust. v., Kpt., 25. — Dipl., 2. — Marieune v., 125. — Maria Clara v., 122.
 Pockenthal, Underfyrv., 31.
 Podebusch, Jydte, 162.
 Pogvisch, Henning, 44.
 Pohlman, Gerdt, Kirkeforst., 12.
 Pontoppidan, Erik, 81, 83. — Erik Henriksen, Stud. 94. — Ezechiël, Rekt., 95. — Henrik Eriksen, Provst, 95. — Ludv., 81, 91.
 Pors, And. Madsen, Borgm., 37.
 Poscolan, Anne Medea, 303. — Gudmand, Præst, 303. — Hans Jensen, Præst, 303. — Jens, Stud., 303.
 Poulsen, Andreas, 105, 106, 108, 128, 133. — Hannibal, Stud., 97. — Laur., Fogd., 103. — Nic., Stud., 134. — Niclas, Ass., 100, — 103, 106. — Stenkilus, Studios., 294.
 Povish, Otte, 277.
 Pram, 191, 194, 197—201.
 Preisler, Actrice, 56. — Actør. 56.
 Præstø, Søren Lavritsen, 138.
 Pufendorff, Samuel, Dr., 104.
 Pückler, Grev, 125. — Muskau, Herm., Fyrst, 125.
 Qualen, Gehmr., 176. — Kmjkr., 173, 178 f., 182, 188.
 Quant, Asmund, 157.
 Quidtzov, Fam., 160. — Henning, 160. — Jørg., 160, 163.
 Quist, Margr. Fred.dtr., 263. Niels Sørensen, Præst, 266.
 Rabe, Frants Chr., Kapt., 27. — Heine Chr., Pr. Oblt., 23.
 Rabenhaupt, v., Gen., 104.
 Rafn, Jørgen, Præst, 81.
 Ragoski (Ragozy), Alex, Fyrv., 30.
 Rahbek, 188.
 Rahn, Math., Fyrv., 31.
 Ramel (Rammel), Ditlef, Oblt. 142. — Mette, 288. — Ove, Etr. 288.
 Ramløse, Hans, Præst, 88.
 Ramus, Chr., 184.

- Rantzau (Randtzow, Rantzov), Bertram, Ob., 277. — Brede, 163. — Chr., Lensm., 239. — Daniel, 268 f. — Dittl. Greve, 56. — Ditlev, Vice-stath., 113. — Elisab. Soph. Fru, 78. — Frank, Major, 124. — Fred. Chr., Oblt., 124. — Fried., 6. — Genlt., 87. — Hans, 269 f. — Joh. Ob., 124. — Jørg., Felther., 17, 21. Powl, Ritm., 278. — Ascheberg, 62. Soph. Amal., 6.
- Rasmussen, Gregers, Præst, 35. Kansekr., 81. — Math., Renteskr., 72. — P. E., Komp., 70. — Poul, Komp., 52. — Severin, Justr., 265, 271.
- Rathlou, 64.
- Rauch, Gotf., Ob., 103.
- Rawe, Frants, Chr., Kpt., 27.
- Ravn, Dorte Jensdt., 36.
- Rebiger, Lucie Elisab., 302.
- Rechenberg, Baron, 118, 120.
- Reedtz (Rødtz), Jørg., Lensm., 141. — Knud, 78. — Peder, Righovm., 139.
- Reenberg, Dr., 77. — Thøger, 76 f.
- Reiersen, Skribent, 57.
- Reichwein, Justine Cath., 247, 299.
- Reimers, Anna, 93, 94.
- Reimings, Boel., 93, 94.
- Reitzenstein, Ane Margr., 45. — Baron, 45.
- Reuach, Joh. Ludolf (Rud.), Major, 26.
- Reutz, Ritm., 22.
- Reventlow, Conr., Greve, 12. — Konr. Storkansler, 85, 87, 91 f.
- Reverdil, 173. — Etr., 59.
- Reymarua, Dr., 178, 187.
- Rhode, 173, 183.
- Riber, Anders Hansen, Borgm., 38. — Hans, Stud., 91. — Hans Nielsen, 75. — Hans Olufsen, Rdm., 37. — Oluf Hansen, Borgm., 38.
- Richel, Joh. Dan., Oblt., 93, 111.
- Richelieu, Anna Cath., 113. — Anna Christine, 112 f., 304. — Jean Dan. de, 93. — Joh. Dan. de, Oblt., 111 ff., 122 f., 304. — Joh. Dan., Negotieass., 304.
- Ridder, Anna, Md., 216. — Else, Jfr., 216. — Lars, Hr., 216.
- Riegels, Both. Birg., 184. — Sekr., 69.
- Reitz, 186.
- Rigelsen, Ellen Kirstine, 290.
- Rihel, (Richel), Balth., Stud., 92. — Bogtr., 92. — Joh. Dan., 93.
- Rihellius, Joh.s. Daniel, Stud., 92. — Joh. Hen., Stud., 92.
- Riis, Joh. Povelsen, Stifteskr., 51.
- Rod, Math. Oblt., 210.
- Rode, Oblt., 210.
- Rodenburg, Anna, 135.
- Rodriquez, F. C., 75.
- Rodsteen, Jens, 82. — Major, 124. — Reg.ch., 21. — Soph. Amal., 82. — jfr. Rothsteen.
- Roede, Henrica Pauliana, 216.
- Rohr, Fred., Christop., Lt., 21.
- Rohweder, Adam Otto, Ob., 247. — Anna Dorthea, 246. — Carsten, 246. — Claus, 246. — Henning, 246. — Hans, Ritm., 245 ff. — Jac., 246. — Jørg., Oblt., 245. — Jørgen, 246 f. — Paul, 246. — Ratke, 245 f. — Ties, 247. — Triencke, 246.
- Rolandsen, Laurits, Skolem., 243.
- Rosbach, Fml., 301. — Anna Susan., 301. — Carl Conrad, 302. — Cath. Magd., 301. Chr. Herredsf., 301. Chr. Peter, 301. — Christiane Marie, 301. — Elisab. Sabine, 302. — Fred., 301. — Fred. Chr., Stud., 301. — Fred. Christiane, 301. — Fred. Joh. Eleonore, 301. — Friedlieb, 301. — Hedvig Sus. Amal., 301. — Lucie Elisab., 301. — Magdalene, 301. — Marie Cath., 201. — Soph. Amal., 301. — Soph. Elisab., 301. — Tobias. Lt. i Ing., 301. — Tobias, Justr., 302.
- Rose, Actriøe, 58.
- Rosenaver, Ob., 88, 89.
- Rosendal, Elne, 210.
- Rosenggaard, Karen, 294.
- Rosenkrands, Karine, 161.
- Rosenkrantz, Fred. Chr., 66. — Mette, 288. — Ob., 81 f. — Oluf, 142, 277.
- Rosenvinge, 78. — Jens, 86. — Landsd., 72.
- Rosenørn, M., Geh.konfr., 96.
- Rostgaard, Fred., 91. — Hans, 262. — Justr., 76 f., 92.
- Rostrup (Rostorp), Anna, 36, Hans, Præst, 75 f.
- Rostvig, Find, Hansen, 157.

- Rothe, Etr., 196.
 Rothsteen, Fred., 170. — Jule, 170. —
 Ide Grubbe, 170. — Jens, 170. —
 Knud, 170. — Leene Else, 170. —
 Magd. Sybil., 170. — se Rodsteen.
 Royahn, Jost Hen., Ritm., 23.
 Rud (Rudt), Joh., 161, 163 f. — Lene,
 170. — Helvig Korfitad., 221. —
 Pernille, 160. — Otto, 160 f.
 Rudeman, Reg.kvm., 286.
 Ruland, Præsident, 124.
 Rupe, Jac. Moritz, Prlt., 28.
 Rye, Maren, Jfr., 217.
 Rysensten, 109.
 Riissenstein, Friherreinde, 86.
Rønnov. Fam., 160, f. — Anne Ej-
 lersd., 159, 163. — Claus, 295.
 — Ejler, 160. — Karl, Studios.,
 295. — Kirsten, 295. — Marchur,
 160.
 Rørilam, Holger F., Præst, 96.
 Saabye, Skuespil., 193.
 Sager, Fred. Ant., Prlt., 26.
 Saks, Morten, 242.
 Samsing, Jørgen Jensen, kgl. Skip., 241.
 — Simon Jensen, 83.
 Sander, Kancelr., 61.
 Sara. M., Dr., 259.
 Sasburg, v., 124.
 Sathlerin, Joh., 287.
 Saussure, 191.
 Scavenius, Morten Lavritsen, Justitsækr.,
 142.
 Schack, 64. — Hans, Gen., 108, 142,
 231. — Hans Jørg., Kpt., 25. —
 -Rathlou, 67, 189, 194.
 Schachtafel, Augge Casp., Sklt., 29.
 Scharffenberg, Chr. Joch., Audit., 25.
 Schat, Bissekr., 71. — Rdm., 71.
 Schaumburg, Grev, 131.
 Scheel, Cath. Magd., 301. — Kpt., 79.
 — J. E., Overkvartm., 124. —
 Kmhr., 188. — Christian, Rigsforat.,
 277 f.
 Schelcke, Joh., Prlt., 29.
 Schimmelmänn, 52.
 Schindel, Gottl. Bernh., Kptl., 28.
 Schiøtt, Urtekr., 53.
 Schjelderrup, Jens Pedersen, Fgd., 51.
 Schlaenbusch, Lt., 216.
 Schlegel, 201.
 Schlick, Grev, 131.
 Schlosser, Sklt., 25.
 Schmitt, Jac. Lor., Prlt., 29. — Joch.
 Christensen, Sklt., 30.
 Schnederman, Allheit, 205.
 Schneider, Frk., 67.
 Schnell, Anna, 93 f. — Joh., Borgm.,
 93 f.
 Schnitler, Elisab., Jfr., 216.
 Scholten, (Gerh. v., Kpt., 26. — Jobst
 Ob., 119.
 Schomager, Søren Michelsen, Præst,
 211 f.
 Schorr, Georg Sim., Kpt., 27.
 Schouboe, Jens Christensen, Borgm., 25.
 — Marg, 25.
 Schow, Christen, Konfr., 53. — Joh.s.,
 Litt., 53. — Jørg. v., Ob., 53.
 Schram, Lavr., 162 f. — Marren, 162 f.
 — Hans, 163. — Mogens, 163.
 Schrødersee, Komtes., 55.
 Schrøter, Alb. Hen. (Wilh. el. Aug.),
 Prlt., 29.
 Schulenburg, 186.
 Schulte (Schultz), Stiftamt., 79. —
 Kpt., 26
 Schumacher, Gotfr., Herredsf., 301. —
 Fred. Christiane, 301. — se Scho-
 mager.
 Schvanitz, 66.
 Schwartz, Josua, Theol., 2.
 Schwartzkoff, 298.
 Schytte, Mads, Provst, 73. — Math.,
 Provst, 83 f. — Povel, 87.
 Schütz, Joch., Kpt., 26.
 Schøps, Michel, Ob., 79.
 Seeblatt, Nils, Ob., 79.
 Seefeldt, Agatha, 227.
 Seehusen, Severin, 88.
 Seested, Lisebeth, 230.
 Segelcke, Lorentz, Sjøoff., 256.
 Sehested, Aksel, 141. — Clavs Maltesen,
 163. — Han., 100, 108. — Lisbeth
 Mikkelsd., 225, 230.
 Seierøe, Signe, Jfr., 66.
 Sekman, Baltasar, Klædekammerskr. 234.
 Seyer, Jac., Sklt., 27.
 Siedenburg, Chr. Ulr., Prlt., 24.
 Sievers, Wulf, 249.
 Sieverts, Anna, 3 — Sekrt., 3.
 Silversparre, Major, 25.

- Simonsen, Amtm., 54. — Degn, 54.
 Skaaning, Peter Knudses, Fiskal, 234.
 Skadé, Ove, 34.
 Skeel, Birgitte, 278. — Otte, 90.
 Skjelderup, Jens, Provst, 289.
 Skive, And. Christensen, Præst, 88. —
 Jac. Sofrensen, Præst, 83.
 Skjaldarband, And., 219. — Ingebjørg,
 220. — Peter, 220.
 Skjolderbaand, 219 f. — 154 ff.
 Skov, Mik., Gen.adj., 107.
 Skule, Jarl, 220.
 Skulesson, Peter, 220.
 Skytte, And. Nielsen, Livlæge, 33.
 Smit, Soph., 213.
 Smith, Chr., Hofsnedker, 296. — Fred.
 Chr., Etr., 66. — Jørg., Kbm., 297.
 Snebang, Jens And., Præst, 88.
 Sneedorff, Betsy, 180 f., 188, 191, 193 f.,
 194. — Fred., Prof., 173 ff. —
 Hans Chr., Søoff., 173 ff. — Jens
 S., Prof., 173.
 Snederman (Snerman), Alheit., 205 f.
 Snitler, Poul, Hr., 216.
 Soltou, Wilh., Kpt., 21.
 Sommer, Christoph., Kpt., 30. — F. C.,
 Kand. phil., 302. — Gallus, Hof-
 præst, 2. — Gottfr., Kpt., 88 f.
 Sophie, Dronning, 32, 230. — Amal.,
 Dronning, 114, 262.
 Spalding, Gejstlig, 186.
 Sparre, Jens Villumsøn, 228.
 Sperling, Ehrenreich, Sklt., 25. — Otto,
 Prof., 74 f., 77.
 Splid, Christen, Provst, 88.
 Sponneck, Georg Vilh., Grev, 292.
 Spormann, Knud, Præst, 84, 88 f.
 Sporon, 193.
 Sprengel, Frants Hen. Claus, Reg.ch., 21.
 Stabell, Prokur., 217.
 Staby, Anna, 37. — Else, 37. — Oluf,
 Kbm., 37.
 Staffeldt, Ad. Fred., Kpt., 21.
 Stampe, Ejlør, Præst, 88. — Henrik,
 53, 61.
 Stampel, Hein., kgl. Agent, 115, 118.
 Staur, Maren, 158.
 Steenbuch, Hans, Prof., 72.
 Steensen, Anna Holck, 290. — Anne
 Soph., 291. — Gotfr., Oblt., 291.
 — Maren Haldora, 300.
 Steenstrup, Niels, Præst, 76. — Peder, 77.
 Steerup, Chr. Jensen, Kpt., 23.
 Steinberg, Jørg., Oblt., 245.
 Steinmann, Bøghdl., 63, 67.
 Steman, Poul Chr., Gehmstatsm., 57 f.
 Stenbock, Magn., Felther., 17.
 Stenersen, John, Hr., 216.
 Stenfeldt, Jens Joh., Præst, 88.
 Steiner, Jeanne Marie, 287.
 Stenkelstrup, And., Eriksen, Præst, 36.
 Stenkuhl, Joh., kgl. Generalbøgh., 150.
 Stibolt, Cicil. Cath., Euke, 254. — Lo-
 rentz, Præst, 249 ff. — Lorentz,
 Peter, Søoff., 249. — Mette Alette,
 Fru, 249. — Peter Lorenzen, Ind-
 rul.ch., 249.
 Stockfleth, Hans, Borgm., 94. — Biskop,
 93 f.
 Stolling, Chr. Wilh., Sklt., 24.
 Straten, Anna v. d., 207.
 Stromberg, Mich. Fried. Chemnitz de,
 Læge, 77.
 Struensee, Grev., 63, 66.
 Stürup, Chr. Jensen, Kpt., 23.
 Strøm, Amund, Kapel., 248. — Amund
 Tronson, Kapel., 300.
 Støcken, Gerhard Chr. v., Genlt., 124.
 Støren, Abrah. Wilh. Krefting, Off., 218.
 — Adolph Christof. Wossel, Poly-
 tek., 219. — Carl Peter Theod.,
 Læge, 219. — Hen. Eilert, Præst,
 218. — Jac. Marius Eilert Joh., 219.
 — Joh. Peter Imanuel, 219. —
 Laura Hen. Chr., 218 f. — Marie
 Joh. Ingeb., 218. — Sidonia, 205.
 — Thorv. Catho. Sabinus, 219.
 Suchow, Clemens, Krigsfiskal, 303.
 Suhm, Kmh., 180 f., 188, 190, 194, 199,
 202, 204. — Peter Fred., 197.
 Suhr, Borgm., 64. — Joh. Kristof., Præst,
 36. — Marie Elisab., 36. — Ole
 Bernt, Gross., 64.
 Svane, And. Hansen, 38. — And. Han-
 sen, Borgm., 38. — Anne Hansdtr.,
 38. — Ane Margr., 45. — Elias
 Olufsen, Præst, 45. — Elisabeth,
 38, 44. — Else Hansdtr., 37. —
 Ernst Olufsen, Toldktr., 45. —
 Fred. Olufsen, 45. — Hans, Biskop,
 140 f., 146 f. — Hans Hansen,
 Biskop, 38, 44. — Hans Hansen,

- Kbm., 38. — Karen Fred.dtr., 45.
 Maren Olufsd., 45. — Mette Knudsd.,
 45. — Oluf Hanseu, Borgm., 36 ff.
 — Oluf Hansen, 144. — Oluf Oluf-
 sen, 45. — Stud., 45.
 Svaning, Anne, 37. — Hans, kgl. Histgr.,
 37. — Hans, Provst, 83.
 Svanningius, Joh.s Olai, Stud., 45.
 Svendsen, Chr., Studios., 293. — Gud-
 mand, Præst, 303. — Mich., —
 Kbm., 301. — Sceph. Elisaab., 301.
 Svitsen, Hans Ulriksen, 235.
 Syv, P., 80.
 Søby, Niels Jensen, Præst, 265, 271.
 Søbøtker, Hans Jac. Justr., 72.
 Sørensen, Hans, Borgm., 148.
 Tage, Jac., Præst, 87,
 Tandberg, Kpt., 216.
 Tande, Erik Hansen, Gdm., 291. —
 Maren, 291. — Ragnbild, 291.
 Taulou, Jens Berthelsen, Tolder, 81.
 Teilgaard, Rasm., Kand. theol., 74.
 Teiste, Hans, 151—155.
 Teller, Gejstlig, 186.
 Terpager, Peder, 77, 81.
 Tesk, Hans Torsen, Grynmalder, 235.
 Teatre, du Port de, Minist., 205.
 Thaarup, 188—202.
 Thestrup, 193. — Frants, Præst, 75. —
 Øllegaard Vilh. de, 173.
 Thiele, Christoph. Ernst, Prlt., 26.
 Thiele, Actrice, 65.
 Thomesen, Søfren, Kapel., 78.
 Thomle, E. A., Arkivfuldm., 219, 304.
 Thordssøn, Sturla, 220.
 Thorkelin, Prof., 199.
 Thornborg, Andr., Portrætm., 65.
 Thott, Otto, Kancellipræs. id., 68. — se
 Tott.
 Thura, Lavrids, 82.
 Tidemand, Hen., Not. pub., 151.
 Tillisch, H. W., Major, 290. — Mette
 Rosenkrantz, 290.
 Tisdorph, Anna, 134.
 Titchen, Niels Gievertaen, Missionær, 301.
 Tode, 195.
 Toftgaard, Prok., 57.
 Tollendal, Lally, 192.
 Toller, Niels, 93 f, 106.
 Toppel, Joh. Math., Sklt., 29.
 Torup, Gunde, Præst, 88.
 Tott, O., 78.
 Toxen, Peder, 81.
 Trampe, Amdi, 303.
 Trans, Oluf, 72.
 Trelund, Prof., 212.
 Treu, Skuespl., 4.
 Troelsen, Knud, kgl. Skibsbyg., 244.
 Trolle, Birg., 175. — Niels, Stathld., 46.
 Tropp, Georg, Reg.ch., 109.
 Tryde, Anna, 36. — Holger Jakobsen,
 Præst, 36.
 Tuchs, Ane Elisaab., 301.
 Turesen, 147. — Fred. 139.
Tuxen, Anne Kirstine, 264. — Dorte,
 264, 266. — Joh. Sørensen, Præst,
 264. — Ingeborg, 265. — Lorentz,
 Hofkam., 261 f, 265 ff. — Nic.
 Elias, Direkt., 260. — Peter, Skiba-
 skriver, 268. — Peder Lauritsen,
 Præst, 265. — Peder Lorentzen,
 Præst, 266 f. — Peder Mandrup,
 260. — Peder Sørensen, Præst, 260.
 — Soph. Amal., 265. — Soph.
 Margr., 265. — Stamt. 271. —
 Søren Pedersen, Præst, 261, 265 f.
 — Tycho (Tucke), 267.
 Tybring, Mads, Fogd., 94.
 Tønder, Betay, 180. — Komd., 187. —
 Peter, Literat, 191. — Raphael,
 Kontreadm., 180.
Tørrisen, Amund, 156, Fam. * 158.
 Ulfeld, Elsebet, 224. — Jac., 163. —
 Korfütz, 44, 228. — Lavrids, 224.
 — Lavrits, Lensm., 40 f. — Leo-
 nora Christine, 271. — Marie, 224.
 Ulrik, Hertug, 267.
 Ustandt, Lisebet, 161.
 Uløse, Inform., 68.
 Unzelmann, Skuespil., 185.
 Urne, Sophie, 107.
 Vaager, 66.
 Wachman, Joh., 206.
 Wad, G. L., Arkivar, 96.
 Vadum, Hee, 202, 204.
 Wagner, 191.
 Vahlert, Joh. Ad., Sklt., 26.
 Walche, Sven H., 172.
 Waldow, Hans Sigis. v., Kpt., 118, 121.
 Walgestein, Th., 48 f.
 Vallentien, Wilh., 269.
 Vallert, Reinh. Gottl., Kptlt., 26.

- Walleur, A. C., 214. — Andr., 213 f.
— Herman, 214.
- Wallraven, Licentiat, 287. — Jeanne Marie, 287,
- Waltenborg, Barbara Friher. v., 282.
- Walther, Anna Cath., 113. — Dav., Prlt., 28. — Joh. Detl., Kpt., 25.
- Valter, Knud, Materialskr., 234.
- Vandal, Bagge, 52. — Bagge, Navigat-lærer, 45 ff. — Inger Mathea, 52. — Jens Baggeaun, Kbm., 52. — Maren, 47, — Laurette Marie, 52.
- Wangelin, Chr. Fred., Prlt., 24.
- Wares, Mag., 73.
- Warstedt, Theat.-Direkt., 65.
- Vaublanc, 198.
- Weber, S., Præst, 85.
- Vedberg, Niels Lavritsen, Præst, 233.
- Wedderkopp, Magn., Dr., 104.
- Wedel-Jarlsberg, Ferd., Gen., 250. — Grev, 56.
- Vedel, Klemens Sørensen, Borgm., 136.
- Wedsted, Hans Mich., Degn., 82.
- Viffordt, Fam., 161. — Jac., 160. — Thønne, 160.
- Wegner, 68.
- Weiberg (Weiber), Charl. Soph., 14. — Overkammertj., 14.
- Vejle, Else, 37. — Jak. Madsen, Biskop, 136. — Kristen Jensen. Hofpræst, 37.
- Weinberg, Peter, Kurator, 12.
- Weinygel, Casimir Hen., Sklt., 29.
- Weisenborg, Joh. Andr., Sklt., 25.
- Welhaven, Elisabeth., 349 f., 254, 256, 258.
- Wellejus, Chr. Lawridsen, 81.
- Weltter, Lyth, 213.
- Venediger, Gotf. Ernst, Fændr., 121.
- West, Johs., Skifteforv., 301. — Maren Christine, 301. — Margr., 25. — Ane Elisabeth., 301.
- Westen, Hans v., Rdm., 33. — Karen v., 33.
- Westervaldt, Hans, Sklt., 29.
- Weynigel, Th. Chr., Prlt., 24.
- Wibe, Charl. Soph., 14. — Ingeb. Marie, 247, 300. — Mik., 14. — Mikkel Madsen, Præst, 36. — Ulrikke Johansdtr., 300. — Oversekr., 76.
- Vidalin, Arngrim, 76. — Poul, Biskop, 71.
- Viethinghof, Otto, Ob., 119
- Vieregg, Christoph. Aug., Kpt., 27. — Fred. Wilh., Kpt., 28 f. — Volrath Aug., Kadet, 25.
- Wigant, Henrik, 302. — Elisabeth. Sabine, 302.
- Wilberforce, 204.
- Wilde, Geske, 6. — Ties, Kbm., 6.
- Vilsbech, Frid., 89.
- Wildschiett, Joh. Petersen, Oblt., 30.
- Wilhelm, Prinds af Oranien, 104, 106 f. — -- Konge af England, 284 f. — Landgr. af Hessen-C., 171.
- Wilson, 204.
- Wilster, Dan., Kom.kpt., 83. — Jan., 213. — Marie Soph., 212. — Peter Jacob, Oblt., 212. — Ob., 30 f.
- Vind, Anna, 112. — Holger, 142. — Holger, Vicekansl., 133. — Jens, Præst, 263 ff.
- Winchell, Chr., 205.
- Winding, H. L. S., Bogtryk., 70.
- Vinding, Rasm., Prof., 43. — Statsr., 91.
- Windsheim, Con., Sklt., 28.
- Wingard, Mogens, 84.
- Winge, Inger Marie, 303. — Md., 59. — Præst, 59.
- Winskiench, Jak., Kpt., 145.
- Winsløw, Ludv., 85.
- Winstrup, Maren. 38. — Peder, Biskop, 38.
- Wisch, Siewert v. d., 269.
- With, Kpt., 68. — N. F. R., Præst, 54.
- Wittrup, Christen Mathisen, 82.
- Witzleben, Christoph. Buchard v., Sklt., 27. — Jørg., Prof., 31.
- Vium, 66.
- Vodrup, Md., 65.
- Wodroff, Justr., 62. — Ursula, 62.
- Wogelius, Cath. Marja, 216.
- Vogelius, Præst, 215 f.
- Vogt, Anne Poulsdtr., 211, 215. — Cath., 213, 215. — Dominicus, Ass., 213. — Eleonora, 213. — Etr., 214. — Hieron., Farver, 135. — Instr., 214. — Paul Pedersen, Kommercer., 211 f. — Petter, Kancelr., 212 f. — Soph. Cath., 212.
- Wolf, Anna, 102. — Konsul, 204.
- Volcher, Jok. Ernst, 150.
- Wolde, Peter Chr., Sklt., 30.
- Woltersdorff, Oberkonsistorialr., 186.

- Wolvestenio, se Walgestein.
 Voorsatz, Veit, 207.
 Worm, Chr., Biskop, 134. — P. C.,
 191. — Oluf, Prof., 73. — Oluf
 W., 91.
 Wrede, Fred., Fænd., 30.
 Wree (Wrede), Jes, 268.
 Vulf, Joh., Bryggerskr., 235.
 Wulff, Fred. Hansen, 103.
 Wulfsberg, Provst, 251.
 Wurdeman, Gert, 207.
 Würz, v., Gen.feltvgtm., 104.
 Yttericht, Mikkel Christensen, Præst,
 265, 271.
- Zarth, Joch. Fried., Præst, 296 f. —
 Joch., Smed, 296 f. — Marie Margr.,
 296.
 Zepelin, Reg.ch., 28.
 Ziegler, Chr., Prlt., 26. — Hans Jørg.,
 Prlt., 30.
 Zinn, Agent, 56.
 Zöllner, Gejstlig, 186.
 Øertz, Jørg. Ludv., Kornet, 22. — Sie-
 vert v., Prlt., 25.
 Øertzen, Baltzer Fred., Ritn., 22. —
 Jørg. Ludv., Kornet, 22.
 Øetken, Joh. Math., Kadet, 25.
 Østergaard, Bryg., 71.

Dødsfald i Danmark.

1895.

Samlede af Kaptajn H. F. Grandjean.

(Det efter H: anførte Navn angiver den efterlevende Hustrus Pigenavn.)

- Aagaard**, Carl Fred., Kunstmaler, Prof., 2. Novb., 62 A., H: A. Pio.
— Carl Soph., Kontorchef, Kapt., 13. Novb., H: M. Brown.
— Joh. Marie Soph. f. Ohlsen, g. m. Urtekr. G. A., 16. Okt.
— Niels Schack, fhv. Apoth., 6. Maj, 82 A., H: I. Carlsen.
— Thorv. Emanuel, Gross., 4. Aug.
- Aaris**, Adam Vilh., Direkt., 21. Feb., 39 A.
- Aars**, Algunda f. Soelberg, g. m. Kommercer. N. C. A., 2. Ap.
- Aarsleff**, Anna Elisab. f. Schmiegelow, E. e. Apoth. A., 10. Sept.
- Acker**, Marie Franciska van, f. van Poucker, g. m. Skibsbbyg. I. F. van A., 15. Jan.
- Agerskov**, Mich., fhv. Gdejer, Kæmner, 23. Juni, Roesk., 81 A.
— se Petræus.
- Aggersborg**, Hans Chr., Vexelmg., 1. Aug., 83 A.
— Niels Nørgaard, Apoth, Ass., ph., 9. Novb., Sicilien, 70 A.
- Ahnfeldt**, Nielsine Cath., f. Steenild, E., 9. Mrts., St. Rugtved.
- Allerup**, Emanuel W., Jernstøber, 15. Novb., Odense, H: I. Pætges.
- Andersen**, Clara Elisab., Frk., Forfatterinde, 28 Aug., 69 A.
— se Græbe, Hansen, Hunderup.
- Anger**, Edv. Jul., fhv. Sgpr., 17. Mrts., Roskilde, 81 A., H: A. Wiglar.
- Arnesen-Kall**, Benedicte Martinette, Forfatterinde, Frk., 26. Sept., 85 A.
— Peter Krogh Meyer, fhv. Herredsf., Justr., 19. Okt., 80 A., H: V. Hastrup.
- Arntzen**, Georg Em., Jernbass., 20. Juni, Aarhus, H: F. Nielsen.
- Augsburg**, se Cantor.
- Aumont**, Anna Scolastica f. Nutzhorn, g. m. Bankdirekt. C. A., 5. Jan.
- Axelsen**, Johs. Peter Chr., Strandingskom., 24. Jan., Læssø, 59 A., H: C. Worm.
- Bache**, Niels, Skoledir., 9. Novb., 54 A., H: M. Hornemann.
- Bachevold**, Lars Chr. Martin, fhv. Overkontrl., 9. Mrts.
- Bachmann**, se Soelgaard.
- Bagge**, Julie Charl. Aug. Emilie f. Reiersen, E. e. Etr. B., 22. Ap.
— Svend Henr. Olufsen, Etr., fhv. Prof. v. Landboh., 13. Ap., 78 A., H: I. Reiersen.
— se Rosentrætter.

- Bagger**, André Louis, Vicekons., 23. Maj, New Jersey, 51 A.
 — Birg. Marie f. Wordinger, E. e. Skibsf. C. E. B., 10. Sept.
 — Carol. f. Berensee, E. e. Sgpr. L. B., 19. Ap., Lehuskov, 86 A.
 — se Dodt.
- Ballin**, Siegfried Samuel, Gross., 22. Jan., H: H. Warburg.
- Balslev**, Carl Fred., Biskop, 11. Mrts., Ribe, 90 A.
 — Marie Elise f. Hansen, E. e. Biskop C. F. B., 23. Ap., Ribe, 71 A.
 — se Kragballe.
- Bang**, Carl Johannes Peter Vilh., Borgm., 14. Juni, Tonsåsen, 47 A., H: I. Boye.
 — Hans Jac. Kornerup, Sgpr., 19. Ap., Vildbjerg, 38 A.
 — Iver Ax., Ing., 13. Juli, Paris.
 — Hansine Laurine Petrine, f. Tydek. E. e. Tobaksfbrk. F. B., Roskilde, 12. Jan.
- Bangert**, Conrad Casper Emilius, fhv. Overintend., 21. Novb., 81 A.
- Banner**, se Voigt.
- Barfoed**, Adolf John Hugo, Herredsf., 24. Mrts., Skjern, 67 A., H: I. Christensen.
 — Chr., Kbm., 26. Decb., Svendbg., 85 A.
- Barth**, Søren Chr., afsk. Oberst, 19. Jan., Hørsholm, 91½ A.
- Bastian**, se Ehlers, Køster.
- Bauditz**, Carl Adolf Valentin v., fhv. Aktuar, 29. Juni, Maglebylille, 85 A.
- Bauer**, Siegfride Elisab., f. Hoffmann, g. m. Kapt. R. W. B., 23. Feb.
- Baur**, se Ræder.
- Beaumont**, se Plenge.
- Bech**, se Helms.
- Bechmann**, se Neye.
- Beck**, Edv., Propr., 4. Feb., Juliedal, H: V. Svitzer.
 — Jens Joh. Fred. v., afsk. Ritm., 19. Aug., 79 A., H: C. v. Krogh.
 — se Hein.
- Beckmann**, Soph. Peter, Murmst., Oldermann, 3. Jan., 66 A., H: L. Busch.
- Beermann**, Carol. Louise f. Kayser, g. m. Overførster F. B., 28. Sept.
 — Fred. Heinr. Andr., fhv. Overførster, 16. Decbr., 81 A.
- Begtrup-Hansen**, Nancy Isidore Charl., f. Thaning, g. m. Sgpr. V. B.-H., 28. Sept.
- Benthien**, Marie Theresia Ida Soph., f. Gläser, E., 19. Juli, Charlottenlund.
- Bentzen**, And., Prok., fhv. Folkethm., 27. Decb., Aalborg, 79 A.
 — se Schmidth, Stein.
- Benzon**, Chr. Boje, Kbm., Konsul., 22. Novb., Stubbekj., 74 A., H: C. Smidth.
 — se Kjær.
- Berhom**, Thom. Zacharias Christof, Registr. i Mag., 12. Juni, H: P. Nelson.
- Berensee**, se Bagger.
- Berg**, Carl, fhv. Rektor, 12. Jan., 82 A.
 — Marie, f. Sorwad, g. m. Apoth. I. A. E. B., 2. Mrts., Faabg., 41 A.
- Berling**, Polly Marie Knudine, f. Haderup, E. e. Bogtrykker, Kmhr. I. C. E. B., 30. Jan., 70 A.
- Bernhoff**, se Tuxen.
- Bernikow**, Cath. Marie, f. Petersen, E. e. Smedm. B., 22. Mrts., 92 A.
- Betzer**, Carl Vilh. v., fhv. Toldass., Kapt., 22. Maj, Ribe, 76 A.
- Bidstrup**, Hans Jørgen, fhv. Ldm., 16. Juli, H: C. Engel.
- Bie**, Anth., Kbm., 21. Aug., Hobro, 78 A.
 — Carol., f. Elberg, E. e. Gen. L. B., 27. Okt., Hellerup, 80½ A.
- Bierborg**, Em. Siegf. Vald., afsk. Oblt., 14. Feb., Aalbg., 64 A., H: N. Blicher.
- Bille**, Michael, Typograf, 10. Decb., 59 A.
- Bilsted**, se Høegh-Guldberg.
- Bindesbøll**, Cecilie Claudine, f. Rützow, E. e. Postmst. B., 20. Jan.
 — se Rosenberg.
- Birck**, L. N., Gross., 26. Maj, 60 A., H: L. Almy.
- Bjerre**, se Sundorph.
- Bjerring**, Carl, Kand. phil., 13. Ap., H: C. Exner.

- Bjørn**, se Gjødvad.
- Black**, Edv., Partik., 18. Ap., H: C. Rasmussen.
- Blesberg**, Hans Jørgen Peter, Exam. jur., 2. Mai. Hvalsø.
- Blicher**, Anna Elisab. Kath., f. Hoffmeyer, E. e. Overlær. L. B., 13. Ap. — Elisabeth, Frk., 15. Sept.
- Blichfeldt**, se Lumholt.
- Bloch**, N. Ø., Læge, 13. Juni, Veile. 54 A.
- Blücher-Altona**, Gustav Rog. Ed. Fred. Ferd., Major, 1. Okt., 53 A., H: M. Stipes.
- Blæsberg**, Ida Ludvigne, f. Schnegelsberg, g. m. L. P. B., 31. Jan., Nykj. p. F.
- Bodenhoff**, se Brandt.
- Boesen**, Ulrick Chr., 20. Jan., Buenos Ayres, H: M. Hasselbach.
- Boje**, Aug. Franciska Marie, f. Haack, Skuespl., E. e. Soull. C. B., 23. Sept., 80 A.
- Bojesen**, Karen Andrea, f. Kroll, E. e. Godsforv. B, 10. Mrts., 91 A.
- Boller**, Aug. Fried., fhv. Boghdl., 28. Novb., 64½ A. H: A. Møller.
- Bondesen**, Jens Martin Georg, fhv. Sgpr., 22. Ap., Roskilde, 82 A.
- Bondo**, Simon Chr., Maler, 9. Mai, Odense.
- Bondrop**, Malvine, f. Munderspach, E. e. (Overtelegr. B., 29. Dcbr.
- Bonne**, Mart. Ant., fhv. Proptr., 14. Jan., 53 A.
- Bonnevie**, Olaf Honoratus Emanuel. Postast., 28. Jan., Skive.
- Borgen**, se Erslev.
- Bork**, se Løwert.
- Bornemann**, Andrea, f. Hørup, g. m. Typogr. I. H. B., 2. Aug., 68 A.
- Borrebye**, Blanche Eleon. Amal., f. Brønnum, E. e. Typogr. H. B., 20. Juni.
- Borries**, Mette Marie Elisab., f. Worsaae, g. m. Partk. Ph. B., 25. Sept., 69 A. — Marie, f. Neergaard, E., 24. Sept., Søbo.
- Borum**, F. M. F., fhv. Prlt., 23. Ap.
- Borup**, Fritz Chr., Ing., 13. Dcbr., H: E. Lund.
- Boserup**, Eggert, Forpgt., 7. Feb., Billesbg., H: V. Münster.
- Bournonville**, Helene Fred., f. Håkons-son, E. e. Balletm. A. B., 24. Juli, Fredensbg., 86 A.
- Boysen**, Nic., Dir. i Sparek., 22. Ap., 88 A.
- Braband**, Fred. Hen. f. Främcke, E. e. Kapt. B., 7. Mai.
- Brandt**, Camil. Aug., f. Bodenhoff, E., 29. Sept. — Chr., fhv. Musikd., Krigsr., 6. Mrts., 79 A. — Fred. Ludv., Kons., 16. Ap., Nestved, 66 A. — Juliane Birgit, f. Kofoed, E. e. Toldass. I. C. B., 22. Ap., Svaneke.
- Brask**, Edv. Theod., fhv. Sgpr., 3. Novb., Fredværk., 74 A.
- Bredsdorff**, Ellen Kath., Frk., 15. Feb., Flensborg. — se Nissen.
- Bredsted**, Hans Chr., Handelsgartn., 30. Mrts., Odense, H: E. Nicolaisen.
- Breinholt**, se Stockholm.
- Breinger**, Albertine Aug., f. le Maire, g. m. Konditor V. B., 19. Mrts.
- Brendstrup**, Marcus Laur., Bankdir., 2. Feb., Nakskov, 63 A.
- Brinch**, Fred. Lud. Aug., exam. jur., 13. Novb., 75 A., H: M. Bollhorn.
- Broberg**, Jakobine Tomine, f. Holst, E., 9. Dcbr.
- Brock**, se Liebe.
- Brockdorff**, se Fischer.
- Brockhoff**, se Sally
- Bruhn**, Jürgen, Kapt., 20. Ap., Aabenraa, H: I. Sperling. — Steinon Madsine (Massy), Forfatterinde, 21. Juni.
- Bruun**, Ane Cath., f. Petersen, g. m. Dr. med. O. B., 25. Ap., Esbjerg. — Carl Theod., fhv. Kontorch., Etr., 19. Aug., 81 A. — Emil Margr. Fred., f. Juel, E. e. Skolebest. C. B., 7. Jan. — Jens Peter Karmark, Kand. jur., 26. Mrts.

- Bruun**, Joh., f. Jacobsen, g. m. Kand. polyt. I. B. B., 11. Mai.
- Rasmus Chr. Malthé, Kontreadm., 14. Okt., 79 A.
- se Fischer.
- Bruus**, Jens Carl Stephanus, Dampmøller, Kapt., 19. Mai, 78 A.
- Brücker**, Emil. Kath. Georgine, f. Brücker, g. m. Byfgd. C. B., 4. Feb., 70 A.
- Brüel**, Povl Chr. Emil, fhv. Kbm., 18. Mrts.
- Brøndsted**, Poulina Elisa, f. Schlegel, E. e. Sgpr. B., 6. Aug.
- Brøndum**, Jens Joh., fhv. Landm., 5. Aug., H: P. Limpricht.
- Brønnum**, se Borrebye.
- Buchwald**, Jens Laasby Fred., Herredsfgd., 25. Jan., Svendbg., 65 A.
- Buckwaldt**, se Moltke-Hvitfeldt.
- Budde**, se Hjort.
- Busch**, Ferd. Rud., fhv. Arrestforv., Lt., 25. Jan., Odense, H: M. Anthonen.
- se Harder.
- Bügel**, se Hornemann.
- Bülow**, Antoinette Joseph., f. v. Gersdorff, g. m. Farmaceut L. G. B., 11. Mai.
- Carl Lützau v., 24. Juli, Chicago.
- Frants Christof. Eidstedt, afsk. Prlt., 13. Ap. 69 A.
- Otto Chr. Severin Aug., Gen., 24. Okt., 83 A., H: P. Brønsted.
- Wilh. Cath. Carol., Frk., 3. Mrts., Svendbg.
- Bylov**, se Gunst.
- Bæg**, Laurentze Emilie, E. e. Postmst. B., 20. Jan.
- Bæggild**, Børge Thorlacius, Bankd., 17. Mrts., Ribe, 60 A.
- Vilh., Forstkand., 30. Novb., Skovlyst, 23 A.
- Bægvad**, se Nyholm.
- Bæving**, se Olsen.
- Bæygelund**, Jens Peter, fhv. Kontorchef, Etr., 27. Feb., 74 A.
- Camp**, Tage Vilh., 7. Okt., Aagaard, H: C. Reiersen.
- Camradt**, Laura Elisab. Hen., f. Ros-sing, E., 23. Ap., Odense.
- Cantor**, Maria, f. Augsborg, E. e. Distriktsl. I. N. C., 3. Ap., 72 A.
- Cappelen**, Christen Georg, fhv. Bryg., 8. Okt.
- Carlsen**, Carl Vilh., Kasserer, Kapt., 10. Mai, 63 A., H: C. Christensen.
- Emil. f. Lautrup, E. e. Kaptl. C. I. T. C., 2. Jan.
- Carstens**, Ole Rasmussen, afsk. Rit-mst., 31. Jan., 41 A., H: D. Eilertsen.
- Carstensen**, se Graae.
- Castenskiold**, Jørgen Casper, Kapt., 27. Ap., Siam, 34 A.
- Cathala**, Broder Carl, Prlt., 17. Juli, 38 A.
- Cedergreen**, Gust. Hen., Instrumentm., 10. Novb., 77 A.
- Cetti**, Soph. Fred., f. Wedege, E. e. Oberst C., 23. Jan., Aalborg.
- Christensen**, Carol. Hed. Stapf, f. Ibsen, g. m. Postm. F. C., 28. Dcbr., 81 A.
- Emil. Severine Laurine f. Conrad-sen, E. e. Sgpr. L. C., 3. Novb.
- se Frost.
- Christensen-Schmidt**, Chr. Peter, Kollab., Prof., 29. Mrts., 61 A.
- Christiani**, Nicoline f. Suhr, E., 12. Jan., Helsingør, 41 A.
- Christiansen**, se Voigt.
- Claudius**, Carl Joh. Edv. Jensen, 8. Mrts., 65 A.
- Clement**, Ludv. Vilh., fhv. Forpgt., 5. Ap., 78 A.
- Cohn**, se Holst.
- Conradsen**, se Christensen.
- Cortsen**, se Wang.
- Crone**, Vilh. Marie, f. Peckel, E., 5. Dcbr., Frederiksdal.
- Dahl**, Balthezarine, f. Salicath, E. e. Sgpr. D., 7. Ap.
- Marie Louise Fred. Hen., f. Mol-bech, g. m. Kand. phil. B. T. D., 28. Juni.
- Dahlbom**, Charl. Marie, f. Wahl, g. m. Guldsm. D., 8. Mai.
- Damborg**, Jul. Louise, f. Rosenstand, E. e. Hofforgyld. D., 16. Ap.
- Dankier**, Hans Chr., Skibsbyg., 8. Juli.

- Damm**, E. f. Schröder, E. e. Lærer, Kand. I. H. D., 19. Jan., 74 A.
- Danneskjold Samsøe**, Fred. Vilh. Sten, Greve, 8. Dcbr., 58 A.
- Daue**, Joh. Emil. Louise, f. Westergaard, E. e. Gross. H. S. D., 5. Jan.
- Davidson**, Karl David, fhv. Sgpr., 1. Juni, 72 A., H: U. Flindt.
- Debois**, Joh. Marie, f. Hemmingsen, g. m. Urtekr. C. E. D., 17. Feb.
- Decken**, v. d., se Reventlow.
- Dederding**, Ferd. Christof., fhv. Urtekr., 15. Jan., H: I. Hvidberg.
- Deegen**, Chr. Colbjørnsen, Vexelngl., 13. Mai, 73 A.
- Delbanco**, Henriette f. de Lemos, g. m. Gross. H. D., 7. Juni.
— Hermann, Gross., 29. Okt.
- Dessauer**, se Koppel.
- Deurs**, Carol. van, g. m. Sømineur v. D., 11. Novb.
- Dibborn**, Bernh. Mart. Marin, Kand. phil., 8. Ap.
- Dinesen**, Adolf Wilh., afsk. Kpt., Folkehthmd., 28. Mrts., 49 A., H: I. Westenholz.
- Dipo**, Vilh., g. m. Cigarh. L. D., 1. Ap.
- Dittmer**, se Grundfør.
- Djørup**, Carl Jesper, fhv. Skibsf., 18. Mai, H: H. Tullin.
- Dobel**, se Thymann.
- Dockum**, Elisa van, f. Schmidt, g. m. C. v. D., 23. Mai. Fred.havn.
- Dotz**, Louise Ottilie, f. Bagger, E. e. Ob. D., 21. Aug.
- Dombernowsky**, Maren Elisab., f. Viuff, E. e. Skomager D., 29. Ap., Hørs-holm, 90 A.
- Dons**, Anders Peter, fh. Ass. i Højeste-ret, 4. Ap.
— Fred. Aug., Frk., 3. Mrts., 83 A.
— se Hviid.
- Dorn**, Carl Hein. Bernh. Christof., fhv. Postm., Etr., 4. Ap., 78 A., H: I. Thomsen.
- Dorph**, se Petersen.
- Drachmann**, Clara Joseph., f. Sørensen, E. e. Prof. D., 2. Mrts., 59 A.
- Drastrup**, se Gorm.
- Drewsen**, se Pingel.
- Dünnweber**, Christiane. f. Hansen, E. e. Tøifabr. I. D., 19. Juni.
- Düring**, Ernst v., Ritm., 12. Aug., Ha-derslev.
- Ebertin**, Peter Fred. Joh. Conradt, fhv. Kommunelæge, 23. Jan., 57 A.
- Ebsen**, se Griesing.
- Ebstrup**, And. Jensen Severin, Slagterm., 1. Okt.
- Edsberg**, Anna, f. Lagoni, g. m. Ax. E., 15. Jan., Faaborg.
- Ehlers**, Joh. Laur. Georg, fhv. Gjæst-giver, 25. Dcbr., Holbæk.
— Maria Dorth., f. Bastian, g. m. Musiker J. H. E. E., 31. Okt.
- Eibe**, Carol. Antonie Julie f. Lund, E. e. Kapt. N. J. E., 17. Mai.
- Elberg**, se Bie.
- Elmenhoff**, Ad. Jul., fhv. Ldmd., 3. Jan., Randers, 66 A.
- Engel**, Mads Clement, Gross., 21. Mai.
- Engelsen**, se Heiberg.
- Engelsted**, Otto Arild Ferd., Instrumtm., 26. Mrts., H: K. Madsen.
- Erlandsen**, Alfred Charles Emil, Gross., 27. Mai, H: V. Hamann.
- Erichsen**, se Lorenzen, Olsen, Riis.
- Erslev**, Andrea Math., f. Borgen, E. e. Musiklære E., 9. Okt.
- Essen**, Ferd. v., Farver, 2. Sept., Bræd-strup, H: E. Cohn.
- Ewaldsen**, Marie, f. Jensen, g. m. Sgpr. C. E., 22. Feb., Fejø.
- Evens**, Otto Fred. Theobald, Billedh., 21. Novb., 69 A.
- Exner**, se Marschall.
- Eyben**, se Lønberg.
- Faaborg**, Joh. Ida Math., E. e. Ob. F., 19. Dcbr.
- Faber**, Stationsf., 21. Okt., Veile.
- Fabricius**, Hen. Math., f. Hoe, g. m. Forv. A. F., 27. Juni.
— Jac. Vilh. Clausen, Farver, 24. Novb., H: C. Villaume.
— se Fasting, Trojel.
- Fabritius**, Jul. Marie, f. Seerup, E., 6. Okt., 77 A.
- Falkenstjerne**, Marie, Kirst. f. Valsøe, g. m. Gross. H. L. J. F., 3. Novb.
- Fallesen**, Anna Jørgine Marie, Frk., 25. Ap.

- Fangel**, Holger Jørgen, Sgpr., 27. Aug., Faabg., 45 A., H: M. Jessen.
- Fasting**, Charlotte, f. Fabricius, g. m. C. F., 23. Aug., Lindved.
- Fejerschou**, Ane Hen., Frk., 3. Ap.
- Feilberg**, Gust. Joh. Ludv., Arkivar, Kapt., 10. Sept., 59 A., H: Bran-ner.
- Felding**, se Hasselager.
- Fenger**, Chr. Edv., Maskinmest. v. Hærens Lab., 20. Jan.
- Finken**, Rosine Franciska, f. Rothe, g. m. C. G. F., 7. Ap., Roskilde, 74 A.
- Fischer**, Emil. Fred. Carol., f. Brockdorff, g. m. Toldemb., Lt. F. i Valpariso, 17. Mai, 47 A.
- Jean Arnold, fhv. Adjkt., 16. Sept., Ribe, 73 A., H: E. Thormann.
- Otto Wilh., Kapt., Juni, Lillebelt, H: J. Leck.
- Victoria Franz., f. Bruun, g. m. Gross. N. C. F., 5. Mrts., 56 A.
- Fjeldsted**, se Lørup.
- Fleischer**, Adolph Fred. Hilarius, Forstand., 18. Okt., Gjentofte, 79 A.
- Herman Reinhold Fred., Justitiarius, 15. Dcbr., 67 A., H: F. Wiibroe.
- Floor**, Lorenz Emil, Gross., 12. Mai, H: J. Christensen.
- Fog**, Gumme Chr. Vilhelm, Sgpr., 19. Ap., Maibølle, 37 A.
- Lauritz Bendtz David, Kontorchef, 8. Dcbr., 65 A., H: G. Løffgrøn.
- se Stuckenberg.
- Fogh**, Joh., f. Strøm, E. e. Sgpr. C. B. T. F., 25. Jan.
- se Jordan.
- Fonnesbech**, Carl Fred., Snedkerm., 18. Mai, 33 A.
- Fordsmand**, Joh. Carl Ferd., Guldsmed, 2. Mai, Roskilde, 49 A., H: S. Sporleder.
- Frandsen**, Niels Hans, Propr., fhv. Landsthm., 28. Feb., Lyngby, 90 A.
- Peter, Herredsfuld., 9. Juni, Holstebro, H: A. Wolf.
- Friberg-Jensen**, Eggert Chr., Prlt. i Fl., 14. Juni, Frd.værk, 35 A.
- Friderichsen**, Rasm. Sørensen, fhv. Borgm., 13. Ap., Nestved, 72 A.
- Friderichsen**, se Redsted.
- Friis**, Elisab. Marine Severine, f. Nysum, g. m. Sgpr. G. F., 10. Feb., 71 A.
- Frimudt**, Edv. Wil., Major, 24. Juni, H: J. Svanekjær.
- Frisenette**, Ane Kath., f. Philipsen, g. m. L. F. F., 1. Aug., Nykj p. F., 74 A.
- From**, Fritz Chr., Krigsass., 11. Novb., Hillerød.
- Mart. Sev. Janus, Fængselsinspekt., 6. Mai, 67 A., H: C. Kjærulff.
- Mich. Ferd., Skræder, 2. Juli, H: Ritzau.
- Frost**, Marie, f. Christensen, g. m. Amtsfuld., A. C. F., 14. Mai, Ringkj.
- Främcke**, se Braband.
- Funch**, Emma Marie Adel. Elisab., f. Lagerheim, Fru 11. Novb.
- Færch**, Wil. Leop. Emil, Propr., 4. Juli, H: B. Larsen.
- Fæster**, F. N. W., 23. Okt., Hillerød, H: M. Tryde.
- Føns**, Ida Soph., f. Holten, E. e. Kbm. H. F., 11. Ap., 76 A.
- Gaardboe**, Andr. Peter, Gdmd., Forfat., 23. Juni, 70 A.
- Gad**, Carl Aug., Overlæge, 8. Jan., Viborg, 60 A., H: L. Gamél.
- se Schiøtt.
- Galberg**, se Liebst.
- Galschødt**, se Studsgaard.
- Galthen**, Eline Christiane, f. Nielsen, g. m. Gartner P. G., 27. Jan., 76³/₄ A.
- Peter Joh. Monrad, fhv. Gartner, 11. Mai, Thurebyholm.
- Peter Joh. Monrad, Forpgt., 20. Mai, Nøisomhed, 35 A., H: M. Gottfredsen.
- se Guntzelneck.
- Gamborg**, Carl Ludv., Civiling., 26. Novb., H: C. Orlamundt.
- Gamél**, se Schjærring.
- Geddei**, Jac. Chr., Smed, 3. Mrts., 73 A.
- Geradorff**, se Bülow.
- Giede**, se Kopp.
- Gildsig**, se Winter.
- Gjødvad**, Fred. Margr., f. Bjørn, E., 28. Okt., Hornslet, 82 A.

- Gjørup**, Thom. Jul., Khmd., 16. Mai, Storehed., 55 A.
- Glahn**, Dorth., f. Kielsen, E. e. Apoth. G., 21. Ap., Sorø.
- Glückstadt**, Juliette Soph., f. Raffel, g. m. Etr. J. G., 7. Dcbr., 50 A.
- Glæser**, se Benthien.
- Goll**, Bernt Jacobsen, Skibskpt., 27. Okt., 66 A., H: A. Koch.
- Gorm**, Carol. Amal. Joseph., f. Drastrup, g. m. Handelsag., Lt. W. G., 29. Mrts.
- Gornitzka**, se Krag.
- Graae**, Eline Hansine, f. Carstensen, E. e. Sgpr. G. F. A. G., 27. Sept.
- Gram**, Chr. Fred., Politib., 15. Dcbr.
- Dorthe Marie, f. Sørensen, g. m. Dr. phil., Direkt. J. P. G., 10. Ap., 37 A.
- F. D., Brandd., 3. Ap., Nestved, 80 A.
- Peder Pedersen, 30. Mai, Hjerting, 77 A.
- Grandjean**, Harald Rob. Emil, Propr., 2. Dcbr., Falslevgd., H: A. Meilstrup.
- Joh. Ludv., fhv. Konditor. 12. Ap., 83 A.
- Joh. Vilh., f. Thyrmann, g. m. Forpgt. V. G., 15. Novb., Fjordgd.
- Nath. Aug. Elisa, f. Hansen, E. e. Kurr. D. L. G., 3 Dcbr., Idales. N. A.
- Green**, Thor. Vald. Theod., exam. jur., Telegraf., 22. Juli, H: W. Møller.
- Greensteen**, Henrik Jørg., Skoleinsp., Forfatter, 11. Juli, 62 A.
- Grested**, Julie Charl., f. Wittenburg, E., 2. Mai.
- Griesing**, Wilh. Chr. Florentine, f. Ebsen, E. e. Kunstdreier G. L. G., 4. Aug.
- Grim**, se Maquin.
- Groth**, J. P., Læge, 22. Dcbr., 55 A., H: M. Jensen.
- Othar Hen., stud. pharm. 18. Okt.
- Gross**, Karen, f. Nielsen, E. e. Bankd. G. i Kolding, 22. Mai.
- Grove**, Carl Fred., Kand. theol., fhv. Høiskolef., 1. Ap., 65 A., H: S. Fenger.
- Carol. Aug., Frk., 14. Sept.
- Grove**, Gerhard, Sgpr., 2. Juni, Giersløv, 77 A.
- Grubbe**, Helene Aug. Maria Victoria, Frk., 15. Aug., 36 A.
- Grum**, Carol. Joh. Rosalie, f. Rauert, g. m. fhv. Forpgt. F. G., 8. Jan., 58 A.
- Ferd., Skolebest., Lt., 4. Jan.
- se Schwensen.
- Grundfør**, Louise, f. Dittmer, g. m. Tolk E. G., 12. Ap.
- Grundtvig**, Enoch Aug., Snedk., 26. Aug.
- Gregers Scherning, Kand. pharm., 27. Ap., 23 A.
- Grüner**, Margr. Agathe Math., f. Jacobsen, g. m. Justr. H. G., 4. Mrts.
- Græbe**, Fred Amal. Joh., f. Andersen, E. e. Bogtr. I. C. F. G., 30. Aug., 80³/₄ A.
- Grønlund**, Oline Christ. Amal., f. Schieltved, E. e. Eddikebr. A. C. G., 9. Febr.
- se Raffenberg.
- Gude**, Ludv. Jak. Mendel, Domprovst, 20. Mai, Roskilde, 75 A.
- Guldencrone**, Carl V. L. M. C. F., Baron, 22. Mrts., Wilhelmsbg., 62 A., H: E. Barner.
- Gundel**, Vald. Theod. Rud., Gross., 7. Jan., H: I. Petersen.
- Gundelach**, Joh. Henr., Distriktl., 27. Juni, Nykj. p. F., 60 A.
- Gunst**, Carol., f. Bylov, E. e. Tandlg. P. C. G., 8. Juli, Malmø, 79³/₄ A.
- Guntzelnick**, Palene Margr. f. Galthen, E. e. Maler G., 30. Dcbr., 85 A.
- Gustavus**, Torben Dan, Sagf., 8. Juni, Ringsted
- Göldencrone**, Jul. Vilh., Baron, 6. Okt., Aarhus, 84 A.
- Gyldenfeldt**, Carl Hein. Frantz, fhv. Apoth., 16. Mrts., Lunden. 31.
- Güllich**, Svend Ludv. Vald., Theatermaler, 31. Okt., 58 A., H: F. Wiberg.
- Gøttsche**, Hans Hen., Politib., 8. Mai, Lyngby, H: O. Bredvad.
- Gøttsche**, Ditlev Ludv. Rogert., Sgpr., 22. Sept., Everdrup, 62 A., H: L. Schiødte.
- Haack**, se Boje.

- Haar**, Henr. Fuglslev, Sgpr., 9. Mai, Søllinge, 48 A.
- Hagerup**, se Berling.
- Hagedorn**, se Ostenfeldt.
- Hahn**, Christoffer Ditlev, Overlæge, 16. Jan., Aarhus, 83 A.
- Håkonsson**, se Bournonville.
- Hall**, Chr. Hen. Emilius, Maskinass., 21. Ap., 24 A.
— Søren Chr. Emil, Herfgd., 21. Feb., Nybg., 60 A., H: K. Ley.
- Hallager**, Rud. Chr. Ferd. Christof., fhv. Kbm. i Maribo, 25. Aug.
- Halley**, David, Direkt., 4. Jan., 46 A.
- Hammer**, Juliane Henr., Frk., Malerinde, 14. Juni.
- Hammerich**, se Schepelern.
- Hansen**, Alb. Thorvaldsen, Kbm., Kapt., 16. Sept., Slagelse, 54 A.
— Charles Alex., Hofmeubelfab., 22. Aug., 59 A.
— Christian, Prlt., 3. Sept., 37 A.
— Joh. Peter Chr., fhv. Redakt., 24. Mai, Hillerød, 71½, A.
— Julie Joh. Christiane, f. Lumbye, Skuesp., g. m. Kollektør C. H., 7. Okt., 60 A.
— Jørgen Salomon, fhv. Postm., 8. Juli, Præstø.
— H. Urban, Sparekassedirekt., fhv. Rdmd., 25. Jan., Odense, 81 A.
— Lars, fhv. Folkethm., Aug., Minnesota, 92 A.
— Math. Amal. Laura, f. Andersen, g. m. Musikhdl. W. H., 5. Maj.
— Marie Kath., f. Pøhls, E. e. Konsul C. K. H., 31. Aug., 80 A.
— se Balslev, Grandjean, Holm, Knigge, Langkjær, Milo.
- Harder**, Joh. Vilh. Otto, kgl. Fuldm., 12. Dcbr., H: M. Møhl.
— Soph. Louise f. Busch, g. m. C. E. H., 19. Feb., Taarup.
- Harpøth**, Andr. Jensen, Bankdir., 12. Aug.
- Hartmann**, Carol. Joh. Charl. f. Pomerencia, E. e. Murm. F. C. H., 13. Feb., Hillerød.
- Haslund**, Jac. Nic. Andr., Læderhdl., 8. Juni, 67 A., H: A. Strunck.
- Hasselager**, Inger Elis. Margr., f. Felding, E. e. Sgpr. A. K. H., 13. Ap., 89 A.
- Hastrup**, Georg. Overrets., 16. Juni, Viborg, 53 A.
- Hauch**, Wibecke Ovine Cathinka, Frk., 16. Jan., Lyngby, 61 A.
- Hee**, Martine Jacob. f. Lund, E., 29. Juli, Taarbæk.
- Hegermann - Lindencrone**, Jul. Math. Carol, f. Wedel-Jarlsberg, g. m. Ob. F. H-L., 11. Ap., 48 A.
- Heggum**, se Wilcken.
- Heiberg**, Anna Christ., f. Engelsen, g. m. Apoth. C. B. H., 11. Juli, Ordrup.
- Heide**, Hans Peter, fhv. Propr, Lands- thm., 3. Mai, 84 A.
- Heidkampff**, Marie Amal. Charl., f. Par- nitski, g. m. Smedem. A. H. 21. Ap.
- Heilman**, Lorenz Chr. Ditlev, Sgpr., 30. Novb., Aaby, 70 A.
- Heimann**, Magn., Handelsag., 4. Mrts., H: L. Klitgaard.
- Hein**, Josine Marie Dorth., f. Beck, g. m. Læderhdl. H. H., 8. Ap.
- Hellesen**, Charl. Fred. Amal. f. Schnell, E. e. Gross. H. C. H., 12. Feb.
- Helms**, Erminia Theod., f. Bech, E. e. Toldass. H., 29. Ap.
— Johs., Skolebest., Prof., 4. Dcbr., 67 A., H: M. Hansen.
— Karen, Frk., 26. Juli.
— Karl Laurits, Arkivar, 21. Sept., 54 A., H: H. Nielsen.
- Helsing**, se Pantmann.
- Helsted**, Chr. Boline, f. Nissen, E. e. Urtek. H., 31. Dcbr.
— Joh. Peter Chr., Maler, 21. Aug.
- Helweg**, Heinr. Chr., fhv. Stadslæge, 31. Mrts., Odense, 83 A., H: I. Saxtorph.
- Hemmingsen**, se Debois.
- Henrichsen**, Aug. f. Tiedgen, g. m. C. H., 5. Feb., Horsens.
— Fred. Aug., Prokurator, 8. Okt., H: S. v. Halle.
- Henriques**, Moritz Ruben, Gross., 28. Juni, H: I. Fürstenberg.
- Herholdt**, Axeline, f. Johnsen, g. m. Etr. N. C. H., 13. Juni.

- Herskind**, N. H., Kondit., 15. Feb., Chicago.
- Hertz**, Harry Abraham, Vexelmg., 7. Okt., H: D. Meyer.
- Hertel**, Thyra Vilh., f. Hertel, g. m. Adjkt. H. H. 14. Decb., Hillerød.
- Hesse**, Elise Carol. Em. Bülow, Frk., 8. Novb., Fred.havn, 49 A.
- Fred. And. Jul. Bülow, Sagf., 2. Ap., Fred.havn, 50 A.
- Jac. Gottlob Jul. Prok., 8. Novb., Fred.havn, 81 A.
- Hilker**, Carol., f. Thomsen, E. e. Møller E. L. H., 14. Sept.
- Hjaltelin**, Wil. Theod., Urtekr., 3. Decbr., H: B. Lintrup.
- Hjort**, Elise Fred. Armgarde f. Budde, E. e. Herredsfgd. H., 4. Feb., 88 A.
- Hjorth**, se Mathiesen.
- Hoe**, se Fabricius.
- Hoffensberg**, Jul., Bogtryk., Etr., 28. Mrts., Aageshøi, 67 A., H: M. Vithusen.
- Hoffmann**, se Bauer.
- Hoffmeyer**, se Blicher, Ovesen.
- Hofman**, Birg. Ernestine Christiane de, Frk., 6. Okt., Aalborg, 72 A.
- Holck**, Nathalie Clothilde Septima, f. Ryge, fhv. Skuespil., g. m. Grev W. H., 30. Novb., 76 A.
- Holm**, Henr. Magd., f. Hansen, E. e. Gross. H. P. I. H., 7. Sept., 70 A.
- Peter Chr., Gross., 29. Novb., H: C. Helt.
- se Møgelberg.
- Holmblad**, Jak. Rasm. Vald., Postm., 14. Juli, Roskilde, 67 A., H: B. Holmblad.
- Holst**, Chr. Linde, fhv. Sgpr., 27. Mrts., 88 A., H: E. Meincke.
- Julie, f. Cohn, E. e. Komd. H., 16. Feb.
- Niels Sofus, Propr. t. Sigridshøi, 20. Jan., H: M. Jensen.
- se Broberg.
- Holstein**, Chr. Edgard Montz, Greve f. Ledreborg, 23. Decbr., 86 A.
- Fred. Chr. Emil, afsk. Kapt., 10. Juli, Vedbæk, 54 A., H: O. Lund.
- Holten**, Fred. f. Staffeldt, E. e. kgl. Fuldm. C. H., 14. Mrts., 81 A.
- Holten**, se Fønss.
- Holsee**, Niels Peter Chr., Arkitekt, 1. Jan., 68 A.
- Hoppensach**, Soph. Mgr. Emilie, f. Houggaard, g. m. Skuesp., Rodem. E. H., 17. Juni.
- Hornemann**, Ida Atalanta Cooper Aug. Alex., f. Bügel, g. m. Kand. phil. V. H., 21. Juni, 33 A.
- Hoskier**, Otto Vald., Ob., 23. Juni, 66 A.
- Hossy**, Gustaf Anderson, Direkt., 15. Juni.
- Houghton**, Marie Christ., f. Jeppesen, E. e. Batl.kirurg G. C. H., 25. Feb.
- Hougaard**, se Hoppensach.
- Howitz**, Dan. Chr. Bonaventure. 23. Juli, Brooklyn.
- Humble**, se Juul.
- Hunderup**, Marie, f. Andersen, Skuespil., 4. Sept., Svendbg., 38 A.
- Husen**, Peter, Amtsveinspt. 21. Aug., Svendbg., 73 A.
- Hvalsøe**, Carl Fritz, fhv. Dampmøll., 14. Novb.
- se Lerche.
- Hvass**, Frantz Mich., Kand. jur., 19. Juni, Taunus, 28 A.
- se Steincke.
- Hvidt**, Mariane Elisab. Henr., f. Lavætz, E. e. Godseier H. t. Frihedslund, 8. Mrts.
- Hviid**, Charl. Susan., f. Dons, E., 11. Decbr., Maribo, 86 A.
- William F. N., Snedker, 29. Juli, H: A. Andersen.
- Hyrup**, Louise Diderikke Dorth., f. Lyders, g. m. Kapt. M. H., 30. Jan.
- Hæberg**, Anders Petersen, fhv. Brbr., 2. Ap., 84 A.
- Hægh**, Antoinette Cathr., f. Lund, E. e. Lærer C. H., 3. Mrts., Haslev, 82 A.
- Else, f. Komstedt, g. m. Uhrm. V. A. G. H., 30. Mrts.
- Hægh-Guldberg**, Carol. Helene Albertine, f. Bilsted, E. e. Overkrigsk. H.-G., 7 Ap., 84¹/₆ A.
- Hægh**, se Sundbye.
- Hæhling**, Theod. Aug. de Schøller, afsk. Ob., 24 Ap., 78 A., H: Reedtz-Thott.

- Hæhling**, Hans Peter Kofoed, afsk. Ob., 11. Jan., 82 A.
- Thora Soph. Carol. Otilie, f. Reedtz-Thott, E. e. Ob. H., 18. Juli.
- Hørup**, se Bornemann.
- Høyen**, se Jersild.
- Jacobsen**, Ernst Chr. Engelbreht, Landinsp., Kapt., 30. Sept., H: M. Kjærskou.
- Joh. Herm., Overretss., 29. Mrts., H: A. Svanenskjold.
- se Bruun, Grüner, Switzer, Warnecke.
- Jagd**, Jens Chr. Hen. Claudius, Amtsforsv., Kapt., 27. Juli, 74 A., H: H. Bruun.
- se Møgelvang.
- Janssen**, Louise Soph. Fred., f. Luplau, E. e. Sgpr. C. E. J., 17. Mai, Valhy, 68 A.
- se Schmiegelow.
- Jantzen**, Ehrenreich Heinrich, fhv. Bagerm., 6. Juli, 73 A.
- Ibsen**, se Christensen.
- Jensen**, Carl Chr., fhv. Sgpr., 25 Ap., H: L. Bille.
- Carl Peter Emil, Telegrafinsp., 10. Juli.
- Emil, afsk. Kapt., 20. Sept.
- Hans Peter, Overlæge, Etr., 27. Okt., 75 A., H: G. Bodenhoff.
- Niels Vald. Ambrosius, Sgpr., 14. Ap., Thorslunde, 59 A., H: A. Christensen.
- se Ewaldsen.
- Jensenius**, Fred. Wilh., fhv. Godsforv., 3. Juni, 75 A.
- Jeppesen**, se Houghton.
- Jersild**, Christ. Marie, f. Høyen, E. e. Vexeller P. C. J., 2. Jan.
- Johnsen**, se Herholdt.
- Jordan**, Carol. Louise Marie f. Fogh, E. e. Boghd. L. J., 5. Debr.
- Jordening**, Jul. Bernhard, fhv. Isenkr., 7. Jan.
- Ipsen**, Lauritz Abel, Oblt., 9. Sept., 72 A., H: H. Fenger.
- Irgens**, Johannes Henning Soranus Malling, Blikkenslagerm., 11. Jan., 67 A.
- Isberg**, Svend Vilh., Gross., Etr., 17. Aug., Taarbæk, 75 A.
- Juel**, se Bruun.
- Juhl**, Bertel Nielsen, fhv. Organ., 12. Okt., H: H. Reehoff.
- se Lassen.
- Juul**, Carol. Henr., f. Wermuth, E. e. Barber J., 23. Feb.
- Justa Laurine, f. Humble, E. e. Skibsf. N. P. J., 7. Feb., 75 A.
- Jürgensen**, Agnes f. Walter, E. e. Toldkontr. I. J., 23. Mai.
- O., fhv. Politiasst., 20. Okt., Aarhus.
- Rasmus Emil, Herredsf., 21. Mai, Odense, 56 A., H: J. Bierring.
- se Weylandt.
- Jæger**, Mariane Martine, f. Knudsen, g. m. Mægl. J. J., 4. Sept.
- Jørgensen**, Chr. Ferd. Vilh., Kancellist, Kmr., 25. Sept.
- Elise Margr., f. Knodt, g. m. Kapt. N. J., 9. Mrts.
- Fred., Overing., 28. Feb., Constantinopel.
- Jul., Gross., 8. Novb., Stege, 72 A.
- Marie Soph. Fred., f. Munck, E. e. Ritm. J., 8. Ap.
- Søren, Gm., fhv. Folkethm., 3. Dec, Uldum, 75 A.
- Kalkar**, Eggertine Dorth., f. Tryde, E. e. Dr. theol. K., 30. Mrts., 91 A.
- Kastrup**, Carol. Amal., f. Worsoe, g. m. Sgpr. P. K., 9. Ap., Kongsted, 67 A.
- Kaysør**, Harald Hartvig, Tømmerm., Borg.rep., 10. Okt., 78 A., H: B. Arctander.
- se Beerniann.
- Keck**, se Krætzmer.
- Kehlet**, Johannes, Gross., 15. Ap., 37 A., H: A. Messerschmidt.
- Keller**, Jul. Carl Joh., Kand. polyt., Mineralvandf., 16. Mai, 37 A., H: M. Ishøi.
- Kempel**, Hansine Petrine, f. Lilleballe, E. e. pens. Lods P. G. K., 8. Jan.
- Kielsen**, se Glahn.
- Kindler**, Peter Fred., Skibsinsp., 26. Juni, 68 A., H: E. Gjerløw.

- Kirk**, Chr. Christensen, Mægler, 29. Okt.
Kiær, Johs. Emil, Gross., 5 Dcbr., 83 A.
Kiærboe, Peter Aug., Kmr., 12 Mai, Skægsmølle, 85 A.
 — se Neergaard.
- Kjederup**, Anna Marie, f. Lund, E. e. Manufakturhdl. F. E. K., 8. Jan.
Kjeldskov, Theod. F., Hattem., 17. Ap.
Kjær, Grace Georgine Adriane, f. Benzon, g. m. Overrets. V. K., 25. Juni, Rudersdal.
- Kjølner**, Marie Angelica, f. Mikkelsen, E. e. Toldass. C. K., 20. Juli.
Klein, Lovise, f. Petersen, E. e. Værftuoff. J. K., 3. Ap., 79 A.
Kleist, Joh. Elisab. Math., f. Petersen, g. m. Skibsbyg. C. K., 7. Novb.
 — Margr. v., Konvent., 9. Mrts., Gisselfeld.
- Kleisdorff**, Marcus, Kbm., 2. Ap., Randers, H: J. Wulff.
Klentz, Gotfr. Chr. Vilh., Tømmerm., 21. Juli, H: C. Bernhøft.
- Klepser**, se Withusen.
Kloppenborg, se Nim.
- Klüver**, Rud. Vilh., Toldass., 19. Sept. H: S. Kempel.
Kløbel, Carl Vilh., Sneckerm., 25. Mal, H: M. Rüdinger.
Knapp, Søren Nielsen, Insp., 4. Feb., 72 A.
Knigge, Jacob. Nicol., f. Hansen, g. m. Værktører M. K., 2. Okt.
Knodt, se Jørgensen,
Knox, George, Partk., 11. Mrts., H: B. Dreyer.
Knudsen, Hans Jarl Balduin, kgl. Fuldm., 12. Mai.
 — Hen. Andr., fhv. Toldktr., Justr., 27. Ap., 76 A.
 — se Jæger.
- Koch**, Chr. Fred., Stiftspr., 2. Juli, Ubberup, 68 A., H: A. Balslev.
 — Hans Christof Elers, Provst, 16. Jan., Horbeløv, 76 A., H: K. Palludan
 — Gust. Adolf Stanley, fhv. Skovrid., Forstr., 12. Mai, Saxkj., 78 A., H: H. Aagaard.
 — se Smith.
- Koefoed**, Jørgen, fhv. Eier af Koefoedgd., 28. Jan., Svaneke, 75 A.
Kofod, Fred. Jul., Værftsst., 12. Okt.
Kofoed, Christiane Marie, f. Lyngge, E. e. Tømmerm. A. K., 1. Ap., 84 A.
 — se Brandt.
- Kolbye**, Anna Marie Hansine Nic., f. de la Porte, g. m. Kpt. K., 9. Mrts.
Komstedt, se Høegh.
Kopp, Ragne Amal, f. Giede, E. e. Postmst., Major K., 8. Jan., 91 A.
Koppel, Sara, f. Dessauer, E. e. Dyrk. K., 19. Juni, Odense.
Korn, Henrik Fred., Politiinsp., 25. Mrts., 51 A., H: M. Brasen.
Kornerup, Hans Erh., fhv. Proptr., 15. Juli, Roskilde
Kornerup-Bang, Hans Jakob, Sgpr., 19. Apr., Vildbjerg.
Krag, Andrea Carol., f. Gornitzka, E. e. Skræderm. K., 9. Mai, 72 A.
Kragballe, Emilie, f. Balslev, g. m. Sgpr. C. M. K., 22. Mai, As.
Kragh, se Utzou.
Krarup-Hansen, Chr. Joh. Ludberg, fhv. Subrekt., 19. Feb., 78 A.
Krause, Edv. Hartvig, fhv. Overbetj., Krigsass., 29. Jan.
Krebs, Hans Peter Tolstrup, fhv. Sgpr., 11. Feb., 81 A.
Krieger, Juliane Marie, Frk., 2. Mai, 87 A.
Kringelbach, Anton Haagen, 27. Feb., H: M. Vigen.
Krog, Vilh., Stud. theol., 7. Mrts., Quisisana.
Krogh, Margr. Elisab., f. Schmidt, E., 25. Mrts., 85 A.
Krohn, Cecil Margr., f. Petersen, g. m. Skolebest. J. K., 15. Dcbr.
 — Ludolf Joh., Postexp., Lt., 14. Aug., Hillerød, 25 A.
 — Karen Marie f. Østermark, E., 11. Novb, Gjentofte.
Kroll, se Boisen.
Kruse, Ulrich Adolf Thisenius, fhv. Lærer, Folkethm., 27. Aug. 68 A.
Krætzmer, Marie Carol., f. Keck, fhv. Operasang., E. e. Kapelmus. K., 17. Mrts., 82 A.

- Kräyenbühl**, Eman. Rodolphe, ref. Pr., 13. Aug., Espergjærde, 87 A.
- Kühl**, Carl, Hospitalsf., Kancelr., 21. Okt., Slagelse, 80 A.
- se Larssen.
- Købke**, Jens Peter Harald, fhv. Adjunkt, 10. Jan., 73 A.
- Ludv. Chr. Joh., Kunstmaler, 31. Mai.
- Wolfgang Hartvig, Kand. phil. Tandl., 23. Mrts., 72 A., H: M. Ørum.
- se Lassen.
- Köhler**, Petrea, f. Strand, g. m. Snedk. V. K., 3. Sept.
- Køster**, Chr. Dorth. Marie, f. Bastian, E. e. Havnef. J. H. K., 11. Mrts.
- Lagerheim**, se Funch.
- Lagoni**, se Edsberg.
- Lange**, Antoinette Fred., f. Pontavice, E. e. Gen.int. C. V. L., 20. Mrts., 87 A.
- Joh.s Andr., Arkitekt, 6. Novb., 32 A.
- Joseph Margr. Eirikka Kam., f. Leth, E. e. Justr., Godseier S. L., 25. Feb.
- Salomou Lindegaard, Godseier, Justr., 11. Mai.
- Langebek**, Fred. Vilh., fhv. Apoth., 9. Sept., 70 A., H: A. Rehkopff.
- Langermann**, Chr. Fred., 1. Mrts., Hadstengd., H: A. Just.
- Langkilde**, F., fhv. Forpgt., Justr., 19. Juli, Chr.lund., 76 A.
- se Lollesgaard.
- Langkjær**, Math. Agathe, f. Hansen, E. e. Klokker A. J. L., 20 Juli.
- Lanng**, se Vedel.
- Larsen**, Soph., Albertine f. Matzen, E. e. Etr. S. E. L., 17. Mrts.
- Larsen**, Wiebke Fred. Hen., f. Kühl, g. m. Kapt. H. L., 9. Juli, 72 A.
- Lassen**, Bodil, f. Ørsted, E. e. Justr. L., 7. Okt., 93 A.
- Constance Eleonora Marie, f. Juhl, g. m. Overretsass. N. L., 12. Jan.
- Marie Dorth., f. Købke, E. e. Apoth. L., 22. Mai.
- Laub**, Otto Chr., Stud. med., 21. Mrts., 22 A.
- Lauritzen**, Lauritz, Dyr læge, 28. Juli, Landskrone, 61 A., H: C. Thestrup.
- Lautrup**, se Carlsen.
- Lavøtz**, se Hvidt.
- Le Maire**, se Breiningen.
- Lehmann**, Larsine Carol. Dorth., f. Pedersen, E. e. Snedk. A. L., 26. Sept.
- Leisner**, Hen. Aug., fhv. Skolelærer, 5. Mai, H: M. Warschow.
- Lemos de**, se Delbanco.
- Leo**, Bernhard Hartvig Ernst, Krigsass., 5. Juli, H: E. Bodé.
- Lerche**, Carol. Margr., f. Hvalsøe, g. m. Urtekr. C. L., 15. Okt.
- Vilh. Cornelius Magnus, Greve, 2. Juli, Birkende, 77 A.
- Leth**, se Lange.
- Leunbaoh**, Charl. Henr., Frk., 21. Mrts., Rudkj., 45 A.
- Liebe**, Emilie Hanne Henr., f. Brock, E. e. Statssek. J. L., 24. Mai.
- Liebenberg**, And. Fred., Juni, Stettin, 82 A.
- Liebert**, se Rothe.
- Liebst**, Mariane Vilh. f. Galberg, E. e. Lærer A. F. L., Ramløse, 23. Jan. 80 A.
- Lier**, se Scharff.
- Lilleballe**, se Kempel.
- Lillie**, Joh. Gerhardt, fhv. Propr., 30. Novb., H: F. Hansen.
- Lind**, Georg Arnoldus Gustav, fhv. Fuldm. i Finantsm., Justr., 22. Mai, 61 A.
- Jens Gustav, Maskinm., 21. Ap., 74 A., H: P. Lind.
- Linde**, Svend Harald, Sklt., 14. Juli.
- Theodor, Kancelr., Nyrupgd., H: C. Houmann.
- Lindhard**, se Pontoppidan.
- Lindhberg**, Edv. Rutger, Fuldm., Kancelr., 29. Sept., Fredensbg., 75 A.
- Lollesgaard**, Anna Emil., f. Langkilde, g. m. P. L., 26. Sept., Skjerrildgd.
- Lorck**, Hans Chr., svensk-norsk Vicekonsul, 8. Jan., 68 A.
- Jørgen Heinrich, fhv. Distriktslæge, 12. Okt., 85 A.
- Lorenzen**, Vilh. Elisab., f. Erichsen, E. e. Læge G. L., 23. Sept.
- Loria**, se Thiele.

- Lottrup**, Jens Ring, 12. Ap., Hummershøj, 70 A., H: J. Bindesbøll.
- Lumbye**, Hans Chr., Asst., 14. Dcbr. — se Hansen.
- Lumholdt**, Christine Adelheid, f. Blichfeldt, g. m. Landinsp. M. S. L., 3. Sept., 52 A.
- Lumholtz**, se Torp.
- Lund**, Hansine Elisab., f. Sandorff, g. m. Postass. S. L., 22. Novb.
- Louise Nat., f. Malling. E. e. Bogh. J. L., 28. Okt.
- Peter Fred., Toldass., Prlt., 7. Novb., 70 A., H: E. Hansen.
- se Eibe, Hee, Høegh. Kjederup, Schmidt.
- Lundbye**, Ida Octavia, f. Petersdorff, g. m. Ob. L., 6. Juni.
- Lunddahl**, And. Peter, fhv. Sgpr., 17. Novb., 78 A., H: F. Tryde.
- Lundmark**, Joh. Walfried, Gasmest., 12. Feb., H: J. Burmeister.
- Lundsgaard**, Anders Fred., Propr., 13. Juni, 70 A., H: A. Hestbek.
- Lunn**, Juliane Marie, f. v. Stensen, E. e. Propr. A. B. L. til Lammehave, 25. Ap., 79 A.
- Luplau**, se Janssen.
- Lübcke**, Joh. Hein., Murm., 8. Aug., H: A. Jäckel.
- Lübecker**, Hans Nik., Postm., 31. Dcbr., Faxé, 54 A.
- Lüders**, Fred. Vilh. Weghorst, Havnekt., Kmd., 30. Novb., 68 A.
- Lyders**, se Hyrup.
- Lyngé**, se Kofoed.
- Lysholm**, Cath. Elisab., f. Peters, g. m. (oversgt., C. L., 17. Jan., 79 A.
- Lyster**, Hans Chr., Skibskpt., 5. Mrts.
- Lütken**, Thomas Edv., Brandd., Kancelr., 19. Okt., Grenaa, 70 A.
- Lüttichau**, Vulff Casp. Fred., Partk., 26. Novb.
- Læssøe**, Josef Nik Benjamin, Typogr., 21. Juni.
- Lächte**, Herm Nic. Joh., Sgpr., 27. Feb., Als, 57 A., H: J. Corfixen.
- Lenborg**, Christ. Louis. Agnete Fred., f. Eyben, E. e. Kapt. L., 16. Mrts.
- Lerup**, Andrea Nik., f. Fjeldsted, g. m. Mælkehdl. K. H. L., 11. Ap.
- Lerup**, Aug., Overberider, 11. Feb., 59 A., H: A. Lose.
- Lewert**, Carol. Birg. Toucher, f. Bork, E. e. Telegrafbest. L., 14. Mai.
- Leytved**, Jørgen, Blikkensl., 29. Mrts., Roskilde, 93 A.
- Maar**, Carl Jac. Ludv., Dr. med., 10. Mai, Odense, 51 A., H: E. Olsen.
- Mackeprang**, Adam, fhv. Forpgt., 22. Mai, Kiding, 60 A.
- Maës**, Heinrich, Forv. v. Faxé, 21. Dcbr., Faxé, 81 A., H: S. Rønnenkamp.
- Madsen**, C., fhv. Strandkontr., 28. Novb., Skanderbg., H: J. Thorn.
- Malling**, se Lund, Wahl.
- Mannheimer**, Martin Vilh., Mægler, 19. Feb., 53 A., H: E. Levin.
- Maquin**, Cath. Kirst., f. Grim, E. e. Ordon. i Marinem. F. M., 14. Juli, 84 A.
- Marcussen**, se Tronier.
- Mariboe**, Emma Vilh. Joh., E. e. Lt. W. M., 19. Dcbr.
- se Tersløw.
- Marschall**, Karen f. Exner, E., 9 Juni, New-York.
- Mathiessen**, Henr., f. Hjorth, E. e. Læge N. E. A. M., 18. Ap.
- Matzen**, se Larsen.
- May**, se Tegner.
- Meining**, se Wodschow.
- Meldahl**, Johs. Fred. Chr. Bonaventura, Kbm., 25. Aug., H: N. Hansen.
- Meldal**, Ambrosius Johannes, fhv. Sgpr., 30. Jan., Rørbæk, 78 A.
- Meldola**, Aug. Phil., Gartner, 3. Aug.
- Melson**, Emil, Kbm., 28. Aug., Rudkj., H: J. Bøving.
- Mentzler**, Joh. Carl Emil, Stentrykker, 1. Jan., H: C. Hansen.
- Metz**, Benny Abrah., Fabrik., 17. Mrts., Randers, 66 A., H: C. Valentin.
- Meyer**, Hans Vilh., Dr. med., Etr., 3. Juni, Venedig, 70 A., H: K. Bretton.
- Niels Fred. Jul., Gross., 20. Sept., H: H. Hjorth.
- se Seligmunn.
- Meyn**, H. S. W., fhv. Rodemst., Lt., 1. Jan., Nykj. p. S., H: M. Erichsen.
- Michaelsen**, Anna Charl., f. Valentin, g. m. Musikl. F. M., 4. Juni.

- Michelsen**, se Wylich.
- Mikkelsen**, se Kjølner.
- Milo**, Julie Dorth. f. Hansen, E. e. Prof. M., 30. Mai, Oringe.
- Minden**, Th., Direkt. f. Kreditf., 22. Feb., Odense, 50 A.
- Mirow**, se Thorball.
- Molade**, J. W. de, afsk. Toldass., 22. Feb., Aalbg., 80 A.
- Molbeck**, se Dahl.
- Moltke-Hvitfeldt**, Marie, f. Buckwaldt. E. e. Grev M.-H., 31. Mai, Pinneberg, 85 A.
- Mordhorst**, Johs. Ernst Fried. Carl. Gross., 16. Juli, H: O. Rennebarth.
- Motte**, Vilh. de la, f. Sørensen, E. e. Kbm. d. l. M., 17. Sept., 71¹/₂ A.
- Muderspach**, se Bondrop.
- Munch**, Chr. Henr., Gross., Borggrp., 6. Juli, 52 A., H: A. Anholm.
- Munck**, se Jørgensen.
- Munksgaard**, Jens Johannes Chr. Lund, Sagfører, 29. Jan., Skive, 40 A., H: J. Vestesen.
- Müffelmann**, Alvilde, Frk., 18. Novb., Lyngby, 85 A.
— Carl Hother, fhv. Forpgt., 15. Jnli, Lyngby, 82 A.
- Müller**, Benedikte, f. Thorngreen, E., 26. Mrts., 83 A.
— Fred. Carl Chr. Oscar, fliv. Skuesp., 8. Okt.
— se Rosenvinge.
- Mylius**, Alb. Sigism. Casper de, Stamhusb., 1. Dcbr., 44 A.
- Møgelberg**, Hansine Petrea f. Holm, E., 11. Mai.
- Møgelvang**, Maria f. Jagd, g. m. Inspkt. P. M., 12. Mai, 39¹/₂ A.
- Meinichen**, Jorg. Seerup, Partk., 21. Okt., 81 A.
- Møller**, Andr. Chr., fhv. Vinhdl., 16. Juni, 86 A.
— Axel Emil, Rodem., Kpt., 12. Dcbr., H: J. Meyer.
— Chr. Rud., fhv. Kollaborat., 19. Okt., 74 A.
— Elias, Stamhusb., 7. Feb., Østrupgd., 61 A.
— Ephraim Magdalus, fhv. Direkt. f. Kreditf., Etr., 20. Mrts., St. Mariedal, 74 A.
- Møller**, Fred Vilh., Insp., 9. Mrts., H: B. Wilhelmsen.
— Laurits Langhoff, 16. Feb., Odense, 68 A., H: C. Barfoed.
— Max Steen, Kand. phil., 16. Jan.
— Niels Ostfeldt, Toldfuld., 12. Aug.
— se Schütz.
- Mørch**, Peter, Skibsf., 31. Mrts., Alexandria, H: F. Fries.
- Mørck**, se Siegmufeldt.
- Mørk-Hansen**, Mourits, Stiftspr., 18. Aug., Vonsild, 80 A.
- Neckelmann**, se Prytz.
- Neergaard**, Serine Petrea Julie, f. Kiørboe, g. m. Godseier C. N., 27. Ap.
— Louise Marie, Frk., 7. Juni, 78 A.
— Peter Johansen de, Godseier, 14. Mrts., 60 A.
— se Borries.
- Nees**, Carl Fred., Gross., 29. Juli, Landskrona, 73 A. H: J. Frydensberg.
- Neiiendam**, se Stauning.
- Neumann**, Fred. Herm., fhv. Lærer i Hørve, 19. Feb., Vallekilde, 81 A.
- Neye**, Inger Dorth., f. Bechmann, g. m. Sneekerm. J. L. N., 26. Juni.
- Nielsen**, Carl Chr. Edv., fhv. Theaterd., 19. Mrts., 40 A.
— Soph. f. Nyegaard, g. m. Ohlt. M. N., 1. Ap.
— Thomas, Landsthm., 27. Mrts., 56 A.
— se Galthen, Groos, Piper, Øder.
- Nim**, Anna Kirstine, f. Kloppenborg, g. m. Guldsm. V. N., 15. Sept.
- Nissen**, Joh. Dorth. Marie, f. Bredsdorff, E. e. Sgpr. C. L. N., 31. Mai.
— se Helsted.
- Noack**, Nora, f. Pilling, g. m. Gross. G. N., 28. Feb.
- Norberg**, Rudolf Emil, Skibsmægler, 11. Jan., 57 A., H: K. Høyberg.
- Norup**, se Thornam.
- Nutzhorn**, se Aumont.
- Nyegaard**, Chr. Koldby Jensen, Gartner, 3. Mai.
— se Nielsen.
- Nyholm**, Mariane f. Bøgvad, E. e. Justr. I. L. C. N., 13. Dcbr., 80 A.
- Nyssum**, se Friis.

- Oberg**, se Saabye.
- Ohlsen**, se Aagaard.
- Oldenburg**, Henr. f. Suenson, g. m. Birked. V. O., 30. Okt., 56 A.
- Olrik**, Soph. Louise Charl., Frk., 21. Sept.
- Olsen**, Anna Margr., f. Erichsen, g. m. Kanclr. C. O., 5. Mai, Vordingbg.
- Magd. Vilh. Georgia, f. Bøving, g. m. Hofbager J. L. V. O., 23. Juli, Vedbæk.
- se Ververs.
- Ostenfeldt**, Jul. Vilh., f. Hagedorn, E. e. Farverm. O., 8. Mai, 86 A.
- Ovesen**, Ida Soph., f. Hoffmeyer, g. m. Overl. V. F. O., 23. Mrts., Aalbg.
- Iars Gottfred, Sgpr., 5. Dcbr., Lynge, 82 A., H: B. Krog.
- Owen**, se du Plat.
- Paetz**, Joh. Harald, fhv. Skuesp., Fotogr., 21. Novb., 58 A., H: J. Schmidt.
- Palm**, Jørgen Hendrik, fhv. kgl. Lods, 26. Juli, Dragør.
- Paludan**, Christiane Lov., g. m. Gartner A. C. P., 9. Feb.
- Ole Carl Thidemann, Kbmd., 5 Aug., Varde, 73 A.
- Paludan-Møller**, Emilie Charl. Antoin., Frk., 7. Okt.
- Pantmann**, Petra Jensine Juliane, f. Helsingør, g. m. Havnefgd. F. C. P., 18. Feb., Nybg., 61 A.
- Parnitski**, se Heidkampf.
- Peckel**, se Crone.
- Pedersen**, Jens, fhv. Folkethm., 15. Feb., Kjøng, 80 A.
- se Lehmann.
- Peters**, se Lysholm.
- Petersdorff**, se Lundbye, Wedel-Heinen.
- Petersen**, Carsten Peter, Politiinsp., 19. Mrts., 63 A., H: A. Gulstad.
- Charl. Margr., f. Dorph, E. e. Proptr. P., 21. Ap.
- Hans Ludv. Gross., afsk. Ritm., 5. Juni, 74 A., H: F. Adeler.
- Jens Chr., fhv. Sgpr., 2. Dcbr., 95 A., H: M. Jespersen.
- Johs. Chr., fhv. kgl. Kapelm., 9. Dcbr.
- Petersen**, Johs. Henr., Kapellan v. Holmens K., 28. Mai, 54 A., H: H. Berg.
- Wilh. Nic., Landsthm., Etrd., 6. Mai, Odense, 78 A.
- se Bernikow, Bruun, Klein, Kleist, Krohn.
- Petraus**, Kristine Vilh., f. Agerskov, E. e. Gross. P., 28. Ap.
- Philip**, Ferd., Gross., 28. Novb., 82 A.
- Philipson**, Ludv., Boghdl., 24. Aug., 40 A.
- se Frisenette.
- Pilling**, se Noack.
- Pingel**, Margr., Frk., 27. Jan.
- Ophelia f. Drewsen, E. e. Dr. phil. C. P., 26. Dcbr., 94 A.
- Piper**, Emilie Charlot., f. Nielsen, E. e. Kbm. G. E. P., 7. Juli.
- Ernst Holger Vilh., Propr., 16. Novb., Nyrupgd.
- Place**, Jac. Theod. de, Gdm., 1. Mrts., Sundbyvest.
- Ole Maurits de, Gdm., 10. Feb., Sundbyøst., H: E. Jansen.
- Plat**, Josephine Franziska Marie du, f. Owen, E. e. Gen. E. G. E. d. P., 27. Ap. 75 A.
- Plenge**, Fanny Marie, f. Beaumont, E. e. Sgpr. F. P., 12. Juli, London.
- Plesner**, H. F., Apoth., 4. Novb., Farsø, H: C. Clausen.
- Plum**, Ludv., Lysestøber, 26. Ap., Helsingør, 91 A.
- Polascheck**, Anna Christ., f. Qvist, E. e. Handelsreis. E. P., 20. Aug.
- Pommerença**, se Hartmann.
- Pontavice**, se Lange.
- Pontoppidan**, Ane Kirst., Frk., 3. Okt., Ribe, 79 A.
- Ida Alvilde Cath., f. Thorbrøgger, E. e. Kbmd. P., 17. Jan., Odense.
- Odin, fhv. Proptr., 22. Juli, Jonstrup, 85 A.
- Soph. Elisa, f. Lindhard, E. e. Kbmd. J. S. P., 15. Jan., Helsingør, 92 A.
- Porte de la**, se Kolby.
- Poucker**, se Acker.
- Pracht**, Fred. Aug., Musikus, 15. Juni, H: S. Müllers

- Preisler**, se Sporon.
- Prytz**, Helene Louise, f. Neckelmann, E. e. Gross. F. P., 25. Okt., Hellebæk.
- Puggaard**, Hans, Gross., 4. Feb., H: M. Meinertz.
- Pøhls**, se Hansen.
- Quistgaard**, Carl, Kand. phil., 17. Jan., Roskilde.
— Morten Fred., Varengl., 17. Mrts.
- Qvist**, se Polascheck.
- Raae**, Hans, Kass., 25. Aug., Aarhus, 75 A.
- Raffel**, se Glückstadt.
- Raffenberg**, Joh. Christiane, f. Grønlund, E. e. Sparekassed. R. i Assens, 23. Mai.
- Rafn**, Chr. Aagaard, Læge, 8. Juli, Aalbg., 89 A.
- Rammeskov**, Niels Ad. Conrad Chr., Baandhdl., 16. Mrts., H: C. Jürgensen.
- Ramsøe**, Wilh. Emilius, Musikd., 19. Ap., 58 A.
- Rantzau**, Carl Vilh., fhv. Politiaass., Justr., 30. Juli, 74 A.
- Rasmussen**, N. E. C., Apoth., 30. Juni, Tarm, 85 A.
— Johs., Apoth., 18. Aug., Chicago, 42 A.
- Rasch**, A. S., Apoth. i Guayaquil, 9. Juni, Zürich.
- Rauert**, se Grum.
- Raupach**, Hagen Jul. Haagen, Kbm., 6. Sept., Odder.
- Ravn**, Hans Andreas Irenius, afsk. Oblt., 21. Jan., 73 A., H: S. V. West.
- Ravnholdt**, Søren Chr., Toldforv., 16. Dcbr., Slagelse, 70 A.
- Ravnkilde**, se Schmidt.
- Rechendorff**, Wilh. Valentin, fhv. Guldsmed, 7. Juli, Aastrup.
- Recke**, Adolphine Jensine v. d., Frk., 28. Jan.
- Redsted**, Carol. Math., f. Friderichsen, E. e. Sgr. O. R., 25. Mrts.
— se Thestrup.
- Reedtz-Thott**, se Høhling.
- Regenburg**, Theod. Aug. Jes, fhv. Stiftamt., 7. Juni, 80 A.
- Rehling**, Gerhard Sivert, fhv. Herredsfgd., Etr., 15. Jan., Odder, 80 A.
- Reiermann**, se Rom.
- Reiersen**, se Bagge.
- Reiffenstein**, Joh. Fred. Jul., fhv. Sgr., 7. Dcbr., 77 A., H: A. Oxholm.
- Renouard**, Jenny Carol. Henr. de. Frk., 19. Sept.
- Rentzmann**, Anne Christ. f. Schött, E. e. Gross., Kapt. C. F. R., 29. Mrts., 86 A.
- Reventlow**, Adelheid f. v. d. Decken, E. e. Grev J. L. L. R., 18. Sept., Verden, 78 A.
- Richardi**, Ad. Gust., Vinh., 30. Aug., H: A. Mielke.
- Richter**, Chr., Kbm., 8. Dcbr., Holstebro.
- Riedewaldt**, C. F., Tandlæge, 22. Okt., 75 A.
- Riis**, Ottilia Elisab., f. Erichsen, g. m. Landinsp. C. F. R., 17. Novb.
- Riisfeldt**, Jørgen P., Murer, 21. Aug., 72 A., H: F. Hansen.
- Risom**, G., Sagf., 30. Okt., H: J. Waldbjørn.
— Oscar V., Kand. phil., Gross., 5. Ap., H: B. Lerbeck-Berwald.
- Roepstorff**, Peder Will. de, Docent, 17. Sept., Barbacena, 46 A.
- Rom**, Carol. Florentine Rosalie Larsen, f. Reiermann, g. m. Lokomotiv. L. R., 7. Ap.
- Rosenberg**, Chr. Fred. Gust., Kbm., 6. Dcbr., Bogense, H: M. Andersen.
— Marie, f. Bindsbøll, E. e. Dr. phil. R., 25. Mai.
- Rosendahl**, Carl Chr. Ferd., Prlt., fhv. Proviantf., 20. Novb.
- Rosenkilde**, Niels Jensen, Manufakth., 20. Mai, 79 A., H: T. Foersom
- Rosenkrantz**, Jørgen Fred. Ambrosius, Baron, fhv. Overklitfg., 2. Novb., Skanderbg., 77 A.
- Rosenløv**, Joh. Chr., Snedker, Kapt., 23. Dcbr., 82 A., H: E. Fibecker.
- Rosenstand**, W. S., Kam.ass., 11. Novb., Vedsted, 77 A.
— se Damborg.
- Rosentrætter**, Math. Jens Soph., f. Bagge, g. m. Maskinm. Th. R., 24. Juli.

- Rosenvinge**, Jul. Dorth., f. Müller, g. m. Hospitalforst. R., 6. Aug., Ribe, 62 A.
- Rossing**, se Camradt.
- Rost**, Hans Chr. Fred., Guldsm., 12. Novb., 56 A., H: T. Smith.
- Rothe**, Carl Adolf, Propr., 24. Jan., Marienlyst, 78 A., H: I. Ponnoppidan.
- Ida Anna Louise, f. Liebert, g. m. Tømrerm. C. R., 15. Mrts.
- se Finken.
- Rydahl**, Hans Christof. Peter, Fyrm., 28. Aug., Nakkehoved, 80½ A.
- Ryge**, se Holck.
- Rützow**, se Bindsbøll.
- Ræder**, Carol. Amal., f. Baur, E. e. Ob. I. T. R., 9. Dcbr., 85 A.
- Rømer**, Marthea Christ., f. Telkamp, g. m. Kbm. N. C. R., 30. Mrts.
- Ole Johs., Kand. theol., 28. Aug., 28 A.
- Rønne**, I. P., Sagfører, 27. Okt., Kjellerup, 49 A.
- Rennenkamø**, Vilh., Elektrik., 21. Mrts., 41 A.
- Rørdam**, Elisab. Cath., Frk., 14. Mai, 85 A.
- Røse**, Chr. Fred., Distriktsl., 23. Okt., Rudsj., 62 A., H: C. Blegvad.
- Saabye**, Marie Dorth. f. Oberg, E. e. Boghd. S., 25. Juli, Ringsted.
- Sahlqvist**, Aug. Fred., Hørkr., 22 Aug.
- Salicath**, se Dahl.
- Sally**, Elise Cathr. f. Brockhoff, g. m. Gross. T. S., 7. Mrts.
- Theod. Chr. Vilh., Viktualieh., 27. Sept., 55 A.
- Sand**, Janus Carl, fhv. Kbm., 25. Sept.
- Sandorff**, se Lund.
- Sartorius**, se Theobald.
- Saute**, se Simonsen.
- Schack**, Chr. Jul. Marcussen, 3. Mrts., Thirstrup.
- Schaffalitzky de Muckadell**, Emil Erik, Oblt., 10. Mrts., 57 A., H: L. Oxholm.
- Scharff**, Vilh. f. Lier, E. e. Maler D. L. S., 2. Dcbr., 86 A.
- Scheel**, se Schulin-Zeuthen.
- Schepelern**, Meta Magd., f. Hammerich, g. m. Overlæge V. S., 20. Jan., Refnæs Hosp.
- Schibel**, se Wischmann.
- Schieltved**, se Grønlund.
- Schiønning**, Vilh. Emilie Dorth., Frk., 18. Ap., 76 A.
- Schiødte**, Jørg. Vald., Urtekr., Kapt., 27. Mai, 84 A.
- Schiøtt**, Heinr. Aug. Georg, Maler, Prof., 25. Juni, Hellebæk, 71 A.
- Soph. Henr., f. Gad, E. e. Kbm. D. S., 24. Juli, Hillerød.
- Schjelderup**, Aug. Henning, fhv. Ldm., 18. Novb.
- Schjørring**, Henr. Poulina, f. Gamél, g. m. Gross. N. A. S., 12. Novb.
- Schlegel**, se Brøndsted.
- Schleisner**, Axel Eugen Murillo, Apoth., 1. Sept., 51 A., H: A. Nebelong.
- Schmiegelow**, Marie Dorth., f. Skeel, g. m. Forretningsf. L. S., 4. Okt., 75 A.
- Thora Aug., f. Janssen, g. m. Stads-læge H. S., 16. Jan., Aarhus.
- se Aarsleff.
- Schmidt**, Peter Iversen, Toldkont., 17. Sept., 70 A., H: M. Lund.
- Sus. Henr., f. Suhr, E. e. Kapt. L. T. S., 28. Okt., 64 A.
- Peter Chr. Thorvald, Dir., 15 Ap., Rødvig, 63 A.
- Marie Soph., f. Lund, E. e. Toldkont. P. I. S., 31. Okt.
- se van Dockum, Kragh.
- Schmidth**, Julie Marie, f. Bentzen, E. e. Sgpr. U. K. S., 17. Mai, Fredericia, 88 A.
- Schmith**, Anna Margr., f. Ravnkilde, g. m. Jernstøber I. I. S., 27. Jan.
- Schnell**, se Hellesen.
- Schnegelsberg**, se Blæsborg.
- Scholten**, Hans Rud., fhv. Amtm., 18. Dcbr., Hillerød, 78 A.
- Schou**, Carl Martinus, Dist.læge, 15. Mrts., Skive, 75 A., H: C. Fasmer.
- Schoustrup**, Joh. Marie Aug., f. Skram, E., 19. Dcbr., 66 A.
- Schow**, Niels Olaf Vald., Forpgt., 28. Jan. Bjerregd., 85 A., H: E. Smidt.
- Schram**, Peter Ludv. Nic., kgl. Skuesp., 1. Juli, 75 A., H: I. Sachmann.

- Schrøder**, Fred. Peter Ludv., Toldass., 15. Mai, H: D. Witt.
— se Damm.
- Schulin-Zeuthen**, Mary Carol. Axeline Siegfr., f. Scheel, E. e. Grev S.-Z., 6. Juli, 66 A.
- Schultz**, Jens Joh. Fred. Hostrup, Bogtryk., 28. Juni, 61 A., H: D. M. Rønckendorff.
- Schwanenflügel**, Wilh., Gross., 18. Juli, Hornbæk, H: N. Selin
- Schwensen**, Othilia, f. Grum, g. m. Kancelr. S. W. S., 17. Novb., Nysted.
- Schütz**, Aase Kirst. Wilh., f. Møller, E. e. Sprogl. E. F. S., 7. Aug., 82 A.
- Schøtt**, se Hentzmann.
- Secher**, Andr. Joh. Neergaard, 3. Mai, Aarhus, 32 A., H: E. Kirketerp.
- Seedorff**, Adolf P., Apoth., 18. Aug., Buenos Ayres.
- Seekamp**, Henr., fhv. Restaurat., 22. Mai, H: H. Wegmann.
- Seerup**, se Fabritius.
- Seligmann**, Camil. Soph., f. Meyer, g. m. Distriktsl. M. S., 1. Juni, Middelfart, 47 A.
- Selmer**, Chr., fhv. Telegraf, 21. Aug.
- Siegmufeldt**, Inger f. Mørck, E. e. Kontor. S., 17. Feb., 84 A.
- Sihm**, Soph., E. e. Kammerass. S., 10. Aug., 85 A.
- Sillo**, Vald. Gjulius, Kand. polit., 15. Mai. Odense, 24 A.
- Simonsen**, Christine, f. Saunte, E. e. Skuesp. S., 17. Mai.
- Skeel**, se Schmiegelow, Wassard.
- Skram**, se Schoustrup.
- Smith**, Francisca Elisab., f. Koch, E. e. Sgpr. Tr. S., 14. Jan.
— Jens Gotfred, Sgpr., 17. Okt., Hornslet, 72 A., H: I. Wandler.
- Snedorff-Christensen**, Ferd., Konsul, Maj., Okt., Minnesota, 58 A.
- Soelberg**, se Aars.
- Soelgaard**, Joseph. Amal., f. Bachmann, E. e. Sejlm. F. S., 13. Novb.
- Sorterup**, Jørgen, fhv. Fuldm., Kancellisek., 10. Jan., 93 A.
- Sorwad**, se Berg.
- Sporon**, Anna Elise Andrea, f. Preisler, g. m. fhv. Skovrid. B. G. S., 3. Mai, 57 A.
- Stabel**, v., se Vilsoët.
- Staffeldt**, se Holten.
- Stauning**, Julie f. Neiendam, E. e. Sadelmg. J. B. S., 25. Feb.
- Steen**, Peter Fred., Konditor, 6. Okt., 51 A.
- Steenberg**, Ant., Redakt., 1. Feb.
- Steenild**, se Ahnfeldt.
- Stein**, Anne Kirst., f. Bentzen, E. e. Musikl. L. S., 26. Sept.
— Ludv., Musiklær., 26. Feb., 79 A., H: C. Bentzen.
- Steincke**, Vilh. Cath., f. Hvass, E. e. Bagerm. C. G. S., 27. Juni, Nykj. p. F.
- Stensen**, v., se Lunn.
- Stensler**, se Wedege.
- Stephens**, George, Prof., 9. Aug., 82 A., H: E. Kreuger.
- Stern**, Herm., Dr. phil., 17. Ap.
- Stochholm**, Jens Wissing, Propr., 10. Juni, Hesselmed, 88 A.
- Stokholm**, Karen, f. Breinholt, E. e. Propr. N. S., 6. Juni, Vestervig Overgd.
- Stockmarr**, Carl Ludv. Joh., fhv. kgl. Kapelm., 11. Okt.
- Storm**, Hans Peter Vilh., Gross., 16. Sept., H: K. Hjort.
- Stramboe**, Eduard Jul. Lorenz, fhv. Dandser, 21. Okt., 69 A.
- Strand**, se Køhler.
- Strandskov**, Mads, fhv. Landsthm., 15. Mrts., Stege, 71 A.
- Struckmann**, Erich Vilh., fhv. Intend., Etr., 18. Aug., 66 A.
- Strøbech**, Erik Gustav, Prokr., 11. Aug., Korsør, 59 A.
- Strøm**, se Fogh.
- Stuckenberg**, Joh. Georg, f. Fog, g. m. Hospitalf. F. S., 24. Mai.
- Studsgaard**, Joh., f. Galschødt, E. e. Gross. H. K. M. S., 11. Juli.
- Stevhase**, se Uhlott.
- Suenson**, se Oldenburg.
- Suhr**, Niels Chr., Kobberrsm., 30. Juli, 63 A., H: H. Scharff.
— se Christiani, Schmidt, Westi.

- Sundbye**, Mariane Lov. Dorth. Chr., f. Høgh, E. e. Sgpr. C. P. S., 6. Sept., 81½ A.
- Sundorph**, Emilie f. Bjerre, g. m. Thehdhr. H. P. S., 24. Febr.
- Svane**, N. T. L., Møller, 17. Decbr., H: T. Schram.
- Oluf Joh., Kontorist, 16. Juni.
- Svanenskjold**, Joh. Vald. Alexis, Ass. i Finantsm., 9. Ap., 53 A
- Switzer**, Ane f. Jacobsen, E., 23. Febr., 84 A.
- Søderberg**, se Thye.
- Sørensen**, Niels Soph. Paarup, Oblt., 26. Aug., 56 A., H: M. Høst.
- se Drachmann, Gram, de la Molke.
- Tegner**, Christiane Marie, Frk., 11. Juli. Paulinelyst.
- Marie Fred. Elisab., f. May, E. e. Kapt. L. F. T., 6. Febr., Helsingør, 82 A.
- Telkamp**, se Rømer.
- Terløw**, Hanne Carol., f. Mariboe, E. e. Materialforv. G. C. T., 17. Mrts.
- Teudt**, Ludv. Fred. Diderich, Mekanikus, 8. Mai, H: C. Michelsen.
- Thams**, Nik. Ditlev, Postm., 15. Mai, Maribo. 59 A.
- Thaning**, se Begtrup-Hansen.
- Theilmann**, Jens Mørk, fhv. Kbm., 5. Novb., Løgstør, 76 A.
- Theobald**, Soph. Wilh. Carol., f. Sartorius, E. e. Sgpr. T., 23. Aug.
- Thestrup**, Henriët. f. Redsted, E. e. Sgpr. T., 11. Mrts., Karise.
- Thiele**, Sophie, f. Loria, 12. Novb., Hamborg.
- Thomsen**, se Hilker.
- Thorball**, Emma Louise Adelaide, f. Mirow, E. e. Sadelm. T., 30. Novb.
- Thorbrøgger**, se Pontoppidan.
- Thornam**, Anine Charl. Fred., f. Norup, E., 18. Juni.
- Thorngreen**, se Müller.
- Tornquist**, se Tøyberg.
- Thorsen**, se Verdellin.
- Thorsø**, Casper Fred. Chr., Gross., Handelsakademibest., 24. Febr., 66 A., H: L. Andersen.
- Thye**, Ane Cath., f. Søderberg, E., 21. Mrts., 94 A.
- Thymann**, Anine, f. Dobel, g. m. Overrets. A. T., 7. Sept.
- Thyrmann**, se Grandjean.
- Tiedgen**, se Heinrichsen.
- Tillge**, Elias Joh.s Svane v. Støcken, fhv. Boghdl., 7. Juli, 60 A.
- Thom., 8. Juli, Jægerspris, H: A. Holm.
- Timm**, Jak. Edv. Theod., Fabrik., 15. Febr., 71 A., H: D. Elmelund.
- Tofft**, Carl Harald, Graver, 25. Juli, 74 A.
- Top**, Vilh. Adolf, afsk. Kapt., 30. Juli, 78 A.
- Torp**, Marie Dorth., f. Lumholtz, g. m. Distriktsl. I. T., 11. Juli, Lillehammer.
- Tottenberg**, Frants Ferd., Hoteleier, 2. Ap.
- Trabolt**, Anine Math., E. e. Snedk. T., 4. Okt., 62 A.
- Trepka**, Holten Fürchtegott v., Gemj., Kmbr., 27. Febr., Schönboeken, 77 A.
- Trojel**, Marie Elisab., f. Fabricius, E. e. Sgpr. T., 22. Mai, 68 A.
- Tronier**, Margr. Marie, f. Marcussen, E. e. Overgraver T., 9. Sept.
- True**, Poulina Marie, f. Tøndering, E. e. C. E. T. i Horsens, 20. Febr.
- Tryde**, se Kalkar.
- Trønninge**, Laurits, Asst., 30. Decbr., H: I. Rasmussen.
- Tuxen**, Elise Christ. Rosalie, f. Bernhoff, E. e. Komd. T., 13. Aug.
- Tüchsen**, Joh. I. G. B., Toldass., 7. Novb., Hurop, 45 A.
- Tydek**, se Bang.
- Tøndering**, se True.
- Tørsleff**, Niels Andr., fhv. Seminarieforst., 17. Aug., Vordingbg., 54 A.
- Tøyberg**, Joh. Math., f. Tornquist, g. m. Bogh., Kand. phil. F. T., 28. Juli, 37 A.
- Ugebølle**, Peter Munck, fhv. Kancel., 26. Aug.
- Uhlott**, Helene Elise Fred., f. Støvhase, g. m. Porcellænsmaler A. U., 28. Juli.
- Utzon**, Joh. Marie, f. Kragh, g. m. Kanclr. I. U., 12. Decbr., Fredericia.

- Waad**, Carl Ludv. Laurits, Tobaksfab., 28. Mrts., H: I. Klein.
- Wahl**, Martine, f. Malling, E. e. Propr. W., 7. Ap.
— se Dahlbom.
- Walberg**, Lars Peter, fhv. Havnefgd. i Skjelskør. 14. Feb., 89 A.
- Valentin**, se Michaelsen.
- Wallberg**, Victor, Maskinm. v. kgl. Theater, 27. Ap., H: A. Petterson.
- Walløe**, Aug., Redakt., 16. Jan., St. Thomas.
- Valsøe**, se Falkenstjerne.
— Peter Jensenius, Postexp., 3. Aug., H: L. Wismer.
- Walter**, se Jürgensen.
- Wang**, Cath. f. Cortsen, g. m. Toldk. L. W., 13. Dcbr., Faxe.
- Warburg**, Chr. Arnholdt, fhv. Fabrik., 22. Juli, Taarbæk, 82 A.
— Hartvig, Gross., 19. Feb., 77 A., H: E. Koppel.
- Warncke**, Laura Nic., f. Jacobsen, E. e. Prof. W., 7. Aug., Stockholm.
- Wassard**, Wilh. Math. Mette, f. Skeel, E. e. Propt. M. M. W., 4. Ap., Vordingbg., 78 A.
- Watt**, Williamine Carol., Frk., 31. Juli, Slagelse.
- Wedege**, Anna Emma Ditlevine, f. Stensler, E. e. Ob. W., 8. Aug.
— se Cetti.
- Vedel**, Ellen, Marie f. Lanng, E., 25. Juli, Vedelsbo, 84 A.
- Wedel**, Peter Aug., Lærer, 21. Mai, Faabg., 87 A.
- Wedel-Heinen**, Bertha Cath., f. Petersdorff, E. e. Gehkonfr. W.-H., 8. Juni, 71 A.
- Wedel-Jarlsberg**, se Hegermann Lindencrone.
- Weilbach**, Iver Jensen, Seil-, Flag og Kompsmg., 14. Jan., 89 A.
- Weihe**, Altr., 4. Okt., Washingtou.
- Weischer**, Carl Vald., Boghld., 23. Jan., H: S. Christensen.
- Wendt**, Frantz Wilh., Kunstgartner, 2. Aug., Roskilde, 80 A.
- Verdelin**, Eva Laura Juliane, f. Thorsen, E. e. Urtekr. V., 6. Okt.
- Wermuth**, se Juul.
- Ververs**, Cath., f. Olsen, E. e. Kapt. P. F. v. V., 12. Jan.
- Westengaard**, Henr. Chr. Dethleviane, Frk., 5. Ap., 90 A.
- Westergaard**, se Daue.
- Westi**, Dorth. Carol. Charl. Sus., f. Suhr, E. e. Gross. W., 29. Juli, 42 A.
- Weylandt**, Fred. Emilie. f. Jürgensen, E. e. Sgpr. C. M. W., 29. Jan.
- Weywadt**, Viggo Aug., Maskinm., 20. Dcbr., H: H. Trahms.
- Wiedling**, Vald., Mægler, 7. Feb., Fredh.
- Wienberg**, Edv. Alt., Murm., 11. Juni, 50 A., H: D. Milo.
- Vierck**, Hans Hen., Snedk., 9. Aug., Buddinge.
- Wilcken**, Soph. Fred., f. Heggum, E. e. Korsanger C. F. W., 6. Okt.
- Wilhjelm**, E., Bogh., 17. Dcbr., Sne- dinge, 61 A.
— Harald Theod. Koch, fhv. Propr., 4. Ap., H: E. Breining.
- Vilsoët**, Henr. f. v. Stabel, E. e. Materl. F. C. V., 31. Mrts.
- Wimpffen**, Clara Vilh. Margr., Frk., 30. Sept., 86 A.
- Winde**, Hans Christen, Lærer, 28. Sept., 76 A.
- Winstedt**, Anton Johannes, Ass. i Notoriak., 18. Mai, H: E. Jensen.
- Winther**, Carl Heinrich, Snedk., 3. Mai.
— Elise Meta Magd., f. Gildsig, E. e. Komdsgt. W., 10. Ap.
— Thomma, E. e. Apoth. S. W., Mariager, 1. Mai.
- Visby**, Vilh. Henr. Hahn, fhv. Provst, 22. Mrts., Storehed., 87 A.
- Wischmann**, Julie Carol., f. Schibel, E. e. Cigarfabr. W., 28. Juli.
- Withusen**, Emilie Jakobine, f. Klepser, 13. Ap., E. e. Propr. P. W., 84 A.
- Wittenburg**, se Grested.
- Wiuff**, se Dombernovsky.
- Whitte**, Soph. Peter Aug. Scheel, Kand. phil., 30. Sept.
- Wodschow**, Em. Amal., f. Meinig, g. m. G. W., 5. Feb., Hillerød.
- Voigt**, Hen. Soph. f. Banner, E. e. Sgpr. C. V., 6. Feb., 72 A.
— Laura Theresia Betty f. Christiansen, E. e. Kapt. C. O. A. V., 29. Jan.

- Voigt**, Karen, E. e. Forpgt. C. V., 7. Mrts.,
Nostrupgd., 84 A.
- Wordinger**, se Bagger.
- Worm**, Hanne Henrikke Therese, Frk.,
23. Juli. Nyborg.
- Jac, Propr., 25. Jan., Vordingbg.
- Worsaae**, se Borries.
- Voss**, Jens Chr., Gross., 23. Dcbr., 82
A., H: B. Plesner.
- Wylich**, Hen. Christiane van, f. Michelsen,
E. e. Sgpr. W., 9. Dcbr.
- Zachariae**, Georg, Kand. phil., 23. Juli.
- Zinn**, Soph. Max., Forpgt., 9. Aug.,
Nagelsti Skovgd., 55 A., H: R.
Gjødwad.
- Zoffmann**, Carl Alex. Johannes, fhv.
Apoth., 4. Juli.
- Øder**, Ane Kirst., f. Nielsen g. m. To-
baksp. A. O., 2. Ap.
- Øllgaard**, Hans, Høiesteretsas., 25. Aug.,
58 A., H: S. Petersen.
- Ørbeck**, Poul Samuel, fhv. Togfører, 27.
Mrts., 79 A., H: V. Olsen.
- Ørsted**, Oluf, Kand. phil., 12. Ap.,
Guajaquil, 28 A.
- Søren Chr., fhv. Overl., Dr. med.,
20. Mrts., 82 A.
- se Lassen.
- Østermark**, se Krohn.

Dødsfald i Norge.

1895.

Samlede af Cand. phil. A. W. Rasch.

(Det efter H: anførte Navn angiver den efterlevende Hustrus Pigenavn).

- Aabel**, Oluf Andreas, Provst, 70 A.,
²⁴/₁₂, Søndre Land H: J. Meinich.
- Aagaard**, Christian August, fhv. Sogne-
præst, ¹⁸/₂, Chr.ania. H: A. Falck.
- Dordi f. Hansen, 26 A., ¹⁴/₁₁, Chr.
ania, g. m. Ingeniør Thv. A.
- Aall**, Julius Bakke, ²⁸/₅, Leeds.
- Nicolai, 33¹/₂ A., ²⁶/₈, Rosario.
- Thorkild, 21 A., ¹⁹/₁₀, Aalesund.
- Aamodt**, Trine Marie, 66 A., ⁴/₁₁, Hølen.
- Aamot**, Urbine Jacoba f. Lyng, 24¹/₂
A., ¹/₆, Ettrick, Wisconsin.
- Aarestrup**, Carl Fredrik, 71 A., ³/₁₂,
Aalesund. H: Pauline Holmboe.
- Aars**, Nils, Cand. jur., ²²/₅, Chr.ania.
H: Harriet A.
- Aas**, Fredrik Maurits, Cand. philos.,
Lærer, 34 A., ³⁰/₉, Østre Toten.
- Peter Emil, Cand. theol., 60 A.,
¹⁹/₁₁, Gaustad Asyl.
- Abel**, Anna f. Kleffel, 49¹/₂ A., ¹¹/₄,
g. m. Oberst C. A., Hamar.
- Margrethe Christine f. Schjelderup,
Sorenskriver A.s Enke, 91 A., ²⁶/₈,
Farsund.
- Abell**, Rønnaug, ²²/₁₇, Chr.ania.
- Abildgaard**, Frederikke Dorothea Ra-
vert f. Colbjørnsen, 73 A., ³/₄,
Chr.ania.
- Abrahamson**, Emilie f. Rosenvinge, ¹¹/₄,
Strøm, Odalen.
- Albrethsen**, Inger Dorothea Sophia f.
Birkerød, 81 A., ¹⁸/₄, Tvedestrand.
- Allum**, Harda f. Borchgrevink, ²⁶/₁₂,
Drammen.
- Alm**, Lorentz Peter Elster, 16³/₄ A.,
⁵/₁₁, Chr.ania.
- Alsing**, Catharine f. Holmboe, 50 A.,
¹⁸/₁₀, g. m. Præst Johan A., Nor-
derhov.
- Andersen**, Anne Cathrine f. Møglestue,
71 A., ²⁶/₂, g. m. Telegrafbestyrer
B. H. A., Chr.ania.
- , Annette Fredrikke f. Sontum, ²⁶/₂,
g. m. Stadsingeniør O. M. A., Chr.
ania.
- , Anton B. G., 25 A., ¹⁵/₄, Chicago.
H: Julie Knoph.
- , C. A., fhv. Lieutn., 92 A., ¹⁰/₇,
Chr.ania.
- , Dorthea f. Heffermehl, 78¹/₂ A.,
²⁸/₈, Chr.ania.
- , E. N., Lærer (Cand. philos.), ²⁹/₈,
Oslo.
- , Emilie Augusta f. Seielstad, 69 A.,

- ¹³/₅ g. m. Politimester C. Aug. A., Tønsberg.
- , Marie f. Høegh, 72 A., ¹¹/₇, Arendal.
- Anderssen, H. C.**, Toldbetjent, 73 A., ²⁰/₁₂, Drammen. H: M. Berg.
- , Ingeborg Andrine f. Jordbæk, 50 ¹¹/₁₂ g. m. Sognepræst A. A. Evje.
- Andreassen, Christine Elisabeth f. Zimmermann**, 78 ¹/₂ A., ¹⁶/₁₁, Chrania.
- Andresen, Christian Wilhelm**, 40 A., ¹¹/₃, Chrania.
- , Julie f. Rustad, Højesteretsassessorinde, 72 A., ⁸/₃, Chrania.
- Anker, Alfred Theodor, Ingeniør**, ⁹/₈, Vestre Aker. H: Githa Fürst.
- , Herman W., Landskabsmaler, ¹³/₅, Faleide, begr. Vestre Aker. H: C. Weiel-Jarlsberg.
- Antonisen, Nathalia**, 27 A., ¹⁶/₈, Chicago.
- Arctander, Anne Marie f. Paulsen**, ¹⁸/₁₀, Chrania.
- , Marthe f. Nielsen, Overtoldb. H. S. A s Enke, 90 A., ²⁶/₂, Chrania.
- Arentz, Cathrine Elisabeth Bull**, ⁴/₆, Chrania.
- Arnesen, Christian**, Stud. jur., 22 ¹/₂ A., ¹⁷/₈, Chrania.
- , David, fhv. Tegnelærer, 77 A., ⁹/₁₂, Nordstrand.
- , Laura f. Wergeland, 73 A., ²⁰/₁₁, Chrania.
- , Olaf, fhv. Telegrafsekretær, 54 A., ²⁷/₁, Chrania.
- Arntzen, Sigurd, Styrmand**, 22 A., ¹⁶/₂, Forlis.
- Ashjem, H. J.**, Stortingsmand, 70 A., ¹⁰/₃, Laurdal.
- Astrup, Eivind**, 24 A., ²⁷/₁₂, Rondane, begr. Chrania.
- , Mathias Nicolai Lembeck, ⁶/₂, Laurvig, H: C. Pettersen.
- Augustad, Antonette Christiane f. Eger**, 35 A., ⁶/₆, g. m. fhv. Distriktslæge A. A., Laurvig.
- , Realf Andreas, O.-Rsagf., 29 A., ²⁶/₄, Laurvig.
- Aune, P. G.**, 61 A., ¹/₄, Thjem. H: M. A. Struck.
- Baastad, Jeannette Edvarde Amalie f. Spørck**, 70 A., ¹⁶/₁₀, Fr.hald.
- Bachke, Elin Johanna f. Engzelius**, 27 A., ¹⁹/₅, g. m. Hytteingeniør A. Anker B., Røros.
- Backer, Christian**, 20 A., ⁴/₁₀, Christiania.
- Bagge, Harald**, 22 ¹/₄ A., ²⁹/₁₂, Chicago.
- Bagger, Fredrikke f. Nielsen**, 32 A., ²²/₄, Larvik, g. m. H. Chr. B.
- Bahr, Harald**, Stud. med., 28 A., ⁶/₁₈, Stavanger.
- Balchen, Carl**, 64 A., ¹¹/₅, Chrania. H: M. Mallng.
- Barthel, Anne Birgitte f. Næsvoid**, ²¹/₁₀, g. m. Julius B., Chrania.
- Bay, Herman Henrik, Bryggerimester**, 39 A., ¹⁸/₁₁, Lillehammer. H: Wilhelmine Dahl.
- , Thordine Birgitte, Enkefru, 75 A., ³⁰/₆, Chrania.
- Bech, Bergljot f. Bassøe**, ³/₁₂, g. m. Thomas B., Lian.
- , Carl Adam, Skibsreder, 60 A., ²⁶/₃, Tvedestrand. H: Amborg Olsen.
- Beichmann, Sigrid Christine f. Moe**, 73 A., ¹⁷/₁₀, g. m. Generallieutenant P. B., Chrania.
- Beilegaard, Alette f. Hopp**, 46 A., ²⁷/₆, g. m. Jacob B., Kragerø.
- Benneche, Rikard, Cand. jur.**, ²/₁, Østre Aker. H: Amalie f. B.
- Bentsen, Arnold Elias, O.-Rsagf.**, ²⁹/₁₀, Chrania. H: Olga Rode.
- Bentzen, Siegwart, Cand. pharm.**, 37 ¹/₂ A., ²⁴/₇, Egersund. H: Asta Zellitz.
- Berg, Annette f. Bruun**, ²⁴/₈, Nordstrand.
- , C., 87 A., ²⁹/₁₀, Fr.hald.
- , Harald, Verksejer, 72 A., ²¹/₈, Høvig Glasverk.
- , Lethine f. Torp, Lodsoldermand Chrf. L. B.s Enke, 82 A., ²⁷/₂, Nordfjordeid.
- , Sara Magdalena f. Kahrs, 78 A., ²³/₆, g. m. Sognepræst J. H. B. Ullensager.
- Bergh, Didrikke f. Cappelen**, 76 A., ²¹/₂, g. m. G. G. B., Chrania.
- , Hjalmar Eugen, Toldopsynsm., 47 A., ⁷/₁₁, Chrania.

- Bergh**, Ludvig, 47 A., $\frac{7}{1}$, Christchurch, New-Zealand. H: Lizzie Marley.
- , Theodor William, $21\frac{1}{2}$ A., $\frac{18}{8}$, Fr.stad.
- , Thora Fredrikke Augusta f. Andersen, $44\frac{1}{2}$ A., $\frac{28}{4}$, Chr.ania.
- Berghaus**, Fr., $\frac{29}{4}$, Chr.ania. H: Mina B.
- Bergwitz**, Laura f. Semb, nær 80 A., $\frac{1}{11}$, Chr.ania.
- Berle**, Eyvind, 33 A., $\frac{18}{8}$, San Antonio, Texas.
- Bernard**, Bernard, fhv. apostolisk Præfekt, 74 A., $\frac{1}{11}$, Noirétable, Frankrig.
- Berrum**, Ellen f. Holm, $\frac{22}{3}$, Tønsberg.
- Bie**, Andrea, $\frac{7}{12}$ A., $\frac{14}{8}$, p. t. Chr.sand.
- Bienfield**, Laura Othilie f. Olsen, 41 A., $\frac{3}{12}$, Chr.ania.
- Birch**, Theodor, Skibsbygmester, 66 A., $\frac{12}{7}$, Sarpsborg.
- Birkeland**, Christine Johanne f. Wiesener, resider. Kapellan Peter Daniel B.s Enke, 87 A., $\frac{80}{8}$, Aalesund.
- Bjelke**, Cornelius, Kasserer, $71\frac{1}{2}$ A., $\frac{12}{8}$, Chr.ania.
- Bjerknes**, Johan Nicolay, kgl. Fuldm., 71 A., $\frac{9}{23}$, Chr.ania.
- Bjerring**, Jens Gabrielsen, Kbmd., $62\frac{1}{4}$ A., $\frac{5}{12}$, Chr.ania.
- Bjørnstad**, Edv., Kaldskapellan, 33 A., $\frac{10}{2}$, Nordstrand.
- Blackstad**, Ragna Mathilde, Skolebestyrerinde, $\frac{21}{10}$, Kbhvn.
- Blegen**, H. A., Boghandler, 50 A., $\frac{80}{11}$, Kragerø. H: Andrea Schach.
- Blich**, Emilie f. Poulsson, Højesterets-assessor B.s Enke, 78 A., $\frac{2}{8}$, Chr.ania.
- Blix**, Julie Elisa, 42 A., $\frac{18}{7}$, Chr.ania.
- , Ole, Skræddermester, 47 A., $\frac{26}{12}$, T.hjem. H: Oline Røst.
- , Sten Gustav, Adjunkt, 62 A., $\frac{26}{11}$, Skien.
- Bloch**, Anne Julie Margrethe f. Schrøeter, Capitain Jens B.s Enke, 68 A., $\frac{18}{5}$, Chr.ania.
- Blom**, Marie Magdalena, 59 A., $\frac{3}{4}$, Tvedestrand.
- Bodom**, David Christian, Generalkonsul, 71 A., $\frac{26}{2}$, Chr.ania., begr. fra Skeid Kirke, Ogndalen.
- Bollmann**, Fredrik Vilhelm, Skibskaptein, 43 A., $\frac{21}{6}$, Porsgrund.
- Bolstad**, Thv., Fuldm., $\frac{9}{8}$, Chr.ania. H: Gustava Olsen.
- Boman**, Carl M., 57 A., $\frac{5}{4}$, Chr.ania.
- Bonnevie**, Sofie Augusta f. Baumann, $\frac{26}{10}$, Chr.ania.
- Borch**, Carl Anker, Overlærer, $\frac{11}{11}$, Stavanger. H: Sara Birkeland.
- , Henrik Christian Wirring, Cand. juris, 25 A., $\frac{10}{8}$, Chr.ania.
- , Ingerid, $\frac{18}{10}$, Mo, Jevnaker.
- Borgersen**, Fredrikke f. Reinhardt, 83 A., $\frac{25}{7}$, Chr.ania.
- Bowitz**, Jan Georg Marselius, 36 A., $\frac{28}{2}$, New-York, begr. ved Fjære Kirke. H: Marie Nielsen i Arendal.
- Boye**, Elise, 51 A., $\frac{5}{8}$, Chr.ania.
- Boysen**, Johan, Skibsreder, 62 A., $\frac{21}{11}$, Chr.sand. H: Malvine Svendsen.
- Brager**, Anne, $\frac{1}{2}$, Østre Toten. g. m. Sagfører J. B.
- Brandt**, Isak, Damphaadsfører, $\frac{21}{2}$, Bergen. H: Lina B.
- , Kirsten, $16\frac{1}{2}$ A., $\frac{15}{6}$, Egersund.
- Brath**, Georgine Dorthea, Bankbogholder D. B.s Enke, $\frac{24}{10}$, Horten.
- Brecke**, Margrethe Marie Stockfledt f. Bang, 82 A., $\frac{21}{5}$, Fr.stad.
- Bredal**, Joh. G., 76 A., $\frac{20}{4}$, Fr.stad. H: Christine Pless.
- Brehmer**, F., Bagermester, 67 A., $\frac{24}{8}$, Moss.
- Brenmehl**, Anna Cathrine, $44\frac{1}{2}$ A., $\frac{26}{8}$, Drammen.
- Brinchmann**, Alexander, fhv. Rektor, 69 A., $\frac{9}{8}$, Chr.ania.
- , Fredrik, 19 A., $\frac{18}{8}$, Chr.ania.
- Brisson**, Nanna f. Cappelen, $\frac{4}{8}$, Bordeaux.
- Brodahl**, Petter Marius, $19\frac{1}{2}$ A., $\frac{10}{10}$, Størens Præstegaard.
- Bruenech**, J. Vilhelm, Cand. philos., 62 A., $\frac{20}{8}$, Chr.ania.
- Bruff**, Thekla f. Lexow, 44 A., $\frac{10}{7}$, g. m. Peter B., Chr.ania.
- Brun**, Marie Randine f. Schrøder, 54 A., $\frac{3}{8}$, g. m. J. H. B., Bergen.
- , Rose Eleonore f. Hansen, $68\frac{1}{2}$ A., $\frac{12}{6}$, g. m. Overtoldb. L. L. F. B., Bergen.

- Brun**, Tina f. ? Lützow, 63 A., $^{10}_{10}$, g. m. Edv. B., Porsgrund.
- Bruun**, Christine f. Nielsen, 80 A., $^{22}_{10}$, Tønsberg, bgr. Chr.ania.
- , Iver Steen, 79 A., $^{18}_{7}$, Chr.ania.
- , O., Skomagerm., $^{2}_{10}$, Chr.ania.
H: Marie Gulbrandsen.
- Bryde**, Caroline f. v. Fortenbach, $^{30}_{37}$, Kbhvn. bgr. Chr.ania.
- Brünings**, Anna, $^{20}_{2}$, Chr.ania.
- , Florentine f. Stromberg, $^{18}_{10}$, Chr.ania.
- Brünning**, Torborg, 83 A., $^{16}_{3}$, g. m. Wilhelm B., Chr.sand.
- Brøgelmann**, Peter A., 58 A., $^{17}_{11}$, Berlin.
- Brøgger**, Agnethe Wilhelmine f. Bruland, 75 A., $^{9}_{1}$, Aalesund.
- Brønsted**, Mathilde, $^{20}_{8}$, Kbhvn.
- Buch**, Henriette Christine f. Hassing, $^{12}_{10}$, g. m. Aalholm Buch, Arendal.
- Bucher**, Henrik Peter, Litograf, 72^{1}_{2} A., $^{28}_{7}$, Ulvik.
- , Ole Johan, Skuespiller, 67 A., $^{11}_{10}$, Chr.ania.
- Buchholz**, Carl Friederich, 64 A., $^{7}_{3}$, Chr.ania.
- Bue**, Einar, 21 A., $^{10}_{11}$, Lillehammer.
- Bugge**, Arne, 20 Aar., $^{27}_{7}$, New Brunswick.
- , Carl Sophus, Skibsfører, 31 A., $^{18}_{12}$, Tønsberg.
- , Jacobus K., fhv. Distriktslæge, $^{80}_{8}$, Rosendal. H: Bergljot Lysholm.
- , S. P., Dampskibsfører, $^{7}_{7}$, Flensburg, bgr. Chr.ania. H: Marie Gundersen.
- Bull**, Johan Christian Dahl, est. kgl. Fuldm., 44 A., $^{24}_{3}$, Chr.ania.
- , Karen f. Brække, $^{6}_{2}$, g. m. Postfuldm. Oscar B., Næsodden.
- , N. N., Juli, Rio Janeiro. H: Emilie Bugge i Tønsberg.
- , Olaus, $^{9}_{4}$, Chr.ania.
- , Pauline, Proprietær Fredrik Christian Krabbe B.s Enke, 86 A., $^{20}_{6}$, Ørkedalen.
- , Peter Arnoldus, Skibsfører, $^{18}_{8}$, Pensacola. H: Hedwig Myhre i Chr.ania.
- Bundi**, Martin, Konditor, 86 A., $^{3}_{8}$, Chr.ania. H: Birtha B.
- Buvig**, Hans Peter, 60 A., $^{10}_{3}$, Sanne-sund. H: Louise Green.
- Bye**, Dorothea, 15^{1}_{2} A., $^{27}_{4}$, Molde.
- Bäckmann**, Hans Fredrik, fhv. Skibsmægler, $^{18}_{12}$, New-York.
- Bødtker**, Emil Ingstad, 37 A., $^{10}_{9}$, Watertown, S. Dacotah.
- , Karen Christine f. Juell, 78 A., $^{10}_{11}$, Bergen, g. m. Henn. B.
- Bøe**, Johan Fredrik Reiersen, 18 A., $^{20}_{7}$, Drøbak.
- Belling**, Hjalmar $^{26}_{10}$, Wadsteina. H: Hilda B.
- Campbell**, Laura Marie, 21 A., $^{6}_{8}$, Bergen.
- Capjon**, Thv., Grosserer, 52 A., $^{9}_{4}$, Fr.stad. H: Agnes Heiberg.
- Cappelen**, Alvilde Mathilde f. Dahl, 72 A., $^{8}_{8}$, Chr.ania.
- , Benny, $^{13}_{9}$, Chr.ania.
- Carstens**, Carl Wilhelm, Overlærer, 54 A., $^{10}_{5}$, Saxenborg pr. T.hjem. H: Martha Klingenberg.
- , Henriette, 63^{3}_{4} A., $^{19}_{12}$, T.hjem.
- Charles**, Margrethe f. Jonsen, $^{16}_{6}$, g. m. Chr. C., T.hjem.
- Christensen**, Adolf Christian, General-agent, 36 A., $^{6}_{3}$, Chr.ania. H: Ingeborg Holm.
- , Anne Christine f. Steen, 74 A., $^{14}_{8}$, Bergen.
- , Chr., fhv. Toldkasserer, 95^{1}_{2} A., $^{1}_{4}$, Kragerø.
- , Christen, Exam. jur., fhv. Udskiftningsformand i Nedenæs, 78^{1}_{2} A., $^{27}_{4}$, Grimstad. H: Elisabeth C.
- , Hanne Marie f. Coldevin, 55 A., $^{19}_{7}$, Huseby.
- , Magdalene Christine f. Boug, 83 A., $^{11}_{2}$, Drammen.
- , Michael Sundt Tuxen, Capitain, $^{6}_{2}$, H: Sophie Elster.
- Christiansen**, J., Expeditionssekretær, 69 A., $^{9}_{9}$, Chr.ania. H: Marie Schnitler.
- , Jemima Marie f. Næser, 80 A., $^{25}_{11}$, Elverum.
- Clausen**, Gidske Marie f. Moe, $^{8}_{1}$, g. m. Maskinist Joh. C., Florø.
- , Peter Andreas, Cand. real., fhv.

- Lærer ved Chr.sands Skole, 71 A.,
²⁷/₁₁, Lund i Oddernes.
- Claussen**, Thrine f. Jensen, 66¹/₂ A.,
¹⁸/₂, Arendal.
- Colbjørnsen**, Arne Severin, Exam. juris,
Lensmand, 76 A., ¹⁵/₅, Ski.
- , Fredrik Zimmer, 25 A., ²¹/₇, Søndre
Lund.
- Collett**, Jacobine Camilla f. Wergeland,
82 A., ⁹/₃, Chr.ania.
- Collett**, Johan Christian, Amtmand, 77³/₄
²⁹/₄, Chr.ania. H: Hanne C.
- Corneliussen**, Caroline, 71 A., ¹⁸/₂,
Chr.ania.
- Crotch** f. Svee, 57 A., ¹/₉, Vaage.
- Crøger**, J. C., Sproglærer, 70 A., ¹¹/₁₀,
Drammen.
- Czernikow**, Rolf Joachim Greve, pens.
Artillerifyrværker, f. ⁵/₄ 1812, ²⁴/₁₁,
Chr.ania.
- Daae**, Anton Alexander, 18 A., ¹³/₃,
Nestun pr. Bergen.
- Dahl**, Anna Marie f. Koth, ²³/₅, Bergen.
- , Anne Marie, 80 A., ³/₁, Chr.ania.
- , Bastian, Cand. mag. 43¹/₂ A., ²⁶/₂,
Chr.ania, begr. Molde.
- , Carl, Oberstl., 64 A., ⁸/₆, Hol pr.
Hamar. H: Anna Glückstad.
- , Carl Johan, Skrædderm., 65 A.,
⁷/₁₀, Bergen. H: Johanne Olsen.
- , Christine f. Bergh, 90 A., ⁸/₉,
Kongsvinger.
- , J. G., 57 A., ²⁰/₁₁, Athol., Mass.
Amerika. H: Anne D.
- , Josephine Christine f. Hansen, 70
A., ²⁶/₂, T.hjem.
- , Iver M., fhv. Handelsmand, 70 A.,
⁷/₅, T.hjem.
- , Math., Auktionarius, 57 A., ²¹/₆,
Drammen. H: Christiane An-
dersen.
- , Nils Petter, Skomager, 40¹/₂ A.,
³¹/₁₀, T.hjem. H: M. Lyng.
- , Olaf C., Landskabsnaler, 53 A.,
²⁹/₈, Fane.
- , Paul Andreas, 37 A., ⁶/₉, T.hjem.
- , Tønnesine, Enkefru, 88¹/₂ A., ²⁷/₁₂,
Hamar.
- , Viveke E. f. Marcussen, ³/₅, Chr.ania.
- Dalin**, Carl Jensen, 74¹/₂ A., ¹⁷/₃, Bergen.
H: Cecilia Lind.
- Dall**, Robert Gilroy, 79 A., ¹/₁₂, Chr.
sund.
- Diedrichsen**, J. H., Bughinder, 62 A.,
²¹/₉, Chr.ania.
- Diesen**, Nancy Henriette f. Heiss, 78¹/₂
A., ²¹/₁₃, Chr.ania.
- Dieptrichs**, Christine Marie f. Hjermin,
46 A., ²⁴/₂, Chr.ania, g. m. H. D.
- Dieptrichson**, Abigael Marie f. Ebbesen,
¹⁷/₃, Chr.ania, g. m. kgl. Fuldm.
Joseph D.
- , Peter Wilhelm Kreidahl, fhv. Di-
strikslæge, 79 A., ²⁶/₁₁, T.hjem. H:
Pauline Due.
- Diriks**, Carl Fredrik, Fyrdirektør, ³/₈,
Chr.ania.
- , Johanne Gabrielle, ¹⁷/₄, Chr.ania.
- Dorff**, Hanna B., ¹⁹/₁₁, Chr.ania.
- Dreyer**, Christine Marie f. Larsen, 63
A., ²³/₉, Bergen, g. m. Reinholdt
J. D.
- Dunn**, Anne Dorthea f. Danielsen, 85
A., ⁴/₅, Bergen.
- Dybwad**, B., Bankchef, 79 A., ³⁰/₁₁,
Chr.ania.
- Ebbell**, Peter, kgl. Fuldm., 67 A., ¹¹/₁₀,
Chr.ania. H: Petra E.
- Eberhardt**, Johan, Kbmd., 29¹/₄ A.,
²⁶/₁₂, Brevig.
- , Samuel Christian Stub, 60 A., ⁶/₁₁,
Skien. H: C. Bagger.
- Eckersberg**, Peter, Kbmd., 28¹/₂ A., ⁴/₄,
Chr.ania. H: Ragna Engebretsen.
- Eckmann**, Anna f. Eriksen, ¹¹/₈, Neenah,
Wisconsin, g. m. Præst Wilhelm E.
- Eenberg**, Janny, 39 A., ¹¹/₁₃, Chr.ania.
- Eger**, Peter, fhv. Foged, ¹⁹/₃, Drøbak.
- , William, fhv. kgl. Fuldm., 80 A.,
¹¹/₆, Bærum.
- Ehn**, Hanna Olave, 38 A., ⁶/₉, Bergen.
- Eilertsen**, Johan Martin, fhv. Inf.capi-
tain, 75 A., ³⁰/₁₃, Bergen.
- Elbert**, Anton, ¹⁸/₇, Christiania. H:
Annie E.
- Elholm**, Marie, f. Trøye, ¹⁶/₁₁, Bergen,
g. m. Chr. Erw. E.
- Ellertsen**, Jan, fhv. Klokker, 82 A.,
¹⁵/₂, Bergen.
- Elligers**, Oluf, ¹/₈, Chr.ania.
- Ellingsen**, Johan Tollefsen, 70 A., ¹⁴/₁₁,
Skroven.

- Ellingsen**, Martin Julius, 19¹/₄ A., ²⁰/₇, Christiania.
- Encke**, Fridericke, 76 A., ¹¹/₆, Chr.ania.
- Ender**, Bernard Cornelius, Dampskibsfører, 44 A., ⁴/₂, Pontianak, Borneo.
- Engebreetsen**, Marius. (Cand. theol., 41 A., ²/₁₁, Chr.ania. H: Kirsten Walmsnes.
- Engstrøm**, Amanda, 23 A., ¹²/₁₂, Chr.ania.
- Erichsen**, Chr. J., Rentier, ¹¹/₁, Moss.
- Eriksen**, Alette Karoline f. Brun, ²²/₆, Sandefjord, g. m. Capitain E. A. E.
- , Jacobia f. Elholm, ¹³/₁₂, Bergen, g. m. H. M. E.
- , Lyder Herman, 59 A., ¹²/₁, Chr.ania. H: J. Heidenreich.
- , Rasmus Holbæk, 74¹/₂ A., ¹⁰/₂, Vang pr. Mandal, H: Rina Fischer.
- , Regine Helene f. Fischer, 75¹/₂ A., ¹⁵/₂, Vang pr. Mandal.
- , Sine f. Lunde, 71 A., ⁹/₈, Chr.ania.
- v. Erpcom**, Anna f. Paulsen, 37 A., ²⁰/₅, Bergen, g. m. Georg B. v. E.
- Ebensen**, Birgitte f. Brodtkorb, ¹⁴/₁₀, Vadsø, g. m. Hans E.
- , Mathilde Henrikke f. Brammer, 68 A., ²/₂, Charlottenlund pr. Kbhvn., g. m. R. G. E.
- Evensen**, Ole Edvard, Sagfører, 41 A., ¹⁹/₂, Røros.
- Eyde**, Cecilie, 71 A., ⁹/₇, Bergen.
- Faag**, Carl Christian, 55 A., ⁸⁰/₁₀, Flensburg.
- Faber**, Anna Christine f. Paulsen, 74¹/₂ A., ⁸¹/₁₂ 94, T.hjem, g. m. Carl F.
- Fahlstrøm**, Cathrine Christine, 59 A., ¹⁸/₈, Røros.
- Falch**, Sigrid (Ingerid), 71 A., ²¹/₁₀, Bergen.
- Falck**, Anna, Enkemadame, 79 A., ²²/₈, T.hjem.
- , Ragna f. Amble, 41 A., ²⁰/₂, Thjøttø, g. m. Johan F.
- Falkenberg**, Anne Christine Valentine f. Kielsen, ¹⁸/₂, Chr.ania, g. m. thv. Sparebankdirektør B. F.
- , Henry, Kasserer, 51 A., ¹¹/₉, Chr.ania. H: Kathinka F.
- Fandrem**, Carl Maximilian, Handels-
- mand, 44 A., " , Karasjok. H: Magdalena Fleischer.
- v. d. Fehr**, Mariane f. Evje, ²⁶/₆, Bergen.
- Feiring**, Johanne Theodora f. Maurer, 36 A., ²⁶/₁₀, Rostad pr. Levanger, g. m. Ritmester E. F.
- Feragen**, Inga, 25¹/₂ A., ²⁰/₈, Holt.
- Fermann**, J., Landhandler, 67 A., ⁵/₂, Haugsund, Eker. H: Kaja Falchenberg.
- Feser**, Marie f. Schnell, 48³/₄ A., ²/₄, Bergen, g. m. Daniel F.
- Finne**, Henrik Carstensen, Dispacheur, 40 A., ¹⁰/₁₁, Risør. H: Marie Mølbach.
- Fischer**, Niels, 68 A., ³⁰/₃, Bergen.
- Fleischer**, Theodore Bartholine f. Tønder, 67 A., ²¹/₇, Fr.stad.
- Flindt**, Lars, Læge, 27 A., ⁹/₁₁, Chr.ania.
- Floer**, Susanne Marcelli f. Oxholm, ²⁴/₃, T.hjem.
- Flood**, Simon Wright, 56 A., ²⁰/₁₁, New-York.
- Fogth**, L. H., Kbmnd., ²/₁₀, Fr.stad. H: Petra Grorud.
- Fond**, Berthe Johannesen, Enke, 88 A., ³¹/₁, Bergen.
- Forseth**, Chr., Verksejer, ⁸/₃, Langesø pr. Drammen. H: Cathrine Thomle.
- Fougner**, Gudhrand, Kopist, 80¹/₂ A., ¹⁸/₄, Chr.ania.
- Fridtz**, Julius Cæsar, Skibsfører, 52 A., ⁴/₁₂, Chr.ania. H: Olava Torgersen.
- Friele**, Henrik, 70 A., ²⁷/₂, Bergen. H: Augusta Mohr.
- Friis**, Johan Sigfrid, Guldsmed, 78 A., ²⁴/₆, Tromsø. H: Dortleua Eeg.
- From**, Jacob, 27 A., ²/₁₀, Stamford. Amerika.
- Frølich**, Christian Samuel Krebs, Oberstlieutn., Kommandant, ³/₂, Oskarsborg. H: Margrethe Keyser.
- Funnemark**, Ingeborg f. Hvinden, ⁷/₆, Fr.stad., g. m. Cand. theol. J. F.
- Fyhn**, Henriette f. Width, ¹¹/₁₂, Molde.
- , Henrik Christian, 64 A., ⁸/₂, Meldalen.
- Gaarder**, Christian Ernst, Proprietær, 85 A., ²¹/₁, T.hjem.
- , Sigurd Emil, ⁴/₅, La Plata.

- Gabrielli**, G. P., Vinhandler, 78 A., ¹/₇, Åland. H: Marie Geijer.
- Gamborg**, Niels Thomas Emil, Politimester, 62 A., ¹⁰/₁₁, Drammen. H: Elise Solberg.
- Gasmann**, Børre, Bygmester, 55 A., ²⁶/₂₂, Chr.ania. H: Anne Gundersen.
- Gedde**, Ove, Sanitetskapt., ²³/₉, Aas.
- Gielstrup**, Lina f. Ouren, 80 A., ¹⁴/₉, Chr.ania.
- Gjems**, Anna Margrethe Cathinka f. Møller, 30 A., ⁹/₁₀, Vinger, g. m. A. G.
- , Peter, 59 A., ²/₁₇, Willmar, Amerika.
- Gierløff**, Agathe, 63 A., ²¹/₁₂, Kragerø.
- Glaersen**, Marie Margrethe f. Andersen, ⁴⁵/₃ A., ⁴/₄, Stenfeldt, Oppegaard, g. m. Ingeniør Jens G.
- Goll**, Bernt Jacobsen, Dampskibsfører, 66 A., ²⁷/₁₀, Kbhvn. H: Augusta Koch.
- Goplen**, Julie Gustava, ²²/₄ A., ⁹/₈, Chr.ania.
- Gosch**, Margrethe f. Geeve, 31 A., ⁴/₄, Heide, Holsten.
- Gran**, August K., Capitain i Marinen, 50 A., ⁵/₃, Chr.ania. H: Agnes Hasberg.
- , Catharine, ¹⁹/₅, Bergen.
- , Herman, kgl. Fuldm., 66 A., ²¹/₉, Chr.ania.
- Grann**, Hanna Cathrine f. Jacobsen, ¹/₄, Chr.ania., g. m. Adolf G.
- Grieg**, Sverre, 18 A., ²⁷/₆, Fjeldbakken Bergen.
- Grimsgaard**, Caroline Emilie f. Widerberg, 86 A., ¹⁹/₁, Chr.ania.
- , Chr. S., Toldkasserer, 70 A., ⁸⁰/₈, Drammen. H: Honorie Schlytter.
- , Dagny Elisabeth f. Elster-Sund, ²⁴/₈ A., ¹¹/₈, Bergen, g. m. Wilh. G.
- , Honorie Mulderup, ¹⁷/₆, Drammen.
- Grünor**, Hansine Charlotte, ⁵/₁, Chr.ania.
- Grøn**, Oluf, ⁷⁰/₂ A., ⁸/₆, T.hjem.
- Grøndahl**, Marthe Johanne f. Høye, 37 A., ²⁷/₂, Chr.ania., g. m. Ingeniør Chr. G.
- Grønn**, G. J., Capitain, 71 A., ¹⁴/₃, Fr.-hald.
- , Marie Magdalene, 70 A., ⁸/₉, Chr.ania.
- Grønvold**, Eli f. Brandt, Doktor Chr. G.s Enke, ¹⁰/₁₀, Goodhuc, Minnesota.
- , Just Christian, Læge, ¹⁴/₃, Goodhuc, Minnesota.
- Gullichsen**, Carl Johan, Skibsreder, ⁸/₁₂, Drammen. H: Maren Holter.
- Gutzeit**, Gurine Dorothea f. Holst, 89 A., ²⁰/₁₁, Drammen.
- Gyth**, Halvard Ingvald Undset, ¹¹/₁₃ A., ¹⁹/₁, Kbhvn.
- Haakonsen**, Harald, Sognepræst, 47 A., ⁴/₁₂, Sondeled pr. Risør.
- Habel**, Johan, ³/₈, Cheefo, Kina.
- Haffner**, Herman, fhv. Postmester paa Horten, ²/₃, det norske Hospital i Chicago.
- Hagen**, Anne Christine f. Engelhart, 69 A., ²⁵/₄, Vivesø pr. Arendal. g. m. O. H.
- Hagerup**, Oline f. Møystad, 73 A., ¹⁰/₈, Brandvold.
- Hald**, Lauritz Andreas, fhv. Sognepræst, 81 A., ²⁴/₁₂, Chr.ania. H: Andrea Tandberg.
- Hall**, Fredrikke Marie Caroline f. Abelsted, ¹⁹/₄, Chr.ania., g. m. A. F. H.
- Hals**, Fridthjof Sebastian, Grubeingeniør, 27 A., ¹¹/₉, Søvik, Nordland.
- , Peter Nicolai, Oberstl., 57 A., ¹¹/₃, Chr.ania, H: Hanna Olog.
- Hamilton**, William, Adjunkt, ¹⁴/₁₁, Nordset pr. Skarnes. H: Sigrid Schiotz.
- Hammerstein**, Emma Elise, ¹⁶/₃, Chr.ania, bgr. Jevnaker.
- Hamre**, Karen Bergithe f. Holdt, ¹²/₉, Bergen, g. m. Toldopsynsmand M. L. H.
- Hansen**, Christen Anton, Forvalter ved Soli Brug, 79 A., ¹/₃, p. t. Chr.ania., g. m. Alberthine Bertheau.
- , Einar Rossow, Stud. jur., ²¹/₇, Brøttum, bgr. Chr.ania.
- , Fredrik, Byfoged, 54 A., ¹¹/₄, Brevig. H: Thalette H.
- , Fredrik, Stadsveier, ²⁴/₁₁, Bergen. H: Laura Koren.
- , J. D. Irgens, Theaterchef, ⁵/₈, Stavanger.
- , Magdalene f. Myhlenphort, ⁷⁵/₂ A., ¹³/₃, Bergen.

- Hansen**, Sofie Reichwein f. Lemvig. 85 A., ²²/₁₀, Chr.ania.
- Hansen**, Tove, ⁴/₁, Chr.ania.
- Hansteen**, A. B., fliv. Provst, 82 A., ³⁰/₄, T.hjem.
- , Nina, 75³/₄ A., ²⁵/₆, Chr.ania.
- Harbitz**, Johan, ⁹/₁₀, West Berkeley, Californien.
- , Sophie f. Woll, 62 A., ⁸⁰/₆, Bergen.
- Harder**, Marie, Madame, 78 A., ⁴/₁₀, Chr.ania.
- Harloff**, Sofie, ⁵/₂, Bergen.
- Harpeth**, A., Bankdirektor, ¹²/₄, Kbhvn. H: Louise Stang.
- Hartmann**, Mathilde f. Luno, ²⁴/₁₂, Chr.sand, g. m. Rudolph S. H.
- Hartwig**, Nathalie Elise, ⁹/₈, Chr.ania.
- Hassel**, Juliane Margrethe f. Segelcke, 72 A., ²¹/₁, Chr.ania., g. m. H. Chr. H.
- Hassing**, Abel Oline, 73 A., ¹⁸/₁₀, T.hjem.
- , Nilia f. Schyttelvig, 78 A., ⁹/₁₁, Drammen.
- Hatting**, Carl Fritz Sigvart, Restauratør, 34 A., ²⁹/₉, T.hjem. H: Othilie Kinberg.
- Hauge**, Carl N., ⁴/₃, Chicago.
- Hausmann**, Mina, ²⁶/₅, Chr.ania.
- Hearn**, Harriet, Enkefrue, 63 A., ¹⁷/₉, Chr.ania.
- Heffermehl**, Johanne Margrethe, 83¹/₂ A., ²⁴/₁₁, Bergen.
- , Lars, Vognfabrikant, 76 A., ¹⁶/₃, Drammen.
- Hefty**, Jeanette Georgine, 68 A., ¹/₂, Chr.ania.
- Heftye**, Antonia f. Hansen. Kbmd. Hans H.s Enke, 71 A., ²⁸/₁₀, Chr.ania.
- , Marie f. Meyer, 69 A., ¹⁰/₁₀, Gausdal, bgr. Chr.ania.
- Hegge**, Anton Kaspar, 21¹/₂ A., ²⁶/₃, fra Southhampton til New-York.
- Heide**, Thalia, 85 A., ¹⁹/₇, Chr.ania.
- Heidenreich**, Adolf, ¹⁸/₅, Kongsvinger.
- , C. F., O-Retssagfører, 31¹/₂ A., ²⁸/₁₁, Chr.ania. H: Caroline Stibolt.
- , Christian Fredrik, fhv. Sorenskriver, 65 A., ²/₉, Chr.ania. H: Ida Lie.
- Heier**, Maren Andrea f. Heier, 35¹/₂ ²³/₇, Chr.ania., g. m. Edv. H.
- Heitmann**, Severine, Enke, 70¹/₂ A., ²¹/₅, Bergen.
- Heltberg**, E. C., Dampskibsfører, 67 A., ⁵/₁₂, Eidsvold. H: Sally Thor-killsen.
- Heitzen**, Ludvig, kgl. Fuldm., 73 A., ²⁰/₃, Chr.ania.
- Hem**, Carl Edvard, Garver, 51 A., ²²/₁₂, Chr.ania. H: Nicoline Dahler.
- Henschel**, Johan Martinus, O-Retssagf., 67 A., ¹⁶/₃, Skien. H: Caroline Hermansen.
- Henrichsen**, C. A., Agent, 68 A., ¹¹/₉, Larvik. H: Marthine Møller.
- Henriksen**, Fina f. Grenmann, 31¹/₂ A., ²⁵/₃, Skjersnæs.
- Henschien**, Johannes Andreas, Stortingsmand, 58 A., ²⁸/₈, Lofthus pr. Lillesand. H: Christofa Arentz.
- Herlofsen**, C., ²⁰/₉, Soggedal i Dalene.
- Hermann**, August, Slagtersvend, ²⁰/₃, Bergen.
- Hertzberg**, Inger f. Hornemann, 75¹/₄ ⁴/₁₂, Chr.ania.
- Herzenberg**, Andreas, fhv. Vurderingsmand, ¹²/₁, Chr.ania. H: Marthe Stokstad.
- Hess**, Andreas C., 66 A., ²⁶/₃, Solheimsvigen pr. Bergen. H: Anne Knudsen.
- Hesselberg**, Abraham. Grosserer, ¹⁸/₁, Chr.ania.
- , Otilie Cathrine f. Ring, 58 A., ³/₇, Chr.ania., g. m. Eilert H.
- Heyerdahl**, Beate Marie, 74 A., ¹/₆, Chr.ania.
- , Georg, Ingeniørkaptejn, 53 A., ⁸⁰/₅, T.hjem. H: Karen f. H.
- , Niels Roth, Mægler, 53 A., ²⁰/₁₁, Chr.sund. H: Anna Marstrand.
- Heyligar**, Anna Eliza, Enkefru, 81 A., ¹⁷/₁, Barbados W. J.
- Hjelm**, Erica Christina f. Johnson, 30 A., ⁵/₉, Chr.ania., g. m. Ingeniør Hans A. H.
- Hjelm**, Ludvig Christian, Redaktør, 32 A., ¹⁹/₁₂, Chr.ania.
- Hjersing**, Maren f. Mathiesen, Sognepræst O. Chr. H.s Enke, 66 A., ²³/₂, Chr.ania.
- Hilditch**, Ernst, ¹/₁₀, Moss. H: Laura Friis.

- Hille**, Thomas, 81 A., ¹⁷/₁₀, Bergen.
- Hiort**, Andrea Bolette Fredrikke, ²⁸/₁₁, Kbhvn.
- Hoff**, Fredrikke Bernhardine f. Petersen, ⁴/₁₁, Chr.sand, g. m. C. A. H.
- , Fridthioff, ³⁰/₂ A., ¹/₆, Chr.ania.
- Hoffmann**, Fredrik Christian Steenbuch, ¹⁷/₂ A., ³⁰/₉, Aalesund.
- , H., Børstefabrikant, ²⁵/₃, Chr.ania.
- Hofgaard**, Henriette, 72 A., ⁴/₂, Chr.ania.
- , Poul Resen, fhv. Provst, ⁸⁹/₄ A., ²⁰/₁₁, Chr.ania. H: Karen E. Wright.
- Holberg**, Bereth, 87 A., ¹²/₁₀, T.hjem. g. m. Christen H.
- Holler**, Andrea Noline, f. Paasche. ⁷⁷/₂ A., ²⁷/₉, Porsgrund, g. m. O. H.
- , Ingeborg Marie f. Bøe, ⁵⁵/₂ A., ¹⁸/₂, Chr.ania., g. m. K. H.
- Holm**, Elisabeth Marie f. Simonsen, ⁷⁵/₂ A., ¹⁰/₃, Ullensaker.
- , Harald Juul, ¹⁸/₂ A., ²⁹/₁₀, Savannah.
- , Marie, 74 A., ⁵/₈, Chr.ania.
- , Marjory Seymour, ¹/₁₂, Chr.ania.
- , Otto, 26 A., ¹⁹/₄, Chr.ania. H: Theodora Johannesen.
- Holmboe**, Hanne Birgithe f. Clodius, 58 A., ²/₂, Tromsø, g. m. W. H.
- , Lina, ¹⁸/₉, Fr.hald.
- , Maren Louise f. Hersleth, 51 A., ¹⁷/₁₁, Blooming Prairie, Minnesota. g. m. Even M. H.
- Holst**, Carl Theodor, Stud. med., 25 A., ³⁰/₁₀, Nordstrand.
- , Elisabeth f. Heyerdahl, ⁷⁵/₄ A., ¹⁸/₄, Drammen.
- , Erik O., Kasserer, 39 A., ¹⁸/₃, p. t. Chr.ania. H: Thora Løchen.
- , Gustav, 18 A., ³/₆, Nordstrand.
- , Sofie Amalie f. Schmidt, 77 A., ²⁵/₁₀, Brosveet pr. Levanger.
- Holter**, Frantz, 52 A., ²²/₃, Chr.ania. H: Louise Steensbye.
- Holtermann**, Caroline Madsine f. Nissen, ¹⁰/₃, Fr.hald., g. m. Byfoged H.
- , Nils Schultz, Læge, 50 A., ¹¹/₇, Glenwood, Amerika.
- , Wilhelm Andreas Wexels, Sty-
- mand, 36 A., ⁷/₂, Forlis ved Natals Kyst.
- Holtfodt**, Hans Christian, Maler, 65 A., ⁸/₃, Chr.ania. H: Lina Torgersen.
- Holth**, O. Th., 48 A., ²¹/₂, N. Odalen. H: Rangdi H.
- Hommel**, Carl August, 77 A., ⁵/₅, Bergen. H: Fredrikke Rademacher.
- Hooper**, Hamilton, ¹⁰/₁₁, London.
- Hornbeck**, Hanna, Enkefru, 68 A., ²⁴/₁₁, Moss.
- Hoseth**, Thorvald Normann, fhv. Fuldmægtig i Hypothekbanken, ¹⁰/₁₁, Havnes pr. Tromsø.
- Huitfeldt**, Sigrid f. Ekelund, ¹⁷/₅, Moss, g. m. O.-Rsagf. G. H.
- Husebye**, Frithiof, Proprietær, 54 A., ²¹/₁₂, Grimelund i Vestre Aker.
- Huser**, Anund, fhv. Storthingsmand, 67 A., ²⁶/₂, Rødenes. H: Thea Tukken.
- Huun**, Chr., Landhandler, 80 A., ¹⁴/₈, Solvorn, Sogn.
- Huusher**, Emilie Anette, Malerm. Emil H.s Enke, ²⁶/₁₂, Chr.ania.
- d'Huvele**, Agnes f. Zachariasen, ²⁴/₁₂, Chr.ania. (?)
- Hwallmann**, Carl Johan, fhv. Telegrafinspektør, 68 A., ¹³/₃, Bergen. H: Dina Daae.
- Hveding**, Jacob, fhv. Provst, 84 A., ¹²/₂, Lindaas.
- Hvistendahl**, Chr. B., Skibsrheder, ¹⁶/₂, Kragerø. H: Marie Duus.
- Hæg**, Nanna, ¹⁹/₉, Bergen.
- Hærgren**, Charlotte, 79 A., ²⁴/₂, Chr.ania.
- Høyer**, Didrik Bugge, ²⁰/₄, Oslo.
- , Simon, 21 A., ¹⁸/₁₂, Tromsø.
- Jacobsen**, Jac. W., Grosserer, ²⁰/₄, Chr.ania.
- Jakhelln**, Christian Albrecht, ¹/₁₂, Chr.ania, bgr. Vestre Aker. H: Lydia Holst i Bodø.
- Jakvist**, H. R., Bogbinder, 65 A., ²⁹/₇, Chr.ania.
- James-Hansen**, Sverre, ¹⁷/₄ A., ²⁷/₃, fra Rio Janeiro til Adelaide.
- Jensen**, Andrea Hermine Noline f. Riegels, 85 A., ³⁰/₉, Chr.ania.
- , Antonius, Ingeniør, ⁷/₁₂, Myren, Chr.ania.

- Jensen**, Marie f. Riddervold, Stiftsprovstinde, $\frac{4}{6}$, Tønsberg, begr. Chr.ania.
- Jenssen**, Anton Mathias, Consul, $77\frac{8}{10}$ A., $\frac{10}{10}$, T.hjem. H: Caroline Nordrun.
- Jespersen**, Petra, f. Wang, 63 A., $\frac{27}{10}$, Chr.ania.
- Johannesen**, Carl F., Tobaksfabrikant, $41\frac{1}{2}$ A., $\frac{20}{12}$, Chr.ania. H: Clara Tidemand.
- Johannessen**, Peder Anton, Dampskibsexp., 63 A., $\frac{29}{16}$, Solhoug pr. Laurvik. H: Jenny Wichstrøm.
- Johansen**, Anthon, Agent, 47 A., $\frac{10}{5}$, T.hjem. H: Anna Bergh.
- Johnsen**, Johan Peter, Grosserer, 69 A., $\frac{2}{11}$, Chr.sand.
- , Rebekka f. Holm, $61\frac{1}{2}$ A., $\frac{20}{10}$, T.hjem., g. m. Johan J.
- Jonsen**, Maren Sofie f. Pants, $\frac{9}{12}$, Bergen, g. m. Mikal J.
- Jordan**, Wollert August, Ingeniør, $\frac{6}{1}$, Dragsæt Verk. H: Marie Mæhle.
- Ipsen**, Jacobine f. Wraamann, 78 A., $\frac{5}{11}$, T.hjem.
- Irgens**, Marthe Margrethe, 83 A., $\frac{9}{11}$, Kviteseid.
- Isaachsen**, Cecilie Marie f. Wattne, $83\frac{1}{2}$ A., $\frac{20}{3}$, Chr.sand.
- , Laura, Enkefru, $\frac{28}{11}$, Kongsgaard pr. Chr.sand.
- Juell**, Christine Margrethe, Skibsfører Andreas Hornbeck J.s Enke, $67\frac{1}{2}$ A., $\frac{16}{13}$, Bergen.
- , Hans Brochman, 76 A., $\frac{27}{11}$, Bergen.
- Juliander**, Herman, Typograf, 49 A., $\frac{7}{77}$, Chr.sand. H: Cathrine J.
- Juul**, Christian, Kbmnd., $\frac{15}{5}$, Chr.ania. H: Anna Johnsen.
- Jürgens**, Marthe Gjerdrum, Kontrollør P. C. J.s Enke, 87 A., $\frac{1}{2}$, Chr.ania.
- Jürgensen**, A. B., Kbmnd., $\frac{24}{8}$, Mosjøen. H: Henriette Bech.
- Jæger**, Henrik, Forfatter, $\frac{18}{12}$, Chr.ania.
- Jørgensen**, Bertha Cathrine f. Malmsten, 63 A., $\frac{21}{3}$, Skaatø, g. m. Kirkesanger A. J.
- , Juliane Rebekka f. Smith, Enke efter Skibsreder J. i Tvødestrand, $\frac{20}{8}$, Chr.ania.
- Kahrs**, Hildur f. Grøtsher, $\frac{20}{5}$, Chr.ania., g. m., D. Bentzen K.
- Kaiser**, Harald, $23\frac{1}{2}$ A., $\frac{3}{3}$, Chr.ania.
- Kamstrup**, Claus W., Udskiftningsformand, 68 A., $\frac{12}{12}$, Faaberg.
- Kath**, Carl, Kellner, fra Steenberg ved Kiel, $\frac{16}{4}$, Diakonhjemmet.
- Kaurin**, Eilert Rosenvinge, Telegrafbestyrer, 60 A., $\frac{28}{12}$, Chr.ania.
- Kavli**, Wilhelm, Handelsmand, 43 A., $\frac{22}{6}$, T.hjem. H: Christine Paasche.
- van Kervel**, Daniel, fhv. Sognepræst, 85 A., $\frac{26}{12}$, Ørskoug. H: Grethe Hvidt.
- Kjeldsberg**, Frederick James, Cand. philos., 28 A., $\frac{20}{9}$, T.hjem.
- Kielland**, Christine f. Ordning, $\frac{10}{3}$, Aar-næs.
- , Jacob, $18\frac{1}{2}$ A., $\frac{24}{2}$, Chr.ania
- Kjelsen**, Hans Carl, Lodsoldermænd, 72 A., $\frac{27}{5}$, Larvik. H: Julia Schøller.
- Kind**, Mina f. Wold, $46\frac{1}{2}$ A., $\frac{11}{8}$, Chr.ania., g. m. O. K.
- Kirsebom**, Elise, $\frac{12}{4}$, Sogndal, Dalerne.
- Kjos**, Eleonora f. Kristensen, 27 A., $\frac{80}{11}$, Minne, g. m. Løge A. K.
- Kjør**, Gesche Margrethe f. Brinckmann, $77\frac{1}{2}$ A., $\frac{21}{1}$, Vestre Aker.
- Kiær**, Sophie f. West, $54\frac{1}{2}$ A., $\frac{21}{4}$, Chr.ania, g. m. And. K.
- Klaveness**, Caroline Fredrikke, 58 A., $\frac{17}{2}$, Sandefjord.
- Kleis**, J. Aloysius, katolsk Præst, 31 A., $\frac{7}{7}$, Chr.ania.
- Klem**, Fredrik, Fotograf, $\frac{1}{1}$, Chr.ania.
- , Johanne Sofie, 43 A., $\frac{26}{8}$, Chr.ania.
- , Maren Sofie, Enkefru, 79 A., $\frac{6}{3}$, Chr.ania.
- , Mauritz Glerup, fhv. Provst, 80 A., $\frac{8}{11}$, Chr.ania, bgr. Tjølling.
- , Schaffa f. Klem, 71 A., $\frac{17}{11}$, Porsgrund.
- Klemp**, Louie, 26 A., $\frac{13}{4}$, Moss.
- Klinck**, Christian Fredrik, $\frac{1}{3}$, Forlis fra Australien til England.
- Klinge**, Jonetta, $81\frac{1}{2}$ A., $\frac{17}{7}$, T.hjem.
- Klingenberg**, Erike Marie, 25 A., $\frac{26}{10}$, Bergen.

- Kiliver**, Lorentz. Toldopsynsmand. ¹⁹/₁₁, Chr.ania. H: Alvine Bonnevie.
- Kløvstad**, Oluf, Stud. theol., 23 A., ⁸/₁₇, Chr.ania.
- Knapp**, Andreas, fhv. Kbmd., 75 A., ²/₂ Fr.hald.
- , Kaja f. Wolff, ³⁰/₁, Chr.ania, g. m. Cand. mag. Carl K.
- , Magdalene Margrethe f. Hutzelsieder, ¹¹/₉, Chr.ania.
- , N. A., Sproglærer, 56 A., ¹²/₃, Chr.ania. H: Hulda Hansen.
- Knoff**, Jens Henrik, fhv. Godsejer, 78 A., ¹¹/₁₁. Velfjorden. H: Magdalene Lange.
- Knudsen**, Iver, fhv. Kbmd., 77¹/₂ A., ²⁰/₁₁, Chr.ania. H: Mathea Hansen.
- , Karen Synnestvedt f. Krabbe, 32 A., ²⁶/₁₅, T.hjem, g. m. Telegrafassistent Th. K.
- , Knud, Overlærer, ⁴/₃, Chr.ania.
- Knudtzon**, Eleonore Fredrikke f. Krefthing. 59 A., ¹⁹/₁₂, T.hjem. g. m. C. F. K.
- , Magnus Angell, 60 A., ²⁶/₇, Chr. sund.
- , Mathea f. Eckstein, 78 A., ²⁷/₅, Kbhvn., bgr. T.hjem.
- , Nicolay Henrik, Consul, 79 A., ²⁸/₁₇, Chr.sund. H: Caroline Werring.
- Knutsen**, Knut Johan Lamballe, Sagsfører, ¹⁹/₈, Østre Aker.
- Koch**, Heinrich, Restr., 71 A., ²⁷/₂, Bækkelaget, bgr. Chr.ania.
- Kofal**, Axel D., ⁹/₁₂, Chr.ania.
- Kokkin**, Ivar, Capitain, ¹/₂, Chr.ania. H: Fredrikke Schilling.
- Koller**, H. F., Gaardbruger, 54 A., ²⁶/₁₂, Brandbo. H: Trine Kloumann.
- Kolstad**, Peter Adolph, fhv. Snedker, 61 A., ²⁸/₉, Chr.ania. H: Margrethe Elisabeth Abell.
- Konow**, W. O., Provst, 61 A., ²⁸/₃, Østre Gausdal. H: Henrikka Wolff.
- Kopp**, Hermann, ¹¹/₁₁, Chr.ania. H: Mariane Roising.
- Kostenzer**, Lorentz, Maltmester, 47 A., ²⁸/₂, Chr.ania. H: Marie Gøbert.
- Kraft**, Cathinka f. Mørch, ²⁸/₂, Orkedalen.
- Krag**, Hedvig f. Engzelius, 21 A., ⁵/₈, p. t. Chr.ania, g. m. Cand. jur. Herman K.
- Krefthing**, Lars August. ⁶/₄, Forlis paa Struys-Point, Afrika.
- von Krogh**, Johanne Elisabeth f. Johannessen, 69 A., ²¹/₂, Bergen. g. m. Hans Chr. v. K.
- Krogh**, Anna Marie, 75 A., ¹⁴/₂, Chr.ania.
- , Johan, Dampskibsexpeditør, 51 A., ²⁴/₃, T.hjem. H: Ingeborg Koen.
- Krohn**, Conrad Severin. 80¹/₂ A., ³¹/₃, Farsund. H: Severine Lund.
- , Lars Andreas, Agent, 82 A., ¹⁷/₂, Chr.ania.
- , Marie Louise f. Hammond, 79 A., ⁴/₃, Chr.ania.
- , Thomas H. J., Sorenskriver, ²⁷/₁₀, T.hjem. H: Anna Falsen.
- Kruger**, A. A., Lodsoldermand, 83 A., ²⁶/₁₉, Sandø Sund.
- Kruse**, Herman Julius Justtessen. fhv. Lærer i Tune, 81¹/₂ A., ⁶/₉, Sarpsborg. H: Nikkoline Nilsen.
- , Johanne Fredrikke, 80 A., ²⁰/₁₂, Chr.ania.
- Kunig**, Walborg, 3 Uger, ⁹/₈, T.hjem.
- Kurtze**, Christiane Sophie f. Orum, 72 A., ²⁸/₁₇, Arendal.
- Kyhn**, Hanna, 81¹/₂ A., ²⁶/₂, Chr.ania.
- Künneke**, Friedrich Conrad, ²⁸/₄, Chr.ania. H: Mally Heidenreich.
- Lampe**, Helga, 15 A., ²⁷/₁₂, Bergen.
- , Joakim, 65 A., ²⁰/₁₂, Hop pr. Bergen. H: Alida L.
- Langberg**, Hjalmar, fhv. Adjunkt, ¹⁷/₄, Chr.ania. H: Magdalene Mejdell.
- Lange**, Balthazar Michael, Skibsmægler, 58¹/₂ A., ²¹/₁₂, Marseille. H: Emmelie Sundstrøm.
- , Carl Jacob Valdemar, fhv. Kommandersergeant, 83 A., ¹⁹/₃, Vestby.
- , Christian, Friseur, 57 A., ²¹/₈, Bergen. H: Anna Hofland.
- , Michaline f. Andersen, 66 A., ¹⁶/₈, Bergen.
- , Peder, Skibskaptain, 44¹/₂ A., ¹/₄, Buenos Ayres. H: Elisabeth L. i Mandal.
- Langeland**, Caroline f. Caster, Apotheker L.s Enke, ⁶/₃, Namsos (Trondhjem?).

- Langfeldt**, Carl Fredrik, 17^{1/2} A., ²⁹/₁₁, Indre Flekkerø.
- Larsen**, Christen, ²⁰/₄ Lian. H: Ida Barlag.
- , Dorothea f. Harloff, Enkefru, ¹⁶/₂, Bergen.
- , Lars. Skibsreder, ¹⁴/₁₁, Tvedestrand. H: Caroline Prosch.
- , Signe, 16 A., ¹⁰/₇, Skien.
- Lass**, Hans Christian, 67 A., ⁷/₀, Bergen.
- Leegaard**, Johanne, Høiesteretsbud L.s Enke, 80 A., ¹⁴/₃, Chr.ania.
- Lehmann**, Heinrich Ernst, Murmester, 66 A., ¹¹/₄, Stavanger. H: Johanne L.
- Lexow**, Carl, ²⁹/₁₁, Ullensager.
- , Erik. fhv. Kbmd., 70 A., ⁴/₇₇, Chr.ania.
- , Fredrikke f. Schlytter, 69^{1/2} A., ³¹/₃, Chr.ania, g. m. Erik L.
- Lie**, Emil, Styrmand, 37 A., ¹⁷/₇, Santos. H: Henriette Bjørn.
- , Erik Johan. 41^{1/4} A., ¹⁵/₁₂, Stavanger. H: Helga Walle.
- , Johan H., Kbmd., 63 A., ²²/₁₁, Chr.ania. H: Christine L.
- , Marie Louise f. Dahl, 74 A., ²²/₁₁, T.hjem.
- Lied**, J. R., Ingeniør, 64 A., ²/₁₁₁, Randsfjord. H: Julie Amundsen.
- Lieske**, Johan Nicolay, 49 A., ²¹/₉, Bergen. H: Constance Silchenstedt.
- Lieungh**, Kaja f. Godager, ¹³/₄, Chr.ania.
- Liljestrøm**, C. J. Anselm, Arkitekt, ²⁴/₁₂, Chr.ania.
- Litteré**, Mons, Boghandler, 28 A., ⁸/₄, Hamburg. H: Birgitta L. i Bergen.
- Lorange**, Georg Fredrik, 76 A., ²⁴/₁₂, Fr.hald.
- Lorck**, Anna f. Meyer, Genremaler L.s Enke, ¹/₈, Bonn.
- , Christian Andreas, 81 A., ³⁰/₉, T.hjem. H: Cathrine Jessen.
- , Lorentz F., 72^{3/4} A., ¹¹/₈, Meraker. H: Fredrikke Hirsch.
- Lorentzen**, Margrethe f. Lund, 68 A., ²²/₁₁, T.hjem, g. m. Blokmager Ingebrigt L.
- Loss**, Olava Marie f. Børe, ³¹/₁, Chr.ania, g. m. Anthon L.
- Lothe**, Agnete Beate f. Nordahl, 85^{1/2} A., ⁵/₁₀, Bergen.
- Lous**, J. G., fhv. Justitssekretær, 84^{1/2} A., ²⁷/₁₀, Chr.ania.
- Lund**, Anna Catharina f. Osten, 76 A., ²⁶/₅, Reine, Lofoten, g. m. E. L.
- , Annie, ²⁰/₁₁, Guaymas, Mexiko, g. m. Consul Wilhelm L.
- , Barbra Henriette, 64 A., ¹¹/₁₁, Chr.ania.
- , Borghild-Margrethe, ¹³/₈, Asker.
- , Christian Margido, Somand, 24 A., ²²/₁₁, fra Calcutta til Boston.
- , Christopher Holfeldt, Expeditør, ²⁷/₁₁, Chr.ania. H: Johanne Michelsen.
- , Hilmar Krogh, fhv. Handelsborger, 68 A., ²²/₅, Chr.ania.
- , J. G., Consul, 79 A., ⁶/₈, Teufelsbrücke pr. Klein-Flottbeck. H: Catharina Marbs.
- , James Smith, fhv. Postnester, ¹⁹/₁₀, Bergen. H: Benedicte Riis.
- , Ingvar, Agronom, 29 A., ¹⁰/₈, Minneapolis.
- , Laura f. Stang, 56 A., ²⁴/₂, p. t. Nordstrand, bgr. Chr.ania, g. m. fhv. Sognepræst J. M. L.
- , Margrethe f. Geelmuyden, Garnisonspræst Brinck L.s Enke, ⁶/₁₀, Chr.ania.
- , Nils Jacob Laache, ²⁸/₁₁, Porsgrund.
- , Ottilia Nilsine f. Foyn, ²²/₄₁, Bergen, g. m. Toldskriver Carl L.
- Lunde**, H, Proprietær, c. 80 A., ⁸/₈, Norstrøm.
- , Helga f. Johannessen, 23 A., ⁴/₈, Sarpsborg, g. m. Cand. theol. Johan L.
- Lundh**, Theodora f. Raaum, ²⁹/₉, Chr.ania.
- Lyche**, Jensine, 68 A., ⁹/₃, Chr.ania, g. m. fhv. Kbmd. Iver L.
- Lütcherath**, Fritz Julius Carl, Slagterm., ⁴/₇, Stavanger. H: Mariane L.
- Lütken**, Johan Caspar, fhv. Brigadeintendant, 85 A., ⁵/₂, Bergen.
- Løkke**, Ingvald Ferdinand Cato, 19^{1/2} A., ²⁴/₇, Stoksund.
- Løvenskiold**, Hedvig, 30 A., ¹²/₂, Kbhvn., bgr. Gjerpen.

- Madsen**, Magnus. Organist, 86 A., ⁵/₂, Bergen. H: Cathrine Lampe.
- Magelssen**, Melchior Tschudy, Læge, ¹⁰/₁₂, Fergus Falls, Minnesota.
- Magnus**, Elisabeth Kirstine f. Semb, Adjunkt M.s Enke, 82¹/₂ A., ²⁶/₁, Chr.ania.
- , Lorentze f. Meldahl, 86¹/₂ A., ⁷/₁₀, Bergen.
- Magnussen**, Marius Hartvig, Cand. theol. 31 A., ¹⁰/₁₀, Sarpsborg.
- Marius**, Halldan, 32 A., ³⁰/₈, Chr.ania. H: Hanna Florentz.
- Martens**, Anna Sophie Randolph, f. Barclay, Inspektør M. J. M.s Enke, 72 A., ²²/₈, Bergen.
- , Hans Didrik, Kbmd., 80¹/₄ A., ²⁶/₂, Bergen.
- Marthinsen**, Martin, Bygmester, 34 A., ¹⁸/₁₁, Chr.ania. H: Dorette Rieker.
- Martini**, Olene f. Moe, 72¹/₄ A., ²⁶/₁, Anholm pr. Levanøer.
- Mastrup**, Charlotte Amalie, 77 A., ¹⁸/₂, Chr.ania.
- Matheson**, Jacob Bolke, 69¹/₂ A., ⁸/₁₀, Løkvik. H: Margreth Myhre.
- Matthiesen**, Georg Christian, Apotheker, 61 A., ²⁰/₀, Bergen. H: Christiane Winsnes.
- Meidell**, Amanda Amalie f. Gohde, 48¹/₂ A., ¹⁸/₃, Bergen, g. m. H. Segelcke M.
- , Hanna f. Thams, 58 A., ¹⁰/₃, Næs, Hallingdal.
- Meinich**, Johan Meidell, fhv. Telegrafinspektør, ²⁸/₁₁, Chr.ania. H: Henriette M.
- Meisterlin**, Ditlef Gadebusch, fhv. Sognepræst, 84 A., ¹⁸/₈, Lillesand.
- Melgaard**, Petra Tobine f. Pedersen, ²⁴/₆, g. m. Jørgen M.
- Meltzer**, Anna Cathinka f. Heyerdahl, ¹⁰/₆, Fr.stad, g. m. Overtoldbetjent O. M.
- Merlees**, Ole Andreas, fhv. Dampskibsfører, ¹⁹/₁, Bergen.
- Messell**, A. D., Sproglærer, 70 A., ³⁰/₄, Chr.ania. H: Sophie M.
- Meyer**, Birgit, 18 A., ⁴/₃, Farsund.
- , Johan Helmich, 20¹/₂ A., ¹⁹/₃, Johannesburg. S. Afrika.
- Meyn**, Anna, ⁸/₂, Østre Bærum.
- Michelet**, Edle, ³/₃, Chr.ania.
- , Nøk, ¹⁰/₄, Chr.ania.
- Michelsen**, Hansine Marie Theresie f. Thoresen, 61 A., ²⁰/₁₃, Egeberg Stamhus, g. m. G. M. M.
- , Hjalmar, Advokat, 33¹/₂ A., ⁶/₇, Chr.ania.
- , Johan Andreas, Glasmester, 53 A., ²⁵/₇, Chr.ania. H: Doris Rojahn.
- Middelthon**, Cornelius, Grosserer, 80 A., ¹⁸/₈, Stavanger. H: Margrethe Toft.
- , Michaline f. Tvedt, ¹¹/₃, T.hjem.
- Millot**, Louise f. Rohleder, ¹⁴/₁₁, Bergen.
- Mittag**, Ingeborg Gurine f. Kydland, 26 A., ¹⁹/₂, Chr.ania, g. m. P. L. M.
- Moe**, Julie Magdalene, ²⁰/₈, Chr.ania.
- , Olava, 78¹/₂ A., ¹⁸/₈, Moe paa Ringrike.
- Mohn**, Christian Joachim, Kbmd., 92¹/₂ A., ⁹/₂, Bergen.
- , Eigil, ²/₈, Forlis paa Schelde, bgr. i Chr.ania ⁹/₁₀.
- , Erling, ²/₈, Forlis paa Schelde, bgr. i Chr.ania ⁹/₁₀.
- , Erling, ²⁰/₈, Eidskogen.
- Mohr**, Christian, 22 A., ²⁸/₄, Bergen.
- Monclair**, Marie, 78 A., ¹⁴/₁, Bergen.
- Monrad**, Søren Christian, fhv. Kateket i Tønsberg, 78 A., ⁶/₈, Falkensten.
- Mordt**, Fridthjof, ²/₈, Chr.ania.
- Movig**, H. D., Skisreder, ⁶/₁, Braaten pr. Moss.
- Mowinckel**, Edv. C., 64 A., ¹⁷/₁₂, Bergen. H: Cornelia Blydt.
- , Mathias, ⁶/₁₂, Santander.
- Munch**, Peter Andreas, Læge, 30 A., ¹⁵/₁₂, Hadsel. H: Johanne Kinck.
- Munthe**, Jens, Lensmand, 65 A., ¹²/₄, Hvanstad pr. Brandbu.
- , Marie, 73 A., ²¹/₈, Chr.ania.
- Müller**, A. S. M. Moritz, Stud. med., 19A., ⁸/₁₂, Stockholm, begr. i Chr.ania.
- , Birthe, ²⁰/₈, Chr.ania.
- , Carl Jacob, 73¹/₂ A., ¹⁹/₁₁, Chr.ania.
- , Jacob, Grosserer, ¹⁹/₁₁, Chr.ania. H: Camilla f. Müller.
- , Johan Albert, Kbmd., 37 A., ²⁷/₆, Reise fra New-York til Cuba. H: Gina Hansen i Bergen.
- , Lauritz Henrik, 44 A., ²⁵/₁₁, Drammen, bgr. Vikersund.

- Møhl**, Enkefru. 75 A., ⁵/₁, Bergen.
- Mølbach**, Paulus, 17¹/₂ A., ⁶/₁₀, Pernambuco.
- Møldrup**, Petter Johan, Brustfabrikant, 29¹/₂ A., ⁶/₁₀, Bergen.
- Møller**, Hans, Skræddersvend, 72¹/₂ A., ⁵/₁₂, Chr.ania.
- , Jens Julius, ²⁰/₁₀, Asker.
- , Zet, ¹⁴/₂, Fr.stad.
- Mørch**, Louise, f. Moe, ⁷/₁₂, „Norway Lodge“ ved Birkenhead.
- Nagel**, Caroline Fredrikke f. Egeberg, 69 A., ⁹/₂, Chr.ania.
- , Eleonora Marie, 76¹/₂ A., ²⁸/₂, Bergen.
- , Johan Gottlieb, Fuldm., 68 A., ⁶/₂, Chr.ania. H: Ingeborg Winger.
- Nannestad**, Johan Carl Sofus, Stud. med., 29 A., ⁹/₆, Chr.ania.
- Narten**, Johan Peter Louis, 55 A., ⁴/₉, Bergen. H: Elisa Krogh-Olsen.
- Naumann**, Micael Ragnvald, ¹¹/₁₂, Røros.
- Neddogedell**, Wentzel Leopold, fhv. Gartner, 92¹/₂ A., ¹⁰/₈, Chr.ania.
- Nickelsen**, Anna, 55 A., ²⁰/₁₂, Chr.ania.
- , Christine Mathilde, ¹⁹/₉, Chr.ania.
- Nielsen**, Emilie f. Felde, 30 A., ¹⁴/₁₇, Bergen, g. m. Nicolay Joh. N.
- , Ludvig, Foged, ¹⁸/₁₁, Svolver.
- , Niels, fhv. Byfoged, 76 A., ²/₉, Haugesund. H: Hanna Stolt.
- Nitter**, Helene f. Schøyen, ⁸⁰/₁₂, Bergen.
- , Peder, 79 A., ²⁸/₆, Festvaag, Lofoten.
- Noodt**, Marcus Wøldikke, Uhrmager, 71 A., ²⁷/₈, T.hjem.
- Norberg**, Lorentz, Landskabsmaler, ¹⁶/₃, Tromsø.
- Norbom**, Johannes, 74⁸/₄ A., ¹⁰/₁₁, Borre. H: Marthine Hannevig.
- Norby**, Grethe, 89 A., ³¹/₇, Fr.hald.
- Norman**, Andrew Roos, ⁷/₆, Togstad Deuel Co., So. Dak.
- , Hattie, ¹⁰/₅, Togstad Deuel Co., So. Dak.
- Normann**, Johan Konrad, 50 A., ¹³/₁, Digermulen. H: Ragnhild Walsøe.
- , Simon, 73 A., ¹⁸/₈, Skjærstad pr. Harstad. H: Maren Anne f. N.
- , Theodor, ¹⁶/₂, Røkenes. H: Albertine Persen.
- Nygaard**, C. J., Skibsfører, ¹⁰/₁₁, Fr.hald. H: Lina Stenersen.
- Nyquist**, Jenny Christine, 77 A., ¹⁶/₅, Aarum pr. Sarpsborg.
- Nærup**, Jørgen, Disponent, ¹⁸/₃, Chr.ania. H: Mathilde N.
- Nørregaard**, Hans Jacob, Ingeniør, 28 A., ¹⁰/₁₂, Chr.ania. H: Sofie Lied.
- Odén**, Julie Alvilde, ¹¹/₂, Chr.ania.
- Ohlgren**, Annette Gurine, 50 A., ⁷/₅, Egersund.
- Oldenborg**, Hans Nicolai, 64 A., ¹⁰/₄, T.jem. H: Cicilie O.
- Ollendorff**, J. T., Grosserer, 72 A., ¹¹/₁₀, Chr.ania. H: Augusta Been.
- Omholt**, Edvard, 71 A., ¹¹/₂, Brattekleiv pr. Arendal. H: Karen Smith.
- Olsen**, Astrid f. Faye, 20 A., ¹³/₉, Bergen, g. m. Olaf A. O.
- , Johanne Marie f. Antzee, 80 A., ¹⁷/₁₀, Bergen.
- , Laura Benedikte Johanne f. Bon-sach, ¹⁰/₃, Chr.sand, g. m. Capitain Halfdan O.
- Oppegaard**, Martin, Cand. med., 26 A., ¹³/₁₁, Sognedalen pr. Hønefos.
- Ottesen**, Sigfried, ⁶/₁₀, Oslo.
- Paaske**, Anna f. Raaness, 54 A., ¹¹/₂, T.hjem.
- Palliser**, Annie Amalie f. Kjeldsberg, ¹⁵/₉, Ceylon.
- Parelius**, Jacob von der Lippe, fhv. Lensmand, ¹²/₁, Chr.ania.
- Parker**, Alfred, ⁷/₇, Kragerø. H: Magna Duus.
- Parnemann**, Anne, Frue, 71 A., ²⁸/₁₇, Langesund.
- Parr**, Thomas, 70 A., ²⁸/₂, Chr.ania. H: Elise Reiersen.
- Paulsen**, Gudrun f. Bjørdal, 33 A., ³/₁₁, Chr.ania, g. m. Cand. mag. Eilert P.
- , Inger Marie Hanning f. Brun, Skibsfører P.s Enke, 91 A., ¹⁴/₅, Bergen.
- Paus**, Hans Jacob, fhv. Kbmd., 55 A., ²²/₂, Chr.ania.
- Pavels**, Maren, 77 A., ¹⁸/₁₂, Drøbak.
- Pay**, Henrik, fhv. Kbmd., 70 A., ¹⁷/₈, Chr.ania.
- Pedersen**, Carl E., Disponent, 45 A., ⁹/₉, Karlstad. H: Anna Tofte.

- Pedersen**, Peder Andreas, 57 A., $\frac{21}{12}$, Bergen. H: Wilhelmine Rosen-dahl.
- Pettersen**, Julie, 53 A., $\frac{11}{8}$, Chr.ania.
- Pihl**, Oluf A. L., Direktør, $\frac{1}{7}$, Chr.ania.
- Poppe**, Augusta Christiane f. Bjørnsen, Lensmand P. A. P.s Enke, 87 A., $\frac{1}{11}$, Chr.ania.
- Poulsen**, Maren Christine f. Corneliusen, Trælasthanler, P. A. P.s Enke, 67 A., $\frac{4}{10}$, Chr.ania.
- Poulsøn**, Poul H., Kbmd., 58 A., $\frac{11}{12}$, T.hjem. H: Caroline Fahlstrøm.
- de Presno**, Rosa Josefa via de Monte, 21 A., $\frac{20}{11}$, Bergen.
- Probst**, Cathrine, $\frac{22}{5}$, Bergen.
- Probsthahn**, Ernst, Hotelejer, $\frac{18}{1}$, Chr.sand.
- Prøys**, Dina, 68 A., $\frac{16}{10}$, Bergen.
- Qvigstad**, Louise, 84 A., $\frac{5}{8}$, Chr.ania.
- Qvingsgaard**, Eline, 87 A., $\frac{7}{8}$, Chr.ania.
- Ramm**, Hans Henrik, Foged, $\frac{26}{12}$, Balestrand, bgr. Bergen. H: Elisa Mowinckel.
- Randers**, Marcus G. R., fhv. Distriktlæg, 78 A., $\frac{4}{4}$, Chr.ania.
- Rasch**, Eva, 79 A., $\frac{4}{12}$, Leitet i Søndfjord.
- Reiersen**, Ragnvald Christian, 23 A., $\frac{28}{8}$, Chr.ania.
- Reimann**, Jacob Dircks, $\frac{11}{4}$, Rosario, Argentina.
- Reimers**, Caroline Louise, 22 A., $\frac{6}{11}$, Bergen.
- , Severine Cathrine f. Lem, Sognepræst R.s Enke, $80\frac{1}{2}$ A., $\frac{22}{2}$, Bergen.
- Reiss**, Gust. Rich., $\frac{28}{12}$, Chr.ania.
- , William Dietrickson, 37 A., $\frac{1}{6}$, Chr.ania.
- Richter**, Birgitte Lucie f. Wang, $84\frac{1}{2}$ A., $\frac{1}{4}$, Stjørdalen.
- , Julie f. Wilmerding, Oberstinde, 66 A., $\frac{28}{8}$, Chr.ania.
- Riim**, Thora f. Throndsen, 40 A., $\frac{14}{10}$, Bergen, g. m. A. R.
- Riis**, Christian Fredrik August Heidenreich, 42 A., $\frac{19}{6}$, Bækkelaget.
- Riise**, Kristine f. Nordgreen, 47 A., $\frac{8}{8}$, Bergen.
- Riise**, Maren Dorthæa f. Clausen, 69 A., $\frac{20}{10}$, Bergen.
- Riisnæs**, Martha A. f. Laustad, 69 A., $\frac{18}{7}$, Mastjorden.
- Ring**, Thea, $\frac{14}{11}$, Horten, g. m. Apotheker Wilh. R.
- Riple**, Marie Christine, 67 A., $\frac{10}{2}$, Bergen.
- Ritter**, Bergliot, $\frac{5}{1}$, Chr.ania.
- Rojahn**, Elvine f. Mathisen, 54 A., $\frac{8}{2}$, Chr.ania.
- Roll**, Ofelia Sofie, $86\frac{1}{8}$ A., $\frac{81}{1}$, Fagerlid pr. T.hjem.
- Roshauw**, A. E., fhv. Kæmner, 72 A., $\frac{8}{4}$, Chr.ania. H: Agnes Raabe.
- , Caspar Thorolf Fredrik, $\frac{1}{8}$, Santos. H: Agnes Esbensen.
- Rosenlund**, Annette Jørgine, $\frac{2}{11}$, Veø Præstegaard.
- Rostock**, Hans Jørgen, Kbmd., 74 A., $\frac{14}{9}$, Drammen.
- Ruge**, Marie Margrethe Christine, 76 A., $\frac{1}{10}$, Chr.ania.
- Rundgren**, Alma, 43 A., $\frac{11}{5}$, T.hjem.
- Rustad**, Erling, $\frac{18}{8}$, Drammen.
- Rydgreen**, Maren Andrine f. Bræda, $81\frac{1}{2}$ A., $\frac{25}{6}$, Hofsfos pr. Hønefos.
- Rynning**, Christian, $\frac{19}{17}$, Moss. H: Sauline Hilditch.
- Ræder**, Ole Munch, Generalkonsul, $\frac{11}{8}$, Chr.ania.
- Rød**, Bertha Louise, 22 A., $\frac{10}{12}$, Tønsberg.
- Røer**, Gunder, Dampskibsfører, 58 A., $\frac{20}{3}$, Vollene pr. Arendal. H: Ester f. R.
- Rønneberg**, Johan Herman Krohn, Guldsmed, 76 A., $\frac{20}{4}$, Aalesund. H: Anna C. Schjølberg.
- Rørdam**, Helga, $\frac{27}{5}$, Chr.ania.
- Røyem**, Henriette Johanne Barth, 48 A., $\frac{21}{6}$, Moss.
- Samuelson**, Hariet, $91\frac{1}{4}$ A., $\frac{18}{3}$, Drøbak.
- Sand**, Christine, Enke, $82\frac{1}{2}$ A., $\frac{2}{11}$, T.hjem.
- Sandberg**, Anna, 85 A., $\frac{6}{8}$, Strømstad.
- , Emilie f. Barth, Direktør S.s Enke, 79 A., $\frac{1}{4}$, Chr.ania.
- Sanne**, O. O., Skibsreder, $68\frac{1}{2}$ A., $\frac{12}{7}$, Tjøme.

- Saugestad**, Andreas Olaus, Vagtniester, 46 A., $\frac{4}{8}$, Stenkjær. H: Marie Hench.
- Schaanning**, F., fhv. Sorenskriver, 83 A., $\frac{22}{10}$, T.hjem. H: Trine Knudtzon.
- Schanche**, Abigael f. Stabell, 76 A., $\frac{29}{11}$, Finland.
- Scharmer**, Henry Olof, $\frac{15}{6}$, Chr.ania.
- Scheel**, Thora f. Heyerdahl, 78 A., $\frac{29}{6}$, Chr.ania.
- Schive**, Charlotte Marie, 87 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{10}{1}$, T.hjem.
- Schietz**, Fredrik Axel, fhv. Gaardbruger, $\frac{4}{12}$, Chicago.
- Schjelderup**, Augusta Høeg Warming, $\frac{5}{11}$, Baranquilla.
- , Christine, $\frac{15}{4}$, Paris.
- Schjølberg**, J., Toldbetjent, 73 A., $\frac{28}{8}$, Kongsvinger.
- Schjøll**, Petra f. Nerheim, $\frac{19}{3}$, Chr.ania, g. m. Otto S.
- Schjørn**, Malmfrid, $\frac{22}{8}$, Gildeskaal, g. m. Distriktslæge S.
- Schmedling**, Elisabeth Margrethe f. Grønbeck, 80 A., $\frac{30}{8}$, Strøm pr. Chr.sund.
- Schmelck**, Chr., Korpslæge, $\frac{16}{6}$, Chr.ania. H: Hilda Tostrup.
- Schmidt**, Anna Bertine, Enke, 80 A., $\frac{2}{10}$, T.hjem.
- , H. J., Handelsrejsende, 53 A., $\frac{21}{2}$, Chr.ania.
- , Marie f. Pedersen, 46 A., $\frac{16}{10}$, Solheimsvigen pr. Bergen, g. m. Halvor S.
- Schneider**, Johanne Fredrikke f. Krog, 82 A., $\frac{25}{12}$, Flekkefjord.
- Schnitler**, Balthazar, fhv. Skibskaptain, $\frac{22}{8}$, Kragerø.
- Schou**, Emma f. Hammer, $\frac{5}{7}$, Skien. g. m. Oberst Chr. S.
- Schreiner**, Johanne, 16 A., $\frac{12}{6}$, Chr.ania.
- Schreuder**, Jens, kst. kgl. Fuldm., 44 A., $\frac{25}{10}$, Lian. H: Margrethe Christensen.
- Schrøder**, Anna, Navigationslærer N. Mannall's Enke, 77 A., $\frac{9}{8}$, Chr.ania, g. m. Maltkontrollør Carl M. S.
- Schrøder**, Johannes Fredrik, 36 A., $\frac{5}{8}$, T.hjem.
- Schultz**, Ernst August, Brugsejer, f. $\frac{2}{4}$ 1834, † $\frac{27}{8}$, Gøteborg.
- Schuman**, Anne f. Hansen, 91 A., $\frac{12}{4}$, Skaanvik.
- Schäffer**, Hanna Mathilde, $\frac{81}{7}$, T.hjem.
- Schøning**, Benny f. Heimdal, 27 A., $\frac{2}{4}$, Chr.ania, g. m. Fabrikejer W. M. S. i Stamsund.
- Schøyen**, Charlotte Fredrikke f. Rynning, 75 A., $\frac{27}{6}$, Kirkenær.
- Seip**, Karen, 73 A., $\frac{30}{10}$, Arendal.
- Sem**, Ida, 65 A., $\frac{12}{5}$, (Bergen?)
- Serck**, Anna Fridriche f. Arnauer, 98 A., $\frac{27}{11}$, Bergen.
- de Seue**, Christian Martini, Generalmajor, 54 A., $\frac{1}{6}$, T.hjem.
- Sevald**, Andreas, fhv. Musikinstruktør, 82 A., $\frac{21}{11}$, Bergen.
- Sewell**, Benjamin, Consul, $\frac{4}{8}$, Montreux, begr. i Skien. H: Emma Brooke.
- Shrøder**, Berthe Oline f. Lie, 63 A., $\frac{16}{12}$, Bergen, g. m. Johan H. S.
- Siewers**, Axel, 21 A., $\frac{9}{11}$, Kinchassa, Congo.
- Silchenstedt**, Joachim Christian, fhv. Skibskaptain, 80 A., $\frac{6}{11}$, Bergen.
- Simonsen**, Johannes Anton, Skibsfører, 45 A., $\frac{11}{11}$, Drammen. H: Anna Blichfeldt.
- , Peter, Kbmd., $\frac{30}{6}$, Chr.ania. H: Marie Munthe-Kaas.
- Sinding**, Anna Ulla, 40 A., $\frac{2}{2}$, Chr.ania.
- , H. G., Bankassistent, 44 A., $\frac{9}{31}$, Chr.ania. H: Anthonie Lund.
- Sivertsen**, Emilie Laurentzia f. Thiis, 76 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{2}{11}$, Risør.
- , Maria Christine f. Vangberg, 70 A., $\frac{2}{11}$, Nyborg pr. Levanger.
- Sjæstrøm**, Oline, Enkem., 71 A., $\frac{25}{4}$, Chr.ania.
- Skaar**, Jan, Redaktør, 36 A., $\frac{2}{4}$, bgr. Moss. H: Anna Gulbrandsen.
- Skappel**, Olava, Enkefru, $\frac{12}{12}$, Chr.ania.
- Skramstad**, Ragna f. Thorstensen, 23 $\frac{3}{4}$ A., $\frac{4}{11}$, Chr.ania, g. m. A. G. S.

- Smedal**, Hagbarth, Cand. pharm., 30 A., $\frac{13}{2}$, Chr.ania.
- Smith**, Henrik, fhv., Kbmnd., $\frac{28}{12}$, Chr.ania.
- , Henrik Berle, 53 A., $\frac{9}{11}$, Bergen.
- , Jesper Jespersen, 70 A., $\frac{3}{8}$, Chr.ania. H: Elise Evensen.
- , Knut Geelmuysen, Kontreadmiral, $\frac{21}{7}$, Drangedal, bgr. Chr.ania.
- Soelberg**, Helga Alice, $21\frac{1}{2}$ A., $\frac{1}{11}$, T.hj.m.
- Solberg**, C. O., Capitain, 46 A., $\frac{16}{2}$, Chr.sand. H: Susanne Jørgensen.
- , Christian Reinhart, $25\frac{1}{2}$ A., $\frac{3}{4}$, Chr.ania.
- Solem**, Birger, $17\frac{1}{2}$ A., $\frac{21}{5}$, Lyngseidet.
- Sommer**, Helene f. Schuman, 79 A., $\frac{28}{11}$, Bergen.
- Sommerfeldt**, Ole Hannibal, Bogholder, 74 A., $\frac{10}{11}$, Chr.ania.
- Sommerfelt**, Sigrid Bergliot, $\frac{14}{11}$, Gihle. Toten.
- Sommerville**, Marie Stuart f. Maitland-Makgill-Chrichton, Admiral S.s Enke, 66 A., $\frac{1}{7}$, The Five Rocks, Chale, Wight.
- Soot**, Gunnerius, Flødningsinspektør, $\frac{7}{6}$, Fetsund. H: Sophie Haneberg.
- Stabel**, Sofie, 56 A., $\frac{16}{7}$, Hamar.
- Stabell**, Mariane Jørgine f. Dogenboldt, $82\frac{1}{2}$ A., $\frac{12}{4}$, Ødegaard pr. Chr.sund.
- Stabell-Hansen**, Thor Emil, Agent, $\frac{26}{10}$, Chr.ania.
- Stang**, Anne Bolette f. Wiel, 80 A., $\frac{28}{3}$, Fr.hald.
- , Elise Catharine, 53 A., $\frac{7}{8}$, Chr.ania.
- Steen**, Christine, Enke, 71 A., $\frac{1}{3}$, Chr.ania.
- , Daniel, Kbmnd., 64 A., $\frac{14}{8}$, Chr.ania. H: Thore Schjøth.
- , Ellen K. f. Danielsen, 83 A., $\frac{26}{11}$, p. t. Drammen.
- , Johan Christian, 55 A., $\frac{18}{6}$, Swansea.
- , Johs., Ingeniør, 25 A., $\frac{27}{7}$, Rakkestad.
- Steenballe**, P. P., fhv. Boghandler, $\frac{28}{11}$, Kbhvn.
- Steenstrup**, Nikolone, Enkefru, $\frac{4}{8}$, Chr.ania.
- Steffens**, Johs., $\frac{20}{11}$, Chr.ania. H: Marie Andresen.
- Steger**, Thea, Enkefru, $\frac{13}{5}$, Chr.ania.
- Steinert**, Otto August, Stationsmester, 44 A., $\frac{3}{8}$, Chr.ania. H: Gustava Thomassen i Eidanger.
- Stene**, Helene Marie f. Mørch, $\frac{11}{4}$, Onså.
- Stenersen**, Eveline Christense, 75 A., $\frac{7}{8}$, Chr.ania.
- Stevenson**, Halvard, Hoteltjener, 29 A., $\frac{29}{8}$, T.hjem. H: Malene Borchrevinck.
- Stibolt**, Chresilde, 79 A., $\frac{4}{11}$, Drammen.
- , Walborg f. Hansen, 80 A., $\frac{10}{3}$, Drammen.
- Stoltenberg**, Constance, 23 A., $\frac{4}{11}$, nordre Fron, bgr. Chr.ania.
- Struck**, Elise f. Andersen, $\frac{11}{11}$, Chr.ania, g. m. Krydsbetjent A. H. S.
- Strøm**, Bergliot f. Klingenberg, 44 A., $\frac{29}{12}$, Tromsø, g. m. Boye S.
- , Ingeborg Elene f. Strøm, 62 A., $\frac{3}{8}$, Magerø, g. m. H. I. S.
- Stubergh**, Emilie, $\frac{18}{11}$, Chr.ania, g. m. W. S.
- Stückrath**, Sofie, $\frac{4}{11}$, T.hjem, g. m. I. H. S.
- Støren**, Gudrun, $19\frac{1}{2}$ A., $\frac{20}{7}$, Bækkelaget.
- Suft**, Francis, 31 A., $\frac{14}{10}$, Chr.ania. H: Karen Schou.
- Sundberg**, Fredrikke Nikolone f. Stabelfeldt, 37 A., $\frac{18}{12}$, Chr.ania, g. m. Slagterb. G. Leonard S.
- Sundt**, John, Blikkenslager, 83 A., $\frac{18}{10}$, Aasen.
- , Oscar Wilhelm, 18 A., $\frac{18}{11}$, Chr.ania.
- Svensen**, Anne Dorthea f. Sehested, $\frac{1}{3}$, Soon.
- , Elvina, $\frac{16}{21}$, Arendal.
- Sverdrup**, Søren Dass Brodtkorb, 89 A., $\frac{22}{2}$, Fiskerosen.
- Swane**, Johanne, $\frac{21}{3}$, Oslo.
- Sæther**, John, 49 A., $\frac{17}{11}$, Fr.stad. H: Inga Clausen.
- Sæthren**, Carsten, $76\frac{1}{2}$ A., $\frac{7}{4}$, Elverum. H: Kari S.
- Søderstrøm**, Christoffer, Dunkemand, 33 A., ?/? , fra Rouen til Philadelphia. H: Hanna Petersen i Bergen.

- Sønnicheen**, Inga Matea f. Gran, 44 A., ²⁷/₁₀, Tjølling, g. n. Sognepræst S. S.
- Sørensen**, Marie Christine Sofie f. Gude, 67 A., ¹⁰/₂, Moss og Greaker.
- Tandberg**, Doris f. Hafslund, 39 A., ¹²/₁₂, Chr.ania, g. m. Edv. T.
- Theiste**, Jens Mogens Aalborg, Styrmand, 34¹/₂ A., ¹⁰/₈, Skien.
- Theodorsen**, Thorvald, Stud. jur., ⁴/₁, Chr.ania.
- Thesen**, Halvor, Garverm., ⁸/₄, Kongsvinger.
- , K., Agent, 28 A., ²⁶/₁₀, Chr.ania.
- , Maren f. Bjerke, 63 A., ²⁹/₁₁, Laavæg pr. Aarnæs, g. m. G. T.
- , O., Docent, ²⁷/₁₁, Aas Landbrugsskole. H: Fredrikke Eitzen.
- Thiis**, August, Lagerfuldm., 48 A., ²⁸/₄, Chr.ania.
- , Dagny, 15¹/₂ A., ¹/₇, Chr.ania.
- Thistel**, Marie Caroline, Skomagerm. Andr. M. T.s Enke, 70 A., ²⁸/₂, Bergen.
- Thomsen**, Jacob, Consul, 51 A., ²/₁₀, Bergen H: Rikke T.
- Thoresen**, Martha Carine, ¹⁶/₇, Freyersbach i Baden, bgr. Chr.ania.
- Thornqvist**, Dagny Mathilde, 16³/₄ A., ²⁶/₆, Bergen.
- Thorp**, Sofie f. Strand, ¹⁶/₈, Chr.ania, g. m. Forretningsfører Svend T.
- Thrane**, Augusta, ²/₂, Chr.ania.
- Throne**, J. C., fhv. Bankbogholder, 81 A., ²⁰/₁₂, T.hjem.
- Thue**, Nils, Skibsreder, 70 A., ²⁶/₈, Bygdø, bgr. Tønsberg. H: Laura Eger.
- Thune**, Petter Christian Thueseng, Styrmand, 45 A., ⁴/₇, Chr.ania.
- Thurmann**, Brede, fhv. Provst, 79¹/₂ A., ⁶/₁₀, Chr.ania. H: Sofie Midelfart.
- Tillier**, Agathe, ²⁰/₁₁, St. Paul, Minnesota.
- Tillisch**, Anne Franzine f. Ludvigsen, 58 A., ²⁸/₈, Porsgrund, g. m. Rudolf T., sen.
- , Christian, Sorenskriver, ⁸/₈, Laurvig.
- Torkildsen**, Anna Elisabeth f. Smith, 86¹/₄ A., ⁶/₈, Bergen.
- Torkildsen**, Juliane Marie f. Kielland, 84 A., ²⁴/₁₂, Chr.ania.
- Torp**, Hakon, fhv. Distriktsingeniør, 57 A., ¹⁷/₁₁, Chr.ania.
- , Marie Dorthea f. Lumholtz, ¹¹/₇, Lillehammer, g. m. Distriktslæge Jens T.
- , Nils Svenning Fredrik, Handelsrejsende, ¹⁰/₇, Bergen. H: Dorthea Landmark.
- Tostrup**, Frithjof With, ⁸/₁₂ A., ²⁶/₁₀, Bergen.
- Trampe**, Fredrik Waldemar, Foged, ²⁵/₁₁, Stenkjær. H: Rebekka Müller.
- Tranaas**, Christine Wilhelmine f. Helberg, 75 A., ²⁰/₄, T.hjem, g. m. H. C. T.
- Trapness**, Susanne Kjørboe f. Klykken, 74 A., ¹⁷/₄, Levanger.
- Tscherning**, Henr., fhv. Kbmd., ²²/₁₀, Paris. H: Johanne Riis i Chr.ania.
- Tybring**, Oscar Emil, Læge, ⁵/₂, Chr.ania.
- Uhl**, ²⁴/₃, Mjøndalen, g. m. Fr. U.
- Utsager**, Martha Marie f. Amble, 44 A., ¹⁶/₁₁, Vikedals Præstegaard, g. m. J. U.
- Ulstrup**, Carl Skibsfører, 48 A., ¹¹/₁₀, Pernambuco. H: Johanne Cortsen i Grimstad.
- Urbye**, William P., ²⁰/₄, Chr.ania, bgr. Farsund.
- Ustvedt**, Johannes, Stud. jur., 22 A., ¹⁷/₂, Vestre Aker.
- Utne**, Hans H., ⁸/₈, Lofthus. H: Brita Johannesdotter Aga.
- Vangen**, Thora f. Grüner, 61 A., ²⁷/₁₁, Kongsvinger, g. m. Sektionsingeniør O. V.
- Vauvert**, Jens Aalborg, Kbmd., 44 A., ¹⁴/₁₀, Porsgrund.
- Vedeler**, Gerdt, Student, 21 A., ²⁰/₇, Horten.
- , Georg Ferdinand, 76¹/₂ A., ¹⁴/₂, Bergen. H: Barbara Baars.
- , Kaja f. Tausan, ⁹/₇, Boston.
- Vetlesen**, Julie f. Unger, 84 A., ²²/₁₀, Chr.ania.
- , Thomas Fredrik Christian, fhv. Foged, 79 A., ¹²/₁₁, Chr.ania. H: Ingeborg Berg.

- Vogt**, Stener Heyerdahl, 17 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{6}{11}$, Chr.sand.
- Voigt**, Anne Marie, 86 A., $\frac{10}{4}$, Chr.ania.
- Walbom**, Mathea, Enkefru, 73 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{14}{7}$, Chr.ania.
- Wahl**, Arnt Andersen, 93 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{30}{8}$, Frøien. H: Johanne Gottfriedsen.
- Wang**, Bertha Laurence f. Rolstad, 23 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{19}{3}$, Chr.ania, g. m. Ingeniør H. N. W.
- Warenius**, G. A., Garverm., 79 A., $\frac{21}{3}$, Chrania.
- Warmuth**, Carl, Hofmusikhandler, 51 A., $\frac{19}{7}$, Fr.værn, bgr. Chr.ania. H: Marie Zedritz.
- Wattne**, Margrethe Cathrine f. Lund, $\frac{4}{11}$, Halshaug pr. Mandal.
- , T., Konsul, $\frac{2}{3}$, Mandal.
- Wedege**, Peter Cathinkus, Amtsdyrlæge, 54 A., $\frac{30}{6}$, Aasnes pr. Flisen. H: Christine Gjester.
- Wedøe**, Edvard Vilhelm, fhv. Præst, nær 90 A., $\frac{27}{6}$, Østre Toten.
- Weenaas**, Marie Olava, $\frac{10}{9}$, Chr.ania.
- Weidemann**, Johanne Drejer f. Rambech, $\frac{11}{5}$, T.hjem, g. m. Lars F. H. W.
- Weisert**, Emil Fredrik, 30 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{22}{6}$, New Zealand.
- Weisser**, Emilie f. Hassel, 69 A., $\frac{2}{3}$, Kragerø, g. m. C. W.
- Weltzin**, Margarethe Fredrikke, 80 A., $\frac{19}{8}$, Chr.ania (?).
- Wergeland**, Joseph Frantz Oscar, Generalmajor, 79 $\frac{3}{4}$ A., $\frac{19}{8}$, Chr.sand.
- Werner**, Maren Sofie f. Christiansen, 80 A., $\frac{4}{9}$, Chr.sand, g. m. Toldbetjent Ths. W.
- Wesmann**, L., Frøken, $\frac{10}{8}$, Holmestrand.
- Wessel**, Carl Frithjof, Stud. philos., 25 A., $\frac{25}{12}$, Chr.ania.
- Wessel-Berg**, Fredrik August, fhv. Sorenskriver, 86 A., $\frac{9}{11}$, Kongsvinger. H: Betsy W.-B.
- Westergaard**, Elisabeth f. Ebbell, 64 A., $\frac{7}{8}$, Arendal.
- Westlye**, Johan, Agent, 33 A., $\frac{22}{2}$, Stavanger.
- Wetlesen**, Emil, Cand. theol., $\frac{10}{13}$, Selbo. H: Rosa W.
- Wettergreen**, Anton, Cand. pharm., $\frac{22}{11}$, Bridgewater, Dakota.
- Wettergreen**, Johanne Magdalene Bruun, 15 A., $\frac{17}{6}$, Chr.ania.
- Whittington**, Caroline, $\frac{5}{11}$, Chicago.
- Widerøe**, Hans Andreas, Kbm., 82 A., $\frac{6}{9}$, Aalesund. H: Bertine Loland.
- Wiese**, Anna Rebekka f. Krohn, 83 A., $\frac{14}{3}$, Bergen.
- Wigandt**, Johan Ernst, 39 A., $\frac{10}{3}$, Bergen.
- Wigersund**, Thor, $\frac{9}{6}$, Wigersund. H: Kayea Lundh.
- Wigstrøm**, Jørgine f. Høier, 77 A., $\frac{9}{6}$, T.hjem.
- Wiig**, Gustav, Kbm., 67 A., $\frac{25}{2}$, Bergen. H: Wilhelmine Martens.
- Wikborg**, Adolf Christian, Damp.expeditor, 72 $\frac{3}{4}$ A., $\frac{28}{9}$, T.hjem.
- Wilberg**, Cato, $\frac{16}{9}$, Chr.ania.
- Wilkens**, Allette, Enke, c: 80 A., $\frac{24}{11}$, Chr.ania.
- Wilmann**, Hans B., 20 $\frac{3}{4}$ A., $\frac{17}{4}$, Ørkedalsøren.
- Winanes**, Andreas Hofgaard, Skibsfører, 59 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{30}{1}$, Drammen. H: Thrine W.
- , Laura Amalie, f. Fog, $\frac{20}{6}$, Bergen. g. m. Stiftsprovst M. G. W.
- , Louise f. Abildgaard, 74 A., $\frac{4}{11}$, Drammen.
- Wisloff**, Carl, Ingeniør, 24 A., $\frac{12}{10}$, Halberstadt.
- With**, Emilie H., $\frac{19}{8}$, Chr.ania.
- , Finn, $\frac{9}{1}$, Chr.ania.
- Wittrup**, Wilhelmine Caroline f. Nielsen, $\frac{20}{11}$, Chr.ania, g. m. Edw. W.
- Wohlert**, Marthine Margrethe f. Borge, 68 A., $\frac{19}{3}$, Bergen.
- Wold**, Hanna Pauline, 73 A., $\frac{27}{6}$, T.hjem.
- Wolf**, Sven, 36 A., $\frac{29}{3}$, Chicago.
- Wolff**, Elias, Cand. theol., 83 A., $\frac{28}{10}$, Tønsberg.
- Woxen**, Jacob, fhv. Grosserer, 75 A., $\frac{20}{1}$, Chr.ania. H: Mariane Onsum.
- Wulff**, Ingrid, $\frac{6}{12}$ A., $\frac{19}{10}$, Chr.ania.
- , I. P. B., Fanejunker, $\frac{14}{4}$, Bergen. H: Kaia Hansen.
- Wyller**, Astrid, 14 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{6}{12}$, Stavanger.
- Wørenskjold**, Elise f. Tvede, 79 A., $\frac{22}{11}$, Hamilton, Texas.

Wæske , Sophie f. Hartz, 66 A., $14\frac{1}{2}$, Reitgjærdets Pleiestiftelse.	Zahl , Jac. Fr., Handelsmand, 74 A., $20\frac{1}{11}$, Næsne. H: Ane M. Z.
Young , Baltasar V., 33 A., $18\frac{1}{11}$, Urskoug.	Zetterstrøm , Maria C., Enkefru, 80 A., $27\frac{1}{1}$, Chr.ania.
—, Victor B., $18\frac{1}{11}$, Chr.ania. H: Benedicte Andersen.	Ziener , Hugo Valdemar, Uhrmager, 41 A., $16\frac{1}{10}$, Chr.ania.
Zachariassen , Edv., fhv. Skibsfører, 68 A., $10\frac{1}{6}$, Drøbak. H: Fredrikke Jensen.	Zogbaum , Gustav, $18\frac{1}{1}$, Chr.ania. H: Kaja Berg.
Zachariassen , Zacharias, 68 A., $25\frac{1}{6}$, Chr.ania.	Ødegaard , Olaf Rasmus, O.-R.Sagf., $29\frac{1}{2}$ A., $5\frac{1}{8}$, Chr.ania.
—, Zacharine Christine, 78 A., $9\frac{1}{6}$, Tønsberg.	Øvergaard , Betsy, f. Larsen, 54 A., $12\frac{1}{6}$, Chr.ania, g. m. Oberst A. Ø.
	Øvrum , Mathias, O.-R.-Sagf., $\frac{1}{8}$, Bækkelaget. H: Julie Pedersen.
